

ÚRSKURÐARNEFND
Í
VÁTRYGGINGAMÁLUM

Samantekt úrskurða 2025

Síðast uppfært 31. desember 2025

Mál nr. 1/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Slysátrygging sjómanna.

Heiti vátryggingartaka: X

Slysahugtak vátryggingaréttar. Skyndilegur utanaðkomandi atburður.

Gögn.

1. Málskot móttakið 6. janúar 2025, ásamt fylgiskjöllum.
2. Athugasemdir frá V, dags. 24. janúar 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 18. febrúar 2025, ásamt fylgiskjöllum.

Málsatvik.

Í málskoti er málsatvikum lýst þannig að 30. apríl 2022 hafi M við vinnu sína sem sjómaður verið að vinna við troll á dekki þegar slorvatn hafi runnið upp í buxur hans og náð að komast að skrámu sem M hafi verið með á vinstra hné. Skrámunna hafi M fengið fyrr á sömu vakt er hann féll um borð í skipinu. Við þetta hafi hnéð bólgnað og orðið aumt. Þegar M hafi komið í land hafi hann leitað til læknis á bráðamóttöku Landspítalans og síðan til heimilislæknis sem hafi vísað M á bæklunarlækni. Þann 19. ágúst 2024 hafi M farið í aðgerð þar sem reynt var að hreinsa svæðið.

Í málskotinu kemur einnig fram að V hafi hafnað bótaskyldu með bréfi dags. 5. september 2024. Rök V hafi verið þau að skilyrði slysahugtaksins væru ekki uppfyllt þar sem tjón M verði ekki rakið til skyndilegs utanaðkomandi atburðar. M sem mótmælir þeim rökum í málskoti, telur þvert á móti ljóst að um skyndilegan og utanaðkomandi atburð hafi verið að ræða. Utanaðkomandi slorvatn og sjór hafi komist í sárið sem M hlaut fyrr á vaktinni vegna skyndilegs og utanaðkomandi atburðar. Það hafi því ekki verið innra ástand eða sjúkdómur M sem olli líkamstjóninu, heldur slorvatnið sem var skyndilegur og utanaðkomandi atburður. Fullyrðir M jafnframt að V beri sönnunarbyrði fyrir því að skilyrði slysahugtaks vátryggingaréttar séu ekki uppfyllt. Hafi V ekki lagt fram nein gögn sem gætu bent til þess að líkamstjón M megi rekja til sjúkdóms eða annars innra ástands. Þá vísar M jafnframt til eftirfarandi dóma máli sínu til stuðnings; Hrd. 23. september 2012 í máli nr. 412/2011, Hrd. 15. mars 2012 í málin nr. 472/2011 og Hrd. 25. september 2019 í máli nr. 23/2019. Að lokum bendir M á að Sjúkrátryggingar Íslands hafi samþykkt bótaskyldu úr slysátryggingu almannatrygginga vegna slyssins.

Í bréfi V til nefndarinnar, dags. 24. janúar 2025, er m.a. byggt á því að það sé ósannað að M hafi orðið fyrir áverka, þ.e. fengið skrámu, á vinstra hné um borð í skipinu eins og byggt sé á í málskoti. Jafnframt bendir V á að samtímagögn bendi ekki til þess að M hafi orðið fyrir slysi í umrætt sinn og eigi því ekki rétt á bótum úr slysátryggingu sjómanna. Hugtaksskilyrðið um utanaðkomandi atburð sé ekki uppfyllt. Telur V að ekki sé hægt að heimfæra sýkingu undir slysahugtakið enda teljist sýking til sjúkdómsástands og þar að leiðandi til innri veiklunar þess sem verður fyrir sýkingunni. Atvik sem gerist þannig að sýking kemst í sár geti því ekki tengst slysi nema í þeim tilvikum þar sem grunnáverkin sem um ræðir, þ.e. sárið sem sýking kemst í, teljist hafa orðið vegna slysaathurðar. Vísar V í Hrd. í máli nr. 23/2019 í því sambandi. Byggir V á að sá atburður sem M vísi til í málskoti, þ.e. það atvik sem hann telur að hafi valdið sýkingunni, þ.e. að sjór hafi komist í gegnum buxur hans og farið í sár, teljist ekki slysaatburður í skilningi skilmála félagsins og hvernig slysahugtakið hefur verið túlkað. Þá telur V að það sé M að sanna að skilyrði slysahugtaksins séu uppfyllt. Bendir V á dómafordæmi máli sínu til stuðning. V bendir einnig á að það liggi ekkert fyrir í málinu sem staðfesti að M hafi fengið sár á hné „fyrr á vaktinni“ eins og byggt sé á í málskoti. Það sé því ósannað að M hafi hlotið þann áverka um borð í skipinu. Auk framangreinds telur V að einnig sé ósannað að orsakatengsl séu milli líkamlegra einkenna sem M býr við í dag og hins meinta atviks. Að lokum hafnar V því að afstaða Sjúkrátrygginga hafi eitthvert vægi í málinu. V telur því að M hafi ekki tekist að sýna fram á að hann hafi orðið fyrir tjóni af völdum slyss í skilningi slysátryggingar sjómanna.

Álit.

Ágreiningur í málinu snýr að því hvort líkamstjón það sem M telur sig hafa orðið fyrir við störf sín 30. apríl 2022 teljist vera af völdum slyss í skilningu slysátryggingar sjómanna hjá V. Í þeim skilmálum sem giltu um trygginguna er hugtakið slys þannig skilgreint: „Með hugtakinu slys er átt við skyndilegan utanaðkomandi atburð sem veldur meiðslum á líkama þess sem vátryggður er og gerist án vilja hans.“

Framangreint slyshugtak nær aðeins til meiðsla á líkama af völdum atburða sem fela í sér frávik frá því sem tjónþoli mátti reikna með að myndi gerast miðað við það sem venja er við viðkomandi vinnuaðstæður. Ekki virðist ágreiningur um að líkamstjónið sem um er deilt verður rakið til þess að slorvatn komst í sár á vinstra hné M. Þannig byggir M á því að tjón sitt megi rekja til þess að slorvatn á dekki hafi komist að sári sem hann var með á hné og þannig valdið líkamstjóni (meiðslum á líkama). Þann 30. apríl 2022 er eftirfarandi skráð um málsatvik í skipsdagbók: „Um kl. 14:00 var [M] á hnjónum að eiga við aflanema og fær sjó i gegnum buxurnar. [M] var með smá sár við vinstra hné. Eftir það fór hnéð að bólгна.“ Nefndin fær ekki betur séð en að sá atburður sem um getur, þ.e. að slorvatnið bleytti buxur M, feli ekki í sér frávik frá því sem reikna má með að geti átt sér stað við vinnuaðstæður eins og voru í umrætt sinn. Nefndin telur því að ekkert það hafi gerst sem M mátti ekki reikna með að gæti gerst, þ.e. að hann hafi mátt reikna með að blotna af völdum slorvatnsins. Þá er hér um að ræða aðstæður sem almennt eru ekki til þess fallnar að valda meiðslum á líkama. Að mati nefndarinnar er því eðlilegt að líta þannig á að tjón M af völdum þess að hann var með sár á hné, sé tjón af völdum sjúkdómsástands (innra ástands) eða undirliggjandi veikleika, frekar en það sé af völdum slyss í skilningi slysatryggingarinnar. Í þessu sambandi bendir nefndin einnig á að miðað við þau gögn sem liggja fyrir í málinu telst það ósannað að M hafi orðið fyrir áverka á hné við störf sín. Það er því niðurstaða nefndarinnar að tjón M verði ekki rakið til slyss eins og það hugtak er skilgreint í skilmálum fyrir slysatryggingu sjómanna. Því á M ekki bótarétt úr þeirri tryggingu hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr slysatryggingu sjómanna hjá V.

Reykjavík, 11. mars 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 2/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Slysátrygging ökumanns og eiganda.

Skráningarnúmer ökutækis (A)

Orsakatengsl. Tilkynningarfrestur.

Gögn.

1. Málskot móttakið 6. janúar 2025, ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V dags. 16. janúar 2025, ásamt fylgiskjöllum.

Málsatvik.

Í málskoti og gögnum málsins kemur fram að M varð fyrir líkamstjóni í bílveltu þann 17. nóvember 2021. Tilkynnti M tjón sitt til V hinn 6. september 2023. Hefur V hafnað bótaskyldu vegna tjónsins á grundvelli þess að tilkynningarfrestur skv. 1. mgr. 124. gr. laga um vátryggingarsamninga (vsl.) hafi verið liðinn þegar M tilkynnti tjónið og að ósannað sé að orsakatengsl séu milli umrædds slyss og þeirra líkamlegu einkenna sem M finnur fyrir í dag.

M vísar til þess að enginn rökstuðningur hafi fylgt afstöðu V. Ákvæði 124. gr. vsl. geri ráð fyrir að tilkynna beri slys innan árs frá því tjónþoli fékk vitneskju um þau atvik sem krafa hans er reist á. Ákvæðið hafi verið skýrt á þá leið í dómaframkvæmd að fresturinn byrji ekki að líða fyrr en tjónþoli hafi raunverulega vitneskju um að afleiðingar slyss væru varanlegar. Slíkur tímapunktur geti ekki byrjað að líða meðan endurhæfing er ekki fullreynð og a.m.k. ekki áður en hún hefst. Af fyrirliggjandi sjúkraskrá sé ljóst að gefin var út sjúkraþjálfunarbeiðni í framhaldi af umkvörtunum M vegna afleiðinga slyssins hjá lækni 20. desember 2022. M telur ljóst að tilkynningarfrestur hafi ekki getað byrjað að líða fyrir þann tíma. Þegar tjón M var tilkynnt til V þann 6. september 2023 hafði ekki verið liðið ár frá þeim tímamarki er læknir útbjó beiðni um sjúkraþjálfun vegna afleiðinga slyssins og gat fresturinn því ekki verið liðinn þegar tjón M var tilkynnt V.

Í bréfi V er vísað til þess að M glímdi við töluverð veikindi og líkamleg einkenni fyrir umferðarslysið. Við yfirferð gagna verði talið að þau einkenni sem hann glími við í dag verði rakin til fyrri einkenna. Í fyrstu komu M til læknis eftir slysið, þann 22. nóvember 2021, kenndi M til einkenna í hægri öxl og rifbeinum í hægri síðu. Í framhaldinu fór M í sneiðmyndatöku sem greindi ekki brot eða áverkamerki. Um 10 mánuðum seinna, 5. september 2022, minnst M svo aftur á óljós einkenni í öxlum en læknir tiltók sérstaklega að ekkert væri aðhafst meira vegna þess. Það var svo ekki fyrr en 20. desember 2022, eða rúmu ári eftir slys, að M talaði um versnun á fyrri einkennum sínum í öxlum. Bendir V sérstaklega á að M átti fjölda læknisheimsóknna fram að þessu án þess að minnst á einkenni í öxlum eða versnun á líkamlegum einkennum eftir umferðarslysið. Telur V orsakatengsl milli einkenna M og slyssins því ekki sönnuð. Að lokum telur V að tilkynningarfrestur hafi verið löngu liðinn þegar slysið var tilkynnt til V.

Álit.

Aðila greinir í fyrsta lagi á um við hvaða tímamark ætti að miða upphaf frests samkvæmt 1. mgr. 124. gr. laga nr. 30/2004 og hvort M hafi glatað rétti til bóta úr slysátryggingu ökumanns og eiganda, þar sem tilkynning um slysið hafi ekki borist V innan tilskilins frests. Samkvæmt ákvæðinu glatar sá sem rétt á til bóta samkvæmt slysátryggingu þeim rétti ef krafa er ekki gerð um bætur til viðkomandi vátryggingafélags innan árs frá því að hann fékk vitneskju um þau atvik sem hún er reist á eða því hefur ekki borist tilkynning um vátryggingaratburð með öðrum hætti. Af fordæmum Hæstaréttar má ráða að upphaf frests miðast ekki sjálfkrafa við tiltekna atburði, svo sem þegar tjónþoli undirgengst aðgerð, eða við stöðugleikapunkt, heldur þurfi að horfa til þess hvenær sá, sem orðið hefur fyrir tjóni, hafi raunverulega gert sér grein fyrir að það hefði varanlegar afleiðingar fyrir hann, sbr. dóm Hæstaréttar í máli nr. 10/2015.

Inn í einkenni M blandast flókin fyrri sjúkrasaga. Hafði M fyrir slysið verið í eftirliti hjá heila- og taugalækni sem hafði greint hann með myotonic dystrophia taugasjúkdóm og verið óvinnufær frá september 2021. Hafði M leitað til læknisins skömmu fyrir slysið, eða þann 4. október 2021, vegna verkja í baki sem leiða niður í vinstri mjöðm og læri. Eftir slysið leitaði M til læknis 22. nóvember 2021 og kvartaði þar undan verk í hægri öxl. Var hann einnig með mar aftan á vinstri öxl, aumur við herðablað og yfir 4-9 rifbeini í hægri síðu. Gerð var beiðni um myndgreiningu þar sem niðurstaðan varð sú að engin áverkamerki greindust í öxl og rifbeinum. Í skilaboðum frá lækni 24. nóvember 2021 var M ráðlagt að gefa sér tíma til að jafna sig. Næst getur M einkenna sinna eftir umferðarslysið við komu til heimilislæknis 5. september 2022 og kvartar þá undan einkennum frá öxlum en engin skoðun fór fram vegna þeirra. Við komu til heimilislæknis 20. desember 2022 kvartar M einnig undan verkjum frá öxlum og er þess getið að hann hafi lengi verið slæmur í öxlum og mun verri eftir bílveltu fyrir rúmu ári síðan. Fékk hann beiðni um sjúkrahjálfun þar sem fram kemur að óskað sé eftir meðferð á hálsi, herðum og öxlum til að draga úr verkjum. Í byrjun árs 2023 fékk M sterasprautur í axlirnar. Við komu til heila- og taugalæknis 3. september 2024 er minnst á afleiðingar umferðarslyssins og talað um að M sé enn að glíma við eftirstöðvar slyssins. Hann sé stífur í hálsi, herðum, í kringum hægri herðablað og sé með verki í hægri öxl. Telur lækniurinn að um viðvarandi einkenni sé að ræða.

Veita verður tjónpólum nokkurt ráðrúm til að átta sig á því að afleiðingar séu varanlegar og bótaréttur kunni því, að öðrum skilyrðum uppfylltum, að vera fyrir hendi. Af framangreindu og í ljósi flókinna sjúkrasögu verður að líta svo á að M hafi ekki mátt vera ljóst um atvik sem krafa hans er reist á, fyrr en í fyrsta lagi er hann hafði hafið meðferð hjá sjúkrahjálfa í upphafi ársins 2023, ef orsakatengsl teljast vera til staðar milli þeirra einkenna og slyssins. Í tilviki M liggja fyrir takmarkaðar upplýsingar um fyrri heilsufar en ráða má af fyrirliggjandi gögnum að einhver þeirra einkenna sem M kvartar um í kjölfar slyssins hafi a.m.k. að hluta verið til staðar fyrir slysið. Ekki liggur fyrir áhlits- eða matsgerð hæfra og óvilhallra aðila, sem staðfesta hvaða varanlega líkamstjón M hlaut í bílveltunni. M verður að bera hallann af sönnunarskorti um að líkamstjón hans megi rekja til bílveltunnar þar sem meginreglur um sönnun í skaðabóta- og vátryggingarétti gera ráð fyrir því að tjónpóli verði að sýna fram á tjón sitt og leggja fram fullnægjandi gögn því til sönnunar.

Að virtum þeim gögnum sem liggja fyrir í málinu hefur ekki verið sýnt fram á að orsakatengsl séu milli einkenna M í dag og bílveltu þann 17. nóvember 2021. Af þeirri ástæðu er ekki unnt að taka afstöðu til þess hvort tilkynningarfrestur hafi verið liðinn er M tilkynnti tjón sitt til V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum vegna líkamstjóns úr slysatryggingu ökumanns og eiganda, hjá V.

Reykjavík, 18. febrúar 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 3/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Tegund vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Heiti vátryggingartaka: (X) og (Y).

Skaðabótaábyrgð. Skaðsemisábyrgð.

Gögn.

1. Málskot móttakið 6. janúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 12. febrúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 13. febrúar 2025.

Málsatvik.

Í málskoti og fylgigögnum kemur fram að hinn 26. október 2022 sat M í körfustól sem hengdur var upp í loft í líkamsræktarstöðinni X, þegar stóllinn féll í gólfið með þeim afleiðingum að M hlaut líkamstjón. Vegna tjónsins hefur M gert kröfu í ábyrgðartryggingu líkamsræktarmiðstöðvarinnar X og sölu- og dreifingaraðila stólsins, Y. Bæði X og Y eru með ábyrgðartryggingu hjá V sem hafnað hefur bótaskyldu úr ábyrgðartryggingum beggja aðila. M vísar til þess í málskoti að á fasteignareiganda hvíli rík aðgæsluskylda til þess að rækja viðhald og umhirðu með eign sinni og öllu sem á henni sé, þ.m.t. tækjum sem notuð séu undir reksturinn, til að koma í veg fyrir að þeir sem eigi erindi í fasteignina, og jafnvel þeir sem eigi leið hjá, verði fyrir tjóni. Um rekstraraðila gilda sömu reglur, en X tekur gjald fyrir aðgang af viðskiptavinum sínum. Telur M að orsök slyssins sé að rekja til þess að einungis einn bolti var notaður til þess að festa stóllinn í loftið en slíkt hafi verið staðfest í eftirlitsskýrslu Heilbrigðiseftirlitsins. Heilsa og öryggi M voru af þeim sökum ekki tryggð og á því beri X sem rekstraraðili líkamsræktarmiðstöðvarinnar ábyrgð, sbr. 1. mgr. 54. gr. reglugerðar nr. 941/2002 um hollustuhætti. Vísar M til dóms Hæstaréttar í máli nr. 71/2015 máli sínu til stuðnings. Hvað ábyrgð Y varðar þá vísar M til 5. gr. laga nr. 25/1991 um skaðsemisábyrgð. M telur körfustóllinn hafa verið haldinn ágalla í skilningi laganna þar sem auga sem var hluti af festingu stólsins gaf sig. Telur M ljóst að ekki hafi verið gerðar ráðstafanir til að tryggja öryggi þeirra sem notuðu stólinn. Hvort sem það var sök X að hengja stólinn ekki upp með þeim festingum sem fylgdu stólnum eða sök Y að gefa ekki réttar leiðbeiningar.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að bótaskylda hafi verið hafnað þar sem hvorki skilyrði sakarábyrgðar né skaðsemisábyrgðar þóttu uppfyllt að gögnum málsins virtum. Samkvæmt upplýsingum frá X hafi stóllinn verið festur upp með þeim festingum sem fylgdu stólnum frá Y en uppgefin hámarksþyngd frá framleiðanda er 130 kg. Stólarnir hafi verið reglulega yfirfarnir af starfsmönnum X. Slysið hafi orðið er auga sem er hluti af festingu stólsins gaf sig sem er eitthvað sem starfsmenn X gátu ekki gert sér grein fyrir að gæti gerst. Slysið verði því ekki rakið til saknæmrar háttsemi starfsmanna X eða saknæms vanbúnaðar sem X gat borið ábyrgð á gagnvart M. Hvað ábyrgð Y varðar þá mun körfustóllinn ekki hafa verið notaður eins og ætlast var til. Hann hafi verið festur upp í loft en ekki á grind sem fylgdi með stólnum. Eitt af hlutverkum grindarinnar sé að sveigjast með og virki því eins og eins konar fjöðrun þegar fólk sest í stólinn. Einnig hafi gormur verið á öllum stólum sem veiti enn fremur dempun við álag. Telur Y að ætla megi að við þá notkun hafi myndast meira álag á keðju og festingar. Hvergi sé í leiðbeiningum með stólnum mælt með eða tekið fram að það sé í lagi að nota körfustólinn á annan hátt heldur en með grindinni sem fylgdi með. Aldrei áður hafi sams konar mál komið inn á borð til þeirra, jafnvel þótt þessir körfustólar hafi verið seldir í dagóðan tíma og í miklu magni.

Í viðbótarathugasemdum sínum vísar M til þess að af gögnum megi sjá að X og Y bendi hvort á annað í svörum sínum í tengslum við ábyrgð sína. Sé því ljóst að saknæm háttsemi sé til staðar hjá annaðhvort báðum fyrirtækjum eða öðru þeirra.

Álit.

Ágreiningur þessa máls lýtur að því hvort tjón M megi rekja til saknæmra athafna eða athafnaleysis af hálfu X eða starfsmanna þess, þannig að bótaskylda stofnist úr ábyrgðartryggingu eða að tjón M megi

rekja til ágalla á körfustólum, þannig að bótaskylda stofnist úr skaðsemisábyrgð Y. Það hvílir á M að sýna fram á að svo hafi verið skv. almennum sönnunarreglum og samkvæmt 2. mgr. 6. gr. laga nr. 25/1991 um skaðsemisábyrgð. Ljóst er að körfustóllinn var ekki settur upp í samræmi við leiðbeiningar framleiðanda og notkun hans því ekki í samræmi við það hvernig hann var boðinn og kynntur. Af þeirri ástæðu er ekki hægt að líta svo á að körfustóllinn hafi verið haldinn ágalla í skilningi 5. gr. laga um skaðsemisábyrgð og á M því ekki rétt á bótum úr skaðsemisábyrgðtryggingu Y hjá V.

Víkur þá að því hvort starfsmenn X hafi sýnt af sér saknæma háttsemi. Samkvæmt upplýsingum frá X var vikið frá leiðbeiningum framleiðanda stólsins og var hann festur upp í loft í stað þess að festa hann á grind sem fylgdi stólnum. Almennt eru lagðar ríkar skyldur á þá sem reka líkamsræktarstöðvar að gera sanngjarnar ráðstafanir til að tryggja öryggi þeirra sem þangað koma, sbr. dóm Hæstaréttar í máli nr. 71/2015. Þegar ákveðið var að víkja frá hefðbundinni notkun körfustólsins bar starfsmönnum X að tryggja að stóllinn væri jafn öruggur við slíka notkun og hann hefði verið ef leiðbeiningum framleiðanda hefði verið fylgt. Túlka má skýrslu Heilbrigðiseftirlitsins sem skoðaði vettvang eftir slysið með þeim hætti að ekki hafi verið öruggt að festa stóllinn upp með einum bolta líkt og gert var fyrir slysið. Eftir slysið hafi verið settar aukafestingar á alla hangandi stóla. Með hliðsjón af þessu verður að líta svo á að M hafi leitt nægar líkur að því að stóllinn hafi fallið niður vegna rangrar uppsetningar af hálfu starfsmanna X. M á því rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V, en ekkert liggur fyrir um að M hafi sjálfur sýnt gáleysi við notkun stólsins þannig að hann beri meðábyrgð vegna tjóns síns.

Niðurstaða.

M á rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V. Ekki er til staðar bótaréttur úr skaðsemisábyrgð Y hjá V.

Reykjavík, 8. apríl 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 4/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Kaskótrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækis (A)

Takmörkun ábyrgðar váttryggingafélags. Samsömun.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 8. janúar 2024, ásamt fylgiskjölum.
2. Tölvupóstur V, dags. 21. mars 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 4. júní 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 13. júní 2025.

Málsatvik.

Samkvæmt málskoti var bifreiðinni A, sem er í eigu M, stolið á meðan bifreiðin var í láni hjá B, vinkonu M. Var bifreiðin læst en lykluð að bifreiðinni var að sögn M stolið úr íbúð B. Konan X var strax grunuð um verknaðinn þar sem hún hafði sést á bifreiðinni á hraðamyndavél og viðurkenndi hún verknaðinn fyrir lögreglu. Samkvæmt fyrirbyggjandi lögregluskýrslu fannst bifreiðin við Völvufell 2 þann 4. nóvember 2024 en engir kveikjúláslyklar fundust í bifreiðinni. Er bifreiðin fannst mátti sjá nokkrar skemmdir á henni. Vegna tjónsins hefur M gert kröfu um bætur úr kaskótryggingu bifreiðarinnar hjá V. Af hálfu V hefur bótaskyldu verið hafnað á þeim grundvelli að brotið hafi verið gegn varúðarreglu skilmála váttryggingarinnar þar sem fram kemur að bifreiðin skuli vera læst og bíllyklar geymdir á öruggum stað.

Í málskoti sínu byggir M á því að lyklar bifreiðarinnar hafi verið á öruggum stað hjá B. Bifreiðin hafi auk þess verið lánuð til skamms tíma og verði M ekki samsamað við háttsemi vinkonu sinnar hvað vörslu lyklanna varðar. Vísar M einnig til þess að V hafi upprunalega samþykkt bótaskyldu með tölvupósti til M dags. 11. nóvember 2024 og sé því bundið af þeirri ákvörðun. Bótaskyldu hafi svo verið hafnað daginn eftir, eða þann 12. nóvember 2024.

Í tölvupósti V til nefndarinnar er vísað til greinar 5.3 í skilmála kaskótryggingar þar sem segir: „Bifreið skal vera læst og lokað þegar enginn er í henni og geyma skal lykla á öruggum stað.“ Í ljós hafi komið að engin ummerki um að brotist hefði verið inn í bifreiðin sáust og bendi allt til þess að X hafi verið með lykla af bifreiðinni. Bótaskyldu sé hafnað á þeim grundvelli að eigandi hafi brotið gegn þeirri skyldu sinni að geyma lykla á öruggum stað.

Í viðbótarathugasemdum sínum ítrekar M að V hafi ekki verið heimilt að afturkalla samþykki sitt fyrir greiðslu úr tryggingunni. Enginn ágreiningur sé um að lyklarnir hafi verið í vörslu X, hún hafi komist yfir þá með refsiverðum og ólögumætum hætti. Háttsemi M varð ekki til þess að tjónið átti sér stað. Vísar M til úrskurðar nefndarinnar í máli nr. 237/2019 til stuðnings sinni afstöðu.

Í viðbótarathugasemdum sínum vísar V til þess að samkvæmt lögregluskýrslu hafi lyklar verið geymdir í bifreiðinni sem telst ekki vera öruggur staður.

Álit.

Ágreiningur málsins hverfist um það hvort V sé heimilt að fella niður bætur til M úr kaskótryggingu bifreiðarinnar A á grundvelli brota á varúðarreglu skilmála kaskótryggingar sem kveður á um skyldu til þess að læsa og loka bifreiðinni og geyma lykla á öruggum stað. Samkvæmt upplýsingum í málskoti hafði M lánað B, vinkonu sinni, bifreiðina í skamman tíma meðan M var stödd erlendis. Samkvæmt því var það ekki meint háttsemi M sem leiddi til þess að A var stolið. Kemur þá til skoðunar, hvort V sé heimilt að fella niður bótarétt M á grundvelli mögulegra brota B á varúðarreglu skilmála kaskótryggingarinnar. Ber V sönnunarbyrðina fyrir því í fyrsta lagi að brotið hafi verið gegn varúðarreglu skilmálans og í öðru lagi að V sé heimilt að beita samsömun M við háttsemi vinkonu sinnar.

Í 1. mgr. 29. gr. laga nr. 30/2004 um váttryggingarsamninga (vsl.) er mælt fyrir um það að í váttryggingum, sem tengjast ekki atvinnustarfsemi, er óheimilt að semja með þeim hætti að váttryggður glati rétti sínum til bóta vegna háttsemi ættingja hans, aðstoðarmanna og annarra sem hafa við hann

sambærileg tengsl. Samkvæmt a. lið 2. mgr. sömu gr. má, þrátt fyrir ákvæði 1. mgr., semja svo um að við vátryggingu ökutækja megi félagið bera fyrir sig háttsemi manns sem með samþykki vátryggðs er ábyrgur fyrir hinu vátryggða. Í athugasemdum með lagafrumvarpi því sem varð að lögum nr. 30/2004 segir um 29. gr. að heimild a-liðar 2. mgr. til að semja um samsömun sé látin ná til manns sem með samþykki vátryggðs sé ábyrgur fyrir hinu vátryggða. Hér þurfi að koma til að vátryggður hafi meðvitað afhent umráð og vörslur hins vátryggða með nokkuð varanlegum hætti. Ekki mundi nægjanlegt að hið vátryggða yrði lánað í skamman tíma með venjulegum hætti og ekki yrði talið nægjanlegt þótt um varanlega heimild til afnota væri að ræða ef vátryggður annast um eða rekur hið vátryggða.

Er það afstaða nefndarinnar að V hafi hvorki sýnt fram á að bifreiðin hafi verið ólæst né að lyklar hennar hafi ekki verið geymdir á öruggum stað. Þá verður talið ósannað að M hafi afhent vinkonu sinni umráð og vörslur bifreiðarinnar með varanlegum hætti. Þannig er ekki sýnt fram á heimild til samsömunar milli M og ökumannsins sé fyrir hendi en V ber sönnunarbyrði fyrir því að skilyrði a-liðar 2. mgr. 29. gr. vsl. séu uppfyllt. Sú sönnun hefur ekki tekist og er V því ekki heimilt að fella niður bótarétt úr kaskótryggingu A.

Að lokum telur nefndin ástæðu til að gera athugasemd við það að í höfnunarbréfi V, dags. 12. nóvember 2024, var ekki gætt að þeirri lagaskyldu V, skv. 1. mgr. 31. gr. og 2. mgr. 51. gr. vsl. að upplýsa M um möguleika til þess að bera höfnun V undir nefndina og frest til lögfræðilegra aðgerða.

Niðurstaða.

M á óskertan rétt til bóta úr kaskótryggingu A hjá V.

Reykjavík, 1. júlí 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 5/2025.

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Sjúklingatrygging.

Nafn vátryggingartaka sjúklingatryggingar (X)

Bótaábyrgð. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 3. janúar 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 3. febrúar 2025 ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi hinn 1. nóvember 2019 gengist undir aðgerð hjá X vegna skekkju á miðnesi. M hafi ekki lagast af ástandi sínu eftir aðgerðina heldur versnað. Þá hafi ný einkenni, þ.e. blæðing og sáramyndun í nefi, og brak í brjóska, slímleki frá nefi niður í háls, kláði og sviði gert vart við sig. Eftir nokkra mánuði hafi M leitað til kollega X, Y, þar sem X hafði þá verið leystur frá störfum og síðar misst starfsleyfi sitt. Y hafi ákveðið að framkvæma aðra aðgerð á M, þ.e. brennt hafi verið fyrir smáæðar í nefi, hinn 4. mars 2020. Sú aðgerð hafi ekki skilað tilætluðum árangri og búi M enn við framangreind einkenni. Með bréfi landlæknisembættisins, dags. 26. júlí 2021, hafi M verið upplýstur um rannsókn embættisins á starfsháttum X en tveimur óháðum sérfræðingum hafi verið falið að rannsaka sjúkragögn vegna tiltekinna tegunda skurðaðgerða sem X hafi framkvæmt haustið 2019. Í tilviki M hafi verið gerð athugasemd við skamman aðgerðartíma miðað við skráð inngríp, en aðgerðin hafi aðeins tekið tíu mínútur sem sé ótrúverðugt miðað við umfang aðgerðar og rétta framkvæmd hennar. Þá segi í bréfinu að embættinu sé ekki kunnugt um hvaða áhrif umrædd aðgerð hafi haft eða hvort mein eða fylgikvilli hafi hlotist af henni. Hinn 24. maí 2022 hafi M gert kröfu um bætur úr sjúklingatryggingu X en V hafi, með bréfi dags. 4. janúar 2024, hafnað bótaskyldu. Þrátt fyrir framlagningu frekari sjúkragagna og ósk um endurskoðun á þeirri afstöðu hafi V staðfest höfnun á bótaskyldu með bréfi dags. 14. mars 2024. M vísar til þess að í sjúkraskrárnótu, dags. 16. nóvember 2022, komi m.a. fram að M þjáist af stöðugum blóðnössum eftir aðgerðina og vakni alla morgna með sár og storknað blóð í nefinu. Þjáist hann einnig af sviða og kláða. Er þá rakið að skilyrði bótaskyldu samkvæmt lögum um sjúklingatryggingu nr. 111/2000 sé að tjónið megi að öllum líkindum rekja til einhvers þeirra fjögurra þátta sem taldir eru upp í 2. gr. laganna. Í 1. tl. 1. mgr. 2. gr. komi fram að bætur greiðist ef „ætla má að komast hefði mátt hjá tjóni ef rannsókn eða meðferð við þær aðstæður sem um ræðir hefði verið hagað eins vel og unnt hefði verið og í samræmi við þekkingu og reynslu á viðkomandi sviði.“ Telji M að meðferð sú sem hann hlaut hjá X hafi ekki verið hagað eins vel og unnt var eða verið í samræmi við þekkingu á viðkomandi sviði. Tjón M felist þá helst í þeim afleiðingum sem hann eigi við að etja í dag og ekkert bendi til annars en að þær sé að rekja til aðgerðarinnar.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að við skoðun hjá X hinn 6. júní 2019 hafi M verið með mikla skekkju á miðnesi. M hafi gengist undir umfangsmikla aðgerð á miðnesi hinn 1. nóvember 2019. Ellefu dögum eftir aðgerðina hafi M mætt til eftirlits hjá X og hafi ástand hans þá verið gott og öndun hans betri, en þó aðeins skekkja til vinstri. Engin frekari samskipti hafi verið milli M og X. Hinn 4. mars 2020 hafi M svo leitað til Y þar sem blóð hafi seytlað úr nefi hans. Y hafi brennt fyrir smáæðar og ráðlagt M að nota feiti í nefið og leita aftur til sín héldu einkennin áfram. Ekki hafi verið um frekari lækni meðferð að ræða. Koma M á heilsugæslu 16. nóvember 2022 hafi aðeins þjónað þeim tilgangi að fá einkenni skráð vegna bótamáls og sé færsla vegna hennar að mestu endursögn á lýsingu M sjálfs. Í tjónstilkynningu M til V, sem hafi verið send tveimur og hálfu ári eftir aðgerðina, komi fram að frá aðgerð hafi blætt mikið frá nefi og M hafi stanslaust sár í því. Telji V hvorki sýnt fram á tjón af völdum meðferðar X né að hið meinta tjón falli undir 1. eða 4. tl. 1. mgr. 2. gr. laga um sjúklingatryggingu. Verði M að bera hallann af því. Árangur af aðgerðum sem þeirri sem M gekkst undir hjá X sé um 80% á heimsvísu og taki sjúklingatrygging ekki til þeirra tilvika þar sem aðgerð skili ekki tilætluðum árangri. Fyrirliggjandi gögn sýni þá ekki fram á að blætt hafi mikið úr nefi M og að hann þjáist af stöðugum sárum. Engin rök hafi þá verið færð fram fyrir því að slík einkenni verði rakin til þess að meðferð X hafi ekki verið hagað eins vel og unnt hafi verið og í samræmi við þekkingu og reynslu á viðkomandi sviði. Jafnvel þótt sérfræðingar á vegum landlæknis hafi talið skráðan aðgerðartíma ótrúverðugan feli það ekki í sér sönnun þess að eitthvað hafi misfarist í aðgerðinni sem slíkri. Er bótaskyldu því hafnað.

Álit.

Rétt til bóta samkvæmt lögum um sjúklingatryggingu eiga, skv. 1. mgr. 1. gr. laganna, sjúklingar sem verða fyrir líkamlegu eða geðrænu tjóni hér á landi í tengslum við rannsókn eða sjúkdómsmeðferð hjá m.a. heilbrigðisstarfsmanni sem starfar sjálfstætt og hefur hlotið löggildingu til starfans. Í 1. mgr. 2. gr. segir að bætur skuli greiða án tillits til þess hvort einhver ber skaðabótaábyrgð samkvæmt reglum skaðabótaréttarins, enda megi að öllum líkindum rekja tjónið til nánar tilgreindra atvika sem tiltekin eru í fjórum tölulíðum. Af gögnum málsins má ráða að krafa M verði helst reist á 1. og 4. tl. sem eru svohljóðandi: *1. Ætla má að komast hefði mátt hjá tjóni ef rannsókn eða meðferð við þær aðstæður sem um ræðir hefði verið hagað eins vel og unnt hefði verið og í samræmi við þekkingu og reynslu á viðkomandi sviði. ... 4. Tjón hlýst af meðferð eða rannsókn, þ.m.t. aðgerð, sem ætlað er að greina sjúkdóm og tjónið er af sýkingu eða öðrum fylgikvilla sem er meiri en svo að sanngjarnt sé að sjúklingur þoli það bótalaut. Annars vegar skal líta til þess hve tjón er mikið og hins vegar til sjúkdóms og heilsufars sjúklings að öðru leyti. Þá skal taka mið af því hvort algengt er að tjón verði af meðferð eins og þeirri sem sjúklingur gekkst undir og hvort eða að hve miklu leyti gera mátti ráð fyrir að hætta væri á slíku tjóni.*

Fyrirliggjandi er bréf landlæknisembættisins til M, dags. 26. júlí 2022, þar sem fram kemur að embættið hafi tekið starfshætti X til rannsóknar. Hvað aðgerð þá sem M gekkst undir 1. nóvember 2019 varðar segir í bréfinu að aðgerðartími, en samkvæmt gögnum um aðgerðina hafi hún aðeins tekið tíu mínútur, sé ótrúverðugur með hliðsjón af umfangi hennar. Samkvæmt göngudeildarnótu vegna komu M til læknisins Y 4. mars 2020 leiddi skoðun í ljós að septum vísaði enn til vinstri. Eru að öðru leyti ekki gerðar athugasemdir við aðgerðina sem slíka eða árangur hennar. Þá verður ekki ráðið af umræddri göngudeildarnótu eða öðrum læknisfræðilegum gögnum að aðgerðin hafi gert illt verra hvað skekkju á miðnesi varðar s.s. haldið er fram í málskoti. Það að septum hafi enn vísað til vinstri leiðir ekki til þess að skilyrði 1. tl. 1. mgr. 2. gr. laga um sjúklingatryggingu teljist uppfyllt, enda liggur ekki annað fyrir en að nokkuð sé um að aðgerðir sem þessi geti þurft síðari leiðréttingar við, þrátt fyrir að þær séu framkvæmdar eins vel og unnt er og til samræmis við reynslu og þekkingu á viðkomandi sviði. Hvað blæðingar úr nefi, sár og önnur einkenni sem M lýsir varðar liggja ekki frekari læknisfræðileg gögn fyrir um orsakir eða algengi slíkra einkenna. Af framangreindu er það því mat nefndarinnar að bótaskylda á grundvelli 1. tl. 1. mgr. 2. gr. laga um sjúklingatryggingu sé ekki fyrir hendi, enda sé ekki sýnt fram á að M hafi orðið fyrir tjóni sem fellur innan skilgreiningar þess ákvæðis.

Í fyrrnefndri komu M til Y var brennt fyrir þrjár smáæðar í nefi hans. Ekki verður skýrlega ráðið hvort og þá hvaða, árangur varð af þeirri meðferð en ekki verður séð af gögnum málsins að M hafi leitað aftur til Y eða annars sérfræðilæknis vegna einkenna sinna. M leitaði á heilsugæslu 16. nóvember 2022 og óskaði eftir skoðun. Var hann upplýstur um að ítarleg skoðun þyrfti að fara fram af hálfu sérfræðilækna en ekkert er að finna í málgögnum um að slík skoðun hafi átt sér stað. Við skoðun á heilsugæslu fékk M greiningu um blóðnasir og langvinnt sár á húð. Liggja engin frekari læknisfræðileg gögn fyrir hvað varðar umfang einkenna M. Verður því ekki fullyrt af fyrirliggjandi læknisfræðilegum gögnum að tjón M sé meira en svo að sanngjarnt sé að hann þoli það bótalaut, sbr. 4.tl. 1. mgr. 2. gr. laga um sjúklingatryggingu svo þau viðmið sem sett eru fram í athugasemdum í greinargerð með frumvarpi því sem varð að lögum nr. 111/2000 um sjúklingatryggingu.

Þó sönnunarkröfur til tjónþola séu vægari en ella þegar kemur að sjúklingatryggingu er það samt sem áður M sem ber sönnunarbyrði þess að tjón sé „að öllum líkindum“ að rekja til þeirra atvika sem tilgreind eru í 1. mgr. 2. gr. laga um sjúklingatryggingu. Af framansögðu er það mat nefndarinnar að nokkuð skorti á að sýnt sé fram á það með læknisfræðilegum gögnum að skilyrði bótaskyldu séu uppfyllt. Er því, eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni, óhjákvæmilegt að hafna kröfu M.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr sjúklingatryggingu X hjá V.

Reykjavík, 24. febrúar 2025.

rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

VARNARAÐILI HAFNAÐI AÐ HLÍTA ÚRSKURÐI

Mál nr. 6/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækis:(A)****Dráttarvél. Notkunarhugtak laga um ökutækjatrýggingu. Stjórn ökutækis.**

1. Málskot móttakið 6. janúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 27. janúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 4. mars 2025, ásamt fylgiskjölum.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 12. mars 2025.

Málsatvik.

Í málskoti er málsatvikum þannig lýst að 1. september 2024 hafi M verið að hífa jarðtætara til að tengja hann aftan á dráttarvélin A, þegar tætarinn hafi skyndilega dottið við hífinguna með þeim afleiðingum að öxullinn hafi fallið fram og lent ofan á M. Í málinu liggur fyrir samskiptaseðill frá heilsugæslustöð þar sem fram kemur að M hafi komið þangað 5. september 2024. Er skráð að 1. september 2024 hafi jarðtætari dottið ofan í fót M og sé fóturinn mikið marinn og ansi bólgin. Ekki sé þó grunur um brot. Þá finni M mikið til.

M sendi tilkynningu um tjónið til V 17. september 2024. Þann 25. september 2024 V hafnaði því að M ætti bótarétt úr slysatryggingu ökumanns og eiganda. Rökin voru þau að tjónið verði ekki rakið til notkunar ökutækis í skilningi 9. gr. samanber 4. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatrýggingar. Þrátt fyrir nýtt tölvubréf frá M, dags. 1. október 2024, ítrekaði V fyrri afstöðu sína 2. október 2024. Kom þar m.a. fram að V teldi að atvikið falli ekki undir notkunarhugtak 4. gr. laga nr. 30/2019 né undir gildissvið þeirra laga samanber a-lið 2. mgr. 2. gr. laganna. Hvað varði skilin á milli hvenær dráttarvél telst í notkun og hvenær ekki, benti V á Hrd. í málum nr. 216/1999 og nr. 1/2000. Framhaldsbréfasamskipti milli aðila, 11. og 14. október, leiddu ekki til breyttrar afstöðu V.

Í málskoti andmælir M framangreindum rökum V. Er á það bent að M hafi notað vél- og lyftibúnað dráttarvélarinnar til þess að hífa jarðtætarann. Það sé hins vegar ekki hægt nema dráttarvélin sé í gangi. Bendir M á í því sambandi að lyftibúnaðurinn, sem ásamt stjórnborði fyrir hann sé staðsettur aftan á dráttarvélinni, sé eðlilegur hluti af staðalbúnaði dráttarvélarinnar. M bendir jafnframt á, með vísan í 10. tölulið 3. gr. umferðarlaga nr. 77/2019, að dráttarvél sé vélknúð ökutæki sem aðallega sé hannað til að draga annað ökutæki og draga, ýta, flytja og knýja vinnutæki og er á hjólum og/eða beltum. Því telji M að það að draga jarðtætara teljist til notkunar dráttarvélar, sem aftur byggir á þeirri forsendu að búið sé að tengja tætarann við vélina. M telur það því liggja í hlutarins eðli að það að M notaði vél- og lyftibúnað dráttarvélarinnar til þess að hífa og festa jarðtætara hafi falið í sér að hann væri við stjórn ökutækis í notkun. Þessu til viðbótar bendir M á að í fræðiskrifum hafi verið á því byggt að hugtakið notkun takmarkist ekki við akstur eða hreyfingu ökutækis. Benti M á Hrd. 29. febrúar 1996 í máli nr. 35/1994 og Hrd. 25. október 2007 í máli nr. 146/2007 máli sínu til frekari stuðnings. Einnig benti M á Lrd. 21. nóvember 2024 í máli nr. 397/2023. M telur sig því hafa sýnt fram að tjón M megi rekja til notkunar A sem ökutækis í skilningi 9. gr. samanber 4. gr. laga nr. 30/2019. Krefst M þess að viðurkenndur verði bótaréttur hans úr slysatryggingu ökumanns og eiganda hjá V.

Í athugasemdum til nefndarinnar frá V, dags. 27. janúar 2025, er bent á að til þess að tjón M verði fellt undir gildissvið 9. gr. laga nr. 30/2019 þurfi það annars vegar að hafa orðið við stjórnun ökumanns á ökutækinu og hins vegar vegna notkunar ökutækisins í merkingu 4. gr. þeirra laga. Telur V að hvorugt þessara skilyrða sé uppfyllt í tilviki tjóns M. Hvað notkunarskilyrðið varðar bendir V á að lagaleg skilgreining á hugtakinu notkun ökutækis sé þrengri en almenn orðskýring gefur til kynna. Það hafi dómaframkvæmd sýnt fram á, þ.e. að skýra beri hugtakið þröngt. Telur V því að hin hlutlæga ábyrgð sem um getur í 1. mgr. 4. gr. laga nr. 30/2019 gildi aðeins um tjón af völdum notkunar sem tengist og sé í nánu og fyrirsjáanlegu orsakasambandi við sérstaka hættueiginleika ökutækis, þ.e. hraða, vélarafl eða þyngd þess. M beri sönnunarbyrgði um að framangreind skilyrði séu uppfyllt. Telur V að M hafi ekki tekist sú sönnun, enda hafi hann ekki leitt líkur að því að tjón hans verði rakið til hættueiginleika A sem ökutækis né fært fyrir því rök að það sé í nánu og fyrirsjáanlegu orsakasambandi við þá

hættueiginleika. Bendir V jafnframt á að meginreglan sé sú að kyrrstætt ökutæki teljist ekki vera í notkun enda sé þá hættueiginleikum þess sem ökutækis ekki til að dreifa. Sömu sögu sé að segja um allan umgang, fermingu, viðhald, viðgerði eða annað sem tengist kyrrstæðu ökutæki. Undir þetta falli einnig ef unnið er að tengingu vinnuvélar við kyrrstætt ökutæki, jafnvel þó við það sé vélarafli ökutækisins notað. Ástæða þess sé sú að þegar svo háttar til sé ökutækið ekki hættulegra en hver annar kyrrstæður hlutur og því séu hættueiginleikar ökutækisins ekki virkir. V vísar auk þess í Hrd. í málum nr. 216/1999 og nr. 1/2000 sem dæmi um þá línu sem skilji á milli þess hvenær tjón af völdum vinnuvéla tengdum við dráttarvél falli undir notkunarhugtakið. Dregur V þá ályktun af þessum dómum að þau skil ráðist af því hvort verið sé að vinna við kyrrstæða dráttarvél, eða hvort hreinlega sé verið að nota tækið, s.s. til að draga jarðtætara eftir túni, sem þá myndi falla undir notkunarhugtakið. Þá telur V að dómarnir staðfesti að það ráði hér ekki úrslitum varðandi notkunina hvort aflvél hafi verið nýtt ef ökutækið var ekki í notkun sem ökutæki. Hvað varðar skilyrðið um að rekja megi líkamstjón til stjórnunar ökutækis bendir V á að dómstólar hafi jafnvel skýrt það skilyrði þrengra en gildir um notkunarhugtakið. Telur V að ofangreind túlkun hafi verið lögfest í a-lið 2. mgr. 2. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatrýggingar.

Hvað varðar tilvísun M í Hrd. í máli nr. 35/1994 og máli nr. 146/2007 þá telur V hvorugan þeirra hafa fordæmisgildi fyrir mál M. Færir V ítarleg rök fyrir þeirri skoðun. Þá telur V að Lrd. í máli nr. 397/2023 hafi hvorki fordæmisgildi í máli M né almennt fordæmisgildi, enda gangi niðurstaðan í þeim dómi algerlega gegn dómaframkvæmd Hæstaréttar. Í framhaldi af þessu fjallar V ítarlega um þróun notkunar- og stjórnunarhugtaksins í lögboðnum ökutækjatrýggingum. Í lok athugasemdanna kemur fram að V telji sig hafa sýnt fram á að tjón M falli ekki undir bótasvið 1. mgr. 4. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatrýggingar og M eigi því ekki rétt á að fá tjón sitt bætt úr lögboðinni slysatrýggingu ökumanns og eiganda hjá V.

Í viðbótarathugasemdum M, dags. 4. mars 2025, ítrekar M sín fyrri rök í málinu. Þá bendir hann auk þess á að er slysið hafi átt sér stað hafi hann verið að nota stjórnborð dráttarvélarinnar, og þar að leiðandi verið við stjórn hennar. Tjónið hafi orðið við hífinguna sjálfa, þ.e. þegar jarðtætaranum var lyft með vélarafli dráttarvélarinnar. Bendir M á að lyftibúnaðurinn heyri til eðlilegs og nauðsynlegs búnaðar dráttarvélarinnar. Tjónið hafi því verið í nánun og fyrirsjáanlegu orsakasambandi við hættueiginleika dráttarvélarinnar sem dráttarvél. Slysið hafi því orðið er aflvél dráttarvélarinnar knúði hana í venjulegri notkun hennar sem ökutæki enda teljist það venjuleg notkun dráttarvélar að hífa/ferma til að mynda jarðtætara eða önnur þau tæki sem dráttarvél á að draga. Þá vísar M einnig til Hrd. í máli nr. 150/2006 sem áður hefur verið nefndur. Leggur M áherslu á að í þeim dómi færi rétturinn rök fyrir því að slysið verði rakið til notkunar á tæki sem heyri til eðlilegs og nauðsynlegs búnaðar dráttarþreifreiðar og við venjubundin not hennar sem slíkrar. Telur M að nákvæmlega það sama eigi við í máli sínu, auk þess sem lyftibúnaðurinn í máli M hafi verið knúinn af aflvél dráttarvélarinnar enda sé sá búnaður hluti af dráttarvélinni sjálfri. Að lokum mótmælir M þeirri fullyrðingu V að Lrd. í máli nr. 397/2023 hafi ekki fordæmisgildi. Telur M að þvert á móti hafi dómurinn ótvírætt fordæmisgildi. Bendir M m.a. á í því sambandi að Hæstiréttur hafi hafnað beiðni um áfrýjunarleyfi í því máli.

Í viðabótarathugasemdum V, dags. 12. mars 2025, eru fyrri rök félagsins ítrekuð. Til viðbótar bendir V sérstaklega á eftirtalið. Félagið telur að vinna við að tengja tæki við dráttarvél, teljist hvorki til venjulegrar notkunar né stjórnunar hennar í skilningi laga um ökutækjatrýggingar. Telur B að áður nefndir Hrd. nr. 216/1999 og nr. 1/2000 sýni afdráttarlaust fram á að vinna við búnað kyrrstæðrar dráttarvélar falli ekki undir notkun eða stjórnun dráttarvélar sem dráttarvél óháð því hvort tjónið verði rakið til vélarafis. V telur því að ekki sé nægjanlegt að tjón verði rakið til vinnu við dráttarvél eða til hættueiginleika eins og vélarafis, ef dráttarvélin er ekki í notkun sem dráttarvél er slys verður. Þá mótmælir V því að það að nota vélarafli dráttarvélar til þess að lyfta tæki sem verið sé að tengja við dráttarvélinu teljist til fermingar dráttarvélarinnar. Telur V að til þess að ferming eða afferming teljist til notkunar ökutækis þurfi það að gerast í beinum tengslum við akstur. Bendir V á Hrd. í máli nr. 49/1998 í því sambandi. Hvað varðar Hrd. í máli nr. 150/2006 þá bendir V m.a. á að í því tilviki hafi slys orðið við affermingu, nokkuð sem ekki sé raunin hvað slys M varðar. Að lokum telur V að niðurstaðan í Lrd. í máli nr. 397/2023 sé í andstöðu við fjölda fordæma íslenskra dómstóla. Jafnframt bendir V á að slysið í því máli hafi ekki orðið við vinnu við að tengja aukabúnað á dráttarvél heldur við affermingu vörubifreiðar í beinum tengslum við akstur hennar. Atvikin séu því ekki sambærileg.

Álit.

Ágreiningur aðila snýr að því hvort M eigi rétt á að fá líkamstjón sitt bætt á þeim grundvelli að það verði rakið til notkunar A í skilningi 9. gr. sbr. 4. gr. laga um ökutækjatrýggingar nr. 30/2019 og jafnframt hvort M hafi verið við stjórn A í umrætt sinn.

Nefndin telur að eðlilegt sé að miða við að tjón M verði rakið til notkunar sem telja má einkennandi og eðlileg fyrir notkun dráttarvéla sem dráttarvéla og teljist því vera notkun í skilningi 9. gr. sbr. 4. gr. laga um ökutækjatrýggingar nr. 30/2019. Ljóst er að M slasaðist er hann vann að því að tengja vinnutæki, þ.e. jarðtætara, við A. Við það verk notaði M lyftibúnað dráttarvélarinnar en telja verður að sá búnaður heyri til eðlilegs og nauðsynlegs búnaðar dráttarvélar. Nefndin telur því verk M umrætt sinn uppfylla skilyrði þess að teljast vera einkennandi fyrir notkun A sem dráttarvélar. Í raun er hér því um að ræða aðstæður sem svipar til þess þegar verið er að ferma eða afferma ökutæki.

Í tengslum við framangreint bendir nefndin sérstaklega á að í skilgreiningu á orðinu dráttarvél, sem er að finna í 10. tölulið 3. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 kemur m.a. fram að dráttarvél sé vélknúð ökutæki sem: „...aðallega sé hannað til að draga annað ökutæki og draga, ýta, flytja og knýja vinnutæki...“ Þetta orðalag styður að mati nefndarinnar þá niðurstöðu að vinna við að tengja tætarann (vinnutæki) við dráttarvélin sé einkennandi og eðlileg fyrir notkun dráttarvéla sem ökutækis. Skilgreiningin gerir beinlínis ráð fyrir að vinnutæki, eins og t.d. jarðtætari, séu tengd við dráttarvél. Það er því mat nefndarinnar að eðlilegt sé að líta svo á að vinna við slíkar tengingar teljist til notkunar dráttarvélarinnar sem dráttarvélar. Með sömu rökum telur nefndin rétt að líta svo á að það verk sem M vann í umrætt sinn hafi hann unnið sem stjórnandi A. Því sé það skilyrði 2. málslíðs 1. mgr. 9. gr. laga nr. 30/2019 um að M hafi orðið fyrir líkamstjóni af völdum slyss við stjórn ökutækis, einnig uppfyllt. Nefndin bendir einnig á Hrd. í máli nr. 150/2006 og Lrd. í maí nr. 397/2023 varðandi framangreinda niðurstöðu.

Með vísan í framangreint hefur nefndin því komist að þeirri niðurstöðu að fallast beri á kröfur M í málinu.

Niðurstaða.

Fallist er á að M eigi bótarétt úr slysatryggingu ökumanns og eiganda hjá V.

Reykjavík, 31. mars 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Sératkvæði Heiðu Óskarsdóttur

Undirrituð fellst ekki á það álit meirihluta nefndarinnar að líkamstjón M verði rakið til notkunar ökutækis A í skilningi 9. gr., sbr. 4. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatrýggingar. Samkvæmt a-lið 2. mgr. 2. gr. laganna nær gildissvið þeirra ekki til tilvika þar sem ökutæki er notað í öðrum tilgangi en sem ökutæki. Í greinargerð með frumvarpi því sem varð að lögum nr. 30/2019 kemur fram að: „Ökutæki sem eru vinnuvélar myndu samkvæmt því ekki falla undir gildissvið frumvarpsins þegar þau eru notuð sem vinnuvélar. Um er að ræða staðfestingu á framkvæmd en hugtakið notkun á ökutæki hefur verið túlkað þannig af dómstólum að það nái ekki til vinnuvéla þegar þær eru notaðar sem slíkar, þ.e. hlutlæga ábyrgðin takmarkast við það þegar ökutækið er í umferð en nær ekki til þess ef tjón hlýst af notkun vinnuvélarinnar utan almennrar umferðar.“ Þótt hér sé ekki fjallað um beitingu hlutlægu ábyrgðarreglu laga um ökutækjatrýggingar, hefur þessi túlkun þýðingu við skýringu á 9. gr. laga nr. 30/2019. Samkvæmt ákvæðinu skal vátryggingin tryggja bætur fyrir líkamstjón sem ökumaður verður fyrir „við stjórn ökutækis“, að því tilskildu að slysið verði rakið til notkunar ökutækis, sbr. 4. gr. Í máli þessu var dráttarvélin A kyrrstæð og M nýtti vélarafli hennar til að hífa jarðtætara aftan á vélina. Við þá athöfn losnaði tætarinn og féll á M. Ekki verður talið að M hafi verið að ferma eða afferma dráttarvélin, né verða aðstæður jafnaðar við slíkar athafnir. Vélin var í notkun sem vinnuvél, nánar tiltekið sem fastur aflgjafi, og þeir eiginleikar hennar sem vélknúins ökutækis komu hvergi við sögu í slysinu.

Með hliðsjón af framangreindu er það mat undirritaðrar að atvik málsins falli utan gildissviðs 9. gr. laga nr. 30/2019. Slys M verður því ekki rakið til notkunar A í skilningi ákvæðisins.

Reykjavík, 31. mars 2025.
rafræn undirskrift

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 7/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Starfsverndartrygging.****Gildissvið vátryggingar.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 8. janúar 2025, ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V dags. 19. febrúar 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 21. febrúar 2025, ásamt fylgiskjöllum.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 25. febrúar 2025, ásamt fylgiskjali.

Málsatvik.

Í málskoti og gögnum málsins kemur fram að A, eiginmaður M, lést hinn 6. október 2023 um borð í fiskiskipi þar sem hann var við vinnu. Skipið var gert út frá erlendu ríki. Á dánardegi var A með starfsverndartryggingu hjá erlenda vátryggingafélaginu V. Felur vátryggingin í sér dánarbætur vegna andláts vátryggðs af slysförum, bætur fyrir algera varanlega örorku vegna veikinda og líkamstjóns í slysi, bætur vegna tímabundinnar örorku vegna veikinda og líkamstjóns í slysi og svo sjúkrakostnaðar vegna búsetu erlendis. Í málskoti er aðdraganda andlátsins lýst á þann veg að A hafi verið í líkamsrækt um borð í fiskiskipinu. Er hann kom út úr æfingarherberginu hitti hann fyrir skipstjóra skipsins og hélt utan um brjóstkassann á sér og átti verulega erfitt með öndun. Fór A afsíðis til að jafna sig og átti nokkru síðar auðveldara með öndun og fór upp í brú skipsins. Smátt og smátt fór A að versna og fór hann að hósta upp blóði og átti erfitt með öndun. Var hann fluttur í sjúkraherbergi skipsins og sendi skipið út neyðarkall þar sem óskað var eftir þyrlu og Pilot-bát. Skipið var einnig sett á fulla ferð að landi. Hvorki þyrla né Pilot-bátur komu þrátt fyrir margar ítrekanir af hálfu skipstjórans m.a. með símtölum og tölvupósti. Svörin sem bárust voru ávallt á þann veg að þyrlan væri rétt ókomin eða að hún væri að fara í loftið. Klukkan 18.00, rúmlega tveimur klukkutímum eftir að A hrakaði fór hann í hjartastopp og var endurlífgaður. Klukkan 19.00 lést A en þá hafði engin þyrla komið. Talið var að um ósæðarof hafi verið að ræða og telur M, ekkja A, að unnt hefði verið að bjarga honum hefði hann komist á sjúkrahús í tíma. Vegna andlátsins hefur M gert kröfu um dánarbætur og bætur vegna ferðakostnaðar úr starfsverndartryggingu A hjá V. Af hálfu V hefur bótaskyldu verið hafnað, annars vegar með vísan til þess að ekki hafi verið um að ræða andlát af slysförum og hins vegar þar sem ferðakostnaður aðstandenda eftir andlát vátryggðs falli ekki undir trygginguna.

V telur óljóst á hverju M byggir mál sitt en telur líkur leiða að því að M telji dánarorsök A vera „slys“. Samkvæmt vátryggingarskírteini A var andlát af slysförum aðeins vátrygt. Andlát af völdum sjúkdóms falli ekki undir slyshugtak skilmálans enda ekki um að ræða utanaðkomandi atburð. Varðandi kröfu um bætur vegna flutnings á eignum A þá falli sá kostnaður ekki undir skilmálann, eingöngu kostnaður vegna flutnings á jarðneskum leifum vátryggingartaka til heimalands falli undir skilmála tryggingarinnar, sbr. grein 9.5. Samkvæmt fyrirliggjandi upplýsingum hafi sá kostnaður verið greiddur af vinnuveitanda A. Að lokum vísar V til þess að samkvæmt grein 9.4. falli ferðakostnaður aðstandenda A eftir andlát hans ekki undir ferðakostnað og annan kostnað.

Í viðbótarathugasemdum sínum vísar M til þess að dánarorsök A sé ekki staðfest með neinum gögnum nema grunsemdum eða ágiskun þess læknis sem annaðist A um borð í fiskiskipinu. Hafði M óskað eftir því við yfirvöld í því landi sem skipið var gert út frá, að framkvæmd yrði krufning en fengið þau svör að það tíðkist ekki að framkvæma krufningu, slíkt krefðist leyfis frá yfirvöldum sem tæki marga mánuði að samþykkja og kostnaðurinn myndi hlaupa á milljónum. Engar myndavélar hafi verið í líkamsræktarsalnum þar sem A var einn við æfingar. Hvort A hafi dottið og fengið þungt högg á bringuna eða misst lyftingastöng á brjóstkassann veit enginn. A hafi verið heilsuhaustur og einstakt aflmenni sem fór í ítarlega læknisskoðun á tveggja til þriggja mánaða fresti. Skipslæknir hafi skráð veikindaferli hans í slyaskýrslu í stað þess að skrá í veikindaskýrslu líkt og gert er ef áhöfn fær kvef eða aðra kvilla um borð. Í símtali hafi læknirinn sagt við M að A hafi talað um smell er hann kom út úr líkamsræktinni. Það rennir stoðum undir grun um að hann hafi dottið eða fengið lóðastöng á bringuna.

Er það því afstaða M að A hafi að öllum líkindum fengið mikið högg sem leiddi til alvarlegra veikinda sem orsökuðu andlátið.

Í viðbótarathugasemdum sínum vísar V til þess að M beri allan halla af því að krufning fór ekki fram.

Álit.

Af gögnum málsins verður ráðið að ágreiningur þessa máls lýtur að því hvort M eigi bótarétt úr starfsverndartryggingu hjá V vegna andláts eiginmanns hennar, A, þann 6. október 2023. Samkvæmt skilmálum vátryggingarinnar greiðast bætur vegna andláts af slysförum. Hugtakið slys er skilgreint á þann hátt að þar sé átt við skyndilegan, óvæntan, óvenjulegan, sérstakan utanaðkomandi atburð sem veldur líkamstjóni. Samkvæmt almennum sönnunarreglum vátryggingaréttar ber M sönnunarbyrðina fyrir því að A hafi látist af slysförum og verður því að meta hvort M hafi með framlögðum gögnum sýnt fram á að svo hafi verið. Samkvæmt slyaskýrslu, dags. 6. október 2023, er bráðabirgðagreining sögð vera „pulmonary embolism“ eða lungnasegarek. Sama greining er sett á dánarvottorðið. Er það því afstaða nefndarinnar að M hafi ekki tekist að sanna að andlát A hafi verið af slysförum, þ.e. að utanaðkomandi atburður hafi valdið veikindum hans sem svo leiddu til andlátsins. Hvað aðra þætti varðar, þ.e. ferðakostnað aðstandenda eða flutning á eigum A, þá falla þeir þættir ekki undir vátrygginguna sbr. greinar 9.4 og 9.5 í skilmálum vátryggingarinnar.

Með vísan til alls framangreinds á M ekki rétt á bótum úr starfsverndartryggingu A hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr starfsverndartryggingu hjá V.

Reykjavík, 25. mars 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 8/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn vátryggingartaka (X)

Skaðabótaábyrgð. Vinnuveitandaábyrgð.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 6.janúar 2025, ásamt fylgiskjöllum.
2. Athugasemdir V, dags 22. janúar 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 3. mars 2025, ásamt fylgiskjöllum.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 5. mars 2025.

Málsatvik.

Í gögnum málsins kemur fram að M varð fyrir líkamstjóni við störf sín hjá X kl. 07:42 þann 16. desember 2022. Í málskoti er slysinu lýst þannig að M hafi verið í starfi sínu fyrir vinnuveitanda að ganga frá tæki til flutnings á vélvagni er hann hrasaði um gaffal á lyftara sem lagt var þar við hliðina á. Við það hafi M slasast. Í tölvupósti frá V til lögmanns M, dags. 20. september 2024, er að finna eftirfarandi lýsingu á atvikum: „Samkvæmt lögregluskýrslu og tjónstilkynningu til SÍ og [V] átti slysið sér stað í porti á athafnasvæði vátryggingartaka að ... kl. 07:42 að morgni og því myrkur úti. Mun hann hafa verið að undirbúa flutning á jarðýtu sem hann hafði lestað á bifreiðina daginn áður, nánar tiltekið að festa á hana blikkljós, gekk meðfram bíl sínum og hrasaði og féll um lyftaragaffla vinnuvélarinnar [A] (skotbómulyftari) þar sem hann sá þá ekki vegna myrkurs. Af ljósmyndum í lögregluskýrslu verður ráðið að gafflarnir hafi vísað upp frá jörðu en ekki legið lárétt á planinu og einnig að vörubifreið tjónpola var lagt mjög nærri göfflum. Við fallið mun hann hafa hlotið úlnliðsbrot, meiðsli á hné og brjósti. Engir sjónarvottar voru að slysinu og tjónpóli sjálfur því einn til frásagnar um atvikið sem slíkt en hann upplýsti samstarfsmenn þó um slysið strax á eftir og aðstæður staðfestar í lögregluskýrslu.“

M telur að X beri ábyrgð á tjóni sínu þar sem rekja megi það til þess að aðstæður á slysstað hafi verið hættulegar þeim sem þangað komu. Lýsingu á svæðinu hafi verið ábótavant auk þess sem ekki hafi verið gengið rétt frá göfflum á umræddum lyftara. Hafi gafflarnir hallað upp á við sem hafi skapað verulega slysahettu fyrir þá sem áttu leið um svæðið. Byggir M á því að X hafi brugðist skyldum sínum samkvæmt lögum nr. 46/1980 um aðbúnað, öryggi og hollustuhætti á vinnustöðum. Samkvæmt 13. og 42. gr. þeirra laga skuli vinnuveitandi ganga úr skugga um og tryggja að fyllsta öryggis og góðs aðbúnaðar og hollustuhátta sé gætt á vinnustað. Þá komi fram í 46. gr. laganna að vélar, tæki og annar búnaður skuli vera þannig úr garði gerður að gætt sé fyllsta öryggis og góðs aðbúnaðar og hollustuhátta. Telur M að ekki hafi verið gengið rétt frá göfflum á lyftaranum. Megi rekja tjón M til þeirrar vanrækslu. Í þessu sambandi vísar M til atvikaskýrslu X, dags. 16. desember 2022. Komi þar fram að ræða þurfi við starfsmenn um að ganga betur frá tækjum í porti og sérstaklega passa upp á varðandi tæki með göfflum að þeir standi ekki inn á planið eða vísi upp í loftið. Dregur M þá ályktun af þessari skýrslu að X telji að slys M megi rekja til ófullnægjandi frágangs starfsmanna sinna á umræddum lyftara. Í tengslum við þetta bendir M á að það komi fram á námskeiðsglærum frá Vinnueftirlitinu að ganga eigi þannig frá lyftara að gafflar hans séu niður við jörð. Einnig bendir M á í málskoti að í höfnunarbréfi V, dags. 20. september 2024, viðurkenni félagið að sá starfsmaður sem gekk frá lyftaranum hefði mátt ganga frá göfflum hans á tryggari hátt. M telur því að það liggi fyrir full sönnun þess að tjóns hans verði rakið til saknæmrar háttsemi starfsmanna X. M byggir einnig á að lýsing á vinnusvæðinu hafi verið ófullnægjandi, en slysið hafi orðið snemma að morgni í svartamyrkri. M segist því ekki hafi séð vel til á slysstað vegna myrkurs. Telur M að myrkrið og léleg lýsing hafi verið meðvirkandi þáttur í því að hann slasaðist. Byggir M á því að það hafi verið vörubílarinnir sem voru í portinu í umrætt sinn en ekki það ökutæki sem M kom á, eins og V heldur fram, sem hafi skyggt á þá litlu lýsingu sem var á svæðinu. Mótmælir M þeim rökum V að sú ákvörðun hans að leggja ökutæki sínu fyrir framan lyftarann hafi dregið úr lýsingunni og þannig valdið þeirri hættu sem leiddi til slyssins. Hnykkir M á þeirri skoðun

sinni að það hafi verið X að tryggja að fullnægjandi birta væri á vinnusvæðinu. Það hafi ekki verið gert. Máli sínu til frekari stuðnings vísar M til fyrirbyggjandi yfirlýsinga vitna þess efnis að lýsing á svæðinu hafi verið ófullnægjandi.

Þá bendir M einnig á að X hafi ekki tilkynnt Vinnueftirlitinu um slysið með þeim hætti sem um getur í 79. gr. sbr. 2. mgr. 81. gr. laga nr. 46/1980, en M hafi verið fluttur með sjúkrabíl á heilsugæslustöð í kjölfar slyssins. Þá hafi M verið óvinnufær eftir slysið. Fyrirbyggjandi gögn sýna að slysið var tilkynnt til Vinnueftirlitsins 20. desember. Jafnframt liggur fyrir að Vinnueftirlitið rannsakaði slysið ekki frekar. Byggir M á því að framangreint eigi að leiða til þess að X verði að bera halla af skorti á þeim upplýsingum sem ástæða er til að ætla að hefði mátt afla ef slysið hefði verið réttilega tilkynnt og í framhaldinu rannsakað af Vinnueftirlitinu. M telur því að meta eigi allan vafa varðandi upplýsingar um hvað telst sannað um málsatvik X í óhag og víkja til hliðar hinni almennu reglu um að sönnunarbyrði hvíli á tjónþola. M telur sig því hafa sýnt fram á að X beri skaðabótaábyrgð á tjóninu á grundvelli vinnuveitandaábyrgðarreglu. Því beri að bæta tjón M úr ábyrðartryggingu sem X sé með hjá V.

Í athugasemdum V til nefndarinnar, dags. 22. janúar 2025, kemur fram að V hafi hafnað að bæta tjónið úr ábyrgðartryggingu með vísan í afstöðu X. Telur V ósannað að tjón M megi rekja til ófullnægjandi öryggisráðstafanna á athafnasvæðinu, saknæmrar háttsemi eða annarra atvika eða aðstæðna sem X beri skaðabótaábyrgð á. Hvað rök V og X nánar varðar þá er m.a. vísað í tölvupóst frá V, dags. 20. september 2024. Í þeim pósti bendir V m.a. á að umrætt svæði sé fyrst og fremst framkvæmdasvæði á malarplani þar sem aðstæður séu síbreytilegar og aðgát þörf öllum stundum. Þá kemur fram að V telur að umræddum lyftara hafi verið lagt á réttum stað þar sem hann hafi beðið viðgerðar. Ekki liggi hins vegar fyrir hvaða starfmaður X gekk frá lyftaranum eða hvenær það var gert. Þó megi fallast á að ganga hefði mátt frá göfflum lyftarans á tryggari hátt. Hins vegar andmæli X því að lýsingu á svæðinu hafi verið ábótavant þó úti hafi verið myrkur. Bendi X á staðsetningu ljósa á fyrirbyggjandi ljósmynd máli sínu til stuðnings. Þá er byggt á því að M hafi lagt ökutæki sínu, með jarðýtu á pallinum, þvert fyrir framan lyftarann og mjög nálægt honum. Með því hafi hann skyggt á þá birtu sem ljósin veittu. Hafi M þekkt vel til svæðisins og vitað að varhugavert væri að ganga þar um í myrkri þar sem búast mætti við allskonar fyrirstöðum og búnaði auk þess sem um malarplan sé að ræða, þar sem ýmsar ójöfnur og steinar geta verið til staðar. Upplýsir V að X telji að frumorsök slyssins megi rekja til þeirrar hættu sem M hafi sjálfur skapað með því að leggja ökutæki sínu þannig að það dró úr lýsingu og ganga síðan í myrkrinu meðfram bifreið sinni þar sem búast hafi mátt við hindrunum af framangreindum toga. Mótmælti V því að frágangur á gaffli lyftarans hafi verið ástæða slyss M. Þá er jafnframt bent á að X telji að ekki hafi verið nauðsynlegt fyrir M að framkvæma verkið með þeim hætti sem gert var þar sem bifreiðin var staðsett. Að lokum mótmælir V því að víkja skuli frá almennum sönnunarreglum í málinu þar sem bæði liggi fyrir lögregluskýrsla og innanhúsrannsókn X sem staðfesti hvernig aðstæður voru og með hvaða hætti slysið atvikaðist. Ekki verði séð að unnt hefði verið að upplýsa málið nánar með rannsókn Vinnueftirlitsins. Þá heldur V því jafnframt fram að ekki sé ágreiningur um hvernig aðstæðum var háttað á staðnum. V telur því að ekki liggi fyrir skaðabótaábyrgð X vegna slyss M.

Til viðbótar framangreindu bendir V m.a. á það í athugasemdum til nefndarinnar að X fullyrði að lyftarinn hafi verið bílaður og hann hafi réttilega verið geymdur á þeim stað sem raunin var. Ekki sé alltaf kostur á að ganga frá biluðum tækjum með þeim hætti sem venjulega sé gert. Ekki liggi þó fyrir um hvaða bilun var að ræða og hvort hún hafi valdið því að ekki hafi verið hægt að leggja gafflana betur niður. Hins vegar telji X að það sé háttsemi M, en ekki frágangur á lyftaragöfflum, sem sé aðalorsök slyss M. Er ítrekað að M hafi sjálfur lagt flutningabíl sínum með þeim hætti sem raunin var. Er vísað til þess að í málskoti komi fram að bílnum hafi verið lagt þarna kvöldið áður til þess að loka ekki akstursleiðum um svæðið. Með þessu háttalagi hafi M skyggt á þá lýsingu sem hafi verið á svæðinu og með því skapað þær aðstæður sem ollu slysinu. Einnig tekur V fram að X fallist ekki á að aðstæður á vettvangi, þar með talið lýsing, hafi verið ófullnægjandi fyrir alla venjulega umferð og notkun svæðisins. Léleg birtuskilyrði við hlið bílsins verði því eingöngu rakin til skugga frá ökutæki M. Að lokum tekur V fram að málsatvik séu að mestu leyti óumdeilt utan þess að deilt sé um það hvort lýsing hafi verð fullnægjandi. Þá hafi X fullnægt skyldu sinni að kalla til lögreglu sem hafi komið á slysstað og gert skýrslu. Auk þess hafi slysið verið tilkynnt til Vinnueftirlitsins innan tímamarka í samræmi við reglur. X hafi því ekki vanrækt skyldur sína til að óska eftir rannsókn á slysinu. Þá telji V að ekkert bendi til þess að vettvangsrannsókn Vinnueftirlits hefði bætt einhverju við sem máli skipti varðandi

sönnunarkröfur í málinu, sem ekki hafði verið hægt að bæta úr síðar af hálfu M. V ítrekar að lokum þá afstöðu sína að hafna beri bótkröfum M í málinu, þar sem slys M verði rakið til óhappatilviljunar eða aðgæsluleysis M.

Í málskoti er þeim rökum hafnað að slys M verði fyrst og fremst rakið til þeirrar ákvörðunar hans að leggja flutningabifreið sinni á þeim stað sem raunin var. Bendir M á að portið hafi nánast verið fullt er hann lagði bílnum og hann því ekki átt um neinn annan stað að velja. Þá mótmælir M því einnig að hann hafi mátt búast við hindrunum eins og raunin varð. Frágangurinn á lyftaragöfllum hafi verið ófullnægjandi og M hafi ekki mátt búast við að sú væri raunin. M mótmælir einnig þeirri fullyrðingu að lyftarinn hafi verið á leið í viðgerð og verið réttilega lagt. Telur M að hvort tveggja sé rangt.

Í viðbótarathugasemddum M, dags. 3. mars 2025, ítrekar M sín fyrri rök m.a. hvað varðar fráganginn á göfllum lyftarans og þá staðreynd að V hafi viðurkennt að sá frágangur hafi verið ófullnægjandi. Til viðbótar bendir M á að tiltekin háttsemi þurfi ekki að vera meginorsök tjóns til þess að skilyrði skaðabótaréttar séu uppfyllt. Þá hafnar M því að háttsemi hans sé aðalorsök slyssins.

Í viðbótarathugasemddum V, dags. 5. mars 2025, er tekið undir að ekki hafi verið gengið frá göfllum lyftarans eins og best hefði verið á kostið. Varðandi mat á saknæmi þeirrar háttsemi þurfi hins vegar að mati V að líta til þess að ekki sé um að ræða gönguleið heldur geymslusvæði, m.a. fyrir vinnuvélar, sem í mörgum tilvikum séu bilaðar og bíði viðgerðar. Það kalli á sérstaka varkárni af hálfu þeirra sem fari um svæðið.

Álit.

Ágreiningur þessa máls snýr að hugsanlegri skaðabótaábyrgð X á líkamstjóni M. Mögulegur bótaréttur byggir á því að M eigi skaðabótakröfu á hendur X á grundvelli annað hvort sakareglunnar eða reglunnar um ábyrgð vinnuveitanda. Báðar þessar bótareglur gera það m.a. að skilyrði að M takist að sanna að tjónið verði rakið til saknæmrar háttsemi X eða starfsmanna sem X ber vinnuveitandaábyrgð á. Í tilvikum vinnuslysa getur þó sú tilkynningarskylda sem hvílir á vinnuveitanda eftir atvikum haft áhrif á það hvaða atvikalýsingu ber að leggja til grundvallar við mat á því hvort um saknæma háttsemi hafi verið að ræða. Af gögnum málsins verður í raun ekki dregin sú ályktun að raunverulegur ágreiningur sé um það hvernig slysið sjálft atvikaðist. Hins vegar er talsverður ágreiningur um atriði sem lúta að aðstaðum á slysstað, t.d. hvernig lýsingu var háttað.

Í 1. mgr. 79. gr. laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum segir eftirfarandi: „Atvinnurekandi skal án ástæðulausrar tafar tilkynna til Vinnueftirlits ríkisins öll slys þar sem starfsmaður deyr eða verður óvinnufær í einn eða fleiri daga, auk þess dags sem slysið varð. Slys þar sem líkur eru á að starfsmaður hafi orðið fyrir langvinnu eða varanlegu heilsutjóni skal tilkynna Vinnueftirlitinu eigi síðar en innan sólarhrings.“ Eins og að framan greinir var M fluttur með sjúkrabíl á heilbrigðisstofnun í kjölfar slyssins. Þá liggur fyrir í málinu lækisvottorð, dags. á slysdegi, þar sem fram kemur að M sé óvinnufær og ekki ljóst hve lengi svo muni verða. Einnig kemur fram í vottorðinu að M hafi verið settur í gips á hægri úlnlið og áætlaður tími í gipsi sé 4-6 vikur.

Eins og áður hefur komið fram var Vinnueftirlitinu tilkynnt um slys M 20. desember 2022, en slysið átti sér stað fjórum dögum fyrr. Ekki fór fram frekari rannsókn á slysinu af hálfu Vinnueftirlitsins. Þó X hafi vissulega látið lögreglu strax vita af slysinu og sent tilkynningu um það til Vinnueftirlitsins fjórum dögum eftir slysdag, felur það ekki í sér að mati nefndarinnar að X hafi fullnægt skyldu sinni til að stuðla að því að slysið sé rannsakað með fullnægjandi hætti. Nefndin telur því að framangreindur dráttur og sú staðreynd að Vinnueftirlitið rannsakaði ekki tildrög slyssins frekar, hafi gefið X ástæðu til að hlutast til um að málsatvik yrðu nánar upplýst. Það gerði X ekki. Telur nefndin jafnframt ástæðu til að ætla að ef X hefði hlutast til um að fullnægjandi rannsókn á tildrögum slyssins hefði farið fram strax í kjölfar þess, hefði mátt skýra framangreinda mynd betur, m.a. hin umdeildu atriði sem snúa að lýsingu á slysstað. Sú var ekki raunin, nokkuð sem veldur því að málatalbúnaður aðila felur að nokkru leyti í sér orð gegn orði.

Nefndin telur að af framangreindu megi draga þá ályktun að X hafi ekki uppfyllt kröfur 1. mgr. 79. gr. framangreindra laga um að tilkynna beri um slys án ástæðulausrar tafar. Þegar svo háttar til og

ágreiningur er uppi í máli um atvik máls, getur vanrækslan leitt til þess að frásögn þess sem hefur orðið fyrir tjóni verði lögð til grundvallar í málinu. Nefndin telur að sú sé raunin í tilvikinu M. Því beri að leggja frásögn hans um atvik máls og aðstæður á slysstað til grundvallar mati á því hvort bótaskilyrði teljist uppfyllt. Það þýðir þó ekki sjálfkrafa að það teljist sannað að tjónið verði rakið til saknæmrar háttsemi. Í því mæli sem ágreiningur um málsatvik og aðstæður á slysstað snýr að atriðum sem ástæða er til að ætla að hefði mátt upplýsa betur með slíkri rannsókn verður X því að mati nefndarinnar að bera hallann. Nefndin nefnir m.a. sérstaklega þann ágreining sem uppi er um lýsingu á slysstað og hverjum var þar um að kenna. Af framangreindri umfjöllun telur nefndin því ljóst að nokkuð skorti upp á að málsatvik liggi nægjanlega ljós fyrir. Eins og áður hefur verið gerð grein fyrir telur nefndin að á því verði X að bera hallann.

Nefndin telur að við mat á því hvort slysið verði rakið til saknæmrar háttsemi sem X beri skaðabótaábyrgð á, beri að miða við að M hafi í umrætt sinn verið að vinna við frágang á jarðýtu á palli flutningabifreiðar er hann hrasaði um gaffal á lyftara sem langt var nálægt flutningabílnum. Slys M verði rakið til þess að lýsing á slysstað hafi verið ábótavant og að frágangur á göfflum á umræddum lyftara ófullnægjandi. Nefndin telur það hins vegar ósannað að orsök þess að lýsing á slysstað hafi verið ábótavant verði rakin til þeirrar ákvörðunar M að leggja flutningabifreiðinni á þeim stað sem hann gerði. Það sé X að sýna fram á framangreint. Sú sönnun hafi ekki tekist.

Í 13. og 42. gr. laga nr. 46/1980 kemur fram að vinnuveitanda ber að tryggja að vinnustaður sé þannig úr garði gerður, að þar sé gætt fyllsta öryggis og góðs aðbúnaðar og hollustuhátta. Nefndin telur að framangreind lýsing sem nefndin hefur lagt til grundvallar í þessu máli sýni fram á að X hafi ekki uppfyllt framangreindar lögfestar skyldur. Tjón M verður því rakið til saknæmrar háttsemi sem X ber skaðabótaábyrgð á. M á því rétt á að fá tjón sitt bætt úr ábyrgðartryggingu þeirri sem X er með hjá V.

Niðurstaða.

M á rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 25. mars 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 9/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Greiðslukortatrygging

Gildissvið váttryggingaskilmála. Forföll.

Gögn.

1. Málskot móttakið 8. janúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 29. janúar 2025, ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi verið með verki í hægra hné vegna slitgigtar og leitað læknis vegna þeirra m.a. í ágúst 2024. Í þeirri læknisheimsókn var ákveðið að M þyrfti að fara í liðskiptiaðgerð á hné og var M upplýstur um að biðlisti væri langur og hann kæmist að í byrjun árs 2025. Í ljósi þeirra upplýsinga pantaði M ferð til Amsterdam 28. nóvember – 3. desember 2024. Áður en að ferðinni kom var M kallaður inn í aðgerð með stuttum fyrirvara þann 22. nóvember s.á. og komst því ekki í ferðina. Hefur M gert kröfu um bætur úr forfallatryggingu greiðslukortatryggingar hjá V. Af hálfu V var bótaskyldu hafnað þar sem núverandi veikindi voru talin tengjast fyrri veikindum.

M er ósammála þeirri afstöðu V. Verkir í hné hafi ekki komið í veg fyrir ferðalagið, heldur sú staðreynd að hann hafi verið kallaður inn í aðgerð töluvert fyrr en áætlað hafði verið. Ekki var í boði fyrir hann að hafna því að fara í aðgerðina. Það voru þannig ekki veikindin sjálf sem komu í veg fyrir að af ferðinni gat orðið, heldur sú óvænta staða að fara í aðgerðina fyrr en áætlað var.

V telur að bótaskylda sé ekki fyrir hendi úr forfallatryggingu greiðslukortatryggingar vegna ferðarinnar á grundvelli ákvæðis 7.2.1 í skilmálum váttryggingarinnar. Fram komi í ítarlegu læknisvottorði að aðgerðin sé valaðgerð og sé tilkomin vegna fyrri veikinda, meðal annars slitgigtar sem M hafði verið í meðferð við sl. tólf mánuði.

Álit.

Ágreiningur þessa máls lýtur að því hvort M eigi rétt á bótum úr forfallatryggingu kreditkortatryggingar hjá V vegna ferðar til Amsterdam 28. nóvember - 3. desember 2024. Samkvæmt ákvæði 7.2.1 í váttryggingaskilmálum þeim sem hér um ræðir bætir V ekki kröfur vegna hvers kyns slysa, veikinda og sjúkdóma, sem hinn váttryggði hefur þjáðst af og hefur notið læknishjálpar eða meðferðar við, á síðustu sex mánuðum fyrir greiðslu staðfestingargjalds. Samkvæmt fyrirbyggjandi læknisvottorði hafði M verið í meðferð í tengslum við veikindin sl. tólf mánuði, m.a. í sjúkraþjálfun og verkjameðferð.

Aðgerðin sjálf var þannig hluti af meðferð sem M gekkst undir vegna veikinda sem M þjáðist af og naut læknishjálpar við á síðustu sex mánuðum fyrir greiðslu staðfestingargjalds. Af þessu leiðir að M á ekki rétt á bótum úr forfallatryggingu greiðslukortatryggingar hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr greiðslukortatryggingu sinni hjá V.

Reykjavík, 24. febrúar 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 10/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nöfn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækis (A)

Skaðabótaábyrgð. Frávísunarkrafa.

Gögn.

1. Málskot móttakið 7. janúar 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 4. febrúar 2025 ásamt fylgiskjali.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 14. febrúar 2025 ásamt fylgiskjölum.
4. Viðbótarathugasemdir V dags. 17. febrúar 2025 ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Í málskoti og fylgiskjölum þess kemur fram að aðfaranótt 26. október 2024 hafi M verið farþegi í bifreiðinni A, er ökumaður hennar missti stjórn á henni og ók á vegrið. Töluverðar skemmdir urðu á A og var hún óökufær í kjölfar atviksins. Í málskoti er gerð krafa um að nefndin úrskurði um skaðabótaskyldu V vegna þess líkamstjóns sem M hafi orðið fyrir. Eru þá gerðar athugasemdir við að V hafi ekki svarað fyrirspurnum M. Samkvæmt fyrirliggjandi gögnum leitaði M á bráðamóttöku 27. október 2024, þar sem hann var greindur með tognun á háls hrygg og ráðlögð hvíld og taka verkjalyfja. Er þá í sjúkragögnum að finna upplýsingar um komur hans á heilsugæslu í kjölfar atviksins. Jafnframt liggja fyrir vottorð um óvinnufærni M dagana 26. október til 21. nóvember 2024 og af sjúkraskrá má ráða að nýtt vottorð um óvinnufærni hafi verið hefið út 22. nóvember 2024.

Í bréfi V til nefndarinnar er lýst undrun yfir því að málið hafi ratað til nefndarinnar þar sem enginn eiginlegur ágreiningur liggja fyrir um málið. V hafi þá þegar samþykkt tímabundin einkenni sem sé eðlileg afstaða á þessum tímapunkti enda engar forsendur til þess að samþykkja annað tjón eins og er.

Í viðbótarathugasemdum M segir að V hafi ekki viðurkennt skaðabótaskyldu heldur aðeins að hægt sé að skila inn reikningum vegna nauðsynlegs sjúkrakostnaðar vegna tímabundinna einkenna. Þrátt fyrir ítrekanir hafi þá ekki verið tekin afstaða til tekjutapskröfu en M hafi verið óvinnufær frá slysdegi. Meðfylgjandi viðbótarathugasemdum M er læknisvottorð, dags. 8. janúar 2025, þar sem fram kemur að M hafi orðið fyrir meiðslum í bílslysinu og hlotið tognun á hálsi, hann hafi þá kvartað undan martröðum í kjölfar slyssins og há afleiðingar þess honum.

Í viðbótarathugasemdum V segir að málalítilbúnaður M sé mjög óskýr og byggður á óljósum upplýsingum og þá hafi málskot til nefndarinnar verið dagsett þremur dögum áður en V hafnaði kröfu hans. Telji V því að vísa beri málinu frá nefndinni, einnig með hliðsjón af því að í viðbótarathugasemdum M hafi verið bætt við nýju ágreiningsefni, þ.e. hvað varði tekjutap. Verði ekki fallist á það byggir V þá á því að ekki hafi verið lögð fram nægileg gögn er sýni fram á réttmæti þeirrar kröfu eða umfang hins meinta tekjutaps.

Álit

V byggir m.a. á því að ekki sé fyrir hendi neinn ágreiningur sem nefndinni sé tækt að taka til úrskurðar. Í bréfi V til nefndarinnar kemur þannig fram að V hafi tekið afstöðu til bótaskyldu og samþykkt gagnaöflun. Í tölvupósti V til lögmanns M dags. 2. janúar 2025 segir að V samþykki gagnaöflun vegna málsins og tekið er fram að hægt sé að skila til V reikningum fyrir nauðsynlegum sjúkrakostnaði vegna tímabundinna einkenna. Tekið er fram að samþykki þetta taki aðeins til nauðsynlegrar gagnaöflunar og jafnframt er tekið fram að svar V feli ekki í sér samþykki á bótaskyldu vegna varanlegra afleiðinga. Þá verði tekin afstaða til tekjutapskröfu á næstu dögum. Krafa um bæt看 vegna óvinnufærni var sett fram í bréfi lögmanns M dags. 12. desember 2024 en með bréfi hans dags. 5. desember 2024 kom jafnframt fram að M væri óvinnufær og farið var fram á að greitt yrði inn á tjónið. Óumdeilt virðist að V hafi hafnað kröfu M um bæt看 vegna tekjutaps hinn 6. janúar 2025, og er það staðfest í bréfi V til nefndarinnar en höfnunin sem slík er ekki meðal gagna fyrir nefndinni.

Taka verður undir það með V að málalítilbúnaður M er ekki svo skýr eða skipulegur sem best yrði á kosið en ekki verður fallist á að vísa beri málinu frá af þeim sökum sbr. g-lið 1.mgr. 4. gr. samþykkt

úrskurðarnefndar í vátryggingamálum. Verður þá að telja að kröfu M um að greitt yrði inn á kröfu hans, „ca.1.000.000“, sem sett var fram í bréfi lögmanns M dags. 5. desember 2024, hafi verið hafnað, a.m.k. að miklu leyti. Má enda ráða af gögnum málsins að sú krafa hafi verið ítrekað áréttuð en taka má undir þau sjónarmið að nokkurrar óþreyju gæti í málatilbúnaði M. Verður samkvæmt framangreindu að líta svo á að skilyrði 2. mgr. 4. gr. samþykktar nefndarinnar fyrir meðferð málsins séu uppfyllt. Er því að mati nefndarinnar ekki grundvöllur fyrir frávísun málsins. Hvað varðar kröfu um tekjutap sérstaklega verður þá að líta svo á að krafa um bætur vegna atvinnutjóns felist í upphaflegri kröfu M, svo og til þess að V hefur þegar haft færi á að svara þeim kröfuflið efnislega. Verður henni því ekki vísað frá nefndinni.

Að mati nefndarinnar liggur nægilega ljóst fyrir af gögnum málsins að M sem á tjónsdegi var farþegi í A hafi orðið fyrir líkamstjóni í umræddu slysi. Samkvæmt 1. mgr. 4. gr. laga um ökutækjatrýggingar nr. 30/2019 er eigandi A því fóbótaskyldur vegna tjóns sem varð af umræddum árekstri og er bótaskylda úr ábyrgðartryggingu A því til staðar.

Í málatilbúnaði M kemur m.a. fram að hann byggi úrskurðarkröfu sína á því að V hafi ekki viðurkennt skaðabótaskyldu í málinu. Taka verður undir með M varðandi það að samþykki V á því að gagnaöflun fari fram jafngildi ekki viðurkenningu á bótaskyldu og hefur nefndin raunar áður, í úrskurði nr. 368/2024, lýst þeirri afstöðu sinni. Jafnvel þó túlka megi tölvupóst V dags. 2. janúar 2025 svo að ætlun þess sé að samþykkja bótaskyldu vegna tímabundinna afleiðinga er að mati nefndarinnar mikilvægt að slík afstaða sé orðuð með skýrum og afdráttarlausum hætti og hefði V verið í lófa lagið að gera það. Í því hefði enda engin afstaða falist til umfangs tjónsins eða varanleika þess enda liggur fyrir að mat á þeim þáttum hefur ekki farið fram.

Hvað varðar bætur vegna atvinnutjóns þá leiðir af 1. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993 að sá sem bótaábyrgð ber á líkamstjóni skal m.a. greiða skaðabætur fyrir atvinnutjón sem af því hlýst. Er því ljóst að bótaskylda úr ábyrgðartryggingu A tekur einnig til slíks tjóns. Það hvílir þó á M að sýna fram á tjón sitt og umfang þess. Af færslum í sjúkraskrá má ráða að M hafi fengið útgefið veikindavottorð frá og með 22. nóvember 2024 en vottorðin sem liggja fyrir nefndinni ná aðeins til 21. nóvember 2024. Af þeim gögnum sem liggja fyrir nefndinni og stafa frá vinnuveitanda M verður þá ekki ráðið að hvaða marki hann hefur átt rétt til launa í forföllum sínum og hver tekjuskerðing hans hefur orðið. Þrátt fyrir að nefndin telji að bótaskylda vegna atvinnutjóns sé sem slík til staðar verður því ekki fullyrt af fyrirliggjandi gögnum hvert umfang atvinnutjóns M er og verður að telja að skýrleiki framsetningar kröfu M sé ekki eins og best verði á kosið hvað það varðar.

Áréttað skal að niðurstaða nefndarinnar felur því ekki í sér að tekin sé afstaða til umfangs tjónsins, eða þess hvort og þá að hvaða leyti líkamstjón M kunni að vera varanlegt, enda þurfi að koma til frekari gagnaöflun vegna þeirra þátta.

Niðurstaða.

M á rétt á bótum vegna líkamstjóns úr ábyrgðartryggingu A hjá V.

Reykjavík, 4. mars 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 12/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.****Nafn vátryggingartaka ábyrgðartryggingar (X)****Skaðabótaábyrgð. Óhappatilvik.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 8. janúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 24. febrúar 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M slasaðist fyrir utan vinnustað sinn þann 10. mars 2022, er hann rann í hálku á bílastæði vinnustaðarins. Hlaut hann meiðsli á hægri öxl í slysinu. M hefur krafist bóta úr ábyrgðartryggingu atvinnureksturs X hjá V. Telur M að slysið megi rekja til hættulegra aðstæðna fyrir utan starfsstöð X. Byggir M á sakarreglunni og reglunni um vinnuveitendaábyrgð. Mikil hálka hafi verið umrætt sinn sem orsakað hafi fall M. M telur að með því að vanrækja að salta og sanda bílastæðið hafi X brotið gegn 39. gr. og 1. og 3. mgr. 41. gr. reglna um húsnæði vinnustaða nr. 581/1995. Í framangreindum ákvæðum er m.a. kveðið á um skyldu vinnuveitanda að sjá til þess að umferðarleiðir séu hættulausar og vinnustaðurinn skipulagður á þann hátt að starfsmenn renni ekki til eða detti. Verði að meta það X til sakar að hafa ekki brugðist við hættuástandi sem skapaðist á bifreiðastæðinu vegna hálku með ráðstöfunum til að tryggja að fólk, sem ætti leið um vinnustaðinn, gæti komist leiðar sinnar.

V hefur hafnað bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu X og telur að slysið megi rekja til óhappatilviljunar. Ekki sé sýnt fram á að rekja megi umrætt atvik til atriða sem X beri skaðabótaábyrgð á að lögum. M hafi verið vel kunnugt um aðstæður umrætt sinn og hafi verið meðvitaður um hálkuna þegar hann gekk að bílnum. Að áliti V sé ekki svo rík skylda lögð á X að hann geti komið í veg fyrir að hálka myndist úti á miðju bílplani sem er jafnframt sameiginlegt með fleiri rekstraraðilum og í eigu annars aðila.

Álit.

Ágreiningur þessa máls lýtur að því hvort tjón M megi rekja til saknæmra athafna eða athafnaleysis af hálfu X eða starfsmanna þess, þannig að bótaskylda stofnist úr ábyrgðartryggingu en það hvílir á M að sýna fram á að svo hafi verið. Aðila greinir ekki á um málsatvik þ.e. að M hafi runnið í hálku á bifreiðastæði fyrir utan vinnustað sinn. Mikil hálka var á bílastæðinu umrætt sinn.

Almennt má gera þá kröfu til atvinnurekenda að þeir hálkuverji helstu gönguleiðir starfsmanna á athafnasvæði fyrirtækisins, sbr. m.a. reglur nr. 581/1995. Fyrir nefndinni liggja engar nánari upplýsingar um veðurfar á slysdegi eða í aðdraganda slyssins, þ.e. t.d. hvort hálka hafi myndast skyndilega við þær veðuraðstæður sem voru á slystíma eða hvort áður hafi verið kvartað vegna hálku á svæðinu. Án slíkra upplýsinga verður ekki fullyrt um að X hafi borið að grípa til ráðstafana til að hálkuverja svæðið og er því ekki sýnt fram á vanrækslu þess að þessu leyti. Verður einnig að hafa í huga að vetrarveður á Íslandi getur verið með þeim hætti að aðstæður breytast hratt og ekki liggur fyrir að sérstakar ráðstafanir af hálfu X hefðu komið í veg fyrir fall M enda getur hálkuvörn á bílastæði aldrei komið í veg fyrir öll slys. Verður því ekki annað séð en að tjón M verði rakið til óhappatilviljunar, en ekki atvika eða aðstæðna sem X ber skaðabótaábyrgð á. M á því ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 18. mars 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Jóhann Tómas Sigurðsson

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 13/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.****Nafn vátryggingartaka ábyrgðartryggingar (X)****Dráttarvextir.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 8. janúar 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 4. febrúar 2025 ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 11. febrúar 2025 ásamt fylgiskjali.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi, hinn 20. desember 2021, orðið fyrir vinnuslysi er hann var að störfum í þágu X. Ekki hafi verið ágreiningur um bótaskyldu úr frjálsri ábyrgðartryggingu X hjá V sem slíka. Með matsbeiðni dags. 31. ágúst 2023 hafi M og V sameiginlega óskað matsgerðar og hafi hún legið fyrir hinn 25. janúar 2024. Hafi niðurstaða hennar verið sú að varanlegur miski M var metinn 18 stig og varanleg örorka 35%. Í kjölfarið hafi V óskað eftir dómkvaðningu matsmanns til mats á varanlegri örorku M og hafi matsgerð dómkvadda matsmannsins Y legið fyrir hinn 17. október 2024. Hafi varanleg örorka M verið metin 30%. Hinn 7. nóvember 2024 hafi V sent uppgjörstillögu sem byggt hafi á fyrri matsgerðinni nema hvað varði varanlega örorku en hvað hana varði hafi verið byggt á matsgerð Y. Þá hafi V, með tölvupósti dags. 7. nóvember 2024, upplýst um að það hafnaði því að krafa vegna varanlegrar örorku bæri dráttarvexti enda teldi V að það hafi fyrst verið með matsgerð Y sem þær upplýsingar sem þörf var á til að meta umfang bóta lágu fyrir. Hafi M tekið við greiðslu með fyrirvara við alla þætti málsins hinn 12. nóvember 2024.

Byggir M á því að krafa hans vegna varanlegrar örorku beri dráttarvexti frá „31.“ febrúar 2024, þ.e. mánuði eftir að krafa hans og fyrri matsgerð var send V. Vísar M til þess að samkvæmt 9. gr. laga um vexti og verðtryggingu nr. 38/2001 skuli skaðabótakröfur bera dráttarvexti samkvæmt 1. mgr. 6. gr. sömu laga að liðnum mánuði frá þeim degi er kröfuhafi sannanlega lagði fram þær upplýsingar sem þörf var á til að meta tjónsatvik og fjárhæð bóta. Hafi slík gögn legið fyrir 31. janúar 2024. M geti ekki borið hallann af því að V hafi talið að örorka hans væri lægri. Þá hafi V átt þess kost að komast hjá greiðslu dráttarvaxta með því að greiða þann hluta bóta sem það taldi sér skylt að greiða, sbr. 48. gr. laga um vátryggingarsamninga nr. 30/2004. Öflun yfirmats sem breyti niðurstöðu undirmats leiði þá ekki til þess að dráttarvextir falli niður. Vísar M til dóms Hæstaréttar í máli nr. 447/2002 því til stuðnings, en þar hafi dráttarvextir verið miðaðir við það tímamark þegar undirmatsgerð var send V þrátt fyrir að V hafi dómkvatt yfirmatsmenn undir rekstri málsins og niðurstaða dómsins hafi byggt á matsgerð þeirra.

Í bréfi V til nefndarinnar er lýst þeirri afstöðu að M eigi ekki rétt til greiðslu dráttarvaxta af kröfu sinni um varanlega örorku frá því að liðinn var mánuður frá því að krafa hans barst V hinn 31. janúar 2024. V hafi ekki getað fallist á niðurstöðu fyrri matsgerðar hvað varanlega örorku varði, enda hafi M m.a. verið í sama starfi og haft sömu og síðar hærri, launatekjur og fyrir slys auk þess sem hann hafi sinnt talsverðri yfirvinnu eftir slysið. Hafi réttur hans til bóta vegna varanlegrar örorku verið verulega umdeildur og V því ekki haft forsendur til þess að meta hver sá réttur ætti að vera meðan málið var í matsferli. Hafi skilyrði 9. gr. laga um vexti og verðtryggingu, um að upplýsingar sem þörf var á til að meta tjónsatvik og fjárhæð bóta lægju fyrir, því ekki verið uppfyllt er krafa M barst. Sé afstaða V sú að ekki hafi verið unnt að leggja mat á fjárhæð bóta fyrr en að fenginni matsgerð Y og upplýsingum um greiðslur frá Sjúkratryggingum en þær upplýsingar hafi fyrst legið fyrir 7. nóvember 2024. Hafi greiðsla verið innt af hendi innan mánaðar frá því tímamarki. Þá telji V að ákvæði 48. gr. laga um vátryggingarsamninga eigi aðeins við um rétt vátryggðs en ekki þriðja manns sem krefst bóta úr ábyrgðartryggingu. Leiði sú túlkun af orðalagi ákvæðisins og umfjöllun um það í greinargerð með frumvarpi til laganna. Komist nefndin allt að einu að þeirri niðurstöðu að ákvæðið eigi við sé afstaða V sú að ekki séu forsendur til beitingar þess í tilviki M, enda þurfi greiðsla að vera augljós og ljóst að ekki þurfi að koma til endurkröfu. Ákvæðið feli í sér að vátryggingafélagi sé skylt að inna af hendi greiðslu

bóta að því marki sem ekki er um þær ágreiningur, sú hafi ekki verið raunin hvað varanlega örorku M varði. V hafi þá greitt dráttarvexti af greiðslum vegna óumdeildra bótaliða. Bið eftir matsgerð sé dæmi um atriði sem leiði óhjákvæmilega til tafa á því að vátryggingafélag hafi nauðsynlegar forsendur og gögn til að meta greiðsluskyldu sína. Í ljósi ágreinings um varanlega örorku hafi slíkar forsendur ekki legið fyrir fyrr en með matsgerð Y. Geti M því ekki heldur byggt á því að forsendur til greiðslu hlutabóta hafi verið til staðar frá og með 31. janúar 2024. Þá gerir V sérstakar athugasemdir við vísan M til dóms Hæstaréttar í máli nr. 447/2002 enda hafi hann ekki fordæmisgildi en þess utan styðji niðurstaða hans fremur við málstað V en M. Í því máli hafi verið talið rétt að miða upphaf dráttarvaxta við það tímamark þegar einn mánuður var liðinn frá því að V fékk vitneskju um niðurstöður dómkvadds undirmats. Ekki hafi hins vegar verið taldar forsendur til að miða við dagsetningu mats örorkunefndar.

Í viðbótarathugasemdum M er áréttuð sú afstaða að V hafi hinn 31. janúar 2024 haft undir höndum þær upplýsingar sem nauðsynlegar voru til að meta tjónsatvik og fjárhæð bóta. Ágreiningur sá sem V hafi stofnað til leiði ekki til þess að hróflað verði við upphafstíma dráttarvaxta á grundvelli 9. gr. laga um vexti og verðtryggingu. Hvað varði upplýsingar um greiðslur frá Sjúkratryggingum hafi fjárhæð bóta frá Sjúkratryggingum numið 758.736 kr., sem sé afar lítið brot af kröfu M um bætur vegna varanlegrar örorku. Eigi því ekki að hrófla við upphafstíma dráttarvaxta af þeim sökum enda hafi V verið í lófa lagið að áætla frádrátt vegna þeirra greiðsla.

Álit.

Samkvæmt 9. gr. laga um vexti og verðtryggingu bera kröfur um skaðabætur dráttarvexti að liðnum mánuði frá þeim degi er kröfuhafi sannanlega lagði fram þær upplýsingar sem þörf var á til að meta tjónsatvik og fjárhæð bóta. V byggir á því að slík gögn hafi ekki verið komin fram fyrr en með matsgerð Y dags. 17. október 2024 og móttöku greiðsluskjals frá Sjúkratryggingum Íslands 7. nóvember 2024.

Í fyrirbyggjandi beiðni V um dómkvaðningu matsmanns dags. 22. mars 2024, kemur fram að V geti ekki fallist á niðurstöður fyrri matsgerðar hvað varanlega örorku varði. Eru gerðar margvíslegar athugasemdir við rökstuðning í matsgerðinni. Þá miði hún við rangar forsendur þegar komi að launaútreikningi og umfjöllun um horfur á vinnumarkaði á fagsviði M. Af framangreindu má ráða að verulegur ágreiningur hafi verið uppi um varanlega örorku M.

Samkvæmt 4. mgr. 5. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993, skal m.a. draga eingreiddar örorkubætur slysatrygginga frá skaðabótakröfu vegna líkamstjóns. Í tilviki M nam sú greiðsla 758.736 kr., og átti hún sér stað hinn 5. nóvember 2024. Það hvílir á tjónþola, þ.e. í þessu tilviki M, að afla í tengslum við kröfugerð sína upplýsinga um þá liði sem koma skulu til frádráttar skaðabótakröfu, sbr. m.a. dóm Hæstaréttar í máli nr. 45/2012. Í dómi Hæstaréttar í máli nr. 623/2013 var upphafsdagur dráttarvaxta miðaður við það tímamark þegar unnt var að slá því föstu að tjónþoli ætti ekki rétt til frekari greiðslu frá almannatryggingum og lífeyrissjóðum. Þó eingreiðsla Sjúkratrygginga til M nemi hlutfallslega lágrí fjárhæð af heildarkröfu hans verður ekki séð af fyrrgreindum dómum að miðað sé við ákveðinn fjárhæðarþröskuld í þessu samhengi, né verður það ráðið af 9. gr. laga um vexti og verðtryggingu.

Með vísan til framangreinds verður að telja ósannað að þær upplýsingar sem þörf var á til að meta fjárhæð bóta hafi legið fyrir hinn 31. janúar 2024 svo sem M byggir á. Er það því álit nefndarinnar að skilyrðum 9. gr. laga um vexti og verðtryggingu hafi ekki verið fullnægt fyrr en hinn 7. nóvember 2024 og af því leiðir að M telst ekki eiga rétt á dráttarvöxtum af bótafjárhæð vegna varanlegrar örorku.

Niðurstaða.

Kröfu M um dráttarvexti af bótum vegna varanlegrar örorku, sem greiddar hafa verið úr ábyrgðartryggingu X hjá V er hafnað.

Reykjavík, 18. mars 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 14/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Slysáttrygging ökumanns og eiganda.****Skráningarnúmer ökutækis (A)****Takmörkun ábyrgðar váttryggingafélags. Stórkostlegt gáleysi. Frestur til lögfræðilegra aðgerða.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 8. janúar 2025, ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V dags. 6. febrúar 2025, ásamt skilmálum.

Málsatvik.

Fram kemur í málskoti að M hafi lent í umferðarslysi hinn 8. febrúar 2024, þegar hann ók bifreið sinni A, út af Vesturlandsvegi austan við Korputorg. Í slysinu varð M fyrir líkamstjóni. Samkvæmt fyrirbyggjandi lögregluskýrslu sáu vitni ekkert athugavert við aksturslag bifreiðarinnar áður en henni var skynlega ekið út af veginum. Tekin var framburðarskýrsla af M þar sem fram kemur að hann hafi verið að aka á um 80 km/klst. suður Vesturlandsveg þegar hann missti stýrið og beygði til hægri. Kvaðst hann hafa verið að leita að flösku sem datt á gólfíð og undir bremsuna, svo hann óvart beygði til hægri. Á bráðamóttöku var tekið blóðsýni úr M. Samkvæmt niðurstöðu matsgerðar rannsóknarstofu Háskóla Íslands í lyfja- og eiturefnafræði (RLE) mældist í blóði M, 1,9 ng/ml af Tetrahýdrókannabínóli. Samkvæmt matsgerðinni taldist M óhæfur til þess að stjórna ökutæki örugglega þegar sýnið var tekið, sbr. 50. gr. umferðarlaga nr. 77/2019.

M hefur gert kröfu um bætur úr slysáttryggingu ökumanns og eiganda bifreiðarinnar A hjá V. Með bréfi V, dags. 29. febrúar 2024, var bótaréttur M skertur að fullu úr tryggingunni á grundvelli 90. gr. laga um váttryggingarsamninga nr. 30/2004 (vsl.) og 19. gr. almennra skilmála V. Jafnframt var talið að M hefði með háttsemi sinni brotið gegn varúðarreglu greinar 4.2. í skilmálum ökutækjatrýggingar V.

M byggir í fyrsta lagi á því í málskoti sínu að ekki séu orsakatengsl á milli þess litla magns af kannabis sem mældist í blóði hans og slyssins. Telur M ljóst að orsök slyssins hafi verið sú gáleysislega háttsemi hans að teygja sig eftir flösku þegar hann var að keyra bifreiðina við krefjandi aðstæður sem leiddi til þess að hann ók beint út af veginum. Vitni að slysinu hafi staðfest að ekkert athugavert hafi verið við aksturslag M í aðdraganda slyssins og að bifreiðinni hafi skyndilega verið ekið út af veginum. Þá byggir M á því að V hafi glatað rétti sínum til að bera fyrir sig að M hafi sýnt af sér stórkostlegt gáleysi með því að teygja sig eftir flösku, sbr. 1. mgr. 94. gr. vsl. V hafði vitneskju um þessi atvik frá 27. febrúar 2024 þegar því barst frumskýrsla lögreglu. V hafi borið að tilgreina allar ástæður fyrir skerðingu bóta strax í bréfi sínu þann 29. febrúar 2024. Þar sem það var ekki gert hafi V glatað rétti sínum til að bera fyrir sig atvikin, sbr. 2. mgr. 94. gr. vsl. Verði ekki fallist á framangreind sjónarmið óskar M eftir endurskoðun á hlutfalli skerðingar.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að óumdeilt sé að M hafi verið undir áhrifum kannabis og að samkvæmt niðurstöðu matsgerðar hafi hann verið óhæfur til þess að stjórna ökutækinu örugglega af þeirri ástæðu. Þannig liggi fyrir fullnægjandi sönnun á ástandi ökumanns og að orsakatengsl séu milli ástands ökumanns og tjónsins. M hafi gefið lögreglu þá skýringu að hann hafi verið að teygja sig eftir flösku eftir að hann hafi væntanlega fengið vitneskju um grun lögreglu um að hann hafi verið að aka undir áhrifum vímuefna. Af dómaframkvæmd leiði að sönnunarbyrði um að atvik sem verði ekki rakið til óumdeilda staðreynda í málum s.s. réttindaleysi og ölvunar- eða fíkniefnaakstur, hvíli á þeim sem heldur því fram að slysið sé tilkomið af öðrum orsökum, sbr. dóma Hæstaréttar í málum nr. 357/2000 og 202/2015. M hafi ekki tekist sú sönnun. Tjóninu hafi verið valdið með háttsemi sem telst til stórkostlegs gáleysis M og því beri að fella bótarétt M niður að fullu, sbr. 90. gr. vsl. og 19. gr. almennra skilmála V þar sem fram komi að lækka eða fella megi niður ábyrgð félagsins hafi váttryggður valdið váttryggingaratburði með stórkostlegu gáleysi. Með háttsemi sinni hafi M brotið gegn skráðum háttætnisreglum umferðarlaga nr. 77/2019. Ber þar að nefna 1. mgr. 48. gr., 1. mgr. 50. gr. og 2. mgr. 50. gr. umferðarlaga. M hafi sjálfviljugur neytt fíkniefna og sjálfviljugur tekið að sér stjórn ökutækisins. Þá hafi M einnig brotið gegn skýrri varúðarreglu sem fram komi í grein 4.2 skilmála váttryggingarinnar. Var ökumanni skylt að fara eftir varúðarreglunni þar sem fram komi að ökumaður skuli ekki vera undir

áhrifum áfengis, ávana- eða fíkniefna við notkun ökutækis né annarra örvandi eða deyfandi efna. V mótmaelir því að hafa borið að tilgreina allar þær ástæður fyrir skerðingu bóta strax í afstöðubréfi, dags. 29. febrúar 2024. Í fyrsta lagi hafi V talið ósannað að slysið væri að rekja til þess að M hefði verið að teygja sig eftir flösku. Í öðru lagi sé orðalag ákvæðis 94. gr. vsl. ekki þannig að það setji þá kröfu á tryggingafélag að það þurfi að lista upp með tæmandi hætti öll þau atvik sem leiði til skerðingar eða niðurfellingar á bótarétti.

Álit.

Í máli þessu er í fyrsta lagi tekist á um hvort tilkynning V um að það ætli sér að bera fyrir sig rétt til takmörkunar á ábyrgð sé of seint fram komin. Í 1. mgr. 94. gr. laga um vátryggingarsamninga nr. 30/1994 kemur fram að ef félag hyggist bera fyrir sig að það sé samkvæmt ákvæðum kaflans laust úr ábyrgð að öllu leyti eða að hluta skuli það tilkynna vátryggingartaka eða þeim sem rétt á til vátryggingarbóta skriflega um afstöðu sína. Enn fremur kemur fram að tilkynningin skuli send án ástæðulauss dráttar eftir að félagið vissi um þau atvik sem veita því heimild til að beita rétti sínum samkvæmt ákvæðinu. V upplýsti M í bréfi dags. 29. febrúar 2024 að það hefði í hyggju að fella bótarétt M niður að fullu úr slysathyggingu ökumanns og eiganda, þar sem tjónið verði rakið til stórkostlegs gáleysis. Var það gert tveimur dögum eftir að V barst lögregluskýrsla vegna tjónsins. Framangreint ákvæði vsl. verður ekki skýrt á þann veg að í slíku bréfi þurfi V með tæmandi hætti að tilgreina allar mögulegar ástæður niðurfellingar bóta. Verður því ekki talið að V hafi tilkynnt M of seint þá afstöðu sína að hann hafi sýnt af sér stórkostlegt gáleysi með því að teygja sig eftir flösku.

Víkur þá að því hvort M hafi sýnt af sér stórkostlegt gáleysi umrætt sinn. Samkvæmt 1. mgr. 90. gr. vsl. má lækka eða fella niður ábyrgð félagsins ef vátryggður hefur valdið því af stórkostlegu gáleysi að vátryggingaratburður varð eða afleiðingar hans urðu meiri en ella hefðu orðið og við úrlausn þess skuli litið til sakar vátryggðs, hvernig vátryggingaratburður bar að, hvort vátryggður var undir áhrifum áfengis eða fíkniefna sem hann hafði sjálfviljugur neytt og atvika að öðru leyti. Ljóst er að fyrrgreint lagaákvæði býður upp á nokkurt mat og þarf að skoða atvik í hverju máli fyrir sig.

Kveðið er á um það í 1. mgr. 50. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 að enginn megi stjórna eða reyna að stjórna vélknúnu ökutæki ef hann er undir áhrifum ávana- og fíkniefna sem bönnuð eru á íslensku yfirráðasvæði samkvæmt lögum um ávana- og fíkniefni og reglugerðum settum samkvæmt þeim. Samkvæmt 2. mgr. sömu greinar telst ökumaður vera undir áhrifum ávana- og fíkniefna mælist slík efni í blóði hans. Fyrir liggur matsgerð rannsóknarstofu Háskóla Íslands í lyfja- og eitrefnafræði þar sem fram kemur að í blóði M mældist 1,9 ng/ml af Tetrahýdrókannabínóli. Samkvæmt matsgerðinni taldist M óhæfur til þess að stjórna ökutæki örugglega. Löggjafinn er skýr með þá afstöðu sína að fíkniefni sem mælast í blóði ökumanna hafi bein áhrif á aksturshæfni þeirra. Auk þess að aka undir áhrifum fíkniefna ók M ók bifreið sinni eftir Vesturlandsvegi á um 80 km/klst. og ákvað við þær aðstæður að beygja sig eftir flösku á gólfinu og líta þannig af veginum með þeim afleiðingum að hann ók út af veginum. Er það mat nefndarinnar að M hafi sýnt af sér stórkostlegt gáleysi umrætt sinn og að V sé heimilt að takmarka ábyrgð sína að fullu.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta vegna líkamstjóns úr slysathyggingu ökumanns og eiganda bifreiðarinnar A hjá V.

Reykjavík, 4. mars 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 15/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn vátryggingartaka ábyrgðartryggingar (X)

Skráningarnúmer ökutækis (A)

Skaðabótaábyrgð. Sveitarfélag.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 9. janúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 30. janúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 5. febrúar 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 4. mars 2025.

Málsatvik.

Í málskoti er málsatvikum lýst þannig að tjón hafi orðið á bifreiðinni A þegar henni var ekið ofan í holu á hraðahindrun á bílastæði við grunnskóla Y í sveitarfélaginu X. Byggir M á því að tjónið stafi af vanrækslu sveitarfélagsins X við að viðhalda svæðinu. Í því sambandi byggir M á því að X hafi fengið ábendingar um að lausar hellur væru á hraðahindruninni meira en mánuði fyrir tjónsdag, án þess að láta gera við. Þá hafi X verið kunnugt um það sama dag og tjónið varð að ástand hraðahindrunarinnar hafði versnað. Þrátt fyrir þetta hafi engar viðvörunarmerkingar verið settar upp. Heldur M því fram að bílnum hafi verið ekið löturhægt í umrætt sinn. Hægra afturdekkið hafi farið ofan í holuna, sem hafi verið á hraðahindruninni, þannig að þungt högg hafi komið á bílinn. Í tölvupósti til M frá umboðsaðila bílsins, dags. 25. nóvember 2024, kemur fram að viðkomandi aðili metur það svo að það hafi komið högg undir bílinn aftan við hægra framhjól. Sé ákoman sé að mestu á vatnshosur sem liggja í sílsinum og komi út þarna. Hafi báðar hosurnar skemmst og lekið. Telur umboðið að svona tjón geti ekki orðið án þess að ökumaður taki eftir því og líklegast að það hafi orðið við að aka fram af háum kanti eð ofan í djúpa holu.

Þann 23. nóvember 2024 hafnaði V að bæta tjón M úr ábyrgðartryggingu X. Í athugasemdum V til nefndarinnar, dags. 30. janúar 2025 kemur fram að tjónstilkynning hafi borist frá M 17. nóvember 2024. Hafi þar verið tilkynnt að tjón hafi orðið á A þegar henni var ekið ofan í holu á hraðahindrun við „sleppistæði“ fyrir utan Y að morgni 11. nóvember 2024. Tekur V fram að í umsögn sem borist hafi frá X komi fram að ábending um lausar hellur hafi fyrst borist frá skólastjóra Y 2. október 2024. Með ábendingunni hafi fylgt ljósmynd þar sem sjá hafi mátt að ekki var um að ræða holu á hraðahindruninni heldur lausa og brotna hellu. Þar sem ástandið hafi ekki verið metið hættulegt fyrir umferðina og þar sem alltaf þurfi að forgangsraða verkefnum við rekstur X, hafi verið beðið með viðgerð svo hægt væri að samnýta viðgerðina með öðrum verkefnum á svæðinu. Bendir V á að engar aðrar tilkynningar eða ábendingar hafi borist til þess eða X um ástandið á hraðahindruninni fyrr en seinni ábendingin barst frá skólastjóranum 11. nóvember 2024. Var það gert eftir að skólastjóranum hafði verið tilkynnt um að skólabörn væru að gera sér að leik að losa hellur á hraðahindruninni. Hafi starfsfólk skólans haft áhyggjur af því að skólabörnin gætu notað hellurnar til að skemma nærliggjandi bifreiðar. Menn hafi hins vegar ekki haft áhyggjur af umferðinni. Ljósmyndir fylgdu einnig með seinni ábendingunni. Að mati V benda þær ekki til þess að um hafi verið að ræða augljóst hættuástand fyrir bifreiðar sem ekið er í samræmi við þær reglur sem giltu á svæðinu. Metur V það svo að ekki hafi verið um að ræða holu eða ástand sem venjuleg bifreið eigi ekki að geta ekið hægt yfir án þess að verða fyrir tjóni, jafnvel þó ekið sé ofan í eða þvert yfir holuna. Hvað varðar álitid frá umboði A, þá bendir V á að það styðjist ekki við nein gögn og verið aflað einhliða af M. Það hafi því ekkert sönnunargildi. Mótmælir V því sérstaklega að það álit sanni að umrætt tjón hafi gerst með þeim hætti sem M byggir á. Bendir V á að umrætt tjón hafi allt eins geta átt sér stað á öðrum vegarkafli áður eða eftir að A var ekið yfir hraðahindrunina. Álitid geti því ekki staðfest frásögn M um það hvar og hvenær tjónið hafi átt sér stað.

V upplýsir að þegar seinni tilkynningin barst hafi verkbeiðni verið send samdægurs á verktaka en vegna tæknilegra vandamála hafi sú beiðni ekki borist til hans. Er á það bent að tjón M hafi orðið sama dag

og seinni ábendingin barst frá skólastjóra Y. Því hafi í raun ekki verið hægt að gera við áður en M segir að tjónið hafi orðið. V telur að framangreint sýni ekki hafi verið fyrir að fara saknæmri háttsemi af hálfu X. Því eigi M ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Í viðbótarathugasemdum M er m.a. lögð áhersla á að X hafi ekki gripið til tafarlausra aðgerða þegar seinni tilkynningin barst 11. nóvember 2024. Telur M að ef viðgerð hefði farið tafarlaust fram þann sama dag, eða viðvörunarmerkingar settar upp, hefði mátt koma í veg fyrir tjónið. Þá telur M að upplýsingar frá umboðinu sem liggja fyrir í málinu styðji frásögn sína.

Í viðbótarathugasemdum V, dags. 4. mars 2025, ítrekar V sín fyrri rök. Til viðbótar leggur V m.a. áherslu á að það sé ósannað að tjón M hafi orðið með þeim hætti sem haldið er fram auk þess sem mjög ólíklegt sé að tjónið á A geti verið tilkomið vegna þess að henni hafi verið ekið yfir umrædda hraðahindrun á eðlilegum/löglegum hraða og í samræmi við aðstæður. Þá hafi ekki verið tilkynnt um tjón á öðrum bifreiðum, sem bendi ekki til þess að mikið hætta hafi stafað af hraðahindruninni.

Álit.

Bótaréttur M er háður því að henni takist að sanna að tjón á bifreiðinni A hafi orðið með þeim hætti sem byggt er á. Takist sú sönnun þarf M auk þess að sýna fram á að tjónið verði rakið til saknæmrar háttsemi X eða starfsmanna sem X ber vinnuveitandaábyrgð á. Það er niðurstaða nefndarinnar að M hafi ekki tekist framangreind sönnun. Í fyrsta lagi liggja ekki fyrir nein samtímagögn um hvernig eða hvar tjónið átti sér stað. Ekki kemur fram að M hafi tilkynnt skólayfirvöldum í Y eða neinum öðrum á vettvangi um að tjón hafi orðið á bifreiðinni A við að aka yfir hraðahindrunina. Þá verður ekki séð af gögnum málsins að X hafi verið tilkynnt um atburðinn fyrr en 15. nóvember 2024 og V ekki fyrir en með tjónstilkynningu 17. nóvember. Þá segir í tölvubréfi frá umboði A, dags. 25. nóvember 2024, að líklega hafi tjónið orðið við að aka fram af háum kanti eða ofan í djúpa holu. Af ljósmynd sem sýnir aðstæður við hraðahindrunina á meintum tjónsdegi verður að mati nefndarinnar vart dregin sú ályktun að um sé að ræða háan kant eða djúpa holu. Nefndin telur því að M hafi ekki tekst að sýna fram á að tjónið hafi orsakast með þeim hætti sem hann byggir málatilbúnað sinn á. Þá telur nefndin einnig, að þó fallist væri á að tjónið hafi atvikast eins og M lýsir í málatilbúnaði sínum þá verði það ekki rakið til gálausrar háttsemi sem X beri skaðabótaábyrgð á. Aftur telur nefndin, með vísan í fyrirliggjandi ljósmyndir, að aðstæður hafi ekki verið með þeim hætti að ástæða sé til að ætla að mikil hætta hafi verið á tjóni ef bíl væri ekið löturhægt yfir hraðahindrunina, eins og M segist í málskoti hafa gert. Með vísan til þessa telur nefndin að þó vissulega hafi orðið tafir á því að X léti framkvæmda viðgerð á hraðahindruninni, þátt fyrir tvær tilkynningar um ástand hennar, þá leiði það athafnaleyzi ekki til skaðabótaábyrgðar.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 18. mars 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Jóhann Tómas Sigurðsson

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 16/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B).

Notkunarhugtak laga um ökutækjatrýggingu. Árekstur. Skaðabótaábyrgð.

Gögn.

5. Málskot móttakið 9. janúar 2025 ásamt fylgiskjölum.
6. Bréf V, dags. 31. janúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
7. Viðbótarathugasemdir M, dags. 4. febrúar 2025.
8. Viðbótarathugasemdir V, dags. 6. febrúar 2025.

Málsatvik.

Í málskoti er málsatvikum þannig lýst að ökumaður bifreiðarinnar A hafi lagt henni ólöglega í halla við hálkuaðstæður sem hann hefði átt að sjá að gætu skapað hættu. Afleiðingarnar hafi orðið þær að A rann af stað niður brekku og lenti á bifreið B sem varð fyrir tjóni. B er í eigu M. Í málskotinu er vísað beint í tilkynningu ökumanns A er þar segir: „Bíllinn minn var kyrrstæður á bílaplani í smá halla og búinn að vera í um 3 klukkutíma þegar hann allt í einu skautaði á glærunni að því er virðist af sjálfsdáðum niður planið, beygði og skautaði á annan bíl. Bíllinn er á heilsársdekkjum, en þarna hefðu naglarnir sennilega bjargað þessu.“ Þá er í málskotinu jafnframt vísað í tölvupóst (yfirlýsingu) frá eiganda A til M varðandi handbremsu bifreiðarinnar. Þar segir: „Ég vildi bara segja þér að þar sem ég gat ekki skilið hvernig bíllinn fór á flakk niður brekkuna, í „gír“ og handbremsu (sérstaklega ef annað afturhjólið var upp á snjóbræðslunni), þá ákvað ég að tékka hvort að bíllinn hagaði sé ekki eins og ég hélt. Ég setti bíllinn í park og læsti honum eins og ég er vanur (og eins og ég skildi við hann á æfingu um daginn), tjakkaði hann svo upp, og gat bara snúið afturdekkinu að vild. Það er því staðfest að bíllinn setur EKKI handbremsuna á sjálfkrafa þegar hann fer í Park, eins og ég hélt, þannig að hann var ekki í handbremsu þegar hann rann niður brekkuna.“

M byggir málaltilbúnað sinn á því að tjón hans verði rakið til notkunar A í skilningi 4. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatrýggingar. Bendir M sérstaklega á að notkunarhugtak laganna taki einnig til tilvika þar sem tjón verður af völdum mannláusar bifreiðar sem rennur án þess að vera knúin af eigin vélaraflí. Vísar M bæði til dómafordæma og fræðilegra skrifa máli sínu til stuðnings. Telur M að þetta eigi jafnframt að leiða til þess að tjónið falli innan gildissviðs ábyrgðartryggingar A hjá V. Þá byggir M á að túlka beri notkunarhugtak 8. gr. sömu laga rýmra en gildir um sama hugtak í 4. gr. laganna. Í 8. gr. laga nr. 30/2019 kemur fram að greiðsla á bótakröfu vegna tjóns sem hlýst af notkun ökutækis skal vera tryggð með ábyrgðartryggingu.

M byggir jafnframt á því að tjónið verði rakið til saknæmrar háttsemi ökumanns A. Hann hafi lagt bifreiðinni ólöglega á gangstétt í miklum bratta. Hann hafi því mátt gera sér grein fyrir að hætta gæti skapast af því háttalagi. Bendir M á að í tilkynningu ökumanns A til V komi fram að hann telji sig hafa verið í órétti í umrætt sinn. Auk þess liggi fyrir staðfesting hans um að A hafi ekki verið í handbremsu. M vísar einnig í 28. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 máli sínu til stuðnings. Þá mótmælir hann þeim rökum V að um skyndilega hálku hafi verið að ræða.

Í bréfi V til nefndarinnar, dags. 31. janúar 2025, er rökum M mótmælt og færð fyrir því rök, m.a. með tilvísun í eldri mál nefndarinnar nr. 354/2022 og 143/2012 og fræðilegra skrifa, að tjón á B verði ekki rakið til notkunar A í skilningi laga um ökutækjatrýggingar. Því sé ekki um að ræða tjón sem falli undir gildissvið ábyrgðartryggingar A hjá V. Þá er einnig á því byggt að um óhappatilvik hafi verið að ræða enda hafi eigandi A ekki mátt gera sér grein fyrir því að tjón gæti hlotið af þeirri ákvörðun hans að leggja bifreiðinni í stöðureit og yfirgefa hana.

Í viðbótarathugasemdum M, dags. 4. febrúar 2025, er málaltilbúnaði V mótmælt og fyrri kröfur M og rök fyrir þeim ítrekaðar.

Í viðbótarathugasemdum V, dags. 6. febrúar 2025, er m.a. bent á að ef komist væri að þeirri niðurstöðu að bifreiðinni A hafi verið ólöglega lagt, nokkuð sem um er deilt í málinu, hafi M ekki sýnt fram á orsakasamband milli þess og að tjón varð á B. Þá var einnig hnykk á því að þegar A var lagt í umrætt

sinn hafi engin hættu verið til staðar. Á þeim þremur klukkustundum sem liðu þar til bifreiðin rann á stað hafi hins vegar aðstæður breyst til mikilla muna.

Álit.

Ágreiningur aðila snýr að því hvort tjón það sem varð á bifreiðinni B telst vera rakið til notkunar bifreiðarinnar A í skilningi laga nr. 30/2018 um ökutækjatrýggingar og ef svo er hvort M sem er eigandi B eigi rétt á að fá tjónið bætt úr ábyrgðartryggingu A hjá V. Það liggur því fyrir að árekstur varð milli A og B, en hvorki lögregluskýrsla né sameiginleg tjónstilkynning liggur fyrir í málinu.

Ný lög um ökutækjatrýggingar nr. 30/2019 tóku gildi þann 1. janúar 2020. Gildissvið laganna kemur fram í 2. gr. þar sem fram kemur að lögin gildi um lögmæltar ökutækjatrýggingar og skaðabótaábyrgð vegna tjóns sem hlýst af notkun ökutækja. Í 8. gr. laganna kemur fram að greiðsla á bótakröfu vegna tjóns sem hlýst af notkun ökutækis skal vera tryggð með ábyrgðartryggingu.

Eins og áður hefur verið fjallað um eru málsatvik með þeim hætti að A rann niður brekku og á B. Nefndin hefur komist að þeirri niðurstöðu að tjón á B hafi orðið vegna notkunar A í skilningi 4. gr. laga nr. 30/2018. Það að tjón verður á B vegna þess að A rennur í halla án þess að vél hennar sé í gangi telst notkun í skilningi sérreglunnar í 4. gr. Þetta gildir þó ekki sé um að ræða akstur í þrengri merkingu þess orðs. Telja verður að þegar tjón er rakið til þess að ökutæki er á hreyfingu sé skilyrði 4. gr. laganna um notkun að öllu jöfnu uppfyllt, án tillits til þess hvers vegna bifreiðin er á hreyfingu. Hættan sem starfar af þyngd ökutækis á hreyfingu er í þessu deilumáli í eðli sínu sambærileg án tillits til þess hvort A er ekið aftur á bak eða eins og raunin var að hún rennur án þess að vera beinlínis ekið. Því fellur tilvikið innan þeirrar sérstöku hættu sem almennt stafar af ökutækjum, þ.e. hraða, vélarafli og þyngd. Framangreind niðurstaða er í samræmi við fræðileg skrif um efnið, samanber Arnljótur Björnsson; *Ökutæki og tjónabætur*, (2003) bls. 39. Af framangreindu leiðir að hið umdeilda tilvik fellur innan gildissviðs ábyrgðartryggingar A hjá V.

Nefndin hefur jafnframt komist að þeirri niðurstöðu að tjón á bifreið B verði rakið til saknæmrar háttsemi eiganda A. Í 5. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatrýggingar er að finna svokallaða árekstrarreglu. Í greininni segir að ef tjón hlýst af árekstri ökutækja skiptist tjónið á þau í réttu hlutfalli við sök þeirra sem hluta eiga að máli og með hliðsjón af atvikum öllum.

Í 1. mgr. 28. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 kemur fram að ekki má stöðva eða leggja ökutæki þannig að það geti valdið hættu eða óþarfa óþægindum fyrir aðra umferð. Þá segir í 4. mgr. sömu greinar að þegar ökumaður yfirgefur vélknúð ökutæki skuli hann stöðva vél þess og búa svo um að það geti ekki runnið sjálfkrafa eða aðrir látið það fara af stað. Í þessu máli deila aðilar um það hvort A var lagt ólöglega. Nefndin telur að gögn málsins gefi ekki tilefni til að hægt sé að telja það sannað að svo hafi verið. Þegar hins vegar horft er til þeirra aðstæðna sem voru fyrir hendi, þ.e. veðurs og hálku og að A var lagt í halla af því að virðist án þess að það væri tryggt að bifreiðin væri í handbremsu, hefur nefndin komist að þeirri niðurstöðu að í því felist brot á framangreindri 28. gr. Í þessu sambandi bendir nefndin á að í tölvupósti frá V til eiganda A, dags. 6. desember 2024, segir eftirfarandi: „Til að ákvarða með bótaskyldu í þessu máli þurfum við frekari upplýsingar frá þér varðandi frágang á bílnum. Við þurfum að vita hvort skilið var við bifreiðina í park og handbremsu þegar honum var lagt í upphafi á bifreiðastæðinu.“ Eins og áður hefur komið fram liggur fyrir í málinu yfirlýsing frá eiganda A þar sem hann upplýsir að bifreiðin hafi ekki verið í handbremsu í umrætt sinn.

Ekkert liggur fyrir í málinu sem bendir til þess að tjón M verði að einhverju leiti rakið til gálausrar háttsemi M, enda byggir V ekki á því. Niðurstaðan nefndarinnar er því sú, með vísan í 6. samanber 5. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatrýggingar, að M eigi rétt á að fá tjón sitt bætt úr ábyrgðartryggingu A hjá V.

Niðurstaða.

M á rétt á að fá tjón sitt bætt úr ábyrgðartryggingu A hjá V.

Reykjavík, 24. febrúar 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 17/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Fasteignatrygging.

Váttryggingasamningur. Gildissvið váttryggingar.

Gögn.

1. Málskot móttakið 10. janúar 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 29. janúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 14. febrúar 2025.

Málsatvik.

Í málskoti er atvikum lýst þannig að 29. desember 2024 hafi orðið tjón í miklum vindi á gömlu útihúsi/fjárhúsi á jörðinni [...] sem er í eigu M og systkina hennar, en að M sé einnig váttryggjandi viðkomandi fasteignar. Kemur jafnframt fram að M og systkini hennar hafi talið að fasteignatrygging hjá V hafi gilt um allar fasteignir sem skráðar eru undir tilteknu fasteignanúmeri. Hafi það verið skilningur þeirra allt frá því að tryggingarverndin var fyrst keypt árið 2011 eða 2012. Telur M því að þau systkini hafi verið í góðri trú um að tryggingin tæki m.a. til þeirrar fasteignar sem varð fyrir tjóni í umrætt sinn. Byggir M á að bæði váttryggingaryfirlit og váttryggingarskírteini hafi ekki gefið annað í skyn en að allar fasteignir undir hinu tiltekna fasteignanúmeri hafi verið tryggðar hjá V. Þá byggir M á að sá aðili sem semur einhliða skilmála, váttryggingaryfirlit og váttryggingarskírteini, beri hallan af óskýru orðalagi eða vafaatriðum sem varða viðkomandi váttryggingu.

Í athugasemdum frá V til nefndarinnar, dags. 29. janúar 2025, kemur fram að félagið hafnar því að bæta tjónið með þeim rökum að umrædd fasteign (útihúsi/fjárhús/skemma) hafi ekki fallið undir gildissvið fasteignatryggingar þeirrar sem M var með hjá V. Hafi M verið kynnt þessi afstaða V með tölvupósti dags. 30. desember 2024. Máli sínu til frekari stuðnings bendir V á að í váttryggingarskírteini fasteignatryggingar M, fyrir tímabilið 1.2.2024-1.2.2025 komi m.a. fram að tryggð sé ein húseign með tiltekinni váttryggingarfjárhæð. Sé þar um að ræða íbúðarhúsnæði, enda taki váttryggingarfjárhæðin mið að brunabótamati þess, en ekki brunabótamati fyrir allar fasteignir sem falla undir það fasteignanúmer sem um ræðir. Þannig hafi þessu verið háttað allt frá því tryggingin gekk upphaflega í gildi. V telur því einsýnt að tryggingin taki einungis til íbúðarhúsnæðisins en ekki til allra fasteigna sem falla undir hið tiltekna fasteignanúmer. Áréttar V sérstaklega, hvað varðar framangreint váttryggingartímabil 1.2.2024-1.2.2025, að brunabótamat fyrir allar fasteignir sem falla undir fasteignanúmerið sé meira en 50 milljónum kr. hærra en gildir fyrir íbúðarhúsnæðið. Þá bendir V á að M hafi í það minnsta frá árinu 2012 fengið árlega sent afrit af váttryggingarskírteini fyrir fasteignina þar sem váttryggingarfjárhæðin tók alltaf mið af brunabótamati íbúðarhúss. M hafi aldrei gert athugasemdir við það fyrirkomulag. V telur að framangreind rök sýni að ekki hafi verið í gildi fasteignatrygging (fok- og óveðurstrygging) sem hafi tekið til tjónsins sem varð á skemmum 29. desember 2024. Telur V að þegar af þeirri ástæðu sé ekki fyrir hendi bótaréttur úr fasteignatryggingunni. Þessu til viðbótar byggir V á að jafnvel þó í gildi hefði verið trygging sem tæki til skemmunnar hafi M ekki tekist að sanna að uppfyllt væru þau skilyrði fyrir bótarétti sem um er getið í 10. gr. þeirra skilmála sem giltu fyrir trygginguna. Auk þessa telur V að jafnvel þó fasteignatrygging hefði tekið til skemmunnar hafi ástand hennar verið svo slæmt, m.a. vegna skorts á viðhaldi, að M hefði ekki átt bótarétt. Vísar V til varúðarreglu í 30. gr. skilmálanna í því sambandi.

Í viðbótarathugasemdum M, dags. 14. febrúar 2025, eru fyrri rök ítrekuð og færð fram frekari rök gegn málatilbúnaði V.

Álit.

Í málinu er m.a. deilt um það hvort tjón það sem varð á skemmu í eigu M og systkina hennar 29. desember 2024, falli undir gildissvið fasteignatryggingar hjá V. Nefndin hefur komist að þeirri niðurstöðu að svo sé ekki. M hefur verið með fasteignatryggingu hjá V í nokkuð mörg ár. Þá liggur fyrir að váttryggingarverðmæli fasteignar þeirrar sem tryggð er hefur allt frá upphafi einungis tekið mið af brunabótamati fyrir íbúðarhús en ekki af brunabótamati fyrir allar þær eignir sem falla undir hið tiltekna

fasteignanúmer. Nefndin telur því einsýnt M hafi mátt vera það ljóst allt frá því að tryggingin var fyrst keypt hjá V, að einungis íbúðarhúsnæðið félli undir fasteignatrygginguna.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr fasteignatryggingu hjá V.

Reykjavík, 20. mars 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 18/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Kaskótrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækis (A)

Gildissvið vátryggingar.

Gögn.

1. Málskot móttekið 10. janúar 2025 ásamt fylgiskjali.
2. Bréf V dags. 13. mars 2025 ásamt fylgiskjali.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 8. apríl 2025.

Málsatvik.

Samkvæmt málskoti og fyrirliggjandi tjónstilkynningu M til V varð, hinn 12. október 2024, tjón á bifreiðinni A, sem er í eigu M. Rétt utan við Borgarnes hafi M mætt vörubíl. Þar sem sig hafi verið á veginum hafi grjót hrunið af vörubílnum og á A með þeim afleiðingum að tjón varð á lakki hennar á stuðara og húddi, á framrúðu og toppgleri. Krefst M bóta úr kaskótryggingu A hjá V vegna þessa enda telji hann atvikið falla undir það að vera árekstur í skilningi skilmála tryggingarinnar, eða grjóthrun þar sem grjót hafi hrunið af annarri bifreið og á A.

Í bréfi V til nefndarinnar er vísað til þess að í þágildandi skilmálum kaskótryggingarinnar sé að finna upptalningu þeirra tjónsorsaka sem vátryggingin nái til. Atvik það sem M lýsi falli ekki þar undir. Þá segi jafnframt sérstaklega í umræddum skilmálum að tjón af völdum þess að sandur, möl, aska, vikur eða önnur jarðefni fjúki á ökutæki bætist ekki.

Í viðbótarathugasemdum M kemur m.a. fram að hann skilji ekki hvernig tjónið geti ekki fallið undir kaskótryggingu eða þvermóðsku V varðandi það að neita að bæta tjónið.

Álit.

Nefndin hefur ekki undir höndum frekari gögn varðandi umrætt atvik eða tjón á A en óumdeilt virðist að grjót hafi valdið tjóni á A og M segir það hafa kastast frá ótilgreindri bifreið. Aðila greinir samkvæmt framansögðu á um hvort tjón á A skuli bætt úr kaskótryggingu hennar. Það er ekki svo að slíkar vátryggingar bæti allt tjón á bifreiðum af hvers kyns völdum heldur taka þær til tjóns sem verður af nánar skilgreindum orsökum eins og þær eru skilgreindar í skilmálum. Í þágildandi skilmálum umræddrar vátryggingar er gildissvið hennar afmarkað en þar kemur m.a. fram, í gr. 4.1, að hún bæti skemmdir á hinu vátryggða ökutæki sem verða með skyndilegum og óvæntum hætti af völdum nánar tilgreindra atvika, sem eru talin upp í tólf stafliðum. Er „grjóthrun“ talið upp þar á meðal. Ekki verður fallist á að grjótkast frá annarri bifreið, hvort sem það er undan dekkjum hennar eða palli vörubifreiðar, eins og M lýsir í tjónstilkynningu geti fallið undir það að vera „grjóthrun“ enda almennur málskilningur á því hugtaki töluvert annar. Verður þá ekki litið svo á að um „árekstur“ hafi verið að ræða enda virðist óumdeilt að bifreiðarnar hafi ekki rekist saman. Þá verður ekki séð að tjónsatvik það sem M lýsir geti mögulega fallið undir aðra stafliði ákvæðisins. Í 6.1 gr. umræddra skilmála er einnig tekið fram að tjón af völdum þess að sandur, möl, aska, vikur eða önnur jarðefni fjúki á ökutæki bætist ekki. Verður því ekki séð með hvaða hætti tjón M, eins og tildrögum þess er lýst, falli undir gildissvið vátryggingarinnar. Er af þeim sökum óhjákvæmilegt að hafna kröfu hans.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr kaskótryggingu A hjá V.

Reykjavík, 20. maí 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 19/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila : (V1) og (V2).****Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B).****Notkun ökutækis. Sönnun.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 13. janúar 2025.
2. Tölvupóstur V1, dags. 27. janúar 2025.
3. Bréf V2, dags. 12. febrúar 2025.
4. Viðbótarathugasemdir M, dags. 13. febrúar 2025.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirbyggjandi lögregluskýrslu barst lögreglu tilkynning um umferðarslys á Reykjanesbraut þann 25. desember 2024. Aðstæður á vettvangi voru erfiðar þar sem mikill skafrenningur og rok var á brautinni. Skyggni var slæmt og umferð var í meðallagi. Fram kom í framburði M, sem var ökumaður A, að hún hafi verið að aka á 70 – 80 km/klst þegar hún kom að B á Reykjanesbrautinni á leið til Reykjavíkur. B hafi verið kyrrstæð á hægri akrein og hafi M ætlað að taka fram úr B. Færði M sig yfir á vinstri akrein en við það missti hún stjórn á bifreiðinni og endaði hægra megin fyrir utan veg. Í kjölfarið hafi bróðir M farið og kannað með ökumann B sem svaraði ekki og var áfengislykt af honum. Ök ökumaður B svo af stað af vettvangi án þess að segja neitt. Lögregla hafi skömmu síðar stöðvað B og í ljós kom að ökumaður var ekki ölvaður og kvaðst hafa hægt verulega á sér á Reykjanesbrautinni þar sem það hafi verið blindbylur. Sagði hann einhvern „bandbrjálaðan“ aðila hafa ekið á ögnarhraða fram hjá sér og endað fyrir utan veg. Ekkert sjáanlegt tjón var á B. Fékk M þær upplýsingar frá tryggingafélagi sínu, V1, að ekki væri hægt að leggja sök á B vegna tjónsins.

Í málskoti sínu lýsir M atvikum á þann veg að hún hafi ekið brautina í rólegheitum þar til komið var að bifreið sem var kyrrstæð á hægri akrein, ekki vegöxl. Um var að ræða svarta bifreið og hafi lýsing verið engin eða léleg. Ljóst sé að B var ekki að hægja á sér, heldur kyrrstæð á akreininni og það í dágóða stund á meðan A nálgadist hann. Samkvæmt 28. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 megi ekki stöðva ökutæki eða leggja því þannig að valdið geti hættu eða óparfa óþægindum fyrir aðra umferð. Vegöxlin hafi verið auð af snjó og hægt að stöðva bifreiðina þar.

V2 hafnar bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu B og vísar því til stuðnings til 36. gr. umferðarlaga þar sem finna megi almennar reglur um ökuhraða. Ekki verði annað séð en að ökumaður B hafi hægt ferð bifreiðar sinnar vegna blindbyls. Verði því ekki annað séð en að ökumaður B hafi dregið úr hraða bifreiðar sinnar og þar með miðað aksturslag sitt og hraða við veðurfar og umferðaraðstæður að öðru leyti. Af lýsingu M í málskoti megi ætla að hún hafi tekið eftir B fyrir framan sig með nægjanlegum fyrirvara til þess að bregðast við, hvort sem ökumaður B hafi hægt ferð, eða stöðvað bifreið sína að fullu. M hafi með akstri sínum ekki gætt nægjanlega að skilyrðum 36. gr. umferðarlaga og beri því alla ábyrgð á tjóni á bifreið sinni.

Í viðbótarathugasemdum sínum hafnar M því að hafa ekki gætt að 36. gr. umferðarlaga. Hún hafi ekið eftir aðstæðum langt undir hámarkshraða. Ökumaður hinnar bifreiðarinnar hafi ekki farið eftir 28. gr. umferðarlaga.

Álit.

Í fyrirbyggjandi lögregluskýrslu segir að aðstæður á vettvangi hafi verið erfiðar þar sem mikill skafrenningur og rok var á Reykjanesbrautinni. Við slíkar aðstæður ber ökumönnum að haga ökuhraða eftir aðstæðum sbr. 36. gr. umferðarlaga. Einnig segir þar að ökumaður skuli haga akstri þannig að hann hafi fullt vald á ökutæki og geti stöðvað það á þeim hluta sem fram undan er og hann sér yfir og áður en komið er að hindrun. Í því felst að í slæmu skyggni verða ökumenn að aka hægt og þannig að þeir geti stöðvað ökutæki ef hindrun er á vegi og sérstök skylda hvílir á ökumanni að aka nægilega hægt miðað við aðstæður þegar útsýni er takmarkað vegna veðurs, sbr. b. lið 2. mgr. 36. gr. umferðarlaga. Af gögnum málsins og framburði aðila verður ekki annað ráðið en M hafi ekki gætt þess að haga ökuhraða

eftir aðstæðum þar sem skyggni var slæmt og vænta mátti að önnur ökutæki væru í vandræðum við þau skilyrði. Verður ekki talið að ökumaður B hafi með aksturslagi sínu brotið gegn ákvæðum umferðarlega á þann hátt að háttsemi hans hafi orsakað tjón M. Á M því ekki rétt á bótum vegna tjónsins úr ábyrgðartryggingu bifreiðarinnar B hjá V2.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu ökutækisins B hjá V2.

Reykjavík, 18. febrúar 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 20/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila: (V1) og (V2)

Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B).

Skaðabótaábyrgð. Sakarskipting.

Gögn.

1. Málskot móttakið 7. febrúar 2025.
2. Bréf V2, dags. 14. febrúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 24. febrúar 2025.
4. Bréf V1, dags. 5. mars 2025, ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Árekstur varð við mætingu bifreiðanna A og B á rampi sem staðsettur er milli húsa nr. 5 og 7 í Bæjarlind í Kópavogi hinn 19. október 2024. Ökumenn gerðu ekki sameiginlega tjónaskýrslu á vettvangi en þess í stað var fyrirtækinu Aðstoð & öryggi falið að taka niður framburði ökumanna nokkrum dögum eftir tjónsatvikið. Í ökutækjaskýrslu er haft eftir ökumanni A að hún hafi ekið upp rampinn en þá hafi B komið á svoltilli ferð frá húsi nr. 5 og tekið of víða beygju með þeim afleiðingum að B fór utan í A. Segir ökumaður A að ökumaður B hafi játað fyrir sér að hafa verið með hendi ofan í veskinu og ekki verið að fylgjast nógu vel með. Í skýrslunni er haft eftir ökumanni B að hún hafi mætt A á bröttum og þröngum rampi og að ökumenn viti ekki hvor var of nálægt miðjunni. Telur hún sig líklega ekki hafa ekið á miklum hraða.

Ágreiningur um sakarskiptingu var lagður fyrir tjónanefnd váttryggingafélaganna og í úrskurði nefndarinnar í máli nr. 468/24 var komist að þeirri niðurstöðu að sök skiptist til helminga þar sem ósannað væri um stöðu ökutækja í aðdraganda áreksturs. M, sem var ökumaður A, leggur fram myndir af umræddum rampi og skemmdum á bifreið sinni. Umræddur rampur sé sjö metrar að breidd. Hún hafi ekið með hægra dekk bifreiðarinnar 80 cm frá veggnum þegar óhappið varð. Vísar M til ljósmyndar af spólfari sem sést á mynd sem hún leggur fram í málinu og tekin var einni klukkustund eftir að árekstur varð. Þá vísar M til þess að hún hafi séð B nálgast á miklum hraða úr víðri beygju. Hafi M ekki átt nein úrræði til að koma í veg fyrir árekstur. Augljóst hafi verið að ökumaður B hafi ekki verið með augun á veginum. Vísar M einnig til ljósmynda til staðfestingar á því að útsýni ökumanna úr báðum áttum hafi verið gott á björtum og þurrum degi.

V1, sem var váttryggjandi A á tjónsdegi, telur með hliðsjón af málskoti og öllum gögnum, að M hafi hagað akstri sínum í samræmi við ákvæði umferðarlaga. Háttsemi hennar hafi ekki verið til þess fallin að skapa hættu eða óþægindi fyrir aðra umferð. Ökumaður B hafi hins vegar ekki hagað akstri sínum í samræmi við 1. mgr. 18. gr. og 1. mgr. 22. gr. umferðarlaga nr. 77/2019. Leggja skuli því alla sök á ökumann B.

V2 er sammála niðurstöðu tjónanefndar og telur að skipta beri sök til helminga.

Í viðbótarathugasemdum sínum ítrekar M fyrri athugasemdir sínar.

Álit.

Málið lýtur að því hvort og hvernig skuli skipta sök á árekstri sem átti sér stað hinn 19. október 2024 á rampi milli húsa nr. 5 og 7 í Bæjarlind í Kópavogi við mætingu bifreiðanna A og B. Ökumenn gerðu ekki sameiginlega ökutækjaskýrslu á vettvangi, en skýrsla Aðstoðar & öryggis, sem tekin var nokkru síðar, felur í sér framburði beggja ökumanna. Þá liggja fyrir ljósmyndir af vettvangi, rampinum sjálfum og skemmdum á bifreið A sem teknar voru nokkru eftir áreksturinn. Engin mynd liggur fyrir af afstöðu ökutækjanna við sjálfan áreksturinn og ekkert vitni varð að honum. Þrátt fyrir að fallast megi á að M hafi verið staðföst í framburði sínum og lagt fram ýmsar ljósmyndir og upplýsingar máli sínu til stuðnings, verður ekki hjá því komið að skipta sök til helminga. Ekki er unnt, á grundvelli fyrirbyggjandi gagna, að leggja frásögn annars ökumanns til grundvallar umfram frásögn hins og verða atvik málsins því að teljast ósönnuð. Með vísan til ofangreinds og 5. gr. laga um ökutækjatrýggingar nr. 30/2019, verður sök skipt til helminga, enda ekki unnt að leggja meiri sök á annan ökumann umfram hinn.

Niðurstaða.

Ökumenn A og B bera hvor um sig helming sakar á umræddum árekstri.

Reykjavík, 20. maí 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 21/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Slysátrygging sjómanna.

Frávísunarkrafa. Mat á umfangi líkamstjóns.

Gögn.

1. Málskot móttakið 14. janúar 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 13. febrúar 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 27. mars 2025, ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Í gögnum máls kemur fram að M slasaðist við vinnu sína sem sjómaður 22. nóvember 2020 og hefur V fallist á að hann eigi bótarétt úr slysátryggingu sjómanna. Í málinu liggja fyrir þrjár matsgerðir þar sem afleiðingar slyssins eru metnar, þ.e. utanréttarmatsgerð, matsgerð örorkunefndar og matsgerð dómkvaddra matsmanna. Í málskoti kemur fram að M byggir á því að leggja eigi matsgerð Örorkunefndar, dags. 3. nóvember 2023, til grundvallar útreikningi og greiðslu bóta vegna slyssins. Komst örorkunefnd m.a. að þeirri niðurstöðu að varanlegur miski M vegna afleiðinga slyssins væri 15 stig og varanleg örorka 35%. Í málskoti færir M ítarleg rök fyrir því að leggja beri framangreint mat til grundvallar uppgjöri í málinu.

Í athugasemdum V til nefndarinnar, dags. 13. febrúar 2025, kemur m.a. fram að V er ósammála því að leggja beri matsgerð örorkunefndar til grundvallar uppgjöri. Aðallega byggir V þó á því, með vísan í 3. og 4. gr. samþykktar fyrir nefndina, að vísa beri málinu frá. Hvað frávísunarkröfuna varðar nánar þá bendir V á að í 3. gr. samþykktanna komi fram að nefndin fjalli um ágreining varðandi bótaskyldu, þ.m.t. sök og sakarskiptingu auk annars ágreinings sem varði ákvæði laga um vátryggingasamninga nr. 30/2004 og laga um dreifingu vátrygginga nr. 62/2019. Þá er á það bent að nefndin fjalli um ágreining varðandi fjárhæðir á milli málskotsaðila og varnaraðila að fengnu samþykki varnaraðila en neytanda sé þó heimilt, án samþykkis, að skjóta til nefndarinnar ágreiningi um fjárhæðir að lámarki 25.000 og hámarki 5.000.000. Auk þess komi fram í 4. gr. samþykktanna að nefndin fjalli ekki um mál sem eru það flókin eða yfirgripsmikil að meðhöndlun hamli skilvirkni nefndarinnar. Telur V að mál M sé þess eðlis, þ.e. að ljóst sé að ef nefndin ætti að yfirfara örorkumöt og taka afstöðu til bótakrafna við uppgjör líkamstjónamála þá myndi slíkt hamla skilvirkni nefndarinnar. Þá færir V einnig þau rök að í málinu sé deilt um atriði sem eigi undir frjálst sönnunarmat dómara, sbr. VI. kafla laga um meðferð einkamála. Þá snúist ágreiningurinn einnig um fjárhæðir sem séu mun hærri en framangreind fjárhæðarmörk, þ.e. 5.000.000 krónur, miða við. Þessu til viðbótar bendir V á að ef nefndin þrátt fyrir framangreint kemst að þeirri niðurstöðu að ágreiningurinn eigi undir starfssvið nefndarinnar þá telji félagið ljóst að niðurstaða dómkvaddra matsmanna gangi almennt framar mati Örorkunefndar. Færir V ítarleg rök fyrir þeirri niðurstöðu.

Í viðbótarathugasemdum M, dags. 27. mars 2025, er m.a. að finna frekari rök fyrir því að rétt sé að leggja niðurstöður Örorkunefndar til grundvallar uppgjöri í málinu.

Álit.

Ekki er deilt um það í málinu að M á rétt á að fá tjón sitt bætt úr slysátryggingu sjómanna hjá V. Ágreiningurinn snýr að því hvort málið eigi undir nefndina og ef svo er hvaða matsgerð beri að leggja til grundvallar útreikningi og greiðslu bóta í málinu. Nefndin hefur komist að þeirri niðurstöðu að eins og ágreiningi er háttað í þessu máli beri að vísa því frá með vísan í 3. gr. samþykktar fyrir nefndina. Eins og rakið er að framan er neytanda heimilt, án samþykkis, að skjóta til nefndarinnar ágreiningi um fjárhæðir að lámarki 25.000 og hámarki 5.000.000. M byggir á því í málalíðun sínum að leggja beri matsgerð Örorkunefndar til grundvallar útreikningi og greiðslu bóta í málinu. Þegar horft er til fyrirbyggjandi upplýsinga um árslaun M fyrir slys og að Örorkunefnd mat varanlega örorku hans af völdum slyssins 35%, telur nefndin einsýnt að M byggir á því að hann eigi rétt á bótum sem eru talsvert hærri en það 5.000.000 hámark sem fram kemur í samþykktunum. Með vísan til þessa og afstöðu og krafna V í málinu, er það niðurstaða nefndarinnar að óhjákvæmilegt sé að vísa málinu frá þegar af

framangreindri ástæðu. Vegna þeirrar niðurstöðu telur nefndin ekki þörf á að fjalla frekar um aðrar málstæður aðila.

Niðurstaða.

Kröfu M um að matsgerð Öorkunefndar, dags. 5. nóvember 2023, verði lögð til grundvallar greiðslu bóta úr slysatryggingu sjómanna hjá V vegna afleiðinga sjóslyss hans þann 22. nóvember 2020, er vísað frá úrskurðarnefnd í vátryggingamálum.

Reykjavík, 20. maí 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Anna Dögg Hermannsdóttir

VARNARAÐILI HAFNAÐI AÐ HLÍTA ÚRSKURÐI

Mál nr. 23/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Slysátrygging sjómanna.****Nafn vátryggingartaka (X)****Slysaflugtak vátryggingaréttar.****Gögn.**

1. Málskot móttækið 15. janúar 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 6. febrúar 2025 ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 7. mars 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að hinn 21. maí 2024 hafi M verið að þrifa bát eftir löndun og hafi fallið aftur fyrir sig með þeim afleiðingum að þrjú rifbein brotnuðu. V hafi, með tölvupósti dags. 2. ágúst 2024, hafnað bótaskyldu úr slysátryggingu sjómanna á grundvelli þess að ósannað væri að M hefði orðið fyrir slysi sem félli undir bótaskyldu vátryggingarinnar. M byggir á því að um slys í skilningi skilmála vátryggingarinnar hafi verið að ræða, en hann hafi stigið aftur fyrir sig á brún lestarops, misst jafnvægið og fallið. Það hvíli þá á V að sýna fram á það með óyggjandi hætti að áverka M megi rekja til sjúkdóms eða annars innra ástands í líkama hans, þannig að atvikið falli utan slysaflugtaksins. Slík sönnun hafi ekki tekist. Af læknisfræðilegum gögnum sé einnig ljóst að það hafi ekki verið innra ástand sem olli meiðslum M heldur utanaðkomandi kraftar og högg. Vísar M þá til fordæma Hæstaréttar í málum 412/2011 og 472/2011 máli sínu til stuðnings. Sé ljóst af gögnum málsins og dómafordæmum að M hafi orðið fyrir slysi í skilningi skilmála vátryggingarinnar og sé bótaskylda þar af leiðandi fyrir hendi.

Í bréfi V til nefndarinnar er rakið að í bráðamóttökuskra dags. 21. maí 2024 sé atvikinu lýst svo: „...standing on a ledge ? 1 metra from floor, lost balance and fell landing with left thorax against hard surface...“. Í tjónstilkynningu til V dags. 27. maí 2024 sé atvikinu lýst svo að M hafi verið að þrifa bátinn eftir löndun. Hafi hann staðið á palli við hurðarop inn í stýrishús og stakkageymslu þegar hann missti jafnvægið og féll aftur fyrir sig á brún lestarops. Í tilkynningu til Sjúkrátrygginga dags. 5. júní 2024 hafi atvikinu verið lýst svo að M hafi, að þrífum loknum, stigið aftur á bak og fallið af fullum þunga á efri brún lestarveggs bakborðsmegin. Hinn 15. ágúst 2024 hafi lögmaður M sent breytta lýsingu á atvikinu, þ.e. að það hafi verið öskrað á M aftan frá og körin hafi verið að koma niður. Hafi það valdið því að M slepti takinu af stýrishúsinu og steig út í tómarúmið með fyrrgreindum afleiðingum.

Segir þá í bréfi V til nefndarinnar að í skilmálum vátryggingarinnar komi fram að „með orðinu „slys“ sé átt við skyndilegan, utanaðkomandi atburð sem veldur meiðslum á líkama vátryggðs og gerist án vilja hans.“ Fyrirliggjandi samtímagögn beri það með sér að líkamstjón M verði ekki rakið til skyndilegs, utanaðkomandi atburðar og sú lýsing sem M byggir á í málskoti hafi fyrst komið til eftir að hann leitaði til lögmans. Af samtímagögnum sé ekki sýnt fram á annað en að M hafi skyndilega misst jafnvægið og fallið. Jafnvægismissir einn og sér verði talinn til innri orsaka enda sé ekki sýnt fram á hvað hafi valdið honum. Þá séu atvik og aðstæður að baki þeim dómum Hæstaréttar sem M vísar til allt önnur en hér séu uppi. M beri sönnunarbyrði þess að atvik falli undir skilyrði slysaflugtaksins og slík sönnun hafi ekki tekist. Verði V þá ekki gert að sanna að innra ástand M hafi valdið jafnvægismissi enda sé slík sönnun nær ómöguleg.

Í viðbótarathugasemdum M er rakið að M hafi misst jafnvægið og fallið úr nokkurri hæð á hart yfirborð. Sé það áreksturinn við hið harða yfirborð sem hafi verið utanaðkomandi og valdið líkamstjóni, en ekki innri veikleiki eða sjúkdómsástand. Er því hafnað sem röngu og ósönnuðu að jafnvægismissi M megi rekja til annarra orsaka en utanaðkomandi og sé ekkert í málinu sem styðji við þá afstöðu V.

Álit.

Aðila greinir samkvæmt framansögðu á um hvort umrætt atvik falli undir slysaflugtak vátryggingaréttar eins og því er lýst í 3. gr. viðeigandi vátryggingarskilmála, þ.e. hvort um hafi verið að ræða skyndilegan utanaðkomandi atburð sem olli meiðslum á líkama M og gerðist án vilja hans.

Af dómum Hæstaréttar Íslands, þ.á.m. nr. 412/2011 og 128/2013, má ráða að fall, sem ekki sé sýnt að rekja megi til svima, sjúkdóma eða annars innra ástands í líkama þess sem hlýtur líkamstjón, sé slys í skilningi vátryggingarskilmála. Af framangreindum dómum leiðir einnig að það er V sem ber sönnunarbyrði þess að fall M hinn 21. maí 2024 sé að rekja til innra sjúkdómsástands hans. Þó framangreint virðist fela í sér nokkurt frávik frá því sem almennt á við um sönnun þess að skilyrði slyshugtaksins séu uppfyllt er það mat nefndarinnar að framangreind fordæmi séu skýr hvað þetta varðar, og hefur verið byggt á þeim við úrlausnir hennar, t.a.m. í málum nr. 235/2012, 428/2019, 289/2000 og 438/2021.

Samkvæmt gögnum málsins virðist ekki um það deilt að M hafi dottið þar sem hann var við störf um borð í bát í eigu X. Svo virðist sem hann hafi af einhverjum orsökum misst jafnvægið þó aðstæður á slysstað séu ekki að fullu upplýstar. Ekkert liggur fyrir um það að M hafi af vilja látið sig falla eða að fallið verði með einhverju móti rakið til sjúkleika hans eða annars líkamlegs innri veikleika, en ekkert í læknisfræðilegum gögnum málsins bendir t.a.m. til þess að M hafi verið hætt við sundli eða að jafnvægisskyn hans hafi verið laskað. Fall M og það högg sem hann fékk í kjölfarið, er hann lenti á brún lestarops með þeim afleiðingum að hann hlaut rifbeinsbrot, verður því að teljast skyndilegur og utanaðkomandi atburður í skilningi vátryggingarskilmálanna.

Niðurstaða.

M á rétt til bóta úr slysatryggingu sjómanna X hjá V.

Reykjavík, 25. mars 2025.
rafræn undirskrift

Sóley Ragnarsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 24/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Kaskótrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækis (A)

Umfang tjóns.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 22. janúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 4. febrúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 8. febrúar 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 24. febrúar 2025.

Málsatvik.

Í málskoti og gögnum máls kemur fram að hinn 29. nóvember 2024 hafi M lent í árekstri og verið í órétti. Bótaskylda vegna tjóns á bifreið hans, A, var til staðar úr kaskótryggingu bifreiðarinnar hjá V. V tilkynnti M að viðgerð færi ekki fram á bifreiðinni og að V myndi þess í stað kaupa bifreiðina af M. Voru aðilar ekki sammála um verðmæti bifreiðarinnar og leitaði M að sambærilegri bifreið á bílasölum. Fann hann eina slíka og var ásett verð hennar kr. 1.390.000 en M gat fengið hana á 1.250.000. Hafi M því farið fram á að V greiddi þá fjárhæð í bæt看 úr kaskótryggingu A. V hafnaði því að sendi honum tilboð sem hljóðaði upp á kr. 950.000. Eigin áhætta yrði svo dregin frá þeirri fjárhæð. M kveðst ekki sáttur við þá fjárhæð og vísar því ágreiningi þessum til nefndarinnar. Þá kveðst M einnig ekki sáttur við að hann hafi fengið upplýsingar um að hann gæti keypt bifreiðina á uppboði hjá V. Hann hafi boðið í bifreiðina og verið með hæsta boð en þrátt fyrir það hafi bifreiðin verið seld öðrum aðila á uppboðinu á lægra verði.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að V hafi aflað tveggja verðmata miðað við staðgreiðsluviðskipti frá bílasölum. Annað verðmætið hljóðaði upp á kr. 750.000 – 800.000 og hitt upp á kr. 800.000 – 900.000. V hafi greitt M kr. 950.000 í bæt看 fyrir bifreiðina. Vísar V til greina 12.1 og 12.4 í skilmálum kaskótryggingar. Í fyrrnefndu greininni kemur fram að fjárhæð bóta ráðist af verðmæti ökutækis á almennum markaði á tjónsdegi miðað við staðgreiðsluviðskipti. V hafi boðið M bæt看 umfram hæsta verðmætið og tók M við þeim bótum án fyrirvara. Ósannað sé að verðmæti bifreiðarinnar sé hærra en þegar greiddar bæt看. Hvað uppboð á bifreið M varðar, þá hafi M ekki verið með hæsta tilboð í bifreiðina.

Í viðbótarathugasemdum sínum vísar M til þess að hann hafi fundið á netinu sambærilega bifreið sem er með listaverð kr. 1.190.000. Telur M það staðfesta að verð það sem V greiddi sé of lágt. Ítrekaði M einnig athugasemdir sínar varðandi bifreiðauppböð V.

Álit.

Aðila greinir ekki á um bótaskyldu úr kaskótryggingu bifreiðarinnar A, heldur mat á verðmæti bifreiðarinnar A á tjónsdegi. Samkvæmt grein 12.1. í skilmálum kaskótryggingar V, ræðst fjárhæð bóta af verðmæti ökutækis á almennum markaði á tjónsdegi miðað við staðgreiðsluviðskipti. V hefur lagt fram verðmat frá tveimur bílasölum sem verðmeta staðgreiðsluverðmæti bifreiðarinnar A á bilinu kr. 750.000 – 900.000. V greiddi M bæt看 sem nema hærri fjárhæð en þau verðmöt sögðu til um, eða kr. 950.000. Hefur M ekki aflað verðmats frá bílasala, heldur vísað til auglýsinga á netinu þar sem fram kemur ásett verð samskonar bifreiðar. Meginreglur um sönnun í skaðabóta- og vátryggingarétti gera ráð fyrir því að tjónþoli verði að sýna fram á tjón sitt og leggja fram fullnægjandi gögn því til sönnunar. M hefur ekki hnekk fyrirbyggjandi verðmötum bílasala um staðgreiðsluverð á bifreið M. Verður M því að bera hallann af sönnunarskorti og telst ekki eiga rétt á frekari bótum frá V.

Hvað bifreiðauppböð V varðar þá fellur ágreiningur um slík viðskipti utan við starfssvið nefndarinnar eins og það er skilgreint í 3. gr. samþykktar fyrir nefndina. Verður þeim hluta ágreinings milli M og V því vísað frá nefndinni, sbr. b-lið 4. gr. samþykktanna.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á frekari bótum úr kaskótryggingu bifreiðarinnar A, hjá V. Öðrum ágreiningi milli aðila er vísað frá nefndinni.

Reykjavík, 11. mars 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 25/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila : (V1) og (V2)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B).

Skaðabótaábyrgð. Sakarskipting.

Gögn.

1. Málskot móttakið 17. janúar 2024, ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V1, dags. 5. febrúar 2025, ásamt fylgiskjöllum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 27. apríl 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V1, dags. 7. maí 2025.
5. Tölvupóstur V2, dags. 11. apríl 2025.
6. Viðbótarathugasemdir M, dags. 13. apríl 2025.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirbyggjandi gögnum varð árekstur með bifreiðunum A, sem er vátryggð hjá V1 og B, sem er vátryggð hjá V2 á Höfðabakka þann 28. desember 2024. Báðum bifreiðum var ekið samhliða frá Bæjarhálsi á beygjuakrein inn á Höfðabakka til suðurs. Var A ekið á hægri akrein en B á vinstri akrein. Lögregla kom ekki á vettvang og gerðu ökumenn ekki sameiginlega tjónaskýrslu. Hvor ökumanna skilaði sinni tjónstilkynningu til síns tryggingafélags. Í tjónstilkynningu ökumanns A kemur fram að B hafi ekki náð beygjunni og rekist utan í hlið A. Vísað er til fyrirbyggjandi ljósmyndar af hjólförum. Í tjónstilkynningu ökumanns B er því lýst að ökumaður A hafi farið of langt inn á vinstri akrein í beygjunni með þeim afleiðingum að árekstur varð. Þá kemur einnig fram að ökumaður A hafi haft meira svigrúm í beygjunni þar sem snjór hafi verið á veginum. Ágreiningur um sakarskiptingu var lagður fyrir tjónanefnd vátryggingafélaganna sem komst að þeirri niðurstöðu að sök ætti að skiptast til helminga þar sem staða ökutækja í aðdraganda áreksturs þótti ósönnuð.

M kveðst vera ósammála niðurstöðu tjónanefndar og vísar til ljósmyndar af vettvangi þar sem hjólför sýna hvernig B rann til yfir á hægri akrein, þ.e. akrein A, þegar hún kom úr beygjunni.

V1 tekur undir sjónarmið M þess efnis að hjólför á ljósmyndum frá vettvangi sýni fram á að B hafi verið ekið yfir miðlínu vegar og því sé rétt að ökumaður B beri alla sök á árekstrinum.

V2 telur að leggja skuli alla sök á ökumann A fyrir að aka í veg fyrir bifreiðina B.

Í viðbótarathugasemdum sínum ítrekar M fyrri afstöðu sína og gerir jafnframt athugasemdir við rangfærslur sem hann telur að komi fram í athugasemdum V2.

Álit.

Í 2. mgr. 19. gr. umferðarlaga segir að við hægri beygju skuli aka sem næst hægri brún akbrautar og skuli beygjan tekin eins kröpp og unnt er. Samkvæmt 5. mgr. sömu greinar skal ökumaður sem velur hægri akrein í beygju þar sem tvær beygjuakreinar eru inn á akbraut með tvær eða fleiri akreinar fyrir umferð í sömu akstursstefnu, koma inn á akrein lengst til hægri á akbraut sem ekið er inn á. Í málinu liggur fyrir ljósmynd sem sýnir hjólför B á vettvangi. Að mati nefndarinnar sýnir þessi ljósmynd hvernig B sem var ekið á vinstri beygjuakrein, rann til og fór yfir á hægri akrein í beygjunni, það er á akrein A. Með þeirri háttsemi braut ökumaður B gegn fyrrnefndum ákvæðum umferðarlaga og ber því alla sök á umræddum árekstri.

Niðurstaða.

Ökumaður B ber alla sök á umræddum árekstri.

Reykjavík, 27. maí 2025

rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 26/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging torfærutækja (vélsleða).

Skráningarnúmer ökutækis: (A)

Gildissvið ábyrgðartryggingar torfærutækja. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 17. janúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags 20. janúar 2025, ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Í fyrirbyggjandi lögregluskýrslu kemur fram að þegar lögreglan kom á slysstað 17. febrúar 2023, mátti sjá vélsleða (A) með akstursstefnu til austurs. Hafi M setið fyrir aftan sleðann og kennt sér eymsla á axlarsvæði vinstri handar sem og í rifjaboga. Hafði lögreglan það eftir M að hann hafi verið að aka A eftir tilteknum vegi til vesturs þegar sleðinn hafi skyndilega tekið að snúast á hálu yfirborði akbrautarinnar með þeim afleiðingum að M féll af sleðanum. M kvað sleðann hafa runnið á sig eftir að hann féll af honum.

Umræddur vélsleði var tryggður með ábyrgðartryggingu hjá V. Var félaginu tilkynnt um slysið. Telur M sig eiga rétt á að fá tjón sitt bætt úr ábyrgðartryggingu ökutækisins (A). Í málskoti vísar M til þess að samkvæmt 1. mgr. 4. gr. laga nr. 30/2019 skuli eigandi ökutækis bæta tjón sem hlýst af notkun þess þótt tjónið verði ekki rakið til bilunar eða galla í ökutæki eða ógætni ökumanns. Samkvæmt 1. mgr. 8. gr. sömu laga skuli greiðsla á bótakröfu vegna tjóns sem hlýst af notkun ökutækis vera tryggt með ábyrgðartryggingu. Byggir M kröfu sína á þeirri forsendu að jafnvel þó hann hafi verið síðasti ökumaður A áður en tjónið varð, hafi hann verið fallinn af sleðanum þegar hann slasaðist. Þegar sleðinn hafi lent á honum og valdið tjóninu hafi hann því ekki lengur verið við stjórn ökutækisins.

V hafnaði kröfu M með bréfi dags. 30. janúar 2024. Byggir V neitunina á því að M hafi verið ökumaður A í umrætt sinn og eigi því eðli málsins samkvæmt ekki bótarétt úr ábyrgðartryggingu. Þá vísar V jafnframt til þess að í 2. mgr. 11. gr. laga um ökutækjatrýggingar sé kveðið á um að ökutæki sem eru eingöngu ætluð til aksturs utan vega eða í brautum og skráð eru sem torfærutæki séu undanþegin vátryggingarskyldu samkvæmt 9. gr. laganna. Eiganda og umráðamanni slíkra ökutækja beri því engin skylda til þess að kaupa slysatriyggingu ökumanns og eiganda. Hafi sú verið raunin um A og því eigi M engan bótarétt úr vátryggingum hjá V. Sambærileg rök er að finna í athugasemdum V, dags. 20. janúar 2025.

Álit.

Nefndin telur einsýnt að M hafi talist vera ökumaður A þegar hann varð fyrir líkamstjóni 17. febrúar 2023. Engu breyti hér þó M kunni að hafa fallið af A sem síðan hafi lent aftur á honum og valdið tjóninu. Um var að ræða tjón af völdum eins atburðar sem beri að bæta úr slysatriyggingu ökumanns og eiganda en ekki úr ábyrgðartryggingu með þeim rökum að um sé að ræða bótaskyld tjón sem hlýst af notkun ökutækis. Tjónið á því ekki undir ábyrgðartryggingu ökutækis A hjá V. Af þeim sökum á M ekki rétt á að fá tjón sitt bætt úr þeirri tryggingu. Þá liggur jafnframt fyrir að ekki var í gildi hjá V slysatriyggungu ökumanns og eiganda vegna A.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu A hjá V.

Reykjavík, 4. febrúar 2025.

rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 27/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Fjölskyldutrygging.

Gildissvið vátryggingar.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 17. janúar 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Viðbótargagn frá M dags. 4. febrúar 2025.
3. Bréf V dags. 14. febrúar 2025 ásamt fylgiskjali.
4. Viðbótarathugasemdir M dags. 17. febrúar 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M geri kröfu um fullar og óskertar bætur úr frítímaslysáttryggingarlið fjölskyldutryggingar sinnar hjá V vegna vélsleðaslyss sem hann varð fyrir hinn 17. febrúar 2023. Áður hefur M krafist bóta úr ábyrgðartryggingu vélsleðans A hjá V2, en fyrir liggur að slysáttrygging ökumanns og eiganda var ekki gildi vegna A. Var ágreiningur vegna þess þáttar málsins lagður fyrir nefndina sem komst að þeirri niðurstöðu með úrskurði sínum í máli nr. 26/2025 að ábyrgðartrygging A tæki ekki til tjóns M.

Í málskoti kemur fram að V hafi hafnað bótaskyldu með vísan til 13. gr. skilmála fjölskyldutryggingar M hjá V en þar segir: *Vátryggingin nær ekki til slyss sem vátryggður verður fyrir af völdum skráningarskylds vélknúins ökutækis á Íslandi, né slyss af völdum vélknúins ökutækis sem skráð er erlendis þar sem lögboðið er að vátryggja vegna slíkra slysa.* Við brottfall umferðarlaga nr. 50/1987 árið 2020 hafi slysáttrygging ökumanns og eiganda orðið valkvæð í einhverjum tilvikum, þ.m.t. vegna torfærutækja og vélsleða. Þrátt fyrir það að augljóslega hafi aðstæður þeirra sem lendi í slysum á slíkum ökutækjum orðið aðrar og lakari við þetta hafi V ekki breytt orðalagi skilmála sinna til samræmis við það. Túlkun V á skilmálum sínum samrýmist hvorki orðalagi skilmálans né þeim tilgangi og aðstæðum sem voru fyrir hendi við samningu skilmála. Af orðalagi skilmálaákvæðisins leiði að það verði að vera lögboðið að vátryggja vegna slysa á borð við það sem M varð fyrir. Slík lagaskylda sé ekki fyrir hendi. Markmið skilmálaákvæðisins sé þá bersýnilega að undanskilja tjón sem tjónþolar fengju bætt úr lögboðnum slysa- eða ábyrgðartryggingum. Eftir umrædda lagabreytingu sé M ekki í þeirri stöðu.

Í bréfi V kemur fram að í skilmálum vátryggingarinnar segi að hún nái hvorki til slyss sem vátryggður verður fyrir af völdum skráningarskylds vélknúins ökutækis á Íslandi né til slyss af völdum vélknúins ökutækis sem skráð er erlendis þar sem lögboðið er að vátryggja vegna slíkra slysa. Orðalag ákvæðisins sé ekki á neinn hátt óskýrt og komi tilgangsskýring því ekki til álita. Þá sé það alveg skýrt af hálfu V að jafnvel þó tryggingaskylda hafi verið felld úr lögum hafi meiningin ekki verið sú að láta slysáttryggingu fjölskyldutryggingar ná til slysa af völdum skráningarskyldra ökutækja hér á landi. Þegar tryggingaskyldan hafi verið afnumin hafi V m.a. birt frétt um það að eigendum torfærutækja gæfist kostur á að kaupa slysáttryggingu ökumanns og eiganda sérstaklega. Hafi m.a. komið fram í fréttinni að slysáttrygging í frítíma undanskilji alfarið slys af völdum skráningarskyldra ökutækja.

Í viðbótarathugasemdum M kemur fram að umræddur vélsleði hafi ekki verið í eigu M og þess utan hafi sleðinn verið vátryggður hjá V2 en ekki V. Hafi því ekkert tilefni verið fyrir M að kynna sér umrædda frétt. Almenn tilkynning í formi fréttar geti þá ekki talist fullnægja upplýsingaskyldu V, sér í lagi gagnvart neytendum sem kaupi aðrar og ótengdar vátryggingar af V eins og raunin sé með M.

Álit.

Hinn 17. febrúar 2023 varð M fyrir slysi er hann var við akstur vélsleða. Ætla má að tjón það sem hann varð fyrir hefði talist bótaskyldt úr slysáttryggingu ökumanns og eiganda vélsleðans hefði slík vátrygging verið fyrir hendi.

M byggir á því að samkvæmt orðalagi 13. gr. skilmála fjölskyldutryggingar M hjá V hljóti bótaskylda að vera til staðar þar sem ekki sé lengur lögboðið að vátryggja vegna slysa sem verði af völdum vélsleða. Af skoðun ákvæðisins og orðalagstúlkun þess telur nefndin ljóst að um sé að ræða tvær sjálfstæðar undanþágur, þ.e. að annars vegar taki vátryggingin ekki til slyss sem vátryggður verður fyrir af völdum

skráningarskylds vélknúins ökutækis á Íslandi og hins vegar taki hún ekki til slyss af völdum vélknúins ökutækis sem skráð er erlendis þar sem lögboðið er að vátryggja vegna slíkra slysa. Er það álit nefndarinnar að fyrri hluti málgreinarinnar sé þannig afdráttarlaus varðandi það að slys af völdum skráningarskylds vélknúins ökutækis á Íslandi fái ekki bætt úr vátryggingunni. Gildi það óháð því hvort lögboðið sé að vátryggja vegna slíkra slysa eður ei, enda eigi „þar sem lögboðið er að vátryggja vegna slíkra slysa“ aðeins við um seinni hluta ákvæðisins, þ.e. slys af völdum vélknúins ökutækis sem skráð er erlendis.

Þó vissulega mætti telja það horfa til aukins skýrleika að skipta umræddu skilmálaákvæði í tvo liði eða tvær málgreinar er það mat nefndarinnar að ekki sé tilefni til að túlka það öðru vísi en samkvæmt orðanna hljóðan eða beita 36. gr. b. laga nr. 7/1936 um samningsgerð, umboð og ógilda löggerninga við túlkun þess.

Verður samkvæmt framansögðu að telja að gildissvið frítímaslysatryggingarliðar fjölskyldutryggingar M hjá V taki ekki til þess líkamstjóns er hann varð fyrir hinn 17. febrúar 2023.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr fjölskyldutryggingu sinni hjá V.

Reykjavík, 18.mars 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 28/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nöfn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Líf-, sjúkra- og slysatrygging.

Nafn vátryggingartaka (X)

Gildissvið vátryggingar.Tilkynningarfrestur.

Gögn.

1. Málskot móttakið 17. janúar 2025, ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V, dags. 13. febrúar 2025, ásamt fylgiskjöllum.

Málsatvik.

Í tjónstilkynningu, dags. 24. apríl 2024, er því lýst að M hafi slasast við vinnu sína við smíði á þakkanti húss 24. nóvember 2022. Af þeim sökum telur M sig eiga bótarétt úr slysatryggingarlið tryggingar hjá V.

Í bréfi V til nefndarinnar, dags. 12. febrúar 2025, kemur fram að V sem telur að M eigi ekki bótarétt byggir í fyrsta lagi á því að líkamstjón M falli utan gildissviðs slysatryggingarinnar. Í því sambandi er vísað til þess að það komi fram í bréfi V til M, dags. 10. janúar 2019, að tryggingin taki ekki til slysa sem M verður fyrir við störf sín sem smiður. Telur V að sú hafi verið raunin hvað varðar slysið 24. nóvember 2022. Í öðru lagi hafnar V bótaskyldu með þeim rökum að tjónstilkynning M hafi borist of seint. Er í því sambandi vísað í 1. mgr. 124. gr. laga nr. 30/2004 um vátryggingasamninga.

Í málskoti mótmælir M framangreindum rökum V. Hafi hann orðið fyrir varanlegu tjóni í slysinu sem V beri að bæta. Kemur m.a. fram að M telur að það skorti á að sá texti sem V byggir þá niðurstöðu sína á að slys M falli utan gildissviðs slysatryggingarinnar sé nógu skýr til þess að hægt sé að byggja á honum í málinu. Þá telur M sig hafa tilkynnt tjónið innan lögbundins frests. Bendir M m.a. á í því sambandi að hann hafi ekki gert sér grein fyrir varanlegum afleiðingum slyssins fyrr en 16. ágúst 2023.

Álit.

Eins og að framan greinir snýr ágreiningur aðila m.a. að því hvort afleiðingar líkamstjóns þess sem M varð fyrir af völdum slyss 24. nóvember 2022 falli utan gildissviðs þeirrar tryggingar sem var í gildi hjá V. Nefndin telur að það liggi fyrir í málinu að M slasaðist við störf sín sem smiður 24. nóvember 2022. Í málinu liggur fyrir að við töku umræddar tryggingar var tekið fram af hálfu V að slysatryggingaliður tryggingarinnar gildi ekki um atvinnutengda áhættu M. Telur nefndin að þetta komi nægjanlega skýrt fram í gögnum málsins til þess að leggja beri það til grundvallar í úrskurðinum. Niðurstaða nefndarinnar er því sú að M eigi ekki rétt á bótum vegna afleiðinga þess líkamstjóns sem hann varð fyrir við störf sín 24. nóvember 2022. Af þessum sökum telur nefndin ekki þörf á að fjalla frekar um aðrar málsástæður aðila.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr slysatryggingu, hjá V.

Reykjavík, 27. maí 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 29/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V1)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B).

Sönnun. Umfang tjóns.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 20. janúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V1, dags. 27. janúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Athugasemdir V2, dags. 24. nóvember 2024.

Málsatvik.

Ágreiningslaust er að bifreiðin B, sem V1 ábyrgðartryggði, olli tjóni á bifreiðinni A 17. desember 2024. Hins vegar greinir aðila á um hvort allar skemmdir á A megi rekja til þess áreksturs.

Í athugasemdum V1 til nefndarinnar, dags. 20. janúar 2025, kemur fram að í umrætt sinn hafi orðið tjón á vinstri hlið A, einkum frá framhurð að afturbretti. Bifreiðin A hafi áður orðið fyrir tjóni 16. maí 2024, þ.e. á vinstri hlið frá fremri hurð til afturbrettis. Hafi V1 greitt kr. 295.657 í bætur vegna þessa fyrri tjóns. Byggir V1 jafnframt á að þar sem ekki liggi fyrir að búið hafi verið að gera við þessar fyrri skemmdir þegar seinna tjónið varð 17. desember 2024, verði að taka tillit til þess við uppgjörið vegna seinna tjónsins. Í því sambandi vísaði V1 bæði til ljósmynda og tjónaskoðunar. Vegna framangreinds upplýsti V1 að félagið hafi boðið M eftirfarandi tvo valkosti varðandi uppgjör seinna tjónsins. Annars vegar hafi M verið boðið M að fá greidda fullnaðarviðgerð á vinstri hlið A á verkstæði að frádreginni þeirri fjárhæð sem félagið greiddi vegna fyrri tjónsins, þ.e. kr. 295.57. Hins vegar hafi V1 boðist til að greiða kr. 319.317 til viðbótar við kr. 295.657 sem áður voru greiddar. Heildarbætur vegna skemmda á vinstri hlið bifreiðarinnar yrðu þá kr. 614.974.

Í málskoti kemur fram að M hafnar því tilboði um bætur sem borist hefur frá V1. Þá segir eftirfarand í málskötinu: „The previous damages [væntanlega 16. maí 2024] required painting at most and now I have to replace the doors.“ Ekki er að finna frekari rök í málskoti. Þá lagði M ekki fram frekari gögn en málskotið.

Í athugasemdum V2, sem ábyrgðartryggði A, dags. 12. nóvember 2024, kemur fram sú skoðun að ljósmynd sem fylgdi með athugasemdunum, bendi til þess að þegar seinna tjónið varð hafi verið búið að gera við tjón það sem A varð fyrir 16. júní 2024. Telur V2 því að M eigi rétt á fullum bótum vegna seinna tjónsins.

Álit.

Ágreiningslaust er að bifreiðin B olli tjóni á bifreiðinni A. Hins vegar greinir aðila á um hvert umfang tjóns á A er vegna árekstursins 17. desember 2024. Telur M að bætur þær sem V1 hefur boðið dugi ekki til þess að bæta tjónið. Hins vegar hefur M ekki lagt fram nein þau gögn sem sýnt gætu fram á það hvert umfang tjónsins er. Eins og gerð hefur verið grein fyrir byggir V1 á því að þegar tjónið varð 17. desember 2024 hafi ekki verið búið að gera við tjón á A sem varð 16. júní 2024 sem V1 hefur greitt M bætur vegna. Byggir V1 einnig á því að taka verði tillit til þessa við mat á umfangi tjóns vegna árekstursins 17. desember 2024. Ekki verður séð af málatilbúnaði M að á því sé byggt að búið hafi verið að gera við fyrri tjónið þegar seinni áreksturinn varð. Þrátt fyrir að V2 hafi lagt fram ljósmynd í málinu sem það telur sýna að búið hafi verið að gera við tjón á A af völdum árekstursins 16. júní 2024 þegar seinni áreksturinn varð, telur nefndin það ekki breyta framangreindu. Niðurstaða nefndarinnar er því sú að M hafi ekki tekist að sanna með fullnægjandi hætti að hann eigi rétt á frekari bótum vegna tjóns á A vegna árekstursins 17. desember 2024 en sem nemur því sem V1 hefur boðið.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á frekari bótum úr ábyrgðartryggingu B hjá V1 en sem nemur bótum fyrir það tjón sem V1 hefur samþykkt að bæta.

Reykjavík, 6. maí 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 30/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn vátryggingartaka ábyrgðartryggingar(X)

Skaðabótaábyrgð. Vinnuslys.

Gögn.

1. Málskot móttakið 17. janúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 5. febrúar 2025 ásamt fylgiskjali.
3. Viðbótarathugasemdir M dags 7. mars 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi, hinn 20. maí 2022, er hann var að störfum í þágu X, orðið fyrir líkamstjóni. Atvik hafi verið þau að M var að afferma vörubifreið og hafi ætlað að fella niður skjólborð hennar. Hafi lásinn á stytta skjólborðsins staðið á sér og hafi M reynt að losa hann með því að slá nokkur högg með flötum lófa á lásinn. Hafi M orðið fyrir meiðslum við það og í kjölfarið greinst með sinarof á hægri þumalfingri. Fyrirliggjandi er matsgerð bæklunarlæknis dags. 23. apríl 2024, þar sem fram kemur að læknisfræðilegur miski M vegna slyssins sé 8%. Fyrir liggur yfirlýsing vaktstjóra hjá X, dags. 29. ágúst 2023, þar sem fram kemur staðfesting þess að skjólborðslásarnir hafi verið í ólagi í einhvern tíma fyrir slysið og komið hafi til tals að skipta um þá, en ekki gefist tími til þess. Fljótlega eftir slys M hafi lásunum þó verið skipt út. M byggir í málskoti á því að slys M verði rakið til þess að X hafi vanrækt að tryggja öryggi starfsfólks, enda hafi þessi vanbúnaður falið í sér slyshættu. Skjólborðin eigi að vera með þeim hætti að umgengni um þau feli ekki í sér slyshættu og með því að bregðast ekki við umræddum vanbúnaði hafi X og starfsfólk þess sýnt af sér saknæmt athafnaleysi. Beri X því skaðabótaábyrgð á slysi M. Framangreindu til stuðnings er vísað til nánar tilgreindra ákvæða laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum og reglugerða settra með stoð í þeim auk fordæma Hæstaréttar í málum nr. 1970:434, 64/1997 og 1/2001. Ekkert í gögnum málsins bendi þá til þess að M hafi sýnt af sér stórkostlegt gáleysi í aðdraganda slyssins, enda hafi honum ekki verið önnur leið fær við framkvæmd verksins og verði honum ekki um það kennt að aðbúnaður hafi verið hættulegur. Um sé að ræða lás sem eigi að vera hægt að losa með einu handtaki og geti það því ekki talist óhefðbundið verkleg að slá á hann með flötum lófa ef hann stendur á sér. Hafi M þá aldrei fengið neinar leiðbeiningar um að nota skyldi hamar eða önnur verkfæri til að opna lásinn. Séu því ekki efni til að skerða bótarétt M á grundvelli meðábyrgðar, sbr. 1. mgr. 23. gr. a skaðabotalaga nr. 50/1993. Slysið hafi þá ekki verið réttilega tilkynnt til Vinnueftirlitsins til samræmis við 79. gr. laga nr. 46/1980, en tilkynning hafi ekki verið send fyrir en rúmum sex mánuðum eftir að slysið atvikaðist þrátt fyrir að M hafi verið óvinnufær í kjölfar þess. Af dómaframkvæmd megi ráða að strangar skyldur hvíli á vinnuveitendum að hlutast til um að rannsókn á slysum eigi sér stað og sé vanrækt að senda slíka tilkynningu beri við úrlausn mála að líta til framburðar tjónþola hvað atvik og aðstæður á slysdegi varðar. Er á grundvelli framangreinds farið fram á óskertar bætur úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að samkvæmt lýsingu M á atvikum á matsfundi hafi hann verið að vinna á lyftara við affermingu vörubifreiðar. Hann hafi séð að vörubílsstjórinn átti í erfiðleikum með að taka skjólborðið niður og hafi hann þá komið honum til aðstoðar. Hafi M notað flatan lófa hægri handar til að slá í festingarnar og hafi hann ekki fundið fyrir neinu fyrir en um kvöldið. Þá hafi hann verið kominn heim til sín og verið að dytta að reiðhjóli er hann fann smell í hendinni. Sönnunarbyrði þess að slys hans verði rakið til atvika eða aðstæðna sem X beri skaðabótaábyrgð vegna hvíli á M og hafi sú sönnun ekki tekist. M hafi sjálfur tekið ákvörðun um að losa festinguna með berum lófa frekar en að ná í einhver verkfæri. Dómafordæmi þau sem vísað er til í málskoti eigi ekki við enda hafi í þeim tilvikum verið um það að ræða að vanbúnaður sem slíkur hafi valdið slysi. Slys M verði hins vegar ekki rakið til vanbúnaðar heldur þeirrar gáleysislegru aðferðar sem M ákvað að beita. Vísar V til dóms Hæstaréttar í máli nr. 292/2010 framangreindu til stuðnings. Þá er því mótmælt að slaka eigi á sönnunarkröfum vegna þess að slys M hafi ekki verið tilkynnt Vinnueftirlitinu strax. Sé enda enginn ágreiningur um málsatvik sem slík og hefði rannsókn eftirlitsins ekki varpað skýrar ljósi á þau. Þá hafi M klárað vinnudaginn og í raun ekki fundið fyrir neinu fyrir en að honum loknum. Hafi því skylda til

tilkynningar á grundvelli 1. mgr. 79. gr. laga nr. 46/1980 ekki stofnast. Af öllu framangreindu leiði að slys M verði rakið til óhappatilviljunar og gáleysis M sjálfs og sé bótaskylda því ekki til staðar.

Í viðbótarathugasemdom M er áréttað að X hafi haft vitneskju um umræddan vanbúnað í lengri tíma en tekið meðvitaða ákvörðunum að bíða með að gera við hann. Verði X að bera ábyrgð á þeirri ákvörðun sem hafi leitt til þess að öryggi starfsmanna var ekki tryggt til samræmis við lög og reglugerðir. Þá hafi X vanrækt að útbúa sérstakt verklag vegna vanbúnaðarins og ekki gripið til neinna annarra aðgerða vegna hans. Hafi því verið um saknæmt og ólögmaett athafnaleysi að ræða sem hafi að endingu valdið líkamstjóni M.

Álit.

Samkvæmt 1. mgr. 79. gr. laga nr. 46/1980 skal atvinnurekandi án ástæðulausrar tafar tilkynna til Vinnueftirlitsins öll slys þar sem starfsmaður deyr eða verður óvinnufær í einn eða fleiri daga, auk þess dags sem slysið varð. Slys þar sem líkur eru á að starfsmaður hafi orðið fyrir langvinnu eða varanlegu heilsutjóni skal tilkynna Vinnueftirlitinu eigi síðar en innan sólarhrings. M byggir á því að þar sem Vinnueftirlitinu hafi ekki verið tilkynnt um slys M fyrir en 20. nóvember 2022 verði X að bera hallann af þeim sönnunarskorti sem leiði af því að rannsókn á tildrögum slyssins hafi ekki átt sér stað. Fyrir liggur að M var óvinnufær frá 21. maí 2022 til 21. ágúst 2022. Þá virðist óumdeilt að X hafi ekki verið ljóst að slys hafi átt sér stað fyrir en daginn eftir að það atvikaðist, þ.e. 21. maí 2022. Þar sem læknisfræðileg gögn benda þó til þess að fljótlega hafi komið í ljós að um nokkurt líkamstjón og óvinnufærni hafi verið að ræða verður að telja að X hafi borið að tilkynna um slysið án ástæðulausrar tafar. Verður þó ekki fallist á að það hafi áhrif á sönnunarstöðu aðila enda verður ekki séð að neinn ágreiningur sé fyrir hendi hvað varðar atvik málsins sem slík.

Fyrir liggur að umræddir lásar hafi verið í ólagi og að X hafi verið kunnugt um það. Liggur jafnframt fyrir að þegar M varð þess var að lásinn stóð á sér umrætt sinn greip hann til þess ráðs að slá á hann með flötum lófa en óumdeilt er að líkamstjón hans sé að rekja til þess.

Almennar sönnunarreglur í skaðabótarétti gera ráð fyrir því að sá sem heldur því fram að annar beri skaðabótaábyrgð á tjóni sínu beri sönnunarbyrði um að skilyrði slíkrar ábyrgðar séu uppfyllt. Það hvílir því á M að sýna fram á tjón sitt og að umrætt tjón sé að rekja til saknæmra athafna eða athafnaleysis X eða annarra atvika eða aðstæðna sem X verði gert að bera skaðabótaábyrgð vegna.

Eins og mál þetta horfir við nefndinni verður að telja að tjón M sé ekki að rekja til vanbúnaðar lássins sem slíks heldur þess að hann sló í nokkur skipti á lásinn með flötum lófa. Verður að telja að önnur, og áhættuminni aðferð hafi staðið honum til boða umrætt sinn, þ.e. að nota hamar eða önnur verkfæri til að lemja lásinn með. Verður þá ekki talið að sérstakra leiðbeininga eða verklagsregla hafi verið þörf hvað það varðar. Verður þá jafnframt að líta til þess að á tjónsdegi hafði M, eftir því sem fram kemur í fyrirbyggjandi matsgerð, 36 ára reynslu af sambærilegum störfum, þ.e. í tækjavinnu sem felur í sér að færa varning milli staðar. Verður því að telja að honum hafi mátt vera ljóst að áhætta gæti falist í því að beita þeirri aðferð sem hann gerði. Þrátt fyrir að X hafi verið kunnugt um umræddan vanbúnað verður þá ekki talið að fyrirsjáanlegt hafi verið að tjón gæti hlotist af honum með þeim hætti sem raunin varð.

Af framangreindu leiðir að ekki er sýnt fram á að slys M verði rakið til atvika eða aðstæðna sem X verði gert að bera skaðabótaábyrgð vegna og að mati nefndarinnar liggur ekki annað fyrir en að um óhappatilvik og eigin aðgæsluleysi hafi verið að ræða. Verður M að bera hallann af því og er þar af leiðandi óhjákvæmilegt að hafna kröfu hans.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 6. maí 2025.

rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 31/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Fjölskyldutrygging (réttaraðstoðartrygging).****Gildissvið vátryggingar. Undanþáguákvæði vátryggingarskilmála.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 20. janúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 22. janúar 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 19. mars 2025, ásamt fylgiskjölum.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 20. mars 2025.

Málsatvik.

Í gögnum málsins kemur fram að 7. janúar 2025 barst V krafa þess efnis frá M að V viðurkenndi bótaskyldu úr réttaraðstoðartryggingu sem M er með í gildi hjá V. Kom fram að M þyrfti að höfða mál í Svíþjóð vegna ágreinings varðandi dánarbús föður M. Faðir M hafi verið búsettur í Svíþjóð á dánardegi og málið ætti því undir sænska lögsögu. V hafnaði bótaskyldu með vísan til þess að málið félli utan landfræðilegra marka tryggingarinnar.

Í málskoti kemur fram að M telur að neitun V, sem byggi á mjög þröngu ákvæði í vátryggingarskilmálum, feli í sér brot á mannréttindum, þ.e. rétti til réttlátrar málsmeðferðar fyrir dómi. Með höfnun á réttaraðstoð sé V að mismuna vátryggingartökum.

Í athugasemdum V til nefndarinnar, dags. 22. janúar 2025, kemur fram að í 49. gr. skilmála sem gilda um réttaraðstoðartrygginguna sé landfræðilegt gildissvið tryggingarinnar afmarkað. Í fyrri málslíð 49. gr. komi fram að landfræðilegt gildissvið tryggingarinnar sé bundið við Ísland. Í seinni málslíð 49. gr. sé að finna undantekningu sem kveði á um að tryggingin gildi þó einnig ef „þeir atburðir eða atvik sem liggja að baki kröfunni gerast á Norðurlöndunum eða utan þeirra þegar tryggður er á ferðalagi og ágreiningurinn varðar hann sem ferðamann.“ Þá bendir V á að í 1. mgr. 48. gr. skilmálanna sé sérstaklega afmarkað með tæmandi hætti hvað sé tryggt. Þar komi fram að tryggingin bæti ágreining sem kemur til úrlausnar héraðsdóms, Landsréttar eða Hæstaréttar á Íslandi. Með þessum hætti hafi V sérstaklega tiltekið þá dómstóla sem tryggingin tekur til. Því verði málskostnaður vegna málshöfðunar fyrir öðrum dómstólum ekki felldur undir trygginguna.

V mótmælir jafnframt þeim rökum M sem fram koma í málskoti. Bendir V á að um sé að ræða fjálsa tryggingu á neytendamarkaði. Félaginu sé því heimilt að setja í skilmála framangreindar hlutlægar ábyrgðartakmarkanir sem lúti að landfræðilegu gildissviði tryggingarinnar. Þau ákvæði sem séu skýr, gildi því samkvæmt orðanna hljóðan.

Í viðbótarathugasemdum M, dags. 19. mars 2025, eru fyrri rök ítrekuð og bent á að M telji að skilmálaákvæðið sé óréttmætt samkvæmt 36. gr. samningalaga og andstæð góðri viðskiptavenju.

Í viðbótarathugasemdum V, dags. 20. mars 2025, eru fyrri rök ítrekuð. Þá er því mótmælt að umrætt skilmálaákvæði sé ósanngjarnt eða stríði gegn góðum viðskiptaháttum þannig að víkja beri því til hliðar á grundvelli 36. gr. samningalaga nr. 7/1936.

Álit.

Ágreiningur aðila varðar samkvæmt framansögðu það hvort bótaskylda úr réttaraðstoðartryggingu M hjá V sé til staðar.

Í 49. gr. skilmála sem gilda um réttaraðstoðartrygginguna er landfræðilegt gildissvið tryggingarinnar afmarkað. Í fyrri málslíð 49. gr. kemur fram að landfræðilegt gildissvið tryggingarinnar sé bundið við Ísland. Í seinni málslíð 49. gr. er að finna undantekningu sem kveður á um að tryggingin gildi þó einnig ef „þeir atburðir eða atvik sem liggja að baki kröfunni gerast á Norðurlöndunum eða utan þeirra þegar

tryggður er á ferðalagi og ágreiningurinn varðar hann sem ferðamann.“ Þá er tekið fram 1. mgr. 48. gr. að tryggingin bæti ágreining sem kemur til úrlausnar héraðsdóms, Landsréttar eða Hæstaréttar á Íslandi.

Nefndin telur að framangreind ákvæði séu skýr og beri að túlka þau samkvæmt orðanna hljóðan, nokkuð sem leiðir til þess að kostnaður M vegna málshöfðunar í Svíþjóð fellur utan gildissviðs tryggingarinnar. Þá telur nefndin jafnframt að ekkert það hafi komið fram í málinu sem bent gæti til þess að framangreind skilmálaákvæði séu ósanngjörn eða stríði gegn góðum viðskiptaháttum þannig að víkja beri þeim til hliðar á grundvelli 36. gr. samningalaga nr. 7/1936.

Á grundvelli framangreinds er það niðurstaða nefndarinnar að hafna beri kröfu M.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr réttaraðstoðartryggingu hjá V.

Reykjavík, 8. apríl 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 33/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila: (V)****Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B).****Skaðabótaábyrgð. Sönnun tjónsatviks.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 17. janúar 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 14. febrúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 17. febrúar 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að 9. desember 2024 fékk M tölvubréf frá V þess efnis að tjónstilkynning hafi borist félaginu vegna tjóns á bifreiðinni B. Jafnframt kom fram að því væri haldið fram að tjónið mætti rekja til þess að bifreiðinni A, sem er í eigu M, hafi verið ekið aftan á B daginn áður. Kemur jafnframt fram að M hafi ekki kannast við að hafa rekist á B eða nokkurn annan bíl í umrætt sinn. Hann hafi verið sá eini sem notaði A þennan dag. Í tjónstilkynningu, dags. 8. desember 2024, er m.a. tekið fram að þegar tilkynnandi var að koma að bílastæðinu hafi hann séð úr fjarlægð að einhver var að skoða bíla. Væntanlega er þar átt við A og B. Þegar tilkynnandi hafi skoðað A og B hafi hann séð skemmd á afturstuðara B og sambærilega skemmd framan á A. Í tilkynningunni er tekið fram að A hafi verið sú bifreið sem tilkynnandi taldi að væri í órétti. Ekkert kemur fram um að tilkynnandi hafi rætt við þann sem hann segist hafa séð við bílana. Þá var heldur ekki gerð sameiginleg tjónstilkynning né var kallað eftir aðstoð frá Aðstoð og öryggi eða lögreglu.

Í framhaldi af tölvubréfinu frá V fór M með A á verkstæði í tjónaskoðun. Þar var framendi A skoðaður og myndaður. Í málinu liggur fyrir staðfesting frá viðkomandi verkstæði þess efnis að ekki væri hægt að sjá ákomu framan á A. V hafi hins vegar ekki viljað styðjast við þessar upplýsingar við afgreiðslu málsins. Þess í stað hafi félagið farið fram á það við M að eigendur beggja bifreiðanna hittust ásamt starfsmanni Aðstoðar og öryggis. Varð það úr. Í niðurstöðu skýrslu Aðstoðar og öryggis, dags. 16. desember 2024, segir eftirfarandi: „Við samanburð á bifreiðunum kom í ljós brot í fremri númeramma á [A]. Brotið var í sömu hæð og tjónið aftan á [B]. Þá stendur númeraramminn framan á [A] út frá framstuðaranum og er sá hluti sem fyrst myndi fara í aðra bifreið við þær aðstæður sem lýst er í máli þessu. Skýrsluritari telur sannað, þrátt fyrir neitun eiganda [A], að árekstur hafi átt sér stað umrætt sinn og að ökumaður [A] hafi ekki tekið eftir árekstrinum.“ Að fenginni þessari skýrslu tók V þá ákvörðun að ökumaður A hafi valdið tjóninu og það yrði bætt úr ábyrgðartryggingu A hjá V. M getur ekki sætt sig við þá niðurstöðu. Túlkar nefndin málatilbúnað M með þeim hætti að þess sé krafist að nefndin úrskurði á þá leið að það teljist ósannað að tjón á B verði rakið til notkunar A.

Í athugasemdum frá V, dags. 14. febrúar 2025, kemur fram það sem að framan greinir, m.a. að félagið hafi ákveðið að leggja niðurstöðu skýrslunnar til grundvallar afgreiðslu á málinu. Einnig vísar V til þess sem fram kemur í tilkynningu um tjónið.

Í viðabótarathugasemdum M, dags. 17. febrúar 2025, er því mótmælt að M hafi verið sá maður sem tilkynnandi segir að hafi verið að skoða bílanna. Þá er bent á það að tilkynnandi virðist ekki hafa haft nein samskipti við þann mann, enda sé aðeins minnst á að hann hafi séð manninn úr fjarlægð. Að lokum er sú afstaða M ítrekuð að það sé ekkert fram komið sem bendi til þess að A hafi komið nálægt B.

Álit.

Hvað varðar hugsanlega bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu A hjá V lýtur ágreiningur aðila að því hvort sýnt hafi verið fram á að tjón á B megi rekja til notkunar A. Hér hvílir sönnunarbyrðin á V. Nefndin hefur komist að þeirri niðurstöðu að V hafi ekki tekst sú sönnun. Í því sambandi bendir nefndin á að engin sameiginleg tjónstilkynning var gerð á vettvangi né kölluðu aðilar eftir aðstoð frá Aðstoð og öryggi eða lögreglu. Í raun liggja því engin frumgögn fyrir um málsatvik. Þessu til viðbótar er á því byggt að tilkynnandi hafi séð mann við bílana í umrætt sinn án þess, að því virðist, að hafa gert tilraun til að ræða við þann mann. Nefndin telur því að gegn eindreginni neitun M, allt frá upphafi, dugi þau gögn sem fyrir liggja í málinu ekki til þess að hægt sé að ganga út frá því að það teljist sannað að tjónið á B verði rakið til notkunar A. Hér breytir niðurstaðan í fyrirliggjandi skýrslu engu að mati nefndarinnar,

enda byggir hún frekar á samanburði á bílunum tveimur en á óumdeildum upplýsingum um atvik máls. Þó skemmdir á bílunum séu þess eðlis að þær geti fræðilega komið heim og saman við það sem haldið er fram í tilkynningu um tjónið, þýðir það því ekki að mati nefndarinnar, að framangreind lögfræðileg sönnun hafi tekist.

Niðurstaða.

Það telst ósannað að tjónið á bifreiðinni B verði rakið til notkunar bifreiðarinnar A.

Reykjavík, 4. mars 2025.

rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 34/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Slysátrygging launþega.

Nafn vátryggingartaka (X)

Slysahtak vátryggingaréttar. Skyndilegur utanaðkomandi atburður.

Gögn.

1. Málskot dags. 17. janúar 2025, ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V, dags. 25. febrúar 2025, ásamt vátryggingarskilmálum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 4. mars 2025, ásamt veðurgögnum.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 10. mars 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að þann 21. nóvember 2022 hafi M runnið á blautum tröppum á leið sinni úr kjallara vinnustaðar síns hjá X. Umræddar tröppur liggja að kjallara hússins en fyrst er farið niður fyrir húsið og svo ganga tröppur upp að kjallarahurðinni. Mikil úrkoma var og voru tröppurnar blautar og höfðu ekki verið hreinsaðar nægilega vel. Misreiknaði M þrepin og steig vitlaust niður með þeim afleiðingum að hann rann og fann strax fyrir miklum verk í hægri hásin. Reyndist hann síðar hafa rofið hægri hásin. Vegna tjónsins hefur M gert kröfu um bætur úr slysátryggingu launþega sem vinnuveitandi hans, X, hafði hjá V á slysdegi. Af hálfu V var bótaskyldu hafnað á grundvelli þess að slysið falli ekki innan skilgreiningar á hugtakinu slys í skilmálum tryggingarinnar.

Í málskoti vísar M til tjónstilkynninga vinnuveitanda, tilkynninga til Sjúkrátrygginga Íslands og Vinnueftirlitsins. Í öllum þessum tilkynningum, sem undirritaðar eru af vinnuveitanda og M, er atvikinu lýst á þann veg að M hafi verið að ganga upp stiga í kjallara vinnustaðarins, stigið vitlaust í tröppu, misstigið sig og fallið við. Bendir M á að allar tilkynningarnar hafi verið skrifaðar af X og eru dagsettar 10. janúar 2023, rúmlega einum og hálfum mánuði eftir að slysið átti sér stað. M hafi skrifað undir þær án þess að gera sér grein fyrir því að þær gætu haft áhrif á mat á bótaskyldu. Hugtakið „misstig“ geti haft nokkrar merkingar. Telur M að slysið falli ótvírætt undir skilgreiningu hugtaksins slys. Ljóst þykir að slys M hafi orsakast af því að hann misreiknaði sig þegar hann var að ganga upp tröppurnar, steig vitlaust í þrep og rann í kjölfarið. Slysið hafi því verið frávik frá því sem telst til eðlilegrar atburðarásar og stafaði af þáttum eða áhrifum sem stóðu M utan frá. Atburðurinn hafi gerst með skyndilegum og óvæntum hætti. Tröppurnar hafi verið sá utanaðkomandi atburður sem leiddi til falls hans og alvarlegs rofs á hægri hásin. Rekur M dóma héraðsdóms og Hæstaréttar máli sínu til stuðnings.

Í bréfi V til nefndarinnar er vísað til þess að hvergi í gögnum málsins, öðru en málskoti, komi fram að M hafi runnið á blautum tröppum á leið sinni upp úr kjallaranum og að tröppurnar hafi ekki verið hreinsaðar nógu vel. V telur ósannað að atvikið hafi gerst með þeim hætti. Verði því að leggja til að atvikið hafi átt sér stað með þeim hætti sem lýst er í tjónstilkynningum, frá bæði X og M, atvikaskráningu og læknisfræðilegum gögnum. Öll fyrirbyggjandi samtímagögn beri með sér að meiðsl M sé ekki að rekja til skyndilegs utanaðkomandi atburðar og sú lýsing sem M byggir á í málskoti hafi fyrst komið fram eftir að hann leitaði til lögmanns vegna atviksins. Þær málsatvikalýsingar séu ótrúverðugar og sé sönnunargildi þeirra takmarkað eða ekkert. Er það mat V að M hafi ekki með neinum hætti fært fram sönnun fyrir því að ástæða þess að hann missteig sig sé að rekja til utanaðkomandi atviks.

Í viðbótarathugasemdum sínum vísar M til þess að íslensk dómaframkvæmd staðfesti að ytri þættir líkt og hálka, sleipt yfirborð eða hindranir geti talist utanaðkomandi atburðir. Engin læknisfræðileg gögn styðji að innri verkun, t.d. sjúkdómsástand, hafi verið orsök slyssins. Það sé á ábyrgð V að sanna slíka tilgátu, ekki M að afsanna hana.

Í viðbótarathugasemdum V er því mótmælt að sönnunarbyrði hvíli á V. Það sé M að sanna með gögnum að meiðsl hans séu tilkomin vegna skyndilegs utanaðkomandi atviks. Sú sönnun hafi ekki tekist og beri því að hafna kröfu M um viðurkenningu á bótaskyldu.

Álit.

Í 8. gr. vátryggingarskilmála slysátryggingar launþega hjá V er hugtakið slys skilgreint með þeim hætti að um sé að ræða „skyndilegan utanaðkomandi atburð sem veldur meiðslum á líkama þess sem vátryggður er og gerist án vilja hans“. Krafan um utanaðkomandi atburð hefur verið túlkuð á þann veg að meiðsli sem rekja megi til sjúkdóma eða innra ástands í líkama vátryggðs, falli ekki undir slyshugtakið.

Hvað atvikalýsingu varðar verður að byggja á frumgögnum málsins nema frekari gögn, t.a.m. læknisfræðileg gögn eða framburðir vitna, styðji afdráttarlaust við síðar til komna atvikalýsingu. Engir vitnaframburðir liggja fyrir og eru einu viðbótargögnin, skráningar í sjúkraskrá M. M leitaði fyrst til læknis eftir atvikið þann 28. nóvember 2022, viku eftir fallið. Í nótu læknisins segir: „Einkenni byrjuðu fyrir 3-4 vikum. Verkir aftan í hásin og upp í kálfa. Verri eftir vinnudag. Neitar mæði og brjóstverk. Aðgerðarsaga á þessum fæti, bæði hnéprótesa sem hefur sýkst og vegna tarsal tunnel syndrome. Minnst þess ekki að hafa hlotið áverka á fótlegg nýlega.“ Við endurmat hjá lækni 7. desember 2022 er vísað til fyrri skráningar en bætt við „Fyrir mánuði var í vitlausum skóm án innleggs og fer að finna þá til. Fór svo skánandi, en versnar núna aftur á föstudaginn þegar missteig við að ganga í tröppu. Verkur núna meira upp í kálfanum.“

Af ofangreindu verður ekki annað ráðið en að meiðsli M verði rakin til innra álags eða veikleika sem virðist hafa verið til staðar fyrir misstigið þann 21. nóvember 2022 en mögulega versnað þann dag. Að mati nefndarinnar verður á grundvelli fyrirliggjandi læknisfræðilegra gagna að telja nægilega sýnt fram á að fall M sé að rekja til innra ástands líkama M en ekki utanaðkomandi atburðar. M á því ekki rétt á bótum úr slysátryggingu launþega hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr slysátryggingu launþega hjá V.

Reykjavík, 25. mars 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 35/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækis (A)****Sönnun tjónsatviks.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 22. janúar 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags 12. febrúar 2025 ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 20. mars 2025.
4. Bréf V2 dags. 9. apríl 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi, hinn 16. október 2024, lagt bifreið sinni, B, fyrir framan verslun og hafi börn hennar beðið í bifreiðinni meðan M fór inn í verslunina. Meðan hún var inni í versluninni hafi annað barna hennar hringt og sagt að ekið hefði verið á B. M hafi þá farið út og séð að eigandi A var að nudda framenda hennar, þ.e. endann sem sneri að B. M og eigandi A hafi átt tal saman og hann hafi sagst hafa fundið fyrir „hnjaski“ þegar hann lagði í stæðið við hlið B. Eigandi A hafi þá gefið henni upp símanúmer sitt og sagt henni að tilkynna tjónið. V hafi hins vegar hafnað bótaskyldu þar sem eigandi A hafi ekki kannast við að hafa valdið tjóni á B. M hafi haft samband við eiganda A sem hafi þá sagst ekki hafa ekið utan í B og að „hnjaskið“ hafi verið vegna holræsis sem hann ók ofan í. M hafi þá haft samband við vátryggjanda B, V2, sem hafi hlutast til um skoðun Aðstoðar og öryggis á ákomum á bifreiðarnar. Hafi niðurstaða þeirra skoðunar verið sú að lögun tjóna hafi að hluta passað saman, en ekki hæð þeirra. Telji M að hæðarmismuninn megi rekja til hæðarmismunar vegna holræsis á bifreiðastæðinu.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að einhliða tjónstilkynning hafi borist frá M hinn 1. nóvember 2024. Í kjölfarið hafi V kallað eftir upplýsingum frá eiganda A. Eftir ítrekaðar tilraunir hafi eigandi A haft samband og sagst „ekki hafa keyrt utan í B og það sjáist ekkert á hans bíl.“ Hafi rannsókn Aðstoðar og öryggis leitt í ljós tvær sjáanlegar ákomur á hægra framhorni A, aðra í 45-52 sentimetra hæð og hina í 58-72 sentimetra hæð. Þá hafi ákomur verið á vinstri hlið B og vinstra afturhorni, en hafi þær að mati rannsakanda ekki verið samfelldar. Hafi rispur á vinstri hlið verið í 52 sentimetra hæð og í 59-77 sentimetra hæð. Á vinstra afturhorni B hafi verið eitt tjón í 63-74 sentimetra hæð. Með hliðsjón af því að eigandi A hafni því að hafa valdið tjóninu, svo og því að ákomur á bifreiðunum passi ekki nægilega saman telji V ósannað að tjón á B verði rakið til notkunar A. Þá sé almennt mikil umferð á umræddu bifreiðastæði og ekki sé útilokað að önnur bifreið hafi ekið utan í B.

Í bréfi V2, vátryggjanda B, til nefndarinnar er tekið undir rökstuðning M. M hafi verið stöðug í frásögn sinni og líklegt sé að akstur A yfir holræsi á bifreiðastæðinu skýri misræmi í hæð og stærð tjóna á bifreiðinum.

Álit.

Hvað varðar hugsanlega bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu A hjá V þá lýtur ágreiningur aðila að því hvort sýnt sé að tjón á B megi rekja til notkunar A en sönnunarbyrði þess hvílir á M.

Fyrirliggjandi eru ljósmyndir af bifreiðunum A og B þar sem þeim er lagt talsvert þétt saman í bifreiðastæði. Milli bifreiðanna má þá sjá holræsi sem eðli máls samkvæmt er neðar en annað yfirborð bifreiðastæðisins. Ökumenn gerðu ekki sameiginlega tjónstilkynningu á vettvangi en ekki hafa verið bornar brigður á þá frásögn M að eigandi A hafi verið að skoða bifreið sína er M kom á vettvang og að þau hafi tekið tal saman.

Í skýrslu Aðstoðar og öryggis dags. 21. nóvember 2024, kemur fram að sjáanlegt tjón hafi verið á vinstri hlið og vinstra afturhorni B og á hægra framhorni A. Ekki verður annað ráðið af skýrslunni, né ljósmyndum af bifreiðunum, en að um nýlegar ákomur sé að ræða. Í skýrslunni kemur fram að tjón á B hafi ekki verið samfellt, að efri mörkum efri tjóna á A og B hafi skeikað um þrjá sentimetra, og að neðri mörkum þeirra hafi skeikað um einn sentimetra. Hafi því munað tveimur sentimetrum á stærð þeirra. Stærð neðri tjóna á bifreiðunum hafi skeikað um sex sentimetra og verið stærra á B. Lögun tjónanna hafi að hluta passað saman en hæð og stærð ekki.

Nefndin telur frásögn M trúverðuga og telur jafnframt hæðar- og stærðarmismunur á ákomum á bifreiðarnar geta hafa orsakast af hæðarmisfellu á bifreiðastæðinu sjálfu, og því að önnur bifreiðanna var kyrrstæð, en ekki verður séð að rannsókn Aðstoðar og öryggis hafi tekið til þeirra atriða.

Í ljósi alls þess, svo og þess því hefur ekki verið mótmælt af hálfu eiganda A að hann hafi fundi fyrir „hnjaski“ á vettvangi er það mat nefndarinnar að nægilega hafi verið sýnt fram á að tjón á B megi rekja til notkunar A.

Niðurstaða.

M á rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu A hjá V.

Reykjavík, 27. maí 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 36/2025.

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Sjúklingatrygging.

Nafn vátryggingartaka sjúklingatryggingar (X)

Bótaábyrgð. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 21. janúar 2025 ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V dags. 10. febrúar 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi hinn 16. maí 2017 gengist undir speglun í legi hjá læknum X. Þegar M vaknaði eftir aðgerðina hafi liðið yfir hana og hún verið látin liggja í tvær til þrjár klukkustundir með súrefni og næringu í æð. Þegar til stóð að senda M heim hafi aftur liðið yfir hana og hún þá verið send á Landspítalann með sjúkrabifreið. Þar hafi komið í ljós að slagæð í kvið M fór í sundur með þeim afleiðingum að kviður hennar fylltist af blóði og þurfti hún að gangast undir bráðaaðgerð vegna þess. Atvikið hafi valdið M varanlegu líkamstjóni og hafi hún þurft að minnka við sig vinnu vegna afleiðinga þess. Þá hafi verið um mikið andlegt áfall að ræða og hafi M m.a. þróað með sér kvíða gagnvart læknisfræðilegum aðgerðum. Hafi M á grundvelli framangreinds krafist bóta úr sjúklingatryggingu X hjá V en V talið nauðsynlegt að leita álits landlæknis áður en afstaða væri tekið til bótaskyldu. Álit embættisins hafi borist 31. ágúst 2024. Í kjölfarið hafnaði V bótaskyldu á grundvelli þess að skilyrði skv. 1. eða 4. tl. 1. mgr. 2. gr. laga um sjúklingatryggingu nr. 111/2000 væru ekki uppfyllt. M telur að X hafi sýnt af sér vanrækslu við aðgerðina og eftirfylgni í kjölfar hennar. Af umsögn óháða sérfræðingsins Y, sem landlæknir óskaði eftir, megi ráða að við aðgerðina hafi ekki verið kannað nægilega hvar umrædd æð væri staðsett, en staðsetning hennar sé mismunandi eftir sjúklingum. Þá hafi ekki verið fylgst nægilega með því hvort um blæðingu væri að ræða. Miðað við ástand hennar hefði þá átt að senda M strax og hún vaknaði til frekari rannsókna en í umsögn Y komi m.a. fram að þegar blóðþrýstingsfall og vanlíðan komi fram eftir svæfingu sé mikilvægt að útloka að um fylgikvilla eins og blæðingu sé að ræða. Þegar M var loks flutt á sjúkrahús hafi hún verið í lífshættu en til þess hefði ekki komið hefði X brugðist rétt við. Af umsögninni megi þá jafnframt ráða að upplýsingar um umrædda aðgerð séu takmarkaðar og ófullnægjandi og verði X að bera hallann af því. Telur M því að bótaskylda á grundvelli 1. tl. 1. mgr. 2. gr. laga um sjúklingatryggingu sé til staðar og vísar jafnframt til dómafordæma því til stuðnings. Byggir M þá einnig á því að bótaskylda á grundvelli 4. tl. 1. mgr. 2. gr. laga um sjúklingatryggingu sé fyrir hendi enda sé um að ræða sjaldgæfan fylgikvilla sem valdið hafi M varanlegu líkamstjóni og skert lífsgæði hennar og tekjuöflunarhæfni. Í umsögn Y komi þá fram að afar sjaldgæft sé að aðgerðir sem þessi leiði til blæðingar og í upplýsingabæklingi frá X komi fram að tíðni fylgikvilla sé um 0,3%. Séu skilyrði 4. tl. fyrir bótaskyldu því uppfyllt.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að álit Y og landlæknis séu samhljóma varðandi það að blæðing frá kviðvegg verði ekki rakin til mistaka eða vanrækslu X í aðgerðinni eða eftir hana. Í skýrslu svæfingalæknisins Z komi m.a. fram að lífsmörk M hafi verið góð eftir aðgerðina en eftir 70-80 mínútur hafi hún misst meðvitund. Hún hafi vaknað við verkjaáreiti og fengið efedrin og vökva í æð. Hafi lífsmörk þá orðið eðlileg en þegar grunur um blæðingu vaknaði hafi M verið send á sjúkrahús til eftirlits og rannsókna. Í áliti landlæknis segi að blæðing frá kviðvegg geti komið fram eftir að aðgerð er lokið og einkenni duldra blæðinga geti komið seint fram. Þá komi fram að gögn málsins bendi til þess að viðbrögð við merkjum um blæðingu hafi verið rétt og tímanleg. Sé réttur til bóta á grundvelli 1. tl. 1. mgr. 2. gr. laga um sjúklingatryggingu því ekki fyrir hendi. Er þá vísað til athugasemda í greinargerð með 4. tl. 1. mgr. 2. gr. laganna en á grundvelli þess sem þar komi fram telji V bótarétt samkvæmt því ákvæði ekki til staðar. Í áliti landlæknis komi fram að tilefni hafi verið fyrir umræddri aðgerð, sem hafi verið gerð í þeim tilgangi að rannsaka hvort alvarlegur sjúkdómur væri til staðar. Verði M því að bera hugsanlegt tjón vegna fylgikvilla, sér í lagi þar sem um algengan fylgikvilla sé að ræða, nema sýnt sé fram á að tjón hennar sé meira en svo að sanngjarnt sé að hún beri það bótalaust. M hafi ekki sýnt fram á neitt tjón af völdum blæðingarinnar, þ.e. ekki liggi fyrir örorkumat eða ítarlegt læknisvottorð sem sýni fram á tjón hennar. Sé bótaréttur því ekki til staðar.

Álit.

Rétt til bóta samkvæmt lögum um sjúklingatryggingu eiga, skv. 1. mgr. 1. gr. laganna, sjúklingar sem verða fyrir líkamlegu eða geðrænu tjóni hér á landi í tengslum við rannsókn eða sjúkdómsmeðferð hjá m.a. heilbrigðisstarfsmanni sem starfar sjálfstætt og hefur hlotið löggildingu til starfans. Í 1. mgr. 2. gr. segir að bætur skuli greiða án tillits til þess hvort einhver ber skaðabótaábyrgð samkvæmt reglum skaðabótaréttarins, enda megi að öllum líkindum rekja tjónið til nánar tilgreindra atvika sem tiltekin eru í fjórum tölulíðum. M byggir kröfu sína á 1. og 4. tl. sem eru svohljóðandi: 1. *Ætla má að komast hefði mátt hjá tjóni ef rannsókn eða meðferð við þær aðstæður sem um ræðir hefði verið hagað eins vel og unnt hefði verið og í samræmi við þekkingu og reynslu á viðkomandi sviði. ... 4. Tjón hlýst af meðferð eða rannsókn, þ.m.t. aðgerð, sem ætlað er að greina sjúkdóm og tjónið er af sýkingu eða öðrum fylgikvilla sem er meiri en svo að sanngjarnt sé að sjúklingur þoli það bótalaust. Annars vegar skal líta til þess hve tjón er mikið og hins vegar til sjúkdóms og heilsufars sjúklings að öðru leyti. Þá skal taka mið af því hvort algengt er að tjón verði af meðferð eins og þeirri sem sjúklingur gekkst undir og hvort eða að hve miklu leyti gera mátti ráð fyrir að hætta væri á slíku tjóni.*

Fyrirliggjandi er álit landlæknisembættisins dags. 30. ágúst 2024. Þar kemur m.a. fram að embættið telji að ábending hafi verið fyrir aðgerðinni og að „skynsamleg aðgerð“ hafi verið ákveðin. Hún hafi þá verið rétt og eðlilega framkvæmd svo langt sem unnt sé að greina af gögnum málsins. Blæðing sé þá einn algengasti fylgikvilli aðgerða og blæðing frá kviðvegg sé þekktur fylgikvilla kviðsjáraðgerða. Geti hún komið til án þess að mistök eða vanræksla séu orsakabættir. Gagnrýna megi að í aðgerðalýsingu hafi þess ekki verið getið að gætt hafi verið að blæðingu. Í umsögn Y komi þó fram að ekki sé algild regla að tilgreina það enda teljist aðgæsla að blæðingu fastur þáttur í hvers kyns kviðarholsskurðaðgerðum. Geti dulin blæðing þá hafist eftir að aðgerð lýkur. Er það einnig niðurstaða landlæknis að gögn málsins bendi ekki til þess að eftirliti með aðgerð hafi verið ábótavant þannig að jafna megi því til vanrækslu. Niðurstaða landlæknis er því sú að um þekktan fylgikvilla hafi verið að ræða og að brugðist hafi verið við með réttum og tímanlegum hætti þegar dulinnar blæðingar varð vart. Sé því ekki unnt að staðfesta að mistök eða vanræksla hafi átt sér stað.

Af framangreindu, svo og heildstæðu mati á öllum gögnum málsins, leiðir að nefndin telur ekki sýnt fram á að mistök hafi átt sér stað við meðferð M. Liggur ekki annað fyrir en að um þekktan fylgikvilla sé að ræða sem geti komið til þrátt fyrir að meðferð sé hagað eins vel og unnt er og til samræmis við reynslu og þekkingu á viðkomandi sviði. Er þá ekki sýnt fram á að mistök hafi átt sér stað við umönnun M eftir aðgerðina. Er það því mat nefndarinnar að bótaskylda á grundvelli 1. tl. 1. mgr. 2. gr. laga um sjúklingatryggingu sé ekki fyrir hendi, enda sé ekki sýnt fram á að M hafi orðið fyrir tjóni sem að öllum líkindum megi rekja til atriða sem falla innan skilgreiningar þess ákvæðis.

Hvað varðar mögulega bótaskyldu á grundvelli 4. tl. 1. mgr. 2. gr. laga um sjúklingatryggingu þá er það skilyrði hennar að tjón sé meira en svo að sanngjarnt sé að sjúklingur þoli það bótalaust. Í málskoti kemur fram að M hafi orðið fyrir varanlegu líkamstjóni sem hafi skert lífsgæði hennar og aflahæfi. Þá lýsir M vandamálum á meðgöngu og því að hún fái stingi í magann. Af sjúkraskrá M má þá ráða að hún þjáist af kvíða og þunglyndi. Hins vegar liggja engin frekari gögn, s.s. ítarlegt læknisvottorð, er sýni fram á orsakatengsl aðgerðarinnar og eftirkasta hennar við þau einkenni sem M telur afleiðingu af meðferð X, né um umfang þeirra einkenna. Af þeim gögnum sem liggja fyrir verður því ekki talið sýnt fram á að umfang fylgikvilla meðferðarinnar sé slíkt að framangreint skilyrði bótaskyldu á grundvelli 4. tl. 1. mgr. 2. gr. sé uppfyllt.

Þó sönnunarkröfur til tjónþola séu vægari en ella þegar kemur að sjúklingatryggingu hvílir það samt sem áður á M að sýna fram á að tjón sé „að öllum líkindum“ að rekja til þeirra atvika sem tilgreind eru í 1. mgr. 2. gr. laga um sjúklingatryggingu. Af framansögðu er það mat nefndarinnar að það hafi ekki tekist og að skilyrði bótaskyldu séu því ekki uppfyllt. Er því, eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni, óhjákvæmilegt að hafna kröfu M.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr sjúklingatryggingu X hjá V.

Reykjavík, 4. mars 2025.

rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 37/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Tegund vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Heiti vátryggingartaka (X)

Skaðabótaábyrgð. Verslun/þjónusta.

Gögn.

1. Málskot móttakið 22. janúar 2025, ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V, dags. 13. febrúar 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 17. febrúar 2025.

Málsatvik.

Í málskoti og fylgigögnum kemur fram að M féll í bleytu á gólfi líkamsræktarstöðvar X og hlaut líkamstjón hinn 21. nóvember 2022. Þann morgun var M í líkamsræktartíma hjá útibúi X. Í þeim tíma var hlaupið niður ganginn og upp stigann. Nýr starfsmaður hafi verið að skúra á sama tíma og M rann í sápuholli á gólfinu. Með bréfi, dags. 13. október 2023, gerði M kröfu um bætur vegna líkamstjónsins úr ábyrgðartryggingu X hjá V. Hefur V hafnað bótaskyldu á þeim grundvelli að slysið verði rakið til óhappatilviljunar eða óaðgæslu M sjálftrar.

M vísar í málskoti til tölvupósts vitnisins A og samskipta M við starfsmenn X. Hún hafi með tölvupósti tilkynnt X um slysið í sömu viku. Í þeirri næstu gerði M margar tilraunir til að ná sambandi við stöðvarstjóra sem tókst 7. desember 2022 og lýsti hún í tölvupósti til hans áverkum og slysinu. Hafi X haft fullt tilefni til að kanna málið til hlítar. Standi það X nær að tryggja að atvik eins og þetta séu upplýst enda hafi X myndavélar og alla aðstöðu til þess. Vafa verði að túlka tjónþola í hag.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að V hefur hafnað bótaskyldu og telur ósannað að slysið hafi orðið með þeim hætti sem M lýsir, hvað þá að gögn beri með sér að starfsmenn X hafi sýnt af sér saknæma háttsemi sem hafi orsakað slys hennar. Samkvæmt lýsingu vitnis gerðist slysið ekki í hóptíma, heldur á leið frá búningsklefum að leikfimisalnum. Í lýsingunni komi fram að M hafi runnið á bleytu á ganginum og dottið. Þar komi ekki fram að starfsmaður hafi verið við ræstingar þegar slysið gerðist eða að sápupollur hafi verið á gólfinu. Þá sé sömuleiðis með öllu ósannað hvort X eða starfsmenn þess hafi fengið upplýsingar um bleytu á gólfinu, hafi hún yfir höfuð verið til staðar. Starfsmenn X hafi ekki fengið upplýsingar um atvikið fyrr en nokkrum dögum eftir að það gerðist og ekki hafi verið tiltækar upptökur af svæðinu sem um ræðir.

Í viðbótarathugasemdum M kemur fram að hún hafi samdægurs látið X vita af slysinu. Starfsmaður sem var að skúra hafi séð atburðinn gerast og hafi M farið í afgreiðsluna og óskað eftir stöðvarstjóra sem ekki var við. Í sömu viku hafi hún haft samband við X og látið vita af slysinu og svo rætt við stöðvarstjóra þann 7. desember. Hafði starfsfólk X því næg tækifæri til að fara yfir þennan atburð.

Álit.

Ágreiningur þessa máls lýtur að því hvort tjón M megi rekja til saknæmra athafna eða athafnaleysis af hálfu X eða starfsmanna þess, þannig að bótaskylda stofnist úr ábyrgðartryggingu. Það hvílir á M að sýna fram á að svo hafi verið skv. almennum sönnunarreglum. Í þessu máli er ljóst af gögnum, og þá sérstaklega framburði vitnis, að M hlaut líkamstjón þegar hún féll í bleytu á gólfi líkamsræktarstöðvar X þann 21. nóvember 2022. Staðfestir vitnið að bleyta á gólfi hafi orsakað slysið en ekki að sápa hafi verið á gólfinu né að starfsmaður X hafi verið við ræstingar. Gegn höfnun X verður þannig að telja ósannað að starfsmaður X hafi verið að skúra umrætt sinn og skilið eftir sápupoll á gólfi líkamsræktarmiðstöðvarinnar. Þannig liggur ekki fyrir hvaðan umrædd bleyta stafaði eða hvort X mætti vera kunnugt um hana eða mögulega slyshættu sem af henni stafaði. Verður samkvæmt framansögðu miðað við að ekki sé sýnt fram á annað en að um óhappatilvik hafi verið að ræða og er þar af leiðandi óhjákvæmilegt að hafna kröfum M.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 4. mars 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 38/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nöfn varnaraðila (V): (V1) og (V2).

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B).

Sakarskipting.

Gögn.

1. Málskot móttakið 22. janúar ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V2 dags. 23. janúar 2025 ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 26. janúar 2025
4. Bréf V1 dags. 30. janúar 2025 ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Í málskoti segir að hinn 18. desember 2024 hafi orðið árekstur með bifreiðunum A, sem M ók og B á Hlíðasmára í Kópavogi, fyrir ofan húsnæði Sýslumannsins á höfuðborgarsvæðinu. Ökumenn gerðu ekki sameiginlega skýrslu á vettvangi en hvor þeirra um sig sendi sínum vátryggjanda tilkynningu um atvikið. Í tilkynningu M til V1 segir að A hafi verið ekið áfram á götunni, en að B hafi skipt um akrein í aðdraganda áreksturs. A hafi verið ekið Hlíðasmára í vesturátt og B hafi rekist í hliðina á A. Í tjónstilkynningu ökumanns B til V2 segir að A hafi verið beygt inn á Hlíðasmára til vinstri en B hafi verið ekið eftir Hlíðasmára. Ágreiningi um sakarskiptingu var vísað til tjónanefndar vátryggingafélaganna sem lagði alla sök á M, sem hefði borið að veita umferð um Hlíðasmára forgang við akstur út af bifreiðastæði.

M fellir sig ekki við þau málalok enda byggir niðurstaða nefndarinnar á þeirri röngu forsendu að M hafi verið að aka út af bifreiðastæði við Hlíðasmára 2 er áreksturinn varð. Hið rétta sé að M hafi þegar ekið út af bifreiðastæðinu og hafi ekið eftir Hlíðasmára fram hjá innkeyrslu að húsnæði sýslumanns. Sé niðurstöðu tjónanefndar því hafnað. Eru þá gerðar athugasemdir við að þau gögn sem stafi frá V2 og ökumanni B séu frekar fátækleg, en ljóst sé þó að áreksturinn hafi ekki orðið í beygjunni við Hlíðasmára 2 heldur við enda innkeyrslu að Hlíðasmára 1. Hafi M því verið búin að ljúka beygjunni og hafi hún verið á beinni leið eftir Hlíðasmára. Styðji ákomur á bifreiðarnar einnig við þá atvikalýsingu en samræmist ekki þeirri atburðarás að A hafi verið ekið í veg fyrir B. Telji M að B hafi annað hvort verið ekið inn á veginn frá innkeyrslu við Hlíðasmára 1, eða ökumaður hennar hafi fyrir slysi sveigt inn á innkeyrsluna og svo aftur út á veg. Er þess því krafist að öll sök verði lögð á ökumann B.

Í bréfi V2, sem á tjónsdegi var vátryggjandi B, til nefndarinnar kemur fram að á afstöðumynd megi sjá að B hafi ekið með akstursstefnu beint áfram til vesturs út Hlíðasmára og að A hafi verið á röngum vegarhelmingi með akstursstefnu til vesturs, en á Hlíðasmára sé aðeins ein akrein í hvora átt. Verði því ekki annað séð en að A hafi verið ekið á móti umferð eftir að henni var ekið út af bifreiðastæði og inn á aðalgötu Hlíðasmára. Áreksturinn hafi svo orðið við það að M hafi ekið A yfir á rétta akrein. Engin frekari gögn styðji þá vangaveltur M um að B hafi verið ekið inn á veginn frá innkeyrslu við Hlíðasmára 1 í aðdraganda áreksturs og megi ekki ráða af gögnum málsins að M hafi séð það gerast. Er afstaða V2 því sú að ökumaður A beri alla sök á árekstrinum.

Í viðbótarathugasemdum M er því alfarið hafnað að A hafi verið ekið á móti umferð í aðdraganda áreksturs og séu vangaveltur V2 í þá veru ótrúverðugar. Bæði hafi umferð á vettvangi verið slík að það hefði verið ómögulegt og eins fæli slíkt hattalag í sér gróft brot gegn umferðarreglum. M hafi þá verið staðföst í atvikalýsingu sinni varðandi það að hún hafi ekið Hlíðasmára í vesturátt og B hafi rekist á A. Sé það þá nefndarinnar að meta hvor atvikalýsingin sé trúverðugri.

Í bréfi V1, sem á tjónsdegi var vátryggjandi A, kemur fram að atvikalýsingar í málinu stafi frá einhliða tilkynningum og lýsingum ökumanna. Telji V1 ósannað að M hafi ekið bifreið sinni út af bifreiðastæði við Hlíðasmára í veg fyrir B. Ekki sé tækt að láta framburð ökumanns B vega þyngra en framburð M varðandi það hvoru þeirra hafi borið að veita umferð um Hlíðasmára forgang við útakstur af bifreiðastæði. Sé því rétt að sök skiptist að jöfnu.

Álit.

Í málinu liggur fyrir að ökumenn gerðu ekki sameiginlega tjónstilkynningu á vettvangi né sammæltust með öðrum hætti um lýsingu á aðdraganda árekstursins. Liggur heldur ekki fyrir neins konar afstöðumynd sem aðilar hafi sammælt um og af fyrirbyggjandi ljósmyndum verður ekki ráðið hver afstaða bifreiðanna hafi verið í aðdraganda áreksturs. Virðast þá engin vitni hafa orðið að árekstrinum.

Eins og að framan er rakið er nokkur ágreiningur um málsatvik. Þannig má ráða af tjónstilkynningu ökumanns A að hún hafi ekið eftir Hlíðasmára, eftir að hafa ekið út af bifreiðastæði við Hlíðasmára 2, þegar ökumaður B skipti um akrein í veg fyrir A. Af frásögn ökumanns B má ráða að hann hafi ekið eftir Hlíðasmára þegar ökumaður A hafi skipt um akrein í veg fyrir B. Frásagnir ökumanna í tjónstilkynningum eru að öðru leyti ekki mjög ítarlegar. Í ljósi alls framangreinds telur nefndin sér ekki unnt að fullyrða um það hvor ökumanna hafi ekið í veg fyrir hinn og miðað við aðstæður á vettvangi verður hvorug framangreindra atvikalýsinga útilokuð.

Verður á grundvelli þessa að telja ósannað hver staða ökutækjanna var í aðdraganda áreksturs og verður við niðurstöðu ekki byggt á því að annar ökumanna beri sök umfram hinn. Samkvæmt því, sbr. og 5. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatryggingar, skal sök skipt þannig að hvor ökumanna ber helming sakar.

Niðurstaða.

Ökumenn A og B bera hvor um sig helming sakar á umræddum árekstri.

Reykjavík, 31. mars 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 39/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.****Nafn vátryggingartaka ábyrgðartryggingar (X)****Skaðabótaábyrgð. Vinnuslys.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 22. janúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 10. febrúar 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 21. mars 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M slasaðist við vinnu sína hinn 24. október 2024 er hann var að saga trélista með bútsög. Stóð öryggishlíf vélarinnar á sér í miðju verki og lokaði ekki fyrir blaðið á söginni með þeim afleiðingum að sagarblaðið náði í ermi M og hendi hans dróst í blaðið. Við þetta hlaut M áverka á hendi. Vegna atviksins hefur M gert kröfu um bætur úr ábyrgðartryggingu X hjá V. Byggir M kröfu sína á því að X bar að tryggja góðan aðbúnað á vinnustað og sjá til þess að tæki og tól sem starfsmönnum sé gert að nota séu í góðu ásigkomulagi og að engin hætta stafi af þeim. Vísar M til skráðra og óskráðra reglna skaðabótaréttar sem og laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum. Yfirmaður hans hafi átt sögina og hafi M ekki þekkt til þessarar tilteknu vélar þó hann hafi starfað við viðhald hjá X í einhvern tíma. Það eitt að sögin hafi verið CE merkt með öryggishlíf tryggi ekki að ásigkomulag hennar sé í lagi hverju sinni og óhætt sé að afhenda hana starfsmönnum sem ekki þekki til þessa tiltekna verkfæris til notkunar. Þá hafi X látið hjá líða að tilkynna slysið til Vinnueftirlitsins skv. 79. gr. laga nr. 46/1980. Allan vafa um eiginleika sagarinnar og öryggishlífar verði að skýra X í óhag í ljósi þessa.

V hefur hafnað bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu X og vísar til þess að óhjákvæmilega feli vinna með slíka sög í sér hættu. Sögin sé CE merkt og með öryggishlíf og hafði aldrei áður staðið á sér. M sé með iðnmenntun og hafi verið búinn að nota hana áður en atvikið varð með góðum árangri og því gátu yfirmenn hans ekki vitað annað en að sögin væri í góðu lagi. M hafði unnið við viðhald hjá X frá því í október 2016 og ætti að vera kunnugt um hættur þess að vinna með beittar sagir af hvaða tegund sem er. Telur V að umrætt atvik hafi verið óhappatilvik. X hafi ekki sýnt af sér gáleysi eða vanrækslu.

Álit.

Ágreiningur þessa máls lýtur að því hvort tjón M megi rekja til saknæmra athafna eða athafnaleysis af hálfu X eða starfsmanna þess, þannig að bótaskylda stofnist úr ábyrgðartryggingu. Það hvílir á M að sýna fram á að svo hafi verið. Í málskoti er því haldið fram að slys M hafi ekki verið tilkynnt Vinnueftirliti ríkisins og að X hafi borið að gera það í ljósi þess að M var frá vinnu í um tvo mánuði eftir slysið. Hefur M ekki lagt fram nein gögn því til stuðnings. Eins og málið liggur fyrir nefndinni verður ekki annað ráðið en að ekki sé til staðar ágreiningur um málsatvik og því eru ekki efni til að víkja frá almennum reglum um sönnunarbyrði þó sannað væri að X hafi vanrækt tilkynningarskyldu sína. Verður að mati nefndarinnar ekki talið X til sakar að hafa ekki prófað vélina eða öryggisbúnað hennar áður en M var falin notkun hennar. M hafði starfað við viðhald húsnæðis á vegum X frá árinu 2016 og má því gera ráð fyrir að hans þekking og reynsla hafi verið töluverð er kemur að notkun slíkra véla. Er því ekki sýnt fram á að umrætt atvik verði rakið til sakar X eða aðila sem það ber ábyrgð á. M á því ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 6. maí 2025.
rafrænt undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 40/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn vátryggingartaka (X)

Skaðabótaábyrgð. Vinnuveitandaábyrgð.

Gögn.

1. Málskot móttakið 22. janúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags 13. febrúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 28. febrúar 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 7. mars 2025, ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Í gögnum málsins kemur fram að M varð fyrir líkamstjóni við störf sín hjá X í álveri Y 1. desember 2022, en X vann sem undirverktaki hjá Y. Í gögnum málsins er að finna þá lýsingu á málsatvikum að umrætt verk, sem fólst í að skipta um pönnuband í skautsmiðju, hafi verið nokkurn tíma í undirbúningi. Engin vinnulýsing hafi verið til um verkþáttinn en áhættugreining verið gerð í upphafi verks. Upphaflega hafi ætlunin verið að nota rafmagnsspil til að draga bandið þannig að hægt væri að tengja saman tvo enda þess. Rafmagnið hafi hins vegar leitt út og starfsmenn þá ákveðið að skipta um verklag og nota skotbómulyftara til þess að draga bandið. Hafi spotti verið festur í færibaldið og hann dreginn að í gegnum blökk og lyftarinn svo notaður til að toga í spottann. Blökkinn hafi verið fest í augaró sem staðsett var á kassa sem er utan um spilið. Þá kemur fram að eftir að búið hafi verið að draga þrjár „hífur“ hafi augaróin brotnað á meðan M hafi staðið í skotlínu við blökkina og spottann. Hafi M fengið spottann í fótinn með þeim afleiðingum að hann skarst illa og fótbrotnaði. Hafi M verið fluttur á sjúkrahús þar sem í ljós hafi komið að hann var fótbrotinn.

M telur að X beri skaðabótaábyrgð gagnvart sér á grundvelli almennu skaðabótareglunnar og reglna um skaðabótaábyrgð vinnuveitanda. Telur M að X hafi ekki fullnægt skyldum sínum hvað varðar öryggi og aðbúnað á vinnustað. Krafa M sé því byggð á því að rekja megi slysið til hættulegra aðstæðna á vinnustaðnum þar sem verklagi, verkstjórn og vinnuáðstöðu hafi verið ábótavant, samanber lög nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum. Þá bendir M einnig á að áhættugreining hafi ekki verið endurskoðuð eftir að verklagi var breytt. Hafi sú vanræksla leitt til þess að öryggi starfsmanna, þar með talið M, hafi ekki verið tryggt. Einnig bendir M á að rafmagnsspil sem nota átti virkaði ekki eins og skyldi, nokkuð sem sé á ábyrgð X. Í málskotinu kemur fram að V hafi hafnað bótaskyldu, með bréfi dags. 14. júní 2024, m.a. með þeim rökum að X hafi verið verktaki hjá Y og því ekki farið með verkstjórn. Auk þess hafi V vísað til þess að það að áhættumat var ekki endurskoðað verði ekki rakið til saknæmrar háttsemi annarra starfsmanna X en M, þar sem það hafi ekki verið á þeirra ábyrgð. Þessu til viðbótar hafi V bent á að M hefði gegnt hlutverki flokkstjóra starfsmanna X á svæðinu. Hann hafi því haft töluverða reynslu ásamt því að hafa undirgengist námskeið Y um öryggi og öryggiskröfur. Það hafi því staðið M næst að tryggja öryggi við verkið og því ekki við aðra starfsmenn X að sakast.

Í málskoti mótmælir M framangreindum rökum V. Bendir M á að hann hafi ekki verið verkstjóri og það að enginn verkstjóri hafi verið á staðnum er slysið átti sér stað sé á ábyrgð X. Engu breyti hér þó M hafi hugsanlega verið reynslumesti starfsmaðurinn á svæðinu, hann hafi hvorki farið með verkstjórn né borið ábyrgð á öryggi og aðbúnaði á vinnustaðnum. Ekki séu því forsendur til að byggja á því að slys M megi rekja til vanrækslu hans sjálfs. Þá bendir M á að X losni ekki undan þeirri skyldu sinni að tryggja öryggi á vinnustaðnum, jafnvel þó vinnan fari fram í starfsstöð verkkaupa, Y. Slík niðurstaða myndi ganga gegn meginreglunum um öryggi og hollustuhætti á vinnustöðum, samanber 17. gr. laga nr. 46/1980. Til viðbótar bendir M á að orsök slyssins hafi verið bilun í búnaði. Telur M ljóst að slys af þeim völdum sé á ábyrgð X, enda eigi vinnuveitandi að tryggja að verkfæri og allur búnaður sem nota þarf við vinnu, sé nothæfur og í lagi.

Í athugasemdum V til nefndarinnar, dags. 13. febrúar 2025, er því hafnað að X beri skaðabótaábyrgð á tjóni M. Eru framangreind rök V ítrekuð. Þá er sérstaklega bent á að ábyrgðin á því hvernig staðið var að verklagi í umrætt sinn hafi legið hjá verkstjóra sem hafi verið starfsmaður Y en ekki X. Þá telur V að ekki hafi verið sýnt fram á að tjón M megi rekja til saknæmrar háttsemi einhverra annarra starfsmanna X en M. Bendir V á að verkstjórn á svæðinu hafi verið í höndum starfsmanns Y og ákvörðun um breytt verklag hafi verið á hans ábyrgð auk þess sem hann hafi útvegað spottann sem notaður var. Telur V að jafnvel þó sýnt væri fram á að starfsmaður X hafi átt hlut að máli, þá liggi fyrir að M hafi gegnt hlutverki flokksstjóra starfsmanna X. Hafi einhver starfsmaður X komið að ákvörðuninni um breytt verklag hafi það því verið M. Bendir V á að ekkert í gögnum málsins bendi til þess að það hafi verið ákvörðun annarra starfsmanna X en M, að skipt var um verklag. M hafi vitað mæta vel hvernig réttast var að standa að breyttu verklagi. Þá hafnar V því einnig að slysið verði rakið til vanbúnaðar eða bilunar í tæki sem X verði látið bera skaðabótaábyrgð á. Fyrir liggi að ástand á tenglum og rafmagnsspilum á verkstað hafi ekki verið á ábyrgð X og ekkert í gögnum málsins bendi til þess að viðhald eða eftirlit með tækjabúnaði hafi verið vanrækt af hálfu X. Máli sínu til frekari stuðnings vísar V í úrskurð nefndarinnar í máli nr. 111/2023. Bendir V einnig á að ekki sé fyrir að fara í íslenskum rétti ólögfestri reglu um hlutlæga ábyrgð vegna bilunar í tækum. Það standi því upp á M að sanna að skilyrði skaðabótaábyrgðar X séu uppfyllt, nokkuð sem ekki sé raunin. Að lokum tekur V fram að greinargóð gögn liggi fyrir um atvikið, s.s. rannsóknarskýrsla Y. Telur V að jafnvel þó Vinnueftirlitið hefði mætt á staðinn samdægurs hefði ekkert annað eða nýtt verið leitt í ljós með slíkri heimsókn. Atvikið hafi verið tilkynnt til Vinnueftirlitsins 5. desember 2022 og það liggi fyrir drög að eftirlitsskýrslu Vinnueftirlitsins, dags. 15. desember 2022. Því sé ekki tilefni til að láta X bera hallann af sönnunarskorti.

Í viðbótarathugasemdum M til nefndarinnar, dags. 28. febrúar 2025, eru fyrri rök M ítrekuð og eftirfarandi athugasemdir gerðar við málaltilbúnað V. Bendir M m.a. á að í skýrslu Vinnueftirlitsins, dags. 15. desember 2022, komi fram að engin vinnulýsing hafi verið til um þann verkþátt sem unnin var er M slasaðist. Á því beri X ábyrgð. Einnig komi fram í skýrslunni að yfirfara skuli verklagsreglur og áhættumat með tilliti til slyssins. Þá bendir M á að ekki liggi fyrir í málinu áhættugreining fyrir verkið né hafi öryggishandbók verið lögð fram. Verði X að bera halla af þeim sönnunarskorti sem af því hljóti. Þá bendir M á að slysið hafi ekki verið tilkynnt til Vinnueftirlitsins fyrr en fimm dögum eftir slysdag, en um verulega alvarlegt slys hafi verið að ræða sem leiddi til þess að M var óvinnufær um langt skeið. Það að Vinnueftirlitið hafi ekki mætt á staðinn til að skoða aðstæður sé atriði sem eigi að hafa áhrif á mat á bótaskyldu X. Að lokum bendir M á að starfsfólk, þar með talið M, hafi unnið undir tímapressu, sem m.a. hafi leitt til þess að ekki var framkvæmd ný áhættugreining. Með þeim hætti hafi X vanrækt skyldur sínar til að tryggja öryggi starfsmanna sinna. Telur M að hægt hefði verið að koma í veg fyrir slysið með lítilli fyrirhöfn, m.a. hefði verið auðvelt að hafa tiltæka vinnulýsingu áður en verk var framkvæmt, eða tryggja að nýtt hættumat væri gert þegar verklaginu var breytt án þess að leggja of mikla tímapressu á starfsmenn. Þá bendir M á að byggja verði á ströngu sakarmati hvað ábyrgð vinnuveitanda á hættulegum aðstæðum varðar. Þá verði X að bera allan halla af því sem er óljóst og ósannað um málsatvik í málinu. Að lokum er tekið fram að ekki verði séð að M hafi hagað sér með þeim hætti að jafna megi við stórkostlegt gáleysi eða ásetning þannig að hann eigi eftir atvikum að bera tjón sitt að hluta eða fullu sjálfur.

Í viðbótarathugasemdum V, dags. 7. mars 2025, er vísað til fyrri raka félagsins í málinu og þau ítrekuð. Þá bendir V á að það liggi fyrir í málinu að M, sem hafi starfað hjá X í tæp tvö ár fyrir slysið, sé menntaður vélvirki með meistarapróf. Vísar V til fyrirliggjandi skírteina á pólsku í því sambandi. Þá liggi fyrir að M hafi starfað sem flokksstjóri hjá X. V ítrekar að ef einhver starfsmaður X hafi átt þátt í ákvörðun um breytt verklag í umrætt sinn, ásamt verkstjóra frá Y, hafi það verið M. Það hafi því staðið honum næst að tryggja eigið öryggi og starfsmanna á svæðinu tengt ákvörðuninni um hið breytta verklag. Þá komi fram í öryggishandbók sem lögð hefur verið fram í málinu, að allir starfsmenn sem ráðnir eru inn hjá X fá nýliðakynningu þar sem farið er yfir mikilvægi öryggismála. Þá fái starfsfólk öryggishandbókina afhenta. Einnig bendir V á að M hafi hlotið öryggisþjálfun og setið námskeið hjá Y, sem gerð var krafa um starfs hans vegna. Þá gerir V eftirfarandi athugasemdir við þau rök M sem fram koma í viðbótarathugasemdum, dags. 28. febrúar 2025. Hvað vinnulýsinguna varðar þá er bent á að um hafi verið að ræða viðhaldsverk sem sjaldan var unnið og því ekki til vinnulýsing fyrir það eins og þegar um endurekin verk sé að ræða. Þegar svo háttar til sé notast við áhættugreiningu, sem liggi fyrir í málinu undirrituð af M. Bendir V jafnframt á að í reiknilíkani sem fylgdi með áhættugreiningunni

komi m.a. fram að starfsmenn eigi ekki að vera í skotlínunni og að þeir eigi að segja stopp ef þörf er á eða þeir sjá hættu. Að lokum bendir V á að það komi skýrt fram í öryggisreglum Y og X að starfsmönnum beri að stöðva vinnu ef þeir verða þess áskynja að öryggiskröfum sé ekki fylgt. Telur V að gögn málsins renni stoðum undir það að M hafi sjálfur virt þær öryggisreglur að vettugi sem starfandi flokkstjóri X á staðnum. Að lokum ítekar V að af gögnum málsins verði ekki ráðið að slys M verði rakið til saknæmrar háttsemi eða athafnleysis af hálfu annarra starfsmanna X en M, né heldur vanbúnaðar eða ónægs viðhalds/eftirlits með tækjum/búnaði, sem X verði látinn bera skaðabótaábyrgð á gagnvart M.

Álit.

Ágreiningur þessa máls snýr að hugsanlegri skaðabótaábyrgð X á líkamstjóni M. Mögulegur bótaréttur byggir á því að M eigi skaðabótakröfu á hendur X á grundvelli annað hvort sakarreglunnar eða reglunnar um ábyrgð vinnuveitanda. Báðar þessar bótareglur gera það m.a. að skilyrði að M takist að sanna að tjónið verði rakið til saknæmrar háttsemi X eða starfsmanna sem X ber vinnuveitandaábyrgð á. Í tilvikum vinnuslysa getur þó sú tilkynningarskylda sem hvílir á vinnuveitanda eftir atvikum haft áhrif á það hvaða atvikalýsingu ber að leggja til grundvallar við mat á því hvort um saknæma háttsemi hafi verið að ræða. Af gögnum málsins verður í raun ekki dregin sú ályktun að raunverulegur ágreiningur sé um það hvernig slysið sjálft atvikaðist. Hins vegar er talsverður ágreiningur um atriði sem lúta að aðstæðum á slyssað, t.d. hvernig verkstjórn var þar háttað. Þá byggir M kröfu sína m.a. á að X losni ekki undan þeirri skyldu sinni að tryggja öryggi á vinnustaðnum, jafnvel þó vinnan fari fram í starfsstöð verkkaupa, Y.

Í 1. mgr. 79. gr. laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum segir eftirfarandi: „Atvinnurekandi skal án ástæðulausrar tafar tilkynna til Vinnueftirlits ríkisins öll slys þar sem starfsmaður deyr eða verður óvinnufær í einn eða fleiri daga, auk þess dags sem slysið varð. Slys þar sem líkur eru á að starfsmaður hafi orðið fyrir langvinnu eða varanlegu heilsutjóni skal tilkynna Vinnueftirlitinu eigi síðar en innan sólarhrings.“ Eins og að framan greinir var M fluttur með sjúkrabíl á sjúkrahús þar sem í ljós kom að hann var fótbrottinn. Þá virðist ekki ágreiningur um það í málinu að M hafi verið óvinnufær í kjölfar slyssins.

Eins og áður hefur komið fram var Vinnueftirlitinu tilkynnt um slys M 5. desember 2022, en slysið átti sér stað fimm dögum fyrr. Í málinu liggja fyrir drög að skýrslu Vinnueftirlitsins, dags. 15. desember 2022, sem stíluð er á Y. Þar er m.a. að finna fyrirmæli um að yfirfara skuli verklagsreglur og áhættumat með tilliti til slyss M og að kynna skuli það fyrir starfsmönnum. Að öðru leyti er ekkert það að finna í þessum drögum, annað en almenn lýsing og mat á aðstæðum tengt slysinu, sem hjálpað getur til við mat á þeim ágreiningsatriðum sem uppi eru í málinu. Ekki liggja fyrir frekari gögn/skýrslur frá Vinnueftirlitinu. Því verður ekki séð að fram hafi farið frekari rannsókn á slysinu af hálfu Vinnueftirlitsins. Nefndin telur að af framangreindu megi draga þá ályktun að X hafi ekki uppfyllt kröfur 1. mgr. 79. gr. framangreindra laga um að tilkynna beri um slys án ástæðulausrar tafar. Þegar svo háttar til, og ágreiningur er uppi í máli um atvik máls eða aðstæður á vinnustað, getur vanrækslan leitt til þess að frásögn þess sem hefur orðið fyrir tjóni verði lögð til grundvallar í málinu. Nefndin telur að sú sé raunin í tilviki M. Því beri að leggja frásögn hans um atvik máls og aðstæður á slyssað til grundvallar mati á því hvort bótaskilyrði teljist uppfyllt. Það þýðir þó ekki sjálfkrafa að það teljist sannað að tjónið verði rakið til saknæmrar háttsemi sem hafi bakað X bótaábyrgð. Nefndin telur hins vegar að framangreindur dráttur og sú staðreynd að Vinnueftirlitið rannsakaði ekki tildrög slyssins frekar en framangreind gögn benda til, hafi gefið X ástæðu til að hlutast til um að málsatvik yrðu nánar upplýst. Það gerði X ekki. Í því mæli sem ágreiningur um málsatvik og aðstæður á slyssað snýr að atriðum sem ágreiningur er um og ástæða er til að ætla að hefði mátt upplýsa betur með slíkri rannsókn verður X því að mati nefndarinnar að bera hallann. Nefndin nefnir þar m.a. sérstaklega þann ágreining sem uppi er um aðkomu M að því hvernig staðið var að verki í umrætt sinn. Hins vegar bendir nefndin á að ekki verður séð af málatilbúnaði M að hann mótmæli þeirri fullyrðingu X að verkstjórnin hafi verið starfsmaður Y.

Eins og áður hefur komið fram ber M að sanna að tjónið verði rakið til saknæmrar háttsemi X eða einhvers þess starfsmanns eða starfsmanna sem voru undir boðvaldi X. Hvað varðar verkstjón á slyssað sérstaklega þá liggur ekki ótvírætt fyrir í gögnum málsins hver för með verkstjórn í umrætt sinn. Nefndin

telur þó að þrátt fyrir að gera megi ráð fyrir að starfmenn bæði Y og X hafi tekið þátt í vinnunni við að skipta um pönnubandið í skautsmiðjunni, standi eftir að X var undirverktaki í álveri Y. Nefndin telur því gögn málsins ekki gefa ástæðu til annars en að byggja á því að verkstjórinn í umrætt sinn hafi ekki verið starfsmaður X. Niðurstaða nefndarinnar er því sú að X teljist ekki hafa haft boðvald yfir verkstjóranum í skilningi þeirrar reglu. Það að verkstjórn í umrætt sinn hafi trúlega snúið bæði að starfsmönnum Y og X breytir ekki framangreindri niðurstöðu. Þá bendir nefndin á í þessu sambandi að þó það komi fram í fyrirbyggjandi ráðningasamningi að M hafi verið ráðinn hjá X til að vinna sem flokkstjóri í skautsmiðju Y, þýðir það ekki að hann hafi farið með verkstjórn á svæðinu. Því telur nefndin ekki að hægt sé að leggja það til grundvallar að í flokksstjórastarfi M hafi jafnframt falist að hann teldist verkstjóri við það verk sem unnið var á slysstað. Að lokum bendir nefndin aftur á að ekki verður séð af málatilbúnaði M að hann mótmæli þeirri fullyrðingu X að verkstjórinn hafi verið starfsmaður Y. Ekki hefur verið gerð skaðabótakrafa á hendur Y í málinu.

Í tengslum við framangreinda niðurstöðu bendir nefndin á að á vinnustað þar sem starfsmenn fleiri en eins vinnuveitanda vinna, þarf verkstjórn að vera í samræmi við það sem segir í 17. gr. laga nr. 46/1980. Í því ákvæði kemur fram að þar sem fleiri atvinnurekendur eiga aðild að starfsemi á sama vinnustað, skuli þeir og aðrir, sem þar starfa, sameiginlega stuðla að því að tryggja góðan aðbúnað, heilsusamleg og örugg starfsskilyrði á vinnustaðnum. Nefndin telur hins vegar þetta ekki breyta því sem að framan sagði um hver færi með boðvald yfir verkstjóranum. Þannig kemur ekki fram í gögnum málsins að X og Y hafi komið sér saman um að verkstjórnin á vinnustaðnum, það á meðal í því verki sem leiddi til tjóns M, skyldi vera í þágu og umboði þeirra beggja, og verkstjórinn teldist þar með starfsmaður undir boðvaldi beggja félaganna í skilningi reglunnar um vinnuveitandaábyrgð.

Með vísan í framangreint hefur nefndin komist að þeirri niðurstöðu að M hafi ekki tekist að sanna að tjónið verði rakið til saknæmrar háttsemi X eða einhvers þess starfsmanns eða starfsmanna sem voru undir boðvaldi X. Bendir nefndin á að af gögnum málsins verður ekki séð að fyrir hendi sé saknæm háttsemi X eða annarra starfsmanna félagsins en M. Því beri að hafna kröfum M í málinu.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 25. mars 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 41/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn váttryggingartaka (X)

Gildissvið ábyrgðartryggingar. Skaðabótaábyrgð.

Gögn.

1. Málskot móttakið 22. janúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 22. janúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 23. janúar 2025.

Málsatvik.

Í tölvubréfi frá M til V, dags. 4. janúar 2023, er málsatvikum lýst með þeim hætti að X hafi verið að vinna við að laga leka í glugga hjá M 22. nóvember 2022. Smíður á vegum X hafi verið að bora gat í karm á glugga til að gera dren. Hafi hann verið með blikk upp við glerið til að tryggja að allt færi eins og það átti að gera. Eitthvað hafi hins vegar farið úrskaiðis með þeim afleiðingum að sprunga kom í glerið. Sagðist M vilja tilkynna V um tjónið þar sem X væri með tryggingar.

Í tölvubréfi frá V til M, dags. 5. nóvember 2024, kemur fram að V telur ekki að X beri skaðabótaábyrgð á tjóni M. Jafnframt bendir V á 5. gr. skilmála fyrir ábyrgðartryggingu þá sem X var með hjá V. Þar komi fram að skemmdir á þeim hlutum sem X tekur að sér að setja upp fyrir viðskiptavinum séu undanskildar í skilmálunum. Vísar V nánar í grein 5.3. en þar komi fram að tryggingin bæti ekki skemmdir á munum sem „váttryggður tekur að sér að gera við, hreinsa, setja upp eða vinna við með einum eða öðrum hætti, ef tjónið verður af verkinu eða við verkið.“ Því falli tilvikið utan gildissviðs ábyrgðartryggingarinnar hjá V. Þá tekur V einnig fram að með hliðsjón af þeim upplýsingum sem því hafi borist telji félagið að ekki sé fyrir hendi saknæm háttsemi X sem beri því ekki skaðabótaábyrgð á tjóninu.

Í málskoti M er málsatvikum lýst með þeim hætti að X hafi verið að vinna hjá M við að laga glugga sem hann hafi upphaflega sett í húsið en hafi fljótlega farið að leka. Telur M óhugsandi annað en að X beri ábyrgð á tjóninu enda hafi X bæði sett umræddan glugga upp þegar húsið var byggt 2021 og verið fenginn til að laga gluggann þegar í ljós kom að hann lak. Gluggar í nýbyggingum eigi ekki að leka. Þá hafi X alfarið ákveðið sjálfur hvernig staðið var að viðgerðinni. Framkvæmdin hafi hins vegar mistekist og rúðan brotnað. Þá vill M meina að það sé rangt hjá V að X hafi borað í rúðuna. Hið rétta sé að X hafi verið að bora í gluggann en ekki rúðuna. Þá fullyrðir M að aðrir verktakar hafi upplýst sig um að það hefði átt að þetta gluggann utan frá í stað þess að reyna þessa aðferð sem X beitti. Til viðbótar bendir M á í málskotinu að ekki hafi verið um að ræða skemmdir á hlutum sem X hafi sett upp í skilningi 5. gr. skilmála hjá V. Glugginn og rúðan hafi verið alveg óskemmd fyrir. Það hafi hins vegar verið uppsetning gluggans sem hafi klikkað hjá X, þ.e. þétting meðfram glugganum en ekki glugginn sjálfur.

Í athugasemdum V til nefndarinnar, dags. 22. janúar 2025, staðfestir V að X hafi verið með ábyrgðartryggingu hjá félaginu. Þá hafi V einnig að lokum fengið sendan framburð X 5. nóvember 2024. Þar komi fram að í umrætt sinn hafi staðið til að gera við gallaðan glugga, þ.e. glugginn hafi ekki drengat sig og því hafi vatn safnast saman í botnstykki hans. Hafi verið ákveðið að bora drengat svo vatnið kæmist burt. Um vandasamt verk hafi verið að ræða sem hafi endað með því að borinn lenti í glerinu með þeim afleiðingum að það kom sprunga í það. Ítrekaði V þá skoðun sína að félagið teldi X ekki bera skaðabótaábyrgð á tjóninu.

Þá vísaði V aftur í 5. gr. skilmála ábyrgðartryggingar atvinnurekstrar þar sem með almennum hætti sé fjallað um þær skemmdir á munum sem váttryggingin bæti ekki. Telur V að það liggi fyrir í málinu að í umrætt sinn hafi X unnið að viðgerð á glugga og gluggabúnaði og sú vinna hafi ollið þeim skemmdum sem um er deilt. Þá vísar V til þess að M hafi í málskoti haldið því fram að glerið hafi ekki verið í vörslu X umrætt sinn. Kom fram að V gæti ekki fallist á svo þrönga skýringu á vörsluhugtakinu enda vísi

skilmáli félagsins sérstaklega til þess að tjónið verði af verkinu eða við verkið. Þá hafi í framkvæmd dómstóla og nefndarinnar sjálfrar verið fjallað um hugtakið með víðtækari tilvísun en skýring málskotsaðila gefi tilefni til. Vísar V þar til Hrd. í máli nr. 189/1999. Tekur V að ekki liggi fyrir sök í málinu auk þess sem það falli utan gildissviðs ábyrgðartryggingar X hjá V.

Álit.

Eins og kom fram í umfjöllun um málsatvik að framan byggir V m.a. á því að hið umdeilda tjón falli utan gildissviðs ábyrgðartrygginga X hjá V. Vísar félagið m.a. í skilmála fyrir ábyrgðartrygginguna. Þar komi fram í gr. 5.3 að tryggingin bæti ekki skemmdir á munum sem „vátryggður tekur að sér að gera við, hreinsa, setja upp eða vinna við með einum eða öðrum hætti, ef tjónið verður af verkinu eða við verkið.“ Nefndin telur að tjón það sem um er deilt í málinu falli undir framangreint orðalag, og því utan gildissviðs ábyrgðartryggingarinnar. Tjónið fæst því ekki bætt úr þeirri tryggingu.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 11. febrúar 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 42/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn vátryggingartaka ábyrgðartryggingar(X)

Skaðabótaábyrgð. Vinnuslys.

Gögn.

1. Málskot móttakið 23. janúar 2025 ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V dags 18. febrúar 2025 ásamt fylgiskjali.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi, hinn 26. apríl 2022, er hún var að störfum í þágu X, orðið fyrir líkamstjóni. Samkvæmt tilkynningu til Sjúkratrygginga, dags. 27. apríl 2022, sem undirrituð er af vinnuveitanda, kemur fram að M hafi verið að keyra á keyrslutjakki að starfssvæði þar sem hún ætlaði að leggja tjakknum þegar það kom hægra slag á stýrið með þeim afleiðingum að tækið beygði til hægri og lenti á árekstrarvörn með þeim afleiðingum að M fékk á sig högg. Sömu lýsingu er að finna í tilkynningu til Vinnueftirlitsins sem ber það með sér að hafa verið undirrituð af öryggisverði X hinn 27. apríl 2022, en virðist þó ekki hafa borist eftirlitinu fyrr en 9. maí 2022, sbr. tölvupóst þess dags. 3. maí 2023. Í málskoti kemur fram að V hafi hafnað bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu X vegna þess líkamstjóns sem M varð fyrir. M telur bótaskyldu vera fyrir hendi, enda hafi samstarfsfólk M kannast við það að vart hefði orðið við umrædda bilun, þ.e. slag í stýri, í tjakknum áður en til slyssins kom. Er þá vísað til þess að þó M hafi verið óvinnufær frá slysdegi hafi ekki verið tilkynnt um slys hennar til samræmis við 79. gr. laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum. Hafi rannsókn Vinnueftirlitsins á tildrögum slyssins því ekki farið fram. Af sönnunarskorti sem af því leiði verði X að bera hallann. Slag í stýri geti ekki talist eðlilegt í stýrisbúnaði og hefði slysið verið tilkynnt með þeim hætti sem lög geri ráð fyrir hefði mátt rannsaka þann þátt nánar. M hafi ekki verið kunnugt um þennan ágalla á tjakknum en samstarfsfólk hennar hafi, eins og áður segir, veitt því athygli að tækið ætti þetta til. Því hafi verið til staðar vitneskja um þennan ágalla, án þess að gripið hafi verið til aðgerða vegna þess. Hefðu skýrslur verið teknar af vitnum eða starfsmönnum strax á slysdegi hefði mátt leiða framangreint nánar í ljós en vegna misbrests á tilkynningu, sem sé alfarið á ábyrgð X, hafi engin slík gagnaoðflun átt sér stað. Lýsing X á atvikinu í tilkynningum þess sé sú að slag hafi komið í stýrið og sé það þá á ábyrgð þess að ganga úr skugga um ástand tjakksins og eftir atvikum útiloka að vanbúnaður hans hafi leitt til slyss M. Það hafi ekki verið gert. Í höfnunarbréfi V til M hafi þá komið fram að ekki sé algengt að það komi slag í stýrið en það geti komið fyrir af og til að stýri á tjökkum leiti til hægri eða vinstri. Bendi það til þess að X hafi haft vitneskju um hættueiginleika tækisins og hefði þá í öllu falli átt að framkvæma skoðun á umræddum tjakki. Verði X að bera hallann af sönnunarskorti hvað þetta varði.

Í bréfi V til nefndarinnar segir að fyrirliggjandi myndbandsupptaka af slysinu styðji ekki við þá frásögn M að atvikið verði rakið til bilunar í tjakknum. Af upptökunni megi þvert á móti ráða að um óhappatilviljun eða augnabliks gáleysi M sjálfrar hafi verið að ræða. Jafnvel þó um bilun hafi verið að ræða séu skilyrði skaðabótaskyldu ekki uppfyllt. Samkvæmt upplýsingum frá X sé það ekki algengt að slag komi í stýri lyftaratjakka, en það geti af og til gerst að stýri þeirra leiti til hægri eða vinstri og sé það þá yfirleitt lagfært strax. Í þessu tilviki sé ekkert sem bendi til þess að X hafi vitað af meintri bilun fyrir slys M og látið hjá líða að grípa til aðgerða. Engin gögn bendi þá til þess að tjakkurinn hafi farið í viðgerð síðan eða að annað starfsfólk hafi kvartað undan sömu bilun. Skilyrði skaðabótaskyldu séu þau að slys M verði rakið til saknæmrar háttsemi sem X beri ábyrgð á og engin sönnun á slíku liggi fyrir. Sú staðreynd að slysið hafi ekki verið tilkynnt samdægurs til Vinnueftirlitsins breyti ekki framangreindu enda liggi fyrir sönnun um atvikið sem slíkt. Skaðabótaskylda stofnist ekki sjálfkrafa þó tilkynningarskylda sé vanrækt.

Álit.

Samkvæmt 1. mgr. 79. gr. laga nr. 46/1980 skal atvinnurekandi án ástæðulausrar tafar tilkynna til Vinnueftirlits öll slys þar sem starfsmaður deyr eða verður óvinnufær í einn eða fleiri daga, auk þess dags sem slysið varð. Slys þar sem líkur eru á að starfsmaður hafi orðið fyrir langvinnu eða varanlegu

heilsutjóni skal tilkynna Vinnueftirlitinu eigi síðar en innan sólarhrings. Því er ekki mótmælt að M hafi hætt störfum þegar á slysdegi og verið óvinnufær dagana á eftir. Á grundvelli þessa verður að telja að X hafi borið að tilkynna slysið til Vinnueftirlitsins án ástæðulausrar tafar. Þessu gætti X ekki að þar sem slysið var ekki tilkynnt til Vinnueftirlitsins fyrr en 9. maí 2022. Í dómaframkvæmd hefur vanræksla á slíkri tilkynningarskyldu almennt verið metin þannig að frásögn tjónþola sé lögð til grundvallar málsatvikum og þar með orsökum slysa. Verður X því að bera hallann af sönnunarskorti um málsatvik að því leyti sem þau eru óljós og aðila greinir á um þau. Þess utan verður að líta til þess að í tilkynningum X til Sjúkratrygginga og Vinnueftirlitsins er orsök slyssins sögð vera slag í stýri tjakksins og hefur framangreind frásögn M af atvikum því verið staðfest af hálfu X. Verður þá ekki ráðið af fyrirliggjandi myndbandi af atvikinu að slag hafi ekki komið á stýrið og breytir framlagning þess því engu hvað framangreint varðar.

Verður því, sbr. allt framangreint, að byggja á því að orsök slyss M hafi verið sú að slag hafi komið á stýri keyrslutjakks með þeim afleiðingum að hann leitaði til hægri og hafnaði á árekstrarvörn með þeim afleiðingum að M fékk á sig högg og varð fyrir líkamstjóni. Þó orsök slyssins teljist þannig sönnuð verður því þó ekki jafnað til sönnunar þess að skilyrði bótaábyrgðar teljist uppfyllt. Hvílir það á M að sýna fram á að tjón hennar sé að rekja til saknæmra athafna eða athafnaleysis X eða annarra atvika eða aðstæðna sem X verði gert að bera skaðabótaábyrgð vegna.

Ekki er um það að ræða að X beri hlutlæga ábyrgð á umræddum tjakki eða ástandi hans. Þannig þarf í þessu tilviki að liggja fyrir að X hafi annað hvort verið kunnugt um að ágalli væri á tjakknum, eða að viðhaldi hans og eftirliti hafi að öðru leyti verið ábótavant. M vísar m.a. til þess að um þekkta bilun í þessum tjakki hafi verið að ræða og að öðru starfsfólki X hafi verið kunnugt um hana. Engin gögn, s.s. yfirlýsingar umrædds starfsfólks, liggja fyrir nefndinni hvað það varðar. Er því ekki sýnt fram á að um þekkta bilun í þessum keyrslutjakki hafi verið að ræða eða að X hafi haft vitneskju um hana.

Eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni telst því ekki sýnt fram á að skilyrði skaðabótaskyldu séu uppfyllt og af því verður M að bera hallann. Í ljósi þess er óhjákvæmilegt að hafna kröfu hennar.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 3. júní 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 43/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Fasteignatrygging.

Ágreiningur um bótaskyldu úr fasteignatryggingu.

Gögn.

1. Málskot móttakið 24. janúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags 24. janúar 2025, ásamt fylgiskjali.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 27. janúar 2025.

Málsatvik.

Atvikinu er lýst þannig í málskoti að í suðvestan roki og rigningu hafi leki komið upp á efri hæð í húsi þar sem M búa. Þaðan hafi svo lekið í gegnum milligólf niður í íbúð M. Efri hæðin í húsinu, þar sem lekin kom upp, er í eigu annarra en M.

Í bréfi V til nefndarinnar, dags. 24. janúar 2025, kemur fram að í kjölfar símatals frá M 18. desember 2024, hafi félagið skráð hjá sér eftirfarandi um tjónið: „Vont veður og mikil rigning. Lekur úr stofulofti. Gluggi á efri hæð sökudólgurinn. Hringdi í [...] og ræddi einnig við son hennar og útskýrði að rigningarvatn sem berst í hús sé undanþegið bótaskyldu húseigendatryggingar.“ Síðan er í bréfi V vísað til þess að í skilmálum þeim sem gilda um tryggingu M, þ.e. svokallaða vatnstjónstryggingu, komi m.a. fram að ekki sé bætt tjón vegna leka sem eigi upptök sín utan við útveggi hússins. Telur V að sú sé raunin um tjón M. Því hafnaði V að bæta tjónið.

Í viðbótarathugasemdum M, dags. 27. janúar 2025, eru færð rök gegn því að um hafi verið að ræða tjón af völdum vatns sem komi utan frá. Benda M á að vatnið sem hafi valdið tjóni hjá þeim hafi komið innan frá, þ.e. í gegn um loftið í stofunni hjá þeim.

Álit.

Í málskotinu krefjast M þess að viðurkenndur verði réttur þeirra til bóta úr fasteignatryggingu vegna tjóns af völdum vatnsleka í gegn um stofuloft í íbúð þeirra. V hefur hafnað því að bæta tjónið með þeim rökum að það falli utan gildissviðs tryggingar þeirrar sem M voru með hjá V. Í e.-lið 2. gr. skilmálanna segir að tryggingin bæti ekki: „tjón vegna leka sem á upptök sín utan við útveggi húss eða undir botnplötu þess.“

Ljóst virðist að umræddan leka hjá M megi rekja til þess að vatn komst inn með glugga á efri hæð hússins. Nefndin telur því að tjón M falli innan framangreinds orðalags skilmálaákvæðisins. Tjónið verður því rakið til utanaðkomandi leka og fellur utan gildissviðs tryggingar M hjá V. M eiga því ekki rétt á bótum úr tryggingunni.

Niðurstaða.

M eiga ekki rétt á bótum úr fasteignatryggingu hjá V.

Reykjavík, 18. febrúar 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 44/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B)

Orsakatengsl. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 28. janúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags 18. febrúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 19. febrúar 2025.

Málsatvik.

Í gögnum málsins kemur fram að 29. nóvember 2024 var bifreiðinni A ekið inn í hlið bifreiðarinnar B, sem M ók. Ekki er ágreiningur um að A hafi átt sök á árekstrinum. Í málskotinu er byggt á því að við áreksturinn hafi M orðið fyrir líkamstjóni. Byggir M á því að hún hafi hlotið högg hægra megin á háls. Daginn eftir hafi hún svo farið að finna fyrir auknum stífleika og smávegis dofa frá hálsi og niður öxl. Hafi hún þá hringt á Læknavaktina, þar sem hjúkrunarfræðingur hafi skráð framangreint niður, og ráðlagt sér að fá skoðun hjá lækni. Skoðun hjá heimilislækni 2. desember 2024 hafi leitt í ljós aukinn stífleika í hálsi og öxl hægra megin, minni mátt í hægri handlegg og að mögulega sé fyrrnefndur dofi merki um tognun eða vægt brjós-klos sem lagist eftir um 3-6 mánuði. Hafi lækinn ráðlagt M að fara í sjúkrannsókn og sjúkrabjálfun. Einnig hafi hann skrifað áverkavottorð. Einnig liggi fyrir í málinu vottorð frá heilsugæslulækni, dags. 15. janúar 2025, þar sem segir að eftir slysið 29. nóvember 2024 hafi M verið með verki og stífleika í hálsi sem leiði niður bak og út í hægri öxl þegar verst lætur. Undir liðnum niðurstaða í vottorðinu segir að M sé með eymsli í vöðvafestum í hnakka og sjalvöðva (Trapezius) hægra megin.

Með bréfi, dags. 8. janúar 2025, hafnaði V bótaskyldu með þeim rökum að M hafi ekki tekist að sanna að slysið 29. nóvember 2024 hafi valdið henni varanlegum afleiðingum. Í því sambandi bendir V á að það sé ekki nægilegt til sönnunar um orsakatengsl milli atburðar og líkamstjóns að hugsanlega geti verið um slík tengsl að ræða, heldur þurfi að vera nokkuð víst og í öllu falli meiri líkur en minni fyrir því að orsakatengsl séu fyrir hendi. Telur V að heilsufarslegar upplýsingar í málinu séu þess eðlis að M hafi ekki tekist að sanna orsakatengsli. Í bréfinu vísar V einnig til fyrirliggjandi PC-crash skýrslu þar sem komi fram að um svokallaðan lágorku árekstur hafi verið að ræða. Í athugasemdum til nefndarinnar, dags. 18. febrúar 2025, ítrekar V framangreind rök. Þá bendir V þar m.a. einnig á að í málskoti sé vísað til þess að M eigi fyrri sögu um stífleika í öxlum. Auk þessa telur V að niðurstöður í fyrirliggjandi PC-crash skýrslu bendi til þess að nánast ekkert högg hafi orðið við áreksturinn og að rannsóknir hafi sýnt fram á að lágorkuárekstrar eins og um hafi verið að ræða í tilviki M, séu almennt ekki til þess fallnir að valda varanlegu líkamstjóni.

Í viðbótarathugasemdum M, dags. 19. febrúar 2025, er framangreindum rökum V mótmælt. Þá byggir M m.a. á því að þó hún hafi fyrir einhverjum árum verið stíf í öxlum þá sé það algerlega ótengt þeim áverkum sem hún hafi hlotið við áreksturinn 29. nóvember 2024. Bendir M á að í fyrirliggjandi vottorðum komi fram að hún hafi tognað á hálsi í því slysi.

Álit.

V hefur fallist á að ef það telst sannað að M hafi orðið fyrir tjóni af völdum slyssins 29. nóvember 2024 þá eigi hún rétt á að fá tjón sitt bætt úr ábyrgðartryggingu A. V telur hins vegar að M hafi ekki tekist að sanna að hún hafi orðið fyrir líkamstjóni vegna árekstursins. Samkvæmt almennum sönnunarreglum ber M hér sönnunarbyrðina, þ.e. bótaréttur M byggir á því að henni takist að sanna að hún hafi orðið fyrir líkamstjóni.

Fyrirliggjandi er samskiptaseðill frá heilsugæslu, dags. 30. nóvember 2024, þar sem fram kemur að M ræddi við hjúkrunarfræðing í síma þann dag. Kemur fram að M hafi farið að finna fyrir höfuðverk og

stífleika í hálsi að kvöldi slysdags. Við komu til læknis 2. desember 2024 er skráð að við skoðun sé M stíf og aum viðkomu á occipital sinafestum og aum við þreyfingu hægra megin á sjalvöðva. Engin eymsli séu í öxl og M sé með fulla hreyfigetu í hálslið en það taki aðeins í við lat. tilt. bilag. Full hreyfigeta sé um öxl án verkja og symmetrískir kraftar í öxlum og höndum. Þá sé enginn dofi til staðar. Telur læknirinn að um sé að ræða stoðkerfisverk eftir bílslys en ekki er grunur um brjósklos. Einnig liggur fyrir í málinu vottorð frá heilsugæslulækni, dags. 15. janúar 2025, þar sem segir að eftir slysið 29. nóvember 2024 hafi M verið með verki og stífleika í hálsi sem leiði niður bak og út í hægri öxl þegar verst lætur. Undir liðnum niðurstaða í vottorðinu segir að M sé með eymsli í vöðvafestum í hnakka og sjalvöðva (Trapezius) hægra megin.

Í málskoti segir m.a.: „Ég hef ekki verið að takast á við stífleika í öxlum síðustu 2 árin, að minnsta kosti.“ Þrátt fyrir þessa yfirlýsingu M er ekki að finna í málinu nein gögn um fyrra heilsufar hennar.

Eins og að framan greinir eru fyrirbyggjandi upplýsingar um heilsufar M fremur af skörnum skammti og duga ekki að mati nefndarinnar til þess að það teljist sannað að rekja megi þau heilsufarslegu einkenni sem M kvartar yfir í dag til árekstursins. Af heildstæðri skoðun gagna málsins er það því mat nefndarinnar M hafi ekki tekist að sanna orsakatengsl milli árekstursins 29. nóvember 2024 og þeirra einkenna. Hér ber M sönnunarbyrðina. Sú staðreynd að það liggja í raun ekki fyrir í málinu upplýsingar um fyrra heilsufar M, hefur áhrif á framangreint mat nefndarinnar. M hefur því ekki lagt fram nein þau gögn sem gætu sýnt fram á að einkenni þau sem um er deilt verði ekki að hluta eða fullu rakin til fyrri sjúkdóma eða slysa M. V hefur staðfest að M eigi rétt á að fá sannað tjón sitt af völdum árekstursins bætt. Framangreind niðurstaða leiðir hins vegar til þess að nefndin telur að M hafi ekki tekist að sanna að hún hafi orðið fyrir líkamstjóni.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum vegna líkamstjóns úr ábyrgðartryggingu ökutækis A hjá V.

Reykjavík, 6. maí 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 45/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Starfsábyrgðartrygging lögmanna.****Vátryggingartaki (X)****Skaðabótaábyrgð. Fyrning.****Gögn.**

1. Málskot dags. 24. janúar 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 11. mars 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 17. mars 2023 ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Atvik eru í stuttu máli þau að M leitaði til lögmansins X vegna fjárskipta sinna og fyrrum sambýlismanns síns, Y. Úrskurður Landsréttar um opinber skipti vegna fjárslita X og Y var kveðinn upp 25. nóvember 2020. Hinn 13. nóvember 2020 sendi M kvörtun vegna starfshátta X til úrskurðarnefndar lögmanna. Nefndin kvað upp úrskurð sinn 18. nóvember 2021. Fyrir nefndinni kvartaði M m.a. undan því að X hefði ekki kært úrskurð héraðsdóms til Landsréttar innan tilskilins kærufrests, og ekki haft samband við M eftir að úrskurður héraðsdóms lá fyrir, en af lestri þess úrskurðar teldi M ljóst að skort hefði á að öll málsgögn væru lögð fyrir dóminn. Kvartaði M því einnig undan samskiptaleysi X svo og reikningum vegna vinnu hennar, þ.e. að gerður hafi verið reikningur vegna kærugerðar eftir að M hafi sjálf sent inn kæru. Niðurstaða nefndarinnar varðandi gagnaframlagningu var sú að öll gögn hafi komist að í málinu fyrir Landsrétti og af úrskurðum á báðum dómstigum megi ráða að atvik málsins hafi verið að fullu upplýst. Var því ekki talið að X, sem hafi fengið heimild Landsréttar til að skila inn öllum málsgögnum, hefði brotið gegn lögum eða siðareglum lögmanna hvað þetta varðaði. Það að X hafi ekki svarað símtölum og tölvupósti X innan hæfilegs tíma var hins vegar, með hliðsjón af þeim aðstæðum sem voru uppi í máli M, talið aðfinnsluvert og í andstöðu við siðareglur lögmanna. Úrskurðarnefnd lögmanna taldi það einnig aðfinnsluvert og í andstöðu við lög og siðareglur að X sendi kæru til Landréttar of seint. Það var hins vegar mat úrskurðarnefndarinnar að þóknun fyrir störf X hefði falið í sér hæfilegt endurgjald, en fyrir lá jafnframt að X hafði veitt afslátt af reikningum sínum sem nam um 1/3 hluta. Þannig hafi þóknun X verið 2.213.475, en þóknun samkvæmt skráðum tímum hefði verið 3.424.575 kr.

Í málskoti kemur fram að M krefjist bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá M, vegna reikninga X, kr. 2.278.875, vegna þeirra upphæðar „sem hún hafði stefnt að fá í gegn með málflutningi“ kr. 10.946.315, og vegna kröfu sem hún hafi ætlað að hafa uppi á hendur Y, kr. 160.052. Samtals sé um að ræða kr. 13.385.242.

Í bréfi V til nefndarinnar er vísað til þess að í úrskurði úrskurðarnefndar lögmanna komi fram að ágreiningslaust sé að M hafi komið viðbótargögnum að í málinu, og að við skoðun á úrskurðum héraðsdóms og Landsréttar verði ekki annað ráðið en að atvik hafi verið að fullu upplýst og að dómstóllinn hafi tekið afstöðu til þeirra gagna sem um ræði. Verði því ekki séð að X hafi sýnt af sér vanrækslu sem leitt hafi til tjóns fyrir M. Þegar af þeirri ástæðu sé bótaréttur ekki fyrir hendi. Telur V jafnframt að allar mögulegar kröfur M séu fyrndar, enda sé fyrningartími skaðabótakrafna fjögur ár sbr. 1. mgr. 9. gr. laga um fyrningu kröfuréttinda nr. 150/2007. Sá frestur hafi byrjað að líða við uppkvaðningu úrskurðar Landsréttar hinn 25. nóvember 2020. Hafi hann því verið liðinn þegar málskot M barst nefndinni.

Í viðbótarathugasemdum M koma fram ýmsar athugasemdir við málflutning V svo og lýsingar á samskiptum hennar við X og ýmis atriði sem tengjast Y og fjárslitum þeirra Y og X. Þá áréttar hún þá afstöðu að dómsmál hennar hafi tapast vegna „vanhæfni“ X, sem úrskurðarnefnd lögmanna hafi réttilega felld áfellingdóm yfir. X hafi alls ekki sinnt því máli sem hún var ráðin til og sé því krafist fullrar endurgreiðslu þóknunar. Hvað varði ummæli V um fyrningu þá hafi starfsmaður V þá sérstaklega sagt henni að hún gæti enn lagt málið fyrir nefndina.

Að öðru leyti eru ekki efni til að rekja frekar sérstök atriði í málflutningi aðila en verða þau ávörpuð í álitskafla eftir því sem tilefni er til.

Álit.

Í 1. mgr. 9.gr. laga um fyrningu kröfuréttinda segir að krafa um skaðabætur fyrnist á fjórum árum frá þeim degi er tjónþoli fékk nauðsynlegar upplýsingar um tjónið og þann sem ábyrgð ber á því eða bar að afla sér slíkra upplýsinga. Í tilviki M telur nefndin rétt að miða upphaf þess tímamarks við þann dag sem úrskurðarnefnd lögmanna kvað upp úrskurð sinn, þ.e. 18. nóvember 2021. Var hugsanleg krafa hennar því ekki fyrnd þegar málskot barst nefndinni hinn 24. janúar 2025.

Almennar sönnunarreglur í skaðabótarétti gera þá ráð fyrir því að sá sem heldur því fram að annar beri skaðabótaábyrgð á tjóni sínu beri sönnunarbyrði um að skilyrði slíkrar ábyrgðar séu uppfyllt. Það hvílir því á M að sýna fram á tjón sitt og að umrætt tjón sé að rekja til saknæmra athafna eða athafnaleysis X eða annarra atvika eða aðstæðna sem X verði gert að bera skaðabótaábyrgð vegna.

Úrskurðarnefnd lögmanna komst að þeirri niðurstöðu að X hefði sýnt af sér aðfinnsluverða háttsemi með því að hafa ekki svarað erindum M með tímanlegum hætti enda beri lögmanni að svara erindum án ástæðulauss dráttar. Þá var það einnig talið aðfinnsluvert að X hefði ekki kært úrskurð héraðsdóms til Landsréttar fyrr en að kærufresti loknum. Hins vegar taldi nefndin að áskilin þóknun X vegna starfa í þágu M fæli í sér hæfilegt endurgjald. Byggði sú niðurstaða á því að X hefði skilað greinargerð ásamt kærumálgögnum til Landsréttar og vinna hennar við þann þátt málsins hefði því komið að fullum notum. Þá hafi X aðeins gefið út reikninga sem svöruðu um 2/3 hluta heildarkostnaðar, og hefði M því fengið afslátt sem nam u.þ.b. þriðjung.

Af framangreindu verður að telja sýnt að X hafi sýnt af sér saknæmt athafnaleysi í tengslum við störf hennar í þágu M. Eftir stendur hins vegar að sýna fram á hvort það hafi leitt til tjóns en sönnunarbyrði þess hvílir á M.

Kröfugerð M er ekki svo skýr sem best væri á kosið en í málskoti er bótakrafa M þó sundurliðuð með eftirfarandi hætti:

1. Krafist er bóta sem nemur þeirri fjárhæð sem M hafði stefnt á að fá í gegn með málflutningi vegna skuldar Y samkvæmt rekstrarreikningi vegna heimilishalds þeirra, kr. 10.946.315.
2. Krafist er bóta vegna kröfu sem M hafi ætlað að krefja Y um vegna uppgjörs vegna bifreiðar sem hann fékk í sinn hlut við búskipti þeirra kr. 160.052.
3. Krafist er bóta sem nemi fjárhæð þeirrar þóknunar sem M hafi greitt X vegna lögmanskostnaðar kr. 2.278.875.

Verður þá að taka til skoðunar hvort þessir kröfuliðir teljist byggðir á sannanlegu tjóni sem M hafi orðið fyrir vegna skaðabótaskyldrar háttsemi X.

Hvað varðar fyrsta lið er rétt að taka fram að það telst ekki tjón í skilningi skaðabótaréttar þó umbjóðandi lögmanns nái ekki fram þeim kröfum sem væntingar stóðu til. Til þess að krafa M samkvæmt 1. lið komi til álita þarf því að vera sýnt fram á réttur hennar hafi verið augljós og að skýr orsakatengsl séu milli skaðabótaskyldrar háttsemi X og þess að umrædd krafa náði ekki fram að ganga fyrir dómi. Af því sem fram kemur í málskoti má ráða að um sé að ræða kröfu M á hendur Y sem byggist á rekstrarreikningum heimilisbókhalds M, en Y hafi m.a. nýtt sér fé af sameiginlegum reikninga þeirra til persónulegrar einkaneyslu. Af greinargerð sem X lagði fyrir héraðsdóm verður ekki ráðið að krafist hafi verið greiðslu vegna þeirrar fjárhæðar, en málarekstur aðila snerist að meginstefnu um hvort söluandvirði tiltekinnar fasteignar skyldi koma til skipta. Af fyrirbyggjandi efnisskrám yfir málgögn í kærumáli fyrir Landsrétti má ráða að umrædd gögn hafi verið lögð fram, og bera gögn málsins með sér að vísað hafi verið til þess að Y hafi ekki greitt helming sameiginlegra útgjalda, við rökstuðning þess að umrædd fasteign hafi verið í eigu M einnar. Liggja ekki fyrir nein gögn um að vegna ágalla á málatalibúnaði af hálfu X hafi ekki verið sett fram krafa um greiðslu umþættrar fjárhæðar, né hefur verið sýnt fram á fýsileika þess. Jafnvel þó umrætt krafa hefði verið lögð fram er þá alls óvíst að hún hefði náð fram að ganga. Er því ekki talið sýnt fram á að um sé að ræða tjón sem rekja megi til skaðabótaskyldrar háttsemi X.

Sömu sjónarmið eiga í raun við hvað varðar annan lið, þ.e. kröfu í tengslum við bifreið sem Y fékk í sinn hlut. Í málskoti kemur fram að Y hafi lítið hirt um bifreiðina og ekki greitt lögbundin gjöld eða afborganir lána vegna hennar. Hafi M ekki viljað eltast við þessar greiðslur enda hafi hún viljað leggja áherslu á skuld samkvæmt rekstrarreikningi, þ.e. lið 1. X hafi vitað af þessari kröfu og getið hennar í greinargerð. M hafi þó farið fram á að sérstök krafa væri gerð fyrir dómi vegna þessa. Liggja ekki fyrir nein gögn um að vegna ágalla á málatalibúnaði af hálfu X hafi ekki verið sett fram krafa um greiðslu

umþrættrar fjárhæðar, né hefur verið sýnt fram á fýsileika þess. Jafnvel þó umrætt krafa hefði verið lögð fram er þá alls óvíst að hún hefði náð fram að ganga. Er því ekki talið sýnt fram á að um sé að ræða tjón sem rekja megi til skaðabótaskyldrar háttsemi X.

Hvað varðar þriðja liðinn þá liggur fyrir mat úrskurðarnefndar lögmanna á því að um hæfilegt endurgjald vegna þjónustu X hafi verið að ræða. Taldi nefndin því ekki að útgefnir reikningar X vegna lögmannsstarfa væru aðfinnsluverðir. Þá verður jafnframt ráðið af fyrirbyggjandi gögnum að afsláttur hafi verið veittur af vinnu X. Úrskurðarnefnd lögmanna er réttur vettvangur til að bera fram ágreining um þóknun lögmanna, sbr. 1. mgr. 26. gr. laga um lögmenn nr. 77/1998 og verður samkvæmt framansögðu að líta svo á að úrskurður nefndarinnar varðandi endurgjald liggi fyrir. Verður því þegar af þeirri ástæðu að hafna kröfu M hvað þennan lið varðar.

Að endingu verður þá að fjalla um þau atriði í störfum X sem sannanlega þóttu aðfinnsluverð að mati úrskurðarnefndar lögmanna, þ.e. að hún hafi ekki lagt fram kæru til Landsréttar innan tilskilins kærufrests og hafi ekki svarað erindum M innan ásættanlegs tíma. Af þeim gögnum sem liggja fyrir nefndinni verður ekki séð að framangreind háttsemi hafi leitt til tjóns fyrir M, og kemur í fram í títtnefndum úrskurði að X hafi skilað greinargerð ásamt kærumálgögnum til Landsréttar. Hafi öll gögn því verið lögð fram. Verður því ekki séð að umrædd háttsemi X hafi leitt til fjárhagslegs tjóns M sem skuli bætt úr ábyrgðartryggingu X.

Af öllu framansögðu leiðir að M hefur ekki tekist að sýna fram á tjón sem rekja megi til atriða sem X beri skaðabótaskyldu vegna. Verður því að hafna kröfu hennar.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr starfsábyrgðartryggingu lögmannsins X hjá V.

Reykjavík, 8. apríl 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 46/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Vátryggingartaki (X)

Skaðabótaábyrgð.

Gögn.

1. Málskot móttakið 27. janúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 14. mars 2024, ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Í málskoti M kemur fram að heitavatnslögn á lóð fasteignar hans hafi farið að leka í ágúst 2021, sem leiddi til tjóns á eigninni. Lekinn olli verulegu rakatjóni og þurfti að ráðast í umfangsmiklar framkvæmdir, þar á meðal að rífa upp gólfefni og fjarlægja veggklæðningar. Er lekans varð vart, var haft samband við X, sem hóf viðgerð daginn eftir. M telur að lögnin hafi lekið um nokkurt skeið áður en vandinn uppgötvaðist. Í janúar 2025 krafðist M bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V. V hafnaði bótaskyldu. M byggir á því að X hafi sýnt af sér vanrækslu í viðhaldi og eftirliti með lögninni og að beita beri almenntri sakarreglu, vinnuveitendaábyrgð og sjónarmiðum um sérfræðiábyrgð. Þá telur M að sönnunarbyrði um orsök lekans eigi að hvíla á X með vísan til eðlis starfseminnar og dóms Landsréttar í máli nr. 200/2019. Til vara vísar M til skaðsemisábyrgðar samkvæmt lögum nr. 25/1991 og heldur því fram að X beri sem dreifingaraðili vörunnar (heita vatnsins) ábyrgð á afhendingu hennar með tryggum hætti.

V hafnar bótaskyldu og bendir á að bilunin hafi verið ófyrirsjáanleg. Lögnin hafi verið í eðlilegu ástandi miðað við aldur, án skráðra bilana, og engin mistök starfsmanna séu sönnuð. Þá telur V að lög um skaðsemisábyrgð eigi hvorki við þar sem um sé að ræða eldra kerfi, né hafi heita vatnið verið haldið ágalla. Loks telur V að meint myglutjón sem lýst er í skýrslu frá 2024 sé ekki bein afleiðing lekans heldur af vanrækslu M á viðgerðum.

Álit.

Ágreiningur aðila lýtur að því hvort X beri skaðabótaábyrgð á tjóni sem varð á fasteign M í kjölfar leka úr heitavatnslögn í ágúst 2021. Af gögnum málsins verður ráðið að leki úr lögninni hafi valdið verulegu rakatjóni í fasteign M. Að mati nefndarinnar verður ekki talið að heita vatnið sjálft hafi verið haldið ágalla í skilningi 1. mgr. 5. gr. laga nr. 25/1991 um skaðsemisábyrgð. Þá var lögnin lögð árið 1980 og fellur þar með utan gildissviðs laganna, sbr. 15. gr. þeirra. Ekki verður því byggt á skaðsemisábyrgð í málinu. Til þess að X beri skaðabótaábyrgð samkvæmt almennum reglum þarf M að sýna fram á saknæma háttsemi eða vanrækslu af þess hálfu. Engar upplýsingar liggja fyrir í málinu sem benda til að X hafi vitað eða mátt vita af hættu á bilun í lögninni, eða að viðhald hennar hafi verið ófullnægjandi. Lögnin var 41 árs gömul en hafði ekki áður bilað og ekkert gefur til kynna að ástand hennar hafi verið slíkt að X hafi átt að grípa til viðbragða fyrir lekann. Þá verður ekki fallist á að skilyrði fyrir því að snúa við sönnunarbyrði séu fyrir hendi, enda hefur M ekki fært fram haldbær rök eða sönnunargögn sem styðja slíkt. Ekki verður heldur talið sannað að meint myglutjón sem greint er frá í skýrslu 2024 sé bein afleiðing af lekanum, enda liggja ekki fyrir gögn sem staðfesta orsakatengsl þar á milli.

Með vísan til framangreinds verður ekki talið sannað að tjón á fasteign M verði rakið til atvika sem X ber skaðabótaábyrgð á. Ber því að hafna kröfu um bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 3. júní 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 47/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila: (V1) og (V2)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B).

Sakarskipting. Hringtorg.

Gögn.

1. Málskot móttakið 28. janúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V2, dags. 25. febrúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Athugasemdir V1, dags. 11. apríl 2025.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirbyggjandi gögnum, varð árekstur á Grandatorgi hinn 21. október 2024 milli bifreiðanna A, sem er í eigu M, og B. Báðum bifreiðum var ekið Fiskislóð til suðurs og var A á hægri akrein og B á þeirri vinstri. Samkvæmt M beygði B af hægri akrein yfir þá vinstri skömmu áður en A og B komu að hringtorginu. Þegar komið var inn í hringtorgið var A á ytri hring og B á innri hring. Hafi ökumaður B beygt út úr hringtorginu við fyrstu útkeyrslu, þ.e. vestur Ánanaust, en ökumaður A hugðist halda áfram akstri í hringtorginu á ytri hring yfir þá útkeyrslu. Árekstur varð milli bifreiðanna þegar ökumaður B hugðist beygja út úr hringtorginu.

Ágreiningur um sakarskiptingu var lagður fyrir tjonanefnd vátryggingafélaganna sem komst að þeirri niðurstöðu að ökumaður B beri helming sakar fyrir að aka út af innri hring við fyrsta útakstur og ökumaður A beri einnig helming sakar fyrir að veita ekki umferð um innri hring forgang.

M, sem var ökumaður A, telur sig hafa verið í fullum rétti. Máli sínu til stuðnings vísar hann m.a. til orðalags í umferðalögum nr. 77/2019, þ.e. 2. og 4. málslíð 6. mgr. 19. gr., en þar kemur fram að í hringtorgi sem skipt er í tvær akreinar skuli ökumaður velja hægri akrein, ytri hring, ætli hann að aka út úr hringtorginu á fyrstu gatnamótum og að óheimilt sé að skipta um akrein við hringtorg. Jafnframt bendir M á að það sé erfitt að ætlast til þess að A sýni B forgang, sbr. 3. ml. 6. mgr. sama ákvæðis, þar sem B hafi verið töluvert fyrir aftan A.

Í athugasemdum V2 til nefndarinnar, dags. 25. febrúar 2025, kemur fram að félagið sem ábyrgðartryggir B telur að skipta beri sök að jöfnu milli A og B. Bendir félagið m.a. á eftirtalda úrskurði nefndarinnar máli sínu til stuðnings: nr. 62/2020, nr. 76/2020, nr. 290/2021, nr. 142/2022 og 442/2024.

Í athugasemdum V1 sem ábyrgðartryggir A, dags. 11. apríl 2025, kemur fram að félagið telur að leggja beri alla sök á B. Rökin eru m.a. þau að ökumaður B hafi brotið reglur með akreinaskiptingu og ólögðmætum akstri út úr hringtorgi frá innri hring, án þess að veita ökutæki á ytri hring forgang. Þá hafi A verið á lögðmætri akrein, fylgt fyrirmælum laga og sýnt nægilega aðgát. Auk þess liggi fyrir að ákoman hafi verið á afturhluta A sem styðji að ökumaður B hafi hvorki haldið nægilegu bili né sýnt tilhlýðilega varúð.

Álit.

Ágreiningur snýr fyrst og fremst að því hver skuli bera ábyrgð á árekstrinum þar með talið hvort skipta skuli sök milli A og B.

Í 5. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatrýggingar segir að ef tjon hlýst af árekstri ökutækja skiptist tjonin á þau í réttu hlutfalli við sök þeirra sem hlut eiga að máli og með hliðsjón af atvikum öllum. Við mat á sök ökumanna er litið til háttætnisreglna umferðarlaga nr. 77/2019.

Í 2. málslíð 6. mgr. 19. gr. umferðarlaga segir að í hringtorgi sem skipt er í tvær akreinar skuli ökumaður velja hægri akrein, ytri hring, ætli hann að aka út úr hringtorginu á fyrstu gatnamótum. Enn fremur segir í 3. málslíð sömu málsgreinar að ökumaður á ytri hring skuli veita þeim sem ekur á innri hring forgang út úr torginu.

Þar sem ökumaður B ætlaði út úr hringtorginu á fyrstu gatnamótum eftir að hann ók inn í hringtorgið bar honum að aka á hægri akrein, ytri hring, um hringtorgið. Þessa gætti ökumaður B ekki. Hins vegar bar ökumanni A að víkja fyrir umferð úr innri hring er hann ók fram hjá fyrstu gatnamótunum, sbr. 3. málslíð sömu málsgreinar. Verður ráðið af gögnum málsins að ökumaður A hafi ekki gætt nægilega að

Þessum áskilnaði umrætt sinn. Það að ákoman hafi orðið á afturhluta A breytir að mati nefndarinnar ekki framangreindu. Meta verður sök ökumanna með hliðsjón af framangreindum lagaákvæðum og aðstæðum öllum og skiptist sök þannig að ökumaður A ber 1/2 hluta sakar og ökumaður B ber 1/2 hluta sakar á umræddum árekstri.

Niðurstaða.

Ökumaður bifreiðarinnar A ber helming sakar og ökumaður B ber helming sakar á umræddum árekstri.

Reykjavík, 25. júní 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 48/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila: (V1) og (V2)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B).

Sakarskipting. Hringtorg.

Gögn.

1. Málskot móttakið 28. janúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V2, dags. 14. febrúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Athugasemdir V1, dags. 13. maí 2025.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirbyggjandi tjónstilkynningu var bifreiðunum A og B ekið vestur Stekkjarbakka að hringtorgi á gatnamótum við Smiðjuveg og Reykjanesbraut. Þegar komið var inn í hringtorgið var A á ytri hring og B á innri hring. Hafi ökumaður B beygt út úr hringtorginu við fyrstu útkeyrslu, en ökumaður A hugðist halda áfram akstri í hringtorginu á ytri hring. Árekstur varð milli bifreiðanna þegar ökumaður B hugðist beygja út úr hringtorginu.

M, sem var ökumaður A, telur sig hafa verið í fullum rétti í umrætt sinn. Máli sínu til stuðnings vísar hann m.a. til orðalags í umferðalögum nr. 77/2019, þ.e. 2. málslíð 6. mgr. 19. gr., en þar kemur fram að í hringtorgi sem skipt er í tvær akreinar skuli ökumaður velja hægri akrein, ytri hring, ætli hann að aka út úr hringtorginu á fyrstu gatnamótum.

Í tölvupósti frá V2, dags. 27. janúar 2025, kemur fram að félagið telur að skipta beri sök að jöfnu milli A og B. Í athugasemdum V2 til nefndarinnar, dags. 14. febrúar 2025, segir hins vegar að félagið kjósi að gera ekki athugasemdir varðandi skiptingu sakar, heldur leggi það mat í hendur nefndarinnar.

Í athugasemdum V1 til nefndarinnar, dags. 13. maí 2025, kemur fram að félagið telur að leggja beri alla sök á B. Rökin eru m.a. þau að ökumaður A sem var á ytri akrein í samræmi við lög hafi ekki með réttu þurft að reikna með að ökumenn sem hugðust aka úr á fyrstu afrein væru að koma frá innri akrein. Jafnframt var á það bent að ökumaður B hafi brotið gegn 2 mgr. 20. gr. umferðarlaga en samkvæmt því ákvæði beri ökumanni sem hyggst skipta um akrein að ganga úr skugga um að það sé unnt án hættu eða óþarfa óþæginda fyrir aðra.

Álit.

Ágreiningur snýr ekki að atvikum máls, heldur hver skuli bera ábyrgð á árekstrinum þar með talið hvort skipta skuli sök milli A og B.

Í 5. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatrýggingar segir að ef tjón hlýst af árekstri ökutækja skiptist tjónið á þau í réttu hlutfalli við sök þeirra sem hlut eiga að máli og með hliðsjón af atvikum öllum. Við mat á sök ökumanna er litið til háttarnisreglna umferðarlaga nr. 77/2019.

Í 2. málslíð 6. mgr. 19. gr. umferðarlaga segir að í hringtorgi sem skipt er í tvær akreinar skuli ökumaður velja hægri akrein, ytri hring, ætli hann að aka út úr hringtorginu á fyrstu gatnamótum. Enn fremur segir í 3. málslíð sömu málsgreinar að ökumaður á ytri hring skuli veita þeim sem ekur á innri hring forgang út úr torginu.

Þar sem ökumaður B ætlaði út úr hringtorginu á fyrstu gatnamótum eftir að hann ók inn í hringtorgið bar honum að aka á hægri akrein, ytri hring, um hringtorgið. Þessa gætti ökumaður B ekki. Hins vegar bar ökumanni A að víkja fyrir umferð úr innri hring er hann ók fram hjá fyrstu gatnamótunum, sbr. 3. málslíð sömu málsgreinar. Verður ráðið af gögnum málsins að ökumaður A hafi ekki gætt nægilega að þessum áskilnaði umrætt sinn. Meta verður sök ökumanna með hliðsjón af framangreindum lagaákvæðum og aðstæðum öllum og skiptist sök þannig að ökumaður A ber 1/2 hluta sakar og ökumaður B ber 1/2 hluta sakar á umræddum árekstri.

Niðurstaða.

Ökumaður bifreiðarinnar A ber 1/2 hluta sakar og ökumaður B ber 1/2 hluta sakar á umræddum árekstri.

Reykjavík, 18. júní 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Margrét Arnheiður Jónsdóttir

Mál nr. 49/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila : (V1) og (V2)****Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B).****Sakarskipting. Sönnun.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 5. febrúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V1, dags. 14. febrúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 14. febrúar 2025.
4. Tölvupóstur V2, dags. 9. apríl 2025.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirbyggjandi tjónstilkynningu varð árekstur milli bifreiðarinnar A, sem er vátryggð hjá V1, og bifreiðarinnar B, sem vátryggð er hjá V2, á Suðurlandsvegi rétt utan við Hveragerði. Var bifreiðinni B ekið aftan á bifreiðina A sem er í eigu M. Ökumenn gerðu sameiginlega tjónstilkynningu á vettvangi en skiluðu þrátt fyrir það mismunandi afriti til síns tryggingafélags. Var teiknuð mynd á framhlið tjónstilkynningar ekki eins á báðum eintökum og ekki heldur krossamerkingar á framhlið tjónstilkynninga. Ökumaður A segir að hann hafi skipt um akrein, frá hægri yfir á þá vinstri og hægt á sér í þeim tilgangi að beygja til vinstri. Ökumaður B hafi einnig gert hið sama og ók við það aftan á A. Á framhlið tjónstilkynningar A er merkt við að A sé að beygja til vinstri og B sé að aka í sömu átt á annarri akrein og að skipta um akrein. Kveður ökumaður A árekstur hafa orðið á vinstri akrein. Ökumaður B lýsir því að hafa ekið á vinstri akrein Suðurlandsvegar þegar bifreiðin A skipti um akrein yfir á þá akrein og gaf við það ökumanni B ekki svigrúm til að hemla. Á framhlið tjónstilkynningar er merkt að B sé að skipta um akrein og að aka fram úr.

Ágreiningur um sakarskiptingu var lagður fyrir tjónanefnd vátryggingafélaganna sem komast að þeirri niðurstöðu að skipta verði sök til helminga þar sem aðdragandi áreksturs væri ósannaður. M sem er eigandi A er ekki sáttur við þá niðurstöðu og telur að ökumaður B eigi að bera alla sök á umræddum árekstri fyrir að aka aftan á A. Það sé grundvallarregla í umferðarlögum að sá sem ekur aftan á beri alla ábyrgð á því að halda nægilegri fjarlægð til að koma í veg fyrir árekstur. Niðurstaða tjónanefndar byggir á tveimur mótsagnarkenndum tjónstilkynningum sem báðir ökumenn undirrita, en þær séu ekki samhljóma hvað varðar aðdraganda árekstursins. V2 hafi staðfest skriflega þann 15. júní 2024 að A væri í rétti og gaf M heimild til að hefja viðgerð á bifreiðinni. Þessi fyrri afstaða V2 styðji mál M um að B beri alla ábyrgð á árekstrinum.

V1 telur að ökumaður B eigi að bera alla sök á árekstrinum og vísar því til stuðnings til 2. mgr. 20. gr. og 1. mgr. 23. gr. umferðarlaga nr. 77/2019. Telur V1 ljóst að ökumaður B hafi ekki gætt nægjanlega að annarri umferð er hann skipti um akrein með þeim afleiðingum að hann ók aftan á A. Ökumaður B viðurkenni tvisvar á báðum sameiginlegu skýrslunum að hafa skipt um akrein og á annarri tilkynningunni viðurkennir hann framúrakstur. Þar af leiðandi bar honum að sýna varúð við akreinaskiptin sem hefði hann átt að aka hægra megin fram úr A þar sem hann ætlaði að beygja til vinstri á veginum. Ekkert banni það að tekin sé vinstri beygja á þessum stað á þjóðveginum.

V2 telur ógerlegt að fullyrða með nægilegri vissu hvernig aðdraganda áreksturs var háttað, enda stangist framburðir ökumanna og önnur gögn á hvað það varði og því verði að skipta sök til helminga.

Álit.

Ágreiningur er um sakarskiptingu vegna áreksturs sem varð á Suðurlandsvegi rétt utan við Hveragerði milli bifreiðarinnar A, vátryggðar hjá V1, og bifreiðarinnar B, sem vátryggð er hjá V2. Af gögnum málsins verður ráðið að bifreið B ók aftan á bifreið A. Hins vegar greinir aðila á um aðdraganda áreksturs, þ.e. hvort A hafi skipt um akrein í veg fyrir B rétt fyrir eða um leið og árekstur varð eða hvort ökumaður B hafi skipt um akrein í kjölfar þess að A var búinn að færa sig yfir á vinstri akrein og ekki gætt að því að halda nægilegri fjarlægð milli bifreiðanna. Á vettvangi var gerð sameiginleg tjónstilkynning, og liggja tvö eintök hennar fyrir í málinu, undirrituð af báðum ökumönnum. Þótt ekki

sé samræmi milli teikningar á framhlið og krossamerkinga á tilkynningunum kemur það skýrt fram í báðum eintökum að ökumaður B hafi skipt um akrein í aðdraganda áreksturs. Þá kemur fram á eintaki ökumanns B viðurkenning á að hafa skipt um akrein og ætlað sér að taka fram úr ökutæki A. Með hliðsjón af þessum merkingum, og þeirri staðreynd að B ók aftan á A, verður að leggja til grundvallar að ökumaður B hafi ekki gætt nægjanlega að annarri umferð fyrir framan sig í aðdraganda áreksturs, líkt og honum bar skv. 2. mgr. 18. gr. og 2. mgr. 20. gr. umferðarlaga nr. 77/2019. Ekkert liggur fyrir í málinu sem sýnir fram á að ökumaður A hafi brotið gegn umferðareglum með því að skipta um akrein og stöðva áður en hann hugðist taka vinstri beygju út af veginum enda var slík beygja heimil á árekstrarstað. Með vísan til framangreinds ber ökumaður B alla sök á umræddum árekstri.

Niðurstaða.

Ökumaður bifreiðarinnar B ber alla sök á umræddum árekstri.

Reykjavík, 12. maí 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 50/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Lögboðin ökutækjatrýgging.

Skráningarnúmer ökutækis (A)

Nafn vátryggingartaka ökutækjatrýggingarinnar (X)

Skaðabótaábyrgð. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 29. janúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 17. mars 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 28. maí 2025, ásamt fylgiskjölum.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 10. júní 2025.

Málsatvik.

Samkvæmt málskoti kveðst M hafa um kl. 20.00 hinn 23. febrúar 2024 dottið aftur fyrir sig þegar hún var farþegi í strætisvagni A í eigu X. Hafi A tekið skyndilega hratt af stað með þeim afleiðingum að M, sem hafði bakpoka á bakinu, datt aftur fyrir sig. Hafi M lent ofan á bakpokanum og fengið slynk á hálsinn. Segir í málskoti að M hafi strax hringt í dóttur sína sem tók á móti M við stoppistöð nærri MR, þar sem dóttir M býr. Segir einnig að dóttir M hafi tekið mynd af bílnúmeri A þegar dóttir M áttaði sig á afleiðingum slyssins og er tímasett mynd frá kl. 20.23 hinn 23. febrúar 2024 af bílnúmeri A á meðal málgagna.

Daginn eftir slysið leitaði M á bráðamóttöku Landspítala. Þar er framangreint reifað en auk þess segir að um kvöldið á tjónsdag hafi M fengið vaxandi höfuðverk og svima. Lýsir M sjóntruflunum o.fl. og segir að M hafi verið að kljást við uppköst, sé óstöðug á fótum og með svima. Var M greind með heilahristing eftir höfuðhögg.

Hinn 24. febrúar 2024 sendi M tölvupóst til X þar sem slysið var tilkynnt. Þar lýsir M framangreindu og tiltekur að að hún hafi rekið höfuðið í gólf A og að myndavél, sem var í bakpokanum, sé skemmd. M fylgir tilkynningunni eftir með öðrum tölvupósti til X 27. febrúar 2024. Þar segir m.a. að M hafi farið í veikindaleyfi eftir slysið. Með tölvupóstinum fylgdi afrit af reikningi vegna komu á bráðamóttöku Landspítala. Hinn 28. febrúar 2024 svarar starfsmaður X tölvupóstunum og óskar eftir símanúmeri M. Hinn 3. mars 2024 svarar dóttir M, upplýsir að M tali takmarkaða enskukunnáttu og kannar hvort starfsmaður X geti haft samband við sig. Starfsmaður X svarar samdægurs, segir það í finu lagi og fær í kjölfarið símanúmerið sent frá dóttur M. Hinn 7. mars 2024 hefur dóttir M aftur samband við starfsmann X, vísar til fyrri samskipta og kannar hvort starfsmaður X geti haft samband við hana næsta dag. Samkvæmt málskoti hafði enginn starfsmaður X samband við M á þeim degi.

Þá segir einnig í málskoti að M hafi farið þrisvar sinnum á skrifstofu X. Í fyrstu heimsókn var hún upplýst um að slysið hafi verið skráð, í annarri heimsókn var henni sagt að starfsmaður X, sem væri með málið, væri ekki lengur starfsmaður X og í þriðju heimsókn sinni hafi hún ekki fengið neina aðstoð. Af gögnum málsins má ráða að ekki hafi verið frekari samskipti á milli aðila fyrr en 19. október 2024 þegar dóttir M hefur aftur samband við starfsmann X til að afla upplýsinga um stöðu málsins. Þá kemur í ljós að viðkomandi starfsmaður X sé í leyfi og var bent á að hafa samband við annan starfsmann X.

M hefur krafist viðurkenningar á bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu bifreiðarinnar A hjá V vegna þeirra meiðsla sem hún hlaut við umrætt atvik.

V hefur hafnað bótaskyldu og telur ósannað að slysið hafi átt sér stað með þeim hætti sem M lýsir. Vísar V til þess að ekkert sé skráð hjá X sem staðfesti frásögn M af atvikinu. V hafi þannig kallað eftir upplýsingum frá X en þar séu engin gögn sem staðfesti frásögn M. Þá vísar V til þess að M hafi ekki upplýst vagnstjóra vagnsins um atvikið og því sé M ein til frásagnar um hinn meinta tjónsatburð. Til að mynda hafi M ekki lagt fram neina yfirlýsingu/staðfestingu vitna sem geta borið um málsatvik. Þá hafnar V því að fyrirbyggjandi læknisfræðileg gögn renni fullnægjandi stöðum undir að M hafi hlotið áverkana við fall í vagninum. V telur því ekki skilyrði til bótaréttar úr lögbundinni ökutækjatrýggingu X hjá V séu uppfyllt.

Álit.

Í 1. mgr. 4. gr. laga um ökutækjatryggingar nr. 30/2019 kemur fram að eigandi (umráðamaður) ökutækis skal bæta tjón sem hlýst af notkun þess þótt tjónið verði ekki rakið til bilunar eða galla á ökutækinu eða ógætni ökumanns. Ágreiningur málsins snýr að því hvort tjónið (slys M) verði rakið til notkunar ökutækisins A. Meginskilyrði bótaskyldu er að það sé orsakasamband á milli hlutlægu ábyrgðarinnar og tjónsins og tjónþoli ber sönnunarbyrði fyrir því.

Gögn um það hvað gerðist í A hinn 23. febrúar 2024 eru að einhverju leyti takmörkuð. Hins vegar liggur fyrir að dóttir M taldi ástæðu til að taka mynd af bílnúmeri A rétt eftir það tímamark þegar slysið er sagt hafa átt sér stað og verður að telja það styðja frásögn M um að eitthvað hafi sannarlega gerst í A á þeim tíma sem um ræðir. Þá liggur fyrir að M leitaði á bráðdeild daginn eftir vegna áverka sem hún rekur til falls í A og er M greind af læknum með heilahristing. Einnig liggja fyrir tölvupóstssamskipti frá M til starfsmanns X, fyrst tilkynning um slysið frá því daginn eftir slysið og síðari samskipti þar sem dóttir M fylgir tilkynningunni eftir. Af gögnum málsins má ráða að fullt samræmi er í frásögn M á bráðamóttöku og í samskiptum við X og verður M hvorki látin bera halla af því að engin gögn séu til staðar hjá X sem staðfesta frásögn M, né að staðsetning slyss sé rangt skráð í slysaskráningarkerfi bráðamóttöku. Á það sérstaklega við þar sem á meðal gagna málsins eru tölvupóstar sem sannarlega staðfesta að M tilkynnti slysið til X og fylgdi tilkynningunni eftir.

Þegar litið er til alls þessa verður að telja að framburður M sé trúverðugur og að M hafi tekist að sanna að hún hafi fallið í A og að meiðsl hennar megi rekja til notkunar A í skilningi 1. mgr. 4. gr. laga um ökutækjatryggingar, nr. 30/2019. Af því leiðir að M á rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu hjá V. Hins vegar liggja ekki fyrir upplýsingar um umfang tjóns M, þar með talið hvort um varanlegar afleiðingar sé að ræða.

Niðurstaða.

M á rétt á bótum fyrir líkamstjón úr ábyrgðartryggingu bifreiðarinnar A hjá V að því marki sem sýnt verður fram á slíkt tjón.

Reykjavík, 25. júní 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Jóhann Tómas Sigurðsson

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 51/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.****Nafn vátryggingartaka ábyrgðartryggingar(X)****Skaðabótaábyrgð. Vinnuslys.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 3. febrúar 2025 ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf M dags 4. febrúar 2025 ásamt fylgiskjali.
3. Bréf V dags. 27. febrúar 2025 ásamt fylgiskjali.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi, hinn 29. ágúst 2024, er hann var að störfum í þágu X, orðið fyrir líkamstjóni. Samkvæmt tilkynningu til Vinnueftirlitsins, dags. 30. ágúst 2024, hafi atvik verið þau að vinna hafi staðið yfir við strekkingar á vírum í bitasteypu á miðjubekk í plötusal. Hafi starfsmaður verið að færa tjakk á milli víra, heyrt eitthvað hljóð og þá stokkið niður á filigranborð og skoðað undir borðið. Hafi þá festingar á hinum endanum gefið sig og allir vírarnir nema tveir skotist úr lásnum. Hafi M fengið víra í kvið sinn og mjöðm. Krefst M bóta vegna líkamstjóns síns úr ábyrgðartryggingu X hjá V. Byggir M kröfu sína á því að bekkurinn sem hélt vírunum hafi verið vanbúinn, ekki uppfyllt almennar öryggiskröfur og slysaætta hafi fylgt notkun hans. Hafi X brugðist skyldum sínum samkvæmt nánar tilgreindum ákvæðum laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum og reglugerða settra með stoð í þeim með því að ganga ekki úr skugga um að bekkurinn og þær festingar sem héldu vírunum væru örugg. Hafi X borið að tryggja að engum stafaði hætta af notkun umrædds búnaðar og vanræksla þeirrar skyldu hafi leitt til líkamstjóns M. Jafnframt megi að hluta til rekja orsök slyssins til þess að X hafi vanrækt að gera fullnægjandi skriflega áætlun um verklag við umrædda vinnu. Hefði fullnægjandi áætlun legið fyrir hefði X getað gert ráðstafanir til að koma í veg fyrir slys sem þessi. Er vísað til eftirlitsskýrslu Vinnueftirlitsins í þessu samhengi en þar hafi komið fram kröfur um úrbætur á vinnuumhverfi starfsfólks X, um endurskoðun skriflegrar áætlunar X um öryggi og heilbrigði og að áhættumat skuli liggja fyrir. Framangreindu til stuðnings er vísað til nánar tilgreindra ákvæða laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum og reglugerða settra með stoð í þeim. Er einnig vísað til dóms Landsréttar í máli nr. 494/2019 en þar komi m.a. fram að markmið áhættumats, en skylda til gerðar þess hvíli á herðum atvinnurekanda, sé að greina hvaða hættur fylgi tilteknum verkþáttum og mæla skýrlega fyrir um hvaða verklagi skuli fylgt til að koma í veg fyrir eða draga úr hættu á slysum. Með gerð áhættumats skapist því tækifæri til að gera ráðstafanir til að tryggja öryggi og draga úr slysaættu. Sé af öllu framangreindu ljóst að slys M megi rekja til vanbúnaðar, hættulegra vinnuaðstæðna og skorts á áhættumati.

Gerir M þá athugasemdir við röksemdafærslu V í höfnunarbréfi þess dags 24. janúar 2025. Þar haldi V því fram að vírarnir hafi gefið sig vegna málmpreytu og hafi X látið yfirfara búnaðinn tveimur mánuðum fyrir slysið. M geti ekki fallist á þau rök enda hafi sú yfirferð þá ekki verið framkvæmd betur en svo að málmpreyta yfirsást við hana. Hafi þá verið um málmpreytu að ræða hafi tækið verið vanbúið, sem hafi leitt til slyssins. Vinnuaðstæður þar sem vírar skjótist í starfsmenn verði að teljast ófullnægjandi og hafi X verið skylt að tryggja að starfsfólki stafaði ekki hætta af því að vinna umrætt verk. Jafnframt byggir V höfnun sína á því að X hafi framkvæmt áhættugreiningar fyrir öll störf innan fyrirtækisins og verklagi við strekkingar hafi verið fylgt til samræmis við vinnuhandbók frá árinu 2019. Hvað þetta varði vísar M til fyrirmæla Vinnueftirlitsins í áður nefndri eftirlitsskýrslu um að X skuli endurskoða þá þætti skriflegrar áætlunar fyrirtækisins um öryggi og heilbrigði sem eigi við um umrætt verk. Er enn fremur vísað til þess að M hafi verið að framkvæma umrætt verk í fyrsta skipti og án leiðsagnar. Það eitt og sér gefi til kynna að aðstæður hafi ekki verið fullnægjandi.

Í seinna bréfi sínu til nefndarinnar vísar M til úrbótaáætlunar X en með henni sé sýnt fram á að vinnuaðstæður á slysdegi hafi verið ófullnægjandi og hafi hún verið unnin eftir slys M í þeim tilgangi að tryggja að slysið endurtæki sig ekki.

Í bréfi V til nefndarinnar er vísað til þess að bekkurinn sem notaður var við verkið hafi verið settur upp tveimur mánuðum fyrir slysið og hafi hann þá verið yfirfarinn. Einu breytingarnar sem þá hafi verið gerðar hafi þjónað þeim tilgangi að auka öryggi en bekkurinn hafi verið settur upp af viðurkenndum

verktökum og suðumönnum. V hafni því alfarið að búnaður til verksins hafi verið vanbúinn. Samkvæmt upplýsingum frá X hafi festing til að strekkja vírana losnað þar sem suða gaf sig vegna málmþreytu. Það sem fram komi í skýrslu Vinnueftirlitsins séu þá aðeins almenn og leiðbeinandi fyrirmæli en engum sérstökum tilmælum um úrbætur sé beint til X. Þá hafi áhættumat legið fyrir á slysdegi og þjálfun starfsmanna hafi verið fyrir hendi. V geti ekki fallist á að X hafi sýnt af sér vanrækslu þar sem bekkurinn hafi verið nýlega yfirfarinn og X hafi þar af leiðandi ekki verið meðvitað um að vírar gætu losnað sökum málmþreytu. Hafi X þvert á móti mátt gera ráð fyrir því að ástand bekkisins hafi verið fullnægjandi. Vísar V til dóms Hæstaréttar í máli nr. 57/2003 og dóms héraðsdóms Reykjavíkur í máli E-4296/2020 máli sínu til stuðnings. Úrbótaáætlun X, sem M hafi lagt fram með málskoti sínu, staðfesti þá ekki að vinnuaðstæður hafi verið ófullnægjandi á slysdegi. Í úrbótaáætluninni sé hvergi fjallað um strekkingarbúnaðinn eða breytingu á verklagi hvað hann varðar. Sé það þá af og frá að það verði metið vinnuveitendum til sakar að bæta aðbúnað enda geti gott lengi batnað. Slys M verði samkvæmt framasögðu ekki rakið til saknæmrar háttsemi X og þar af leiðandi sé bótaskylda ekki fyrir hendi.

Álit.

Almennar sönnunarreglur í skaðabótarétti gera ráð fyrir því að sá sem heldur því fram að annar beri skaðabótaábyrgð á tjóni sínu beri sönnunarbyrði um að skilyrði slíkrar ábyrgðar séu uppfyllt. Það hvílir því á M að sýna fram á tjón sitt og að umrætt tjón sé að rekja til saknæmra athafna eða athafnaleysis X eða annarra atvika eða aðstæðna sem X verði gert að bera skaðabótaábyrgð vegna.

M byggir í fyrsta lagi á því að þar sem festingar þær sé héldu vírunum hafi verið vanbúnar, enda hafi vírarnir losnað frá og valdið líkamstjóni M. Jafnvel þó vírarnir hafi losnað vegna málmþreytu sé um vanbúnað að ræða og hefði málmþreytunnar átt að verða vart við hefðbundið eftirlit. Fyrir nefndinni liggja engin gögn er sýni fram á hvað nákvæmlega varð þess valdandi að umræddir vírar losnuðu með þeim afleiðingum að þeir skutust í M og ollu líkamstjóni hans. Það verður t.a.m. ekki ráðið af fyrirliggjandi skýrslu um skoðun Vinnueftirlitsins dags. 30. ágúst 2024 en þar kemur aðeins fram að suður á búnaði hafi gefið sig. Hafi, eins og X heldur fram, verið um málmþreytu að ræða, hefur M þá ekki sýnt fram á að hennar hefði átt að verða vart við yfirferð á bekknum tveimur mánuðum fyrir slysið. Hefur þá ekki verið sýnt fram á að bekkurinn hafi að öðru leyti verið í andstöðu við öryggiskröfur eða að X hafi verið eða mátt vera kunnugt um að hætta væri á að festingarnar gæfu sig eða að eftirliti þess með búnaðinum hafi verið ábótavant. Af sönnunarskorti varðandi framangreint verður M að bera hallann og er því ekki sýnt fram á að um saknæman vanbúnað hafi verið að ræða.

Í öðru lagi er byggt á því að fullnægjandi áhættumat og áætlanir um forvarnir verkpátta hafi ekki legið fyrir og er vísað til ummæla í skýrslu Vinnueftirlitsins því til stuðnings. Í skýrslunni kemur fram að ef fullnægjandi áhættumat og áætlun um forvarnir liggi ekki fyrir séu auknar líkur á slysum og heilsutjóni starfsfólks. Eru þá gefin fyrirmæli um að endurskoða skuli þá þætti skriflegrar áætlunar X um öryggi og heilbrigði sem eigi við um slysið. Eru þá settar fram almennar leiðbeiningar um gerð slíkrar áætlunar. Ætla má að umrædd fyrirmæli hafi verið sett fram til samræmis við 30. gr. reglugerðar nr. 920/2006 um skipulag og framkvæmd vinnuverndarstarfs á vinnustöðum en þar segir m.a. að þegar vinnuslys verði skuli endurskoða þá þætti áætlunar um öryggi og heilbrigði sem eigi við. Í ljósi þeirra gagna sem fyrir nefndinni liggja og þess að skylda til endurskoðunar áætlunar um öryggi og heilbrigði er alltaf til staðar í kjölfar vinnuslyss verður sú ályktun ekki dregin af orðalagi skýrslunnar að áætlun um öryggi og heilbrigði hafi í sjálfu sér verið ófullnægjandi á slysdegi. Verður M að bera hallann af sönnunarskorti hvað það varðar.

Af framangreindu leiðir að ekki er sýnt fram á að slys M verði rakið til atvika eða aðstæðna sem X verði gert að bera skaðabótaábyrgð vegna. Verður M að bera hallann af því og er þar af leiðandi óhjákvæmilegt að hafna kröfu hans.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 20. maí 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 52/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.****Nafn vátryggingartaka ábyrgðartryggingar(X)****Skaðabótaábyrgð. Vinnuslys.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 3. febrúar 2025 ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf M dags 4. febrúar 2025 ásamt fylgiskjali.
3. Bréf V dags. 27. febrúar 2025 ásamt fylgiskjöllum.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi, hinn 29. ágúst 2024, er hann var að störfum í þágu X, orðið fyrir líkamstjóni. Samkvæmt tilkynningu til Vinnueftirlitsins, dags. 30. ágúst 2024, hafi atvik verið þau að vinna hafi staðið yfir við strekkingar á vírum í bitasteypu á miðjubekk í plötusal. Hafi starfsmaður verið að færa tjakk á milli víra, heyrt eitthvað hljóð og þá stokkið niður á filigranborð og skoðað undir borðið. Hafi þá festingar á hinum endanum gefið sig og allir vírarnir nema tveir skotist úr lásnum. Hafi M fengið víra í fótinn og orðið fyrir áverkum á læri og kálfa. Krefst M bóta vegna líkamstjóns síns úr ábyrgðartryggingu X hjá V. Byggir M kröfu sína á því að bekkurinn sem hélt vírunum hafi verið vanbúinn, ekki uppfyllt almennar öryggiskröfur og slyshætta hafi fylgt notkun hans. Hafi X brugðist skyldum sínum samkvæmt nánar tilgreindum ákvæðum laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum og reglugerða settra með stoð í þeim með því að ganga ekki úr skugga um að bekkurinn og þær festingar sem héldu vírunum væru örugg. Hafi X borið að tryggja að engum stafaði hætta af notkun umrædds búnaðar og vanræksla þeirrar skyldu hafi leitt til líkamstjóns M. Jafnframt megi að hluta til rekja orsök slyssins til þess að X hafi vanrækt að gera fullnægjandi skriflega áætlun um verklag við umrædda vinnu. Hefði fullnægjandi áætlun legið fyrir hefði X getað gert ráðstafanir til að koma í veg fyrir slys sem þessi. Er vísað til eftirlitsskýrslu Vinnueftirlitsins í þessu samhengi en þar hafi komið fram kröfur um úrbætur á vinnuumhverfi starfsfólks X, um endurskoðun skriflegrar áætlunar X um öryggi og heilbrigði og að áhættumat skuli liggja fyrir. Framangreindu til stuðnings er vísað til nánar tilgreindra ákvæða laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum og reglugerða settra með stoð í þeim. Er einnig vísað til dóms Landsréttar í máli nr. 494/2019 en þar komi m.a. fram að markmið áhættumats, en skylda til gerðar þess hvíli á herðum atvinnurekanda, sé að greina hvaða hættur fylgi tilteknum verkþáttum og mæla skýrlega fyrir um hvaða verklagi skuli fylgt til að koma í veg fyrir eða draga úr hættu á slysum. Með gerð áhættumats skapist því tækifæri til að gera ráðstafanir til að tryggja öryggi og draga úr slyshættu. Sé af öllu framangreindu ljóst að slys M megi rekja til vanbúnaðar, hættulegra vinnuaðstæðna og skorts á áhættumati.

Gerir M þá athugasemdir við röksemdafærslu V í höfnunarbréfi þess dags 24. janúar 2025. Þar haldi V því fram að vírarnir hafi gefið sig vegna málmpreytu og hafi X látið yfirfara búnaðinn tveimur mánuðum fyrir slysið. M geti ekki fallist á þau rök enda hafi sú yfirferð þá ekki verið framkvæmd betur en svo að málmpreyta yfirsást við hana. Hafi þá verið um málmpreytu að ræða hafi tækið verið vanbúið, sem hafi leitt til slyssins. Vinnuaðstæður þar sem vírar skjótist í starfsmenn verði að teljast ófullnægjandi og hafi X verið skylt að tryggja að starfsfólki stafaði ekki hætta af því að vinna umrætt verk. Jafnframt byggir V höfnun sína á því að X hafi framkvæmt áhættugreiningar fyrir öll störf innan fyrirtækisins og verklagi við strekkingar hafi verið fylgt til samræmis við vinnuhandbók frá árinu 2019. Hvað þetta varði vísar M til fyrirmæla Vinnueftirlitsins í áður nefndri eftirlitsskýrslu um að X skuli endurskoða þá þætti skriflegrar áætlunar fyrirtækisins um öryggi og heilbrigði sem eigi við um umrætt verk. Er enn fremur vísað til þess að M hafi verið að framkvæma umrætt verk í fyrsta skipti og án leiðsagnar. Það eitt og sér gefi til kynna að aðstæður hafi ekki verið fullnægjandi.

Í seinna bréfi sínu til nefndarinnar vísar M til úrbótaáætlunar X en með henni sé sýnt fram á að vinnuaðstæður á slysdegi hafi verið ófullnægjandi og hafi hún verið unnin eftir slys M í þeim tilgangi að tryggja að slysið endurtæki sig ekki.

Í bréfi V til nefndarinnar er vísað til þess að bekkurinn sem notaður var við verkið hafi verið settur upp tveimur mánuðum fyrir slysið og hafi hann þá verið yfirfarinn. Einu breytingarnar sem þá hafi verið gerðar hafi þjónað þeim tilgangi að auka öryggi en bekkurinn hafi verið settur upp af viðurkenndum

verktökum og suðumönnum. V hafni því alfarið að búnaður til verksins hafi verið vanbúinn. Samkvæmt upplýsingum frá X hafi festing til að strekkja vírana losnað þar sem suða gaf sig vegna málmþreytu. Það sem fram komi í skýrslu Vinnueftirlitsins séu þá aðeins almenn og leiðbeinandi fyrirmæli en engum sérstökum tilmælum um úrbætur sé beint til X. Þá hafi áhættumat legið fyrir á slysdegi og þjálfun starfsmanna hafi verið fyrir hendi. V geti ekki fallist á að X hafi sýnt af sér vanrækslu þar sem bekkurinn hafi verið nýlega yfirfarinn og X hafi þar af leiðandi ekki verið meðvitað um að vírar gætu losnað sökum málmþreytu. Hafi X þvert á móti mátt gera ráð fyrir því að ástand bekkisins hafi verið fullnægjandi. Vísar V til dóms Hæstaréttar í máli nr. 57/2003 og dóms héraðsdóms Reykjavíkur í máli E-4296/2020 máli sínu til stuðnings. Úrbótaáætlun X, sem M hafi lagt fram með málskoti sínu, staðfesti þá ekki að vinnuaðstæður hafi verið ófullnægjandi á slysdegi. Í úrbótaáætluninni sé hvergi fjallað um strekkingarbúnaðinn eða breytingu á verklagi hvað hann varðar. Sé það þá af og frá að það verði metið vinnuveitendum til sakar að bæta aðbúnað enda geti gott lengi batnað. Slys M verði samkvæmt framasögðu ekki rakið til saknæmrar háttsemi X og þar af leiðandi sé bótaskylda ekki fyrir hendi.

Álit.

Almennar sönnunarreglur í skaðabótarétti gera ráð fyrir því að sá sem heldur því fram að annar beri skaðabótaábyrgð á tjóni sínu beri sönnunarbyrði um að skilyrði slíkrar ábyrgðar séu uppfyllt. Það hvílir því á M að sýna fram á tjón sitt og að umrætt tjón sé að rekja til saknæmra athafna eða athafnaleysis X eða annarra atvika eða aðstæðna sem X verði gert að bera skaðabótaábyrgð vegna.

M byggir í fyrsta lagi á því að þar sem festingar þær sé héldu vírunum hafi verið vanbúnar, enda hafi vírarnir losnað frá og valdið líkamstjóni M. Jafnvel þó vírarnir hafi losnað vegna málmþreytu sé um vanbúnað að ræða og hefði málmþreytunnar átt að verða vart við hefðbundið eftirlit. Fyrir nefndinni liggja engin gögn er sýni fram á hvað nákvæmlega varð þess valdandi að umræddir vírar losnuðu með þeim afleiðingum að þeir skutust í M og ollu líkamstjóni hans. Það verður t.a.m. ekki ráðið af fyrirbyggjandi skýrslu um skoðun Vinnueftirlitsins dags. 30. ágúst 2024 en þar kemur aðeins fram að suður á búnaði hafi gefið sig. Hafi, eins og X heldur fram, verið um málmþreytu að ræða, hefur M þá ekki sýnt fram á að hennar hefði átt að verða vart við yfirferð á bekknum tveimur mánuðum fyrir slysið. Hefur þá ekki verið sýnt fram á að bekkurinn hafi að öðru leyti verið í andstöðu við öryggiskröfur eða að X hafi verið eða mátt vera kunnugt um að hætta væri á að festingarnar gæfu sig eða að eftirliti þess með búnaðinum hafi verið ábótavant. Af sönnunarskorti varðandi framangreint verður M að bera hallann og er því ekki sýnt fram á að um saknæman vanbúnað hafi verið að ræða.

Í öðru lagi er byggt á því að fullnægjandi áhættumat og áætlanir um forvarnir verkpátta hafi ekki legið fyrir og er vísað til ummæla í skýrslu Vinnueftirlitsins því til stuðnings. Í skýrslunni kemur fram að ef fullnægjandi áhættumat og áætlun um forvarnir liggi ekki fyrir séu auknar líkur á slysum og heilsutjóni starfsfólks. Eru þá gefin fyrirmæli um að endurskoða skuli þá þætti skriflegrar áætlunar X um öryggi og heilbrigði sem eigi við um slysið. Eru þá settar fram almennar leiðbeiningar um gerð slíkrar áætlunar. Ætla má að umrædd fyrirmæli hafi verið sett fram til samræmis við 30. gr. reglugerðar nr. 920/2006 um skipulag og framkvæmd vinnuverndarstarfs á vinnustöðum en þar segir m.a. að þegar vinnuslys verði skuli endurskoða þá þætti áætlunar um öryggi og heilbrigði sem eigi við. Í ljósi þeirra gagna sem fyrir nefndinni liggja og þess að skylda til endurskoðunar áætlunar um öryggi og heilbrigði er alltaf til staðar í kjölfar vinnuslyss verður sú ályktun ekki dregin af orðalagi skýrslunnar að áætlun um öryggi og heilbrigði hafi í sjálfu sér verið ófullnægjandi á slysdegi. Verður M að bera hallann af sönnunarskorti hvað það varðar.

Af framangreindu leiðir að ekki er sýnt fram á að slys M verði rakið til atvika eða aðstæðna sem X verði gert að bera skaðabótaábyrgð vegna. Verður M að bera hallann af því og er þar af leiðandi óhjákvæmilegt að hafna kröfu hans.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 20. maí 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

VARNARAÐILI HAFNAÐI AÐ HLÍTA ÚRSKURÐI

Mál nr. 54/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Fasteignatrygging.****Gildissvið váttryggingar. Undanþágur.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 3. febrúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 13. febrúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 18. febrúar 2025 og 17. mars 2025, ásamt fylgiskjölum.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 19. mars 2025.

Málsatvik.

Í málgögnum er málavöxtum lýst með þeim hætti að vatnstjón hafi orðið á fasteign M í sveitarfélaginu A sem rekja megi til asahláku og leysinga þann 26. febrúar 2024. Útveggir sem snúa að brekku hafi byrjað að leka. Tjónið þann dag og einnig tjón sem varð 26. apríl 2024 var tilkynnt til Náttúruhamfaratrygginga Íslands (NTÍ) sem hafnaði bótakröfu á grundvelli þess að hægfara skriðuföll féllu utan bótaskyldu NTÍ, sbr. 4. tölul. 1. mgr. 2. gr. reglugerðar nr. 770/2023 um NTÍ sem stoð á í lögum nr. 55/1992. Var vatnsflóði einnig hafnað með vísan til 5. tölul. sömu greinar. Í ljósi þessa gerði M kröfu um bætur úr fasteignatryggingu sinni hjá V. Af hálfu V var bótaskyldu hafnað á þeim grundvelli að tjón M verði ekki rakið til skýfalls- eða asahláku í skilningi 4. gr. skilmála tryggingarinnar. Í afstöðubræfi V segir jafnframt að um sé að ræða tjón sem rakið verði til þess að aðbúnaður við húsið, frárennsli o.þ.h. sé ófullnægjandi, sem leiði til þess að vatn eigi greiða leið inn í húsið.

M telur óumdeilt að asahlákuflóð úr brekku fyrir ofan hús hans hafi fallið á húsið sjálft þann 26. febrúar 2024. Byggir M þá afstöðu sína á því að í minnisblaði matsmanns NTÍ komi fram að asahlákuvatn hafi „... mögulega farið inn um glugga á salerni og gegnum steypuskil og sökkla sem og með inntökum í tæknirými.“ Vísar M til þess að hvergi komi fram í skilmálum, lögum eða reglugerðum sem takmarka bótaábyrgð V í máli þessu í heild eða hluta. Að lokum telur M ekkert hafa komið fram sem sanni eða gefi til kynna að viðhaldi á húsinu hafi verið ábótavant. Húsið hafi verið byggt í hallandi brekku og hafi byggingafulltrúi A aldrei fært fram athugasemdir vegna þessa.

Í bréfi V til nefndarinnar eru málsatvik rakin og kemur þar fram að M hafi haft samband við umboðsmann V í lok febrúar 2024 og lýst vandamáli sem fólst í því að jarðvegur var farinn að skriða fram og farið væri að bera á vatni innan húss. Mun það hafa gerst á nokkurra ára tímabili. Umboðsmaður V fór á staðinn og var ljóst við skoðun að ástandið væri þannig að jarðvegsvatn væri farið að seytla inn um vegg og yfirborðsvatn rynni að veggjum og glugga hússins. Í samskiptum M og umboðsmannsins hafi ekkert verið fjallað um asahláku eða skýfall. Hafnaði umboðsmaðurinn bótaskyldu munnlega og leiðbeindi M með að hafa samband við NTÍ og kanna rétt sinn þar. Formleg krafa M um bætur úr fasteignatryggingu hafi borist 20. janúar 2025. Bótaskyldu var þá hafnað með formlegum hætti í tölvupósti daginn eftir. Afstaða V byggir á því í fyrsta lagi að tjónsatburður sé ósannaður. Engin gögn hafi verið lögð fram sem sýni að skýfall- eða asahláka hafi verið á svæðinu 26. febrúar 2024 eða í apríl sama ár. Þá telur V að gögnin beri með sér að tjón á fasteigninni verði rakið til ástands hússins og vanrækslu M á viðhaldi. Þar sem grunnur og kjallaraveggir hússins séu ekki útbúnir til að þola vatn virðist grunn- og rigningaratn eiga greiða leið að húsinu sem veldur því að vatn seytli inn um vegg. Í fasteignayfirliti komi fram að húsið sé byggt árið 1935. Þá beri gögn málsins með sér að húsið virðist ekki hafa fengið mikið viðhald síðustu áratugina og hlutar þess jafnvel upprunalegir. Húsið sé þannig farið að láta verulega á sjá, gluggar á jarðhæð eru fúnir og glerlausir en þeim hefur verið lokað með timbri. Engin drenlagn virðist vera við húsið þrátt fyrir að það liggi í eða við brekku og jarðhæð þess að hluta til neðanjarðar. Vísar V til greinar 10.5.1 í núgildandi byggingarreglugerð nr. 112/2012 sem gefi innsýn í þær kröfur sem almennt séu gerðar til húsbygginga hér á landi og hvernig hús skuli útbúið til að þola hefðbundið vatns- og veðurálag. Að lokum vísar V til 30. gr. skilmála fasteignatryggingarinnar þar sem fram komi að váttryggðum beri að halda hinni váttryggðu fasteign eðlilega við og að vanræksla á því geti leitt til takmörkunar eða niðurfellingar bóta. Er það afstaða V að allur mögulegur bótaréttur M sé niður fallinn með vísan til þessa ákvæðis vegna alvarlegrar vanrækslu á viðhaldi fasteignarinnar.

Af hálfu M eru lögð fram viðbótargögn til nefndarinnar. Er þar um að ræða minnisblað verkfræðistofunnar EFLU á stæðni jarðlaga og skriðuhættu í sveitarfélaginu A þar sem fasteign M er staðsett, lýsingu náins fjölskyldumeðlims M á aðstæðum og svo að lokum afrit af tölvupóstsamskiptum lögmanns M við lögmann sveitarfélagsins A. Í fyrrgreindu minnisblaði er ekki sérstaklega fjallað um fasteign M en þar kemur fram að merkjanlegt sig hafi orðið við hús sem staðsett eru í sömu brekku og fasteign M. Í samskiptum við lögmann bæjarfélagsins kemur fram að 26. febrúar 2024 hafi starfsmenn A komið í hús M til þess að aðstoða M við að koma vatni ofan í niðurfall í næsta herbergi og taka upp gegnheilar gólfjalir til að komast betur að því að þurrka gólf. Utanhúss voru gerðar rásir frá húsinu til að koma frá því vatni sem lá að því. Tré var fjarlægð til að koma gröfu að húsinu úr suðri og var grafin í verkum þennan morgun til að koma leysingavatni í frárennsli víða um bæinn. Gerði hún rásir frá húsinu til að koma frá vatni.

Í viðbótarathugasemddum V kemur fram að þær lýsingar sem fram komi í erindi M bendi að mati V eindregið til þess að þau vandamál sem upp hafa komið í húsnæði M verði rakin til þess að húsið var í niðurníslu en ekki að tjón hafi orðið vegna asahláku. Húsið hafði m.ö.o. ekki þolað vatnsálag og umbúnaður þess verið þannig að við tjóni mátti búast.

Álit.

Í skilmálum fasteignatryggingarinnar er kveðið á um bótasvið hennar. Í 4. gr. skilmálans segir: „Vátryggingin greiðir bætur vegna tjóns á vátryggðri húseign ef jarðvegsvatn flæðir inn í hana, enda hafi það orðið af völdum skyndilegrar úrhellisrigningar (skýfalls) eða snjóbráðar (asahláku). Með skyndilegri úrhellisrigningu og snjóbráð er átt við að vatnsmagnið verði skyndilega svo mikið að jarðvegsgniðurföll leiði það ekki frá.“ Samkvæmt almennum reglum vátryggingaréttar hvílir sönnunarbyrðin um að vátryggingaratburður hafi átt sér stað og að orsakatengsl séu milli hans og þess tjóns sem krafist er bóta fyrir á vátryggingataka. Í gögnum málsins er að finna tölvupóst frá lögmanni sveitarfélagsins A þar sem staðfest er að starfsmenn sveitarfélagsins, m.a. verkstjóri í þjónustumiðstöð, hafi komið að fasteign M þann 26. febrúar 2024 til að aðstoða vegna innrennslis vatns í húsið. Þar kemur fram að vatn hafi legið að glugga undir sólpalli og seytlað inn í húsið bæði um gluggann og gegnum gat á útvegg. Þá er jafnframt staðfest að grafa hafi verið að störfum þennan morgun til að koma leysingavatni í frárennsli víða um bæinn, þar á meðal með því að gera rásir frá húsi M. Af framlögðum gögnum verður ekki annað ráðið en að þann dag hafi vatn runnið í miklu magni að húsinu af völdum leysinga og að það hafi flætt inn í húsið á þeim stöðum sem vatn náði að safnast fyrir. Að teknu tilliti til þess að umfang leysingavatsins virðist hafa verið slíkt að grípa þurfti til aðgerða sveitarfélagsins víða um bæinn, telur nefndin sannað að þann dag hafi orðið tjónsatvik sem rekja má til skyndilegrar snjóbráðar (asahláku) í skilningi skilmálanna.

Af hálfu V hefur verið vísað til 30. gr. vátryggingarskilmála fasteignatryggingar, þar sem fram kemur að vátryggðum beri að halda fasteign eðlilega við og að vanræksla þar að lútandi geti leitt til takmörkunar eða niðurfellingar bóta. Þótt í málinu hafi komið fram að fasteignin sé komin til ára sinna og lýst hafi verið tilteknum atriðum varðandi ásýnd hennar, hefur V ekki lagt fram nein gögn sem sýna fram á að vanræksla á viðhaldi hafi verið með þeim hætti að skilyrði bótaskerðingar eða niðurfellingar séu uppfyllt. Samkvæmt almennum sönnunarreglum í vátryggingarétti hvílir sönnunarbyrðin fyrir því að skilyrði 30. gr. eigi við á V og hefur sú sönnun ekki tekist. Að öllu framangreindu athuguðu hefur M því sýnt fram á að það vatnstjón sem varð þann 26. febrúar 2024 falli undir bótasvið fasteignatryggingarinnar og að skilyrði bótaskyldu séu fyrir hendi. M á því rétt á bótum úr vátryggingunni vegna þessa tjónsatburðar að því marki sem hann getur sýnt fram á umfang þess. Ósannað er að tjón sem M kveður hafa orðið á fasteigninni í apríl 2024 sé af völdum skyndilegrar úrhellisrigningar (skýfalls) eða snjóbráðar (asahláku).

Niðurstaða.

M á rétt á bótum úr fasteignatryggingu sinni hjá V vegna þess tjónsatburðar sem varð 26. febrúar 2024 að því marki sem hann getur sýnt fram á tjón sitt.

Reykjavík, 8. apríl 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 55/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Húseigendatrygging.

Gildissvið vátryggingar. Umfang tjóns.

Gögn.

1. Málskot móttakið 3. febrúar 2025.
2. Athugasemdir V, dags 14. febrúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 17. febrúar 2025.

Málsatvik.

Atvikinu er lýst þannig í málskoti að leki frá miðstöðvarofni í stofu í einbýlishúsi M hafi uppgötvast 19. desember 2024. M hafði samband við V sem sendi pípulagningarmann á staðinn. Tjáði hann M að þar sem parketið væri blautt myndi parketlagningarmaður koma til að þurrka upp. Þegar sá aðili kom, sem hafi ekki verið fyrir en 2. janúar 2025, hafi parketið enn þá verið blautt og verið farið að bólгна. Hafi þá verið ákveðið að rífa það upp og blásara komið fyrir. Hafi um 80 m² af parketi verið fjarlægðir en um 40 m² verið látnir standa eftir þar sem V telji að ekki þurfið að bæta þann hluta. Þessu er M ósammála og bendir á að samskonar parket sé á öllu húsinu. Þar sem ómögulegt sé að fá samskonar parket telur M nauðsynlegt að skipta öllu parketi hússins út. Fer hann fram á að V bæti þann kostnað sem því er samfara úr húseigendatryggingu. M bendir einnig á að ef tveimur ólíkum tegundum af parket verði skeytt saman myndi það líta illa út og rýra verðgildi hússins.

Í athugasemdum V, dags. 14. febrúar 2025, færir V fyrir því rök að því beri ekki að skipta um nema sem nemur um 80 m² af parketi. Bendir V á að M beri að sýna fram á tjón sitt, þar með talið að það að leggja annars konar gólfefni á hluta hússins feli í sér tjón. Það eitt að einhver sjónarmunur verði á milli gólfhlata sem aðskildir eru með herbergishurðum leiðir ekki sjálfkrafa til þess að mati V að heildarútlit eignarinnar raskist. Máli sínu til frekari stuðnings vísar V í 11. kafla skilmála fyrir húseigendatrygginguna sem M er með. Þar segir: „Við greiðslu tjóns á gólfefni sem er eldra en 5 ára hefur félagið heild til að draga frá bótum 5% fyrir hvet aldursár umfram 5 ár. Þessi aldursfrádráttur getur þó aldrei orðið meiri en 70%. Komi til tjóns á gólfefnum eru aðeins greiddar bætur fyrir gólfefni í því rými sem tjón verður.“ Bendir V á að í fyrirliggjandi skoðunarskýrslu komi fram að tjónið hafi orðið í stofu fasteignarinnar og að stofa, borðstofa og gangur séu eitt og sama rýmið. Stærð framangreindra rýma sé samtals 66,4 m². Hafi V boðið bætur fyrir þann hluta hússins. Aðrir hlutar fasteignarinnar séu aðskildir frá framangreindu rými með hurðum og hurðaropum. Þessu til viðbótar vísar V í eldri úrskurði nefndarinnar varðandi afmörkun á hugtakinu rými.

Í viðbótarathugasemdum, dags. 17. febrúar 2025, bendir M m.a. á að í 1. gr. skilmálanna komi fram að húseignin eigi að vera í sama en ekki verra ástandi en hún var fyrir tjónið.

Álit.

Ekki er ágreiningur um að M á rétt á bótum úr húseigendatryggingu vegna tjóns af völdum leka frá ofni í stofu. Ágreiningur er hins vegar varðandi umfang tjónsins. Á meðan M krefst þess að skipt verði um gólfefni (parket) í öllu húsinu hefur V fallist á að bæta tjón sem því er samfara að skipta um parket í stofu, borðstofu og gangi sem sé eitt og sama rýmið. Stærð framangreindra rýma er samtals 66,4 m². Samkvæmt 1. mgr. 35. gr. laga nr. 30/2004 um vátryggingarsamninga á vátryggður rétt á fullum bótum fyrir fjártjón sitt ef ekki er um annað samið í vátryggingarsamningi. Er því almennt gert ráð fyrir því, þegar um bótaskyld tjón á fasteign er að ræða, að eignin sé ekki í verra ástandi en hún var fyrir tjónið. Þá vísar V til þess að sérstaklega komi fram í skilmálum vátryggingarinnar að komi til tjóns á gólfefnum séu aðeins greiddar bætur fyrir gólfefni í því rými sem tjón verður. Liggur því fyrir nefndinni að meta hvort aðrir hlutar hússins séu hluti af sama rými og stofa, borðstofa og gangur tilheyrir. Af skoðunarskýrslu og ljósmyndum má ráða að svo sé ekki. Aðrir hlutar fasteignarinnar eru aðskildir frá framangreindu rými með hurðum og hurðaropum. Eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni hefur M því ekki tekist að sýna fram á að hann eigi rétt á að fá annað gólfefni bætt en það sem tilheyrir framangreindu sameiginlegu rými, þ.e. stofu, borðstofu og gangi, samtals 66,4 m².

Niðurstaða.

M á ekki rétt á frekari bótum úr fasteignatryggingu hjá V en þegar hafa verið boðnar.

Reykjavík, 4. mars 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 56/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Fasteignatrygging.

Gildistími og gildissvið váttryggingarskilmála. Sönnun tjóns og umfang þess.

Gögn.

1. Málskot móttakið 3. janúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 24. febrúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 25. og 28. febrúar 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 4. mars 2025.

Málsatvik.

Í málskoti og málgögnum er málavöxtum lýst með þeim hætti að M hafi keypt fasteignina A þann 14. apríl 2023 og fengið hana afhenta sama dag. Hinn 7. janúar 2025 hafi smiðir sem voru við vinnu í fasteign M, tekið eftir bleytu á bak við vegg í baðherbergi fasteignarinnar. Í ljós hafi komið að leki hafi verið búinn að smitast vel og lengi þar sem bleyta hafi verið í öllum veggnum. Kallaður var til skoðunarmaður til að meta stöðuna og haft samband við fasteignasölu sem hafði milligöngu um kaup M á fasteigninni. Þann 13. janúar 2025 barst skýrsla frá matsmanni og sendi M skýrsluna til V þann sama dag og gerði kröfu um bætur úr fasteignatryggingu húsfélagsins hjá V. Barst M svar frá V þess efnis að matsmaður á þeirra vegum kæmist ekki fyrr en eftir tvær vikur. Taldi M ekkert annað hægt í stöðunni en að hefja framkvæmdir enda heimilisfólk hans húsnaðislaust. Teknar hafi verið myndir af öllu ferlinu og reyndu smiðir að minnka tjónið. Starfsmaður V hafi komið á vettvang 22. janúar 2025 en í kjölfarið hafnaði V bótaskyldu á þeim grundvelli að búíð hafi verið að gera við fasteignina.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að höfnun V byggir í fyrsta lagi á því að tjónið hafi orðið utan gildistíma váttryggingar M. Gögn málsins beri með sér að skemmdir hafi verið til staðar á byggingarefnum við kaup M á íbúðinni þann 14. apríl 2023, sbr. fyrirbyggjandi skýrslu matsmanns. Í öðru lagi byggir V á því að orsök tjónsins sé ósönnuð og í þriðja lagi að tjónið og umfang þess sé ósannað þar sem búíð var að fjarlægja vegg, gólfefni, innréttingar og hreinlætistæki þegar tjónið var tilkynnt til V. Að lokum bendir V á að skv. 2. gr. váttryggingarskilmála fasteignatryggingar taki tryggingin ekki til skemmda af völdum myglu eða sveppagróðurs.

M sendi inn viðbótargögn til nefndarinnar. Þau gögn eru annars vegar athugasemdir frá smið og pípulagningarmanni sem unnu við eignina ásamt ljósmyndum og svo hins vegar ljósmynd sem sýnir að sögn M uppruna lekans.

Í viðbótarathugasemdum sínum vísar V til þess að ósamræmi sé í viðbótarathugasemdum M. Ljósmynd sem M segir að sýni uppruna leka sé af frárennslisrörum og samtengjum. Virðist M nú byggja á því að leki hafi komið upp í þessum samtengjum við gólf húseignar sinnar. Er það í ósamræmi við það sem fram kemur í fyrirbyggjandi matsskýrslu sem M lagði fram með málskoti. Þar komi fram að lekið hafi niður með lögnum frá efri hæð hússins.

Álit.

Ágreiningur í málinu lýtur að því hvort tjón á húseign M falli undir 1. gr. váttryggingarskilmála fasteignatryggingar M hjá V. Samkvæmt a-lið 1. gr. váttryggingarskilmálans greiðir váttryggingin bætur vegna skemmda á váttryggðri húseign sem eiga upptök sín innan veggja hússins og stafa eingöngu af ófyrirsjáanlegum, skyndilegum og óvæntum leka úr vatnsleiðslum, hitakerfi eða frárennslislögnum hennar. Samkvæmt almennum sönnunarreglum váttryggingaréttar ber þeim sem gerir kröfu um bætur úr váttryggingu að sýna fram á tjón sitt og leggja fram fullnægjandi gögn því til sönnunar. Í málinu liggur fyrir matsgerð frá löggiltum húsasmíðameistara sem byggir á skoðun hans á fasteigninni 8. janúar 2025. Í niðurstöðu matsgerðarinnar segir: „Hér hefur komið upp leki, því er litið svo á að hér sé um lekavandamál að ræða og tjón. Það sést að vatn hefur lekið frá efri hæð niður með lögnum, sést það greinilega á innviðum veggja, spónaplötum og veggjastoðum. Vatn hefur flætt með gólfleiðrunum veggja og komið upp mygla þar. Tekin voru sýni í dúk við vegg baðherbergis og dúk í gangi. Mygla

hefur komið upp en það var allt orðið þurrt þegar framkvæmdir hófust og veggir og gólfefni baðs voru rifin.“ Þá leggur höfundur til að talað verði við tryggingafélög og seljanda fasteignarinnar. Verið geti að nokkur ár séu frá því síðast lak og þurfi að fara í gegnum það með söluaðila hvenær lak og hvaðan. Í skýrslunni er að finna frekari umfjöllun um að kanna þurfi hvenær komið hafi upp lekavandamál frá hæðinni fyrir ofan. Í viðbótarathugasemdum M er vísað til tölvupósts dags. 24. febrúar 2025 frá verktakafyrirtæki þar sem fram kemur að við rif á baðkari hafi fundist sprunga á affallsröri sem tengt er frá bakari. Rörið hafi verið inni í vegg og tenging úr því í baðkarið. Þetta hafi lekið lengi en ekki hafi verið hægt að sjá þennan leka þar sem lögnin var falin undir baðinu og inni í vegg. Fylgdi með mynd af affallsröri. Að mati nefndarinnar er hér um að ræða misræmi í gögnum og rökstuðningi M sem ekki hefur fengist skýring á. Annars vegar leggur M fram matsskýrslu sem gefur til kynna að til staðar sé tjón sem rekja megi til leka frá efri hæð og svo hins vegar tölvupóstur og ljósmynd sem gefa til kynna að affallsrör í gólfi hafi lekið. Engin önnur gögn eru lögð fram sem sýna fram á hvernig leki frá umræddu affallsröri tengist því tjóni sem metið er í fyrirbyggjandi matsskýrslu. Á grundvelli framangreinds er það afstaða nefndarinnar að M hafi ekki sýnt fram á að til staðar sé tjón sem rekja megi til ófyrirsjáanlegs, skyndilegs og óvænts leka úr lögnum hússins. Með vísan til alls ofangreinds verður þannig talið að M verði að bera hallann af sönnunarskorti í málinu og á hann því ekki rétt á bótum úr fasteignatryggingu sinni hjá V. Þegar af þeirri ástæðu verður ekki tekin afstaða til þess hvort tjónið hafi orðið utan gildistíma vátryggingar M hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr fasteignatryggingu hjá V.

Reykjavík, 25. mars 2025

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 57/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V1)****Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B).****Skaðabótaábyrgð. Sönnun.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 3. febrúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V1, dags. 18. febrúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 20. mars 2025.

Málsatvik.

Ágreiningslaust virðist vera að tjón varð á bifreið A 2. nóvember 2024. Hins vegar er ágreiningur um hvort skemmdir á A megri rekja til þess að B hafi verið ekið á A.

Í málskoti er málsatvikum lýst svo að B hafi verið lagt við hlið A þar sem hún stóð í staði fyrir utan matvörubúð. Segist M hafa tekið eftir beyglu á farþegahlið A að framan og rispu á farþegahlið að aftan, þegar hann kom úr búðinni. Síðan tekur M fram að það sjáist á myndbandi að aðeins einum bíl, þ.e. B, sé lagt við hlið A meðan M var inni í búðinni. Telur M því ljóst að B hafi valdið tjóninu á A.

Í fyrirliggjandi skýrslu frá Aðstoð og Öryggi (AÖ), segir m.a. eftirfarandi um tilvikið: „Skýrsluritari skoðaði báðar bifreiðar vel og gerði hæðarmælingar á sjáanlegu tjóni þeirra. Sjáanlegt tjón var á hægri hlið [A]. Dæld var í hægri framhurð og rispur á bæði hægri aftur- og framhurð. Sjáanlegt tjón var á hægri framhorni [B], en ekkert annað sjáanlegt tjón var á bifreiðinni. Eigandi [B] sagði tjón á hægri framhorni sinnar bifreiðar vera eldra tjón. Eigandi [B] sagði það tjón aldrei hafa verið skráð. Hæð tjóna bifreiðanna pössuðu ekki saman. Lægri mörk tjóns [B] voru um 9 cm lægri en lægri mörk tjóns [A]. Efri mörk tjóns [B] voru um 7 cm hærri en efri mörk tjóns [A]. Ómögulegt var að greina hvort nýrra tjóna væri sjáanlegt í tjón [B].“

Í athugasemdum V1, dags. 18. febrúar 2025, segir m.a. að með hliðsjón af því að ekki hafi verið unnt að greina árekstur milli A og B á því myndbandi sem til er, neitun eiganda B á því að hafa valdið tjóni á A og niðurstöðu skýrslu AÖ, telji V ósannað að tjón á A verið rakið til notkunar B. Því hafnar V að greiða tjónið úr ábyrgðartryggingu B í málinu.

Í athugasemdum V2, sem ábyrgðartryggði A, er m.a. bent á að á myndbandsupptökunni komi fram að þegar A var ekið í staði í umrætt sinn sjáist að hægri hlið hennar hafi verið óskemmd. Síðan sjáist þegar B sé ekið inn á staðið við hlið A. Virðist hægri framhorn B vera mjög nálægt hægri hlið A, en vegna sjónarhorns myndvélarinnar sé ekki hægt að fullyrða með vissu hvort árekstur hafi átt sér stað. Hins vegar sjáist greinilega á myndbandinu að A var tjónuð á hægri hlið þegar B var ekið úr staðinu. Telur V2 að framangreint bendi eindregið til þess að tjónið á A verið rakið til notkunar B.

Álit.

Ágreiningslaust er að bifreiðinni B var lagt við hlið A þar sem hún stóð á bílastæði fyrir utan matsvöruverslun. Þá kemur jafnframt fram, og virðist ágreiningslaust, að ekkert tjón var á A er henni var lagt í staðið í umrætt sinn en að sjá hafi mátt tjón á henni í kjölfar þess að B var ekið úr staðinu. Þá virðist einnig ágreiningslaust að engri annarri bifreið en B hafi verið lagt við hlið A á hinu umrædda tímabili. Þá bendir V2 á að A hafi verið óskemmd þegar hún var lögð í staðið, myndbandsupptakan sýni að B hafi verið ekið mjög nærri A, og að í framhaldinu sjáist að A hafði orðið fyrir tjóni á hægri hlið. Þessu til viðbótar segir m.a. eftirfarandi í athugasemdum V1 til nefndarinnar, dags. 18. febrúar 2025: „Fulltrúi frá [V1], ásamt fulltrúa frá [V2], fengu að sjá umrædda myndbandsupptöku. Á henni mátti sjá hvar M lagði bifreið sinni í stöðureit og eftir nokkra stund sást hvar bifreiðinni [B] var ekið inn í stöðureit við hlið bifreiðar M. Ekki mátti greina árekstur er bifreiðinni [B] var ekið inn í stöðureitinn. Nokkru síðar var bifreiðinni [B] ekið á brott, en líkt og áður var ekki unnt að greina árekstur er bifreiðinni [B] var ekið út úr stöðureitnum. Eftir að bifreiðinni [B] var ekið á brott mátti þó greina skemmdir á bifreið M sem voru ekki sjáanlegar áður en [B] var ekið inn í stöðureitinn við hlið bifreiðar M.“

Af framangreindu má sjá að bæði V1 og V2 staðfesta það, með vísan í það sem fram kemur í umræddu myndbandi, að A hafi verið óskemmd þegar B var lagt við hlið hennar, en skemmd eftir að B hafði verið ekið burt. Nefndin telur því að M hafi tekist að sanna að tjón á A verði rakið til notkunar B og eigi því rétt á að fá tjón sitt bætt úr ábyrgðartryggingu B hjá V1.

Niðurstaða.

M á rétt á að fá tjón á bifreiðinni A bætt úr ábyrgðartryggingu B hjá V1.

Reykjavík, 20. maí 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 58/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.****Nafn vátryggingartaka (X)****Skaðabótaábyrgð. Vinnuveitandaábyrgð. Vinnuslys.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 3. febrúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags 14. apríl 2025, ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Í gögnum málsins kemur fram að M varð fyrir líkamstjóni við störf sín hjá X í álveri Y 17. maí 2023, en X vann sem undirverktaki hjá Y. Í tilkynningu um slysið til Vinnueftirlits, móttækin 18. maí 2023, segir m.a. eftirfarandi um slysið: „Starfsmenn voru að tappa raflausn í fyrsta pott þegar það kemur gassprenging út úr deiglunni. Starfsmaður stendur fyrir framan litla lokið og heldur í lokið á meðan það kemur þrýstingur á deigluna. Litla lokið flaug 2 m frá bílnum. Bílstjóri var að fylgjast með tölvunni í bílnum þegar þetta gerðist og hann tekur eftir að starfsmaður er slasaður.“ Ekki er ágreiningur um að M varð fyrir líkamstjóni af völdum slyssins. Ágreiningurinn snýr að því hvort um skaðabótaskyld tjón hafi verið að ræða.

Í málskoti byggir M á því að X beri skaðabótaábyrgð á tjóninu á grundvelli sakarreglunnar og reglunnar um ábyrgð vinnuveitanda. Er m.a. vísað í 13. 14., 21., 23., 37. og 42. gr. laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustu og öryggi á vinnustöðum í því sambandi. Byggir M á því að X beri skaðabótaábyrgð á þeim misbrestum sem M telur að leitt hafi til slyssins. Bendir M m.a. á að verklagi hafi verið breytt eftir slysið og forvarnir auknar. Þá hafi umrædd deigla verið tekin úr umferð eftir slysið. Telur M að verklagi fyrir slysið hafi verið ábótavant og/eða að slysið megi reka til ófullnægjandi þjálfunar.

Í athugasemdum V, til nefndarinnar, dags. 14. apríl 2025, kemur fram að félagið telur ekki að X beri skaðabótaábyrgð á tjóni M. Í því sambandi bendir V m.a. á að M hafi verið í 100% starfi hjá X við sömu eða hliðstæða vinnu síðan í september 2021. Þá hafi M þekkt vel til starfsins enda fengið þjálfun áður en hann hóf störf á svæðinu líkt og aðrir starfsmenn. Þessu til viðbótar bendir V á að það liggi fyrir gögn frá lögreglu og rötargreining (atvikaskýrsla) sem bendi til þess að líklega verði slysið rakið til þess að gleymst hafi að opna aftöppunarloka á loftkerfi raflausnarbilsins sem hafi gert vatni kleift að safnast fyrir og síðan þenjast út við snertingu við raflausn/málm, og valda sprengingunni. Bendir V á að upplýsingar um fyrirbyggjandi aðgerðir sé að finna í skýrslu Y og að ábyrgðarmaður yfir aðgerð þar að lútandi hafi ekki verið starfsmaður X. Þá er einnig bent á að bílstjóri beri ábyrgð á að það sé í lagi með búnað sem hann notar og sérstök forgangsöröðun sé fyrir öll farartæki hjá Y. Hvorki bílstjórinn né áður greindur ábyrgðarmaður hafi verið stafmenn X. Þá byggir V á því að skipulag á viðhaldi á deiglum hafi ekki verið á ábyrgð X heldur Y. V telur því að gögn málsins bendi eindregið til þess að X beri ekki skaðabótaábyrgð á tjóni M.

Álit.

Ágreiningur þessa máls snýr að hugsanlegri skaðabótaábyrgð X á líkamstjóni M. Mögulegur bótaréttur byggir á því að M eigi skaðabótakröfu á hendur X á grundvelli annað hvort sakarreglunnar eða reglunnar um ábyrgð vinnuveitanda. Báðar þessar bótareglur gera það m.a. að skilyrði að M takist að sanna að tjónið verði rakið til saknæmrar háttsemi X eða starfsmanna sem X ber vinnuveitandaábyrgð á. Í tilvikum vinnuslysa getur þó sú tilkynningarskylda sem hvílir á vinnuveitanda eftir atvikum haft áhrif á það hvaða atvikalýsingu ber að leggja til grundvallar við mat á því hvort um saknæma háttsemi hafi verið að ræða. Í málinu virðist þó ekki vera á því byggt af hálfu M að slysið hafi ekki verið tilkynnt Vinnueftirlitinu með réttum hætti, en Vinnueftirlitið móttók tjónstilkynningu 18. maí 2023. Af gögnum málsins verður í raun ekki dregin sú ályktun að raunverulegur ágreiningur sé um það hvernig slysið atvikaðist. Hins vegar er talsverður ágreiningur um atriði sem lúta að aðstæðum á slysstæð.

Eins og áður hefur komið fram ber M að sanna að tjónið verði rakið til saknæmrar háttsemi X eða einhvers þess starfsmanns eða starfsmanna sem voru undir boðvaldi X. Nefndin telur, með vísan í það sem að framan greinir um atvik máls og aðstæður á vinnustað í málatilbúnaði aðila, að M hafi ekki tekist sú sönnun. Bendir nefndin á að af gögnum málsins verður því ekki séð að fyrir hendi sé saknæm háttsemi X eða starfsmanna félagsins. Því beri að hafna kröfum M í málinu.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 3. júní 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Anna Dögg Hermannsdóttir

Mál nr. 59/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.****Nafn vátryggingartaka ábyrgðartryggingarinnar (X)****Skaðabótaábyrgð. Sveitarfélag.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 3. febrúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 12. maí 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Athugasemdir málsaðila, dags. 15. maí 2025, ásamt fylgiskjölum.
4. Athugasemdir V, dags. 19. maí 2025.

Málsatvik.

Í gögnum málsins kemur fram að kvöldið 25. desember 2024 hafi bifreiðinni A verið ekið eftir Bæjarbraut í Garðabæ. Á þessum tíma hafi gengið á með dimmum eljum. Við aksturinn er bifreiðinni ekið yfir rörbút (stubb) eftir umferðarskilti sem stóð upp úr umferðareyju á milli akbrauta. Við það verður tjón á bifreiðinni. M hefur krafist bóta vegna tjónsins úr ábyrgðartryggingu X hjá V á grundvelli sakarábyrgðar. M hefur m.a. vísað til þess að umræddur rörbútur hafi verið eftir varanlegt umferðarskilti sem ekki var á sínum stað. Byggir M á því að hið varanlega umferðarskilti hafi verið fjarlægð eftir umferðaróhapp tveimur mánuðum áður og að X hafi átt að hafa lokið varanlegri viðgerð á skiltinu. Þá vísar M einnig til þess að umferðareyjan hafi verið hulin snjó þetta kvöld og því hafi rörbúturinn ekki sést. Loks vísar M til þess að starfsmenn X hafi áður sett bráðabirgðaskilti við rörbútinn sem ekki hafi verið til staðar þegar slysið varð. Byggir M m.a. á því að ef starfsmenn X hefðu verið búnir að ljúka viðgerð og setja upp varanlegt skilti þá hefði ekki orðið tjón. Þannig sé um að ræða mistök og sinnuleysi starfsmanna X sem hafi valdið tjóninu.

V hefur hafnað bótaskyldu með vísan til þess að starfsmenn X hafi ekki sýnt af sér saknæma háttasemi. Fyrir liggir að um tveimur mánuðum fyrir slysið hafi verið ekið á skiltið sem stóð á rörbútnum. Þá hafi verið sett upp bráðabirgðaskilti fyrir framan umferðareyjuna. Í kjölfar óhappsins hafi komið í ljós að það skilti lá úti í kanti en óljóst sé hvenær og hvernig það færðist þangað. Bendir félagið á að X hafi fullnægt skyldum sínum með því að setja upp bráðabirgðaskilti þar til viðgerð væri möguleg. Þá sé ekki um að ræða ástand sem hafi verið augljóslega hættulegt fyrir aðkomandi umferð þar sem umræddur rörbútur sé staðsettur upp á umferðareyju með háa kanta og utan akstursleiða. Þá hafi ástandið verið óbreytt í um einn og hálfan mánuð áður en tjónið átti sér stað og engar aðrar tilkynningar um tjón hafi borist. Því megi ætla að bráðabirgðaskiltið hafi haft tilætluð áhrif og að tjónið verði rekið til annarra ástæðna. Þá áréttar V að umferð ökutækja á umferðareyjum sé óheimil, sbr. m.a. 17. gr. umferðarlaga, nr. 77/2019. Af því leiði að ekki sé ekki hægt að gera þá kröfu á hendur X að hann tryggi að yfirborð umferðareyja séu þannig frágengin að gert sé ráð fyrir akstri ökutækja á þeim. Tjónið verði þannig eingöngu rekið til eigin háttsemi M sem hafi ekki séð almennilega fram fyrir sig vegna veðurs og ók upp á umferðareyju þar sem tjón varð á A. Loks vísar V til þess að af gögnum málsins verði ekki ráðið hvort bráðabirgðaskiltið hafi verið á sínum stað þegar óhappið varð og færst til við það.

Álit.

Ágreiningur þessa máls lítur að því hvort starfsmenn X hafi sýnt af sér saknæma háttsemi með því að hafa ekki gætt að því að setja upp varanlegt skilti nægilega tímalega eftir að ekið var á eldra umferðarskilti á eyjunni. Í 17. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 segir að ökumenn skuli aka á akbraut og af því leiðir að ekki er hægt að ætlast til þess að starfsmenn X megi almennt sjá fyrir að ekið verði á umferðareyju. Í málinu liggur fyrir að starfsmenn X settu upp bráðabirgðaskilti strax eftir að ekið var á upphaflegt skilti og ekki er sýnt fram á að aðstæður hafi verið með þeim hætti að starfsmenn X hafi þurft að gera sérstakar ráðstafanir þegar þeir settu upp bráðabirgðaskiltið fyrir framan umferðareyjuna. Þá liggur einnig fyrir að engar aðrar tilkynningar um tjón bárust í um einn og hálfan mánuð eftir að bráðabirgðaskiltið var sett upp og því verður ekki séð að starfsmenn X hafi sýnt af sér saknæma háttsemi með því að hafa ekki sett upp varanlegt skilti fyrr. Þá verður að leggja til grundvallar að X hafi ekki vitað að bráðabirgðaskiltið hafi verið farið af umferðareyjunni á tjónsdegi og verður X ekki látið bera ábyrgð ef bráðabirgðaskiltið var fært til eða það færst til við árekstur M eða annars aðila.

Í upphaflegri tjónstilkynningu segir að umferð hafi verið lítil, akbrautin öll hvít og skyggni slæmt þegar A keyrði upp á umferðareyjuna og á rörbútinn þannig að M hafi ekki séð upphækkun milli akreina nærri strætóskýlum. Verður því að leggja til grundvallar að tjónið megi fyrst og fremst rekja til þess að M hafi ekki séð almennilega fram fyrir sig vegna veðuraðstæðna og ekið upp á á umferðareyju með háa kanta sem er utan akstursleiða. Á því verður X ekki látið bera ábyrgð. M á því ekki rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 3. júní 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Jóhann Tómas Sigurðsson

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 61/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nöfn varnaraðila: (V1) og (V2)****Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B).****Sakarskipting.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 11. febrúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V1, dags. 3. mars 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Athugasemdir V2, dags. 12. mars 2025.

Málsatvik.

Þann 12. janúar 2025 varð árekstur milli A og B. A var ábyrgðartryggð hjá V2 og B hjá V1. Í málinu liggja fyrir tjónstilkynningar vegna málsins. Ef frá eru taldar upplýsingar á forsiðu tjónstilkynningar þar sem fram kemur að bæði A og B hafi skipt um akrein og beygt til hægri í aðdraganda árekstursins og að A hafi síðan lent aftan á B, ber aðilum ekki saman um málsatvik.

Vegna ágreinings um sakarskiptingu milli A og B var málið lagt fyrir tjónanefnd vátryggingafélaganna. Í gögnum málsins kemur fram að ökumaður A kveðst hafa ekið á vinstri akrein Reykjanesbrautar og skipt yfir á hægri akrein, fyrir aftan B, með fyrirhugaða akstursstefnu inn á aðrein að Kaupþúni. Er hann hafi skipt yfir á hægri akrein hafi B skyndilega verið hemlað. Ökumaður A kvaðst þá hafa fært sig aftur á vinstri akrein og síðan aftur yfir á þá hægri og alveg yfir á fráreinina, og verið þá fyrir aftan A. Þá hafi A hins vegar hemlað aftur án sjáanlegrar ástæðu með þeim afleiðingum að A hafi lent aftan á B. Í gögnum málsins lýsir ökumaður B málsatvikum með þeim hætti að bifreiðinni hafi verið ekið eftir Reykjanesbraut í vesturátt. Við afrein að Costco/Ikea hafi hún beygt heldur seint út, hafi verið komin töluvert langt meðfram línu á hægri afrein þegar hún beygði. Kvaðst hún ekki hafa tekið eftir annarri bifreið er hún beygði. Þegar B var kominn inn afreinina segist hún hafa séð skært ljós beint fyrir aftan B. Við það hafi hún hægt ferðina, en þó ekki stoppað, það sem hún taldi sig hafa ekið í veg fyrir aðra bifreið. Við það hafi A verið ekið aftan á B. Ökumaður B telur ökumann A hafa beygt allsnögglega inn á afreinina frá vinstri akrein, yfir á hægri akrein og þaðan á eftir B inn á afreinina á þó nokkrum hraða. Áreksturinn og aðdragandi hans náðist á upptökur úr A.

Þann 21. janúar 2025 komst tjónanefndin að þeirri niðurstöðu að skipta beri sök jafnt milli A og B. Rökin voru þau að A hafi ekki gætt að umferð fyrir framan og B hafi stöðvað bifreiðina án sjáanlegrar ástæðu.

Í málskoti færir M rök fyrir því að B eigi að bera alla sök í málinu. Telur hann að fyrirbyggjandi myndband sýni fram á það.

Í athugasemdum V1 til nefndarinnar, dags. 3. mars 2025, er á það bent að félagið telji að gögn málsins bendi til þess að ökumaður B hafi hemlað, að því að virðist að ástæðulausu. Einnig telur V1 óumdeilt að við það að keyra aftan á B hafi ökumaður A gerst brotlegur við 2. mgr. 18. gr. umferðarlaga nr. 77/2019. Það hafi því ekki verið sýnt fram á að annar ökumaður hafi sýnt af sér meiri óvarkárni en hinn. Því telji V2 rétt að sök verði skipt jafnt milli A og B.

Í athugasemdum frá V2 til nefndarinnar, dags. 12. mars 2025, kemur fram að félagið telur að fyrirbyggjandi myndband bendi til þess að ökumaður B beri alla sök í málinu. Bendir V2 m.a. á að í 3. mgr. 36. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 komi fram að ökumaður megi ekki hemla svo snögglega að það skapi hættu fyrir aðra umferð. Þá sé í 4. gr. sömu laga að finna almennar reglur um tillitssemi og varúð í umferðinni.

Álit.

Samkvæmt gögnum málsins varð árekstur milli A og B 12. janúar 2025. Í 3. mgr. 36. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 kemur m.a. fram að ökumaður má eigi að óþörfu hemla svo snögglega að það tefji eðlilegan akstur annarra eða skapi hættu. Nefndin telur að ökumaður B hafi brotið gegn þessu ákvæði með því að draga skyndilega úr hraða að því að virðist að ástæðulausu. Þá segir eftirfarandi í 2. mgr. 18. gr. sömu laga: „Ökutæki sem ekið er á eftir öðru ökutæki skal vera svo langt frá því að eigi sé hætt á árekstri

þótt ökutækið sem er á undan stöðvist eða dregið sé úr hraða þess. Skál þess að jafnaði gætt að það taki eigi minna en þrjár sekúndur að aka bilið milli ökutækjanna.“ Nefndin telur að ökumaður A hafi brotið gegn þessu ákvæði. Á grundvelli framangreinds verður ekki byggt á því að annar ökumanna beri sök umfram hinn. Samkvæmt því, samanber og 5. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatryggingar, skal sök skipt þannig að hvor ökumanna ber helming sakar.

Niðurstaða.

Ökumenn A og B bera hvor um sig helming sakar á umræddum árekstri.

Reykjavík, 8. apríl 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 62/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn vátryggingartaka ábyrgðartryggingar(X)

Skaðabótaábyrgð. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 4. febrúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 7. mars 2025 ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M dags 17. mars 2025 ásamt fylgiskjölum.
4. Viðbótarathugasemdir V dags. 24. mars 2025 ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi orðið fyrir líkamstjóni hinn 29. október 2022. Hafi hún þá verið í skipulagðri hjólaferð í Atlasfjöllum í Marókkó en ferðin hafi verið á vegum X. Hafi hjólahópurinn verið á leið um mjóan stíg niður bratta og grýtta fjallshlíð þegar afturhjólið á reiðhjóli M hafi runnið aftur og út af stígnum. Hafi M fallið aftur á bak, fram af fjallsbrúninni og niður um sjö metra í gegnum tré og stórgrýti uns hún hafnaði á klettasyllu. Hafi M við þetta hlotið áverka á lærum, höndum, hálsi og höfði, auk þess sem hún hafi glímt við áfallastreitu vegna atviksins. Telur M að X beri skaðabótaábyrgð á tjóni hennar og hefur hún því krafist bóta úr ábyrgðartryggingu þess hjá V. V hafi hafnað kröfu hennar á grundvelli þess að ferðin hafi ekki verið á vegum X heldur hafi aðeins flugsæti verið keypt hjá M. M mótmælir þeirri afstöðu enda hafi hún greitt heildarverð ferðarinnar til X, en innifalið í því verði hafi t.d. verið gisting, flutningur, máltíðir og fararstjórn. Þá komi fram í ferðagögnum að ferðin hafi verið í höndum X og Y. M telur að slys hennar megi rekja til saknæmis gáleysis fararstjóra á vegum X. Þeir hafi ekki staðið að undirbúningi og framkvæmd ferðarinnar með forsvaranlegum hætti með því að láta þátttakendur hjóla eftir leiðum sem hentuðu ekki þeirra getustigi. Þá hafi fararstjórar ekki þekkt aðstæður á svæðinu og ekki farið umræddar leiðir sjálfir áður en farið var með óvana einstaklinga í ferðina. Kvöldið fyrir slysdag hafi fararstjórar tilkynnt um dagskrárbreytingu, þ.e. að allir hópar, óháð getustigi, ættu að hjóla sömu leið. M hafi spurst fyrir um það hvort sú leið hentaði byrjendum en hún hafi verið í byrjendahópi í ferðinni. Hafi hún verið fullvissuð um það að erfiðleikastig leiðarinnar yrði aldrei meira en 3 af 5 mögulegum og að byrjendur gætu vel hjólað hana. Hins vegar hafi komið í ljós að leiðin var afar erfið, vegurinn hafi verið mjög brattur og mjór, og einnig grýttur og þurr svo hætt var við því að hjól rynnu til. Eftir slysið hafi marókkóskur leiðsögumaður tjáð M, og tveimur samferðakönnum hennar, að sú hjólaleið sem M hafði slasast á væri á erfiðleikastigi 5 og aðeins ætluð mjög vönu hjólaþólki. Sé af framangreindu ljóst að slys M verði rakið til þeirrar ákvörðunar fararstjóra að breyta hjólaleiðinni án þess að hafa áður skoðað sérstaklega hvort umrædd leið hentaði öllum hópnum og láta M því hjóla í mun erfiðari og hættulegri aðstæðum en hún réði við. Hafi þeir með því sýnt af sér stórkostlegt gáleysi. Við varhugaverðar aðstæður, líkt og í Atlasfjöllum, verði að gera auknar kröfur til fararstjórnar og undirbúnings þannig að öryggi þátttakenda sé tryggt. Hefðu fararstjórnarnir haldið sig við fyrri ferðatilhögun hefði M aðeins hjólað á leiðum sem hæfi getustigi hennar og hefði slys hennar þá ekki komið til. Vísar M til dóms Hæstaréttar í máli nr. 678/2016 máli sínu til stuðnings.

Í bréfi V kemur fram að umrædd ferð hafi aðeins verið markaðssett og auglýst á fésbókarsíðu Y. Þar hafi komið fram að um væri að ræða ævintýraferð á miðlungs erfiðleikastigi og miðlungs tæknileikastigi. Sérstaklega hafi verið tekið fram að hjólað yrði á einstigum og asnastígum í Atlasfjöllum og að mest yrði hjólað niður í móti. Þrátt fyrir að X hafi tekið við greiðslu vegna ferðarinnar hafi X ekki tekið að sér skipulag og framkvæmd ferðarinnar né hafi stofnast samningssamband milli X og M sem leitt geti til sakarábyrgðar X. Hafi X aðeins komið að sölu flugsæta en ekki haft aðkomu að öryggismálum eða daglegu utanumhaldi. Hafi X í raun aðeins verið greiðslumiðlari fyrir hönd Y, sem hafi verðlagt ferðina og gefið út reikning á X fyrir greiðslum þátttakenda að frádregnu verði vegna flugsæta. Sú háa greiðsla sem Y hafi því fengið frá X hafi verið langt umfram það sem greitt sé vegna fararstjórnar í hefðbundnum pakkaferðum og endurspeglar það að Y hafi í raun verið hlutverki ferðaskipuleggjanda og framkvæmdaraðila ferðarinnar. Hafi X ekki haft neina vitneskju um eða aðkomu að upplýsingagjöf Y til þátttakenda í ferðinni. Hafi farmiði M þá verið ólíkur þeim farmiðum sem X gefi út vegna hefðbundinna pakkaferða. Af framangreindum ástæðum er

því hafnað að X beri nokkra ábyrgð á þeim ákvörðunum eða háttsemi sem M telji að leitt hafi til slyss hennar.

Jafnframt er það afstaða V að ekki sé sýnt fram á að tjón M verði rakið til saknæmrar háttsemi Y. Ferðin hafi frá upphafi verið auglýst sem fjallahjólaferð á miðlungs erfiðleikastigi og verið markaðssett sem ferð fyrir einstaklinga sem væru öruggir á fjallahjóli. Þar sem ferðin hafi snúist um að hjóla niður einstigi og asnastíga í fjalllendi hafi það ekki átt að koma neinum á óvart að um krefjandi aðstæður væri að ræða. Í samskiptum sínum við Y hafi M þá lýst töluverðri reynslu af fjallahjólaferðum. Hafi hún þá einnig, í aðdraganda ferðarinnar, sótt skipulagða æfingu á vegum Y. Dagskrá ferðarinnar hafi þá frá upphafi verið með fyrirvara um breytingar, sem séu eðlilegur hluti ferða af þessu tagi. Sú dagleið sem var farin hafi verið styttri og með minni hækkun en leiðin sem stóð upphaflega til að fara. Bendi því ekkert til þess að breytingin hafi falið í sér aukna hættu eða orsakað slys málskotsaðila. Fullyrðingar M um að innlendir leiðsögumaður hafi sagt leiðina á erfiðleikastigi 5 séu ósannaðar og stangist á við önnur gögn. Leiðarval hafi verið unnið í samráði við reynda innlenda leiðsögumenn og leiðsögumenn Y séu með viðtæka reynslu auk þess að vera með alþjóðleg þjálfara- og leiðsögumannaréttindi. Auk þess hafi þeir leiðsögumenn með mikla reynslu af hjólreiðum á umræddu svæði verið í ferðinni. Rétt fyrir slys M hafi þátttakendur þá verið stöðvaðir, aðstæður útskýrðar og sérstaklega áréttað að hver og einn skyldi meta hvort hann vildi hjóla eða ganga. M hafi sjálf tekið ákvörðun um að hjóla. Slíkt mat á eigin getu sé viðtekin öryggisvenja í fjallahjólreiðum og orsök slyssins megi fyrst og fremst rekja til þeirrar ákvörðunar M, enda hefði hún auðveldlega getað kosið að ganga með hjólið hafi hún ekki treyst aðstæðum. Fjallahjólreiðar séu þá jaðariþrótt sem feli í sér umtalsverða líkamlega áskorun og áhættu. Þátttakendur kjósi sjálfir að taka þátt. Beri þeir því ríka ábyrgð á eigin öryggi og verði að leggja sjálfstætt mat á aðstæður og eigin getu. Við fjallahjólreiðar tíðkist þá að nota umfangsmikinn hlífðarbúnað, og feli það ekki aðeins í sér varúðarráðstöfun heldur beina viðurkenningu þess að slysaætla fylgi iðkun þeirra. Vísar V til fordæma Hæstaréttar í málum nr. 181/2002 og 91/2006 framangreindum sjónarmiðum til stuðnings. Hafi samkvæmt öllu framangreindu ekki verið sýnt fram saknæma háttsemi af hálfu Y eða annarra aðila sem komið hafi að framkvæmd ferðarinnar.

Í viðbótarathugasemdum M er áréttað að hún hafi litið svo á að hún væri að kaupa ferð á vegum X og hvergi í fyrirliggjandi gögnum komi fram að aðeins hafi verið um að ræða kaup á flugsæti. Hvað varði umfjöllun V um erfiðleikastig ferðarinnar þá hafi við skráningu M í ferðina komið fram að erfiðleikastig mundi aldrei vera umfram 3. Aldrei hafi komið fram að leiðin væri mestmegnis niður í móti. Hafi M og samferðakonur hennar tekið fram við skráningu að engin þeirra væri vanur fjallahjólari. Megi þá ráða af samskiptum M við Y að ekki hafi verið gerðar meiri kröfur til þátttakenda en þær að þeir kynnu undirstöðutækni og hefðu hjólað eitthvað á mismunandi undirlagi. Upphaflega hafi M þá fengið þær upplýsingar að 15 manns yrðu í ferðinni en á endanum hafi þátttakendur verið 24 með tveimur íslenskum fararstjórum. Þeim hafi verið skipt í þrjá hóp, og hafi M og samferðakonur hennar verið í byrjendahóp. Fyrsta daginn hafi þeim gengið vel að hjóla og ekki talið sig vera í neinni hættu við það. Eftir fyrsta daginn hafi hins vegar verið ákveðið að allir hóparnir hjóluðu sömu leið. M og aðrir þátttakendur hafi spurt að því hvort það fyrirkomulag væri öruggt, og fengið þau svör að svo væri enda væri leiðin aldrei meira en 3 að erfiðleikastigi. Fljótlega hafi þó komið í ljós að leiðin var afar krefjandi og hafi þátttakendur í byrjendahópi að miklu leyti teymt hjól sín. Í aðdraganda slyssins hafi M séð að flestir þátttakenda létu sig renna rólega niður og hafi svo stigið af hjólum sínum og gengið. Hafi M ætlað að gera hið sama en þegar hún ætlaði að stíga af hjólinu hafi það runnið aftur á bak og hún farið fram af brúninni. Hafi síðar komið í ljós að íslensku fararstjórnir hafi ekki áður verið á þessum slóðum. Verði að telja það vítavert gáleysi að bjóða upp á fjallahjólaferð, m.a. með byrjendum, á svæði sem fararstjórnir sjálfir séu ekki kunnugir. Er þá áréttað að marokkóskur fararstjóri hafi tjáð M og vinkonum hennar að umrædd leið sé 5+ að erfiðleikastigi og fylgja viðbótarathugasemdum M yfirlýsingar tveggja samferðakvenna hennar þar að lútandi. Sé því hafnað sem röngu og ósönnuðu að erfiðleikastig hennar hafi aðeins verið 3 enda hafi V ekki lagt fram nein gögn því til stuðnings.

Í viðbótarathugasemdum V er áréttað að fyrir liggi umfangsmikil gögn sem sýni skýrlega að forsvarsmenn Y hafi annast alla markaðssetningu, bókanir, sölu, gistingu og ráðningu innlendra leiðsögumanna. Y hafi þannig haft umsjón með framkvæmd ferðarinnar og haldið öllum ávinningi af sölu, að frátöldu verði flugs. Flugmiði málskotsaðila sé þá merktur „X Flight Only“. Þá hafi huglæg afstaða málskotsaðila til þess af hverjum ferðin var keypt af ekki þýðingu við mat á sakarábyrgð.

Fullyrðingar M um að hjólaleiðin hafi verið í erfiðleikastigi 5 byggji á því sem marokkóskur leiðsögumaður eigi að hafa sagt og vitnisburði vinkvenna M. Fyrir liggi samskipti V við leiðsögumenn

Y þar sem þeirri fullyrðingu er hafnað, en ljóst sé að það hvíli á M að sanna umrædda fullyrðingu með haldbærum hætti. Bendi V þó á að fjallahjólaleiðir í Evrópu séu almennt flokkaðar samkvæmt STS (Single Trail Scale) kvarðanum, þar sem miðlungsgetustig (S2) feli jafnan í sér þrönga stíga, lausgrýti, náttúrulegar hindranir sem búast má við í fjalllendi og í kringum 70° halla á köflum. Af lýsingum M og fyrirbyggjandi ljósmyndum verði ekki ráðið að leiðin hafi verið umfram þetta erfiðleikastig. Þvert á móti bendi gögn málsins fremur til þess að umræddum kafla megi jafna til S1 eða S2 samkvæmt viðmiðum kvarðans. Ferðin hafi þá verið markaðsett sem „Enduro/All mountain style“ fjallahjólaferð, ætluð meðalvönum hjólurum og hafi aðstæður verið til samræmis við það. Því sé fullyrðing M um að leiðin hafi verið í erfiðleikastigi 5 enn örökstudd og ósönnuð.

Álit.

V byggir m.a. á því að málskoti þessu sé ranglega beint að X. Ljóst er að ferðin sem M festi kaup á innihélt m.a. flug, gistingu, leiðsögn og máltíðir og greiddi M verð hennar í einu lagi til X. Er því ljóst að um pakkaferð, í skilningi 2. tl. 4. gr. laga nr. 95/2018 um pakkaferðir og samtengda ferðatilhögun, var að ræða, og var ferðin auglýst sem slík. Breytir það ekki þeirri niðurstöðu þó Y, en ekki X, hafi í raun verið skipuleggjandi ferðarinnar enda var hún seld sem ein heild og krafist greiðslu heildarverðs fyrir hana. Er það mat nefndarinnar að X hafi verið smásali í skilningi 9. tl. 4. gr. laganna og Y skipuleggjandi sbr. 8. tl. 4. gr., þ.e. að X hafi selt ferð sem Y hafi sett saman. Er við það mat jafnframt byggt á gögnum málsins varðandi það hvernig kaupin virðast hafa horft við M, en hún greiddi heildarverð ferðarinnar til X, og mátti því með réttu telja að samningssamband milli þeirra væri komið á um ferðina. Einnig er rétt að geta þess að í samskiptum leiðsögumanna Y við V kemur fram að þær hafi verið „verktakar, fararstjórar í fjallahjólaferð“ og hafi sent X reikning vegna þess. Smásali og skipuleggjandi bera, sbr. 17. gr. sömu laga, sameiginlega og hvor í sínu lagi, ábyrgð á framkvæmd þeirrar ferðatengdu þjónustu sem er innifalin í samningi um pakkaferð, óháð því hver annast þjónustuveitingu. Verður þá ekki séð að í lögunum eða annars staðar sé gert ráð fyrir því að söluaðili geti fírr sig þeirri ábyrgð með þeim rökum að aðeins hafi verið um greiðslumiðlun að ræða eða á grundvelli þess að farmiðar hafi verið frábrugðnir hefðbundum farmiðum pakkaferða. Er það því álit nefndarinnar að kröfu M sé réttilega beint að X.

Í 22. gr. fyrrnefndra laga er þá að finna sakarlíkindareglu, þar sem fram kemur að ferðamaður eigi rétt á skaðabótum vegna tjóns sem hann verður fyrir og rekja má til vanefnda nema skipuleggjandi eða smásali sýni fram á að vanefnd sé komin til af nánar tilgreindum ástæðum. Þarf því ekki að sýna sérstaklega fram á saknæma háttsemi. Eftir stendur þó að það er tjónþola, þ.e. M, að sýna í fyrsta lagi fram á að um vanefnd hafi verið að ræða og hins vegar að tjón hennar megi rekja til þeirrar vanefndar.

Af kynningarefni um umrædda ferð má ráða að hún hafi verið með miðlungs erfiðleikastigi og ekki verður séð að hún hafi verið markaðssett sérstaklega fyrir byrjendur. Kemur jafnframt fram að farið sé um einstigi og asnástiga og mest sé hjólað niður í mót. Í lista yfir útbúnað kemur fram að minnt sé á hjálm, hnéhlífar, hanska/grifflur, olnbogahlífar, bakpoka með helst með smá bakhlíf, - eða bakbrynju. Af gögnum málsins má ráða að M hafi verið í axlabrynju er hún varð fyrir slysinu. Af ljósmyndum af slysstað má ráða að um nokkuð torfæran kafla hafi verið að ræða og hefur því ekki verið mótmælt af hálfu M að þátttakendum hafi verið ráðlagt að ganga hann treystu þeir sér ekki til að hjóla. Verður af öllu framansögðu að telja að í fjallahjólreiðum almennt felist nokkur áhætta og að M hafi mátt gera sér grein fyrir aðstæðum áður en hún tók ákvörðun um að hjóla umræddan kafla. Verður samkvæmt framasögðu að telja að fallahjólreiðarferðir sem þessi feli í sér ákveðna áhættu og að sjónarmið um áhættutöku leiði til þess að ekki verði gerð krafa á hendur smásala eða skipuleggjanda slíkrar ferðar að því gefnu að forsvaranlega hafi verið staðið að undirbúningi hennar og framkvæmd.

Kemur þá til skoðunar hvort forsvaranlega hafi verið staðið að umræddri ferð, þ.e. hvort vanefnd í skilningi 22. gr. laga nr. 95/2018 hafi verið að ræða. M vísar til þess að umrædd ferð hafi verið á erfiðleikastigi 5, og gæti það vissulega talist óforsvaranlegt, sér í lagi þar sem í samskiptum M við Y í aðdraganda ferðarinnar var áréttað að erfiðleikastigið væri „medium“. Af fyrirbyggjandi ljósmyndum og lýsingum á aðstæðum treystir nefndin sér hins vegar ekki til að meta á hvaða erfiðleikastigi umrædd leið er. Staðhæfing M og tveggja vitna um að þarlendur leiðsögumaður hafi tjáð þeim að leiðin væri á erfiðleikastigi 5 er ekki studd neinum hlutlægum gögnum um flokkun slíkra leiða, eða nánari upplýsingum um það hvað valdi því að leiðin sé samkvæmt viðurkenndum mælikvörðum á erfiðleikastigi 5. Meðfylgjandi viðbótarathugasemdum V voru upplýsingar á þýsku um flokkun leiða eftir erfiðleika og af því sem þar kemur fram er ekki unnt að draga þá ályktun að um erfiðleikastig 5 hafi verið að ræða. Er því ekki sýnt fram á að svo hafi verið.

Af framangreindu leiðir að ekki er sýnt fram á að slys M verði rakið til vanefnda við framkvæmd ferðarinnar eða annarra atvika eða aðstæðna sem X verði gert að bera skaðabótaábyrgð vegna og að mati nefndarinnar liggur ekki annað fyrir en að um óhappatilvik hafi verið að ræða. Verður M að bera hallann af því og er þar af leiðandi óhjákvæmilegt að hafna kröfu hennar.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 6. maí 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 63/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.****Nafn vátryggingartaka ábyrgðartryggingar (X)****Skaðabótaábyrgð. Saknæm háttsemi.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 6. febrúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 24. febrúar 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að hinn 15. janúar 2023 hafi M verið á leið sinni inn í verslun X þegar hún rann í hálku með þeim afleiðingum að hún ökklabrotnaði á vinstri fæti og meiddist á hné. Slysið gerðist á göngustíg sem liggur að versluninni. Um það bil 1/3 af göngustígnum var með hitalögn. Á hluta göngustígsins sem ekki hafði hitalögn var mjög mikil hálka. Skörp skil voru þar á milli, það er að segja þar sem hitalögnin hætti og við tók svellbunki. Mikil hálka var á þeim hluta þar sem svellið var, en þar rann M. M hefur krafist bóta úr ábyrgðartryggingu atvinnureksturs X hjá V. Byggir M á því að slysið megi rekja til vanrækslu X á öryggisskyldum verslunareiganda. Á X hafi hvílt rík athafnaskylda og starfsmönnum borið að gera allar þær ráðstafanir, sem sanngjarnt mátti telja, til þess að koma í veg fyrir slys vegna hálku umrætt sinn. X hafi ekki getað dulist sú hálka sem myndast hafði, sbr. meðfylgjandi myndir. Verslunareigandi beri ábyrgð á því að gönguleið inn og út úr verslun hans sé örugg. Vísar M máli sínu til stuðnings til dómaframkvæmdar og fræðirita þar sem fjallað er um ríka athafnarskyldu eigenda fyrirtækja.

V hefur hafnað bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu X og telur ósannað að slys M verði rakið til óforsvaranlegra aðstæðna fyrir utan verslun X umrætt sinn og jafnframt ósannað að slysið megi rekja til vanrækslu á öryggisskyldum verslunareiganda. Slys M hafi ekki verið tilkynnt til X fyrr en með tölvupósti 21. nóvember 2023. Engum starfsmanni hafi verið gert viðvart um slysið og því ekki að finna nein gögn hjá X um atvikið. Hafði X ekki heyrt af öðrum sambærilegum slysum vegna hálku dagana fyrir eða á eftir. Það sé skráð verklag að salta göngustíg til að hálkuverja enn frekar þann hluta göngustígsins sem ekki hefur hitalögn. Þessu verklagi hafði verið sinnt og stígurinn saltaður kvöldið áður. Illviðráðanlegt hefði verið fyrir X að fjarlægja klakann á gangstéttinni.

Álit.

Ágreiningur þessa máls lýtur að því hvort tjón M megi rekja til saknæmra athafna eða athafnaleysis af hálfu X eða starfsmanna þess, þannig að bótaskylda stofnist úr ábyrgðartryggingu X hjá V. Það hvílir á M að sýna fram á að svo hafi verið. Almennt verður að leggja ríkar skyldur á eigendur og umráðamenn fasteigna þar sem rekin er verslun eða þjónusta að gera þær ráðstafanir sem sanngjarnar mega teljast til að sjá til þess að tryggja öryggi þeirra sem leið eiga um fasteignina. Samkvæmt upplýsingum frá X liggja engin gögn fyrir um slys M og hafi X ekki fengið upplýsingar um slysið fyrr en rúmlega 11 mánuðum eftir að slysið átti sér stað. Samtímagögn liggja þó fyrir þ.e. færsla í bráðamóttökuskrá dags. 15. janúar 2023 þar sem fram kemur að M hafi runnið í hálku fyrir framan verslun X. Verður á grundvelli þess að telja nægjanlega sannað að atvikið hafi átt sér stað á athafnasvæði X. Samkvæmt verklagi X var umræddur stígur hálkuvarinn kvöldið áður og liggur ekki fyrir að veðuraðstæður hafi á slysdegi verið með þeim hætti að nauðsynlegt hafi verið fyrir starfsmenn X að hálkuverja aftur. Það er því afstaða nefndarinnar að ósannað sé að slys M megi rekja til saknæmrar vanrækslu starfsmanna X á hálkuvörnum. Verður því að líta svo á að tjón M verði rakið til óhappatilviljunar, en ekki atvika eða aðstæðna sem X ber skaðabótaábyrgð á. M á því ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 18. mars 2025.

rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 64/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V1)****Nafn varnarðila (V2)****Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.****Nafn vátryggingartaka: (X), (Y) og (Z).****Skaðabótaábyrgð.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 6. febrúar 2025, ásamt fylgiskjöllum.
2. Athugasemdir V2, dags. 25. febrúar 2025, ásamt fylgiskjöllum.
3. Athugasemdir V1, dags. 27. febrúar 2025.
4. Viðbótarathugasemdir M við athugasemdum V2, dags. 26. febrúar 2025.

Málsatvik.

Í gögnum málsins, þ.e. bréfi dags. 26. janúar 2024, sem sent var til V1 fyrir hönd M, er eftirfarandi upplýsingar að finna um málsatvik. Þann 17. apríl 2023 hafi M slasast á framkvæmdasvæði á skólalóð við grunnskóla Z. Slysið hafi nánar tiltekið orðið með þeim hætti að M hafi gengið ofan í litla holu á lóðinni sem hafi verið staðsett á skilum þar sem malbik og svæði fyrir sandkassa mætast. Í bréfinu kom einnig fram að samkvæmt upplýsingum frá Z hafi staðið yfir framkvæmdir við skólann á umræddu tímabili. Hafi verið unnið að því að koma fyrir lausum kennslustofum á skólalóðinni og setja upp laust grindverk umhverfis vinnusvæðið. Hafi Y verið ráðið til að sjá um það verk. Auk þess hafi á sama tíma þurft að fjarlægja sandkassa vegna breytinga á gönguleið. Hafi X verið ráðinn til að vinna það verk. Í málskoti, dags. 6. febrúar 2025, er upplýst að M hafi verið flutt frá slysstað á sjúkrahús með sjúkrabifreið, þar sem staðreynt hafi verið að hún væri brotin á vinstri öxl.

Í framangreindu bréfi kom einnig fram að M teldi að X bæri skaðabótaábyrgð á tjóninu. Í því sambandi var byggt á því að X hafi ekki gengið frá holu á gönguleiðinni með forsvaranlegum hætti. Þá kom fram að M teldi að X hafi borið ábyrgð á fráganginum og beri eftir atvikum óskipta bótaábyrgð með Y. Auk þess var á það bent að M telji að mikil slysaætta hafi skapast þar sem ekki hafi verið gerðar viðeigandi ráðstafanir til að vekja athygli gangandi vegfarenda á holunni eða girða svæði af. Beri X skaðabótaábyrgð á þessum vanbúnaði. V1 hafnaði bótakröfunni með bréfi dags. 12. febrúar 2024.

Sambærilegt bréf var sent til V2 fyrir hönd M vaðandi meinta bótaábyrgð Y. Rök M fyrir bótaábyrgð Y, voru þau sömu og í fyrrnefndu bréfi. V2 hafnaði bótaskyldu Y, með bréfi dags. 13. júní 2024.

Þriðja bréfið, dags. 1. júlí 2024, vegna slyss M var sent til V1. Þar voru færð rök fyrir því að M teldi að Z, bæri skaðabótaábyrgð á tjóninu samkvæmt reglum skaðabótaréttar um ábyrgð fasteignareiganda vegna tjóns sem hlýst af ástandi og búnaði fasteignar. Var á það bent að á eiganda fasteignar hvíli athafnaskylda varðandi umbúnað fasteignar sem og sú aðgæsluskylda að koma í veg fyrir að þeir sem eiga erindi í fasteignina verði fyrir tjóni. Enn fremur kom fram að M telur að þessi skylda sé ríkari í ljósi þess að vátryggingartaki starfrækir skóla á lóðinni og á því von á að fjöldi fólks eigi leið um svæðið á degi hverjum. Því telji M að slysið megi rekja til þess að Z hafi ekki gengið frá holunni í gönguleiðinni með forsvaranlegum hætti. V1 hafnaði bótaskyldu Z með bréfi, dags. 15. janúar 2025.

Í málskoti kemur fram að M byggir aðallega á að verktakarnir X og Y beri skaðabótaábyrgð á tjóni M á grundvelli almennu sakarreglunnar og reglunnar um vinnuveitandaábyrgð, enda megi rekja tjónið til þess að ekki hafi verið gengið frá holunni í gönguleið að skólanum með forsvaranlegum hætti og það hafi skapað mikla slysaættu. Jafnframt er á það bent að ekki hafi verið gerðar neinar ráðstafanir til að vekja athygli vegfarenda á holunni eða girða af svæðið. Þá er vísað til þess að það sé mat Z að lausa grindverkið á framkvæmdasvæðinu hafi átt að hylja holuna. Það hafi verið á ábyrgð Y að sjá til þess að sú væri raunin. Telur M ljóst, m.a. vegna upplýsinga frá Z, að vegna framkvæmdanna sem verktakarnir hafi borið ábyrgð á hafi þurft að breyta gönguleið og þar með aðkomu að skólanum. Þá telur M að allt

bendi til þess að holan hafi orðið til vegna framkvæmda verktakanna. Hafi í kjölfar slyssins verið fyllt upp í holuna til að koma í veg fyrir frekari slys.

Byggir M á því að X og Y hafi borið óskipta ábyrgð á að tryggja góðan aðbúnað og örugg starfsskilyrði samkvæmt 17. gr. laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum. Þá hafi þeim borið að tryggja að vinnuumhverfi og vinnuaðstæður væru ásættanlegar, sbr. 13., 37., og 42. gr. laganna. Þá sé í c-lið 1. mgr. 88. gr. laganna vísað til þess að setja skuli upp á vinnustað greinilegar aðvaranir og/eða vinnusvæði girt eða afmörkuð með öðrum hætti. Þá segi í 1. mgr. 12.10.1 að aðkoma að hverri byggingu, bílastæði og almennt göngusvæði við og að byggingu skuli þannig staðsett og frágengin að aðgengi að byggingunni sé auðvelt og ekki skapist slyshætta á svæðinu. Í 4. mgr. sama ákvæðis sé vísað til þess að öll op og gryfjur, á eða við lóðir bygginga, sem eru aðgengilegar og fólkkemst að og getur hugsanlega fallið niður um skulu lokuð með handriði, grindum eða þar til gerðum lokum. Telur M sig með vísan í framangreint hafa sýnt fram á að X og Y hafi vanrækt fyrrnefndar skyldur sínar með því að hafa látið undir höfuð leggjast að tryggja örugga göngu- og aðkomuleið að skólanum meðan á framkvæmdum stóð.

Í málskoti er til vara byggt á að Z beri skaðabótaábyrgð á tjóninu með vísan til reglna um skaðabótaábyrgð fasteignareiganda. Vísar M m.a. til þess að á skólanum hafi hvílt strangari skyldur til að tryggja aðkomuleið nemenda að skólanum. Hafi Z haft vitneskju um framkvæmdir við skólann og borið að kanna aðstæður og ganga úr skugga um að gönguleið að skólanum væri hættulaus.

M krefst þess að nefndin úrskurði aðallega á þá leið að X og Y beri óskipt fulla skaðabótaábyrgð og til vara að Z beri fulla skaðabótaábyrgð.

Í athugasemdum V2 til nefndarinnar, dags. 25. febrúar 2025, kemur fram að samkvæmt upplýsingum frá Y sé sú fullyrðing sem M byggir á að Y hafi átt aðkomu að uppsetningu á lausum kennslustofum og grindverki umhverfis framkvæmdasvæðið, röng. Hér rétta sé að umsjónaraðili verksins á skólalóðinni, Þ, hafi óskað eftir því að Y kláraði afmarkaðan hluta verksins. Hafi þar verið um að ræða hellulögn við leikskólabyggingu og uppsetning á nýju hliði við inngang skólans, fjarri því svæði þar sem M slasaðist. Y hafi því hvorki haft aðkomu að framkvæmdasvæðinu né að því svæði þar sem holan var. Því verði slys M ekki rakið til atriða sem Y beri skaðabótaábyrgð á.

Í viðbótarathugasemdum M, dags. 26. febrúar 2025, er vísað til þess að upplýsingar um aðkomu Y að verkinu hafi komið beint frá skólanum, Z. Þá liggi ekki fyrir í málinu neinn verksamningur eða annað til frekari staðfestingar á verkþætti Y. Þessar nýju upplýsingar sem fram komu í athugasemdum V2, um aðkomu annars fyrirtækis, sýni að það sé greinilega uppi ágreiningur um verkþátt Y. Síðan er tekið fram að í ljósi framangreinds ítreki M það sem áður hafi komið fram og vísar til rökstuðnings sem fylgdi málskotinu.

Í athugasemdum til nefndarinnar frá V1, dags. 27. febrúar 2025, kemur fram að V1 hafni bótaábyrgð X í málinu. Ekkert í gögnum málsins bendi til þess að slys M verði rakið til saknæmrar háttsemi X eða annarra atvika eða aðstæðna sem X beri skaðabótaábyrgð á. Tekur V1 fram að sönnunarbyrðin um meinta sök X, orsakatengsl og önnur skilyrði sakarreglunnar hvíli alfarið á M. Bendir V1 á að málalíbúnaður M byggist annars vegar á því að X hafi ekki gengið frá holu á gönguleið að skólanum með forsvaranlegum hætti og hins vegar á því að holan hafi ekki verið gilt af. Vegna þessa bendir V1 á að X hafi aðeins tekið það verkefni að sér að fjarlægja sandkassa. Hann hafi ekki unnið neinar jarðvegsframkvæmdir eða framkvæmdir á yfirborði lóðarinnar aðrar en að fjarlægja sandkassann. Þá liggi fyrir að X hafi ekki tekið að sér að girða af vinnusvæðið. Er slysið varð hafi X auk þess þegar lokið sinni vinnu á svæðinu. Hvað varðar kröfu M á hendur Z bendir V1 einnig á að ekkert í gögnum málsins bendi til þess að tjón M verði rakið til saknæmrar háttsemi sem Z beri ábyrgð á. Hvað varðar reglur um sönnun og sönnunarbyrgði þá gildi það sama og gagnvart X. Byggir V1 á því að samkvæmt upplýsingum í málinu hafi Z ráðið Y til að girða af vinnusvæðið. Það hafi hins vegar ekki verið gert með fullnægjandi hætti, nokkuð sem forsvarsmönnum Z hafi ekki verið kunnugt um. Hvað varði fráganginn á holunni þá liggi fyrir að ætlun Z hafi verið að frá henni yrði gengið við lok framkvæmdanna. Þess vegna hafi Y verið fenginn til að girða vinnusvæðið og bráðabirgðagönguleið að skólanum af. Z geti ekki borið ábyrgð vegna saknæmrar háttsemi starfsmanna annarra vinnuveitanda.

Álit.

Ágreiningur þessa máls snýr að hugsanlegri skaðabótaábyrgð X, Y og Z á líkamstjóni M. Mögulegur bótaréttur byggir á því að M eigi skaðabótakröfu á hendur þeim á grundvelli annað hvort sakarreglunnar eða reglunnar um ábyrgð vinnuveitanda. Báðar þessar bótareglur gera það m.a. að skilyrði að M takist að sanna að tjónið verði rakið til saknæmrar háttsemi X, Y eða Z eða starfsmanna sem X, Y eða Z beri vinnuveitandaábyrgð á.

Nefndin hefur komist að þeirri niðurstöðu að M hafi ekki tekist að sanna að skilyrði skaðabótaábyrgðar X, Y eða Z séu uppfyllt í málinu. Bendir nefndin á að M hefur ekki lagt fram nein gögn sem hægt er að byggja þá niðurstöðu á að af holu þeirri sem deilan snýst að nokkru um, hafi stafað slík hætta að það verði að teljast gálaus háttsemi að hálfu X, Y og Z að grípa ekki til sérstakra ráðstafana til að tryggja gönguleið fram hjá henni. Bendir nefndin á í þessu sambandi að engar upplýsingar liggja fyrir um holuna aðrar en þær sem stafa frá M. Nefndin telur því einfaldlega ósannað að staðsetning eða ástand holunnar hafi kallar á sérstakar aðgerðir til að tryggja öruggt aðgengi að skólanum. Í öðru lagi bendir nefndin á að gegn neitun X og Y telst einnig ósannað að þau verk sem þeir tóku að sér í umrætt sinn hafi verið þess eðlis að þeim hafi borið að grípa til sérstakra aðgerða vegna holunnar. Hér bendir nefndin aftur á að M hefur ekki lagt fram nein gögn varðandi þau verk sem X og Y sinntu í umrætt sinn. Í raun virðist M byggja málatilbúnað sinn, hvað framangreint varðar, á upplýsingum sem eru sagðar stafa frá Z, án þess að einhver gögn því til staðfestingar hafi verið lögð fram.

Niðurstaða.

M á hvorki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingum X og Z hjá V1 né úr ábyrgðartryggingu Y hjá V2.

Reykjavík, 25. mars 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 65/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Slysáttrygging launþega.****Váttryggingartaki (X)****Slysahtugtak váttryggingaréttar. Sönnun.****Gögn.**

1. Málskot dags. 6. febrúar 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 18. mars 2025 ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi, hinn 19. júní 2023, er hann var að störfum í þágu X, orðið fyrir líkamstjóni. Atvik hafi verið þau að hann hafi verið að færa til og lyfta þungu rafmagnsrúmi þegar hann flæktist í snúru með þeim afleiðingum að hann féll við og fékk slink á bakið. M hafi leitað á heilsugæslu daginn eftir en M tali litla íslensku og afar litla ensku. Hafi hann lýst slysinu og einkennum sínum en skráning um atvik í sjúkraskrá hafi verið stuttorð og ónákvæm. Þar hafi aðeins komi fram að M hafi verið að lyfta þungri byrði. Við síðari komur á heilsugæslu hafi skráning þó verið ítarlegri hvað atvik varði. Byggir M á því að skoða verði fyrstu skráningu í sjúkraskrá, sem vissulega hafi verið ónákvæm, í samhengi við önnur málsgögn og með tilliti til þess að það sem þar komi fram sé ekki í ósamræmi við atvikalýsingu í tjónstilkynningu og öðrum gögnum. Þrátt fyrir óvinnufærni M frá slysdegi og fram til 13. október 2023 hafi slysið þá ekki verið tilkynnt til Vinnueftirlitsins svo sem skylt sé samkvæmt 79. gr. laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum. Verði X að bera hallann af sönnunarskorti sem af því hljótist. Í málskoti kemur þá einnig fram að eigandi X og yfirmaður M, Y, hafi sýnt honum sérstaka óvild í kjölfar slyssins og hafi m.a. neitað að greiða M laun í veikindaforföllum og á meðan á uppsagnarfresti stóð, en M hafi verið sagt upp í kjölfar slyssins. Þá hafi Y kært M til lögreglu fyrir tilraun til líkamsárásar. Lýsing Y á því atviki eigi sér enga stoð í raunveruleikanum og hafi kæran verið lögð fram í því skyni að fá M til að falla frá kröfu um vangoldin laun. Hafi Y þá neitað að skrifa undir tilkynningu til Sjúkratrygginga. Verði að skoða lýsingar X á atvikum í ljósi þessarar óvildar, en t.a.m. sé alls ósannað að eiginkona M hafi ekki sagt hann slasaðan, heldur veikan, enda hafi hún aldrei haldið því fram í samskiptum við X að ekki væri um vinnuslys að ræða. M hafi tilkynnt V um slysið hinn 27. júlí 2023 og þar, og í tilkynningu til Sjúkratrygginga, hafi atvikum verið lýst með sama hætti og í málskoti. V hafi hafnað bótskyldu með vísan til þess að ekki væri sannað að um slys í skilningi váttryggingaréttar hafi verið að ræða.

Í bréfi V til nefndarinnar er vísað til þess að samkvæmt skilmálum viðeigandi váttryggingar sé slys skilgreint sem skyndilegur, utanaðkomandi atburður sem veldur meiðslum á líkama váttryggðs og gerist sannanlega án vilja hans. Telur V að ekki liggi fyrir nein samtímagögn sem sýni fram á að M hafi orðið fyrir slysi samkvæmt framangreindri skilgreiningu. Samkvæmt X hafi M tilkynnt um veikindi í sms-skilaboðum 19. júní 2023. Fjórum dögum síðar hafi hann svo sent verkstjóra hjá X vottorð um vinnuslys sem enginn hafi vitað af. Daginn eftir, eða 24. júní, hafi verkstjórinn hringt í M og talað við konu hans, sem hafi sagt að um þursabit væri að ræða en ekki vinnuslys. M hafi svo aftur mætt til starfa 26. júní en tilkynnt veikindi að nýju 29. júní. Hinn 4. júlí hafi hann aftur komið til starfa en ráðningarsambandi aðila hafi lokið 10. júlí 2023. Í ljósi þess að X hafi ekki vitað af meintu slysi verði það ekki metið því til sakar að rannsókn Vinnueftirlitsins á tildrögum þess hafi ekki farið fram. Starfsmaður stéttarfélags M hafi sent X tölvupóst dags. 11. júlí 2023 þar sem gerð var krafa um laun vegna vinnuslyss. Sú lýsing atvika sem þar komi fram samræmist ekki fyrrgreindri skilgreiningu slysahtuktaksins. X hafi ekki undirritað tilkynningu til Sjúkratrygginga enda geti starfsmenn þess ekki staðfest að atvik hafi verið þau sem M haldi fram. Af öllu framansögðu er það afstaða V að bótaréttur sé ekki til staðar.

Álit.

M byggir kröfu sína um bætur úr slysáttryggingu launþega á því að hann hafi, hinn 19. júní 2023, orðið fyrir slysi í skilningi váttryggingaréttar við störf sín í þágu X. Samkvæmt almennum sönnunarreglum hvílir það á M að sýna fram á tjón sitt og atvik að baki því, þ.e. að tjón hans megi rekja til skyndilegs, utanaðkomandi atburðar. M byggir á því að þar sem Vinnueftirlitin hafi ekki verið tilkynnt um slys M

verði X að bera hallann af þeim sönnunarskorti sem leiði af því að rannsókn á tildrögum slyssins hafi ekki átt sér stað. Eins og mál þetta horfir við nefndinni verður að telja ósannað hvenær M tilkynnti X um að hann hefði orðið fyrir slysi, en t.a.m. liggur ekki fyrir hvað kom fram í sms-skilaboðum sem M sendi er hann tilkynnti X um fjarveru sína. Á grundvelli þess verða ekki talin efni til að víkja frá almennum sönnunarkröfum á grundvelli þess að rannsókn Vinnueftirlitsins hafi ekki farið fram.

Engin vitni voru að umþrættu atviki. Fyrir liggur tilkynning til Sjúkratrygginga, dags. 14. ágúst 2023. Kemur þar fram að M hafi slasast um kl. 13 hinn 19. júní 2023 og farið að finna fyrir verkjum þá um kvöldið. Atvikinu er lýst svo að M hafi verið að færa til rúm og hafi flækst með fót í snúru og fengið slink á sig. Framangreind tilkynning er undirrituð af M en ekki X. Verður því að líta á hana sem einhliða frásögn sem sett er fram af hálfu M en ekki sönnun þess að atvik hafi verið með tilteknum hætti. Í tjónstilkynningu M til V dags. 27. júlí 2023 segir að M hafi verið að færa til rafmagnsrúm, hafi flækst í snúru og fallið við það.

Samkvæmt fyrirbyggjandi sjúkraskrá leitaði M á heilsugæslu 20. júní 2023. Í samskiptaseðli vegna þeirrar komu segir að M sé með verk í baki og hafi hann komið til er M lyfti þungri byrði. Fékk M þá gefið út vottorð vegna fjarvista til 23. júní 2023. Í vottorðu um óvinnufærni vegna tímabilsins 29. júní 2023 til 3. júlí 2023 segir að M hafi fengið áverka „við að lyfta þungu“. Í kjölfarið átti M nokkur samskipti við heilsugæslu vegna einkenna frá baki og undirgekkst m.a. skoðun í tengslum við útgáfu áverkavottorðs hinn 8. ágúst 2023. Í skráningu vegna þeirrar komu segir í lýsingu á orsökum slyssins að M hafi verið að færa þungt rúm við vinnu og flækst í snúru og fengið slink á bakið. Sömu lýsingu er að finna í læknisvottorðum heilsugæslunnar til Sjúkratrygginga dags. 8. ágúst og 13. september 2023.

Einnig er fyrirbyggjandi tölvupóstur frá stéttarfélagi M, dags. 11. júlí 2023, þar sem sett er fram krafa fyrir hönd M um greiðslu launa í veikindaforföllum og uppsagnarfresti. Kemur þar fram að M hafi fengið „tak í bakið við það að lyfta þungum hlut í vinnu...“.

Óumdeilt er að það að fá tak í bakið við átak er ekki slys í skilningi ofangreindrar skilgreiningar, þ.e. ekki er um skyndilegt utanaðkomandi atvik að ræða, heldur verður slíkt tjón rakið til innra ástands eða veikleika tjónþola. Af öllu framansögðu má þá ráða að samtímagögn vegna atviksins beri ekki með sér að um slys hafi verið að ræða. Svo til álita komi að byggja á síðar til komnum lýsingum verða að mati nefndarinnar að koma til frekari gögn sem styðji þá atvikalýsingu.

Það hvílir á M að sýna fram á að atvik sem uppfylli skilyrði slyshugtaks vátryggingaréttar hafi átt sér stað og leitt til þess líkamstjóns sem hann rekur til þess. Samkvæmt öllu framansögðu leikur vafi á því að slík sönnun hafi tekist. Verður M eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni að bera hallann af því.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr slysatryggingu launþega X hjá V.

Reykjavík, 8. apríl 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 66/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nöfn varnaraðila: (V1) og (V2).****Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B).****Sakarskipting.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 7. febrúar 2025 ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V1 dags. 19. febrúar 2025 ásamt fylgiskjali.
3. Bréf V2 dags. 3. mars 2025 ásamt fylgiskjöllum.
4. Viðbótarathugasemdir M dags. 9. maí 2025.

Málsatvik.

Fyrirliggjandi er tjónstilkynning M til V1, þar sem fram kemur að hinn 17. janúar 2025 hafi hann setið í bifreiðinni A, sem hafi verið kyrrstæð á bifreiðastæði, og verið að opna dyr hennar. Á sama tíma hafi B verið ekið inn í bifreiðastæðið við hliðina á A og hafi henni verið ekið á hurðina. Ökumaður B hafi ekki séð að M var að opna dyrnar og hafi ekið of hratt inn í stæðið. Kemur þá fram að á vettvangi hafi aðilar verið sammála um að ökumaður B bæri sök á árekstrinum enda hefði hann átt að sjá að hurðin var opin. Í tjónstilkynningu ökumanns B til V2 segir að hann hafi ekið B inn í bifreiðastæði og dyr á bílnum við hliðina hafi verið opnaðar á sama tíma. Í ódagsettri yfirlýsingu ökumanns B er atvikum nánar lýst og kemur þar fram að hann taki fulla ábyrgð á umræddu tjóni, enda hafi hann vegna skerts útsýnis ekki veitt því athygli að dyr A hafi verið opnar og M við það að stíga út. Töluvert tjón varð á A við atvikið.

Ágreiningi um sakarskiptingu var vísað til Tjónanefndar vátryggingafélaganna sem komst, á grundvelli ofangreindra gagna, að þeirri niðurstöðu að ökumaður A bæri alla ábyrgð á umræddu atviki þar sem hann hefði ekki gætt nægjanlega að annarri umferð áður en hann opnaði dyr bifreiðarinnar.

M fellir sig ekki við þau málalok og gerir í málskoti kröfu um að öll sök verði lögð á ökumann B, enda liggi fyrir yfirlýsing hans þess efnis að hann beri ábyrgð á atvikinu. Þá hafi ökumaður B brotið gegn nánar tilgreindum ákvæðum umferðarlaga nr. 77/2019 með því að sýna ekki almenna aðgát og með því að ökuhraði B hafi verið umfram lögmaeltan hámarkshraða á bifreiðastæðum.

Í bréfi V1, sem á tjónsdegi var vátryggjandi A, kemur fram að ekki séu gerðar sérstakar athugasemdir við niðurstöðu tjónanefndar. Niðurstaðan hafi byggt á því að upphafleg tjónstilkynning M hafi verið skýr og afdráttarlaus. Síðari yfirlýsing ökumanns B hafi því minna vægi en ella, sér í lagi í ljósi þess að hann hafi ekki tekið eftir því að dyr A hafi verið opnar fyrr en árekstur varð. Hafi því ekki verið unnt að fullyrða um að dyr A hafi verið opnar, heldur aðeins að ökumaður B hafi ekki séð það. Ein af ástæðum þess geti verið sú að M hafi opnað dyrnar á sama tíma og B var ekið inn í bifreiðastæðið.

Í bréfi V2, sem á tjónsdegi var vátryggjandi B, er lýst þeirri afstöðu að sök hafi réttilega verið lögð á M. Er vísað til þess að samkvæmt 5. mgr. 28. gr. umferðarlaga hvíli rík aðgæsluskylda á þeim sem opni dyr ökutækis. Verði þá að byggja á frumgögnum málsins, en ekki síðar tilkomnum yfirlýsingum, og í tjónstilkynningum aðila komi skýrt fram að dyr á A hafi verið opnaðar á sama tíma og B var ekið inn í stöðureitinn. M beri þá sönnunarbyrði þess að dyrnar hafi verið opnaðar á þann hátt að ekki hafi valdið hættu eða óþarfa óþægindum. Við mat á því verði fyrst og fremst að horfa til þess hve löngu fyrir árekstur dyrnar voru opnaðar. Hafi M ekki sýnt fram á annað en dyrnar hafi verið opnaðar á sama tíma og B var ekið inn í stæðið, og hafi hann því ekki axlað framangreinda sönnunarbyrði. Væri sýnt fram á að M hefði gætt fullrar aðgæslu við opnun dyranna beri M þá jafnframt sönnunarbyrði þess að ökumaður B hafi að einhverju leyti hagað akstri sínum gáleysislega. Ekkert í gögnum málsins gefi slíkt til kynna.

Í viðbótarathugasemdum M kemur fram að hann telji túlkun V2 á hugtakinu „á sama tíma“ ekki rétta, enda feli það ekki endilega í sér að atvik hafi átt sér stað á nákvæmlega sömu sekúndu eða mínútu. Sé þá skritið að beita slíkri oftúlkun þegar fyrir liggi viðurkenning ökumanns B á því að hann eigi sök á tjóninu. Þá leggur M fram skýringar gervigreindarforritsins ChatGPT á orðatiltækinu „á sama tíma“ framangreindu til stuðnings.

Álit.

Ágreiningur máls þessa hverfist um það hvort orsök árekstursins hafi verið sú að sú að ökumaður A hafi umrætt sinn brotið gegn 5. mgr. 28. gr. umferðarlaga um að opna skuli dyr ökutækis þannig að ekki valdi hættu eða óþarfa óþægindum eða sú að ökumaður B hafi ekki gætt nægilega að umhverfi sínu og lögmæltum hámakshraða við akstur á bifreiðastæði.

Aðilar fylltu ekki út sameiginlega tjónstilkynningu á vettvangi heldur skiluðu hvor um sig tjónstilkynningu til síns vátryggingafélags. Í tjónstilkynningu ökumanns B segir að dyr á A hafi verið opnaðar á sama tíma og B var ekið í bifreiðastæðið. Í tjónstilkynningu ökumanns B segir einnig að hurð á A hafi verið opnuð í veg fyrir bifreið á ferð. Í tjónstilkynningu M segir að hann hafi verið að opna hurðina á A þegar B hafi á sama tíma ekið inn á stæðið við hliðina og á opna hurðina.

Þá er fyrirliggjandi ódagsett yfirlýsing ökumanns B þar sem fram kemur að hann telji sig bera fulla ábyrgð á tjóninu enda hafi hann ekki séð að dyrnar á A hafi verið opnar. Eins og áður segir er umrædd yfirlýsing ódagsett og liggur því ekki fyrir hvenær hún var rituð.

Samkvæmt 5. mgr. 28. gr. umferðarlaga skal opna dyr ökutækis þannig að ekki valdi hættu eða óþarfa óþægindum. Sama á við þegar farið er í eða úr ökutæki, svo og við fermingu og affermingu. Eins og málið liggur fyrir hvílir á M sönnunarbyrði þess að hann hafi opnað dyr A þannig að ekki hafi valdið hættu eða óþarfa óþægindum. Miðað við frumgögn í málinu, þ.e. tjónstilkynningar aðila, verður að miða við að hurðin hafi verið opnuð í sömu mund og B var ekið inn í stæðið. Jafnvel þó byggt væri á síðar til kominni lýsingu ökumanns B verður ekki skýrt ráðið af henni hvenær dyr A voru opnaðar, heldur aðeins það að ökumaður B hafi ekki veitt því athygli. Er það að mati nefndarinnar því ósannað að ökumaður A hafi opnað dyrnar svo löngu áður en áreksturinn varð að ökumaður B hafi í tæka tíð getað varist því að aka á hurðina.

Verður áreksturinn því rakinn til þess að M, sem ökumaður A, gætti þess ekki nægilega að valda ekki hættu eða óþarfa óþægindum er hann opnaði dyr A í því skyni að stíga út úr bifreiðinni. Ekki hefur verið sýnt fram á að ökumaður B hafi ekið of hratt eða á annan hátt hagað akstri sínum ógætilega þannig að á hann verði felld sök. Ber því að leggja alla sök á ökumann A.

Niðurstaða.

Ökumaður A ber alla sök á umræddu atviki.

Reykjavík, 18. júní 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Margrét Arnheiður Jónsdóttir

Mál nr. 67/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Slysátrygging ökumanns og eiganda.****Skráningarnúmer ökutækis (A)****Orsakatengsl. Sönnun.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 7. febrúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 24. febrúar 2025, ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Í málgögnum kemur fram að hinn 6. júní 2024 hafi M lent í árekstri á Vefarastræti í Mosfellsbæ er hún tók vinstri beygju af biðskyldu í veg fyrir umferð og ók inn í hlið annarrar bifreiðar. Daginn eftir leitaði M á heilsugæslu og kvartaði undan verkjum í hálsi og eyra. Þann 9. júní 2024 leitaði M svo á bráðamóttöku Landspítalans vegna skyndilegrar máttminnkunar vinstra megin í andliti og var þar greind með Bell's palsy andlitslömum. Skráð er koma á göngudeild Landspítalans dagana 20. júní 2024, 2. júlí 2024 og 6. ágúst 2024 vegna sömu einkenna sem þó voru sögð á batavegi. Við síðustu skoðun var búist við fullum bata á næstu 2-3 mánuðum. Vegna einkenna sinna gerði M kröfu um bætur vegna líkamstjóns úr slysátryggingu ökumanns A hjá V. Með bréfi, dags. 23. janúar 2025, hafnaði V að greiða fyrir annað en fyrstu komu M á heilsugæslu daginn eftir slysið á grundvelli þess að ósannað væri að M hefði hlotið varanleg einkenni vegna slyssins. Máli sínu til stuðnings vísaði V til fyrirbyggjandi PC-crash útreiknings sem V aflaði.

M mótmælir því að einhliða öfluð PC-crash skýrsla verði notuð við afstöðutöku og aðra vinnslu málsins, m.a. við mat á því hvort að af árekstrinum hafi hlotist líkamstjón. Enda mæli PC-crash högg á bifreið en ekki á líkama. Slík skýrsla geti ekki verið gagn við mat á líkamstjóni, enda séu líkamstjón metin af þar til bærum aðilum með þar til gerða sérfræðipækkingu. Samkvæmt núgildandi réttarframkvæmd, hafi umþrætt gagn ekkert sönnunargildi þegar þess er aflað einhliða og því mótmælt, eins og á við í þessu tilviki. Vísar M til dóma og úrskurðar nefndarinnar máli sínu til stuðnings.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram sú afstaða V að áreksturinn hafi verið mjög vægur og ekki til þess fallinn að valda tímabundnu eða varanlegu líkamstjóni. Þyngdarhröðun af högginu hafi verið 0,33G sem sé minni þyngdarhröðun en sem fæst af ýmsum daglegum athöfnum eins og t.d. setjast í stól eða ganga niður tröppur. Telur V ómögulegt að áreksturinn hafi valdið yfirréttu á hálsvöðvum og þar með tognun og einnig að hann hafi valdið andlitslömum enda sé orsök slíkra veikinda yfirleitt veirusýking. M hafi ekki óskað mats á meintum afleiðingum slyssins og liggi því ekki fyrir matsgerð þar sem tekin sé afstaða til orsakatengsla milli slyssins og þeirra einkenna sem M rekur til þess eða ítarlegt vottorð lækni sem staðfestir slík orsakatengsl.

Álit.

Ágreiningur þessa máls hverfist um það hvort líkamleg einkenni M megi rekja til árekstursins þann 6. júní 2024. Samkvæmt almennum sönnunarreglum ber M sönnunarbyrði um að hún hafi hlotið líkamstjón í árekstrinum. V lét vinna skýrslu um útreikninga á hraða og höggkrafti árekstursins, svokallaða PC-Crash skýrslu, og liggur hún fyrir nefndinni. Þrátt fyrir að sú skýrsla lýsi litlum þyngdarkrafti árekstursins verða ekki dregnar viðtækar almennar ályktanir af henni án þess að litið sé heildstætt til gagna málsins og einkum læknisfræðilegra gagna enda geta afleiðingar umferðaróhapps á heilsu fólks verið afar einstaklingsbundnar og ráðist af ýmsum þáttum, þrátt fyrir að litlir kraftar kunni að hafa verið að verki og ákoma á bifreiðar minni háttar. Af ljósmyndum af bifreið M má ráða að um vægan árekstur var að ræða. Fyrir liggur að M leitaði til lækni á heilsugæslu daginn eftir og lýsti þar verki í hálsi og eyra. Næst leitaði hún á bráðamóttöku Landspítalans 9. júní 2024 og var þar greind með svokallaðan Bell's palsy andlitslömum. Eftir það voru skráðar nokkrar komur á göngudeild LSH vegna þeirra einkenna og er síðasta koman skráð 6. ágúst 2024. Í málskoti er því haldið fram að M hafi verið í meðferð hjá læknum og sjúkrahjálfara vegna þeirra einkenna. Í málinu liggja ekki fyrir nein gögn líkt og skýrsla sjúkrahjálfara, læknisvottorð eða álits- eða matsgerð hæfra og óvilhallra aðila, sem staðfesta hvorutveggja að orsakatengsl séu til staðar milli Bell's palsy andlitslömunar og árekstursins 6. júní 2024 og að varanlegt líkamstjón hafi hlotist í árekstrinum. M ber hallann af sönnunarskorti um að líkamstjón

hennar megi rekja til árekstursins þar sem meginreglur um sönnun í skaðabóta- og vátryggingarétti gera ráð fyrir því að tjónþolar verði að sýna fram á tjón sitt og leggja fram fullnægjandi gögn því til sönnunar. Að virtum þeim gögnum sem liggja fyrir í málinu hefur ekki verið sýnt fram á að M hafi hlotið varanlegt líkamstjón í árekstrinum.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum fyrir líkamstjón úr slysatryggingu ökumanns og eiganda bifreiðarinnar A hjá V.

Reykjavík, 6. maí 2025
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 68/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Slysátrygging ökumanns og eiganda.

Skráningarnúmer ökutækis (A)

Skerðing bóta. Stórfellt gáleysi.

Gögn.

1. Málskot móttakið 7. febrúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 13. mars 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 16. mars 2025.

Málsatvik.

Fram kemur í fyrirbyggjandi lögregluskýrslu að M hafi lent í umferðarslysi hinn 31. júlí 2024, þegar hann missti stjórn á bifreið sinni, A, við gatnamót Reykjavíkurveggar og Fjarðarhrauns, með þeim afleiðingum að bifreiðin valt út af veginum. Rætt var stuttlega við M á vettvangi sem sagði umferðarljós á gatnamótunum hafa verið að breytast í rautt ljós og því hafi hann ákveðið að gefa í til að komast yfir gatnamótin. Kvaðst hann hafa misst stjórn á bifreið sinni vegna bleytu á akbraut með þeim afleiðingum að hann velti bifreið sinni. Lögregla ræddi við sex vitni á vettvangi. Fjögur þeirra töldu M hafa ekið yfir gatnamótin gegn rauðu ljósi og lýsa þau öll að M hafi ekið yfir gatnamótin á ógnarhraða og að hraði bifreiðarinnar A hafi verið um 100 km/klst. Tvö vitnanna nefndu að hann hafði verið á um 100 – 120 km/klst.

M hefur sótt bætur úr slysátryggingu ökumanns og eiganda bifreiðarinnar A hjá V. Með bréfi V dags. 11. nóvember 2024 var M tilkynnt skerðing á bótarétti hans um 2/3 hluta þar sem tjónið verði rakið til stórkostlegs gáleysis M, sbr. 90. gr. laga um vátryggingarsamninga nr. 30/2004 (vsl.) og 26. gr. skilmála V.

Í málskoti lýsir M aðdraganda slyssins með eftirfarandi hætti: „Bifreið ekið Reykjavíkurveg í átt að Hafnarfirði, á ljósunum við gatnamót Álfanesveggar gaf ökumaður í ca 60-65 km hraða til þess að ná yfir á ljósunum. Það var rigning úti og fór bíllinn að fljóta í vatni sem var í hjólförum, við það missir ökumaður stjórn á bifreið og rekst fram- og afturhjól hægra megin í kantstein, við það veltur bíllinn.“ Lýsir M því að hann sé algjörlega ósammála þeim staðhæfingum vitna að hann hafi ekið á þeim hraða sem þau vitna um í lögregluskýrslu og fer fram á fullan bótarétt úr slysátryggingu ökumanns. Telur M skilyrði 90. gr. vsl. ekki uppfyllt og því sé skerðing ekki heimil. Ekki hafi farið fram nein nánari rannsókn á tildrögum slyssins og því sé ekkert sem staðfesti vitnisburð vitna um aksturshraða. Vitnin hafi verið kyrrstæð og hafi engar forsendur haft til að meta hans hraða. Auk þess hafi M ekki verið undir áhrifum lyfja né áfengis. Hraðari ökutæki gefi frá sér herra ljóð og auk þess var mikill hávaði frá pústkerfi bifreiðarinnar, það hafi því getað gefið vitnum ranga mynd af ökuhraða A. Á bifreiðinni voru fjögur púströr sem gáfu frá sér mikinn hávaða. Verði fallist á að M hafi sýnt af sér stórkostlegt gáleysi í aðdraganda umferðarslyssins, telur M ljóst að ekki sé heimilt að skerða bætur um 2/3 hluta. Sú skerðing sé of mikil, ósamngjörn og í ósamræmi við dómaframkvæmd. Vísar M máli sínu til stuðnings til nánar tilgreindra dóma Hæstaréttar.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að málsatvikalýsingu M í málskoti sé mótmælt. Það hafi fyrst verið í málskoti til nefndarinnar sem M byggir á því að hann hafi ekið með hægra afturdekkið á kantstein og m.a. þess vegna hafi bifreiðin oltið. Það komi ekki fram í fumgögnum málsins. Hvorki M sjálfur né nokkurt vitnanna nefna að M hafi ekið bifreiðinni utan í kantstein. Afstaða V byggir á því að sannað sé með vitnisburði sex óháðra vitna og aðstæðna á vettvangi að M hafi valdið tjóninu með háttsemi sem telst til stórkostlegs gáleysis og á þeim grundvelli beri að skerða bótarétt um 2/3 hluta úr slysátryggingu ökumanns og eiganda bifreiðarinnar. M hafi ekið bifreið sinni á ofsahraða, 100 – 120 km á klst., gegn rauðu götuvitaljósi og á vanbúnum hjólbörðum í aðdraganda þess að hann missti stjórn á bifreiðinni innanþegar þar sem hámarkshraði er 50 km á klst. Með þeirri háttsemi braut M gegn skráðum háttennisreglum umferðarlaga nr. 77/2019. Mikilvægt sé við sakarmatið að M hafi sjálfviljugur ekið bifreiðinni á þeim hraða sem hann ók. Svo gáleysi teljist stórkostlegt gáleysi þurfi háttsemi tjónvalds

annað hvort að víkja hlutrænt meira frá þeirri háttsemi sem honum bar að viðhafa eða hin huglæga afstaða hans til tjónsins þurfi að einkennast af meira tillitsleysi en í tilviki almenns gáleysis. Það er að mati V ljóst að bæði skilyrðin ná til háttsemi M sem vék verulega frá háttternisreglum umferðarlaga og lét sér í léttu rúmi liggja þá hættu á tjóni sem af þeirri háttsemi stafaði. Af dómaframkvæmd Hæstaréttar Íslands megi ráða að mælikvarði á stórkostlegt gáleysi ráðist einkum af því hversu augljós hætta sé á ferðum vegna tiltekinnar háttsemi. Hættan af háttarlagi M var augljós að mati V. Vísar V máli sínu til stuðnings til dóma Héraðsdóms Reykjavíkur og Hæstaréttar.

Í viðbótarathugasemdum sínum rökstyður M það að málsatvik í dómum þeim sem V vísar til í athugasemdum sínum séu ekki sambærileg við slys og aðstæður M. Skýrsla hafi verið tekin af M á vettvangi meðan hann var í mikilli geðshræringu og hugsaði ekki rökrétt. Þá sé M erlendur og tali ensku við lögreglumenn en ekki móðurmál sitt. Þá ítrekar M þær athugasemdir sem fram koma í málskoti og vísar til þess að hægt hefði verið að rannsaka tildrög slyssins betur t.d. með því að reikna út hraða hans eða óska eftir myndum úr myndavél sem staðsett er á gatnamótum. Það hafi ekki verið gert.

Álit.

Ágreiningur þessa máls varðar það hvort V hafi verið heimilt að skerða bætur úr slysathyggingu ökumanns og eiganda um 2/3 hluta vegna stórkostlegs gáleysis M. Samkvæmt 1. mgr. 90. gr. vsl. má lækka eða fella niður ábyrgð vátryggingafélagsins hafi vátryggður í slysathyggingu valdið því af stórkostlegu gáleysi að vátryggingaratburður varð eða afleiðingar hans urðu meiri en ella hefðu orðið. Við sakarmatið skal líta til sakar vátryggðs, hvernig vátryggingaratburður bar að, hvort vátryggður var undir áhrifum áfengis eða fíkniefna sem hann hafði sjálfviljugur neytt og atvika að öðru leyti. Ljóst er að fyrrgreint lagaákvæði býður upp á nokkurt mat og þarf að skoða atvik í hverju máli fyrir sig.

Í því atviki sem hér um ræðir var M hvorki undir áhrifum áfengis né fíkniefna. Á grundvelli fyrirliggjandi vitnaframburða verður að leggja til grundvallar að M hafi ekið bifreið sinni á ofsahraða eða að lágmarki 50 km/klst umfram hámarkshraða á vettvangi sem var 50 km/klst. Þá telst einnig nægilega sannað að hann hafi ekið yfir gatnamótin gegn rauðu umferðarljósi. Með þeirri háttsemi sinni braut M gegn 1. mgr. 7. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 sem kveður á um að ökumanni sé óheimilt að aka gegn rauðu umferðarljósi. Þá telst hann einnig hafa brotið gegn almennum reglum laganna um ökuhraða sem fram koma í 1. mgr. 36. gr. umferðarlaga. Hvíldi sérstök skylda á honum að aka nægilega hægt miðað við aðstæður þar sem hann ók í þéttbýli, við vegamót og þar sem vegur var blautur, sbr. a-, c- og h-lið 2. mgr. 36. gr. laganna. Þessa gætti M ekki umrætt sinn og telja verður að hann hafi með háttsemi sinni sýnt af sér stórkostlegt gáleysi. Bein orsakatengsl eru milli þeirrar háttsemi hans og slyssins. Með hliðsjón af háttsemi M, hvernig slysið bar að og atvikum að öðru leyti, þ.m.t. aðstæðum á vettvangi, er það mat nefndarinnar að V sé heimil skerðing bóta sem nemur 2/3 hlutum.

Niðurstaða.

M á rétt á bótum vegna líkamstjóns úr slysathyggingu ökumanns og eiganda bifreiðarinnar A en V er heimilt að skerða bætur um 2/3 hluta vegna stórkostlegs gáleysis.

Reykjavík, 8. apríl 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 69/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V1)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B).

Sönnun. Umfang tjóns.

Gögn.

1. Málskot móttakið 12. febrúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V2, dags. 17. febrúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Athugasemdir V1, dags. 6. mars 2025
4. Viðbótarathugasemdir M, dags. 6. mars 2025.

Málsatvik.

V1 mótmælir því ekki að fyrir hendi sé bótaréttur í málinu enda sé ágreiningslaust að bifreiðin B, sem var ábyrgðartryggð hjá V1, olli tjóni á bifreiðinni A 28. desember 2024. Hins vegar greinir aðila á um hvaða skemmdir á A megj rekja til þess áreksturs.

Í málskoti er m.a. að finna ljósmynd af A sem M byggir á að sýni fram á skemmdir á A sem annars vegar megj rekja til árekstursins 28. desember 2024 og hins vegar til eldra tjóns. M byggir því á að ljósmyndin sýni fram á hvert umfangs tjóns af völdum árekstursins 28. desember 2024 sé. Nefndin fær ekki betur séð að umrætt ljósmynd sé sú sama og er að finna í fyrirliggjandi skýrslu Áreksturs.is. Hins vegar er ekki í þeirri skýrslu að finna frekari umfjöllun um það hvert sé umfang tjóns á A af völdum árekstursins 28. desember 2024 og hvert sé umfang fyrra tjóns á A.

Í athugasemdum V1, dags. 6. mars 2025, er á því byggt að gögn málsins sýni að umtalsverðar eldri skemmdir hafi verið á A fyrir áreksturinn 28. desember 2024. Telur V1 að M hafi því ekki sýnt fram á hvaða skemmdir séu af völdum árekstursins 28. desember 2024 og hvaða skemmdir hafi verið til staðar fyrir þann árekstur. Að auki bendir V1 á að M hafi ekki lagt fram neina kröfu á hendur félaginu vegna umrædds áreksturs. Þá tekur V1 fram að félagið hafi fengið upplýsingar um að búið sé að óska eftir að Árekstur.is taki málið til skoðunar með það að leiðarljósi að meta hvaða tjón var á bílnum fyrir áreksturinn. Sú skýrsla hafi hins vegar ekki borist. V1 byggir á því að ekki séu forsendur til að greiða bætur á grundvelli fyrirliggjandi gagna.

Í viðbótarathugasemdum M, dags. 6. mars 2025, eru fyrri rök ítrekuð með vísan í fyrirliggjandi ljósmynd.

Álit.

Ágreiningslaust er að bifreiðin B olli tjóni á bifreiðinni A 28. desember 2024. Hins vegar greinir aðila á um hvort það liggi fyrir hvert sé umfang tjóns á A vegna þess áreksturs. Nefndin bendir á að það er M að sanna umfang tjóns á A sem leiða má til árekstursins 28. desember 2024. Nefndin telur að M hafi ekki tekist að sýna fram á þetta. Hér dugar að mati nefndarinnar ekki sú ljósmynd sem er að finna í skýrslu Áreksturs.is., enda er þar ekki að finna neina raunverulega umfjöllun um hvert sé umfang þess tjóns á A sem rekja má til framangreinds áreksturs.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu B hjá V.

Reykjavík, 6. maí 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 70/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila : (V1) og (V2)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B).

Sakarskipting.

Gögn.

1. Málskot móttakið 7. febrúar 2025.
2. Bréf V1, dags. 3. mars 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Tölvupóstur V2, dags. 5. mars 2025, ásamt fylgiskjölum.
4. Viðbótarathugasemdir M, dags. 9. mars 2025.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirbyggjandi skýrslu fyrirtækisins Aðstoð og öryggi, varð árekstur með bifreiðunum A og B á Birkimel þann 2. desember 2024. Bifreiðarnar mættust í þrengingu á götunni sem staðsett er við Orkuna. Ökumaður A segir í framburði sínum: „Ég var að koma að þrengingunni við Orkuna Birkimel, þegar ég bremsaði rann ég bara áfram og á hinn bílinn, áreksturinn var á miðri þrengingunni.“ Í framburði M, sem var ökumaður B, segir: „Ég var að koma að þrengingunni við Orkuna Birkimel en þegar ég bremsaði rann ég bara áfram og á hinn bílinn, áreksturinn var á miðri þrengingunni.“ Ágreiningur um sakarskiptingu var lagður fyrir tjónanefnd vátryggingafélaganna sem komst að þeirri niðurstöðu að sök ætti að skiptast til helminga þar sem hvorugur ökumanna gætti nægjanlega að annarri umferð við akstur um þrengingu.

M kveðst vera ósammála niðurstöðu tjónanefndar þar sem ökumaður A hafi brotið umferðarreglur. Hann hafi ekið inn í þrenginguna þegar M var þar auk þess sem hann var á sumardekkjum sem var þess valdandi að hann missti stjórn á bifreiðinni í snjókomunni. Ákoma á bifreiðina B hafi verið í hlið bifreiðarinnar sem sýni að M hafi ekki getað forðast áreksturinn. Í málskoti kemur einnig fram að farþegi í bifreiðinni B geti staðfest að M fylgdi öllum reglum.

Í bréfi V1 til nefndarinnar kemur fram að starfsmaður Aðstoðar og öryggis hafi farið yfir myndbandsupptöku af því þegar M gaf skýrslu. Í tölvupósti fyrirtækisins til V1 kom fram að myndbandsupptakan sé í samræmi við þann framburð M sem skráður var í skýrsluna. Hvergi í gögnum málsins komi fram að ökumaður A hafi verið á sumardekkjum. Í ljósi þess að ekki verði ráðið hvor ökumanna hafi komið fyrir að þrengingunni verði að skipta sök til helminga.

Í viðbótarathugasemdum sínum ítrekar M fyrri afstöðu sína og kveðst hafa hringt þrisvar sinnum á lögreglu sem ekki hafi komið á vettvang. Ekki hafi verið skráð að A var á sumardekkjum en hefði lögregla komið á vettvang hefði verið gerð almennileg rannsókn.

Álit.

Í 1. mgr. 22. gr. umferðarlaga segir að ef hindrun er á hluta vegar skuli sá ökumaður nema staðar, ef nauðsyn ber til, sem er þeim megin á akbrautinni sem hindrunin er. Þá segir einnig að ef ökutæki mætast þar sem vegur er svo mjór að hvorugt kemst fram hjá hinu áhættulaust, skuli sá ökumaður sem fyrstur kemur að, njóta forgangs en sá sem síðar kemur að skal, ef kostur er, nema staðar, aka út af vegi eða aka aftur á bak. Hindrun sú sem ökumenn komu að á Birkimel er staðsett á miðju vegar, þ.e. hvorugur ökumanna nýtur þar forgangs og nýtur því sá sem fyrstur kemur forgangs. Af gögnum málsins verður ekki dregin nein afdráttarlaus ályktun varðandi það hvor ökumanna kom fyrir að þrengingunni þannig að skylda til að veita forgang hafi skapast. Samkvæmt því, sbr. og 5. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatrýggingar, verður sök skipt til helminga.

Niðurstaða.

Ökumenn A og B bera hvor um sig helming sakar á umræddum árekstri.

Reykjavík, 31. mars 2025
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 71/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Kaskótrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækis: (A).****Takmörkun ábyrgðar váttryggingafélags.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 7. febrúar 2025 ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V dags. 18. mars 2025 ásamt fylgiskjöllum.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirbyggjandi lögregluskýrslu, dags. 28. janúar 2025, barst lögreglu, hinn 13. janúar 2025, tilkynning um umferðaróhapp á Reykjanesbraut við Vogaafleggjara en M hafði sofnað undir stýri með þeim afleiðingum að hann missti stjórn á A. Er í skýrslunni haft eftir M að hann hafi verið að vinna við húsið sitt í Grindavík alla nóttina og verið á leið í Voga þegar hann sofnaði en hann hafi svo rankað við sér stuttu seinna og reynt að afstýra tjóni án árangurs.

V tilkynnti M, með bréfi dags. 28. janúar 2025, að bótaréttur yrði skertur um þriðjung á grundvelli þess að M hefði sýnt af sér stórkostlegt gáleysi. Því til stuðnings vísaði V m.a. til 2. mgr. 27. gr. laga um váttryggingarsamninga nr. 30/2004 svo og 2. mgr. 48. gr. umferðarlaga nr. 77/2019. M mótmælir þeirri afstöðu. Þó óumdeilt sé að hann hafi sofnað undir stýri sé ekkert sem bendi til þess að hann hafi sýnt af sér stórkostlegt gáleysi. Lögregla hafi ekki spurt hann hvort hann hafi verið illa upplagður eða ósofinn áður en slysið átti sér stað. M hafi vissulega verið að vinna í húsi sínu í Grindavík fram eftir nóttu en hafi lagt sig í tvo, þrjá tíma áður en hann ók af stað um morguninn. Hafi hann ekki fundið fyrir þreytu og verið vel upplagður. Þá hafi hann hvorki verið undir áhrifum áfengis né lyfja. Engin gögn liggi fyrir í málinu til stuðnings því að M hafi verið þannig á sig kominn að hann hafi ekki verið fær um að stjórna ökutæki örugglega. Til stuðnings framangreindu vísar M til dóma Hæstaréttar í málum nr. 336/2005 og 107/2009.

Í bréfi V til nefndarinnar er vísað til þess að í 26. gr. laga um váttryggingarsamninga komi fram að félagið geti orðið laust úr ábyrgð í heild eða að hluta sé varúðarreglum ekki fylgt. Ekki sé gerð krafa um stórkostlegt gáleysi svo slík skerðing komi til álita. Í 6. gr. skilmála kaskótryggingar sé að finna slíkar varúðarreglur en þar komi m.a. fram að ökumaður skuli vera í andlegu og líkamlegu ástandi til þess að geta stjórnað ökutækinu örugglega. Sé afstaða V sú að M hafi ekki verið í andlegu eða líkamlegu ástandi til aksturs enda hafi hann verið með öllu ómeðvitaður um aksturslag sitt, umhverfi og þá hættu sem hann skapaði. Í fyrirbyggjandi lögregluskýrslu komi ekki fram að M hafi hvílt sig áður en hann hóf akstur heldur segi aðeins þar að hann hafi verið að vinna alla nóttina og verið á leið heim til sín. Í síðari framburði M í málskoti komi fram að hann hafi lagt sig fyrir aksturinn og verið vel upplagður. Þrátt fyrir þær fullyrðingar sé ljóst að M hafi sofnað við aksturinn. Það gerist almennt ekki án fyrirvara heldur eigi sér aðdraganda og séu ýmis ráð til að koma í veg fyrir að það að sofna undir stýri. Hafi sú háttsemi M að halda áfram akstri eftir að finna fyrir þreytu og sofna falið í sér gáleysi af hans hálfu og verið til þess fallin að skapa stórhættu fyrir hann sjálfan og aðra í umferðinni.

Álit.

Samkvæmt lýsingum M sjálfs og vitnis í fyrirbyggjandi lögregluskýrslu telur nefndin sýnt að M hafi sofnað við aksturinn og að það valdið því að A fór yfir á aðra akrein vegarins, ók á vegrið og hafnaði utan vegar. Virðist sú atburðarás í raun óumdeild.

Samkvæmt 1. mgr. 48. gr. umferðarlaga skal ökumaður vera líkamlega og andlega fær um að stjórna ökutæki því sem hann fer með. Sambærilegt ákvæði er að finna í varúðarreglu í skilmálum kaskótryggingar A, þ.e. að ökumaður skuli vera í andlegu og líkamlegu ástandi til þess að geta stjórnað ökutæki örugglega og ekki undir áhrifum áfengis, örvandi eða deyfandi lyfja. Í 2. mgr. 48. gr. umferðarlaga kemur fram að enginn má stjórna eða reyna að stjórna ökutæki ef hann er svo á sig kominn, m.a. vegna svefnleysis, að hann er ekki fær um að stjórna ökutækinu örugglega.

Í 26. gr. laga um vátryggingarsamninga kemur fram að vátryggingafélag geti gert fyrirvara um að það skuli laust úr ábyrgð í heild eða að hluta ef varúðarreglum er ekki fylgt. Slíkan fyrirvara getur félagið þó ekki borið fyrir sig ef ekki er við vátryggðan að sakast eða sök hans er óveruleg eða það að vátryggingaratburður hefur orðið verður ekki rakið til brota hans. Í 2. mgr. 27. gr. sömu laga kemur m.a. fram að hafi vátryggður í öðrum vátryggingum en ábyrgðartryggingum, með háttsemi sem telja verður stórkostlegt gáleysi, valdið vátryggingaratburði losni félagið úr ábyrgð í heild eða að hluta.

Þegar vátryggingafélag ber því við að heimild til takmörkunar á ábyrgð þess sé fyrir hendi ber það sönnunarbyrði um að skilyrði slíkrar heimildar séu uppfyllt. V ber því sönnunarbyrði um að M hafi verið svo á sig kominn að hann hafi ekki verið fær um að stjórna A örugglega og að í háttsemi hans hafi falist stórkostlegt gáleysi, eða í öllu falli ekki óveruleg sök.

Frásögn M í lögregluskýrslu er ekki ítarleg um aðdraganda slyssins. Þó fyrir liggi að hann hafi verið að vinna um nóttina liggur ekkert fyrir varðandi það hve lengi hann hafi verið vakandi, þ.e. hvort hann hafi sofið að deginum áður en vinnan hófst, hvort hann hafi lagt sig fyrir aksturinn, eða hvert ástand hans hafi verið er aksturinn hófst eða í aðdraganda slyssins. Verður því að telja vafa á því hvort ástand M hafi verið með þeim hætti að hann hafi verið, eða mátt vita að hann gæti verið, ófær um akstur í greint sinn. Hallann af þeim sönnunarskorti ber V.

Niðurstaða.

M á óskertan rétt til bóta úr kaskótryggingu A hjá V.

Reykjavík, 20. maí 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 72/2025

Nafn málskotsaðila M

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Greiðslukortatrygging.

Gildissvið vátryggingar. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 18. febrúar 2025, ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V dags. 11. mars 2025, ásamt fylgiskjöllum.

Málsatvik.

Samkvæmt málskoti og gögnum málsins flýttu M og maki hennar heimför frá Gran Canaria til Íslands þann 9. janúar 2025 vegna alvarlegra veikinda dóttur þeirra. Fyrirhuguð heimkoma hafði verið 2. febrúar 2025. Þau keyptu flug frá Gran Canaria til Tenerife og þaðan til Íslands, en gátu breytt áður keyptum flugmiðum hjá Play. V hefur greitt þeim bætur að fjárhæð 86.017 kr. úr greiðslukortatryggingu, sem nemur þeim viðbótarkostnaði sem varð vegna þess að flýta heimför.

M fer fram á að fá jafnframt endurgreitt 125.135 kr. vegna fyrirframgreiddrar gistingar í ferðinni sem ekki fékkst endurgreidd. V vísar til þess að skilyrði skv. grein 4.6.1 í skilmálum greiðslukortatryggingar séu ekki uppfyllt, þar sem veikindin hafi ekki átt við um vátryggðu sjálf heldur dóttur þeirra, sem ekki var þátttakandi í ferðinni.

M byggir meðal annars á því að bæturnar hefðu orðið hærri ef ekki hefðu verið keyptir breytanlegir flugmiðar, sem gerðu þeim kleift að flýta heimför með litlum kostnaði í stað þess að þurfa að kaupa nýja miða að öllu leyti.

Álit.

Ágreiningur málsins lýtur að því hvort M eigi rétt til frekari bóta úr greiðslukortatryggingu hjá V vegna þess að ferð þeirra var rofin 9. janúar 2025 vegna alvarlegra veikinda dóttur þeirra. Óumdeilt er að V hefur þegar greitt M bætur að fjárhæð kr. 86.017, sem nemur kostnaði við að flýta heimför. Hefur M einnig farið fram á að fá endurgreiðslu gistikostnaðar á grundvelli ákvæðis 4.6.1 í skilmálum tryggingarinnar, þar sem segir: „*Félagið endurgreiðir hlutfallslega allt að kr. 440.000 af óafturkræfum ferðakostnaði vátryggðs, fyrir þann hluta ferðarinnar, sem vátryggður getur ekki notað, vegna þess að hann þarf samkvæmt skriflegu læknisráði og með samþykki félagsins og SOS INTERNATIONAL að rjúfa ferð og fara heim eða að hann þarf að liggja á sjúkrahúsi vegna þess að hann hefur orðið alvarlega veikur eða orðið fyrir alvarlegu slysi.*“ Samkvæmt orðalagi skilmálans er skilyrði bótaréttar að vátryggður sjálfur (í þessu tilviki M eða maki hennar) þurfi samkvæmt læknisráði að rjúfa ferðina eða leggjast inn á sjúkrahús vegna eigin veikinda eða slyss. Í þessu tilviki var ferð rofin vegna veikinda aðstandanda sem ekki tók þátt í ferðinni, og skilyrði skilmálans eru því ekki uppfyllt.

Hefur því ekki stofnast frekari greiðsluskylda úr greiðslukortatryggingu M hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á frekari bótum úr greiðslukortatryggingu sinni hjá V.

Reykjavík, 3. júní 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson
Óskarsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða

Mál nr. 73/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Gæludýratrygging.

Sjúkrakostnaður. Undanskilin áhætta.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 10. febrúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags 18. febrúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 24. febrúar 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 24 febrúar 2025, ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi með tjónstilkynningu, dags. 13. febrúar 2024, óskað eftir greiðslu úr gæludýratryggingu sem hún var með hjá V. Um hafi verið að ræða sjúkrakostnað vegna hnéskeļjaloss hunds M. Hafi V hafnað því að greiða með þeim rökum að um væri að ræða meðfæddan galla.

Í bréfi til nefndarinnar frá V, dags. 18. febrúar 2025, er bent á að í fyrri tilkynningu til V, dags. 28. nóvember 2022, hafi komið fram að eftir skoðun hjá dýralækni þann sama dag hafi M verið tilkynnt að hundurinn þyrfti að fara í aðgerð vegna hnéskeļjaloss á tveimur löppum. Í tilkynningunni segir einnig að áætlað sé að um meðfætt tjón sé að ræða. Mælti dýralæknirinn með aðgerð. Umræddri tilkynningu var ekki frekar fylgt eftir af hálfu M og V lokaði því málinu 4. júlí 2023. V fékk síðan senda aðra tjónstilkynningu vegna sjúkrakostnaðar, dags. 19. febrúar 2024. Þar kom fram að hundurinn þurfi að fara í aðgerð á hné þar sem hnéskeļlin hafi runnið til hliðar. V hafnaði tjóninu samdægurs með vísan til þess að tryggingin bætti ekki tjón vegna arfgengra og /eða meðfæddra kvilla. Jafnframt var bent á að í fyrri tilkynninguna hafi komið fram að áætlað sé að hnéskeļjalosið sé meðfætt. Þá kemur fram í gögnum málsins að 19. febrúar 2024 hélt M því fram að þegar hundurinn var skoðaður við fæðingu hafi sérstaklega verið tekið fram að hún væri ekki með hnéskeļjalos. Í framhaldinu óskaði V eftir skýrara vottorði frá dýralækni hvað hnéskeļjalosið varðaði. Þann 5. mars 2024 fékk V sent vottorð dýralæknis, dags. daginn áður. Þar fullyrðir dýralæknirinn m.a. að hundurinn hafi ekki verið með hnéskeļjalos sem hvolpur og að M hafi m.a. tekið eftir því haustið 2023 að hundurinn haltraði stundum í göngutúr. Við skoðun það sama haust hafi hnéskeļjalos komið í ljós. Telur dýralæknirinn að eitthvað hafi komið fyrir fyrst svona mikið hnéskeļjalos hafi allt í einu komið upp. M byggir einnig málalítilbúnað sinn á því að seljandi hundsins hafi látið skoða hné hans og að engin athugasemd hafi þá verið gerð varðandi hnéskeļjalos. Vísaði M til vottorðs dýralæknis, dags 30. september 2021, máli sínu til stuðnings.

Eftir að hafa fengið framangreint vottorð frá 5. mars 2024 óskaði V eftir því að dýralæknirinn sendi félaginu upplýsingar um fyrri sjúkrasögu hundsins og öll gögn sem til eru varðandi meðhöndlun hans. V upplýsir að engin svör hafi borist frá dýralækninum, þrátt fyrir ítrekaða beiðni frá V. V hafnaði því að greiða sjúkrakostnað á ný, með tölvubréfi dags. 19. apríl 2024. Þar er m.a. vísað til þess að samkvæmt upplýsingum úr í sjúkraskrá hundsins hafi hnéskeļjalosið komið fram haustið 2022, þ.e. þegar hundurinn var 16 mánaða. Þá er einnig bent á að í vottorðinu frá 30. september 2021 komi ekkert fram um að hundurinn hafi verið skoðaður sérstaklega með tilliti til hnéskeļjaloss. Benti V einnig á skrif þess efnis að líðhlaup í hnéskeļ séu oftast meðfædd.

Í málskoti er rökum V hafnað og bent á að fyrir liggi vottorð frá dýralækni, dags. 4. september 2024, þar sem fram komi að hnéskeļjalosið sé ekki meðfætt. V hafi ekki hnekkst því vottorði. Þá er jafnframt byggt á því að ef V hefði viljað undanskilja hnéskeļjalos þá hefði þurft að taka það skýrt fram í skilmálum. Bendir M í því sambandi á, með vísan í andskýringarreglu, að skýra beri allan vafa varðandi túlkun skilmálaákvæða vátryggingartaka í vil. Því er farið fram á að nefndin úrskurði á þá leið að greiðsluskylda V sé fyrir hendi hvað sjúkrakostnað úr tryggingu M hjá V varðar.

Í bréfi V til nefndarinnar er bent á að vottorðið frá dýralækni, dags. 4. mars 2024, hafi ekki verið stutt frekari gögnum, þátt fyrir óskir V þess efnis. Þá liggi fyrir að það vottorð sé efnislega ósamrýmanlegt öðrum gögnum í málinu. Þar komi m.a. fram að hnéskeðjalosið hafi uppgötvast haustið 2023 þó fyrir liggi að það hafi í raun legið fyrir frá nóvember 2022. Hvað varðar þá málsástæðu M að undanskilja hefði þurft hnéskeðjalos sérstaklega í skilmálum, bendir V á að það komi fram í skilmálunum að tjón af völdum arfgengra og/eða meðfæddra sjúkdóma sé undanskilið. Telur V að gögn málsins bendi til þess að rekja megi umkrafinn kostnað til arfgengra og/eða meðfæddra kvilla og falli hann því utan bótasviðs tryggingarinnar. Verði ekki annað ráðið af gögnum málsins en að hnéskeðjalos hundsins hafi verið meðfætt.

Í viðbótarathugasemddum M, dags. 24. febrúar 2025, er ítrekað að það komi fram í vottorði dýralæknis, dags. 4. mars 2024, að hnéskeðjalos hundsins hafi ekki verið meðfætt. Það standi upp á V að hnekkja því sem þar komi fram. Mögulegur misskilningur í öðrum tjónstilkynningum eða óskir V um frekari skýringar frá dýralækninum breyti þar engu. Vottorðið sé skýrt hvað framangreint varðar. Þá breyti vangaveltur í skrifum áhugafólks heldur engu hvað þetta varðar.

Í viðbótarathugasemddum frá V, dags. 24. febrúar 2025, er m.a. bent á að í framangreindu vottorði, dags. 4. mars 2024, komi fram að hundurinn „hafi staðist tryggingarskoðun sem ung tík.“ Bendir V á að við þá skoðun hafi hnéskeðjalos ekki verið sérstaklega athugað, heldur hafi vöðvar og útlímur verið skoðaðir almennt. Þá bendir V á að M hafi tvisvar sinnum borið því við að hundurinn hafi verið sérsaklega skoðaður með tilliti til hnéskeðjaloss, án þess að framvísa þeim gögnum sem V óskaði eftir því til staðfestingar. Bendir V á að hafi seljandi hundsins látið skoða hnén sérstaklega vegna ræktunar, líkt og M haldi fram, ætti að liggja fyrir sérstakt „Hnéskeðjavottorð“. Einnig ítrekar V þá skoðun sína að sú ályktun sem dregin er í vottorðinu frá 4. mars 2024 um að hnéskeðjalosið hafi komið upp haustið 2023 sé byggð á misskilningi. Það liggi fyrir að hnéskeðjalos hafi komið fram við skoðun dýralæknis 28. nóvember 2022. Að lokum mótmælir V þeirri málsástæðu M að V hafi byggt á vangaveltum áhugamanns.

Álit.

Ágreiningur þessa máls snýr að því hvort M eigi rétt á að fá tiltekinn sjúkrakostnað bættan úr tryggingu hjá V. V hafnaði greiðslu með þeim rökum að kostnaðurinn falli utan gildissviðs tryggingarinnar þar sem hann sé tilkominn vegna arfgengra og/eða meðfæddra sjúkdóma. Í raun byggir V á því að hnéskeðjalos það sem er rót ágreinings milli aðila hafi verið meðfætt og falli því utan gildissviðs tryggingarinnar.

Í málinu liggur fyrir vottorð frá dýralækni, dags. 4. mars 2024, það sem fram kemur það álit að umrætt hnéskeðjalos sé ekki meðfætt, enda hafi það komið skyndilega upp haustið 2023. Þá liggur jafnframt frammi í málinu vottorð frá dýralækni, dags. 30. september 2021, þar sem er að finna niðurstöður heilbrigðisskoðunar fyrir hund M.

Það er V að sýna fram á að skilyrði þess að hið umdeilda tilvik falli innan undanþáguákvæðis vátryggingarskilmálanna. Nefndin telur að sú sönnun hafi tekist. Í því sambandi bendir nefndin á að í tilkynningu frá M, dags. 28. nóvember 2022, kom fram að eftir skoðun hjá dýralækni þann sama dag hafi M verið tilkynnt að hundurinn þyrfti að fara í aðgerð vegna hnéskeðjaloss á tveimur löppum. Þar segir einnig að áætlað sé að um meðfætt tjón sé að ræða. Þegar horft er til þess að tilkynningin er skrifuð sama dag og skoðunin hjá dýralækni fór fram, virðist nefndinni einsýnt að þar sem segir að áætlað sé að um meðfætt tjón sé að ræða sé fremur byggð á því sem fram kom hjá dýralækninum frekar en að í þessu orðalagi felist sjálfstætt mat eiganda hundsins. Þá kemur ekki fram í vottorðinu, dags. 30. september 2021, að hné hundsins hafi verið sérstaklega skoðuð.

Nefndin telur að framangreint dragi verulega úr sönnunargildi vottorðsins frá 4. mars 2024. Nægir þar að benda á að gögn málsins sýna ótvírætt að dýralæknir hafði staðfest hnéskeðjalosið í nóvember 2022, en í vottorðinu er á því byggt að þetta hafi ekki komið í ljós fyrr en haustið 2023.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr gæludýratryggingu hjá V.

Reykjavík, 11. mars 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 74/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækis (A)

Takmörkun ábyrgðar vátryggingafélags. Stórkostlegt gáleysi.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 12. febrúar 2025, ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V dags. 9. mars 2024, ásamt fylgiskjöllum.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirbyggjandi lögregluskýrslu varð M fyrir líkamstjóni þann 11. júlí 2024, er hann var farþegi í framsæti bifreiðarinnar A, er ökumaður hennar, X, ók henni á kantstein og kippti við það skyndilega í stýri bifreiðarinnar með þeim afleiðingum að bifreiðin kastaðist á ljósastaur og endaði utan vegar. Fór M ásamt X af vettvangi í kjölfar árekstursins en fljótlega sneri X aftur á vettvang og ræddi við lögreglu sem þá var komin á vettvang. Fram kemur í lögregluskýrslu að X hafi verið margsaga um tildrög slyssins. Var hann fenginn til að blása í áfengismæli sem sýndi 0.00% en einnig var ákveðið að taka Drug Wipe próf sem X neitaði í fyrstu að taka en heimilaði síðar. Sýndi prófið jákvæða svörun við kókaín og amfetamín. Sagðist X hafa verið í miklu sjokki eftir umferðaróhappið og farið heim til sín til að fá sér kvíðalyf og kókaín. Í símaframburði við lögreglu kvaðst M hafa farið af vettvangi þar sem engin slys hafi orðið á fólki og hafi hann farið á vinnustað sinn. Hefur M gert kröfu um bætur úr ábyrgðartryggingu A vegna líkamstjóns sem hann hlaut við útafaksturinn. Af hálfu V hefur bótaskylda verið samþykkt en bætur skertar um 2/3 hluta vegna eigin sakar M þar sem hann tók sér far með ökumanni sem var undir áhrifum ávana- og fíkniefna.

M telur að ósannað sé að X hafi verið undir áhrifum fíkniefna við akstur þegar slysið átti sér stað. Liggja þurfi fyrir matsgerð frá rannsóknarstofu Háskóla Íslands í lyfja- og eiturefnafræði sem staðfesti ástand ökumanns en hún liggi ekki fyrir. Ennfremur fáið ekki ráðið af gögnum málsins að M hafi verið kunnugt um, hann hafi grunað eða hann hefði mátt vita að X hafi verið undir áhrifum þegar slysið átti sér stað. Þá bendir M á að samkvæmt framburði X í skýrslu lögreglu hafi hann neytt fíkniefna eftir að slysið átti sér stað. Það að taka sér far með ökumanni sem er undir áhrifum ávana- og fíkniefna geti eitt og sér ekki leitt til þess að um stórkostlegt gáleysi sé að ræða sem leiði til þess að tjónþoli beri eigin áhættu á tjóni. Forsenda fyrir því að M hafi getað sýnt af sér gáleysi sé að hann hafi haft vitneskju um að ökumaður hafi verið undir áhrifum. Ekkert í gögnum málsins gefi slíka vitneskju til kynna.

V leggur fram matsgerð Rannsóknarstofu HÍ í lyfja- og eiturefnafræði þar sem fram kemur að X hafi mælst með 45 ng/ml af amfetamíni og 450 ng/ml af kókaíni í blóði. Teljist hann samkvæmt því hafa verið óhæfur til að stjórna ökutækinu örugglega þegar sýnið var tekið. Samkvæmt 1. mgr. 50. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 sé óheimilt að stjórna ökutæki undir áhrifum ávana- og fíkniefna. Í 4. mgr. 4. gr. laga um ökutækjatrýggingar komi fram að bætur vegna líkamstjóns megi lækka eða fella niður ef tjónþoli varð meðvaldur að tjóni með stórkostlegu gáleysi. Hafi M vitað eða mátt vita um ástand ökumanns áður en hann tók sér far með honum og því sýnt af sér stórkostlegt gáleysi umrætt sinn og verið meðvaldur að tjóni sínu. Ekki liggi annað fyrir en að M og ökumaður hafi verið í samskiptum áður en ökuferðin hófst, a.m.k. þannig að M hafi áður en aksturinn hófst gefist tækifæri til að átta sig á ástandi ökumannsins. Rétt sé því að skerða bætur til hans um 2/3 hluta.

Álit.

Samkvæmt framansögðu hverfist ágreiningur máls þessa um hvort V hafi verið heimilt að skerða bætur til M vegna líkamstjóns um 2/3 hluta vegna stórkostlegs gáleysis. Í 1. mgr. 4. gr. laga um ökutækjatrýggingar segir að eigandi (umráðamaður) ökutækis skuli bæta það tjón sem hlýst af notkun þess þótt tjónið verði ekki rakið til bilunar eða galla á ökutækinu eða ógætni ökumanns. Þetta er hin hlutlæga ábyrgðarregla laganna. Í 4. mgr. sömu greinar segir að bætur vegna líkamstjóns eða missis framfaranda megi lækka eða fella niður ef sá sem varð fyrir tjóni eða lést var meðvaldur að tjóninu af ásetningi eða stórkostlegu gáleysi. Við mat á því hvort M hafi verið meðvaldur að tjóninu með

stórkostlegu gáleysi verður við sakarmatið að líta til allra aðstæðna. Sönnunarbyrði fyrir því að skilyrði fyrir skerðingu bóta séu uppfyllt hvílir á V. Við mat á því hvort háttsemi M feli í sér stórkostlegt gáleysi ber að horfa til þess hvort hann hafi vitað eða mátt vita að X, ökumaður bifreiðarinnar, væri óhæfur til aksturs vegna neyslu fíkniefna og tekið sér far með honum þrátt fyrir það. M var ekki sérstaklega spurður af lögreglu út í ástand ökumanns eða samskipti hans við ökumann í aðdraganda slyssins. Þótt fyrir liggi að mikið magn fíkniefna mældist í blóði ökumanns skömmu eftir slysið, hefur hann sjálfur haldið því fram að neyslan hafi átt sér stað eftir aksturinn. Gögn málsins veita því ekki skýra mynd af hvað M var kunnugt um í aðdraganda slyssins. Þegar metið er hvort M hafi sýnt af sér stórkostlegt gáleysi er ekki nægilega fram komið að hann hafi haft vitneskju um fíkniefnaneyslu ökumanns eða að ástand hans hafi verið slíkt að M hafi mátt vera það ljóst. Því verður ekki talið að V hafi fært fram fullnægjandi sönnun fyrir því að háttsemi M hafi falið í sér stórkostlegt gáleysi í skilningi 4. mgr. 4. gr. laga nr. 30/2019.

Eins og málum er hér háttað, er það mat nefndarinnar að V sé ekki heimilt að skerða bætur til M vegna líkamstjóns um 2/3 hluta.

Niðurstaða.

M á rétt til óskertra bóta úr ábyrgðartryggingu A hjá V.

Reykjavík, 25. júní 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 75/2025.

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Sjúklingatrygging.

Nafn váttryggingartaka (X)

Nafn váttryggðs (Y)

Gildissvið váttryggingar. Váttryggingaskírteini. Skaðabótaábyrgð.

Gögn.

1. Málskot móttakið 12. febrúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 3. febrúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 12. mars 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 17. mars 2025.

Málsatvik.

Í málskoti er upplýst að 14. maí 2021 hafi M leitað á tannlæknastofu X, þar sem tannlæknaneminn Z hafi tekið á móti henni. Í málinu byggir M á því að hún hafi orðið fyrir tjóni af völdum meðferðarinnar hjá Z og að X beri ábyrgð á því tjóni á grundvelli laga nr. 111/2000 um sjúklingatryggingu. Í málskotinu er að finna ítarlega umfjöllun M um tjónið og í hverju hin bótaskylda háttsemi Z sé fölginn.

Með tölvupósti, dags. 3. júlí 2024, hafnaði V bótaskyldu úr sjúklingatryggingu sem X var með hjá félaginu. Rökin voru þau að Z félli ekki undir sjúklingatryggingu X hjá V. Benti V á að tannlæknirinn Y væri með tryggingu hjá félaginu en að Z hafi ekki verið váttryggður. Því sé engin trygging hjá V sem taki á tjóni af völdum mögulegrar bótaskyldu vegna starfa Z.

Í málskoti er á því byggt að Z hafi starfað í umboði Y. Þá er jafnframt bent á að í bréfi frá Y til V komi fram að tannlæknirinn telji að sjúklingatrygging hans taki einnig til starfa Z. Í málskoti vísar M m.a. sérstaklega í grein 1.2 í skilmálum sem giltu um sjúklingatryggingu hjá V en þar segir: „Váttryggt er gegn bótaskyldu sem fellur á váttryggðan í því tilviki, að sjúklingur verður fyrir líkamslegu eða geðrænu tjóni hér á landi sem váttryggður ber ábyrgð á skv. lögum um sjúklingatryggingu.“ Þá vísar M einnig í 1. og 8. gr. laga nr. 111/2000 um sjúklingatryggingu sem rök fyrir því að heilbrigðisstarfsmenn beri ábyrgð á þeim sem starfa í þeirra umsjón. M telur því að Z hafi starfað í umboði og á ábyrgð Y og að störf hans sem tannlæknanema hafi fallið undir sjúklingatryggingu X hjá V. M fer því fram á að nefndin úrskurði á þá leið að sjúklingatrygging X sem í gildi var hjá V 14. janúar 2021 hafi gildi um störf Z hjá X.

Í athugasemdum V til nefndarinnar, dags. 5. mars 2025, kemur fram að V telur að eðli málsins samkvæmt geti sjúklingatrygging sú sem X er með hjá félaginu aðeins gildi um störf þeirra starfsmanna sem tilteknir eru sem váttryggðir í váttryggingaskírteini og sem iðgjöld hafa verið greidd fyrir. Þurfi að lesa gr. 1.1 og 1.2 í skilmálunum, en um seinna ákvæðið hefur áður verið fjallað, í þessu ljósi. Þannig geti félagið ekki borið áhættu af störfum nema sem félagið hafi ekki verið upplýst um að vinni hjá X. Félagið telur að til þess að störf Z hefðu getað fallið undir sjúklingatryggingu X hefði þurft að tilkynna V um þá auknu áhættu sem var samfara störfum nemans og uppfæra trygginguna til samræmis við það. Það hafi hins vegar ekki verið gert.

Í viðbótarathugasemdum M, dags. 12. mars 2025, er ítrekuð sú skoðun að orðalaga gr. 1.2 í skilmálunum feli það í sér að tannlæknaneminn falli undir trygginguna. Þar sé einfaldlega ekki sett sem skilyrði að tryggingin gildi einungis um þau tilvik þar sem váttryggður er tjónvaldur. Þá mótmælir M því einnig að tryggingin taki einungis til beinna starfa Y sem tannlæknir í samræmi við lög um sjúklingatryggingu.

Í viðbótarathugasemdum V, dags. 17. mars 2025, er ítrekað að engar upplýsingar hafi borist til V um að Z starfaði hjá X og að umrædd trygging gildi einungis um störf þeirra sem tilgreindir eru í váttryggingaskírteini. Þá bendir V sérstaklega á, með vísan í framlagt váttryggingaskírteini, að fjöldi váttryggðra sé einn, að hinn váttryggði sé Y og starfsheitið tannlæknir.

Álit.

Í málinu greinir aðila á um hvort sjúklingatrygging sú sem X var með hjá V taki til tjóns af völdum starfa tannlæknans Z. Eins og áður hefur komið fram byggir M á því að þar sem Z hafi starfað í umboði Y þá gildi sjúklingatrygging X um störf hans. Bendir M m.a. á það máli sínu til stuðnings að beinlínis sé gengið út frá þessu í gr. 1.2 í skilmálum fyrir sjúklingatrygginguna. V hefur hins vegar upplýst, með vísan í vátryggingaskírteini, að gildissvið tryggingarinnar miðist einungis við áhættu af stöfum eins tannlæknis, þ.e. Y, og hafi mat á áhættu og útreikningur iðgjalda tekið mið af því. Það liggi því í hlutarins eðli að sú áhætta sem fylgir stöfum tannlæknans falli utan gildissviðs tryggingarinnar. Nefndin sem fellst á rök V í málinu, telur að ekki séu forsendur til að fella undir gildissvið tryggingarinnar áhættu tengda stöfum tannlæknans sem ekki hefur verið sýnt fram á að V hafði haft vitneskju um að starfaði hjá X. Bendir nefndin sértaklega á varðandi gildissvið tryggingarinnar, að í vátryggingaskírteini kemur fram að tryggingin tekur einungis til starfa eins tannlæknis, þ.e. Y. Niðurstaða nefndarinnar er því sú að sjúklingatrygging X sem í gildi var hjá V 14. janúar 2021 gildi ekki um störf Z hjá X. Kröfu M er því hafnað.

Niðurstaða.

Sjúklingatrygging X sem í gildi var hjá V 14. janúar 2021 gildi ekki um störf Z hjá X.

Reykjavík, 8. apríl 2025.

rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 76/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V1)

Nafn varnaraðila (V2)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B).

Sakarskipting.

Gögn.

1. Málskot móttakið 13. febrúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir frá V1, dags. 4. mars 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Athugasemdir frá V2, dags. 18. febrúar 2025, ásamt fylgiskjölum
4. Ódagsettar viðbótarathugasemdir M.

Málsatvik.

Samkvæmt skýrslu sem fyrirtækið Aðstoð & öryggi gerði varð árekstur með bifreiðunum A, sem M ók, og B á bifreiðastæði við Skógarlind 2-4. Í skýrslunni kemur fram að báðum bifreiðunum hafði verið lagt í merkt bílastæði á bílplaninu gegnt hvor annarri. Þeim hafi síðan báðum verið bakkað út úr stæðunum á sama tíma með þeim afleiðingum að þær rákust hvor á aðra. Haft er eftir ökumanni B að er hann hafi bakkað B út úr bílastæðinu í hægri beygju hafi hann séð hvar A var bakkað á sama tíma í átt að B. Hafi hann náð að stöðva B einni til tveimur sekundum fyrir áreksturinn. Ökumaður A segir að áður en hann bakkaði út úr stæðinu hafi hann litið í kring um sig og í bakkmyndavélina. Hann hafi hins vegar ekki séð neinn bíl nálægt og því bakkað út í hægri beygju. Segist hann svo hafa litið til vinstri eftir umferð og síðan í bakkmyndavélina. Á sama augnabliki og hann hafi litið í bakkmyndavélina hafi áreksturinn orðið. Hafi hann ekki tekið eftir B fyrir áreksturinn.

Málið var lagt fyrir tjónanefnd vátryggingafélaganna sem komst að þeirri niðurstöðu að skipta beri sök til helminga milli A og B. Síðar breytti tjónanefndin þeirri niðurstöðu á þá leið, með vísan til nýttar gagna, að leggja beri alla sök á A. Samkvæmt upplýsingum í málinu virðast þessi nýju gögn sem tjónanefndin byggir breytta niðurstöðu sína á, vera upptaka af árekstrinum úr öryggismyndavél nærri tjónsvettvangi. Myndband þetta hefur ekki verið lagt fyrir nefndina. Hins vegar fékk nefndin sendan tölvupóst þar sem fram kom að ef nefndin vilji sjá upptökuna þá sé hægt að verða við því.

Í málskoti krefst M þess að nefndin staðfesti að skipta beri sök jafnt milli A og B. Bendir M m.a. á að hafa verði í huga að í umrætt sinn hafi tveir bílar verið að bakka út úr stæði á saman tíma. Því sé ekki hægt að líta til þess að B hafi verið kyrrstæð, en líta fram hjá því að henni var bakkað út úr stæði á sama tíma og A. Þá bendir M jafnframt á að ökumaður B hafi ekki flautað né reynt með öðrum hætti að forðast árekstur. Þá vísar M einnig til 20. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 máli sínu til stuðnings.

Í athugasemdum V1 til nefndarinnar, dags. 4. mars 2025, er m.a. að finna rök gegn hinni breyttu niðurstöðu tjónanefndar. Bendir V1 á að í fyrri niðurstöðunni hafi tjónanefndin gengið út frá því að B hafi verið stöðvuð um tveimur sekundum fyrir áreksturinn en í hinni breyttu niðurstöðu hafi verið miðað við tvær og hálfa sekundu. Telur V1 erfitt að sjá að hálf sekúnda til eða frá eigi að leiða til breyttrar niðurstöðu. Þá bendir félagið einnig á fyrri úrskurði nefndarinnar í málum nr. 136/2023, 94/2024 og 195/2024 sem frekari rök fyrir því að rétt sé að skipta sök jafnt milli A og B enda liggi ekki annað fyrir en að B hafi verið stöðvuð augnabliki fyrir áreksturinn.

Í athugasemdum V2 til nefndarinnar, dags. 28. janúar 2025, bendir félagið m.a. á að þó venjan sé að miða við að bifreið þurfi að hafa verið stopp í þrjár sekundur eða lengur til þess að ekki sé miðað við að um augnabliksstöðvun hafi verið að ræða, sé engu að síður rétt að hafa framburð M í huga við sakarmatið. Þar komi fram að M hafi ekki séð B og að A hafi skyndilega rekist á B, sem V2 byggir á að sannað sé að hafi þá verið búin að vera stopp í tvær og hálfa sekundu. V2 telur því rétt að miða við að A beri alla sök í málinu, eins og tjónanefnd hafi talið í hinni breyttu niðurstöðu sinni.

Í viðabótarathugasemdum M ítrekar hann sín fyrri rök í málinu. Sérstaklega gerir hann athugasemdir við að byggt sé á „einhliða frásögn starfsmanns öryggisfyrirtækis“, á upptöku af atvikinu.

Álit.

Af ofangreindu má ráða að ágreiningur er milli aðila hvað varðar atvik í aðdraganda áreksturs og hvernig hugsanlegri sakarskiptingu milli A og B skuli háttað. Af gögnum málsins er ljóst að báðum ökutækjum var ekið aftur á bak í aðdraganda árekstursins. Hefur þar ekki úrslitaáhrif þótt B hafi hugsanlega stöðvað áður en áreksturinn varð, enda telur nefndin ekki hægt að miða við annað en að það hafi gerst augnabliki fyrir. Eins og málsatvikum er háttað telur nefndin því að jafnvel þó ökutæki B hafi verið stopp í allt að tvær og hálfa sekundu fyrir áreksturinn breyti það ekki framangreindu. Sömu sögu er að segja um frásögn M á því hvað hann sá og sá ekki í aðdraganda árekstursins.

Í 1. mgr. 20. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 er kveðið á um a ökumaður skuli, áður en hann snýr ökutæki eða ekur því aftur á bak, ganga úr skugga um að það sé unnt án þess að skapa hættu eða óþægindi fyrir aðra. Verður að miða við að hvorugur ökumanna hafi gætt nægilega að þessum áskilnaði umrætt sinn. Samkvæmt því, samanber 5. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatryggingar, verður sök skipt til helminga.

Niðurstaða.

Ökumenn A og B bera hvor um sig helming sakar.

Reykjavík, 31. mars 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 77/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn vátryggingartaka ábyrgðartryggingar (X)

Skaðabótaábyrgð. Sveitarfélag.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 13. febrúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 6. mars 2025, ásamt fylgiskjali.
3. Viðbótarathugasemdir M, ódags.

Málsatvik.

Í gögnum málsins kemur fram að um klukkan 8:30 hinn 13. janúar 2025 hafi A ekið bifreið í eigu fyrirtækisins M ofan í holu sem staðsett var á Korpúlfsstaðavegi í átt að Vesturlandsvegi. Við það sprungu tveir hjólbarðar á bifreiðinni. Á svipuðum tíma hafi fleiri bifreiðar einnig sprengt hjólbarða eftir að þeim var ekið ofan í sömu holu. Vegna tjónsins hefur M gert kröfu um bætur úr ábyrgðartryggingu sveitarfélagsins X hjá V. Af hálfu V hefur bótaskyldu verið hafnað á þeim grundvelli að X hafi ekki vanrækt skyldur sínar umrætt sinn þar sem það vissi ekki af holunni þegar tjónið gerðist.

M telur að X hafi vanrækt eftirlit á veginum og hafi ekki tryggt næga lýsingu á honum. Vísar M til ákvæða vegalaga nr. 80/2007 þar sem fjallað er um skyldur veghaldara máli sínu til stuðnings. Sú skemmd sem var á veginum hafi ekki orðið til á einni nóttu, heldur sé um að ræða niðurbrot sem verði til á löngum tíma. Sú vá sem fyrir dyrum var þennan dag hafi þannig verið fyrirsjáanleg og þess eðlis að veghaldari átti að bæta úr löngu áður eða koma fyrir viðvörunum. Auk þess nefnir M að enginn vissi að vegur þessi tilheyrði sveitarfélaginu X og því megi leiða lyktir af því að einhverjar tilkynningar hafi borist til Reykjavíkur í stað X.

Í svarbréfi V til nefndarinnar kemur fram að X hafi fengið fyrstu ábendingu um holuna þennan dag kl. 11:11. Þjónustumiðstöð sveitarfélagsins hafi strax brugðist við ábendingunni og farið með umferðarkeilu á svæðið og fyllt í holuna í kjölfarið. Viðgerð hafi verið lokið þann sama dag milli klukkan 11:30 og 12:00. Ljóst sé því að starfsmenn X hafi brugðist skjótt við og löguðu holuna á innan við klukkutíma eftir að tilkynning barst um hana. Í málinu liggi ekkert fyrir um að starfsmenn X hafi vanrækt viðhald á veginum, en hola eins og þessi geti myndast tiltölulega hratt við ákveðnar aðstæður. Ekki sé hægt að gera þá ósanngjörnu kröfu til sveitarfélagsins að það fylgist svo grannt með öllum vegum þess að það fylli strax upp í allar holur sem myndast á vegum. Hafnar V því að X hafi vanrækt skyldur sínar samkvæmt vegalögum umrætt sinn.

Í viðbótarathugasemdum sínum ítrekar M fyrri rökstuðning og segir X og önnur sveitarfélög ekki sanngjörn í kröfum sínum um að borgarar sjái um gæslu á vegum. Þá sé einnig ósanngjarn að engar merkingar voru á veginum sem upplýsa vegfarendur um að þeir séu komnir inn í bæjarland X.

Álit.

Samkvæmt 43. gr. vegalaga nr. 80/2007 ber veghaldari ábyrgð á því að vegi, sem opinn er almenningi til frjálstrar umferðar, sé haldið við með eðlilegum hætti miðað við þá umferð sem um veginn fer. Þá skal veghaldari, svo fljótt sem við verður komið eftir að hann hefur fengið vitneskju um skemmdir á vegi sem hættulegar eru umferð, láta gera við þær eða merkja hina hættulegu staði þar til viðgerð hefur farið fram og skulu merkingar vera í samræmi við ákvæði umferðarlaga. Þá segir í 56. gr. laganna að veghaldari vegar sem opinn er almenningi til frjálstrar umferðar beri ábyrgð á tjóni sem hlýst af slysi á veginum þegar tjónið er að rekja til gáleysis veghaldara við veghaldið og sannað er að vegfarandi hafi sýnt af sér eðlilega varkárni. Við mat á bótaskyldu samkvæmt þessari bótareglu ber sá sem krefst bóta sönnunarbyrði um að tjón megi rekja til gáleysis veghaldara. Í því felst að leggja þarf fram gögn sem sýna fram á að viðhald eða merkingar vegar hafi verið ábótavant.

Í þessu tilviki liggjá ekki fyrir upplýsingar sem benda til þess að starfsmenn X hafi vitað af holunni án þess að bregðast þegar í stað við. Með vísan til framangreinds verður talið að M verði að bera hallann

af sönnunarskorti um ófullnægjandi viðhald eða merkingu veghaldara. Þannig verður ekki fallist á kröfu M um greiðslu bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 12. ágúst 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Jóhann Tómas Sigurðsson

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 78/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Slysátrygging launþega.

Nafn vátryggingartaka (X)

Bótaskyld atvik. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 13. febrúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 14. mars 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 25. mars 2025.

Málsatvik.

Samkvæmt málskoti varð M fyrir vinnuslysi hinn 24. janúar 2023 við Sunnusmára í Kópavogi sem atvikaðist með þeim hætti að M var að ganga niður stiga þegar hann rann með þeim afleiðingum að hann féll og rann á bakinu niður stigann. M leitaði samdægurs á bráðamóttöku Landspítalans. Þar kemur fram í skráningu að hann hafi runnið og lent á bakinu við vinnu. Þá liggur einnig fyrir vottorð um óvinnufærni sem vottar óvinnufærni frá slysdegi til 31. janúar 2023. M leitaði í kjölfar ítrekað til lækna vegna verkja sem hann tengir við slysið.

M gerir kröfu um bætur úr launþegatryggingu vinnuveitanda síns, X, hjá vátryggingafélaginu V. V hafnaði bótaskyldu með bréfi dags. 7. janúar 2025, á þeirri forsendu að ekki væri sannað að hið bótaskylda atvik hefði átt sér stað. M mótmælir þeirri afstöðu og vísar til þess að gögn málsins sýni með nægjanlegri vissu að hann hafi orðið fyrir meiðslum í vinnu og í kjölfarið verið óvinnufær um tíma. M bendir jafnframt á að vinnuveitandi hans, X, hafi ekki tilkynnt slysið til Vinnueftirlitsins, þrátt fyrir að slíkt sé lögbundin skylda samkvæmt 79.–81. gr. laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum. Þá hafi lögmaður M ítrekað farið fram á það við X að slysinu yrði tilkynnt til Sjúkratrygginga Íslands, sbr. tölvupóstssamskipti dags. 6. mars 2023 og 28. febrúar 2024, án þess að svar hafi borist eða viðbrögð fengist frá X.

Í bréfi V til nefndarinnar er vísað til þess að lýsingar á atvikum í gögnum séu að einhverju leyti misvísandi. Annars vegar sé slysinu lýst sem falli í stiga og hins vegar sem falli á jafnsléttu. Þá hafi X ekki viljað undirrita tilkynningu til Sjúkratrygginga Íslands þar sem hann gæti hvorki staðfest að slysið hefði átt sér stað né hvenær. Engin vitni hafi verið að atvikinu, og engin tilkynning hafi borist frá M þegar slysið átti sér stað. Þá sé einnig vísað til þess að M hafi verið sagt upp störfum 10. janúar 2023, með fyrirhuguðum starfslokum eigi síðar en 31. mars, og að hann hafi ekki mætt aftur til starfa eftir meint atvik. Að sögn X hafi ekki tekist að ná í M eftir að upplýsingar um slysið bárust.

Í viðbótarathugasemdum M kemur fram að hann hafi verið að ganga niður stiga með verkfærakassa þegar hann rann og datt. Hann glími við tungumálaörðugleika þar sem hann tali hvorki íslensku né ensku og telur hann misræmi í gögnum einkum skýrast af því.

Álit.

Ágreiningur þessa máls lýtur að því hvort sannað sé að M hafi orðið fyrir slysi í starfi sínu hjá X hinn 24. janúar 2023, þannig að bótaskylda stofnist úr launþegatryggingu X hjá V. Samkvæmt almennum sönnunarreglum ber M sönnunarbyrði fyrir því að slysið hafi átt sér stað með þeim hætti sem hann lýsir og að orsakatengsl séu milli hins meinta atviks og þeirra líkamlegu einkenna sem hann glímir við í kjölfarið. Engin vitni voru að atvikinu og hvorki lögregla né aðrir viðbragðsaðilar komu á vettvang. Í bráðamóttökuskrá Landspítalans frá 24. janúar 2023 kemur þó skýrt fram að M hafi runnið í vinnu, lent á bakinu og verið með einkenni frá baki, höfði og fótum. Þá liggur fyrir fjarvistavottorð vegna óvinnufærni frá sama degi. Þrátt fyrir að síðar hafi komið ítarlegri lýsing á slysinu frá M, verður því ekki breytt að samtímagögn staðfesta að hann hafi slasast við vinnu sína þann 24. janúar 2023. Hvort slysið hafi átt sér stað í stiga eða á jafnsléttu vegna hálfu breytir ekki þeirri niðurstöðu enda hvorutveggja bótaskyld atvik sem falla undir gildissvið launþegatryggingar X hjá V. Með vísan til framangreinds telur nefndin sannað að M hafi orðið fyrir slysi í vinnu hjá X hinn 24. janúar 2023. Hann á því rétt á bótum úr slysátryggingu launþega hjá V.

Niðurstaða.

M á rétt á bótum úr slysatryggingu launþega X hjá V.

Reykjavík, 20. maí 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 79/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Fjölskylduvernd-slysátrygging.

Slysahtak vátryggingaréttar. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 6. janúar 2025, ásamt fylgiskjöllum.
2. Athugasemdir frá V, dags. 24. janúar 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 18. febrúar 2025, ásamt fylgiskjöllum.

Málsatvik.

Í gögnum máls kemur fram að V barst tjónstilkynning 11. apríl 2025 þar sem fram kom að M hafi brotið tönn 23. janúar 2024. Með þeirri tilkynningu fylgdi kvittun fyrir tannlæknakostnaði og vottorð á pólsku þar sem m.a. kom fram að gert hafi verið við tönn sem hafi skemmst er tannréttingarbúnaður var fjarlægður á rangan hátt. V hafnaði bótaskyldu 15. apríl 2025 með þeim rökum að gögn málsins bentu ekki til þess að tjónið verði rakið til slyss. Þann 26. apríl barst V ný tjónstilkynning. Þar kom fram að M hafi brotið tönn 21. febrúar 2024. Taldi M sig eiga bótarétt. Gögnin voru þau sömu og áður. V hafnaði bótaskyldu.

Í málskoti byggir M á því að tannbrotið 21. febrúar 2024 verði rakið til slyss í skilningi slysátryggingaliðs fjölskylduverndartryggingar sem M var með hjá V. Bendir M á að í fyrirliggjandi vottorði komi fram að gert hafi verið við það tannbrot, þ.e. tönn nr. 13.

Í athugasemdum V til nefndarinnar, dags. 3. apríl 2025, er á því byggt að M hafi ekki tekist að sýna fram á að kostnaður vegna viðgerðar á framangreindri tönn nr. 13, sé tilkominn vegna afleiðinga slyss í skilningi tryggingarinnar. Fyrirliggjandi gögn, þ.e. vottorð á pólsku sýni ekki fram á að um slysatburð hafi verið að ræða. Þá bendir V einnig á að ekki liggi fyrir sundurliðun á viðgerðarkostnaði vegna umræddrar tannar og öðrum kostnaði sem fyrirliggjandi reikningurinn tekur til. Því sé engin leið að átta sig á því hver raunverulegur kostnaður vegna viðgerðar á tönninni sé. V bendir auk þess á að skv. 18. gr. almennra skilmála félagsins beri vátryggðum að sýna fram á að hann hafi orðið fyrir tjóni og hvert umfang þess tjóns sé. Telur V að M hafi ekki staðið undir þessum skyldum.

Álit.

Ágreiningur í málinu snýr að því hvort tiltekið tanntjón sem M byggir á að hún hafið orðið fyrir 21. febrúar 2024 verði rakið til slyss í skilningi þeirrar tryggingar sem M var með hjá V. V byggir á því að M hafi ekki tekist að sanna að sú sé raunin. Nefndin sem fellst á rök V bendir á að M hefur einungis lagt fram eitt vottorð á pólsku máli sínu til stuðnings. Ekki verður séð af þeirri þýðingu sem liggur fyrir í málinu, og sem M hefur ekki haldið fram að sé röng, að það vottorð geti varpað einhverju ljósi á það hvort tannbrotið verði rakið til slyss eða ekki. Nefndin telur því að M hafi ekki tekist að sanna að sú hafi verið raunin.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr slysátryggingalið Fjölskylduverndartryggingar hjá V.

Reykjavík, 12. maí 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 80/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila : (V1) og (V2)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B).

Skaðabótaábyrgð. Sakarskipting.

Gögn.

1. Málskot móttakið 17. febrúar 2025, ásamt fylgiskjali.
2. Bréf V1, dags. 18. mars 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Tölvupóstur V2, dags. 11. apríl 2025, ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirbyggjandi skýrslu fyrirtækisins Aðstoðar og öryggis, varð árekstur með bifreiðunum A og B í Suðurrhólum þann 4. febrúar 2025. Bifreiðarnar mættust í þrengingu á götunni sem staðsett er við Suðurrhóla 8. M sem var ökumaður A segir í framburði sínum að hann hafi ekið á eftir annarri bifreið inn í þrenginguna. Hafi hann verið nokkra metra á eftir þeirri bifreið. Þegar hann hafi verið nánast kominn út úr þrengingunni var B ekið af stað og framan á A. Ökumaður B kveðst hafa stöðvað við þrenginguna til að hleypa bifreið í gegn. Hafi hann lagt af stað inn í þrenginguna og var A þá langt í burtu en ökumaður A hafi ekið hratt inn í þrenginguna eftir að ökumaður B hafði lagt af stað. Kveðst B hafa hemlað en að ökumaður A hafi ekki gert það og því hafi orðið árekstur með bifreiðunum. Ágreiningur um sakarskiptingu var lagður fyrir tjónanefnd vátryggingafélaganna. Niðurstaða hennar í máli nr. 72/25 var sú að sök skuli skiptast til helminga þar sem ósannað þótti hver staðsetning ökutækja hefði verið í aðdraganda áreksturs.

M kveðst vera ósammála niðurstöðu tjónanefndar þar sem ökumaður B hafi ekið í veg fyrir sig þegar hann var kominn að enda þrengingarinnar. Vísar M til ljósmyndar sem hann tók sem sanni hver staðsetning hans var er árekstur varð.

V1 telur á grundvelli fyrirbyggjandi gagna að M hafi komið á undan að umræddri þrengingu og verið kominn í gegnum hana er árekstur varð við bifreiðina B. Hafi ökumanni B þar af leiðandi borið að víkja fyrir M, sbr. 1. mgr. 22. gr. umferðarlaga nr. 77/2019.

V2 telur ógerlegt að fullyrða með nægilegri vissu hvernig aðdraganda áreksturs var háttað, enda stangist framburðir ökumanna og önnur gögn málsins á hvað það varðar.

Álit.

Í 1. mgr. 22. gr. umferðarlaga segir að ef hindrun er á hluta vegar skuli sá ökumaður nema staðar, ef nauðsyn ber til, sem er þeim megin á akbrautinni sem hindrunin er. Þá segir einnig að ef ökutæki mætast þar sem vegur er svo mjór að hvorugt kemst fram hjá hinu áhættulaust, skuli sá ökumaður sem fyrstur kemur að, njóta forgangs en sá sem síðar kemur að skal, ef kostur er, nema staðar, aka út af vegi eða aka aftur á bak. Hindrun sú sem ökumenn komu að á Suðurrhólum er staðsett á miðju vegar, þ.e. hvorugur ökumanna nýtur þar forgangs og nýtur því sá sem fyrstur kemur forgangs. Samkvæmt upplýsingum um staðsetningu áreksturs sem bæði má finna í skýrslu A&Ö og af ljósmynd M, verður ekki annað ráðið en að bifreiðin A hafi nánast verið komin í gegnum þrenginguna er árekstur varð. Þrengingin er lengri en hefðbundnar þrengingar og því verður ekki önnur ályktun af því dregin en að A hafi ekið fyrr inn í þrenginguna. Ósannað er að ökumaður A hafi ekið á of miklum hraða eða komið síðar að þrengingunni. Samkvæmt því, sbr. og 5. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatrýggingar, verður ökumaður B að bera alla sök á umræddum árekstri.

Niðurstaða.

Ökumaður B bera alla sök á umræddum árekstri.

Reykjavík, 27. maí 2025

rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 81/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Ferðatrygging (greiðslukortatrygging).****Gildissvið vátryggingar. Sönnun.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 17. febrúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 27. febrúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 1. mars 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram á M keypti ásamt eiginmanni sínum ferð til Tenerife 21. janúar 2025. Nóttina fyrir brottför, sem átti að vera 30. janúar 2025, hafi M fengið það mikla bakverki að hún hafi átt erfitt með gang og venjulegar hreyfingar. Af þessum sökum hafi hún ekki treyst sér til að fara í ferðina en leitað til læknis á ferðdag sem hafi staðfest að hún væri óferðafær. Hafi hún látið viðkomandi ferðaskrifstofu vita af þessu ástandi sínu eins fljótt og auðið hafi verið. Í kjölfarið, þ.e. 4. febrúar 2025, hafi V verið tilkynnt um tjónið, sem M upplýsir að hafi samtals numið kr. 394.544. Í málinu liggur fyrir staðfesting ferðaskrifstofu á þeim kostnaði. Hafi M óskað eftir endurgreiðslu á ferðakostnaði fyrir M og eiginmann hennar. Með tölvupósti, dags. 5. febrúar 2025, hafi V hafnað að endurgreiða ferðakostnaðinn. Rök V hafi verið þau að það komi fram í fyrirbyggjandi læknisvottorði, dags. 31. janúar 2025, að M hafi verið í meðferð vegna sama/tengds heilsuvanda síðustu 12 mánuði fyrir áætlaða brottför auk slitbreytinga í baki. Jafnframt vísaði V til skilmála þeirra sem gilda um ferðtrygginguna þar sem fram komi m.a. að ekki verði bættar kröfur vegna hvers kyns slysa, veikinda eða sjúkdóma, sem hinn tryggði hefur þjáðst af og hefur notið læknishjálpar eða meðferðar við, á síðustu 6 mánuðum fyrir greiðslu staðfestingargjalds. Með meðferð sé meðal annars átt við hvers konar meðhöndlun sem ætla sé að bæta eða viðhalda líkamlegu eða andlegu heilsufari, svo sem læknskómur, lyfjanotkun, endurhæfing, ráðgjöf, viðtöl, sérfaði, óhefðbundin læknis meðferð.

Í málskoti er framangreindum rökum V mótmælt. Bendir M m.a. á að í skilmálunum komi fram að miðað sé við 6 mánuði hvað tímamark meðferðar áhrærir en ekki 12 mánuði eins og V hafi byggt á. Þá upplýsir M að vorið 2024 hafi hún fengið slæmt bakverkjakast. Eftir samtöl við lækna hafi hún farið í röntgenmyndtöku 2. maí 2024 og fengið í kjölfarið ávísuð verkjalyf sem hún hafi átt að taka eftir þörfum. Hafi hún í kjölfarið verið góð í bakinu og í raun náð sér að fullu og ekki þurf á frekari læknisheimsóknun að halda. Það hafi svo ekki verið fyrir en umrædda nótt að hún hafi fengið bakverkjakast að nýju. M vill því meina að skilyrði þess að hafna greiðslu með vísan í hið tiltekna ákvæði í skilmálum séu ekki uppfyllt hvað hana varðar. Auk þess benti M á að engin meðferð hafi átt sér stað á síðustu 6 mánuðunum áður en ferðin var keypt.

Í athugasemdum V til nefndarinnar, dags. 27. febrúar 2025, er m.a. vísað í fyrri rök félagsins sbr. tölvupóst, dag. 5. febrúar 2025. Þá kemur fram að V telur einsýnt að M hafi átt við veikindi eða sjúkdóm að stríða og notið læknishjálpar eða meðferðar vegna þess á síðustu 6 mánuðum fyrir greiðslu staðfestingargjalds. Hvað 6 mánaða frestinn nánar varðar þá bendir V á að í fyrirbyggjandi vottorði sé ekkert sem bendi til þess að M hafi verið orðin hraust af þessum verkjum innan 6 mánaða tímabilsins fyrir greiðslu staðfestingargjaldsins. Beri M sönnunarbyrði hvað þennan frest varðar. Þá bendir V á að einnig liggi fyrir vottorð dags. 18. febrúar 2025. Telur V að þar komi fram upplýsingar sem sýni fram á að M hafi þjáðst af bakverkjum fyrir greiðslu staðfestingargjaldsins og skipti þá ekki máli hvort verkirnir voru jafn alvarlegir og á tjónsdegi. Hvað varðar maka M þá vísar V í tiltekið skilmálaákvæði í forfallatryggingunni sem félagið telur að leiði til þess að ekki sé fyrir hendi bótaréttur vegna útgjalda makans. Vísar félagið einnig í úrskurð nefndarinnar í máli nr. 371/2022 sem frekari rök fyrir þeirri niðurstöðu.

Í viðbótarathugasemdum M, dags. 1. mars 2025, eru m.a. fyrri rök hennar ítrekuð.

Álit.

Ágreiningur málsins hverfist um það hvort M eigi rétt á endurgreiðslu útlagðs kostnaðar vegna þess að M og eiginmaður hennar þurftu að hætta við ferð til Tenerife í janúarmánuði 2025. Hvað varðar endurgreiðslu á kostnaði M, þá segir í grein 7.2.1 í skilmálum greiðslukortatryggingar að V bæti ekki: „Kröfur vegna hvers kyns slysa, veikinda og sjúkdóma sem hinn váttryggði hefur þjáðst af og hefur notið lækniþjálpar eða meðferðar við, á síðustu 6 mánuðum fyrir greiðslu staðfestingargjalds. Með meðferð er meðal annars átt við hverskonar meðhöndlun sem ætlað er að bæta eða viðhalda líkamlegu eða andlegu heilsufari, svo sem læknskómur, lyfjanotkun, endurhæfing, ráðgjöf, viðtöl, sérfaði, óhefðbundin lækni meðferð...“. Hvað varðar kröfu um endurgreiðslu á kostnaði eiginmanns M, þá segir eftirfarandi í grein 7.1.2.b í skilmálunum: „Félagið bætir ferðakostnað sem greiddur er fyrir fram eða samið er um fyrirframgreiðslu á og ekki fæst endurgreiddur, að hámarki kr. 700.000 vegna hver einstaks váttryggingaratburðar, ef hinn váttryggði kemst ekki í ferð af einni af eftirtöldum ástæðum: Að náinn ættindi eða náinn samstafsmaður: b. Hjóti alvarleg líkamsmeiðsl, eða veikist alvarlega, enda vottað af starfandi lækni.“

Hvað varðar endurgreiðslu á kostnaði M þá ræðst niðurstaðan í þessu máli af því hvort bakverkur sá sem M upplifði nóttina fyrir áætlaða brottför telst vera vegna veikinda sem hún hafi þjáðst af og notið lækniþjálpar eða meðferðar vegna á síðustu 6 mánuðum fyrir greiðslu staðfestingargjalds, sem var 21. janúar 2025. Í málinu liggur m.a. fyrir læknisvottorð, dags. 18. febrúar 2025, en það vottorð er viðbót við fyrra vottorð frá sama lækni, dags. 31. janúar 2025. Þar kemur fram að læknirinn hafi verið heimililæknir M undanfarin 8 ár. Þá segir þar einnig að M hafi fengið verkjalyf við gigtarverkjum áður en umrædd ferð var pöntuð. Það hafi þá verið vegna verkja sem hafi truflað svefn og hægt á M við almennar athafnir. Læknirinn tekur hins vegar fram að M hafi aldrei áður haft bakverki að því marki að þeir leggðu hana í rúmið eða yllu stórkostlegri hreyfihömlun eins og var að morgni 30. janúar 2025. Sá verkur sem hún upplifði daginn fyrir brottför skoðist sem þursabit út frá vöðvaspasma, en ekki sem gigtarverkur. Tekur læknirinn fram að ekki sé sama orsök fyrir öllum bakverkjum. Telji hann að það ástand sem upp kom nóttina fyrir brottför hafi ekki verið versnun á þekktum sjúkdómi sem hún hafi haft lyfjameðferð við.

Með vísan í efnislegt innihald framangreinds vottorðs telur nefndin, þrátt fyrir að ljóst sé að M hafi áður upplifað bakverki vegna gigtarverka, að ekki séu forsendur til að komast að þeirri niðurstöðu að bakverkur hennar aðfararnótt 30. janúar 2025 hafi verið tilkominn vegna veikinda sem hún hafi áður þjáðst af og notið lækniþjálpar eða meðferðar vegna. Hér vísar nefndin sérstaklega til þess sem fram kemur í vottorðinu um að það sem gerðist umrædda nótt hafi ekki verið versnun á þekktum sjúkdómi sem M hafi haft lyfjameðferð við. Þá bendir nefndin á að jafnvel þó fallist yrði á að rekja mætti umræddan bakverk til veikinda eða sjúkdóma sem M hafi haft áður en ferðin var pöntuð verður ekki talið óyggjandi að slitgigt í baki M hafi haft þannig áhrif á heilsufar hennar að hún hafi þjáðst af henni og verið í meðferð, eins og skilyrði í fyrrnefndu undanþáguákvæði kveður á um, á síðustu sex mánuðum fyrir kaup á ferðinni. Í því samhengi bendir nefndin á að ekki liggur með skýrum hætti fyrir hvort og þá hvenær M leitaði til læknis á því sex mánaða tímabili og verður V að bera hallann af þeim sönnunarskorti. Nefndin telur því að M eigi rétt á að fá kostnað sinn endurgreiddan.

Hvað mögulegan rétt til greiðslu bóta úr forfallatryggingu vegna ferðakostnaðar eiginmanns M á grundvelli gr. 7.1.2.b verður ekki séð af gögnum málsins að veikindi M, eiginkonu hans og náins ættingja þar með, hafi falið í sér alvarleg veikindi í skilningi ákvæðisins. Þannig verður bótaréttur M vegna greiðslu ferðakostnaðar eiginmanns hennar ekki leiddur af váttryggingarskilmálum V. Hér vísast einnig í úrskurð nefndarinnar í máli nr. 371/2022.

Niðurstaða.

M á rétt til bóta vegna ferðakostnaðar síns, úr forfallalið greiðslukortatryggingar hjá V, en á ekki rétt á bótum vegna ferðakostnaðar eiginmanns síns.

Reykjavík, 18. mars 2025
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 82/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækis: (A)

Umfang tjóns. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 18. febrúar 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 21. mars 2025.
3. Viðbótarathugasemdir V dags. 21. mars 2025.
4. Viðbótarathugasemdir M dags. 27. mars 2025 ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Hinn 24. janúar 2025 varð tjón á bifreiðinni B, sem var í eigu M. Ekki er ágreiningur um að ökumaður bifreiðarinnar A hafi borið alla sök á atvikinu og að bótaskylda sem slík sé til staðar úr ábyrgðartryggingu hennar. Var B skráð sem „tjónabifreið 1“ í kjölfar tjónsins og greiddi V hana því út.

M er ósáttur við ýmis atriði er tengjast bótauppgjörinu. Í málskoti kemur fram að V hafi ekki getað útvegað honum bílaleigubíl sem hafi verið sambærilegur við B. Í stað þess hafi V boðið greiðslu að fjárhæð 5.500 kr. á dag vegna afnotamissis en sú fjárhæð dugi ekki til að leigja sambærilega bifreið og hljóti M að eiga rétt á því. Þá hafi V hliðrað útreikningum vegna bótagreiðslu í þeim tilgangi að lækka fjárhæðina. Þá hafi V ekki bætt M tjón vegna mælis fyrir leigubifreiðar sem hafi verið í B eða ísetningu hans. Með framangreindri háttsemi hafi V gerst brotlegt við lög enda eigi M við bótauppgjör að vera eins staddur og ef ekki hefði komið til tjónsins.

Í bréfum V til nefndarinnar kemur fram að V hafi keypt B af M átján dögum eftir að tjónið varð. Vegna þessara átján daga hafi M getað valið um bætur vegna afnotamissis sem miðist við 5.500 kr. á dag eða greiðslu daggjalds fyrir bifreið í A-flokki. Í einstaka tilvikum greiði V sem svari leigu á stærri bifreið ef sérstök rök liggi að baki því. M hafi ekki sýnt fram á sérstaka þörf hans fyrir stærri bifreið, en bætur þessar séu aðeins hugsaðar til þess að tjónþoli komist hefðbundinna leiða sinna. Hafi M þá ekki sýnt fram á frekara fjárhagslegt tjón vegna afnotamissis en V hafi þegar fallist á að bæta. M hafi þá gert athugasemdir við greiðslu þessara bóta, en hluti bóta vegna afnotamissis, eða 71.500 kr. hafi verið greiddar sem hluti af kaupverði B. Hafi það verið gert til að koma til móts við M þar sem áhvilandi lán á B hafi verið herra en kaupverð hennar. M hafi sjálfur greitt inn á lánið, en eftir þá greiðslu hafi eftirstöðvar þess verið 4.467.342 kr. Kaupverð bifreiðarinnar ásamt bótum vegna afnotamissis í 13 daga hafi verið kr. 4.471.500 kr. V hafi greitt upp lánið og mismunurinn, 4.158 kr., auk bóta vegna afnotamissis í fimm daga, þ.e. samtals 31.658 kr., hafi verið greiddur til M. Í B hafi þá verið mælir fyrir leigubifreiðar sem hafi þurft að fjarlægja og hafi það verið gert af fagaðila, en V hafi ekki upplýsingar um hvar mælirinn sé nú niður kominn. Almennt þegar svo sé séu mælar fjarlægðir og settir að nýju í aðra bifreið. Sú vinna sé unnin af fagaðilum. Ekki liggi fyrir hvort M ætli að fá sér aðra bifreið í stað B. Vilji M því fá greiddan áætlaðan kostnað við ísetningu í stað þess að V greiði fagaðila fyrir hana. V muni greiða kostnað sem hafi hlotist af því að fjarlægja mælinn úr B en þar sem ekki liggi fyrir hvort hann verði settur í aðra bifreið hafi M ekki orðið fyrir fjárhagslegu tjóni vegna ísetningar hans. Séu því engar forsendur fyrir því að greiða bætur vegna þess þáttar. Telji V því að M hafi fengið fullar bætur vegna tjóns síns.

Í viðbótarathugasemdum M eru gerðar athugasemdir við að afgreiðsla málsins hafi tafist af hálfu V og eiganda A. Ítrekað er að bætur vegna afnotamissis séu ófullnægjandi enda kosti 22.107 kr. á dag að leiga bifreið sem sé sambærileg við B. Þá hafi honum ekki verið boðið að velja milli þess að fá bætur greiddar eða taka bifreið á leigu fyrr en 11 dögum eftir tjónsatvikið. Þá hafi B verið seld á uppboði með mælinum í. Hann hafi aldrei fengið upplýsingar um það hvort mælirinn hafi verið fjarlægður og hafi hann mælinn ekki undir höndum. Hann krefjist þá bóta vegna ísetningar mælisins, svo hann eigi þess kost að setja hann upp í annarri bifreið kjósi hann að gera svo. Auk mælisins hafi skyndihjálparkassi og slökkvitæki verið í B, og hafi þau verið föst í skotti B, sem ekki hafi verið hægt að opna vegna tjónsins. Hafi hann því ekki getað nálgast þá muni. Fari hann því fram á bætur vegna allra þessara muna.

Álit.

Af gögnum málsins má ráða að ekki sé ágreiningur um að V beri að bæta það fjárhagslega tjón sem M varð fyrir vegna tjónsins. Það hvílir hins vegar á M að sýna fram á umfang þess tjóns.

Kemur fyrst til skoðunar hvort M eigi rétt á frekari bótum vegna afnotamissis en V hefur þegar greitt. Bótafjárhæðir skulu almennt miða við það að tjónþoli sé ekki verr settur fjárhagslega en ef tjón hefði ekki komið til. Það felur þó ekki sjálfkrafa í sér að M hafi átt rétt á bótum vegna afnotamissis sem nemi leiguverði á bifreið í sama stærðarflokki og B. Verður þá ekki séð að M hafi sýnt fram á þörf fyrir stærri bifreið en nemur bifreið í A-flokki, né að hann hafi orðið fyrir frekara fjárhagstjóni vegna afnotamissisins. Þar sem ekki hefur verið sýnt fram á frekara tjón en vegna afnotamissis er óhjákvæmilegt að hafna kröfu M hvað þennan þátt varðar.

Þá gerir M athugasemdir við uppgjör bóta og rekur í málskoti að það muni 4.158 kr. á því sem V hafi sagst hafa greitt vegna afnotamissis og þess sem M hafi verið greitt. Þá hafi hann í raun aðeins fengið greiddar 31.658 kr. Eins og rakið er hefur V lagt fram útreikninga hvað þetta varðar þar sem m.a. er gerð grein fyrir umræddum 4.158 kr. og hefur þeim ekki verið hnekkkt. Af samskiptum M og V verður jafnframt ráðið að samkomulag hafi verið um að nýta hluta bóta vegna afnotamissis til uppgreiðslu þess láns sem hvíldi á B. Með vísan til þess að í gögnum málsins liggur fyrir að kaupverð B hafi verið 4.400.000 kr. Fyrir liggur að nokkur ágreiningur var um kaupverðið sem slíkt en ekki liggur fyrir nefndinni nein krafa hvað þann þátt varðar og kemur hann ekki til frekari skoðunar. Verður af framansögðu ekki betur séð en að full greiðsla kaupverðsins og bóta vegna afnotamissis hafi átt sér stað. Verður því að hafna kröfu M hvað þennan þátt varðar.

Hvað varðar mæli sem var í B þá fer M fram á bætur bæði vegna mælisins sjálfs og eins ætlaðs ísetningarkostnaðar komi til þess að mælirinn verði settur í aðra bifreið. Samkvæmt yfirliti frá uppboðsfyrirtæki því sem hafði B í sinni umsjá eftir tjónið kom fagaðili, X, til að fjarlægja mælinn úr B hinn 13. febrúar 2025. Í tölvupóstsamskiptum M og V kemur fram að M þurfi sjálfur að hafa samband við X og biðja um að mælirinn yrði fjarlægður. Af framangreindu verður ekki dregin önnur ályktun en að hann hafi gert það. M byggir á því að ekki hafi tekist að fjarlægja mælinn áður en B var seld á uppboði. Samkvæmt framangreindri skráningu má þó ráða að X hafi komið á vettvang í þeim tilgangi að fjarlægja mælinn. Ekki liggja fyrir nein frekari gögn frá X um hvort tekist hafi að taka mælinn úr bifreiðinni eða hvar hann sé niður kominn nú. Eins og atvikum er hér háttað verður að telja að það standi M nær að afla slíkra gagna og sýna fram á að ekki hafi tekist að fjarlægja umræddan mæli og að M hafi orðið fyrir tjóni sem rekja megi til þess. Rétt er að taka fram að óljóst er hvort M starfar sem leigubílstjóri en af málsgögnum má ráða að B var á tjónsdegi ekki skráð sem leigubifreið heldur sem bifreið til almennrar notkunar.

Hvað varðar ísetningarkostnað þá liggur fyrir að V hefur boðist til að bæta þann kostnað, þegar og ef, M lætur setja mæli upp í annarri bifreið. Þar sem alls óljóst er hvort koma mun til þess kostnaðar verður að fallast á það með V að M hefur ekki orðið fyrir tjóni vegna ísetningar á mælinum, en eins og áður segir skulu bætur almennt miða við að tjónþoli sé eins settur, en ekki betur, og ef tjón hefði ekki komið til. Er því kröfu hans um bætur vegna ísetningarkostnaðar hafnað.

Að endingu gerir M kröfu um bætur vegna skyndihjálparkassa og slökkvitækis sem voru í geymslurými bifreiðarinnar, en í tölvupósti M til V dags. 6. febrúar 2025 kemur fram að honum hafi ekki tekist að opna umrætt geymslurými bifreiðarinnar vegna tjóns á henni og því ekki tekist að ná í umrædda muni. Af gögnum málsins verður ekki ráðið að V hafi tekið sérstaka afstöðu til þessarar kröfu eða svarað henni efnislega. Fyrir nefndinni liggja engin gögn er sýni staðsetningu tjóns á bifreiðinni eða greiðslukvittanir, færsluyfirlit eða annað vegna umræddra muna. Eins og málum er hér háttað verður því að telja að M hafi ekki tekist að sýna fram á tjón vegna þessa liðar og er því einnig óhjákvæmilegt að hafna kröfu hans hvað hann varðar.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til frekari bóta úr ábyrgðartryggingu A en V hefur þegar fallist á að greiða.

Reykjavík, 6. maí 2025.

rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 83/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Slysátrygging ökumanns og eiganda.****Skráningarnúmer ökutækis (A)****Notkun ökutækis.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 19. febrúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 17. mars 2025, ásamt fylgiskjölum..

Málsatvik.

Í fyrirleggjandi lögregluskýrslu kemur fram að eldur hafi komið upp í hópferðarbifreiðinni A á Þingvallavegi hinn 4. júlí 2023. Komust allir farþegar úr bifreiðinni heilir á húfi. M var ökumaður bifreiðarinnar og lýsir því að hann hafi orðið var við eld í vinstri hurð A og því stöðvað akstur í hægri kanti akreinar. Kom hann öllum farþegum út úr bifreiðinni og að því loknu hafi hann tekið farangur farþeganna út úr farangurshólfi bifreiðarinnar. Sagði hann bifreiðina hafa orðið alelda fljótt og að hann hafi andað þó nokkrum reyk að sér við að koma farþegum og farangri út úr bifreiðinni. Í málskoti kemur fram að M hafi leitað á heilsugæsluna Mosfellsbæ þann 14. ágúst 2023 og var þar greindur með öndunarfarasýkingu af völdum slyssins. Degi síðar leitaði hann á bráðamóttöku vegna mæði og áframhaldandi einkenna. M var lagður inn á Landspítala 24. ágúst 2023. Fyrir slysið hafði M verið greindur með lungnateppu og versnuðu einkennum hans til muna í kjölfar slyssins. Vegna einkenna sinna gerði M kröfu um bætur úr ökutækjatrýggingu A hjá V en bótaábyrgð var hafnað með bréfi dags. 13. janúar 2025 á þeim grundvelli að slysið verði ekki rakið til notkunar ökutækisins A. M vísar til þess að vegna heilsufars síns hafi hann verið sérstaklega viðkvæmur fyrir þeirri reykeitrú sem hann varð fyrir í slysinu. Hafnar M því að líkamstjónið stafi af einhverjum öðrum þáttum en notkun ökutækisins. Tjón hans megi rekja til þess að eldur kviknaði fyrirvaralaust í hópifreið sem hann ók, á meðan hann var við stjórn ökutækisins. Andaði M að sér reyk frá eldinum og varð í kjölfarið fyrir reykeitrú sem olli þeim einkennum sem hann býr við í dag. Upptök eldsins hafi ekki verið rannsökuð sérstaklega en eldurinn hafi að öllum líkindum kviknað vegna bilunar eða vanbúnaðar í vél bifreiðarinnar þar sem hans verður skyndilega vart er bifreiðin var á ferð. Þá hafði bifreiðin verið í rafmagnsviðgerð skömmu áður. Telur M að tjón hans megi rekja til notkunar ökutækisins og hafnar hann afstöðu V með öllu. Þá áréttar M að þrátt fyrir að atvik hefðu verið með þeim hætti að ökutækið hefði ekki verið við akstur þegar eldurinn kviknaði þá teljist opnun og lokun hurða við inn- og útgöngu farþega, sem og að taka farangur úr farangurshólfi, falla undir eðlilega notkun hópferðabifreiðar. Vísar M því til stuðnings til fræðiskrifa og dómaframkvæmdar.

V telur að líkamstjón M hafi ekki orðið af notkun ökutækis skv. 1. mgr. 9. gr. laga um ökutækjatrýggingar nr. 30/2019. Samkvæmt dómaframkvæmd nái skilyrði um notkun ökutækis ekki til hvers kyns notkunar þess, heldur til þeirrar aðstöðu að sérstaða og sérstakir hættueiginleikar ökutækis, einkum hraði, þyngd og vélarafl, hafi valdið tjóni. Bruni hópifreiðarinnar hafi ekki orðið vegna sérstöðu hennar sem ökutækis eða vegna sérstakra hættueiginleika hennar. Bifreiðin hafi verið kyrrstæð og ekki með vélina í gangi þegar líkamstjón M varð þar sem hann stóð fyrir utan bifreiðina við að taka farangurinn út úr henni. Telur V að M hafi ekki verið við stjórn ökutækis þegar hann varð fyrir reykeitrú. Vísar V til nánar til greindra dóma máli sínu til stuðnings.

Álit.

Ágreiningur málsins hverfist um hvort líkamstjón það sem M varð fyrir vegna reykeitrúar sem hann hlaut í kjölfar þess að eldur kom upp í hópferðabifreið sem hann ók, teljist til notkunar ökutækis í skilningi 1. mgr. 4. gr., sbr. 1. mgr. 9. gr. laga um ökutækjatrýggingar nr. 30/2019. Þá er einnig ágreiningur um hvort M teljist hafa verið við stjórn ökutækisins er hann hlaut reykeitrúna. Þegar litið er til dómaframkvæmdar síðustu ára varðandi túlkun á hinu svokallaða notkunarhugtaki verður ekki annað séð en að bæði dómur Hæstaréttar og Landsréttar sýni að ef ökutæki er ekki á hreyfingu þurfi tjón að hafa orðið vegna sérstakra eiginleika ökutækja sem ökutækja til að teljast til notkunar þeirra,

sbr. til dæmis dóm Hæstaréttar í máli nr. 671/2014. Þeir sérstöku eiginleikar tengjast hraða, vélarafli eða þyngd ökutækisins. Í málskoti er því ekki haldið fram að M hafi hlotið reykeitrún meðan hann var enn við akstur bifreiðarinnar og lýsir hann því sjálfur í fyrirbyggjandi lögregluskýrslu að hann hafi andað að sér miklum reyk við að koma farþegum og farangri út úr bifreiðinni, þ.e. eftir að hann stöðvaði akstur bifreiðarinnar. Verður með vísan til þess ekki ráðið að tjón M verði rakið til sérstakra eiginleika ökutækisins A sem tengjast hraða, vélarafli eða þyngd þess. Þegar af þeirri ástæðu fellur tjónið ekki undir slysátryggingu ökumanns og eiganda skv. 1. mgr. 9. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatrýggingar. M á því ekki rétt til bóta úr slysátryggingu ökumanns og eiganda A hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum fyrir líkamstjón úr slysátryggingu ökumanns og eiganda A hjá V.

Reykjavík, 6. maí 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 84/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn vátryggingartaka (X)

Skaðabótaábyrgð. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 20. febrúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 27. mars 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 27. mars 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 1. apríl 2025.

Málsatvik.

Í málskoti byggir M á því að rafmagn hafi farið af þvottahúsinu hjá henni með þeim afleiðingum að vatnsdælur hafi skemmst en þær séu háðar stöðugu rafmagni til þess að geta starfað eðlilega. Segist M hafa sent kröfu um að tjónið yrði bætt úr ábyrgðartryggingu X hjá V. Kröfunni hafi verið hafnað með þeim rökum að ekki sé hægt að sanna saknæma háttsemi starfsmanna X.

M byggir kröfu sína á því að X beri ábyrgð á afhendingu rafmagns með öruggum hætti. Ljóst sé að rafmagn hafi farið af húsum á [...] 92 og 94 á sama tíma. Telur M það benda til þess að bilunin hafi verið víðtækari en V haldi fram. Þá telur M það liggja fyrir að orsakatengsl séu á milli bilunar og tjóns, enda hafi bilunin haft bein áhrif á starfsemi vatnsdælnanna sem skemmdust.

Í athugasemdum V til nefndarinnar, dags. 27. mars 2025, er á það bent að til þess að bótaskylda geti stofnast úr ábyrgðartryggingu X þurfi M að sanna að hún hafi orðið fyrir tjóni sem tekja megi til saknæmrar og ólögmaðrar háttsemi starfsmanna X. Þá byggir V á að orsök rafmagnsleysisins í umrætt sinn og tjónsins sé óþekkt. Tekur V fram að af sögn X sé ekki vitað hvað varð til þess að rafmagnið fór af þvottahúsi húseignar M eða hvað varð til þess að vatnsdælurnar skemmdust. Komið hafi upp ófyrirséð bilun á rafmagnsheimtaug fyrir götuskáp fyrir [...]. Sú bilun hafi ekki haft áhrif á afhendingu rafmagns fyrir húseign M. Því hafi starfsmenn X ekki tekið rafmagnið af þeirri húseign þegar gert var við framangreinda heimtaug. Bendir V einnig á að samkvæmt tjónstilkynningu og málskoti hafi rafmagnið aðeins farið af þvottahúsi húseignar M en ekki af allri húseigninni, nokkuð sem V telur benda til þess að um hafi verið að ræða vandamál innanhúss. Telur V að ef rafmagnið hefi farið af vegna bilunar í kerfum veitunnar eða ef starfmaður X hefði tekið rafmagnið af húseigninni hefði rafmagnið farið af öllu húsinu. Til viðbótar bendir V á að þrátt fyrir að ekki liggi fyrir hvað hafi valdið tjóninu á vatnsdælunum, beri X ekki ábyrgð á tjónum notenda vegna ófyrirséðra bilana í kerfum veitunnar þegar straumur er rofinn. Þessu til viðbótar bendir V á að ef búnaður í eigu húseiganda er háður stöðugu rafmagni til að starfa eðlilega og þolir ekki straumrof sé það á ábyrgð notanda að gera ráðstafanir með varaafli. V telur því ósannað að tjónið á vatnsdælum M verði rakið til atvika sem X geti borið skaðabótaábyrgð á.

Í viðbótarathugasemdum M, dags. 27. mars 2025, eru fyrri rök ítrekuð. Þá mótmælir M því m.a. að orsök rafmagnsleysisins sé óþekkt.

Álit.

Ágreiningur þessa máls snýr að hugsanlegri skaðabótaábyrgð X á tjóni á vatnsdælum í húsnæði M. Möguleg skaðabótaábyrgð X byggir á því að sýnt sé fram á að M eigi skaðabótakröfu á hendur X á grundvelli annað hvort sakarreglunnar eða reglunnar um ábyrgð vinnuveitanda. Báðar þessar bótareglur gera það m.a. að skilyrði að M takist að sanna að hún hafi orðið fyrir tjóni sem rekja megi til saknæmrar háttsemi X eða starfsmanna sem X ber vinnuveitandaábyrgð á.

M byggir kröfu sína á því að tjónið verði rakið til þess að X hafi ekki staðið undir þeirri skyldu sinni að tryggja afhendingu rafmagns með öruggum hætti. Hins vegar hefur M ekki fært fyrir því nein rök, né

lagt fram gögn, sem sýnt gætu fram á að tjónið verði rakið til tiltekinna athafna eða athafnaleysis sem feli í sér saknæma háttsemi X eða starfsmanna X. Eins og áður hefur komið fram ber M að sanna að hún hafi orðið fyrir tjóni sem rekja megi til sakar X eða starfsmanna X.

Með vísan í framangreinda umfjöllun telur nefndin að M hafi ekki tekist sú sönnun. Því er það niðurstaða nefndarinnar að ekki hafi verið sýnt fram á að bæta beri tjónið úr ábyrgðartryggingu þeirri sem X er með hjá V.

Niðurstaða.

Því er hafnað að bæta beri tjón M úr ábyrgðartryggingu þeirri sem X er með hjá V.

Reykjavík, 6. maí 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 85/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nöfn varnaraðila (V): (V1) og (V2).

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B).

Sakarskipting.

Gögn.

1. Málskot móttakið 19. febrúar ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V1 dags. 6. mars 2025.
3. Bréf V2 dags. 11. mars 2025.
4. Viðbótarathugasemdir M dags. 17. mars 2025.

Málsatvik.

Hinn 30. janúar 2025, varð árekstur milli bifreiðanna B og C og A og B á Vesturlandsvegi. Í fyrirbyggjandi skýrslu Aðstoðar og öryggis er haft eftir ökumanni B að hann hafi misst stjórn á bifreiðinni og hún runnið til hliðar og á C, við það hafi B snúist á veginum þannig að hún sneri á móti aksturstefnu og þá hafi A komið og lent framan á B. Eftir M, ökumanni A, er haft að hann hafi ekið á eftir B, sem hafi skyndilega tekið að rása á veginum og lent á C, eftir það hafi B snúist og verið öfug á veginum. M hafi reynt að hemla en ekki tekist það og lent framan á B. Ágreiningi um sakarskiptingu var vísað til tjónanefndar vátryggingafélaganna sem komst að þeirri niðurstöðu að ökumaður A bæri alla sök á framtjóni á B sem varð við árekstur A og B þar sem hann hefði ekki gætt nægilega að umferð fyrir framan sig.

M fellir sig ekki við þau málalok og krefst þess fyrir nefndinni að ökumaður B verði látinn bera alla sök á árekstrinum, en til vara að sök verði skipt að jöfnu. Í málskoti lýsir M atvikum svo að hann hafi ekið í 50-60 metra fjarlægð á eftir B, og hafi séð hana sveiflast til að því er virtist við akreinaskipti, en M hafi þó ekki séð þegar B rakst á C. B hafi svo snúist við á veginum og komið, að því er M virtist, akandi á móti umferð á sömu akrein og A. Hafi M hafið hemlun um leið og hann sá B sveiflast til og hafi A næstum því verið kyrrstæð er B skall framan á A, en í kjölfar árekstursins hafi B snúist og valdið skemmdum á vinstri framhurð A. M hafi sýnt fulla aðgát við aksturinn og ekið á hraða sem hæfði aðstæðum og haldið sig í góðri fjarlægð frá B. Hann telji hins vegar að ökumaður B hafi ekki sýnt næga aðgát við aksturinn miðað við akstursskilyrði sem hafi verið erfið, og eins og atvik horfi við honum velti hann jafnvel fyrir sér hvort ökumaður B hafi staðið á bensínjökfinni augnablikum fyrir áreksturinn.

Í bréfi V1, sem á tjónsdegi var vátryggjandi A, til nefndarinnar kemur fram að ekki hafi skapast nein hætta á vettvangi fyrr en ökumaður B hafi ákveðið að skipta um akrein við ófullnægjani aðstæður. Á sama tíma hafi M haft fulla stjórn á ökutæki sínu og ekið eftir sinni akrein í viðunandi fjarlægð frá öðrum ökutækjum. Sé meginorsök árekstursins sú að ökumaður B hafi skipt um akrein án þess að gæta nægilega að áskilnaði 2. mgr. 20. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 og við það hafi hann misst stjórn á ökutæki sínu. Sé því rétt að hann beri alla sök á árekstri A og B.

Í bréfi V2, sem á tjónsdegi var vátryggjandi B, til nefndarinnar kemur fram að ekki sé unnt að byggja á því að um akreinaskipti hafi verið að ræða, enda komi frásögn M hvað það varðar aðeins fram í málskoti, en ekki frumgögnum málsins. Telji V2 því að umrætt tjón sé að rekja til þess að M hafi ekki gætt nægilega að háttætnisreglu 4. gr. né áskilnaði 2. mgr. 18. gr. umferðarlaga um að hafa nægjanlegt bíl á milli bifreiða. Beri A því alla sök á árekstri A og B.

Í viðbótarathugasemdum M eru gerðar athugasemdir við það að skýrslu Aðstoðar og öryggis hafi verið skilað inn án þess að aðilar hafi átt þess kost að gera athugasemdir við hana. Er þá áreittað að atvik hafi virst honum þau að B hafi verið við akreinaskipti þegar henni var ekið yfir snjóhrygg sem hafði hlaðist upp milli akreina. Hvort sem um akreinaskipti eða ekki var að ræða sé þá ljóst að ökumaður B hafi misst stjórn á henni við akstur yfir snjóhrygginn og hafi ekki sýnt nægilega aðgát við aksturinn. Sé óeðlilegt að M sé látinn bera alla ábyrgð á óvarlegum akstursmáta B.

Álit.

Í fyrirbyggjandi skýrslu Aðstoðar og öryggis, en líta verður til hennar sem frumgagns í málinu, er rakinn framburður ökumanna A, B og C. Hvergi kemur fram í skýrslunni að B hafi verið við akreinaskipti í aðdraganda atviksins, og að það hafi leitt til þess tjóns sem á eftir kom. Af lýsingu M fyrir nefndinni segir að svo hafi það litið út fyrir honum, en óumdeilt er að B rann til hliðar og snerist síðar á veginum. Er því ekki unnt að byggja á því að ökumaður B hafi verið við akreinaskipti í aðdraganda áreksturs og að orsök tjónsins megi rekja til þess að hann hafi ekki gætt nægilega að áskilnaði 2. mgr. 20 gr. umferðarlaga við akreinaskiptin, en þar segir að áður en ökumaður skiptir um akrein eða ekur á annan hátt til hliðar skuli hann ganga úr skugga um að það sé unnt án hættu eða óþarfa óþæginda fyrir aðra. Liggur þá ekki fyrir að bifreið B hafi að einhverju leyti verið vanbúin til aksturs eða að ökumaður hennar hafi að öðru leyti gerst brotlegur við umferðarlög. Eins og atvikum er hér háttað verður M að bera hallann af þeim sönnunarskorti, og verður því ekki talið sýnt fram á annað en að um óhapp hafi verið að ræða þegar B rann til hliðar.

Óumdeilt er að B snerist á veginum þannig að hún sneri í öfuga akstursstefnu á þeirri akrein sem A ók eftir og að framendur A og B skulu saman. Verður þá jafnframt að miða við að A hafi ekið á B en í fyrrgreindri skýrslu er haft eftir M að hann hafi lent framan á B. Er það til samræmis við framburð ökumanns B sem segir að A hafi lent á honum. Í slíkum tilvikum hefur verið miðað við það að ökumaður ökutækis sem rennur til eða snýst á akrein beri ekki sök á tjóni nema sýnt sé fram á að um vanbúnað ökutækis sé að ræða.

Með vísan til framangreinds, sbr. 2. mgr. 18. gr. umferðarlaga þar sem kveðið er á um að ekið skuli svo langt á eftir ökutæki að það taki eigi minna en þrjár sekúndur að aka bilið milli ökutækja, svo og 1. mgr. 36. gr. laganna um að akstri skuli haga þannig að ökumaður geti stöðvað aksturinn áður en komið er að hindrun, er því óhjákvæmilegt að hafna kröfu M.

Niðurstaða.

Ökumaður A ber ábyrgð á árekstri A og B.

Reykjavík, 12. maí 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 86/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nöfn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækis (A)****Orsakatengsl. Sönnun.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 21. febrúar 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 21. mars 2025 ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Samkvæmt gögnum málsins varð hinn 9. desember 2023 árekstur milli A og B en M var ökumaður þeirrar síðarnefndu. Ekki virðist ágreiningur um að ökumaður A hafi átt sök á árekstrinum.

Í málskoti og fylgigögnum þess kemur fram að M hafi leitað til læknis þremur dögum eftir slysið, eða 12. desember 2023, vegna einkenna sem hann reki til þess. Var hann þá greindur með tognun á lendhrygg og ráðlagt að taka verkjalyf en að athugað yrði með sjúkrabjálfun í framhaldinu. M hafi aftur haft samband við lækni 22. janúar 2024. Á þeim tíma hafi M sótt sjúkrabjálfun vegna verkja í neðra baki sem leiði niður í fótlegg. M hafi enn leitað til læknis 9. febrúar 2024 vegna einkenna sem hann rakti til slyssins og hafi hann þá verið greindur með tognun á lendhrygg og tognun og ofreynslu á spjald- og mjaðmabeinslið. M hafi átt fleiri komur til lækna vegna einkenna sinna og við myndrannsókn sem hann gekkst undir 23. maí 2024 hafi hann verið greindur með brjós-klos. Liggi þá fyrir skýrsla sjúkrabjálfa, dags. 17. janúar 2025, um meðferð M. Niðurstaða þeirrar skýrslu sé sú að M sé líklegur til að vera áfram „tæpur“ í baki. Sé M enn að glíma við einkenni sem rakin verði til árekstursins. Með vísan til þessa megi gera ráð fyrir að M hafi orðið fyrir varanlegu líkamstjóni. Sé þá sýnt fram á orsakatengsl milli tjóns hans og árekstursins. Eru þá gerðar sérstakar athugasemdir við svokallaða PC-Crash skýrslu með högg- og hraðaútreikningi árekstursins en um sé að ræða einhliða aflað gagn sem M telji ekki hafa nokkurt vægi þegar kemur að mati á líkamstjóni. Skýrslan taki þá ekkert tillit til þess hvernig höggkrafturinn hafi verkað á M en eðli máls samkvæmt sé það afar mismunandi hvernig höggkraftur verki á einstaklinga, m.t.t. aldurs, líkamsbyggingar, líkamsstöðu og fleiri þátta. Mat á afleiðingum slysa sé einstaklingsbundið og þurfi að líta til fleiri þátta en hugsanlegs höggkraftar. Með vísan til alls framangreinds hefur M krafist bóta úr ábyrgðartryggingu A vegna þess líkamstjóns sem hann hafi orðið fyrir. V hafnaði kröfu M með bréfi dags. 28. ágúst 2024 en bauðst þó til að greiða kostnað vegna fyrstu læknskómu, verkjalyfja og sjúkrabjálfunar.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að félagið telji ekki sýnt fram á orsakatengsl milli árekstursins og þeirra einkenna sem M reki til hans. Samkvæmt hraðaútreikningum hafi högg við áreksturinn verið lítið og lítið tjón hafi orðið á A og B við áreksturinn. Kemur einnig fram að samkvæmt færslu í sjúkraskrá M frá því í september 2021 hafi hann þá verið verkjaður í öxlum og stífur í mjóbaki en hann sé viðkvæmari fyrir hnjaski vegna bílslyss sem hann hafi lent í. Í færslu frá 27. maí 2022 komi fram að M sé búinn að vera hálfslappur í bakinu. Í færslu frá 1. febrúar 2023 komi fram að M hafi lent í árekstri þá um morguninn og sé með einkenni frá spjaldhrygg og hálsi. M hafi þá ekki leitað oft til læknis í kjölfar þess áreksturs sem hér er til skoðunar, og hafi einkenni hans breyst og færst til og endað með brjós-klosi sem virðist hafa orðið í kjölfar þungaburðar og líkamsræktar. Ekki sé því samfella í lækni meðferð og einkennalýsingum í kjölfar atviksins. Þá sé ekki lækni-fræðilega viðurkennt að brjós-klos geti hlotist af þetta vægum árekstri. Þegar lítið sé til alls þessa, svo og fyrra heilsufars M, en hann hafi m.a. lent í alvarlegu slysi á árinu 2017, er afstaða V sú að mun minni líkur en meiri séu á því að varanleg einkenni M sé að rekja til árekstursins. Boð V um greiðslu kostnaðar vegna fyrstu læknskómu, verkjalyfja og sjúkrabjálfunar standi þó enn. Þá hafnar V athugasemdum M hvað PC-Crash skýrslur varðar enda standist útreikningur þeirra alla skoðun og veiti mikilvægar vísbendingar um eðli áreksturs. Þær séu þó aðeins þáttur í heildstæðu mati á öllum fyrirbyggjandi upplýsingum.

Álit.

Ágreiningur þessa máls varðar það hvort líkamleg einkenni M megi rekja til áreksturs hinn 9. desember 2023. V lét vinna skýrslu um um útreikninga á hraða og höggkrafti árekstursins, svokallaða PC-Crash skýrslu, og liggur hún fyrir nefndinni. Þó sú skýrsla lýsi litlum þyngdarkrafti árekstursins verða ekki

dregnar viðtækar almennar ályktanir af henni án þess að litið sé heildstætt til gagna málsins og einkum læknisfræðilegra gagna enda geta afleiðingar umferðaróhapps á heilsu fólks verið afar einstaklingsbundnar og ráðist af ýmsum þáttum, þrátt fyrir að litlir kraftar kunni að hafa verið að verki og ákoma á bifreiðar minni háttar.

Fyrirliggjandi er sjúkraskrá M vegna tímabilsins 14. desember til 5. júní 2024. Af henni má ráða að M hafi orðið fyrir öðrum slysum á undangengnum árum. Hinn 1. febrúar 2023 leitaði M til læknis vegna umferðarslyss þá um morguninn. Var hann þá greindur með tognun á lendhrygg. Þá má einnig ráða af sjúkraskrá að M hafi kvartað undan einkennum frá baki hinn 27. maí 2022. Í samskiptum sínum við lækni dags. 17. september 2021 vísar M þá til bílslyss sem hann hafi lent í en nefndin hefur ekki undir höndum frekari gögn er varða það slys. Jafnvel þó einstaklingar séu með einkenni frá stoðkerfi fyrir slys girðir það eitt ekki fyrir að varanlegt tjón kunni að hafa hlotist af því, með nýjum einkennum eða versnun fyrri einkenna. Hins vegar verða þá fyrirliggjandi gögn að sýna fram á það með skýrum hætti að orsakatengsl séu milli tjónsatviks og nýrra eða versnandi einkenna.

Ekki er fyrirliggjandi heildstætt læknisvottorð, eða mat hæfra og óvilhallra matsmanna, varðandi orsakatengsl árekstursins og þeirra einkenna sem M bý við í dag. Af fyrirliggjandi sjúkraskrá verður ekki ráðið með vissu að orsakatengsl sé milli árekstursins og brjós-kloss sem M greindist með 23. maí 2024, en samkvæmt samskiptaseðli dags. 15. maí 2024 var M við þungaburð og „eitthvað fór í bakinu í ræktinni“ um viku áður en brjós-klos greindist. Fyrirliggjandi greinargerð sjúkraþjálfara, þar sem fjallað er á ítarlegan hátt um einkenni M, meðferð og batahorfur, verður ekki talin fela í sér sönnun á orsakatengslum hvað þetta varðar, og er þá jafnframt litið til þess að þar er ekki að finna læknisfræðilega umfjöllun um fyrra heilsufar M.

Á grundvelli framangreinds, og með vísan til þess að M virðist að einhverju leyti hafa haft sambærileg einkenni fyrir slysið, verður ekki talið sýnt fram á að meiri líkur en minni séu fyrir því að M hafi orðið fyrir varanlegu líkamstjóni sem rakið verði til umrædds áreksturs. Verður M að bera hallann af sönnunarskorti hvað það varðar og eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni er því óhjákvæmilegt að hafna kröfu hans.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum vegna varanlegs líkamstjóns úr ábyrgðartryggingu A hjá V.

Reykjavík, 6. maí 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 87/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nöfn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Slysatrygging launþega.****Nafn vátryggingartaka (X)****Sönnun tjóns. Tilkynningarfrestur.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 24. febrúar 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 173. mars 2025 ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M varð fyrir vinnuslysi 14. júní 2023. M sem telur sig eiga bótarétt úr slysatryggingu launþega hjá V vegna þess slyss, sendi tjónstilkynningu til V 19. nóvember 2024. Í þeirri tilkynningu kemur fram að M hafi í umrætt sinn verið með þjónustunotendum og öðru starfsfólki X í útiveru. Hafi þá annar þjónustunotandi en sá sem M bar ábyrgð á hlaupið á eftir M og stokkið aftan á hana. Hafi hann lent á hægri öxl M með þeim afleiðingum að öxlin hafi brotnað. Jafnframt kemur þar fram að M hafi einnig slasast 6. maí 2023 og að hún hafi verið með hægri handlegginn í fatla af völdum þess slyss er hún slasaðist aftur 14. júní 2023.

Í bréfi V, dags. 17. mars 2025, er bótakröfu M hafnað. Byggir V höfnunina í fyrsta lagi á því að M hafi ekki tekist að sýna fram á að hún hafi orðið fyrir frekara líkamstjóni í slysinu 14. júní 2023 en rekja má til fyrra slyss hennar 6. maí sama ár. Færir V rök máli sínu til stuðnings. Þá byggir V jafnframt á því, með vísan í 1. mgr. 124. gr. laga nr. 30/2004 um vátryggingarsamninga (VSL), að ef M hafi átt einhvern bótarétt vegna slyssins 14. júní 2023 hafi hún glatað honum vegna þess að lögbundinn tilkynningarfrestur hafi verið liðinn þegar tjónstilkynning barst V.

Í málskoti mótmælir M því að tilkynningarfrestur hafi verið liðinn 19. nóvember 2024. Hafi 1. mgr. 124. gr. VSL verið túlkað með þeim hætti að upphaf eins árs frestsins beri að miða við hvenær tjónþoli hafi raunverulega gert sé grein fyrir því að um varanlegar afleiðingar af líkamstjóni sé að ræða. Byggir M á því að hún hafi ekki gert sér grein fyrir þessu fyrr en liða fór á árið 2024.

Álit.

Í málinu er m.a. ágreiningur um það hvort afleiðingar vinnuslyss sem M varð fyrir 14. júní 2023 hafi orðið aðrar og meiri en raunin varð af völdum fyrra slyss M 6. maí 2023 og að hún eigi því rétt á bótum vegna seinna slyssins.

Í gögnum sem stafa frá sérfræðilækni á Bráðamóttöku, dags. 14. júní 2023, kemur m.a. fram að M hafi þann dag verið greind með tognun og ofáreynslu á aðra og ótilgreinda hluta axlargrindar, þ.e. S43.7. Undir liðnum saga er getið um verk í hægri öxl og haft eftir M að hún hafi 6 vikum fyrr orðið fyrir áverka á hægri axlarlið. Segulómun hafi þá staðfest slæma tognun og beinmar. Síðan er vísað til þess að M hafi lent í slysi við vinnu sína 14. júní og vegna þess sé hún verri af verkjum sem svípar til þess sem var í byrjun eftir fyrra slysið. Undir liðnum rannsóknir segir m.a. að röntgen á öxl sýni óbreytt útlit frá fyrri skoðun. Þá kemur fram að M eigi pantaðan tíma hjá bæklunarlækni.

Í niðurstöðum rannsókna frá Orkuhúsinu, dags. 30. júní 2023, segir eftirfarandi um ómun á hægri öxl M: „Það er hak í yfirborði tuberculum majus á festusvæði supraspinatus sinar. Vekur grun um nánast ótilfært brot í tuberculum majus. Þetta brot sést vel á SÓ frá 19.05.2023 (Hjartavernd) og raunar einnig á RTG rannsókn frá 14.06.2023 (LHS) og því ekki tilkomið í nýrri áverkanum sem varð fyrir tveimur vikum...Niðurstaða: Það eru ummerki um nær ótilfært brot í tuberculum majus svæðin sem er að öllum líkindum eftir áverka fyrir 8 vikum síðan. Það eru tendinosubreytingar og mögulega lítilsháttar trosnun í aðlægum hluta supraspinatus sinar. Engar rifur greinast. Vægur þroti í subacromial bursunni.“

Í læknaþréfi frá Orkuhúsinu, dag. 7. september 2023, kemur fram að M sé með merki um eftirstöðvar eftir tuberculum majus brot og tognun á öxl með bursit og klemmueinkenni. Um sé að ræða langvarandi óþægindi og bati sé hægur. Telur læknirinn rétt að spegla öxlina 19. september 2023 og hreinsa bursitis og gera léttu decompression á henni. M fór í aðgerðina 19. september 2023.

Það er niðurstaða nefndarinnar, með vísan í framangreinda umfjöllun, að M hafi ekki tekist að sýna fram á að hún hafi orðið fyrir frekari líkamstjóni í vinnuslysinu 14. júní 2023 en því sem rekja má til fyrra slyssins 6. maí 2023. Því á M ekki bótarétt úr slysaftryggingu launþega hjá V. Af þessum sökum telur nefndin ekki þörf á að fjalla frekar um aðrar málsástæður aðila.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum vegna líkamstjóns úr slysaftryggingu launþega, hjá V.

Reykjavík, 27. maí 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 88/2025.

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B).

Miskabætur. Stórkostlegt gáleysi.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 25. febrúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 24. mars 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 11. apríl 2025.

Málsatvik.

Í málskoti og gögnum málsins kemur fram að M sem ók ökutæki B varð fyrir líkamstjóni 10. nóvember 2021 er ökutæki A keyrði aftan á B sem var kyrrstætt. Áreksturinn hafi verið það harkalegur að ökutæki B kastaðist nokkra metra við höggið og að líkamstjón B sé mikið af völdum þessarar aftanákeyrslu. Hefur V samþykkt bótaskyldu vegna tjóns M fyrir utan miskabætur skv. a. lið 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993. M vísar til þess að enginn rökstuðningur hafi fylgt afstöðu V þess efnis að hafna greiðslu miskabóta skv. a- lið 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993. Samkvæmt lögregluskýrslu sem tekin var á vettvangi viðurkenndi ökumaður A að hafa keyrt of hratt miðað við aðstæður en kvaðst ekki hafa séð ökutæki B og náði því ekki að hemla í tæka tíð. Ökumanni A var tjáð að kært yrði fyrir að haga ökuhraða ekki eftir aðstæðum. Ökumaður A kvaðst skilja það og viðurkenndi það. Staðfesting liggur fyrir í málinu að ökumaður A hafi verið sektaður fyrir að hafa ekki hagað ökuhraða eftir aðstæðum. Í athugasemdum V segir að lagatexti sá er vísað er til er sé heimildarákvæði sem gerir ráð fyrir að hægt sé að láta þann sem af ásetningi eða stórfelldu gáleysi veldur líkamstjóni greiða miskabætur til þess sem misgert var við. Sönnunarbyrðin um að tjóni hafi verið valdið af stórkostlegu gáleysi hvíli á málskotsaðila sem hafi ekki lagt fram fullnægjandi sönnun þess efnis að bifreiðinni hafi verið ekið þannig að í akstrinum hafi falist háttsemi sem teljist til stórkostlegs gáleysis. Þá sé staðfesting þess efnis að ökumaður hafi verið sektaður fyrir að haga ekki akstri eftir aðstæðum ekki sönnun á stórkostlegu gáleysi. Ljóst sé að ökumaður var ekki sektaður fyrir að virða ekki hraðatakmörkanir þ.e. að aka yfir lögleyfðum hámarkshraða. Lögregla hafi því ekki talið sannað að ökumaður hafi ekið yfir leyfðum hámarkshraða. Þá liggi ekki fyrir nein gögn sem sýni fram á hver umferðarhraði A var. Við mat á stórkostlegu gáleysi skuli litið til sakar tjónvalds, hvernig váttryggingaratburð bar að, hvort hannvar undir áhrifum áfengis eða fíkniefna sem hann hafði sjálfviljugur neytt og atvika að öðru leyti. Ökumaður A hafi ekki verið undir áhrifum vímuefna, ekki ekið yfir á rangan vegarhelling, ekki ekið yfir á rauðu ljósi og afleiðingar aftanákeyrslu þessarar ekki meiri en eðlilegt má teljast þegar kemur að aftanákeyrslum. V vísar til eldri úrskurða úrskurðarnefndar í váttryggingamálum og dómafordæma Landsréttar og Hæstaréttar máli sínu til stuðnings. Að mati V verði umferðaróhapp þetta rakið til þess að ökumaður A hafi misst athygli í augnablik. Túlka verði þetta undantekningarákvæði a- liðar 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993 þröngt. Í viðbótarathugasemdum M er athugasemdum V alfarið hafnað og bent á að loftpúðar ökutækja hafi sprungið út, stórséð hafi á ökutækjum og að slys hafi gerst í hádeginu á blautviðrisdegi. Ökumaður hafi sýnt af sér stórkostlegt gáleysi vegna ökuhraða og aðstæðna, ekki sé þörf á matsgerð um hraða ökutækis og vísar M til Landsréttardóma og hérðsdóma máli sínu til stuðnings.

Álit

Ekki er um það deilt að ökumaður A telst eiga alla sök á árekstri bifreiðanna 10. nóvember 2021. Í málinu er ágreiningur um rétt M til greiðslu miskabóta skv. a-lið 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga. Í því ákvæði kemur fram að heimilt sé að láta þann sem af stórfelldu gáleysi eða ásetningi veldur líkamstjóni greiða miskabætur. Svo krafa M verði tekin til greina þarf háttsemi ökumanns A því að fela í sér veruleg frávík frá því sem eðlilegt má telja. Af gögnum málsins er ljóst að ökumaður A sá ekki ökutæki B með framangreindum afleiðingum. Af gögnum málsins er einnig ljóst að ökumaður A telur sig hafa verið yfir löglegum hámarkshraða. Leggja verður heildstætt mat á allar aðstæður og háttsemi ökumanns bifreiðarinnar A. Ökumaður A var ekki undir áhrifum áfengis eða fíkniefna er atvikið átti sér stað en telur sig hafa verið yfir löglegum hraða. Engin frekari gögn liggja fyrir um hraða ökutækis A. Af

dómafordæmum má ráða að mikið þarf til svo hegðun ökumanns teljist til stórfellds gáleysis. Verður með hliðsjón af framangreindu ekki talið að ökumaður A hafi vikið svo verulega frá gildandi háttænisreglum sem honum bar að hlíta í aðdraganda árekstursins að það feli í sér stórfellt gáleysi. Skilyrðum til greiðslu miskabóta samkvæmt a-lið 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga er því ekki fullnægt.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum samkvæmt a-lið 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993, úr ábyrgðartryggingu A hjá V.

Reykjavík, 18. júní 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Margrét Arnheiður Jónsdóttir

Mál nr. 89/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Starfsábyrgðartrygging fasteignasala.

Nafn vátryggingartaka starfsábyrgðartryggingar (X)

Skaðabótaábyrgð. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 25. febrúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 18. mars 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 31. mars 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M keyptu íbúð á neðri hæð tvíbýlishússins að [...] fyrir milligöngu fasteignasalans X með kaupsamningi dags. 15. maí 2023. Höfðu M skoðað eignina með X tvisvar sinnum í aðdraganda þess að þau gerðu tilboð í eignina. Upplýsti X þau að tvö bílastæði fylgdu eigninni, annað fyrir utan bílskúr eignarinnar og hitt við norðaustur hluta fasteignarinnar. Á sölufirliti, dags. 27. apríl 2023, segir: „Tvö bílastæði fylgja íbúðinni“. M höfðu fengið send ýmis gögn í tölvupósti í aðdraganda kaupsamnings og hafði þeim verið sérstaklega kynnt að eignin væri ekki í samræmi við teikningar. Það sé einnig sérstaklega tekið fram í sölufirliti og ítrekað í kaupsamningi. Það var svo ekki fyrir en efri hæð fasteignarinnar var seld vorið 2024 sem nýir eigendur þeirrar hæðar upplýstu M um að annað af þeim bílastæðum sem þau töldu hafa fylgt sinni eign, væri í raun eign efri hæðarinnar. Vitnuðu þau í teikningar í eignaskiptayfirlýsingu því til staðfestingar. Þar sést að tvö bílastæði á norðurhluta eignarinnar væru eign efri hæðar. Í raun fylgdi því eigninni eingöngu eitt bílastæði en ekki tvö. Vegna þessa hafa M gert kröfu um bætur úr starfsábyrgðartryggingu fasteignasalans X hjá V. Af hálfu V hefur bótaskyldu verið hafnað, m.a. með þeim rökum að X hafi verið í góðri trú um að eigninni fylgdu tvö bílastæði, auk þess sem M hafi ekki sannað að þau hefðu orðið fyrir tjóni. M telja að X hafi ekki uppfyllt skyldur sínar í samræmi við ákvæði laga nr. 70/2015. Ljóst sé af gögnum málsins að þeim hafi verið seld fasteign með tveimur bílastæðum, þegar henni fylgdi eingöngu eitt bílastæði. Gáleysi X leiddi til þess að M urðu fyrir tjóni og þar með sé uppfyllt skilyrði 27. gr. laga 70/2015 um skaðabótaskyldu fasteignasala.

Í bréfi V til nefndarinnar er vísað til þess að í þinglýstri eignaskiptayfirlýsingu komi skýrlega fram að eign á neðri hæð fylgi tvö bílastæði. Annars vegar í þar til gerðri bílageymslu og hins vegar fyrir framan bílageymslu. Sölufirlitið hafi verið útbúið í samræmi við þær upplýsingar og upplýsingar frá seljendum. Umrædd eignaskiptayfirlýsing var kynnt M í aðdraganda kaupsamningsgerðar og staðfestu þau með undirritun sinni á kaupsamninginn að þau hefðu kynnt sér efni hennar gaumgæfilega og gerðu engar athugasemdir við hana. Að mati V sé vandséð hvernig unnt sé að gera skaðabótakröfu á hendur X byggða á gögnum og upplýsingum sem lágu fyrir við kaupin og M gerðu engar athugasemdir við. Jafnvel þótt slegið yrði föstu að X hefði veitt rangar og ófullnægjandi upplýsingar við sölumeðferðina, telur V það með öllu ósannað að M hafi orðið fyrir nokkru fjártjóni. Ekki hafi verið lögð fram nein gögn af hálfu M sem sýni fram á í hverju hið meinta almenna fjártjón felist eða að það hafi yfir höfuð orðið. Fyrir liggi að M keyptu eignina á eðlilegu markaðsverði.

Í viðbótarathugasemdum M er vísað til þess að ekki sé byggt á því að kaupverðið hafi verið of hátt eða lágt miðað við fermetraferð, heldur í því að þau fengu ekki þau réttindi sem þeim var lofað. Þá veki sú málsástæða V mikla furðu, er snýr að því að rými inni í bílskúr teljist „bílastæði“. Bílskúr sé almennt ekki talinn vera bílastæði í hefðbundnum skilningi, enda sé hann yfirleitt skilgreindur sem hluti af sjálfri byggingunni og meðtalinn í fermetraútreikningi hússins. Samkvæmt almennti málsvenju tákni „tvö bílastæði“ í reynd tvö afmörkuð pláss fyrir bíla utandyr, ekki innloft í yfirbyggðu rými. M völdu þessa eign út frá þeirri nauðsyn að hafa tvö stæði, enda séu tveir bílar á heimilinu. Eitt bílastæði dugi því ekki.

Álit.

Ágreiningur er um hvort fasteignasalinn X hafi með saknæmum hætti vanrækt skyldur sínar við sölu íbúðar á neðri hæð tvíbýlishússins að [...] og hvort M eigi rétt til bóta úr starfsábyrgðartryggingu hans samkvæmt 27. gr. laga nr. 70/2015 um sölu fasteigna og skipa. Óumdeilt er að samkvæmt sölufirliti eignarinnar, dags. 27. apríl 2023, fylgdu íbúðinni tvö bílastæði. Kaupsamningur var undirritaður 15. maí 2023 eftir að M höfðu skoðað eignina tvisvar í fylgd X. Þau fengu í aðdraganda kaupsamnings send

gögn, m.a. eignaskiptayfirlýsingu, og staðfestu að þau hefðu kynnt sér þau gögn gaumgæfilega. Ekki liggur fyrir að athugasemdir hafi verið gerðar vegna fjölda bílastæða við undirritun kaupsamnings.

Telur nefndin ljóst af gögnum málsins að X veitti rangar upplýsingar á söluyfirliti um fjölda bílastæða, enda fylgdi eigninni aðeins eitt bílastæði á lóð hússins auk bílskúrs, sem ekki telst bílastæði í hefðbundnum skilningi. Samkvæmt teikningum í eignaskiptayfirlýsingu, sem lágu fyrir við kaupin, var hitt bílastæðið í raun eign efri hæðar hússins. Um skyldur fasteignasala er fjallað m.a. í 1. mgr. 11. gr. laganna þar sem kemur fram að fasteignasali skuli gæta þess vandlega að á söluyfirliti komi fram öll grundvallaratriði um eiginleika og ástand eignarinnar sem, ásamt skoðun kaupanda á eign þegar við á, má ætla að geti verið grundvöllur ákvörðunar hans um hvort hann kaupir eignina og hvaða verð hann er tilbúinn að greiða fyrir hana. a. Í 1. mgr. 12. gr. kemur m.a. fram að fasteignasali skuli sækja upplýsingar í opinberar skrár og skýrslur ef unnt er. Í 2. mgr. 12. gr. kemur svo fram að fasteignasali beri ábyrgð á því ef upplýsingar í söluyfirliti reynast rangar eða ófullnægjandi, enda sé um að kenna gáleysis hans eða þeirra er starfa í hans þágu.

Það liggur fyrir að X byggði upplýsingarnar um bílastæðin á samskiptum við seljanda og túlkun á eignaskiptayfirlýsingu, en gerði ekki viðeigandi úttekt á teikningum eða eignarhlutaskiptingu með tilliti til staðsetningar stæðanna. Þá er ekkert sem bendir til þess að X hafi kynnt M að mögulegt misræmi væri milli þeirra upplýsinga sem veittar voru og formlegra gagna. Þvert á móti voru kaup grundvölluð á þeirri forsendu að íbúðinni fylgdu tvö útiliggjandi bílastæði. Þótt M hafi ekki gert athugasemdir við eignaskiptayfirlýsingu við undirritun kaupsamnings verður að leggja til grundvallar að þau hafi haft réttmæta ástæðu til að treysta upplýsingum á söluyfirliti um að tvö bílastæði fylgdu eigninni. Það liggur fyrir að X kynnti M sérstaklega að eignin væri ekki í samræmi við teikningar, en ekkert bendir til þess að misræmi hafi verið kynnt sérstaklega vegna bílastæða. Þvert á móti gáfu bæði söluyfirlit og munnlegar upplýsingar tilefni til þeirra réttmætu væntinga að íbúðinni fylgdu tvö bílastæði. Í ljósi þess að fasteignasali er sérfróður um fasteignaviðskipti og hefur einkarétt vegna starfsemi sinnar verður að gera strangar kröfur til hans. Með hliðsjón af öllu framangreindu er það afstaða nefndarinnar að virða verði það X til gáleysis að hafa ekki haft réttar upplýsingar á söluyfirliti um fjölda bílastæða sem fylgdu eigninni. Skilyrði skaðabótaskyldu fasteignasala samkvæmt 2. mgr. 12. gr., sbr. 27. gr. laga nr. 70/2015 teljast því uppfyllt. Leggja verður til grundvallar að þessi saknæma háttsemi X hafi falið í sér tjón fyrir M þó fjárhæð þess liggi ekki fyrir.

Niðurstaða.

M eiga rétt á bótum úr starfsábyrgðartryggingu fasteignasalans X hjá V. Ekki er tekin afstaða til bótafjárhæðar.

Reykjavík, 12. maí 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 90/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nöfn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækis (A)

Orsakatengsl. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 26. febrúar 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 18. mars 2025 ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Samkvæmt gögnum málsins varð hinn 22. febrúar 2022 árekstur milli A og B en M var ökumaður þeirrar síðarnefndu. Ekki virðist ágreiningur um að ökumaður A hafi átt sök á árekstrinum. M krefst bóta vegna líkamstjóns úr ábyrgðartryggingu A.

Í málskoti lýsir M versnandi heilsufari frá slysdagi, en hún hafi verið hraust fyrir það og ekki átt við nein meiðsli að stríða. Nú þjáist hún hins vegar af daglegum verkjum sem hamli henni við leik og störf. Hafi hún þá sótt meðferð kiropraktors og sjúkraþjálfara vegna afleiðinga slyssins. Leggur M fram ýmis læknisfræðileg gögn til stuðnings framangreindu.

Fyrirliggjandi er matsgerð dags. 23. janúar 2025. Þar kemur m.a. fram að ekki sé hægt að ráða að meiri líkur en minni séu til þess að orsakatengsl séu milli slyssins og höfuðverkja og verkja frá hnakka, herðum og brjóstbaki sem M hafi lýst við matsfund. Var niðurstaða matsgerðarinnar því sú að M hefði ekki orðið fyrir varanlegu heilsufarslegu tjóni.

Í bréfi V til nefndarinnar er m.a. vísað til fyrrnefndrar matsgerðar, en þrátt fyrir að telja orsakatengsl ósönnuð hafi V fallist á að afla sameiginlegrar matsgerðar. Niðurstaða hennar hafi sem áður segir verið sú að ósannað væri að einkenni M yrðu rakin til slyssins.

Álit.

Ágreiningur þessa máls varðar það hvort líkamleg einkenni M megi rekja til áreksturs hinn 22. febrúar 2022 en sönnunarbyrði þess hvílir á M.

Fyrirliggjandi er sérfræðilegt álit um afleiðingar umrædds slyss á líkamlega heilsu M. Verður ekki annað séð en að öll viðkomandi læknisfræðileg gögn hafi legið fyrir við matið, og að byggt hafi verið á þeim svo og læknisskoðun á M á matsfundi. Matsgerðin er unnin af lækni og lögmanni og talsvert ítarleg. Ekki verður séð að hún sé haldin neinum sérstökum annmörkum. Niðurstaða matsins er sem fyrr segir að M hafi ekki orðið fyrir varanlegu tjóni vegna slyssins og er sú niðurstaða ítarlega rökstudd í samantektarkafli þess.

Nefndarmenn í úrskurðarnefnd í vátryggingamálum búa ekki yfir sértækri læknisfræðilegri þekkingu og telja sig ekki til þess bæra að víkja frá framangreindri niðurstöðu ítarlegs mats óvilhallra og hæfra aðila á afleiðingum slyssins. Verður því að leita annarra leiða í viðleitni til að hnekkja því mati.

Þar sem ekki er sýnt fram á orsakatengsl milli slyssins og þeirra einkenna sem M rekur til þess verður samkvæmt framangreindu að hafna kröfu hennar.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu A hjá V.

Reykjavík, 27. maí 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 91/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Húseigendatrygging (ábyrgðartryggingarliður).****Heiti vátryggingartaka (X)****Skaðabótaábyrgð. Sönnun. Gildissvið vátryggingar.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 4. mars 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 10. mars 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, móttæknar 16. maí 2025. dags. 29. mars 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 16. maí 2025.

Málsatvik.

Í málskoti upplýsir M að tjón hafi orðið á bifreið hans 5. febrúar 2024 þegar þakkantur úr jární hafi fokið af þaki fjölbýlishúss X. Hafi stjórnarmaður X tilkynnt tjónið til V. M telur að X, sem hafi vanrækt eðlilegt viðhald á umræddum þakkanti og þannig ekki komið í veg fyrir að hann fyki, beri skaðabótaábyrgð á tjóninu. Telur M að það liggi fyrir að kominn hafi verið tími á viðhald á þaki og þakkanti hjá X. Að auki telur M sig eiga rétt á að fá tjónið bætt þar sem í upplýsingaskjali frá V komi fram að tryggingin bæti tjón af völdum óveðurs eða roks ef vinhraði fer yfir 28,5 m/s. Hefur M lagt fram gögn sem hann telur að sýni að vindhraði í umrætt sinn hafi verið yfir þeim mörkum.

Í athugasemdum frá V, dags. 10. mars 2025, kemur fram að félagið tekur ekkert það hafa komið fram í málinu sem bendi til þess að eitthvað hafi verið athugavert við umræddan þakkant. Þvert á móti liggi ekki annað fyrir en að mikill veðurofsi hafi gengið yfir landið umræddan dag og ljóst sé að X geti ekki borið ábyrgð á tjón af völdum þess veðurs. Þá mótmælir V því að M eigi bótrétt vegna þess að vinhraði hafi náð 28,5 m/sek. Bendir V á að sá bótaréttur sé bundinn við skemmdir á húseign, nokkuð sem eigi ekki við um tjón M.

Í viðbótarathugasemdum M, dags. 16. maí 2025, ítrekar M sín fyrri rök og gerir frekari grein fyrir þeirri skoðun sinni að umræddur þakkantur hafi verið í verra ásigkomulagi en X vill vera láta.

Í viðbótarathugasemdum V, dags. 16. maí 2025, ítrekar félagið sín fyrri rök og leggur m.a. áherslu á að það telji að í málinu liggi ekki fyrir nein þau gögn sem sýnt gætu fram á að þakkanturinn hafi verið í ófullnægjandi ástandi eða að tjónshætta hafi starfað af ástandi hans.

Álit.

Almennar sönnunarreglur í skaðabótarétti gera ráð fyrir því að sá sem heldur því fram að annar beri skaðabótaábyrgð á tjóni sínu beri sönnunarbyrði um að skilyrði slíkrar ábyrgðar séu uppfyllt. Það hvílir því á M að sýna fram á tjón sitt og að umrætt tjón sé að rekja til saknæmra athafna eða athafnaleyfis X eða annarra atvika eða aðstæðna sem X verði gert að bera skaðabótaábyrgð vegna. Nefndin telur að þó það sé óumdeilt að M hafi orðið fyrir tjóni í umrætt sinn hafi honum ekki tekist að sanna að það verði rakið til saknæmrar háttsemi sem X beri skaðabótaábyrgð á.

Telur nefndin að fyrirbyggjandi gögn sýni ekki fram á að þakkantur sá er málið varðar hafi verið í ófullnægjandi ástandi eða að sérstök tjónshætta hafi verið af ástandi hans. Þá sé einnig ósannað að X hafi vanrækt viðhald eða hafi mátt vita að tjón kynni að hljóta af þakkantinum. Enn fremur liggur fyrir að óveður var á tjónsdegi. Kröfu M um greiðslu skaðabóta úr ábyrgðartryggingarliði húseigendatryggingar X hjá V er því hafnað.

M byggir einnig á því að hann eigi rétt til bóta þar sem tjón hans sé af völdum óveðurs. Máli sínu til stuðnings vísar M til upplýsingaskjals frá V. Í því skjali komi fram að tryggingin bæti skemmdir á húseign sökum óveður eða roks sem nær 28,5 m/s. Þegar af þeirri ástæðu að bótakrafa M snertir ekki skemmdir á húseign, getur ekki komið til greiðslu á þessum grundvelli.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum, úr húseigendatryggingu sem X er með hjá V.

Reykjavík, 3. júní 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 94/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn vátryggingartaka ábyrgðartryggingar (X)

Skaðabótaábyrgð. Sveitarfélag.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 5. mars 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 4. apríl 2025, ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Í gögnum málsins kemur fram að um klukkan 17:10 hinn 12. janúar 2025 hafi M ekið bifreið sinni í holu sem staðsett var á Reykjavíkurvegi í átt að Garðabæ. Vegna tjónsins hefur M gert kröfu um bætur úr ábyrgðartryggingu sveitarfélagsins X hjá V, sem hafnað hefur bótaskyldu á þeim grundvelli að tjónið verði ekki rakið til saknæmrar og ólögmætrar háttsemi X eða annarra atvika sem hann beri skaðabótaábyrgð á.

M telur að betur hafi átt að fylgjast með umræddri holu, sérstaklega í ljósi veðurfars þann dag, sem og gæða viðgerðarefnis, með tilliti til þeirrar bleytu sem þá var í holunni. Hann telur að setja hefði átt upp varúðarmerkingar við holuna, einkum þar sem viðgerðarefnið standist ekki almennar kröfur við slíkar aðstæður, sbr. fyrirbyggjandi tölvupóst frá fyrrum gæðastjóra malbikunarfyrirtækis.

Í svarbréfi V til nefndarinnar kemur fram að X hafi fengið tilkynningu um holuna klukkan 8:15 sama morgun og strax hafi verið brugðist við með því að fylla í hana. Þá hafi X fengið nýja tilkynningu um holu á sama stað klukkan 22:40 sama dag, og í kjölfarið hafi verið fyllt aftur í hana. V hafnar því að sú viðgerð sem framkvæmd var eftir fyrstu tilkynningu hafi verið ófullnægjandi. Fyllt hafi verið í holuna með viðgerðarefni sem almennt hafi reynst vel. Í þeim veðuraðstæðum sem voru þann dag, þ.e. miklum umhleyppingum, geti viðgerðarefni skolast upp úr holum með tímanum, og þurfi þá að fylla aftur í. Fram kemur að X hafi ekki fengið vitneskju um að hola hefði myndast aftur áður en M lenti í tjóninu. Starfsmenn X hafi því ekki haft tækifæri til að bregðast við og ráðast í viðgerð á holunni áður en slysið varð. Þá hafnar V því að mikil úrkoma hafi verið þann dag og vísar til veðuryfirlits sem sýni að úrkomumagn í Reykjavík hafi aðeins verið 2,5 mm þann dag. Ekki hafi því verið fyllt í holuna í mikilli bleytu. V telur því ósannað að tjónið megi rekja til gáleysis X og að um óhappatilvik hafi verið að ræða.

Álit.

Samkvæmt 43. gr. vegalaga nr. 80/2007 ber veghaldari ábyrgð á því að vegi, sem opinn er almenningi til frjálstrar umferðar, sé haldið við með eðlilegum hætti miðað við þá umferð sem um veginn fer. Þá skal veghaldari, svo fljótt sem við verður komið eftir að hann hefur fengið vitneskju um skemmdir á vegi sem hættulegar eru umferð, láta gera við þær eða merkja hina hættulegu staði þar til viðgerð hefur farið fram og skulu merkingar vera í samræmi við ákvæði umferðarlaga. Þá segir í 56. gr. laganna að veghaldari vegar sem opinn er almenningi til frjálstrar umferðar beri ábyrgð á tjóni sem hlýst af slysi á veginum þegar tjónið er að rekja til gáleysis veghaldara við veghaldið og sannað er að vegfarandi hafi sýnt af sér eðlilega varkárni. Við mat á bótaskyldu samkvæmt þessari bótareglu ber sá sem krefst bóta sönnunarbyrði um að tjón megi rekja til gáleysis veghaldara. Í því felst að leggja þarf fram gögn sem sýna fram á að viðhald eða merkingar vegar hafi verið ábótavant.

Í þessu tilviki liggja ekki fyrir upplýsingar sem benda til þess að starfsmenn X hafi vitað af holunni án þess að bregðast þegar í stað við. Þá liggja ekki heldur fyrir gögn sem sýna fram á að viðgerð sú sem framkvæmd var að morgni sama dags hafi verið svo ófullnægjandi að starfsmenn X hafi mátt gera sér grein fyrir að viðgerðarefnið myndi ekki endast fram á kvöld. Hefur tölvupóstur frá fyrrum gæðastjóra malbikunarfyrirtækis ekki hér gildi enda verður af tölvupóstinum ráðið að sá aðili hafi ekki haft upplýsingar um hvaða viðgerðarefni X notaði umrætt sinn. Er því ósannað að viðgerðarefnið standist ekki almennar gæðakröfur. Með vísan til framangreinds verður talið að M verði að bera hallann af sönnunarskorti um ófullnægjandi viðhald eða merkingu veghaldara. Þannig verður ekki fallist á kröfu M um greiðslu bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 27. maí 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Jóhann Tómas Sigurðsson

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 95/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Heiti vátryggingartaka (X)

Skráningarnúmer ökutækja (A)

Skaðabótaábyrgð. Meðábyrgð.

Gögn.

1. Málskot móttengið 5. mars 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir frá V, dags. 24. mars 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 10. apríl 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að 17. október 2024 hafi M pantað steypu hjá X. Segir M að áætluð lengd frá bílaplani að steypustaðnum heima hjá honum hafi verið yfir 20 metrar. Þegar steypu- og dælubílar hafi komið á staðinn 23. október 2024 hafi hins vegar komið í ljós að um lengri vegalengd var að ræða. Hafi bílstjórinn á dælubílnum, bifreið A, þá upplýst að raninn væri ekki nægjanlega langur til þess að hægt væri að láta bílinn standa á bílastæðinu á meðan stept væri. Til þess hefði þurft dælubíl með lengri rana. Reyndar byggir M á því í málantilbúnaði sínum að til hafi verið rani sem hefði dugað. Ekki liggur fyrir afstaða V til þeirrar fullyrðingar. Í málskoti upplýsir M að þegar sú staða var komin upp að ljóst var að dælubifreiðin gæti ekki staðið á bílastæðinu hafi bílstjórinn sagt að hann gæti keyrt niður eftir túninu svo hægt væri að steypa. Segist M hafa lagst gegn því. Bílstjórinn hafi hins vegar sagt að hann hafi áður farið yfir enn mýkra tún og það hafi verið í lagi. Hafi bílstjórinn síðan tekið þá ákvörðun að keyra inn á túnið. Hafi dælubíllinn farið fyrst, þ.e. A, en steypubíllinn svo farið á eftir honum. Þegar búið var að steypa hafi hins vegar báðir bílarnir staðið fastir. Ekki hafi tekist að losa þá fyrr en stórrí gröfu var ekið inn á túnið. Þetta hafi leitt til tjóns sem M telur sig eiga rétt á að fá bætt úr ábyrgðartryggingum ökutækja hjá V.

Í athugasemdum til nefndarinnar frá V, dags. 24. mars 2025, kemur fram að V hefur fallist á bótarétt M. Hins vegar telur V að M verði að bera helming tjóns síns sjálfur vegna meðábyrgðar. Í því sambandi vísar V m.a. til þess að samkvæmt upplýsingum frá X, eiganda A, hafi M verið búinn að upplýsa fyrirfram að aðkoman væri góð fyrir steypu- og dælubifreiðar. Það hafi hins vegar ekki reynst rétt og því hafi eina aðkoman að svæðinu verið yfir grasflötina. Þá byggir V einnig á að þó M hafi lýst áhyggjum sínum um ástand grasflatarinnar við starfsmenn X þá hafi þeir talið hana örugga. Vísar V einnig til þess að X telji að M hefði mátt vera harðari í þeirri afstöðu sinni um að hleypa A ekki inn á grasflötina. Telur V að sú ákvörðun M að meina ekki starfsmönnum X að aka inn á grasflötina hafi falið í sér saknæma háttsemi. Það eigi aftur að leiða til þess, samanber 5. mgr. 4. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatrýggingar, að hann verði að bera helming tjóns síns sjálfur vegna meðábyrgðar. Telur V að M hafi átt að vita að grasflötin myndi ekki þola það að bifreiðunum yrði ekið inn á hana. Honum hafi því borið að stöðva för bifreiðanna enda sé ljóst að enginn hafi neytt hann til að hleypa þeim inn á grasið.

Í viðbótarathugasemdum M, dags. 10. apríl 2025, eru rök hans ítrekuð. Þá áréttar M að með viðskiptum sínum við X hafi hann verið að panta þjónustu frá fagaðila. Það hafi því ekki verið hans, M, að stjórna því hvernig vinnunni var háttað. Írekar M að hann hafi staðfastlega bent á að ekki væri hægt að fara með svona þunga bíla inn á grasflötina. Bílstjóri A hafi hins vegar sagt að hann væri með reynslu af slíku. Hann hafi því ákveðið að keyra inn á túnið.

Álit.

V hefur fallist á að M eigi rétt á skaðabótum m.a. úr ábyrgðartryggingu ökutækisins A. Hins vegar telur V að M eigi að bera helming tjóns síns sjálfur vegna meðábyrgðar. Eins og að framan greinir byggir V þá afstöðu sína á því að með því að hafa ekki lagst ákveðnar gegn því að A yrði ekið inn á grasflötina í umrætt sinn, hafi M sýnt af sér gálausa háttsemi. Telur V, með vísan í 5. mgr. 4. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatrýggingar, að sú háttsemi eigi að leiða til þess að M verði að bera helming tjóns síns sjálfur.

Nefndin hefur komist að þeirri niðurstöðu að M eigi rétt á að fá tjón sitt að fullu bætt úr ábyrgðartryggingu/-tryggingum ökutækis hjá V. Í því sambandi bendir nefndin á að V hefur ekki mótmælt þeirri staðhæfingu M að hann hafi lagst gegn því að bílunum yrði ekið inn á grasið í umrætt sinn. Nefndin telur að eins og málum er hér háttað, þ.e. M var að kaupa þjónustu af fagaðila sem á að vera best til þess fallinn að meta hvað sé forsvaranlegt og hvað ekki þegar kemur að akstri svo þungra bíla, sé ekki hægt að ætlast til þess af verkkaupa, þ.e. M, að hann taki fram fyrir hendur starfsmanna X í þeim tilgangi að hindra för þeirra. Þvert á móti á M að geta treyst mati þessara fagaðila. Nefndin fellst því ekki á þau rök V að fyrir hendi sé saknæm háttsemi af hálfu M sem eigi að leiða til þess að hann þurfi að bera tjón sitt að hluta sjálfur.

Niðurstaða.

M á rétt á fullum bótum úr ábyrgðartryggingu ökutækja hjá V.

Reykjavík, 12. maí 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 96/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nöfn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B).

Sakarskipting.

Gögn.

1. Málskot móttakið 12. mars 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 31. mars 2025 ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Hinn 23. janúar 2025, varð árekstur milli bifreiðanna A, sem er í eigu M og B á Austurvegi á Selfossi. Báðar bifreiðar voru váttryggðar hjá V á tjónsdegi og skilaði hver ökumanna V einhliða rafrænni tjónstilkynningu. Í tilkynningu ökumanns A segir að hann hafi, eftir að hafa virt biðskyldu, ekið út frá bifreiðastæði og inn á Austurveg. B hafi verið það langt frá að ekki hafi verið hætt á árekstri. Þegar A var komin að hringtorgi við Austurveg hafi ökumaður hennar numið staðar vegna umferðar annarra bifreiða um torgið Þegar ökumaður A hafi verið að aka inn á hringtorgið og að hluta verið kominn inn á það, hafi B verið ekið aftan á A. Í sinni tjónstilkynningu lýsti ökumaður B atvikum svo að þegar hann hafi nálgast hringtorgið og byrjað að hægja á sér vegna þess hafi A „stungið“ sér inn á veginn frá bifreiðastæði. Ökumaður A hafi svo „snarnegl“ niður er hann kom að hringtorginu og hann ekki náð að stöðva, enda hafi A skert hemlunarvegalengd B. Hafi B því hafnað aftan á A. Ágreiningi um sakarskiptingu var vísað til tjónanefndar váttryggingafélaganna sem komst að þeirri niðurstöðu að ökumaður A bæri alla sök á árekstrinum þar sem hann hefði ekki virt forgang umferðar um Austurveg.

M fellir sig ekki við þau málalok og krefst þess fyrir nefndinni að ökumaður B verði látinn bera alla sök á árekstrinum. Í málskoti er byggt á því að A hafi verið komin að fullu inn á Austurveg og verið á leið inn á hringtorgið er árekstur varð. Af ljósmyndum af vettvangi sjáist þá glögglega að A hafi ekki verið ekið í veg fyrir B, enda væri ákoma þá ekki aftan á A. Ökumaður B hafi hreinlega ekið of hratt miðað við aðstæður, enda hafi akstursskilyrði ekki verið góð og B hafi verið með hestakerru í eftirdragi sem hafi kallað á sérstaka aðgæslu. Þess utan hafi B verið óskoðuð, og við síðustu aðalskoðun í nóvember 2023 hafi verið gerð athugasemd við lýsingu aðalljósá. Hafi það væntanlega einnig leitt til þess að ökumaður B hafi ekki séð A í tæka tíð.

Í bréfi V, sem á tjónsdegi var váttryggjandi beggja bifreiða, til nefndarinnar kemur fram að af gögnum málsins megi ráða að áreksturinn hafi orðið í kjölfar þess að A var ekið frá bifreiðastæði, fram hjá biðskyldu og í veg fyrir B. Af fyrirliggjandi ljósmyndum megi ráða að áreksturinn hafi orðið nærri biðskyldu inn á hringtorgið, en aðeins séu nokkrir metrar frá útkeyrslu bifreiðastæðisins að biðskyldumerki við hringtorgið. Af ljósmyndum megi einnig ráða að aðalljós á B hafi verið kveikt. Sé afstaða V sú að ökumaður A beri alla sök á árekstrinum, enda hafi hann ekki gætt nægilega að áskilnaði 2. og 3. mgr. 26. gr. umferðarlaga nr. 77/2019. Engin gögn liggja fyrir um að ökumaður B hafi ekið hratt eða ógætílega og ekki sé með sanngirni hægt að ætlast til að hann hafi getað brugðist við umferðarlagabroti ökumanns A.

Álit.

Ágreiningur þessa máls hverfist um sakarskiptingu milli ökumanns bifreiðar A og ökumanns bifreiðar B vegna áreksturs á Austurvegi. Ljóst er af akstursstefnu að ökumanni bifreiðar A bar að veita umferð um Austurveg forgang, sbr. 2. og 3. mgr. 26. gr. umferðarlaga. Af ljósmyndum má ráða að áreksturinn hafi orðið örfáum metrum frá útkeyrslu af bifreiðastæðinu og að A hafi því verið ekið inn á Austurveg rétt áður en til áreksturs kom. Verður því að miða við að ökumaður A hafi ekki gætt nægilega að fyrrgreindum áskilnaði sem hafi leitt til þess að ekki var unnt að stöðva bifreið B í tæka tíð.

Samkvæmt almennum sönnunarreglum ber M sönnunarbyrði um að ökumaður bifreiðar B hafi einnig sýnt af sér sök í aðdraganda árekstursins. Þannig verða að liggja fyrir afgerandi sönnunargögn um að ökumaður bifreiðar B hafi til dæmis ekið of hratt miðað við aðstæður, eða sýnt með öðrum hætti þannig gáleysi að það hafi leitt til áreksturs við bifreið A. Í málskoti er m.a. byggt á því að um of hraðan akstur B hafi verið að ræða en engin frekari gögn liggja fyrir því til stuðnings. Af fyrirliggjandi ljósmyndum

á vettvangi má þá sjá að aðalljós á B eru tendruð, og verður því ekki byggt á því að ökumaður hennar hafi, vegna vanbúins ljósabúnaðar, ekki veitt A athygli.

Telst því ósannað af framlögðum gögnum að áreksturinn megi rekja til sakar ökumanns bifreiðar B og ber ökumaður bifreiðar A því alla sök á árekstrinum fyrir að hafa ekki gætt þess að veita umferð um Austurveg forgang, eins og honum var skylt að gera.

Niðurstaða.

Ökumaður A ber ábyrgð á árekstri A og B.

Reykjavík, 3. júní 2025.

rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 98/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila: (V1) og (V2)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B).

Sakarskipting.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 12.mars 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V1, dags. 3. apríl 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Athugasemdir V2, dags. 11. júní 2025.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirbyggjandi gögnum var bifreiðinni A ekið aftan á bifreiðina B 11. janúar 2025. Áreksturinn varð á Bæjarhálsi í Reykjavík. Ágreiningur er um atvik máls.

M lýsir atvikum máls með þeim hætti að hann hafi ekið A, sem er ábyrgðartryggð hjá V1, frá Höfðabakka inn á vinstri akrein Bæjarháls. Hafi hann ekið þar á eftir öðrum bíl. Stuttu áður en vinstri akreinin sameinast hægri akreininni segist M hafa horft eftir umferð á hægri akrein og séð þá hvar B var ekið þar á miklum hraða og hafi ökumaður B ekki gefið honum né bílnum sem var fyrir framan A á vinstri akrein færi á að skipta um akrein, þó báðar þær bifreiðar hafi þá verið framar en B. Kvaðst M við þetta hafa hægt ferð og hleypt B fram hjá. Er ökumaður B ók fram hjá kvaðst M hafa flautað á hann og í kjölfarið skipt um akrein og ekið fyrir aftan B. Þá hafi ökumaður B hins vegar hemlað skyndilega og stöðvað B án nokkurrar sjáanlegrar ástæðu, með þeim afleiðingum að M náði ekki að bregðast við og ók aftan á B.

Í tilkynningu frá ökumanni B til V2, sem ábyrgðartryggði þá bifreið, er tildrögum árekstursins hins vegar lýst þannig: „Ekið austur Bæjarháls, stöðvað á rauðu ljósi við Bitruháls. [B] er annar (eða þriðji, ekki viss) bíll hægra megin. [A] er vinstra megin. Við grænt ljós er ekið af stað yfir gatnamótin. Handan við gatnamótin þurfa bílar vinstra megin að fara yfir á hærri akrein. [B] hægir á/stöðvar vegna umferðar og [A] ekur aftaná þar sem þrengingin endar.“

Í málinu liggur fyrir töluþóstur frá nafngreindu vitni að árekstrinum. Þar lýsir vitnið málsatvikum með þeim hætti að þegar A hafi ætlað að skipta um akrein, þ.e. af vinstri yfir á hægri, hafi B komið „á fanta keyrslu á miklum hraða og frekjust þannig að [B] þarf að gefa eftir og hægja á sér til þess að fara fyrir aftan [A] bílinn.“ Þá tekur vitnið fram að eftir að A hafi verið komin aftur fyrir B „þá flautar [A] á [B] og með því neglir [B] harkalega niður. Þetta var augljóslega reiði nauðhæmlun þar sem [B] hafði nóg pláss fyrir framan sig. Ef þessi ágæti ökumaður á [B] hefði keyrt á venjulegum hraða þá hefði þessi árekstur aldrei átt sér stað. Ef að sannarlega á að segja þá er enginn annar tjónvaldur þarna annar en [B] fyrir óþarfa nauðhæmlun.“

Málið var lagt fyrir tjónanefnd vátryggingafélaganna sem komst að þeirri niðurstöðu að ökumaður A beri helming sakar fyrir að gæta ekki nægjanlega að umferð fyrir framan sig og ökumaður B beri helming sakar fyrir tilhæfulausa stöðvun.

M, sem var ökumaður A, telur sig hafa verið í fullum rétti og fellir sig því ekki við niðurstöðu tjónanefndar. Krefst hann þess að nefndin úrskurði á þá leið að hann beri enga sök í málinu, enda sýni göng málsins að svo sé. Vísar hann m.a. til þess sem að framan greinir um atvik máls, m.a. í frásögn vitnis og að hann hafi verið í eðlilegri fjarlægð frá B enda hafi hann ekki átt að þurfa að reikna með því að B myndi snögghemla án sýnilegrar ástæðu.

Í athugasemdum V1 til nefndarinnar, dags. 12. mars 2025, bendir félagið í það ósamræmi sem birtist í framangreindum frásögnum um atvik máls. Telur V1 að framburður vitnisins sýni ótvírætt fram á að frásögn M sé sannleikanum samkvæm en sú sé ekki raunin um frásögn ökumanns B. Þá telur V1 ljóst að þegar M ætlaði að skipta um akrein, þ.e. af vinstri yfir á hægri, hafi hann gætt fyllstu varúðar þrátt fyrir glannalegan akstur B á hægri akrein sem síðan hafi snögghemlað öllum á óvörum eftir að A var komin aftan við B á hægri akrein. Í þessu sambandi bendir V1 á 3. mgr. 36. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 þar sem segi meðal annars að ökumaður megi ekki hemla svo snögglega að það skapi hættu fyrir aðra

umferð. Þá sé einnig að finna í 4. gr. sömu laga almennar reglur um tillitssemi og varúð í umferðinni. Telur V1 að framangreint eigi að leiða til þess að öll sök í málinu verði lögð á B.

Í athugasemdum frá V2 til nefndarinnar, dags. 11. júní 2025, kemur m.a. fram að félagið telur liggja fyrir að ökumaður B hafi hemlaði skyndilega í aðdraganda árekstursins. Þrátt fyrir það telur V2 að ekki sé hægt að fallast á að ökumaður A beri enga ábyrgð, enda hafi honum borið að gæta að því að nægilegt bils væri milli bifreiðanna. Vísar V2 í 2. mgr. 18. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 máli sínu til stuðnings. Þá sé mælt með því að bil milli ökutækja taki ekki minna en þrjár sekúndur að aka. Telur V2 að rétt sé að skipta sök til helminga milli ökumanna.

Álit.

Ágreiningur snýr bæði að atvikum máls og hver skuli bera ábyrgð á árekstrinum þar með talið hvort skipta skuli sök milli A og B.

Í 5. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatryggingar segir að ef tjón hlýst af árekstri ökutækja skiptist tjónið á þau í réttu hlutfalli við sök þeirra sem hlut eiga að máli og með hliðsjón af atvikum öllum. Við mat á sök ökumanna er litið til háttisreglna umferðarlaga nr. 77/2019.

Í 4. ml. 1. mgr. 36. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 kemur fram að ökumaður skuli haga akstri þannig að hann hafi fullt vald á ökutækinu og geti stöðvað það á þeim hluta vegar sem fram undan er og hann sér yfir og áður en komið er að hindrun. Einnig kemur fram í 2. mgr. 18. gr. sömu laga að ökutæki, sem ekið er á eftir öðru, skal vera svo langt frá því að ekki skapist hætta á árekstri, jafnvel þótt ökutækið sem á undan fer stöðvi eða dragi úr hraða. Ljóst er að framangreind skylda hvíldi á M eftir að hann hafði sveigt A af vinstri akrein yfir á þá hægri og keyrði á eftir B.

Eins og að framan greinir á segir í 3. mgr. 36. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 að ökumaður megi ekki hemla svo snögglega að það skapi hættu fyrir aðra umferð. Þá er einnig að finna almenna reglu um tillitssemi og varúð í umferðinni í 1. ml. 1. mgr. 4. gr. sömu laga. Þegar horft er til fyrirbyggjandi gagna í málinu, m.a. annars vitnisburðar tilgreinds einstaklings, hefur nefndin komist að þeirri niðurstöðu að háttsemi ökumanns B í umrætt sinn hafi falið í sér gróft brot á framangreindum tveimur ákvæðum. Jafnframt telur nefndin, þrátt fyrir það sem segir í 2. mgr. 18. og 4. ml. 1. mgr. 36. gr. umferðarlaga, að háttsemi M hafi ekki verið þess eðlis, séð í ljósi sakarstigs háttsemi ökumanns B, að ástæða sé til þess að M beri sök í málinu. Nefndin hefur því komist að þeirri niðurstöðu að ökumaður B eigi að bera alla sök.

Niðurstaða.

Ökumaður bifreiðarinnar B ber alla sök á umræddum árekstri.

Reykjavík, 25. júní 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

VARNARAÐILI HAFNAÐI AÐ HLÍTA ÚRSKURÐI

Mál nr. 99/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Sjúkra- og slysáttrygging og Sjúkrahúslegutrygging.

Upplýsingaskylda váttryggingartaka.

Gögn.

1. Málskot móttakið 13. mars 2025, ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V, dags. 1. apríl 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 13. maí 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V dags. 16. maí 2025.

Málsatvik.

Samkvæmt málskoti og fyrirbyggjandi gögnum hlaut M hjartastopp þann 5. október 2023. Fyrrverandi sambýliskona hans kom þá að honum heima og hóf endurlífgun áður en hann var fluttur á gjörgæsludeild Landspítalans. M dvaldi á gjörgæslu fyrstu sólarhringana eftir hjartastoppið. Síðar var hann fluttur á hjartadeild og síðan til endurhæfingar á Grensás vegna afleiðinga hjartastoppsins, bæði líkamlegra og hugrænna. Útskrifaðist hann af legudeild Grensáss 4. janúar 2024 en hélt endurhæfingu áfram á dagdeild Grensás. M vísar til þess að orsök hjartastoppsins sé óljós. Í gögnum séu settar fram tilgátur um mögulega hypoxíu í kjölfar flogs, taktruflanir eða kransæðasjúkdóm. Þá sé í gögnum vísað til fyrra heilsufars M, þar á meðal áfengisfíknar, þunglyndis og byrjaði skorpulífur. M fór fram á greiðslu bóta úr sjúkra- og slysáttryggingu sinni hjá V, auk sjúkrahúslegutryggingar sem er hluti af heimilistryggingu M hjá V. Með bréfi dags. 14. mars 2024 hafnaði V bótaskyldu úr báðum tryggingum og tilkynnti jafnframt um fyrirvaralausa uppsögn á sjúkra- og slysáttryggingu M. Vísaði V þar til þess að M hefði ekki gefið réttar eða fullnægjandi upplýsingar um fyrra heilsufar sitt við töku trygginganna árið 2019, einkum um áfengisvanda, geðræn einkenni og óeðlilegar niðurstöður blóðrannsóknna. Vísaði V í því sambandi til 82.- 84. gr. laga nr. 30/2004 um váttryggingarsamninga. M mótmælir þeirri afstöðu félagsins. Byggir hann á því að þær upplýsingar sem hann hafi gefið við töku trygginganna hafi verið í samræmi við bestu vitund hans, að ekki hafi verið um vanrækslu að ræða í skilningi laganna og að upplýsingar sem veittar hafi verið hafi ekki haft þýðingu fyrir mat á áhættu félagsins í ljósi þess váttryggingaratburðar sem síðar varð. Þá er vísað til þess að félagið hafi haft heimild og tilefni til að kalla eftir sjúkraskrá áður en váttrygging tók gildi og beri hallann af því að slíkt hafi ekki verið gert.

Af hálfu M eru eftirfarandi kröfur gerðar:

1. Að ákvörðun V um uppsögn sjúkra- og slysáttryggingar verði felld úr gildi og váttryggingunni haldið áfram, gegn hærri iðgjaldi eða á öðrum kjörum.
2. Að viðurkennd verði bótaskylda úr sjúkra- og slysáttryggingu vegna hjartastoppsins.
3. Að viðurkennd verði bótaskylda úr sjúkrahúslegutryggingu vegna innlagar M.
4. Til vara að greiðslur úr sjúkra- og slysáttryggingu lækki hlutfallslega miðað við það iðgjald sem hefði verið lagt til grundvallar ef fullnægjandi upplýsingar hefðu legið fyrir við töku tryggingarinnar.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að V byggi afstöðu sína á því að M hafi gefið rangar upplýsingar við töku sjúkra- og slysáttryggingar í janúar 2019, m.a. um geðræn vandamál, áfengisvanda, niðurstöður blóðrannsóknna og lyfjanotkun. Í sjúkraskrá komi fram að M hafi á árunum 2014–2018 glímt við kvíða, þunglyndi og svefnvandamál og notað svefnlyf. Þá hafi hann verið greindur með langvinnan áfengissjúkdóm árið 2016 og verið undir læknis meðferð vegna áfengisneyslu. Einnig liggi fyrir rannsóknir og greining vegna járnöfhleðslu árið 2017. Að mati V eru svör M við spurningum á umsókn um sjúkra- og slysáttryggingu bersýnilega röng og þess eðlis að þau hafi áhrif á mat félagsins á áhættu. Telur félagið að framangreind brot á upplýsingaskyldu jafngildi svíksamlegri háttsemi í skilningi 84. gr. vsl., en til vara að þau séu svo veruleg að réttlæt看legt sé að bótaréttur falli niður í heild skv. 2. mgr. 83. gr. vsl.

Varðandi sjúkrahúslegutryggingu byggir V á því að hjartastopp M verði rakið til áfengisfráhvarfa. Vísar V til færslna í sjúkraskrá þar sem hjartastoppið er talið tengt áfengissögu M. Vísar V til m-liðar 47. gr.

skilmála tryggingarinnar, þar sem fram kemur að tryggingin bæti ekki sjúkrahúslegu sem stafi beint eða óbeint af áfengisneyslu.

Í viðbótarathugasemdum sínum mótmælir M því að hjartastoppið verði rakið til áfengisneyslu. Í sjúkraskrá Landspítala komi fram að orsök hjartastoppsins sé óviss. Engar skýrar niðurstöður liggi fyrir og tekið sé fram að hjartastoppið kunni að hafa orðið vegna taktruflana eða kransæðasjúkdóms. Þá hafi V ekki sýnt fram á að orsakatengsl séu til staðar milli meintrar vanrækslu M á upplýsingaskyldu og vátryggingaratburðarins. Vísar M til athugasemda í greinargerð með 83. gr. vsl., dóms Landsréttar í máli nr. 24/2020 og dóms Hæstaréttar í máli nr. 599/2013. Að mati M verði hvorki kvíðaeinkenni né járnofhleðsla tengd hjartastoppi hans með þeim hætti að það hafi áhrif á bótarétt. M hafnar því að um hafi verið að ræða sviksamlega háttsemi í skilningi 84. gr. vsl. og telur jafnframt að V hafi mátt vita um heilsufar hans, þar sem hann veitti heimild til gagnaöflunar við umsókn. V hafi haft fullt tilefni til að kalla eftir nánari upplýsingum.

Í viðbótarathugasemdum V eru fyrri sjónarmið ítrekuð og jafnframt mótmælir V að orsök hjartastoppsins sé ósönnuð. Vísar V til sjúkragagna, einkum færslu dags. 4. desember 2024, þar sem fram komi að áfengisneysla og ástand kransæða var talin skýring hjartastoppsins. Hafnar V því að orsakatengsl þurfi að vera milli vátryggingaratburðar og vanrækslu á upplýsingagjöf, enda sé slíkt ekki skilyrt skv. 2. mgr. 83. gr. vsl., þó meta beri það skv. 3. mgr. sama ákvæðis. Mótmælir V því jafnframt að andleg veikindi og járnofhleðsla hafi ekki haft þýðingu við áhættumat. Hafi réttar upplýsingar komið fram við töku tryggingarinnar, hefði V ekki samþykkt trygginguna. Loks hafnar V því að það hafi mátt vita um heilsufar M, enda byggist gagnaöflun við tryggingatöku á svörum umsækjenda. Það að afla sjúkraskrár í öllum tilvikum telst ekki samræmast meðalhöfsreglu eða lögum um persónuvernd nr. 90/2018.

Álit.

Samkvæmt 82. gr. laga um vátryggingarsamninga er vátryggingartaka skylt að veita rétt og tæmandi svör við þeim spurningum sem vátryggingafélag leggur fyrir hann við umsókn um vátryggingu og jafnframt að veita að eigin frumkvæði upplýsingar um atvik sem hann veit eða má vita að hafi verulega þýðingu fyrir mat félagsins á áhættu.

Samkvæmt 1. mgr. 83. gr. laganna ber vátryggingafélag ekki ábyrgð hafi vátryggingartaki sviksamlega vanrækt upplýsingaskyldu sína. Til þess að um sviksamlega vanrækslu á upplýsingaskyldu sé að ræða þarf V að sýna fram á að M hafi af ásetningi gefið rangar upplýsingar um heilsufar sitt sem hann veit eða má vita að hafi þau áhrif að hann fái vátryggingu sem hann hefði ella ekki fengið. Í þessu máli hefur V að mati nefndarinnar ekki sýnt fram á að þau skilyrði séu uppfyllt. Verður því að líta til 2. mgr. 83. gr. sömu laga þar sem fram kemur að hafi vátryggingartaki vanrækt upplýsingaskyldu sína skv. 82. gr. í þeim mæli að ekki telst óverulegt, megi fella ábyrgð félagsins niður í heild eða að hluta. Ljóst er að M svaraði nokkrum spurningum í vátryggingarumsókn neitandi, m.a. um andlega heilsu, lyfjanotkun, áfengisnotkun og niðurstöður rannsókna, þrátt fyrir að af sjúkraskrá verði ráðið að hann hafi áður verið greindur með kvíða og notað svefnlyf um árabil, gengist undir rannsóknir vegna járnofhleðslu og átt í áfengisvanda sem leitt hafði til ráðlegginga um meðferð. Verður því að telja að M hafi ekki virt upplýsingaskyldu sína samkvæmt 1. mgr. 82. gr. laga um vátryggingarsamninga og hafi vanrækslan verið ekki óveruleg.

Í 3. mgr. 83. gr. laga um vátryggingarsamninga kemur fram að við mat á ábyrgð félagsins skv. 2. mgr. 83. gr. skuli litið til þess hvaða þýðingu vanrækslan hafi haft fyrir mat félagsins á áhættu, hve sök vátryggingartaka var mikil, með hvaða hætti vátryggingaratburður varð og atvika að öðru leyti. Hvað mat á sök M varðar verður að líta til þess að ekki verður annað greint af fyrirliggjandi gögnum en að hann hafi fyrir töku tryggingar þjáðst af þunglyndi, kvíða, svefnvanda og áfengisvanda. Færslur í sjúkraskrá vegna þessa eru nokkrar á tímabilinu frá mars 2014 til október 2018. Umsókn M um sjúkrag- og slysatryggingu var undirrituð 24. janúar 2019. Þannig var það eingöngu þremur mánuðum fyrir umsóknina sem M átti í samskiptum við heimilislækni sinn vegna áfengisvandamála og andlegrar líðan. Þó ekki sé sýnt fram á sviksamlega vanrækslu verður að telja sök hans umtalsverða og að neitun hans um að hafa einhvern tímann haft þunglyndi, kvíða, geðsjúkdóma eða önnur vandamál af andlegum toga og neitun um að notkun áfengis og/eða vímuefna hafi verið vandamál hafi verið sett fram gegn betri vitund. Þá svaraði M einnig þeirri spurningu neitandi að hann hafi fengið óeðlilega niðurstöðu blóðrannsókna. Í sjúkraskrá er getið um óeðlilegar niðurstöður blóðrannsókna hvað varðar járnofhleðslu. Verður að ætla að framangreind vanræksla M á að fullnægja upplýsingaskyldu sinni með

réttum hætti hafi haft áhrif á mat V á áhættu sinni, þó ekki liggi fyrir skriflegar verklagsreglur um áhættumat eða annað er sýni fram á hvaða áhrif réttar upplýsingar hefðu haft á skilmála, iðgjöld, eða sölu váttryggingarinnar yfirhöfuð. Skortur á slíkum upplýsingum hefur áhrif við mat nefndarinnar á ábyrgð félagsins skv. 3. mgr. 83. gr. vsl., enda ber V sönnunarbyrði fyrir því hvaða þýðingu vanrækslan hefur haft fyrir mat þess á áhættu.

Fallast verður á með M að tjónsatvikið þ.e. hjartaáfallið hafi ekki verið tengt járnofhleðslu, lyfjanotkun eða andlegum vandamálum M. En í ljósi þess að lækna M hafa velt því upp í fyrirbyggjandi gögnum að orsök hjartastoppsins geti hafa tengst óhóflegri áfengisneyslu þ.e. hann hafi fengið hypoxíu vegna áfengiskrampa, er ekki hægt að útiloka að áfengisvandamál M tengist hjartaáfalli hans þann 5. október 2023. Með hliðsjón af því er það mat nefndarinnar að V sé heimild að fella niður ábyrgð sína að hluta. Eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni þykir rétt, á grundvelli mats skv. 3. mgr. 83. gr. laga um váttryggingarsamninga, að takmarka ábyrgð V um helming.

Víkur þá að þeirri ákvörðun M að fella trygginguna niður án fyrirvara á grundvelli 1. mgr. 84. gr. vsl. Slíkt er eingöngu heimilt hafi váttryggingartaki viðhaft sviksamlega háttsemi. Líkt og fyrr greinir telur nefndin ósannað að M hafi vanrækt upplýsingaskyldu sína með sviksamlegum hætti. Var V því ekki heimilt að segja sjúkra- og slysáttryggingu M upp fyrirvaralaust og ber því að afturkalla þá ákvörðun sína.

Hvað varðar kröfu um bætur úr sjúkrahúslegutryggingu verður ekki annað séð en að tjónsatvik það sem hér um ræðir falli undir gildissvið tryggingarinnar. Ekki verður talið sannað að undanþáguákvæði m-liðar 47. gr. skilmála váttryggingarinnar eigi hér við þ.e. að sjúkrahúslega M hafi stafað beint eða óbeint af áfengisneyslu. Á M því rétt til óskertra bóta úr sjúkrahúslegutryggingu sinni hjá V.

Niðurstaða.

M á rétt til bóta úr sjúkra- og slysáttryggingu sinni hjá V, en heimilt er að skerða bætur til hans um helming. Fallist er á bótaskyldu úr sjúkrahúslegutryggingu að fullu. Ekki er fallist á að skilyrði hafi verið uppfyllt til að rifta váttryggingarsamningi fyrirvaralaust á grundvelli 1. mgr. 84. gr. laga um váttryggingarsamninga.

Reykjavík, 3. júní 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 101/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækis (A)

Sönnun tjónsatviks.

Gögn.

1. Málskot móttekið 11. mars 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf M dags 14. mars 2025 ásamt fylgiskjali.
3. Bréf V dags. 10. apríl 2025 ásamt fylgiskjölum.
4. Viðbótarathugasemdir M dags. 13. apríl 2025.
5. Viðbótarathugasemdir V dags. 14. apríl 2025.

Málsatvik.

Samkvæmt málskoti varð bifreiðin B, sem er í eigu M, fyrir grjótkasti frá bifreiðinni A er henni var ekið fram úr B á þjóðvegi 1, nánar tiltekið í Lögmannsbrekku við Litlu kaffistofuna, hinn 14. febrúar 2025. Hafi atvikið valdið skemmdum á framrúðu B. Hafi M gefið vel í til að ná skráningarnúmeri A og hafi hann einnig ekið samsíða A og reynt með handahreyfingum að gera ökumanni hennar viðvart um atvikið. En ekki sé víst að ökumaður A hafi áttað sig á því. Enginn vafi sé á því að notkun A, er henni var ekið langt yfir hámarkshraða fram úr B, hafi valdið tjóni á B. Telur M þá frásögn sína, og konu sinnar sem verið hafi farþegi í B, trúverðuga. Þau hafi tilkynnt um tjónið og þá m.a. gefið upp skráningarnúmer A en óumdeilt sé að hún hafi verið á vettvangi. V, sem sé vátryggjandi A, hafi hins vegar hafnað kröfu hans á grundvelli þess að ósannað væri að tjón á B yrði rakið til notkunar A. M mótmælir þeirri afstöðu og vísar til þess að um hlutlæga ábyrgð samkvæmt 1. mgr. 4. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatrýggingar sé að ræða. Teljist atvikið ósannað þrátt fyrir vætti ökumanns og farþega í B hljóti sönnun um tjón sem þetta að vera nánast ómöguleg, enda sjái M ekki hvernig frekari sönnunarfærsla geti átt sér stað. Það geti þá varla verið skilyrði bótaskyldu í málum sem þessum að tjónvaldar verði varir við grjótkast, enda séu fæstir ökumenn að horfa aftur fyrir sig eftir grjótkasti. Vísar M til úrskurðar nefndarinnar í máli nr. 224/2000 og Hæstaréttardóms í máli nr. 93/1963 máli sínu til stuðnings. Kemur þá fram í málskoti að telji nefndin ástæðu til skýrslutöku af M og sambýliskonu hans megi koma því við.

Í bréfi V og viðbótarathugasemdum þess kemur fram að sonur eiganda A hafi ekið bifreiðinni umrætt sinn og því sé ekki mótmælt að hann hafi verið á umræddum stað á þeim tíma sem um ræði. Eigandi hennar geti þó ekki með neinum hætti staðfest að steinn hafi skotist undan A. Þrátt fyrir að A hafi verið á vettvangi sé algerlega ósannað hvenær tjón varð á framrúðu B, en það hvíli á M að sýna fram á tjón sitt og örsök þess. Sú sönnun hafi ekki tekist, en t.a.m. liggi hvorki fyrir yfirlýsing óhlutdrægs vitnis né myndbandsupptaka af atvikinu. Jafnvel þó sýnt væri að tjón hefði orðið á B á umræddum tíma sé þá alls ósannað að það verði rakið til notkunar A en ekki annarrar bifreiðar enda hafi verið talsverð umferð um svæðið. Sé því ósannað að skilyrði bótaskyldu séu fyrir hendi.

Í viðbótarathugasemdum M eru gerðar athugasemdir við að V sé í raun að saka M um lygar og tilraun til tryggingasvika og sé aðdróttunum í þá veru harðlega mótmælt. Sé enda fjarstæðukennt að ætla honum og konu hans þann samverknað að aka um með laskaða framrúðu og leita að „fórnarlambi“ sem krefja eigi um bætur vegna þess. Áréttar M þá fyrri röksemdir sínar.

Álit.

Hvað varðar hugsanlega bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu A hjá V þá lýtur ágreiningur aðila að því hvort sýnt sé að tjón á B megi rekja til notkunar A en sönnunarbyrði þess hvílir á M. Rétt er að taka fram að munnlegur málflutningur eða skýrslutökur eiga sér ekki stað fyrir nefndinni, heldur gera samþykktir hennar ráð fyrir því að aðilar leggi sjálfir fram eins ítarleg gögn og unnt er til stuðnings málflutningi sínum.

Óumdeilt er að A og B óku eftir Suðurlandsvegi til austurs. M byggir á því að A hafi tekið fram úr B, á miklum hraða og við það hafi steinn skotist undan A og á framrúðu B. Engin frekari gögn, s.s. vitnaframburðir, ljósmyndir eða myndbandsupptökur hafa verið lagðar fyrir nefndina framangreindu til stuðnings. Þrátt fyrir að M hafi, samkvæmt lýsingu hans í málskoti, veitt A eftirför í kjölfar atviksins

verður þá ekki séð að ökumenn hafi átt einhver samskipti um það. Það að A og B hafi verið á sömu leið á sama tíma telst ekki fela í sér nægilega sönnun þess að tjón á B megi rekja til notkunar A, og er þá einnig litið til þess að um fjölfarna leið er að ræða.

Er það því samkvæmt framansögðu mat nefndarinnar að ekki hafi verið nægilega sýnt fram á að tjón á B megi rekja til notkunar A. Verður M á grundvelli almennra sönnunarregla skaðabótaréttar að bera hallann af þeim sönnunarskorti og er því óhjákvæmilegt að hafna kröfu hans.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu A hjá V.

Reykjavík, 12. maí 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 102/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Fasteignatrygging.

Gildissvið vátryggingar.

Gögn.

1. Málskot móttakið 13. mars 2025, ásamt ljósmyndum.
2. Bréf V, dags. 9. apríl 2025, ásamt skilmála og öðrum fylgiskjöllum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 21. apríl 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 28. apríl 2025.

Málsatvik.

Í gögnum málsins er málavöxtum lýst með þeim hætti að M er eigandi íbúðar að [...]. Þann 21. febrúar 2025 tók hann eftir raka í barnaherbergi íbúðar sinnar þegar hann var að fjarlægja gólflista. Fór hann í kjölfarið að fjarlægja flísar af vegg baðherbergis sem liggur að barnaherberginu og komu þá í ljós rakaskemmdir. Tilkynnti M tjónið til V, sem sendi skoðunarmann á staðinn. Niðurstaða skoðunarmanns V var sú að um væri að ræða leka frá sturturými sem er aðliggjandi barnaherberginu og að frágangi sturturýmisins væri augljóslega ábótavant. Bæði var þar átt við frágang á kíttri og fúgu milli flísa og uppsetningu á blöndunartæki og niðurfalli. Var mygla farin að myndast í barnaherberginu. V hafnaði bótaskyldu með tölvupósti dags. 24. febrúar 2024 á þeim grundvelli að tjón vegna leka sem rekja má til lélegs frágangs í votrými séu undanskilin bótaskyldu úr tryggingunni.

Í málskoti kemur fram að M hafi fengið pípulagningarmann til að yfirfara lagnir og skoða hvort hann sæi einhvern leka og tók sá eftir að skrúfugat var í einni lögninni. Taldi pípulagningarmaðurinn að þetta gæti verið ástæða lekans. Þrátt fyrir að skemmdirnar væru nærri gólfinu, taldi hann að vatn hafi lekið um lögnina í langan tíma og að þetta hafi orsakað þær skemmdir sem sjást á veggnum. Vísar M til ljósmynda af sturturýminu til sönnunar þess að mestu skemmdirnar hafi verið beint fyrir neðan blöndunartækið þar sem gatið var. Ef þrýstingur hafi verið á lögninni í fimm ár, geti það vel orsakað leka og skemmdir.

Af hálfu V er því hafnað að tjónið falli undir bótasvið tryggingarinnar. Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að tjónstilkynning hafi borist þann 21. febrúar 2025 og hafi skoðunarmaður verið sendur á vettvang. Við skoðun hafi komið í ljós rakaskemmdir og mygla á vegg milli barnaherbergis og sturturýmis. Taldi skoðunarmaður líklegast að rakinn stafaði frá lélegum frágangi á fúgum og kíttri í sturturými, og að um væri að ræða langvarandi raka og rakainnrennsli meðfram veggjum. Vísaði V jafnframt til þess að skrúfan í lögninni hafi ekki valdið skyndilegu gati heldur hafi hún lokað fyrir gatið og vatnsþrýstingur aðeins verið til staðar við notkun handsturtunnar, sem hafi verið takmörkuð. Þá hafi plötur við umrætt skrúfugat verið þurrar, sem bendi ekki til leka frá þeim stað. Byggir V á því að tjónið sé til komið vegna ónógs viðhalds og lélegs frágangs í votrými, sem sé undanskilið bótaskyldu samkvæmt grein 4.1 í skilmálum húseigendatryggingarinnar. Þar komi fram að einungis sé greitt fyrir skyndilegan og óvæntan leka, en tjón vegna leka sem rekja megi til slitna fúga, galla í kíttri eða langvarandi raka falli utan bótaskyldu. Þá sé í l-lið sömu greinar kveðið á um undanþágu frá bótaskyldu vegna tjóns sem hlýst af langvarandi raka eða myglu, óháð því hvort lekinn sjálfur teljist bótaskyldur.

Í viðbótarathugasemdum sínum andmælir M því að sprungnar fúgur á vegg inn að eldhúsi, hafi verið ástæða tjónsins enda var veggur á bak við þær fúgur þurr. Þeir sem þekki til viti að þegar vatni er hleypt á handsturtu sé það götuþrýstingur á kalda og heita vatninu sem fari beint í lögnina. Það sé víst þannig að lögn með gati fari að leka og að sá leki aukist eftir því sem tíminn líður. Þar sem lekinn hafi gerst yfir langt tímabil eða síðan blöndunartækin voru sett í notkun, hafi þetta verið margir skammvinnir og skyndilegir lekar. Vatnið hafi lekið niður þar sem það hafi hægt og rólega byggt upp blautt svæði sem síðan hafi smitað út til beggja hliða. Þetta hafi ekki verið stöðugur langvinnur leki. Þetta hafi verið óvæntur leki fyrir M enda hafi verið ómögulegt fyrir nokkurn að vita af þessum leka.

Í viðbótarathugasemdum V er ítrekað að ósannað sé að rakatjón á vegg barnaherbergis sé að rekja til skrúfugatsins í lögn handsturtuhaussins. Þá hafnar V því að skoðunarmaður hafi eingöngu gert

athugasemdir við fúgur veggjar sem liggur að eldhúsi. Í fyrirbyggjandi skoðunarskýrslu komi fram að frágangi var ábótavant víðar í sturturýminu, einnig við barnaherbergið. Þá ítrekar V að frágangi kíttis var einnig ábótavant í rýminu.

Álit.

Ágreiningur málsins hverfist um hvort tjón á húseign M falli undir gildissvið fasteignatryggingar M hjá V. Í a-lið greinar 4.1 í vátryggingarskilmála fasteignatryggingarinnar kemur fram að vátryggingin bæti tjón af völdum vatns, gufu og olíu, sem óvænt og skyndilega streymir úr leiðslum húseignar og á upptök innan veggja hennar. Enn fremur kemur fram í l-lið sömu greinar skilmálans að tryggingin bæti ekki tjón sem hlýst af langvarandi raka eða vatnsleka og tjón vegna myglu eða sveppagróðurs, þrátt fyrir að það teljist vera afleiðing bótaskylds tjónsatburðar.

M ber sönnunarbyrði um að tjón falli undir gildissvið vátryggingar skv. almennum sönnunarreglum en vátryggingafélag ber hins vegar sönnunarbyrði um að skilyrði til takmörkunar bótaábyrgðar, t.d. skv. undanþáguákvæðum vátryggingarskilmála, eigi við. Af gögnum málsins og frásögn M verður ekki annað ráðið en að vatn hafi lekið í þó nokkurn tíma þegar M varð lekans var en umtalsverðar raka- og mygluskemmdir eru vel sýnilegar á fyrirbyggjandi myndum í málinu, sbr. einnig skoðunarskýrslu V. Þannig verður að ætla að skemmdirnar stafi ekki af skyndilegum leka úr lögnum húseignarinnar, eins og áskilið er samkvæmt a-lið greinar 4.1 vátryggingarskilmálans. Samkvæmt framansögðu og með hliðsjón af þeim gögnum sem fyrir nefndinni liggja er því óhjákvæmilegt að hafna kröfu M.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr fasteignatryggingu sinni hjá V.

Reykjavík, 12. maí 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson
Óskarsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða

Mál nr. 103/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn vátryggingartaka (X)

Skaðabótaábyrgð. Vinnuveitandaábyrgð.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 22. janúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags 13. febrúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 28. febrúar 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 7. mars 2025, ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Í gögnum málsins er á því byggt að M hafi orðið fyrir líkamstjóni er hann sótti leiksýningu hjá X 29. janúar 2023. Í málskoti er atvikum lýst þannig að M hafi verið að koma út af sýningu er hann féll um svart svið sem staðsett var á gólfi í skála X. Tekur M fram að umrædd leið frá salnum sé merkt sem flóttaleið yfir í skála. Þá fullyrðir M að enginn litamunur sé á kantinum á sviðinu sem sé með hvassri brún og gólfllisunum í skálanum. Þá hafi lýsingu verið áfátt og troðningur af fólki. Það hafi því verið erfitt fyrir M að sjá misfelluna, þ.e. hæðarmun á gólfpletinum og sviði. M byggir á því að aðstæður í umrætt sinn hafi verið hættulegar gestum enda eigi þeir að geta treyst því að þeir geti farið fótgangandi um húsnæði X án þess að því fylgi sérstök hættu. Telur M að X hafi ekki gripið til nauðsynlegra ráðstafana til að koma í veg fyrir slysaðættu, m.a. vegna þessa hæðarmunar sem var á sviðinu og gólfpletinum. Vísar M í tiltekin ákvæði í byggingareglugerð nr. 112/2012 og 14. gr. reglugerðar um hollustuhætti nr. 941/2002 máli sínu til frekari stuðnings. Þessu til viðbótar byggir M á að samkvæmt samþykktum teikningum fyrir fasteign X hafi ekki verið sótt um að setja upp svið á þeim stað þar sem slysið varð. Það hafi því verið gert án leyfis. Með vísan í framangreint telur M að X beri skaðabótaábyrgð á tjóni sínu. Í þessu sambandi bendir M einnig á að í skaðabótarétti séu auknar kröfur lagðar á eigendur og umráðamenn fasteigna þar sem rekin er verslun eða þjónusta að tryggja öryggi þeirra sem þar eiga leið um. Vísar M í nánar tiltekna dóma Hæstaréttar í þessu sambandi.

Í athugasemdum V til nefndarinnar, dags. 4. apríl 2025, er á því byggt að umrætt kvöld hafi sýningarsalurinn verið hálfsetinn og því engin troðningur fyrir hendi þegar gestir yfirgáfu sýningarsalinn. Þá byggir V á því að umrætt svið hafi ekki þrengrt að gangvegi um og út úr húsinu auk þess sem lýsing hafi verið fullnægjandi. Telur V að staðsetning og útlit sviðsins hafi verið með þeim hætti að það hafi verið vel sýnilegt og ekki staðið í gönguleið gesta. Því hafi í raun ekki verið um mikla slysaðættu að ræða á þeim stað þar sem M slasaðist. Það er því skoðun V að ekki séu uppfyllt skilyrði þess að X geti borið skaðabótaábyrgð á tjóni M, heldur sé hér frekar um óhappatilvik að ræða eða tjón sem rakið verður til aðgæsluleysis M.

Í viðbótarathugasemdum M, dags. 8. maí 2025, er að finna atvikalýsingu sem víkur að nokkru leyti frá þeirri sem er að finna í málskoti. Hér byggir M á því að slysið hafi orðið í hléi á sýningunni er hann var að ganga úr stóra salnum og inn í skálann. Þar hafi verið mikill troðningur og engin leið fyrir sig að sjá sviðið. Þá ítrekar M þau rök sín að umrætt svið hafi verið illa staðsett með tilliti til þess um sé að ræða flóttaleið úr stóra salnum. Einnig ítrekar M að sviðið hafi verið byggð án leyfis og að það hafi verið mjög erfitt að greina það frá gólfpletinum.

Í viðbótarathugasemdum V, dags. 15. maí 2025, hafnar félagið því að umrætt svið hafi verið byggt í óleyfi enda hafi ekki verið gerð athugasemd við uppsetningu þess af hálfu viðkomandi sveitarfélags. Þá bendir V aftur á að sviðið hafi ekki verið staðsett í flóttaleiðinni.

Álit.

Ágreiningur þessa máls snýr að hugsanlegri skaðabótaábyrgð X á líkamstjóni M. Mögulegur bótaréttur byggir á því að M eigi skaðabótakröfu á hendur X á grundvelli annað hvort sakarreglunnar eða reglunnar

um ábyrgð vinnuveitanda. Báðar þessar bótareglur gera það m.a. að skilyrði að M takist að sanna að tjónið verði rakið til saknæmrar háttsemi X eða starfsmanna sem X ber vinnuveitandaábyrgð á. Í meðferð dómstóla hafa almennt verið gerðar strangar kröfur til fasteignareigenda sem reka atvinnurekstur en vægari kröfur til þeirra sem nota fasteignir til búsetu.

Af gögnum málsins verður í raun ekki dregin sú ályktun að raunverulegur ágreiningur sé um það hvernig slysið sjálft atvikaðist þó vissulega sé lýsing M á atvikum ekki alveg sú sama í málskoti og í viðbótarathugasemdum. Hins vegar er talsverður ágreiningur um atriði sem m.a. lúta að aðstæðum á slysstað.

Eins og að framan greinir ber M að sanna að tjónið verði rakið til saknæmrar háttsemi X eða einhvers þess starfsmanns eða starfsmanna sem voru undir boðvaldi X. Nefndin telur, með vísan í það sem að framan greinir um atvik máls og aðstæður á slysstað í málalímbúnaði aðila, að M hafi ekki tekist sú sönnun. Nefndin telur að fyrirbyggjandi gögn sýni ekki fram á að aðstæður á slysstað hafi verið þess eðlis að sérstök hættu stafaði af. Þannig verður ekki séð af þeim gögnum sem liggja fyrir í málinu að umrætt svið í skála hafi náð út á það svæði sem merkt er sem flóttaleið á samþykktum teikningum fyrir viðkomandi húsnæði. Því virðist ekki hafa verið erfiðleikum bundið að ganga um eða yfirgefa húsnæðið eftir merktum flóttaleiðum án þess að eiga það á hættu að rekast í sviðið. Þá byggir V m.a. á því að á umræddri sýningu hafi salurinn verið hálfsetinn. M hefur ekki lagt fram gögn sem hnekkja þeirri fullyrðingu. Þessu til viðbótar telur nefndin að gögn málsins sanni ekki að lýsing eða litur á gólfefnum eða sviðinu, hafi skapað aukna slysaþættu fyrir þá sem sóttu sýningar hjá X, né að óheimilt hafi verið að setja umrætt svið upp. Nefndin hefur því komist að þeirri niðurstöðu að af fyrirbyggjandi gögnum verði ekki dregin sú ályktun að tjón M verði rakin til saknæmrar háttsemi eða athafnaleysis sem geti bakað X skaðabótaábyrgð. Því beri að hafna kröfum M í málinu.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 3. júní 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Jóhann Tómas Sigurðsson

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 104/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nöfn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B).****Orsakatengsl. Sönnun.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 18. mars 2025, ásamt fylgiskjöllum.
2. Athugasemdir V, dags. 8. apríl 2025, ásamt fylgiskjöllum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 15. apríl 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M lenti í árekstri 13. maí 2022. Byggir M á því að hann hafi orðið fyrir líkamstjóni. V sem vátryggði B, sem var í órétti, hafnar því að M hafi orðið fyrir líkamstjóni í umrætt sinn og eigi því ekki bótarétt. Í málskoti kemur fram að M hafi leitað á Heilsugæsluna á slysdegi. Komi fram í fyrirbyggjandi læknisvottorði að M hafi þá fundið fyrir verk í hægri herðablaði og átt erfitt með að lyfta hendinni. Þá sé þess einnig getið að næstu daga eftir slysið hafi M versnað í hægri öxl og að mikil eymsli séu yfir herðablaði. Hafi M samtals sótt sjúkráþjálfun í 36 skipti á tímabilinu 13. maí 2022 til 25. febrúar 2025. Í málskoti er einnig upplýst að M hafi lent í öðru umferðarslysi í febrúar 2022 en að þar sem afleiðingar þessara tveggja slysa hafi ekki verið metnar liggi ekki fyrir að hve miklu leyti fyrra slysið hafi haft áhrif á heilsu M.

Í athugasemdum V til nefndarinnar, dags. 15. apríl 2025, er m.a. byggt á því að M hafi ekki tekist að sanna að meiri líkur en minni séu á því að M hafi orðið fyrir tjóni af völdum slyssins 13. maí 2022. Telur V engin sjúkragögn hafa verið lögð fram sem sýni fram á ný einkenni M eftir áreksturinn 13. maí 2023. Þá bendir V m.a. á máli sínu til stuðnings að M hafi lent í öðru umferðarslysi nokkrum vikum fyrr og verið í virkri sjúkráþjálfunarmeðferð vegna þess slyss er hann lenti í seinna slysinu. Einnig bendir V á að M hafi m.a. lent í þremur slysum á árinu 2022.

Í málskoti byggir M m.a. á að óeðlilegt sé að leggja það á tjónþola í slysum eins og þeim sem M lenti í, að standa einn að allri gangaöflun til að sýna fram á orsakatengsl milli tjónsatburðar og líkamstjóns. Þegar um sé að ræða bótarétt vegna tjóns sem falli undir lögbundnar ökutækjatrýggingar, sé rétt að vátryggingafélög standi straum af kostnaði við slíka gagnaöflun, enda sé hún oft nauðsynleg til þess að hægt sé að leggja mat á það hvort skilyrðið um orsakatengsl sé uppfyllt.

Í athugasemdum V er á það bent að þó vissulega geti verið aðstöðumunur á milli vátryggingafélaga og einstaklinga hvað gagnaöflun varðar, þá verði engu að síður að gera þá kröfu til þess sem telur sig hafa orðið fyrir tilteknu tjóni að hann leggi fram sjúkragögn sem sýni fram á að meiri líkur en minni séu á því að orsakatengsl séu fyrir hendi.

Í viðbótarathugasemdum M, dags. 15. apríl 2025, er bent á að þegar allra nauðsynlegra gagna hefur verið aflað sé það hlutverk sérfróðra og óháðra matsmanna, ekki V, að meta það hvort orsakatengsl séu á milli slyssins 13. maí 2022 og þeirra afleiðinga sem M býr við í dag. Þá bendir M einnig á að í málinu liggi fyrir skýrsla sjúkráþjálfara þar sem m.a. komi fram það álit að M sé ennþá að kljást við einkenni frá öxl hægri megin og um sé að ræða part af stórri sjúkrasögu en að mati sjúkráþjálfarans sé áverkinn af völdum slyssins 13. maí 2022 sá áverki sem skilji eftir sig mestu einkennin á því svæði. Telur M að V hafi ekki tekist að hnekkja þessu mati sjúkráþjálfarans.

Álit.

Ágreiningur þessa máls varðar það hvort líkamleg einkenni M megi rekja til áreksturs 13. maí 2022. V lét vinna svokallaða PC-Crash skýrslu, og liggur hún fyrir nefndinni. Byggir V á að sú skýrsla sýni að skemmdir á ökutækjunum hafi verið afar litlar og ekki hafi verið um háorkuárekstur að ræða. Nefndin bendir á að ekki verða dregnar víðtækar almennar ályktanir af þeirri skýrslu án þess að litið sé heildstætt til gagna málsins og einkum læknisfræðilegra gagna enda geta afleiðingar umferðaróhapps á heilsu fólks verið afar einstaklingsbundnar og ráðist af ýmsum þáttum, þrátt fyrir að litlir kraftar kunni að hafa verið að verki og ákoma á bifreiðar minni háttar.

Í málinu liggur m.a. fyrir læknisvottorð, dags. 24. júlí 2024. Þar kemur fram að við samningu vottorðsins vegna afleiðinga bílsslyss sem M lenti í 9. febrúar 2022 fór læknirinn yfir sjúkrakrá M allt aftur til 25. júlí 2008, samtals 145 samskipti við heilsugæsluna. Hins vegar kemur þar fram að læknirinn hafi ekki aðgang að gögnum fá öðrum sjúkrastofnunum eða sjálfstætt stafandi læknum. Þá liggur einnig fyrir sjúkrakrá M vegna tímabilsins 13. maí 2022 til 18. september 2024. Af þessum gögnum má m.a. ráða að fyrir slysið 13. maí 2022 hafi M átt flókna heilsufarssögu. Meðal annars virðist hann fyrir þetta tímamark hafa átt við margvísleg stoðkerfisvandamál að stríða auk sögu um ítrekuð fyrri slys. Jafnvel þó einstaklingar séu með einkenni frá stoðkerfi fyrir slys girðir það eitt ekki fyrir að varanlegt tjón kunni að hafa hlotist af því, með nýjum einkennum eða versnun fyrri einkenna. Hins vegar verða þá fyrirbyggjandi gögn að sýna fram á það með skýrum hætti að orsakatengsl séu milli tjónsatviks og nýrra eða versnandi einkenna.

Ekki er fyrirbyggjandi heildstætt læknisvottorð, eða mat hæfra og óvilhallra matsmanna, varðandi orsakatengsl á milli árekstursins og þeirra einkenna sem M býr við í dag. Þá verður ekki að mati nefndarinnar ráðið með vissu af fyrirbyggjandi sjúkrakrá að orsakatengsl sé milli árekstursins 13. maí 2022 og þeirra einkenna sem M vill tengja við hann. Fyrirbyggjandi greinargerð sjúkrapjálfa verður ekki talin fela í sér sönnun á orsakatengslum hvað þetta varðar.

Á grundvelli framangreinds verður ekki talið sýnt fram á að meiri líkur en minni séu fyrir því að M hafi orðið fyrir varanlegu líkamstjóni sem rakið verði til umrædds áreksturs. Verður M að bera hallann af sönnunarskorti hvað það varðar og eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni er því óhjákvæmilegt að hafna kröfu hans.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum vegna líkamstjóns úr ábyrgðartryggingu B hjá V.

Reykjavík, 27. maí 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 105/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Fjölskyldutrygging.

Gildissvið vátryggingar. Umfang tjóns. Sönnun. Undirtrygging.

Gögn.

1. Málskot móttakið 18. mars 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 16. apríl 2025 ásamt fylgiskjölum.
3. Ódagsettar viðbótarathugasemdir M.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirliggjandi lögregluskýrslu, dags. 22. október 2024, var tilkynnt um innbrot í íbúð M hinn 14. október s.á. og að brotist hefði verið inn í þrjár geymslur í sama fjölbýlishúsi. M var erlendis á þessum tíma. Samkvæmt íbúa í húsinu var læsing útihurðar að því ónýtt. Samkvæmt vitnum hafði hávaða stafað frá íbúð M klukkan þrjú eða fjögur þá um nóttina og einnig klukkan fimm og eitt vitnanna sagðist hafa mætt tveimur aðilum í stiganum um kl. 7:30 um morguninn. Munir úr íbúð M og geymslunum fundust í bifreið X og húsnæði sem hann hafði til afnota. Í fyrirliggjandi ljósmyndaskjali lögreglu er m.a. að finna ljósmynd af dyrunum að íbúð M og segir við myndina að „Brotnað hafði úr karmi við læsingu að innanverðu. Ekki er að sjá önnur ummerki á hurð. Hurðinni virðist hafa verið þrýst upp með þeim afleiðingum að karmur gaf sig.“ Í skjalinu er að finna fleiri ljósmyndir af íbúð M og bera þær með sér að mikið tjón hafi verið unnið á innanstokksmunum hennar. Í framburði X fyrir lögreglu dags. 15. október 2024, kemur fram að hann hafi farið inn í íbúðina með leyfi M, en þeir væru gamlir vinir. Þá hafi hann tekið innanstokksmuni úr íbúðinni upp í skuld M við sig. Hann hafi farið inn í íbúðina, tekið þá muni sem M hafi sagt sér að taka og svo ekið burt. Íbúð M hafi verið ólæst og ástand hennar skelfilegt, M hafi verið búinn að „stúta“ henni. Skilji X ekki af hverju M sé að „setja sig upp“ með þessum hætti. Þá neitaði X því að hafa farið inn í geymslur í húsinu og hann hafi verið einn heima hjá sér umrædda nótt. Samkvæmt símaframburði M, dags. 15. október 2024, neitaði hann því að hafa heimilað X að fara inn í íbúð sína eða sækja nokkuð þangað og hafi enginn átt að fara í íbúðina meðan M væri erlendis. Þá sagðist M ekki skilja af hverju X hafi gert þetta „þar sem hann hefði talið þá vera vini“. Í skýrslu lögreglu kemur einnig fram að M hafi verið miður sín og hafi sem minnst viljað ræða við lögreglu að svo stöddu.

Í málskoti kemur fram að V hafi hafnað bótaskyldu á grundvelli þess að ekki væru ótvíræð merki um innbrot og þess að M hefði veitt V ófullnægjandi upplýsingar. Í málskoti er áréttað að um innbrot hafi verið að ræða jafnvel þó hurðarkarmur hafi aðeins brotnað við læsingu að innanverðu. Þá hafi hann verið í miklu andlegu áfalli við atburðinn og sé V nú að reyna að mistúlka orð hans um að þeir X séu vinir. Þeir séu ekki vinir þó M kannist við hann. Þá gerir M athugasemdir við þjónustu V en samskipti við það hafi verið erfið og löng bið eftir viðbrögðum og svörum þess. Þýfið úr innbrotinu sé þá enn í vörslum lögreglu og hafi M enn ekki fengið neitt af eignum sínum afhentar.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að það telji framburð M ótrúverðugan og sé misræmi í honum hvað varði tengsl M og X. Gefi gögn málsins til kynna að M og X hafi verið í samskiptum í aðdraganda atviksins og tilefni til að ætla að um sviðsetningu í þeim tilgangi að svíkja fé úr V hafi verið að ræða. Geti bótaskylda því ekki verið fyrir hendi.

Það sé þá skilyrði fyrir bótaskyldu að á vettvangi séu greinileg og ótvíræð merki þess að brotist hafi verið inn. Engar ljósmyndir liggi fyrir af skemmdum á hurðinni og sé óljóst hvort hún hafi verið brotin upp eða hvort skemmdir á karmi verði raktar til þess að X hafi gengið berserksgang í íbúðinni eða til annarra orsaka. Sé því bótaskylda ekki fyrir hendi. Þar sem ekki séu fyrir hendi augljós merki um innbrot telji V einnig nægilega sannað að X hafi farið inn í íbúðina með leyfi M. Skemmdarverketryggingarliður innbústryggingarinnar taki þá ekki til tjóns sem valdið er af einstaklingi sem hefur heimild til veru á heimili þess tryggða, þ.e. M. Þar sem gögn málsins beri með sér að X sé vinur M og hafi haft heimild til að vera í íbúð hans sé bótaskylda úr skemmdarverketryggingarliði því ekki heldur fyrir hendi.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur einnig fram að upplýsingar um tjón M séu mjög takmarkaðar. Hafi M ekki lagt fram neinar kaupnótur eða annað sem sýni fram á eignarhald hans eða verðmæti þeirra hluta sem hann telji upp í tjónstilkynningu til V. Komi þá ekki heldur fram hvort umræddir munir hafi verið teknir eða orðið fyrir skemmdum. Hvíli það á tjónþola að sýna fram á umfang tjóns síns og hafi það ekki verið gert. Er þá vísað til þess að M hafi þegar verið greiddar 500.000 kr. inn á tjónið og þar sem tjón hans sé að verulegu leyti ósannað liggi ekkert fyrir um að það hafi verið umfram þá fjárhæð.

Er þá tekið fram að umrædd greiðsla hafi átt sér stað áður en V fékk upplýsingar um vinskapið M og X og um frásögn X af því að hann hefði haft heimild til að fara í íbúðina. Hefðu þær upplýsingar legið fyrir hefði afstaða V verið önnur og engin greiðsla átt sér stað. Þar sem M hafi ekki upplýst um framangreint telji V að hann hafi mögulega brotið gegn ákvæði 18. gr. almennra skilmála V og 1. mgr. 47. gr. laga um vátryggingarsamninga nr. 30/2004 er varði ranga upplýsingagjöf. Umrædd greiðsla feli því að engu leyti í sér viðurkenningu á greiðsluskyldu.

Að endingu kemur fram að M hafi tilgreint verðmæti tjónsmuna samtals að fjárhæð 11.005.000. Hluti innbús hans sé óskemmdur og því ljóst, sé mark tekið á upptalningu M, að innbúsverðmætið sé talsvert umfram 11 milljónir. Vátryggingarfjárhæð samkvæmt vátryggingarskírteini sé hins vegar 6.285.401 kr. Hafi M því, miðað við framangreint, verið verulega undirbyggður og mundi hugsanlegur bótaréttur hans því skerðast í hlutfalli við það.

Í viðbótarathugasemdum M er áréttað að engin heimild hafi verið til inngöngu í íbúðina. Fullyrðingar X um það standist enga skoðun og byggja aðeins á ósönnuðum og mótsagnarkenndum yfirlýsingum hans sjálfs, en hvorki gögnum né vitnisburði. Engar sannanir liggi fyrir um að M hafi veitt slíka heimild og annarlegt ástand og háttsemi hans við handtöku dragi enn úr sönnunargildi framburðar hvað það varði. Þá hafi verið augljós merki um innbrot á vettvangi. Það sé þá ósennilegt að um sviðsetningu hafi verið að ræða enda hafi fjölmörg vitni staðfest innbrot í geymslur í húsinu og orðið vör við óeðlilegar mannaferðir. Eigur M hafi þá fundist í vörslum X og verið haldlagður. M hafi þá aldrei haldið því fram að hann og X væru nánir vinir, heldur hafi verið um að ræða klaufalegt orðalag í fyrstu skýrslutöku sem hann hafi leiðrétt síðar. Réttara sé að segja að þeir séu kunningjar sem hafi af og til hist í bænum. Þá telur M að kröfur V um sönnun á umfangi tjóns séu óraunhæfar. Enn fremur ítrekar M umkvartanir sínar hvað varðar þjónustu V sem hafi veitt takmarkaðar leiðbeiningar eða skýringar og ekki óskað eftir frekari rökstuðningi eða greinargerð áður en bótaskylda var hafnað. Þá gerir M athugasemdir við aðdróttanir V þess um að hann hafi sviðsett innbrotið eða að öðru leyti gert brotlegur við lög og skilmála.

Álit.

Ágreiningur aðila varðar, svo sem að framan er rakið, ýmis atriði og verður hér reynt að taka afstöðu til hvers og eins þeirra.

Í framburði X fyrir lögreglu, dags. 16. október 2024, kemur fram að hann hafi haft heimild til inngöngu í íbúðina svo og til þess að fjarlægja þaðan muni í eigu M vegna skuldauppgjors þeirra á milli. Framburð X að þessu leyti verður að skoða í ljósi þeirra aðstæðna sem voru uppi, þ.e. að hann hafði verið handtekinn eftir húsleit lögreglu þar sem lagt var hald á muni sem tilkynntir höfðu verið stolnir. Gegn neitun M verður því ekki talið sýnt að X hafi haft heimild til að fara inn í íbúð hans. Það að M og X þekktist, eða hafi jafnvel verið vinir, felur þá ekki í sér sönnun þess að um sviðsetningu hafi verið að ræða. Verða þá ekki dregnar neinar afdráttarlausar ályktanir af því að M vildi „sem minnst ræða við lögreglu að svo stöddu“ er lögregla hafði samband við hann 15. október 2024.

Í skilmálum fjölskyldutryggingar M hjá V kemur fram að tryggingin bæti tjón vegna innbrots í læsta íbúð. Í skilmálunum segir einnig að það sé forsenda fyrir bótaskyldu að á vettvangi séu ótvíræð merki um innbrot. Fyrirliggjandi er lögregluskýrsla dags. 22. október 2024, þar sem kemur fram að tilkynnt hafi verið um innbrot í íbúð M svo og geymslu í hans eigu og geymslur í eigu annarra íbúa í húsinu. Í ljósmyndaskýrslu lögreglu segir þá, eins og áður er rakið, m.a. að hurð að íbúð M virðist hafa verið þrýst upp með þeim afleiðingum að karmur gaf sig. Samkvæmt ljósmyndaskýrslu lögreglu voru sambærileg ummerki við læsingar á geymslum í eigu M og annars íbúa. Að mati nefndarinnar er því sýnt fram á að um innbrot hafi verið að ræða og að á vettvangi hafi verið merki um það.

Samkvæmt framansögðu er það mat nefndarinnar að um bótaskyldan atburð, þ.e. innbrot, hafi verið að ræða. Samkvæmt því sem fram kemur í bréfi V til nefndarinnar innifelur fjölskyldutrygging M einnig skemmdarverkatryggingu sem bætir tjón vegna skemmdarverka, þ.e. skemmda á tryggðum munum sem

valdið er af ásetningi. Af ljósmyndum af vettvangi virðist sem töluverðar skemmdir hafi verið unnar á innbúi M, og af framburði vitna bærust háreysti úr íbúð hans um nóttina. V vísar til þess að samkvæmt skilmálum skemmdarverkatryggingar bæti vátryggingin ekki tjón sem valdið er af tryggða sjálfum eða einhverjum einstaklingi sem heimild hafi haft til veru á heimili tryggða. Samkvæmt því sem að framan segir um að ósannað sé að X hafi haft heimild til veru á heimili M umrætt sinn telur nefndin þá undantekningu ekki eiga við í þessu tilviki.

Samkvæmt framanrituðu er það mat nefndarinnar að bótaréttur vegna innbrots og skemmdarverka sé sem slíkur fyrir hendi. Á M því rétt á bótum vegna þess tjóns sem sýnt er fram á að hafi orðið.

Það hvílir á M að sýna fram á umfang tjóns síns. Í tjónstilkynningu M til V dags. 17. október 2024, er að finna lista yfir skemmda/stolna muni. Að sögn V er heildarverðmæti munanna sagt um 11 milljónir króna. Ekki er í listanum gerður neinn greinarmunur á því hvort um stolna eða skemmda muni er að ræða.

Samkvæmt fyrirliggjandi lögregluskýrslu, dags. 22. október 2025, svo og skýrslu lögreglu um framburð X dags. 16. október 2025, fannst töluvert af eignum M í húsnæði X og virðist lögregla hafa lagt hald á þá muni. Verður því að gera ráð fyrir að M hafi fengið, eða muni fá, þær eigur sínar afhentar að nýju og er því ósannað að hann hafi orðið fyrir tjóni vegna þjófnaðar á þeim. Ekki liggja heldur fyrir frekari upplýsingar um verðmæti þeirra hluta sem taldir eru upp í tjónstilkynningu, né nánari upplýsingar um ástand þeirra, að frátöldum ljósmyndum í lögregluskýrslu.

Verður þá að taka undir með V varðandi það að miðað við tjón að fjárhæð 11 milljónir kr. virðist sem um undirtryggingu sé að ræða, en vátryggingarfjárhæð tryggingarinnar mun vera 6.285.401 kr. Það felur í sér að heildarbætur vegna alltjóns á hinum vátryggðu munum geta ekki numið hærri fjárhæð en 6.285.401 kr.

Fyrir liggur að V hefur þegar greitt M bætur að fjárhæð 500.000 kr. Með hliðsjón af þeim vafa sem er uppi um verðmæti hinna skemmdu/stolnu muna sem M mun ekki fá afhenta að nýju frá lögreglu, telst M ekki hafa sýnt fram á það fyrir nefndinni að tjón hans nemi hærri fjárhæð.

Niðurstaða.

M á rétt til bóta vegna innbrots og skemmdarverka úr fjölskyldutryggingu sinni hjá V. Sá réttur takmakast við umfang þess tjóns sem sýnt er fram á að M hafi orðið fyrir svo og hlutfall af vátryggingarfjárhæð samkvæmt vátryggingarskírteini. Ekki er sýnt fram á það fyrir nefndinni að tjón samkvæmt framansögðu nemi hærri fjárhæð en V hefur þegar innt af hendi.

Reykjavík, 25. júní 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 106/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Húseigendatrygging.****Umfang tjóns. Fjárhæð bóta.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 18. mars 2025, ásamt fylgiskjöllum.
2. Athugasemdir V, dags 15. apríl 2025, ásamt fylgiskjöllum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 1. maí 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 5. maí 2025.

Málsatvik.

Í tjónstilkynningu, dags. 7. september 2024, kemur fram að vegna leka frá ofni í íbúðarhúsnæði M hafi gólfefni, gólflistar, innréttingar, hurðir og hurðarkarmar í svefnherbergi og gangi skemmst. Er tekið fram að líklega hafi lögn sem fæðir ofn gefið sig. Einu sýnilegu skemmdirnar séu á parketi.

Í greinargerð M, dags. 23. febrúar 2025, sem fylgdi með málskoti kemur fram að ágreiningur sé um það hvert umfang framangreinds tjóns sé. Byggir M jafnframt á því að V hafi farið frá hálfkláruðu veki, þ.e. ekki klárað að lagfæra íbúðina og skilið M eftir bjargarlausan. Í greinargerðinni er síðan að finna umfjöllun M um þau verk sem hann telur óunnin og ógreidd af hálfu V. Þá fylgir jafnframt með málskoti ítarleg greinargerð M, dags. 16. mars 2024. Þar er m.a. að finna umfjöllun hans um málsatvik, ágreiningsefni og útistandandi kostnað. Niðurstaða M er sú að ógreidd krafa nemi kr. 2.986.514. Krefst hann þess að V verði gert að greiða þá fjárhæð úr fasteignatryggingu þeirri sem M var með hjá V.

Í athugasemdum V til nefndarinnar, dags. 15. apríl 2025, er upplýst að í framhaldi af framangreindri tilkynningu um tjónið hafi verið farið í aðgerðir til að finna uppruna lekans, stöðva hann og hefja viðgerðir. Á meðan á viðgerð stóð hafi svo komið upp ýmis vandamál. Sem dæmi megi nefna að múrarinns sem hafi lokið við að einangra og múra baðherbergisvegginn að innan hafi tekið eftir því að veggurinn þornaði ekki. Hafi þá komið í ljós annar utanaðkomandi vatnsleki. Hafi M þá fengið verktaka á eigin vegum til að dæla efni í sprungurnar við stigann í sameign til að stöðva frekari leka þaðan. Að þeirri viðgerð lokinni hafi verið múrað á ný. V hafi því í raun greitt tvöfalt fyrir þá vinnu, enda hafi verið um viðbóartjón að ræða sem ekki hafi tengst upphaflega tjóninu, þ.e. hinum bótaskylda atburði. Síðan greinir V svo frá að á meðan á síðastgreindu vinnunni stóð hafi múrarinns orðið var við að vatn dropaði á höfuð hans. Telur V að sá leki hafi trúlega stafað frá efri hæð hússins. Hins vegar hafi ekki verið hægt að greina það frekar þar sem M hafi þá verið búinn að segja upp tryggingum sínum hjá V. Þessu til viðbótar byggir V á því að það hafi átt að vera til staðar flísar fyrir baðherbergisgólfið sem M hafi séð um að panta. Þegar múrarinns hafi mætt til að sækja þær hafi þær ekki verið komnar, nokkuð sem leitt hafi til umtalsverðra tafa. Þá byggir V á því að samskipti M og framkoma hans við verktaka hafi verið með þeim hætti að þeir hafi fundið sig knúna til að segja sig alfarið frá verkinu. Í framhaldinu hafi V ákveðið að leysa málið með því að greiða bætur sem dygðu til að mæta útistandandi kostnaði vegna tjónsins. M gæti þá ráðið fagaðila til að vinna verkið og nýtt bæturnar til að greiða þeim. Bendir V á að samkvæmt skilmálum um húseigendatryggingu íbúðarhúsnæðis áskilji félagið sér rétt til að greiða út bætur í stað viðgerðar. Í grein 7.3 komi fram að ef unnt er að gera við það sem skemmdist vegna tjóns þannig að ástand húseignar verði svipað og fyrir tjón og viðgerð borgi sig að mati V geti félagið annað hvort greitt tryggðum áætlaðan viðgerðarkostnað eða látið gera við húseign á kostnað V. Þá sé einnig tekið fram í 7.4. gr. sömu skilmála að ef ekki er unnt að gera við það sem skemmdist eða það borgar sig ekki að mati félagsins geti félagið greitt bætur í peningum.

V bendir á að ágreiningurinn snerti annars vegar eftirstandandi viðgerðarkostnað og hins vegar hve marga mánuði beri að greiða M fyrir afnotamissi húsnæðis. Síðan er í athugasemdum V að finna ítarlega umfjöllun um hvert V telur að umfang tjónsins sé og þær bætur sem M eigi rétt á samkvæmt a-lið greinar 4.1 og c-liðar greinar 4.10 í skilmálum um húseigendatryggingu þá sem M var með hjá V. Telur V sig hafa bætt tjón M að fullu og hann eigi því ekki rétt á frekari bótum úr tryggingunni ef frá eru taldar kr. 6.820 sem V segist munu greiða þegar úrskurður nefndarinnar liggur fyrir.

Í viðbótarathugasemdum M, dags. 1. maí 2025, eru fyrri rök hans ítrekuð og gerðar ýmsar athugasemdir við það sem fram kemur í athugasemdum V, dags. 15. apríl 2025.

Í viðbótarathugasemdum V, dags. 5. maí 2025, er að finna tvær tiltekna athugasemdir við þau rök sem fram koma í framangreindum viðbótarathugasemdum M.

Álit.

Ekki er ágreiningur um að M á rétt á bótum úr húseigendatryggingu vegna tjóns af völdum vatnsleka. Ágreiningur er hins vegar varðandi umfang tjónsins og hvort það sé að fullu bætt eða ekki. V hefur fært ítarleg rök fyrir því að þær bætur sem þegar hafa verið greiddar dugi til þess að bæta tjónið að fullu, ef frá eru talda kr. 6.820 sem V segist tilbúið til að greiða þegar niðurstaða nefndarinnar liggur fyrir. Það er M að sanna að þær bætur sem V hefur greitt og boðist til að greiða dugi ekki til að bæta tjón hans að fullu. Nefndin hefur komist að þeirri niðurstöðu að M hafi ekki tekist sú sönnun. Þannig hefur M ekki lagt fyrir nefndina nein þau gögn, sem stafa frá þar til bærum fagaðilum, sem gætu sýnt fram á að bætur þær sem V hefur greitt eða boðist til að greiða dugi ekki til að bæta tjón M að fullu. Nefndin hefur því komist að þeirri niðurstöðu að auk þeirra bóta sem M hefur þegar fengið greiddar eigi hann rétt á greiðslu á kr. 6.820, sem V hefur boðist til að greiða. Kröfu M um greiðslu á kr. 2.986.514 til viðbótar þeim bótum sem hann hefur þegar fengið greiddar, er því hafnað.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á frekari bótum, úr fasteignatryggingu hjá V en hafa verið boðnar, þ.e. kr. 6.820.

Reykjavík, 20. maí 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 108/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn vátryggingartaka ábyrgðartryggingar (X)

Skaðabótaábyrgð. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 18. mars 2025, ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V, dags. 3. apríl 2025, ásamt fylgiskjöllum.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M slasaðist við vinnu sína í sundlaug í sveitarfélaginu X hinn 10. júlí 2022 þegar hann rann í blautum stiga með þeim afleiðingum að hann hlaut áverka á hné. Vegna atviksins hefur M gert kröfu um bætur úr ábyrgðartryggingu X hjá V á þeim grundvelli að slysið megi rekja til vanrækslu af hálfu vinnuveitanda þar sem tröppurnar hafi verið vanbúnar vegna þess að enginn hálkuborði hafi verið í einu þrepi stigans. Af hálfu V hefur bótaskyldu verið hafnað. M vísar til þess að slysið hafi ekki verið tilkynnt til Vinnueftirlitsins og því ríki óvissa um orsök slyssins. X verði því að bera hallann af sönnunarskorti um málsatvik að því leyti sem þau eru óljós og aðila greinir á um þau.

V hefur hafnað bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu X á þeim grundvelli að ekki sé sýnt fram á að slysið megi rekja til vanbúnaðar eða vanrækslu X. Byggir V á því að hringstiginn, sem slysið varð á, sé samþykkt hönnun og teljist hluti af laugarmannvirkinu. Það sé eðlilegt að bleyta geti verið til staðar á svæðinu vegna eðlis starfseminnar og að því beri starfsmönnum að sýna sérstaka aðgát, meðal annars með því að halda sér í handrið stigans. V mótmælir því að slysið verði rakið til þess að hálkuborða hafi vantað í eitt þrep stigans. Þá liggi ekki fyrir að M hafi tilkynnt um meintan vanbúnað fyrir slysið, né heldur að breytingar hafi verið gerðar á stiganum í kjölfar slyssins. Þá bendir V á að ekki hafi stofnast til tilkynningarskyldu til Vinnueftirlitsins samkvæmt 79. gr. laga um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum þar sem slysið hafi ekki verið metið alvarlegt af hálfu vátryggingataka í ljósi þess að fyrsta koma M til læknis eftir slysið var fimm dögum síðar. V telur sönnunarbyrðina hvíla á M og að ekki hafi verið sýnt fram á að slysið verði rakið til aðstæðna sem X beri ábyrgð á. Verði heldur að líta svo á að um hafi verið að ræða óhappatilviljun sem X beri ekki ábyrgð á.

Álit.

Ágreiningur þessa máls lýtur að því hvort tjón M megi rekja til saknæmra athafna eða athafnaleysis af hálfu X eða starfsmanna þess, þannig að bótaskylda stofnist úr ábyrgðartryggingu. Það hvílir á M að sýna fram á að svo hafi verið. Í málskoti er því haldið fram að slys M hafi ekki verið tilkynnt Vinnueftirliti ríkisins og því beri X hallann af sönnunarskorti í málinu. Samkvæmt 1. mgr. 79. gr. laga nr. 46/1980 skal atvinnurekandi án ástæðulausrar tafar tilkynna til Vinnueftirlits ríkisins öll slys þar sem starfsmaður deyr eða verður óvinnufær í einn eða fleiri daga, auk þess dags sem slysið varð. Slys þar sem líkur eru á að starfsmaður hafi orðið fyrir langvinnu eða varanlegu heilsutjóni skal tilkynna Vinnueftirlitinu eigi síðar en innan sólarhrings. Samkvæmt gögnum málsins leitaði M ekki til læknis eftir slysið fyrr en 15. júlí 2022, fimm dögum eftir slysið. Fram að þeim tíma var M í vaktarfríi og því liggur ekkert fyrir um vitneskju yfirmanna hans um óvinnufærni hans strax í kjölfar slyssins. Verður því ekki talið að X hafi vanrækt tilkynningarskyldu sína til Vinnueftirlitsins með þeim hætti að það hafi áhrif á almennar reglur um sönnunarbyrði. Fyrir liggur að M, sem var vanur starfsmaður með góða þekkingu á aðstæðum, hafði gengið um stigann mörgum sinnum áður án athugasemda. Hvorki liggur fyrir formleg kvörtun né staðfesting á því að hálkuborði hafi vantað í umrætt þrep áður en slysið varð. Þá hefur M ekki sýnt fram á að aðstæður hafi verið í andstöðu við lög eða reglur sem giltu um aðbúnað á staðnum. Er því ekki sýnt fram á að umrætt atvik verði rakið til sakar X eða aðila sem það ber ábyrgð á. M á því ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 25. júní 2025.
rafrænt undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Jóhann Tómas Sigurðsson

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 110/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Slysátrygging sjómanna.

Heiti vátryggingartaka (X)

Slysahugtak vátryggingaréttar. Skyndilegur utanaðkomandi atburður.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 19. mars 2025, ásamt fylgiskjöllum.
2. Athugasemdir frá V, 29. apríl 2025., ásamt fylgiskjöllum.

Málsatvik.

Í bréfi til nefndarinnar, dags. 18. mars 2025, sem fylgdi með málskoti er frá því greint að 23. júlí 2020 hafi M slasast við vinnu sína sem sjómaður um borð í skipi X. Er málsatvikum þannig lýst að M hafi í umrætt sinn verið að lása úr hlera sem hafi legið skakkur. Hafi M fengið hnykk á öxlina þar sem hann hafi þurft að treyja sig óeðlilega langt eftir dauðaleggnum. Þá kemur fram að 16. ágúst hafi M hafi greint yfirmönnum sínum um borð frá atvikinu. Hafi það þá verið skráð í skipsdagbók, en farist hafi fyrir af hálfu X að tilkynna slysið til Sjúkrátrygginga Íslands og V.

Í bréfinu er síðan tekið fram að M hafi lent í öðru og alvarlegra vinnuslysi um borð í sama skipi 28. nóvember 2020. Hafi það slys bæði verið tilkynnt til Sjúkrátrygginga Íslands og V.

M byggir á því að V hafi í júní mánuði 2021 verið send gögn sem einungis hafi varðað slysið 23. júlí 2020. Er í því sambandi bent á að í tölvupósti til V, dags. 21. júní 2021, segir m.a. eftirfarandi: „Þarna er áverki á öxl í júlí 2020, en það er þá sér mál og bótaréttur. Er að biðja útgerð um að senda inn tilkynningu, en ég var kominn með ljósrit úr dagbók.“ Er síðan tekið fram að engin viðbrögð eða athugasemdir vegna framangreinds hafi borist frá V. Gagnaöflun vegna beggja slysanna hafi síðan verið haldið áfram og hafi V verið send matsbeiðni, dags. 24. júní 2022, ásamt gögnum til yfirferðar.

Í málinu liggur m.a. fyrir matsgerð, dags. 20. janúar 2023, þar sem komist er að þeirri niðurstöðu að M hafi orðið fyrir 5 stiga varanlegum miska af völdum slyssins 23. júlí 2020.

M krefst þess að viðurkennd verði bótaskylda úr slysátryggingu sjómanna hjá V. Í framangreindu bréfi til nefndarinnar er að finna ítarleg rök fyrir þeirri kröfu.

Í athugasemdum V til nefndarinnar, dags. 29. apríl 2025, kemur í fyrsta lagi fram að félagið telur að meiðsli þau sem M varð fyrir 23. júlí 2020 verði ekki rakin til slyss í skilningi slysátryggingar sjómanna. Færir V ítarleg rök máli sínu til stuðnings. Í öðru lagi byggir V á því, með vísan í 1. mgr. 124. gr. laga nr. 30/2004 um vátryggingarsamninga að jafnvel þó fallist yrði á að M hafi orðið fyrir slysi í skilningi tryggingarinnar, þá sé mögulegur bótaréttur hans fallinn niður. Færir V einnig ítarleg rök því til stuðnings.

Álit.

Ágreiningur í málinu snýr m.a. að því hvort líkamstjón það sem M telur sig hafa orðið fyrir við störf sín 23. júlí 2020 teljist vera af völdum slyss í skilningu slysátryggingar sjómanna hjá V. Í þeim skilmálum sem giltu um trygginguna er hugtakið slys þannig skilgreint: „Með hugtakinu slys er átt við skyndilegan utanaðkomandi atburð sem veldur meiðslum á líkama þess sem vátryggður er og gerist án vilja hans.“

Með því skilyrði að líkamstjónið verði rakið til utanaðkomandi atburðar er átt við atburð sem felur í sér frávík frá þeirri atburðarás sem tjónþoli mátti reikna með miðað við það sem venja er við þær aðstæður sem uppi eru. Í skipsdagbók 16. ágúst 2020 er að finna eftirfarandi atvikalýsingu: „Kl. 23:30 kom [M] og lét vita af því að hann hafi meitt sig lítillega á hægri öxl þann 23. júlí. Var [M] að lása úr hlera. Hleri situr ekki almennilega heldur liggur aftur eftir. [M] þarf að teygja sig mjög langt og við átak fékk hann verk í hægri öxl. Er hann búinn að vera með verk í öxlinni síðan þá. [M] var ekki frá vinnu.“

Þó ekki verði séð að ágreiningur sé um framangreinda lýsingu á atvikinu, telur V engu að síður að ekki sé um bótaskyld atvik að ræða þar sem hér hafi einfaldlega verið um væg álagsmeiðsl að ræða sem ekki verði rakin til utanaðkomandi atburðar í skilningi slyshugtaks slysatryggingar sjómanna.

Nefndin telur að það að M hafi í umrætt sinn þurft að teygja sig mjög langt til að lása úr hleranum, hafi falið í sér frávik frá þeirri atburðarás sem almennt mátti reikna með miðað við það verk sem honum var ætlað að vinna. Því sé um að ræða líkamstjón M af völdum skyndilegs utanaðkomandi atburðar í skilningi framangreinds slyshugtaks og því bótaréttur til staðar úr slysatryggingu sjómanna. Í þessu sambandi bendir nefndin einnig á að V hefur ekki lagt fram nein gögn sem gætu sýnt fram á að tjón M megi rekja til sjúkdóms eða annars innra ástands í líkama hans.

Auk framangreinds ágreinings byggir V á því að jafnvel þó fallist yrði á að M hafi orðið fyrir slysi í skilningi tryggingarinnar, þá sé mögulegur bótaréttur hans fallinn niður þar sem hvorki hafi verið gerð krafa um bætur til V áður en ár var liðið frá því að M fékk vitneskju um atvik að baki kröfu sinni, né hafi V borist tilkynning um vátryggingaratburðinn með öðrum hætti. Vísað V í 1. mgr. 124. gr. laga nr. 30/2004 um vátryggingarsamninga máli sínu til stuðnings.

Eins og nefnt var í umfjöllun um málsatvik að framan fékk V sendan tölvupóst 21. júní 2021 þar sem m.a. var að finna tilvísun í niðurstöðu úr myndrannsóknnum 2020 sem virðist hafa fylgt með tölvupóstinum. Þá kemur einnig fram í tölvupóstinum að M hafi orðið fyrir áverka á öxl í júlí 2020 og að þar sé um að ræða sér mál og bótarétt, eins og það er orðað. Í fyrirbyggjandi myndrannsókn, dags. 23. október 2020, kemur m.a. fram að M hafi fengið slink á hægri öxl og háls í júlí 2020. Nefndin telur að við móttöku framangreindra gagna teljist V hafa borist tilkynning um vátryggingaratburðinn sbr. 1. mgr. 124. gr. Nefndin fellst því ekki á þau rök V að hugsanlegur bótaréttur M hafi fallið niður.

Niðurstaða.

M á rétt á bótum úr slysatryggingu sjómanna hjá V vegna afleiðinga vinnuslyss 23. júlí 2020.

Reykjavík, 10. júní 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Margrét Arnheiður Jónsdóttir

Mál nr. 111/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Slysátrygging launþega.****Heiti vátryggingartaka: (X)****Slysaflugtak vátryggingaréttar. Sönnun.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 19. mars 2025, ásamt fylgiskjöllum.
2. Athugasemdir frá V, dags. 7. apríl 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 10. apríl 2025, ásamt fylgiskjöllum.

Málsatvik.

Í málskoti er málsatvikum lýst svo að 31. maí 2023 hafi M sem bifvélavirki hjá X verið að vinna við viðgerð á rútú. Hafi hann þurft að vinna boginn við það verk. Þegar hann hafi reynt að komast undan rútunni hafi hann misst jafnvægið á hálu gólfi með þeim afleiðingum að hann hafi rekið mjóbakið skyndilega upp undir stuðara rútunnar. Síðan er byggt á því í málskotinu að tungumálaerfiðleikar hafi leitt til þess að vafi léki á um málsatvik. Hafi það haft áhrif á það hvað skráð er um málsatvik í fyrirliggjandi gögnum, m.a. þeim sem stafa frá heilbrigðisstarfsmönnum. Þannig sé fyrst skráð í þeim gögnum að um hafi verið að ræða óvinnufærni af völdum sjúkdóms en ekki vinnuslyss. Það hafi hins vegar verið leiðrétt 4. október 2023. Byggir M því á að gögn málsins staðfesti að hann hafi orðið fyrir líkamstjóni af völdum vinnuslyss 31. maí 2023. Í því sambandi bendir M einnig á að Sjúkrátryggingar hafi fallist á að M hafi orðið fyrir vinnuslysi.

Í athugasemdum V til nefndarinnar, dags. 7. apríl 2025, eru færð rök fyrir því að M hafi ekki tekist að sanna að hann hafi orðið fyrir vinnuslysi í umrætt sinn. Í því sambandi vísar V til þess að ekkert í gögnum málsins staðfesti að M hafi orðið fyrir vinnuslysi heldur sé þar einungis að finna upplýsingar um að M hafi orðið fyrir álagsmeiðslum á bak og öxl sem hafi komið skyndilega en að því virðist án áverka. V telur því að M hafi ekki sýnt fram á að tjón hans verið rakið til utanaðkomandi atburðar í skilningi slysátryggingar launþega, heldur hafi verið um innri veikleika að ræða. Bendir V einnig á að X kannist ekki við að M hafi lent í umræddu vinnuslysi. Að lokum tekur V fram að það að Sjúkrátryggingar hafi fallist á bótarétt M úr slysátryggingum almannátrygginga breyti ekki framangreindu, enda sé þar ekki um að ræða sama slysaflugtakið og gildir um slysátryggingu launþega.

Álit.

Ágreiningur í málinu snýr að því hvort líkamstjón það sem M telur sig hafa orðið fyrir við störf sín 31. maí 2023 teljist vera af völdum slyss í skilningu slysátryggingar launþega hjá V. Í þeim skilmálum sem giltu um trygginguna er hugtakið slys þannig skilgreint: „Með hugtakinu slys er átt við skyndilegan utanaðkomandi atburð sem veldur meiðslum á líkama þess sem vátryggður er og gerist án vilja hans.“ Það er M að sanna að skilyrði slysaflugtaksins séu uppfyllt.

Í gögnum málsins kemur m.a. eftirfarandi fram um hið meinta slys. Ekki verður séð að það liggi fyrir sönnun þess að M hafi tilkynnt X um atburðinn fyrr en 6. júní 2023. Þann dag sendi M tölvupóst til X þar sem hann greindi frá því að hann hafi orðið fyrir slysi og væri á leið til lækni. Í framhaldinu fékk X send fjögur læknisvottorð um óvinnufærni M, dags. 6., 12., 19. og 26. júní 2023. Í öllum þeim vottorðum kom fram að M hafið verið óvinnufær af völdum sjúkdóms. Sömu sögu er að segja í fyrirliggjandi læknisvottorði, dags. 26. júní 2023. Þá liggja m.a. einnig fyrir kununótur frá læknavakt, dags. 6., 12., og 19. júní. Í kununótu, dags. 6. júní, segir m.a. undir liðnum Saga-skoðun: „Bjöguð enska. Bakverkir í tengslum við bogur og beygjur í vinnu, ekki treyst sér í vinnu í dag og í gær.“ Í kununótu, dags. 12. júní, segir m.a. undir liðnum Saga-skoðun: „Var hér fyrir viku vegna bakverks.“ Í kununótu, dags. 19. júní, segir m.a. undir liðnum Saga-skoðun: „Verkur í hálshrygg með leiðni í vi. handlegg. Einnig verkur í mjóbaki með leiðni í vi. læri. SL 3 vikur. Vinnur erfiðisvinnu og versnar við vinnu.“ Í sjúkraskrá er eftirfarandi skráð 26. júní 2023: „Bjöguð samskipti vegna samskiptaörðuleika. Erfið enska, rætt við vin hans símaleiðis sem tanslator. Þann 06.06.2023 lendir [M] í áverka við vinnu en hann starfar sem bifvélavirki. Leitað endurtekið á Læknavaktina vegna verkja sem byrja skyndilega í baki og vinstri öxl.“

Í fyrirbyggjandi læknisvottorðum, dags. 11. júlí, 1. ágúst, 4. október 2023, er hins vegar merkt við að M hafi lent í vinnuslysi 31. maí 2023. Þá er í vottorðinu 4. október sérstaklega tekið fram að M hafi verið óvinnufær af völdum þess vinnuslys. Ekkert kemur hins vegar fram í þessum gögnum hver séu rökkin fyrir þeirri breytingu. Í vottorði frá heilsugæslulækni, dags. 13. mars 2024, eru tungumálaerfiðleikar nefndir undir liðnum sjúkrasaga. Er tekið fram að ekki sé ljóst við lestur sjúkraskrár hvort um ákveðið slys sé að ræða.

Nefndin hefur komist að þeirri niðurstöðu, með vísan til framangreindra upplýsinga í frumgögnum málsins, að M hafi ekki tekist að sanna að hann hafi orðið fyrir vinnuslysi 31. maí 2025. Telur nefndin ekki að tungumálaerfiðleikar M geti breytt þeirri niðurstöðu.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr slysatryggingu launþega hjá V.

Reykjavík, 12. maí 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 112/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nöfn varnaraðila (V): (V1) og (V2).

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B).

Sakarskipting.

Gögn.

1. Málskot móttakið 20. mars 2025.
2. Bréf V1 dags. 3. apríl 2025 ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 6. apríl 2025 ásamt fylgiskjölum.
4. Viðbótarathugasemdir V1 dags 11. apríl 2025
5. Bréf V2 dags. 16. apríl 2025 ásamt fylgiskjölum.
6. Viðbótarathugasemdir M dags. 28. apríl 2025.

Málsatvik.

Hinn 2. febrúar 2024 varð árekstur milli bifreiðanna A og B, sem er í eigu M, á Öxnadalshéið. Ágreiningi um sakarskiptingu var vísað til tjónanefndar vátryggingafélaganna sem komst að þeirri niðurstöðu sök skyldi skipt til helminga þar sem ósannað væri um staðsetningu ökutækja í aðdraganda áreksturs. M fellir sig ekki við þau málalok og krefst þess að öll sök á árekstrinum verði felld á ökumann A.

Í bréfi V1, sem á tjónsdegi var vátryggjandi A, til nefndarinnar, kemur fram að aðilar hafi gert sameiginlega tjónstilkynningu á vettvangi og hafi þeir báðir hakað við að þeir hafi farið inn á öfugan vegarhelming. Þeirri tjónstilkynningu hafi eigandi A ekki skilað til V1 fyrr en 21. júní 2024. Áður hafi M skilað inn tjónstilkynningu til V2 sem ekki hafi verið í samræmi við tjónstilkynningu ökumanns A, þar sem aðeins hafi verið hakað við að A hafi farið yfir á öfugan vegarhelming. Bakhlið þeirrar tilkynningar sé að hluta til eins og sú sem fylgt hafi tjónstilkynningu sem send var V1, nema hvað því hafi verið bætt við að A hafi verið ekið yfir á öfugan vegarhelming. Sú staðhæfing hafi ekki verið á bakhlið þeirrar tjónstilkynningar sem eigandi A hafi sent V1 og bar með sér að vera yfirlýsing M um atvik. Ekki verði fullyrt um ástæður framangreinds misræmis, en svo virðist sem aðilar hafi skrifað undir tjónstilkynningar og svo fyllt þær út hvor í sínu lagi eftir á. Verði því ekki byggt á því að um sameiginlegar framhliðar tjónstilkynninga sé að ræða. Báðir ökumenn saki hinn um að hafa ekið á öfugum vegarhelmingi og gögn málsins beri ekki með sér sönnun um stöðu bifreiðanna í aðdraganda áreksturs. Sé því rétt að skipta sök til helminga.

Í málskoti og viðbótarathugasemdum M kemur fram að hann hafi skilað inn sínu eintaki af tjónstilkynningu eins fljótt og unnt var. Hann hafi bara skilað inn einu eintaki af bakhlið tjónstilkynningarinnar, þar sem frekari lýsing á málavöxtum komi fram, og sé það eintak undirritað. Önnur eintök og útgáfur tjónstilkynninga séu honum óviðkomandi. Ökumaður A hafi hins vegar ekki sent tjónstilkynningu fyrr en tæpum fimm mánuðum eftir slysið og hafi bakhlið hennar verið undirrituð enn síðar, eða 1. júlí 2024, þ.e. eftir skil hennar til V1. Greinilegt sé að í þeirri útgáfu hafi einhver, annar en M, hakað við að B hafi verið á röngum vegarhelmingi. M sjálfur hefði aldrei skrifað undir slíka staðhæfingu enda sé hún röng. Ökumenn hafi þá í sameiningu fyllt út rétta tjónstilkynningu og sé ófært ef byggt verði á síðari viðbótum ökumanns A við hana. Eftir að M hafi tilkynnt um atvikið til V2 hafi V1 þá lýst þeirri afstöðu að miðað við tjónstilkynninguna sem þá lá fyrir væri B í rétti. Hinn 12. febrúar hafi V1 tilkynnt M að það teldi ökumann A bera ábyrgð á árekstrinum og mundi því bæta tjónið. Ný gögn sem stafi frá ökumanni A hafi því verið of seint fram komin, enda hafi liðið margir mánuðir frá viðurkenningu V1 á bótaskyldu og þar til ný tjónstilkynning barst því. Ökumaður hafi því bæði breytt undirritaðri tjónstilkynningu og eins dregið um marga mánuði að senda hana og engar skýringar á þeirri háttsemi liggi fyrir.

Í viðbótarathugasemdum V1 eru áður greindar röksemdir áréttaðar. Er þá vísað til þess að við viðurkenningu á bótaskyldu sé gerður fyrirvari um að V1 áskilji sér að breyta ákvörðun um sakarskiptingu komi ný gögn fram eða komist nefndir eða dómstólar að annarri niðurstöðu um sakarskiptingu.

Í bréfi V2, sem á tjónsdegi var vátryggjandi B, til nefndarinnar er tekið undir ítarlegan rökstuðning í málflutningi M. Sérstakleg er vakin athygli á því að M segist aldrei hafa ekið yfir á öfugan vegarhelming eða of nálægt miðlínu vegar. Ökumaður A viðurkenni hins vegar að hafa farið yfir á öfugan vegarhelming, og með því ekki gætt nægilega að ákvæði 1. mgr. 18. gr. og 1. mgr. 22. gr. umferðarlaga nr. 77/2019. Ekki hafi tekist að færa sönnur á að M hafi gert slíkt hið sama. Af framansögðu megi telja sannað að ökumaður A hafi ekið yfir á rangan vegarhelming í aðdraganda áreksturs og sé því rétt að hann beri alla sök á umræddum árekstri.

Álit.

Fyrirliggjandi er framhlið þeirrar tjónstilkynningar sem V1 barst frá ökumanni A. Er hún undirrituð af báðum aðilum. Er hakað við að bæði A og B hafi farið inn á öfugan vegarhelming. Spurningunni „hve margir reitir eru merktir“ er hins vegar ósvarað. Á bakhlið tjónstilkynningar lýsir ökumaður A atvikum svo að mjög blint hafi verið á vettvangi og skyndilega hafi B komið á öfugum vegarhelmingi og ekki náð að sveigja frá A svo árekstur varð. Fyrirliggjandi er einnig framhlið þeirrar tjónstilkynningar sem V2 barst frá ökumanni M. Er hún undirrituð af báðum aðilum. Er hakað við að A hafi farið inn á öfugan vegarhelming en ekki er hakað við neitt vegna ökutækis B. Spurningunni „hve markir reitir eru merktir“ er ósvarað. Á bakhlið tjónstilkynningar lýsti M atvikum svo „Framhorn A rakst á afturhorn B í slæmu skyggni. A fór yfir á öfugan vegarhelming.“

Af fyrirliggjandi gögnum verður ekki fullyrt um hverju ofangreint misræmi á framhliðum tjónstilkynninga sætir en ljóst er að þær eru ekki eins. Þá virðast báðir ökumenn í sjálfstæðum lýsingum á bakhlið tjónstilkynninga byggja á því að meginorsök árekstursins sé sú að hinn aðilinn hafi ekið eftir röngum vegarhelmingi. Lögregla var ekki kölluð á vettvang, né eru fyrirliggjandi neinar ljósmyndir af vettvangi er gætu auðveldað nefndinni að átta sig á aðdraganda árekstursins.

Eins og mál þetta liggur fyrir treystir nefndin sér því ekki til að fullyrða hver afstaða bifreiðanna hafi verið í aðdraganda áreksturs. Eru því ekki efni til að leggja sök á annan ökumanna umfram hinn.

Niðurstaða.

Ökumenn A og B bera hvor um sig helming sakar.

Reykjavík, 27. maí 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 113/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V): (V1) og (V2).

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B).

Sakarskipting.

Gögn.

1. Málskot móttakið 20. mars 2025 ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V2 dags. 31. mars 2025 ásamt fylgiskjöllum.
3. Bréf V1 dags. 7. apríl 2025 ásamt fylgiskjöllum.
4. Viðbótarathugasemdir M dags. 15. apríl 2025 ásamt fylgiskjöllum.
5. Ódagsettar viðbótarathugasemdir M ásamt fylgiskjöllum.

Málsatvik.

M er eigandi bifreiðarinnar A sem er vátryggð hjá V1. Hinn 6. janúar 2025 skilaði M inn tjónstilkynningu til V1 vegna áreksturs sem varð hinn 12. janúar 2023. Í tjónstilkynningunni kemur fram að ökumaður B hafi beygt inn á akrein hjá A. Svo virðist sem ökumaður B hafi ekki tekið eftir A og hafi hann ekið á fremri hlið hennar. Ökumaður B skilaði ekki sérstakri tjónstilkynningu vegna atviksins, en samkvæmt skýrslu Aðstoðar og öryggis lýsti hann atvikinu svo hinn 11. febrúar 2025 að ökumaður A hafi verið að reyna að troðast fram úr og hafi ekið utan í B.

Í málskoti kemur fram að M telji ökumann B bera alla sök á árekstri aðila. Ökumaður B hafi ekið inn á þá akrein sem A var á. Hafi ökumaður A flautað á ökumann B enda hafi ekki verið nóg pláss fyrir B til að komast inn á akreinina. Hafi ökumaður B hunsað þá viðvörun og ekið yfir á akreinina og utan í A.

Í bréfi V1 er lýst þeirri afstöðu að rétt sé að skipta sök til helminga enda sé ósannað um afstöðu A og B í aðdraganda áreksturs og ekkert í gögnum málsins styðji frásögn annars ökumanna umfram hins.

Í bréfi V2, sem á tjónsdegi var vátryggjandi B, kemur fram að félagið hafi hafnað bótarétti sökum sönnunarskorts. Leiða megi líkur að því að árekstur hafi orðið með A og B en óljóst sé um staðsetningu hans og aðdraganda og ökumenn bendi hvor á annan. Ekki hafi því verið sýnt fram á neina sök ökumanns B eða að háttsemi hans hafi leitt til tjónsins. Í ljósi þess, svo og þess að tvö ár liðu frá árekstri og þar til M tilkynnti um hann, verði M að bera hallann af sönnunarskorti um áreksturinn og atvik hans.

Í viðbótarathugasemdum M er vísað til fyrirliggjandi ljósmynda sem sýni hvernig ökumaður B hafi troðið sér inn á akreinina. Ljósmyndirnar staðfesti þá að árekstur hafi átt sér stað á því svæði sem M haldi fram. Ákomur á bifreiðarnar komi þá ekki heim og saman við frásögn ökumanns B af atvikum enda beri þær með sér að B hafi verið ekið á A. Vísar M þá einnig til myndbanda er sýni aðstæður á vettvangi.

Álit.

Nokkuð langt er liðið frá umræddu atviki en þó verður ekki annað séð en að ökumenn séu sammála um að áreksturinn sem slíkur hafi átt sér stað. Af fyrirliggjandi ljósmyndum sem teknar voru á tjónsdegi má einnig ráða nokkurn veginn hvar umræddur árekstur hafi átt sér stað. Ökumönnum ber hins vegar ekki saman um hvor þeirra reyndi að komast fram fyrir hinn, hvor þeirra hafi ekið beint áfram og hvor hafi skipt um akrein.

Af þeim gögnum sem liggja fyrir, þ.á.m. ljósmyndum sem M hefur lagt fram og bera það með sér að vera teknar á tjónsdegi, má ráða að skemmdir hafi orðið framarlega á vinstri hlið A og aftarlega á hægri hlið B. Ljósmyndir sem M hefur lagt fram af tjónsvettvangi, en þeim hefur ekki verið mótmælt sérstaklega, sýna að á vettvangi eru tvær akreinar með sömu akstursstefnu sameinaðar í eina, þannig að umferð af vinstri akrein er beint á hægri akrein. Miðað við lýsingar aðila á atvikum verður að miða við að þeir telji sig báðir hafa ekið eftir hægri akrein þegar ekið hafi verið í veg fyrir þá.

Af ljósmyndum af ákomum á bifreiðunum, en þeim hefur ekki verið hnekk, verður að telja útilokað að B hafi verið ekið eftir hægri akreininni, og A þeirri vinstri, enda vandséð hvernig staðsetning skemmda á bifreiðunum geti komið heim og saman við það. Er það því mat nefndarinnar að fyrirliggjandi gögn styðji við lýsingu M á atvikum og samræmist því að A hafi í aðdraganda áreksturs verið ekið eftir hægri akrein en B þeirri vinstri. Er það jafnframt álit nefndarinnar að ökumaður B hafi umrætt sinn ekki gætt

nægilega að áskilnaði 2. mgr. 20. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 um að áður en ökumaður ekur af stað frá vegarbrún, skiptir um akrein eða ekur á annan hátt til hliðar skuli hann ganga úr skugga um að það sé unnt án hættu eða óþarfa óþæginda fyrir aðra.

Niðurstaða.

Ökumaður B ber alla sök á umræddum árekstri.

Reykjavík, 10. júní 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Margrét Arnheiður Jónsdóttir

VARNARAÐILI HAFNAÐI AÐ HLÍTA ÚRSKURÐI

Mál nr. 115/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Slysátrygging ökumanns og eiganda.****Skráningarnúmer ökutækis (A)****Upplýsingaskylda vátryggðs. Vátryggður veldur vátryggingaratburði.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 25. mars 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Tölvupóstur V dags. 7. apríl 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 24. júní 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 2. júlí 2025.

Málsatvik.

Fram kemur í málskoti að hinn 11. desember 2023 hafi M lent í umferðarslysi sem varð með þeim hætti að bifreiðin A sem M tók, lenti aftan á annarri bifreið. Í slysinu hafi M orðið fyrir meiðslum. Með bréfi dags. 11. febrúar 2025 hafi V hafnað bótaskyldu úr slysátryggingu ökumanns og eiganda á grundvelli þess að M hafi veitt V rangar upplýsingar m.a. um aðdraganda slyssins og að framburður M hefði tekið verulegum breytingum frá því málið var fyrst tilkynnt til V. Taldi V ljóst að brotið hefði verið gegn 47. og 82. gr. laga um vátryggingarsamninga nr. 30/2004 er snúa að upplýsingaskyldu vátryggðs. Þá var vísað til þess að grunur væri til staðar um að atvikinu hefði verið valdið af ásetningi í því skyni að fá ranglega greiddar bætur og bæri V því ekki ábyrgð á grundvelli 27. og 89. gr. laganna. Engar frekari upplýsingar hafi borist M og hafi V hafnað því að veita frekari rökstuðning fyrir ákvörðun sinni. Í málinu liggi fyrir tjónstilkynning, afrit af fyrstu komum M á Læknavaktina eftir slysið og til heimilislæknis ásamt sjúkraþjálfunarbeiðni. Ekkert í fyrirliggjandi gögnum bendi til þess að framburður M hafi tekið breytingum frá því málið var fyrst tilkynnt til V. Á grundvelli þess telur M með öllu ósannað að slysinu hafi verið valdið af ásetningi líkt og V heldur fram.

Í tölvupósti V til nefndarinnar dags. 7. apríl 2025 er farið fram á að málinu verði frestað um óákveðinn tíma. Eðli málsins samkvæmt veiti V ekki frekari upplýsingar um málið að svo stöddu. Í viðbótarathugasemdum er því lýst yfir að V muni ekki hlíta úrskurði nefndarinnar verði komist að niðurstöðu um að bótaskylda sé til staðar.

Í viðbótarathugasemdum sínum vekur M athygli á því að V hafi hafnað bótaskyldu og hafi M kært þá ákvörðun til nefndarinnar líkt og lög um vátryggingarsamninga geri ráð fyrir. M hljóti því að eiga rétt á úrskurði frá nefndinni vegna málsins.

Álit.

V krefst þess að afgreiðslu þessa máls verði frestað um ótilgreindan tíma en gefur ekki nánari skýringar á þeirri beiðni sinni. Í 8. gr. samþykktar fyrir nefndina frá 17. desember 2021, er að finna heimild til að veita aðilum rýmri frest en þar er getið um innan hæfilegra marka. Í ljósi þess að V veitir takmarkaðar upplýsingar um ástæðu beiðnar sinnar um frest um ótilgreindan tíma, telur nefndin ekki unnt að gefa slíkan frest enda verður nefndin að gæta að málshraða. Verður málið því tekið til efnislegrar afgreiðslu.

Af gögnum málsins liggja fyrir tjónstilkynning, gögn um fyrstu komur M á Læknavakt og til heimilislæknis, ásamt sjúkraþjálfunarbeiðni. Ekkert í þessum gögnum bendir til þess að framburður M hafi tekið breytingum frá fyrstu tilkynningu til V eða að slysinu hafi verið valdið af ásetningi. Engin frekari gögn eða rökstuðningur hafa verið lögð fram af hálfu V til að styðja framangreindar fullyrðingar, þrátt fyrir að M hafi mótmælt þeim og krafist úrskurðar nefndarinnar samkvæmt lögum. Þessum gögnum hefur ekki verið hnekkð og má af þeim ráða að M hafi að minnsta kosti hlotið tímabundnar líkamlegar afleiðingar af umræddum árekstri. Er bótaskylda úr slysátryggingu ökumanns bifreiðarinnar A vegna líkamstjóns M því fyrir hendi.

Niðurstaða.

M á rétt á bótum vegna líkamstjóns úr slysátryggingu ökumanns og eiganda bifreiðarinnar A hjá V.

Reykjavík, 19. ágúst 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 116/2025.

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn vátryggingartaka (X)

Skaðabótaábyrgð. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 21. mars 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags 6. maí 2025, ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að ágreiningur lúti að því hvort að bótaskylda hafi stofnast úr ábyrgðartryggingu sem X er með hjá V, vegna tjóns sem M urðu fyrir í kjölfar vinnu starfsmanna X við húsnæði M. Í málskoti er atvikum nánar lýst með þeim hætti að M hafi 15. janúar 2024 haft samband við X þegar í ljós hafi komið að lagnir meðfram norðvesturhlið húss M hafi legið töluvert ofar en þær áttu að gera. Hafi starfsmenn frá X komið þann sama dag og fært lagnirnar neðar. Síðdegis sama dag, þ.e. eftir að því verki var lokið, hafi M tekið eftir því að það kólnaði hratt í húsinu og daginn eftir hafi allir ofnar verið orðnir kaldir og alveg heitavatnslaust í húsinu. Upplýsa M að þau hafi þá haft samband við pípulagningamann sem hafi komið daginn eftir, þ.e. 19. janúar, og sagt að sía væri full af sandi og að það væri hans mat að það mætti rekja til vinnu starfsmanna X tveimur dögum fyrr. Auk þessa upplýsa M að þau hafi tekið eftir því að snjóbræðslukerfi undir bílplani og tröppum sem liggja upp að útidýrahurð hússins, hafi ekki virkað eðlilega eftir framkvæmdir X. Sprungur hafi myndast í steiptum tröppunum, sem M telja að bendi til þess að frosið hafi í lögnum í kjölfar heitavatnsleysis. Í málskotinu færa M jafnframt rök fyrir því að tjónið verði rakið til saknæmrar háttsemi starfsmanna X enda hafi þeir ekki farið nægilega gætilega þegar þeir færðu umræddar lagnir né gengið úr skugga um það við lok verksins að umrædd sía væri ekki stífluð og því tryggt að streymi heitavatnsins yrði eðlilegt. Segjast M hafa í framhaldinu haft samband við X og síðan V. V hafi hins vegar hafnað bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu X.

Í athugasemdum V til nefndarinnar, dags. 6. maí 2025, kemur m.a. fram að málsaðilum ber ekki saman um það hvernær starfsmenn X unnu framangreint verk. Vísar V til þess að samkvæmt gögnum frá X hafi verið verið unnið 9. janúar 2024 en ekki 15. janúar eins og M byggja á. Sé atvikum lýst þannig í gögnum frá X að 9. janúar 2024 hafi X endurnýjað heimæð hitaveitu fyrir húseign M eftir að M hafi tilkynnt um að þau hafi grafið í lögnina við framkvæmdir sínar. Hafi M óskað eftir því að lögnin yrði lækkuð. Á meðan á þeim framkvæmdum hafi staðið hafi starfsmenn X lokað fyrir vatnið að húseigninni svo hægt væri að endurnýja heimæðina. Hafi framkvæmdin gengið vel.

Þá hafnar V því að orsakatengsl geti verið milli tjóns M og framkvæmda X við heimæðina og að ekki sé heldur hægt að rekja tjónið til saknæmrar háttsemi starfsmanna X. Bendir V á að hér hvíli sönnunarbyrðin á M. Er í því sambandi tekið fram að X hafni því alfarið að mistök hafi verið gerð af hálfu starfsmanna enda hafi þeir farið eftir viðurkenndu verklagi við verkið. Því sé ósannað að mikið magn af sandi hafi borist inn í lagnirnar í framkvæmdinni. Tekur V fram að við endurnýjun heimæðar sé lokað fyrir enda lagna þegar þær séu dregnar í lagnastæði til að varna því að óhreinindi komist inn í lagnir. Starfsmenn X hafi því sýnt aðgæslu við framkvæmdina. Þá tekur V fram að það sé ekki hluti af hefðbundnu verklagi að hreinsa síur í húseignum í kjölfar framkvæmda eins og að framan greinir. Líkt og fram komi í 9. gr. reglugerðar um tæknilega tengiskilmála hitaveitna nr. 488/2021 hreinsi X síur eftir þörfum. Ef húseigandi hefur samband og kvartar undan lélegum þrýstingi á heita vatninu fer starfsfólk X á staðinn. V bendir einnig á að X hafi upplýst að það sé hluti af eðlilegum rekstri hitaveitu að óhreinindi geti borist með heitu vatni. Það geti t.d. orðið úrfellingar vegna snefilefna í vatninu eða jarðvegur geti dregist með úr borholum. Þá bendir V á að þegar tjón M hafi átt sér stað hafi verið kalt í veðri og því meira álag á hitaveituna vegna aukinnar notkunar á heitu vatni. Samkvæmt upplýsingum frá Veðurstofu Íslands var meðalhiti í Reykjavík 14. janúar 2024 -5,3 °C, 15. janúar -5,4°C og 16. janúar -6,4 °C þ.e. töluvert undir frostmarki. V telur því ósannað að óhóflegt magn af sandi hafi komist að síunni í tengslum við það verk sem starfsmenn X unnu og því líklegt að sandur hafi verið til staðar í síunni áður en framkvæmdin hófst. Þá hafnar V því alfarið að umsögn pípulagningameistara geti talist

sönnun þess að óhreinindi á síunni hafi verið eftir framkvæmd X. Ljóst sé að ummæli hans séu til marks um að óhreinindi hafið verið í síunni en ekki hvenær þau hafi borist í hana. V telur því ósannað að orsakatengsl séu milli tjóns M og þess að óhreinindi voru í síu sem aftur hafi ollið hitavatnsleysi í húseigninni um tíma. Í þessu sambandi bendir V aftur á að samkvæmt gögnum frá X hafi verið verið unnið 9. janúar 2024 og að M byggji á að kólnað hafi í húsinu sama dag og verið var unnið. Visar V til þess að samkvæmt upplýsingum frá Veðurstofu Íslands hafi meðalhiti í Reykjavík 9. janúar 2024 verið + 7,4 °C, 10. janúar + 6,5°C og 11. janúar +7,1°C, þ.e. töluvert yfir frostmarki. Telur V því ljóst að ekki hafi frosið í lögnunum á þessu tímabili.

Þessu til viðbótar byggir V á því að þó tjónið yrði rakið til óhreinindanna í síu heitavatnsinntaks húseignarinnar líkt og málskotaaðili heldur fram sé það engu að síður mat V að bótaréttur sé ekki til staðar. Færir V ítarleg rök máli sínu til stuðnings.

Álit.

Ágreiningur þessa máls snýr að hugsanlegri skaðabótaábyrgð X á tjóni sem varð í húsnæði M. Byggir M á því að tjónið verði rakið til þess að starfsmenn X færðu til lagnir (heimæð) við húsnæðið og að þær framkvæmdir hafi leitt til þess að heitavatnslaust varð í húsnæðinu og snjóbræðslukerfi í bílaplani hafi hætt að virka, nokkuð sem hafi leitt til frostsKemmda. Telur M að orsök þessa hafi verið sú að við framkvæmdir starfsmanna X hafi sandur komist í inntakssíu. Jafnframt byggja M á því að tjónið verði rakið til saknæmrar háttsemi starfsmanna X.

Möguleg skaðabótaábyrgð X byggir á því að sýnt sé fram á að M eigi skaðabótakröfu á hendur X á grundvelli annað hvort sakarreglunnar eða reglunnar um ábyrgð vinnuveitanda. Báðar þessar bótareglur gera það m.a. að skilyrði að M takist að sanna að þau hafi orðið fyrir tjóni sem rekja megi til saknæmrar háttsemi X eða starfsmanna sem X ber vinnuveitandaábyrgð á og að orsakatengsl séu á milli þeirrar háttsemi og tjóns M.

Í málinu liggur fyrir yfirlýsing pípulagningameistara, dags. 22. október 2024. Þar segir m.a. að þegar hann kom í húsnæði M 17. janúar 2024 hafi inntakssían hjá X verið svo stífluð að ekkert vatn hafi komist þar í gegn fyrr en hann hafði hreinsað síuna. Taldi pípulagningameistarin að stífluna megi rekja til vinnu starfsmanna X tveimur dögum fyrr, þ.e. 15. janúar 2024. Tók hann sérstaklega fram að stíflan hafi verið það mikil að ekki væri möguleiki á að hún hafi myndast smám saman eða af eðlilegum ástæðum. Skýringarinnar sé því að leita í því að mikill sandur hafi komist í rörið við vinnu starfsmanna X 15. janúar 2024 sem hafi ollið því að ekkert heitt vatn komst inn í húsið strax frá þeim degi og þar til hann losaði stífluna 17. janúar 2024.

Eins og gerð hefur verið grein fyrir að framan er ágreiningur um það í málinu hvenær starfsmenn X unnu hið umrædda verk. Á meðan M byggir á því að verið hafi verið unnið 15. janúar 2024 fullyrðir X að það hafi verið unnið 9. janúar sama ár. Gegn eindreginni neitun X telur nefndin ósannað að umrætt verk hafi verið unnið 15. janúar heldur beri að miða við að það hafi verið unnið 9. janúar 2024, þ.e. sex dögum áður. Eins og að framan greinir lögðu M fram yfirlýsingu frá pípulagningarmeistara þar sem m.a. kom fram að hann telur að stíflan hafi ekki getað myndast smám saman eða af eðlilegum ástæðum. Af því má að mati nefndarinnar draga þá ályktun að ef rekja hefði mátt stífluna til verks þess sem starfsmenn X unnu 9. janúar, þá hefði heitavatnsleysi átt að verða vart mun fyrr en raunin varð. Nefndin telur því ósannað að orsakatengsl séu milli þess verks sem starfsmenn X unnu 9. janúar og hitavatnsleysi sem varð vart 15. janúar og í framahaldi af því þess tjóns sem M byggja á að rakið verði til heitavatnsleysisins.

Að fenginni framangreindri niðurstöðu telur nefndin ekki þörf á að fjalla frekar um þá málsástæðu M að tjónið verði rakið til saknæmrar háttsemi starfsmanna M. Niðurstaðan verður því sú að M eiga ekki rétt á skaðabótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Niðurstaða.

Því er hafnað að bæta beri tjón M úr ábyrgðartryggingu þeirri sem X er með hjá V.

Reykjavík, 18. júní 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Margrét Arnheiður Jónsdóttir

Mál nr. 117/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Tegund vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Heiti vátryggingartaka (X)

Skaðabótaábyrgð. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 25. mars 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 25. apríl 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 5. maí 2025.

Málsatvik.

Í málskoti er atvikum lýst þannig að 10. janúar 2023 hafi M orðið fyrir slysi við vinnu sína í smiðju hjá X. Hafi hann starfað hjá X við suðu og málmvinnu frá 2019. Honum hafi hins vegar verið sagt upp störfum á meðan hann var óvinnufær í kjölfar slyssins. Í gögnum málsins er m.a. að finna læknisvottorð þar sem M er metinn óvinnufær í fleiri mánuði frá slysdegi. Þá liggur fyrir í málinu matsgerð þar sem varanlegur miski M vegna afleiðinga slyssins er metinn 2 stig.

M upplýsir að tildrög slyssins hafi verið þau að hann hafi verið við suðuvinnu þegar hann hafi tekið eftir því að samstarfsmaður hans hafi átt í erfiðleikum með að stafla málmstöngum saman á gólfi smiðjunnar. Fullyrðir M að vinnuaðstaðan umræddan dag hafi verið sérstaklega hættuleg vegna skorts á öryggisráðstöfunum, slæmrar verkstjórnar og óskipulagðra vinnuferla. Segir M að þar sem engin viðeigandi geymsluaðstaða hafi verið til staðar fyrir málmstangir hafi þeim verið staflað á gólfíð í stað þess að vera settar í örugga rekka. Á sama tíma og starfsmenn hafi verið að vinna sína vinnu hafi umræddar stangir jafnframt verið fluttar um vinnurýmið. M fullyrðir að þessi framkvæmd hafi skapað umtalsverða hættu fyrir starfsmenn. Þá segir M að þar sem flutningurinn á málmstöngunum í umrætt sinn hafi truflað hans vinnu hafi hann stoppað hana og farið að aðstoða vinnufélaga sinn sem hafi átt í erfiðleikum með að stafla málmstöngunum. Hafi þeir síðan hjálpast að við að stafla stöngum saman á gólfinu. Hafi samstarfsmaðurinn stjórnað taliukrana á meðan M hafi stýrt stöngunum á réttan stað. Slysið hafi síðan orðið með þeim hætti að stjórnandi kranans hafi skyndilega og án viðvörunar slakað um það bil 100 kg. málmstöng niður sem við það hafi fallið af miklum krafti á vinstri hendi M. Hafi hann í framhaldinu leitað á bráðamóttöku þar sem brot á miðhandarbeini vinstri handar M hafi verið staðfest. Hafi hann verið settur í gips.

M byggir á því að slysið megi reka til saknæmrar háttsemi samstarfsfélagans, þ.e. kranastjórnans, skorts á skipulagi, verkstjórn og öryggisráðstöfunum, allt atvik sem M telur að hefði mátt fyrirbyggja með réttum vinnubrögðum. Máli sínu til frekari stuðnings vísar M í 13. og 42. gr. laga nr. 46/1980 þar sem fram komi að atvinnurekanda beri að sjá til þess að vinnustaður sé þannig úr garði gerður að gætt sé fyllsta öryggis og góðs aðbúnaðar og hollustuhátta. Þá sé jafnframt tekið fram í 37. gr. sömu laga að haga skuli vinnu, meðferð á tækjum og framkvæmd þannig að gætt sé fyllsta öryggis, góðs aðbúnaðar og hollustuhátta. Jafnframt vísar M í reglur nr. 367/2006 um notkun tækja. Þessu til viðbótar bendir M á að samkvæmt 21. og 23. gr. framangreindra laga sé verkstjóri fulltrúi vinnuveitanda á vinnustað og beri ábyrgð á því að tryggja fullnægjandi aðbúnað hollustuhætti og öryggi innan þess starfssviðs sem hann stjórnar. Þá sé einnig tekið fram í 2. mgr. 23. gr. að verkstjóri skuli grípa til nauðsynlegra ráðstafana til að koma í veg fyrir hættu á slysum, verði hann var við aðstæður sem geta leitt til slíkrar hættu, en ljóst sé að sú hafi verið raunin um þær aðstæður sem leiddu til slyss M. M tekur einnig fram að hann hafi aðstoðað samstarfsmann sinn þar sem hann taldi það vera hluta af þeim störfum sem honum bar að sinna sem starfmaður X og að slík aðstoð hefði ekki átt að fela í sér sérstaka hættu nema ranglega væri staðið að verki eins og raunin hafi verið um stjórnanda kranans.

Þessu til viðbótar er í málskoti bent á að í tilkynningum til Vinnueftirlitsins, dags. 16. janúar 2023, og SÍ, dags. 6. desember 2023, komi fram hvernig slysið hafi atvikast. X hafi því frá upphafi haft fulla vitneskju um atburðarásina. Kranastjórinn sem hafi stýrt verkinu hafi einnig haft fulla vitneskju um að M hafi verið að hjálpa honum. Þá sé ekkert í málinu sem bendi til þess að M hafi sjálfur valdið slysinu.

Þá er í bréfi frá lögmanni M til V, dags. 6. desember 2023, vísað til þess að slysið hafi ekki verið tilkynnt til Vinnueftirlitsins á slysdegi eins og X hafi borið samkvæmt 79. gr. laga nr. 46/1980. Það hafi leitt til þess að engin rannsókn á slysinu hafi farið fram af hálfu Vinnueftirlitsins. Byggir M á því að vegna þessa beri að leggja frásögn hans af tildrögum slyssins til grundvallar í málinu, samanber dómaframkvæmd Hæstaréttar.

Í bréfi V til lögmanns M, dags. 22. mars 2024, og í athugasemdum V til nefndarinnar, dags. 25. apríl 2025, er því hafnað að X beri skaðabótaábyrgð á slysi M. Telur V ósannað að slysið verði rakið til saknæmrar háttsemi starfsmanna X, ófullnægjandi vinnuaðstæðna eða þess að verkstjórn hafi verið ábótavant. Bendir V á að M hafi unnið hjá X frá 2019 og hafi því haft töluverða reynslu af því að vinna á umræddu vinnusvæði. Þá sé það óumdeilt að M hafi komið úr öðru verki til að aðstoða kranastjórnann. Byggir V jafnframt á því að stjórnandi kranans hafi ekki vitað af M. Hvað seina tilkynningu til Vinnueftirlitsins varðar þá telur V að það eigi ekki að hafa áhrif í málinu enda verði ekki séð að hægt hefði verið að sýna fram á nokkuð annað en það sem liggur fyrir í gögnum málsins þó rannsókn hefði farið fram samdægurs.

Í viðbótarathugasemdum M til nefndarinnar, dags. 5. maí 2025, er því mótmælt að M hafi óumbeðinn gripið inn í vinnuferlið. Þá er því jafnframt hafnað að slysið verði rakið til aðgæsluleysis M né að hann hefði átt að gera sér grein fyrir hættunni vegna reynslu sinnar. Þá er því einnig mótmælt að ekki hafi verið þörf á verkstjórn vegna eðlis viðkomandi verks. Að lokum er áréttað að drátturinn sem varð á tilkynningu til Vinnueftirlitsins hafi valdið því að engin rannsókn fór fram. Er þeim rökum V sérstaklega mótmælt að slík rannsókn hefði ekki getað leitt neitt það í ljós sem ekki liggi fyrir í gögnum málsins.

Álit.

Ágreiningur þessa máls snýr að hugsanlegri skaðabótaábyrgð X á líkamstjóni M. Mögulegur bótaréttur byggir á því að M eigi skaðabótakröfu á hendur X á grundvelli sakarreglunnar eða reglunnar um ábyrgð vinnuveitanda. Báðar þessar bótareglur gera það m.a. að skilyrði að M takist að sanna að tjónið verði rakið til saknæmrar háttsemi X eða starfsmanna sem X ber vinnuveitandaábyrgð á. Í tilvikum vinnuslysa getur þó sú tilkynningarskylda sem hvílir á vinnuveitanda eftir atvikum haft áhrif á það hvaða atvikalýsingu ber að leggja til grundvallar við mat á því hvort um saknæma háttsemi hafi verið að ræða. Í gögnum málsins kemur fram að M byggir á því slysið megi rekja til mistaka samstarfsfélagans, þ.e. kranastjórnans, skorts á skipulagi, verkstjórn og öryggisráðstöfunum, allt atvik sem M telur að hefði mátt fyrirbyggja með réttum vinnubrögðum. Að framan, undir málsatvik, er að finna nánari umfjöllun um rök M fyrir framangreindu.

Í 1. mgr. 79. gr. laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum segir eftirfarandi: „Atvinnurekandi skal án ástæðulausrar tafar tilkynna til Vinnueftirlits ríkisins öll slys þar sem starfsmaður deyr eða verður óvinnufær í einn eða fleiri daga, auk þess dags sem slysið varð. Slys þar sem líkur eru á að starfsmaður hafi orðið fyrir langvinnu eða varanlegu heilsutjóni skal tilkynna Vinnueftirlitinu eigi síðar en innan sólarhrings.“ Það liggur fyrir að X uppfyllti ekki réttilega framangreinda tilkynningarskyldu og að engin rannsókn fór fram af hálfu Vinnueftirlitsins. Nefndin telur að óvinnufærni M í kjölfar slyssins, framangreint brot á tilkynningarskyldu og sú staðreynd að Vinnueftirlitið rannsakaði ekki slysið, hafi gefið X ástæðu til að hlutast til um að málsatvik yrðu nánar upplýst. Það gerði X ekki. Í því mæli sem ágreiningur um málsatvik og vinnutilhögun snýr að atriðum sem ástæða er til að ætla að hefði mátt upplýsa betur með slíkri rannsókn, þar með talið að sjá til þess að vitnisburður þess nafngreinda einstaklings sem í tilkynningu X um slysið til V, dags. 24. febrúar 2023, er sagður hafi verið sjónarvottur að slysinu væri lagður fram í málinu, verður X því að mati nefndarinnar að bera hallann.

Þegar svo háttar til sem að framan greinir og ágreiningur er uppi í máli um atvik máls, getur vanrækslan leitt til þess að frásögn þess sem hefur orðið fyrir tjóni verði lögð til grundvallar í málinu. Nefndin telur að sú sé raunin í tilvikum M. Því beri að leggja frásögn hans um atvik máls, þar með talið um aðstæður á vinnustað, meintan skort á verkstjórn og hver þáttur kranastjórnans var, til grundvallar mati á því hvort bótaskilyrði teljist uppfyllt. Eins og mál þetta liggur fyrir telur nefndin að þetta leiði til þess að fallast beri á að slys M verði rakið til saknæmrar háttsemi sem X beri skaðabótaábyrgð á. M á því rétt á að fá tjón sitt bætt úr ábyrgðatryggingu þeirri sem X er með hjá V.

Niðurstaða.

M á rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 25. júní 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

LEIÐRÉTTUR ÚRSKURÐUR

Mál nr. 119/2025

VARNARAÐILI HAFNAÐI AÐ HLÍTA ÚRSKURÐI

Nafn málskotsaðila: (M)

Nafn varnaraðila: (V)

Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnurekstrar.

Skaðabótaábyrgð. Gáleysi. Gildissvið váttryggingar.

Gögn.

4. Málskot mótttekið 26. mars 2025, ásamt fylgiskjölum.
5. Athugasemdir V, dags. 16. apríl 2025, ásamt fylgiskjölum.
6. Viðbótarathugasemdir M, dags. 9. maí 2025, ásamt fylgiskjölum
7. Viðbótarathugasemdir V, dags. 2. júní 2025, ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að V hafi hafnað bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu atvinnurekstrar vegna tjóns í skólahúsnæðinu X 25. nóvember 2024 sem starfsmaður M varð valdur að. Höfnunin byggist á því að þar sem verksamningur væri til staðar milli M og sveitarfélagsins K þá fari um tjónið eftir reglum um skaðabætur innan samninga sem váttryggingin bæti ekki. M telur að afstaða V sé röng.

Fram kemur að málavextir hafi verið þeir að starfsmaður M (A) hafi verið að tengja sprinklerstúta í kerfislofti í nýbyggingu og annar starfsmaður (B) hafi farið í sama verkþátt á öðrum stað í húsinu. A hafi síðan hleypt vatni inn á vatnsúðakerfið til að þrýstiprófa það og horft á þrýstingin rísa á kerfinu. Þá hafi vatn byrjað að fossa út úr stút í vinnunni hjá B og A sér að þrýstingur fellur og fer að skoða kerfið til að ákveða hvað skuli gera þegar B kemur og saman klára þeir að loka fyrir kerfið. Það flæddi töluvert magn vatns um rýmið og umfangi tjónsins er lýst í sér fylgiskjali sem verkfræðistofa gerði.

Í málskoti kemur fram að það sé til staðar verksamningur milli M og K en það þýði ekki að skaðabótaábyrgðin hafi stofnast innan samnings og í raun hafi verksamningurinn ekkert með ábyrgð á því tjóni að gera sem varð vegna mistaka starfsmanna M við framkvæmd verksins. M telur að öll verk í verktöku byggji á samningum milli verktaka og verkkaupa og skipti þar engu máli hvort samningurinn sé gerður skriflega eða munnlega. Tilvist verksamnings breyti engu varðandi réttarstöðu aðila enda sé tjónið ekki vegna brota á samningi eða vanefndum samnings. Útboðsskilmálar séu hluti af verksamningi eins og komi fram í verksamningnum og þar kemur fram að verktaki skuli leggja fram skírteini um frjálsa ábyrgðartryggingu fyrir tjóni sem hann kunni að valda verkkaupa eða þriðja aðila. Afstaða V þjóni engan veginn þeim tilgangi sem henni er ætlað að hafa að óbreyttum váttryggingaskilmálum og vandséð hvers vegna M ætti að hafa váttrygginguna ef hún bætir ekki tjón í pípulagningarstarfsemi sem hann vinni fyrir aðra á grundvelli verksamnings. Þá hefði V átt að veita M upplýsingar um váttrygginguna þannig að hún væri í samræmi við þarfir hans og á því formi að hann hefði getað tekið upplýsta ákvörðun.

Í viðbótarathugasemdum M er gerð athugasemd við það sem V heldur fram um að það sé til staðar misræmi um það hvernig tjónið atvikaðist og að það hafi þýðingu við mat á bótaskyldu. M hafi lýst tjóninu með sama hætti frá upphafi en í upphaflegu minnisblaði hafi ekki verið til staðar allar upplýsingar um orsakir leka og það hafi verið leiðrétt með uppfærðu minnisblaði. K sé að vinna að því að taka saman heildarkostnað tjónsins en ágreiningur um bótaskyldu sé hjá úrskurðarnefndinni óháð fjárkröfu. Vegna afstöðu V hafi M fengið G, verkfræðing, til að reikna út vatnsmagn sem hafi komið úr lögninni á þeim tíma og reyndar einnig ef flætt hefði í 3 mínútur, á fullum þrýstingi og miðað við það vatnsmagns sem var í lögninni og það hafi verið mun minna magn en ef stútur hefði gefið sig eins og V haldi fram. Því er mótmælt að verkliðurinn hefi ekki verið unnin í samræmi við verklýsingu. Í verklýsingu komi fram að við þrýstiprófun skuli verktaki kalla eftirlitsmann verkkaupa á vettvang í byrjun og lok prófunarinnar og skuli hann taka kerfið út og samþykkja prófunina. Tölvupóstur staðfesti að svo hafi verið. Þá mótmælir M því að honum hafi verið falin umráð K, að utan eða innan, með því að hafa tekið að sér vinnu við pípulagnir við skólann. K hafi aldrei afhent M umráðin heldur hafi M unnið þar með heimild K á grundvelli verksamnings ásamt öðrum verktökum og iðnaðarmönnum. Þá beri að skýra grein 5.2. skilmála váttryggingar þröngt enda sé um undantekningarreglu að ræða. Vegna

tilvísunar í 5.3. gr. þá telur M ákvæðið ekki eiga við þar sem hann hafi ekki tekið að sér viðgerð heldur sé um nýtt verk að ræða.

Í bréfi V kemur fram að tjónið sem mál þetta fjallar um hafi verið tilkynnt sama dag og í framhaldi af því hafi fulltrúar V farið á vettvang til að fá skýrari mynd af aðstæðum. Engin skýrsla hafi verið gerð um þá vettvangsskoðun. 29. nóvember 2025 hafi V borist minnisblað M vegna atviksins og hafi þá birst misræmi í frásögn M. Í upphaflegri tilkynningu hafi komið fram að leki hafi komið upp í X og svo vírst sem sprinkler stútur hafi gefið sig eða sprungið en í minnisblaðinu sé atvikum lýst með þeim hætti að að sprinkler kerfi hafi óvænt gefið sig. Fram kemur hjá V að hlutverk fjálsra ábyrgðartrygginga sé að greiða tjónþola skaðabætur hafi váttryggður bakað sér skaðabótaábyrgð utan samninga og tjónþoli ekki meðsekur eða meðábyrgur. Þá sé V ekki bundið af því að váttryggingartaki viðurkenni skaðabótaábyrgð. V telur misræmi um það í gögnum málsins hvernig tjónið atvikaðist og að minnisblaðið beri með sér að tjónið beri með sér að sprinkler lögn hafi skyndilega gefið sig. Umfang tjónsins bendi enn fremur til þess að langan tíma hafi tekið að skrífa fyrir lögnina þar sem mikið vatn hafi streymt úr lagnakerfinu áður en skrífað var fyrir vatnið. Umfang tjónsins og skemmdirnar komi því heim og saman við lýsinguna í minnisblaðinu. Ólíklegt verði að teljast að svo mikið vatnsmagn gæti hafa streymt úr lögnunum ef starfsmaður M hafi staðið við lagnakrana og orðið var við þrýstingsfall á lögninni. V telur því verulegar líkur á því að tjónið hafi orðið vegna skyndilegrar bilunar í lögninni en ekki vegna mistaka af hálfu M. M beri sönnunarbyrði um það hvernig tjónið orsakaðist og verði að bera hallan af því ef vafi leikur á málsatvikum og því hvernig tjónið orsakaðist. Fram kemur í bréfi V að samkvæmt verksamningnum beri M ríkari ábyrgð en almennt leiðir af skaðabótaábyrgð utan samninga og að í útboðslýsingu og verklýsingu sé tekið fram hvernig staðið skuli að þrýstiprófun slökkviúðalagna. Fram komi að M beri ábyrgð á öllum kostnaði sem hljótist af tjóni sem verði á innsteyptum hlutum þegar svo beri undir vegna borunar í þá eða annarra athafna verktaka. Þannig hafi M gengist undir ábyrgð á grundvelli samningsins sem sé víðtækari heldur en almenn skaðabótaábyrgð utan samninga. Lýsing M beri með sér að hann hafi farið á svig við fyrrgreind fyrirmæli verksamningsins um framkvæmd þrýstiprófunar í umrætt sinn og verði tjónsatvikið þ.a.l. með beinum hætti rakið til brota á verksamningnum. Þar sem engin skaðabótakrafa hafi borist V sé ljóst að ekki sé um að ræða skaðabótaskyldu utan samninga að ræða. Þá telur V að ábyrgð þess sé takmörkuð við undanþáguákvæði í 5. Telji verði að sá aðili sem takið að sér „alla lagnavinnu innanhúss“ í nýbyggingu hafi hana í vörslum sínum að innanverðu í skilningi 5.2. gr. skilmálans. Þessu ákvæði til fyllingar sé ákvæði í 5.3. gr. skilmálans þar sem kveðið er á um að trygging taki ekki til ábyrgðar vegna skemmda á munum sem hinn tryggði taki að sér að gera við, hreinsa, setja upp eða vinna við með einum eða öðrum hætti. Þar undir fallir allir þeir verkþættir sem lýst sé í samningi milli M og verkkaupa.

Í viðbótarathugasemdum V kemur fram að ítarlegri lýsing M sem hafi borist 17. janúar 2025 sé í ósamræmi við það sem fram kom í minnisblaðinu og þá lýsingu sem er í tjónstilkynningu að því leyti sem snýr að háttsemi starfsmanns. Annars vegar segi í tjónstilkynningu að starfsmaður hafi skrífað tappann úr, það hafi lekið smá og síðan hafi fossað úr lögninni en í viðbótarathugasemdunum segir að þegar starfsmaðurinn hafi byrjað að skrífa tappann úr kerfinu hafi hann „poppað“ úr. Ekki verði fallist á það með M að ekki hafi legið fyrir allar upplýsingar orsakir lekans við gerð minnisblaðið og V verði að líta á minnisblaðið sem frumgagn málsins þar sem það hafi komið þegar óskað var eftir upplýsingum. Þá bendir V á að ekki séu alltaf skýr mörk milli skaðabótaábyrgðar innan og utan samninga og taka verði mið af efni og eðli samninga þegar mörkin séu skýr. Megineinkenni skaðabótaábyrgðar utan samninga sé að þar sé jafnan ekki réttarsamband milli aðila, heldur stofnist slíkt samband við hina skaðabótaskyldu háttsemi. V bendir á að í verksamningum hafi M tekið að sér skýlausa ábyrgð á tjóni sem verði við framkvæmd verksins og að slík bótaábyrgð sé sérstaklega undanskilin skv. skilmálum váttryggingarinnar í 4. gr. Umrætt tjón verði rakið til þess að starfsmenn M viku frá samningsskyldum sínum við meðferð fasteignarinnar og framkvæmd verksins.

Álit.

Í váttryggingarskilmálum sem gilda í máli þessu kemur fram í 2. gr. að váttryggingin taki til skaðabótaábyrgðar utan samninga sem falli á váttryggðan vegna slysa á mönnum eða skemmda á munum vegna starfsemi þeirrar sem getið sé í skírteini. Þá kemur fram að skilyrði skaðabótaábyrgðar sé að slys eða skemmdir verði raktar til skyndilegs og óvænts atburðar. Ágreiningur er í málinu um það hvernig tjón það sem málið fjallar um bar að. Tjónið varð 25. nóvember 2024 og sama dag tilkynnir M um tjónið til V. Í þeirri tilkynningu er greint frá því að tjónið sé að rekja til vinnu tveggja starfsmanna M eins og

greint er frá í málavaxtalýsingu. M fær minnisblað frá Y dags. 29. nóvember 2024 þar sem fram kemur að unnið hafi verið við sprinkler kerfi í skólanum og svo virðist sem sprinkler stútur hafi gefið sig eða sprungið. Síðara minnisblaðið er dags. 17. desember 2024 og þar kemur fram að lekin hafi átt sér uppstöðu í sprinkler kerfi en aðdraganda lekans ekki lýst frekar. Líta verður svo á að tilkynning M til V sama dag og tjónið varð sé frumgagn um aðdraganda tjónsins. Eins og fram kemur í málavaxtalýsingu var starfsmaður A að tengja sprinklerstúta í kerfislofti í nýbyggingu og starfsmaður B hafi farið í sama verkþátt á öðrum stað í húsinu. A hafi síðan hleypt vatni inn á vatnsúðakerfið til að þrýstiprófa það og horfi á þrýstingin rísa á kerfinu. Þá hafi vatn byrjað að fossa út úr stút í vinnunni hjá B og A sér að þrýstingur fellur og fer að skoða kerfið til að ákveða hvað skuli gera þegar B kemur og saman klára þeir að loka fyrir kerfið. Það hlýtur að kalla á sérstaka aðgæslu þegar vatni er hleypt á aftur á vatnsúðakerfi í stórrí byggingu. Vanræksla A vegna þessa verður af þeim sökum talið gáleysi af hálfu A þ.e. að hleypa vatni á kerfið án þess að kanna nægjanlega vel hvort mögulega sé opið fyrir kerfið á öðrum stað í húsinu. Með vísan framangreinds og þess að tjónið er að rekja til saknæmrar háttsemi starfsmanns M fellur það undir 2. gr. skilmála vátryggingarinnar og er þar af leiðandi bótaskyld, en þó með því fororði að ekki liggur fyrir kröfugerð K og því er ekki forsendur til að taka afstöðu til þess hvort einhver hluti tjónsins falli undir undanþáguákvæði skilmála vátryggingarinnar.

Niðurstaða.

M á rétt á að tjónið sé bætt úr ábyrgðartryggingu atvinnurekstrar hjá V, að því marki sem sýnt verður fram á umfang tjóns og það falli ekki undir undanþáguákvæði skilmála vátryggingarinnar.

Reykjavík, 1. júlí 2025.
rafræn undirskrift

Sóley Ragnarsdóttir

Jóhann Tómas Sigurðsson

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 120/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.****Nafn vátryggingartaka ábyrgðartryggingar(X)****Skaðabótaábyrgð. Sönnun.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 24. mars 2025, ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V dags. 14. apríl 2025 ásamt fylgiskjöllum.
3. Viðbótarathugasemdir M dags 29. apríl 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að hinn 31. júlí 2024 hafi M orðið fyrir vinnuslysi er hann var að störfum fyrir fyrirtækið Y, en hann er jafnframt eigandi þess. Var M að mála þakkant, er vindhviða skall á vinnupalli sem hann stóð á þannig að pallurinn þeyttist frá húsinu. Féll M þá af pallinum og fékk hann yfir sig með þeim afleiðingum að hann hlaut nokkurt líkamstjón. M krefst bóta úr ábyrgðartryggingu X, sem leigði Y vinnupallinn, þar sem pallurinn hafi verið vanbúinn og engar leiðbeiningar hafi fylgt honum við leiguna. Pallurinn hafi þannig ekki verið búinn veggfestingum, stuðningsstoðum eða öðrum búnaði sem væri til þess fallinn að tryggja stöðugleika hans, svo sem skylt hafi verið samkvæmt nánar tilgreindum ákvæðum reglugerðar um röraverkpalla nr. 729/2018. Hafi X borið að láta festingar fylgja pallinum, enda hafi hámarkshæð hans verið meiri en heimilt sé án festinga af einhverju tagi. Þegar M tók pallinn á leigu hafi honum ekki verið boðið að leigja stuðningsstoðir eða festingar með pallinum. Þegar M skilaði pallinum hafi starfsmaður X tjáð M að pallurinn hefði þurft að vera búinn höldum eða stuðningshlífum og hafi hann með því viðurkennt vanbúnað pallsins. Vísar M þá einnig til 29. gr. laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum framangreindu til stuðnings. X stundi útleigu vinnupalla í atvinnuskyni og verði að gera strangar kröfur til vandaðra vinnubragða þess enda eigi leigutakar að geta treyst því að vinnupallar sem þeir leigi af X séu öruggir í notkun og uppfylli kröfur laga og reglugerða. Hefði vinnupallurinn uppfyllt þær kröfur hefði hann verið mun stöðugri og þar af leiðandi ekki oltið um koll með fyrrgreindum afleiðingum. Er jafnframt byggt á því að engar leiðbeiningar hafi fylgt vinnupallinum, svo sem skylt sé samkvæmt 2. mgr. 29. gr. laga nr. 46/1980. Slíkar leiðbeiningar hafi verið nauðsynlegar til að tryggja rétta meðferð pallsins og öryggi notenda hans. Ætla megi að þær hefðu m.a. fjallað um mikilvægi þess að festa pallinn við vegg eða koma fyrir öðrum öryggisbúnaði og hefðu þá gefið M tilefni til að grípa til aðgerða eða jafnvel taka ákvörðun um að nota ekki pallinn. Séu því bein orsakatengsl milli þeirrar vanrækslu X og slyss M. Á grundvelli alls framangreinds sé sýnt að slys M verði rakið til saknæmrar og ólögmætrar háttsemi X og starfsfólks þess og því sé bótaskylda úr ábyrgðartryggingu þess til staðar.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að V hafi hafnað bótaskyldu vegna slyssins þar sem ekki væri sýnt að X eða starfsfólk þess hefðu sýnt af sér háttsemi sem leitt hefði til slyssins. Samkvæmt X sé pallurinn sem um ræði leigður út í einingum og sjái leigutakar sjálfir um að setja hann saman og stilla honum upp. Hægt sé að leigja álstoðir og sérstakar stuðningsstoðir og séu þær almennt boðnar til leigu, sér í lagi þegar fram komi að til standi að vinna í tiltekinni hæð. Liggi ekki annað fyrir en að svo hafi verið gert í þessu tilviki og að M hafi haft fullt tækifæri til að leigja slíkan búnað. Hafi það verið á ábyrgð M að óska eftir stuðningsstoðum hafi hann talið að aðstæður gerðu kröfu um það. Þá vísar V til leiguskiðmála X, sem aðgengilegir séu á heimasíðu þess, en þar komi bæði fram að leigutaka beri að kynna sér ástand búnaðarins svo og að honum beri að kynna sér rétta notkun og meðferð þess búnaðar sem tekinn er á leigu. Í leiguskiðmálum X sé þá vísað til reglugerðar um notkun tækja og reglugerðar um röraverkpalla auk laga nr. 46/1980. Sé það því á ábyrgð leigutaka að sýna aðgæslu við meðferð leigðs búnaðar og að tryggja að notkun hans sé í samræmi við lög og reglur. Hafi vinnupallurinn verið í fullu samræmi við ákvæði laga nr. 46/1980 og ekkert í gögnum málsins beri með sér að hann hafi verið vanbúinn á einhvern hátt. M hafi þá tvívegis áður tekið sama pall á leigu og ætti hann því að hafa kynnt sér eiginleika hans og útbúnað. Verði að gera þá kröfu til fyrirtækja sem sérhæfi sig í iðnaðarstörfum að þau sýni ábyrgð við notkun búnaðar og gæti þess að hann sé ekki notaður við hættulegar aðstæður. Hafi veður á slyssdegi þá verið með þeim hætti að vinna á vinnupalli var verulega varasöm. Það sé á ábyrgð vinnuveitanda að tryggja að vinna geti farið fram með öruggum hætti og þeirri

ábyrgð verði ekki varpað á leigusala búnaðar. Hvað varði skort á leiðbeiningum þá hafi vinnupallar sem þessir verið notaðir um árabíl og ættu flestir iðnaðarmenn að vera kunnugir réttri uppsetningu þeirra. Þá séu ítarlegar leiðbeiningar um notkun roraverkpalla aðgengilegar á heimasíðu Vinnueftirlitsins. Ekki sé hægt að byggja á því að starfsfólk X hafi ekki veitt fullnægjandi leiðbeiningar, enda séu greinargóðar leiðbeiningar í leiguskiðmálum og í reglugerð um roraverkpalla. Þá verði að gera þá kröfu til leigutaka að þeir beiti almenntri skynsemi við uppsetningu vinnupalla og gæti þess að stöðugleiki þeirra sé tryggður. Samkvæmt framansögðu hafi með engu móti verið sýnt fram á að slys M hafi orsakast af saknæmri og ólögmætri hátt sem X eða starfsfólks þess.

Í viðbótarathugasemddum M er því hafnað að leiguskiðmálar X hafi nokkurt vægi við úrlausn málsins enda byggji krafa M á því að X hafi vanrækt þá lögbundnu og ófrávíkjanlegu skyldu sem leiði af 29. gr. laga nr. 46/1980 um að þeim sem leigir út tæki og búnað til notkunar á vinnustöðum beri að tryggja að búnaðurinn standist kröfur laga og reglugerða og að viðeigandi leiðbeiningar séu veittar um notkun hans. Þess utan hafi Y ekki verið bundið af umræddum leiguskiðmálum enda hafi því ekki verið kunnugt um þá við samningsgerð. Fulltrúi Y hafi þá ekki undirritað skilmálana við samningsgerð þrátt fyrir að beinlínis sé gert ráð fyrir því í skilmálunum. Ekki sé heldur vísað til umræddra skilmála í reikningi vegna viðskiptanna né í leigusamningi vegna fyrri viðskipta aðila. M og öðrum starfsmönnum Y hafi þá verið ómögulegt að kynna sér rétta notkun og meðferð vinnupallsins þar sem engar leiðbeiningar hafi fylgt honum við leiguna. Við leiguna hafi M tjáð starfsmanni X hve háan vinnupall hann vildi taka á leigu. Hafi hann á engum tímapunkti verið upplýstur um að nauðsynlegar stoðir og/eða festingar fylgdu ekki og að leigja þyrfti þær sérstaklega. Þá er því hafnað að veðuraðstæður á slysdegi hafi ekki hentað til verksins. Sú staðreynd að mesta vindhviði í Reykjavík þennan dag hafi mælst 21,5 metrar á sekúndu segi ekkert til um aðstæður á vettvangi þegar slysið varð. Er jafnframt bent á það að hefði hæð pallsins verið til samræmis við áskilnað reglugerðar um roraverkpalla eða hann búinn einhvers konar stuðningi hefði ekki komið til slyssins. Það sé ekki skilyrði bótaskyldu að hin bótaskylda háttsemi sé meginorsök tjóns heldur nægi að hún sé meðorsök þess. Er þá áréttað að á X hafi hvílt lögbundin skylda til að láta nauðsynlegar og auðskildar leiðbeiningar fylgja með útleigðum búnaði. Hvorki leiguskiðmálar X né reglugerð um roraverkpalla, sem þess utan hafi ekki verið afhent, hafi að geyma leiðbeiningar sem uppfylli framangreindan áskilnað.

Álit:

Samkvæmt 2., sbr. 1. og 3. mgr., 29. gr. laga nr. 46/1980 skal sá sem m.a. leigir út búnað sem ætlaður er til notkunar við atvinnurekstur láta nauðsynlegar og auðskildar leiðbeiningar á íslensku um t.d. uppsetningu og frágang fylgja með þegar umræddur búnaður er afhentur. Af framangreindu má telja ljóst að X bar að láta leiðbeiningar fylgja með pallinum er hann var afhentur Y. Vísan til reglugerðar um roraverkpalla í leiguskiðmálum telst ekki uppfylla framangreindan áskilnað, enda felur reglugerðin ekki í sér leiðbeiningar framleiðanda heldur áskilur aðeins að farið skuli að þeim. Ákvæði leiguskiðmála X um að leigutaka beri að kynna sér rétta notkun og meðferð þess búnaðar sem hann hefur á leigu uppfyllir heldur ekki framangreindan áskilnað, enda ekki um leiðbeiningar sem slíkar að ræða. Þá getur slíkt ákvæði ekki leyst X sem leigir út m.a. roraverkpalla í atvinnuskyni, undan skýrum lagaáskilnaði um að leiðbeiningar fylgi með við leiguna. Verður þess utan að taka undir með M varðandi það að það er alls óvíst hvort Y hafi verið kynntir títtnefndir skilmálar, en þrátt fyrir áskilnað í skilmálunum þess efnis liggur ekkert fyrir um það að fulltrúi Y hafi kynnt sér skilmálana og samþykkt þá með undirritun sinni. Fellst nefndin á það með M að ætla megir að umræddar leiðbeiningar hefðu m.a. fjallað um stöðugleika umrædds roraverkpalls og nauðsyn festinga væri pallurinn yfir tiltekinni hæð.

Af 1. sbr. 3., mgr. 29. gr. laga nr. 46/1980 leiðir einnig að við leigu á búnaði sem ætlaður er við atvinnurekstur, ber leigusala að tryggja að sá búnaður sem um ræðir sé útbúinn með tilskildum öryggisbúnaði þegar hann er afhentur til notkunar. Verður að telja að festibúnaður roraverkpalls sé slíkur öryggisbúnaður. Þrátt fyrir að umræddur verkpallur sé leigður út í einingum og leigutaki sjái sjálfur um uppsetningu hans verður að ætla að starfsmaður X hafi fengið upplýsingar um hæð þess palls sem Y óskaði eftir að leigja í einingum enda hafi hann útbúið reikning og væntanlega einhvers konar tínsluseðil, þar að lútandi. Þar með hafi borið að tryggja að viðhlítandi öryggisbúnaður fylgdi með við leigu á honum. Ágreiningslaust er að það var ekki gert, og verður staðhæfing V um að ekkert liggi fyrir um annað en að M hafi verið boðinn öryggisbúnaður til leigu, ekki talin leiða til þess að framangreindur áskilnaður teljist uppfylltur. Er þá einnig litið til þess að engin sjálfstæð yfirlýsing X eða einstakra starfsmanna þess liggur fyrir, né neinar skráðar verklagsreglur X um verkferla við útleigu búnaðar. Í

ljósi þeirrar skýru lagaskyldu sem hvílir á X um að tryggja að umræddur búnaður fylgi við leigu verður að telja rétt að X beri hallann af hugsanlegum vafa um sönnun þessa.

Er það álit nefndarinnar að framangreind vanræksla X á því að láta í té leiðbeiningar og tilskildan öryggisbúnað hafi verið meðorsök þess að M varð fyrir líkamstjóni.

Verður þó jafnframt að taka til athugunar hvort háttsemi M sjálfs eigi að leiða til þess að hann beri meðábyrgð vegna líkamstjóns síns. Verður við mat á því að líta til þess að M er eigandi fyrirtækis sem selur iðnaðarþjónustu, m.a. húsamálun, sem ætla má að geti farið fram í töluverðri hæð. Verður þá að telja að M hafi mátt gera sér grein fyrir því að pallur af þeirri hæð sem um ræðir, en samkvæmt því sem fram kemur í málskoti var hann 6,5 metrar, þyrfti einhvers stuðnings við. Má einnig ætla að í ljósi starfa M megi honum vera kunnugt um ákvæði reglugerðar um röraverkpalla þar sem m.a. kemur fram hver hámarkshæð óstudds röraverkpalls megi vera, en ágreiningslaust er að hæð hins títtnefnda palls var umfram þau mörk. Að mati nefndarinnar er því rétt að M beri helming tjóns síns sjálfur.

Niðurstaða.

M á rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V sem nemur helmingi heildartjóns hans.

Reykjavík, 20. maí 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 121/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.****Nafn vátryggingartaka (X)****Skaðabótaábyrgð. Sönnun.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 27. mars 2025, ásamt fylgiskjöllum.
2. Athugasemdir V, dags 25. apríl 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M varð fyrir líkamstjóni við störf sín hjá X 28. mars 2021. Tjónið atvikaðist með þeim hætti að M rann á hálu gólfi er hann var á leið með óhreint leirtau inn í eldhús á vinnustaðnum. Féll M harkalega til jarðar með þeim afleiðingum að hann slasaðist á hægri öxl og baki. Í málinu liggur fyrir myndband af slysinu. Í kjölfarið fór M heim eftir að hafa tilkynnt vaktstjóra að hann treysti sér ekki til að ljúka vaktinni. Síðan kemur fram í málskotinu að M hafi ekki mætt á næstu tvær vaktir vegna verkja eftir slysið. Í tilkynningu um slysið til Vinnueftirlits, dags. 13. apríl 2021, kemur m.a. fram að í kjölfar slyssins hafi M tekið tvo veikindadaga en síðan mætt aftur til vinnu 5. og 6. apríl 2021. Hafi hann þá tjáð stöðvarstjóra hjá X hann væri aumur en klár til vinnu. M fór síðan til læknis 7. apríl 2021 sem úrskurðaði hann óvinnufæran að hluta frá slysdegi en að fullu frá 7. apríl en ekki kom fram hve lengi. Það vottorð er dagsett 16. apríl 2021. Þá liggja einnig fyrir læknisvottorð, dags. 20. apríl 2021 og 27. júlí 2021, þar sem M er annars vegar metinn óvinnufær að fullu vegna afleiðinga vinnuslyssins frá 7. apríl til 7. maí 2021 og hins vegar vegna sjúkdóms 4. júní til 27. júlí 2021.

Í málskoti kemur fram að M telur að X beri skaðabótaábyrgð á afleiðingum slyssins. Er á því byggt að slysið verði rakið til þess að M hafi runnið á olíubletti sem hafi verið á gólfi vinnustaðarins. Hafi sá blettur annað hvort myndast vegna þess að aðrir starfsmenn en M hafi skipt um olíu á djúpstekingarpotti skömmu fyrir slysið eða við uppvask annars starfsmanns. Er á það bent að allt leirtau á vinnustaðnum hafi verið þvegið á þeim stað þar sem slysið varð og því ekki ósennilegt að olíubletturinn starfaði af uppvaski. Í því sambandi er vísað til yfirlýsingar vakstjóri þess efnis að sennileg orsök slyssins hafi verið sú venja uppvottamanns að halda á bökkum hangandi niður sem hafi getað leitt til þess að fita af matvælum hafi lekið á gólfið. Er byggt á því í málskotinu að staðreynd málsins sé sú að af hálfu X hafi ekki verið gripið til viðeigandi þrifa, sem hafi skapað hættu fyrir starfsmenn á svæðinu. Þrátt fyrir að hættan hafi verið þekkt hafi ekki af hálfu X verið gerðar viðeigandi ráðstafanir til að koma í veg fyrir að aðstæður eins og þær sem ollu slysinu mynduðust. Í málskoti er einnig bent á að slysið hafi ekki verið tilkynnt til Vinnueftirlits með fullnægjandi hætti og því liggi ekki fyrir rannsókn á tildrögum þess. Hafi X því brotið gegn 79. sbr. 81. gr. laga nr. 46/1980. Af því verði X að bera hallann. Þessu til stuðnings er einnig vísað til 13. og 42. gr. sömu laga en þar komi fram að það sé X að sjá til þess að vinnustaðurinn sé þannig úr garði gerður að gætt sé fyllsta öryggis og góðs aðbúnaðar og hollustuhátta. Einnig telur M að X hafi brotið gegn reglum nr. 581/1995 um húsnæði vinnustaða. Er á það bent að í 2. mgr. 3. gr. þeirra reglna komi fram að vinnurými skuli skipulagt með hliðsjón af því starfi sem þar eigi að framkvæmda og að allar umferðaleiðir skuli vera greiðar og afmarkaðar. Einnig komi fram í 5. mgr. 6. gr. reglnanna að gera skuli ráðstafanir til þess að draga úr hálfu á gólfum þar sem þess gerist þörf. Þá sé einnig tekið fram í 1. mgr. 39. gr. reglnanna að umferðarleiðir skuli útbúa þannig að fótgangendur megi nota þær vandræðalaust með fullu öryggi á þann hátt sem tilgangur þeirra segir til um og þannig að starfsmönnum, sem vinna í grennd við þær stafi ekki hætta af.

Auk framangreinds er í málskotinu bent á að skv. 65. gr. laga nr. 46/1980 beri X ábyrg á að gerð sé skrifleg áætlun um öryggi og heilbrigði á vinnustað. Er á því byggt að með slíku hættumati hefði mátt koma í veg fyrir slysið. Er vísað í tilgreinda dóma í þessu samhengi. Máli sínu til frekari stuðnings vísar M einnig til meginreglu skaðabótaréttar um bótaábyrgð vegna nafnlausra mistaka. Loks ítrekar M að X hafi ekki séð til þess að tildrög slyssins hafi verið rannsökuð með fullnægjandi hætti.

Í athugasemdum V til nefndarinnar, dags. 25. apríl 2025, er framagreindum rökum M hafnað og á því byggt að X beri ekki skaðabótaábyrgð á afleiðingum slyssins. Máli sínu til stuðnings bendir V m.a. á að slysið hafi átt sér stað á sunnudegi en það sé vinnuregla hjá X að skipa um olíu í djúpsteingarpotti á föstudögum. V telur því ljóst ekki hafi nýlega verið búið að skipt um olíu er slysið varð. Þá telur V með öllu ósannað að á gólfinu hafi verið olía eða vatn enda hafi ekki borist neinar áendingar eða kvartanir um að þrifin hafi verið ófullnægjandi. Einnig vísar V í vitnisburð starfsmanns X þess efnis að hann hafi ekki séð neina bleytu á gólfinu er hann skoðaði myndbandið. Bendir V á að ætla megi að bleyta eða fita geti almennt lent á gólfi í eldhúsi og jafnvel þótt sýnt væri fram á að bleyta hafi verð á gólfinu hafi ekki verið sýnt fram á að starfsmenn X hafi vitað af því. Það sé því í raun ekkert í málinu sem bendi til sakar sem X geti borið skaðabótaábyrgð á. Varðandi tilkynningu til Vinnueftirlitsins bendir V á að það liggi fyrir myndbandsupptaka og vitnisburður starfsmanns X. Málsatvik séu því upplýst. Því skipti í raun ekki máli hvenær slysið hafi verið tilkynnt Vinnueftirlitinu.

Álit.

Ágreiningur þessa máls snýr að hugsanlegri skaðabótaábyrgð X á líkamstjóni M. Mögulegur bótaréttur byggir á því að M eigi skaðabótakröfu á hendur X á grundvelli annað hvort sakarreglunnar eða reglunnar um ábyrgð vinnuveitanda. Báðar þessar bótareglur gera það m.a. að skilyrði að M takist að sanna að tjónið verði rakið til saknæmrar háttsemi X eða starfsmanna sem X ber vinnuveitandaábyrgð á. Í tilvikum vinnuslysa getur þó sú tilkynningarskylda sem hvílir á vinnuveitanda eftir atvikum haft áhrif á það hvaða atvikalýsingu ber að leggja til grundvallar við mat á því hvort um saknæma háttsemi hafi verið að ræða.

Í 1. mgr. 79. gr. laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum segir eftirfarandi: „Atvinnurekandi skal án ástæðulausrar tafar tilkynna til Vinnueftirlits ríkisins öll slys þar sem starfsmaður deyr eða verður óvinnufær í einn eða fleiri daga, auk þess dags sem slysið varð. Slys þar sem líkur eru á að starfsmaður hafi orðið fyrir langvinnu eða varanlegu heilsutjóni skal tilkynna Vinnueftirlitinu eigi síðar en innan sólarhrings.“

Eins og gerð hefur verið grein fyrir að framan fór M ekki til læknis fyrr en 7. apríl 2021. Eftir þá heimsókn liggja því fyrst fyrir upplýsingar þess efnis að M hafi orðið óvinnufær af völdum slyssins 28. mars sama ár. Þá hefur einnig komið fram að þegar M kom aftur til vinnu 5. og 6. apríl 2021 hafi hann upplýst stöðvarstjóra hjá X um að hann væri aumur en klár til vinnu.

Nefndin telur því, með vísan í framangreind ákvæði laga nr. 46/1980, að X hafi ekki borið skylda til að tilkynna Vinnueftirlitinu um slysið fyrr en eftir læknisheimsókn M 7. apríl 2021. Slysið var tilkynnt Vinnueftirlitinu 13. apríl 2021. Eins og málið liggur fyrir nefndinni verður X því ekki látin bera halla af skorti á sönnun um atvik máls heldur gilda um það almennar sönnunareglur skaðabótaréttar. Nefndin telur það leiða til þess að M hafi ekki tekist að sanna að slysið verði rakið til atvika sem X beri skaðabótaábyrgð á.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 12. ágúst 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 122/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nöfn varnaraðila: (V1) og (V2)****Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B)****Sakarskipting.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 27. mars 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V2 dags. 22. apríl 2025 ásamt fylgiskjali.
3. Bréf V1 dags. 21. maí 2025 ásamt fylgiskjölum.
4. Viðbótarathugasemdir M dags. 3. júní 2025.

Málsatvik.

Fyrirliggjandi er tjónstilkynning M til V1, þar sem fram kemur að hinn 30. nóvember 2024, hafi hann ekið A í austurátt eftir bifreiðastæði við verslun. Vörubifreiðin B hafi verið kyrrstæð og hafi lestun hennar verið nýlokið. Þegar A hafi beygt til hægri fram hjá B hafi ökumaður B lyft vörupalli hennar upp og hafi A rekið á pallinn. M telji að B hafi ekki mátt leggja á þessum stað og stöðva alla umferð. Atvikið sé því alfarið á ábyrgð ökumanns B og gildi um háttsemi hans sömu sjónarmið og þegar hurð á bifreið sé opnuð út í umferð. Lýsing ökumanns B í tjónstilkynningu til V2 er á þann veg að hann hafi verið á bifreiðastæðinu með opna lyftu þegar A kom að og ók á horn á lyftublaði með vinstra horni. Ökumaður A hafi tekið víða beygju til hægri.

Ágreiningi um sakarskiptingu var vísað til Tjónanefndar vátryggingafélaganna sem komst, á grundvelli ofangreindra gagna, að þeirri niðurstöðu að ökumaður A bæri alla ábyrgð á umræddu atviki þar sem hann hefði ekið á B kyrrstæða.

M fellir sig ekki við þau málalok og gerir í málskoti kröfu um að öll sök verði lögð á ökumann B, enda hafi ekki verið hægt að átta sig á því að vörulyftan var í notkun og afferming á þessum stað hafi verið mjög óeðlileg, B hafi verið lagt á miðju bifreiðastæði en ekki svæði sem hugsað sé til affermingar. Þá hafi lyftunni á B verið lyft mjög skyndilega þegar A var ekið fram hjá. Ljóst sé að tjón á A verði rakið til háttsemi ökumanns B og skipti engu máli í því samhengi að B hafi verið kyrrstæð.

Í bréfi V1, sem á tjónsdegi var vátryggjandi A, til nefndarinnar er vísað til þess að samkvæmt 5. mgr. 28. gr. umferðarlaga nr. 77/2019, segi að opna skuli dyr ökutækis þannig að ekki valdi hættu eða óþægindum og hið sama eigi m.a. við þegar um fermingu og affermingu sé að ræða. Ljóst sé að ökumaður B hafi verið að afferma bifreið sína er árekstur varð. Til að afferma bifreiðina á þeim stað sem um ræði sé, út frá mælingum af vettvangi, ljóst að vörulyfta B hafi skagað út frá bifreiðinni og inn á akstursleið um bifreiðastæðið. Hafi vörulyftan verið í láréttri stöðu og þannig skapað mikla hættu fyrir umferð um svæðið. Telji V1 því að rétt sé að ökumaður B beri alla sök á árekstrinum.

Í bréfi V2, sem á tjónsdegi var vátryggjandi B, til nefndarinnar kemur fram að ágreiningur aðila hverfist um það hvort vörulyftari á B hafi hreyfst í aðdraganda áreksturs og þannig orsakað hann eða hvort árekstur sé að rekja til þess að A hafi verið ekið á vörulyftu B þar sem hún var kyrrstæð. Staðhæfing M um hina fyrrnefndu atburðarás sé einhliða og ekki studd neinum gögnum. Þó vörulyfta B hefði verið á hreyfingu sé þá jafnframt ósannað að það hefði einhver áhrif í málinu enda hafi M séð að vörulyftan lá niðri í aðdraganda áreksturs. Þá sé ósannað að ökumaður B hafi gerst brotlegur við 1. mgr., sbr. 5. mgr., umferðarlaga með því að leggja bifreiðinni á umræddum stað og hafa vörulyftu hennar úti. Rík aðgæsluskýlda hvíli á ökumönnum um að gæta að annarri umferð, sér í lagi á bifreiðastæðum og hafi M ekki sýnt næga aðgát umrætt sinn. Telji V2 því að M beri alla sök á árekstri aðila.

Í viðbótarathugasemdum M er ítrekað að vörulyfta B hafi verið á hreyfingu þegar A ók á hana. Eru þá færð rök fyrir því að B hafi verið í notkun þegar atvikið átti sér stað, enda hafi vörulyfta hennar verið í hækkaðri og láréttri stöðu. Það hafi orsakað tjónið og sé því bótaskýlda úr ábyrgðartryggingu B fyrir hendi á grundvelli 4. gr. laga um ökutækjatrýggingar nr. 30/2019. Verði ekki fallist á það sé byggt á því að ökumaður B hafi sýnt af sér sök og vanrækslu með því að skilja vörulyftuna eftir í þeirri stöðu sem hún var, þ.e. í láréttri stöðu í nokkurri hæð frá jörðu. Þá hafi B verið lagt við gangstéttareyju sem var styttri en bifreiðin og hafi vörubifreiðin skagað fram fyrir hana um 1,8 metra. Hafi það skapað mikla hættu fyrir aðra umferð.

Álit.

Meðal gagna málsins er að finna ljósmyndir af vettvangi, svo og upplýsingar um lengd B. Því hefur ekki verið mótmælt af hálfu B að hún hafi verið kyrrstæð við umferðareyju, þ.e. ekki í stöðureit heldur á akstursleið um bifreiðastæðið. Því hefur heldur ekki verið mótmælt að B sé nokkuð lengri en umrædd umferðareyja og má því ganga út frá því að hún hafi skagað töluvert inn á akstursleið að stöðureitum á bifreiðastæðinu. Við þær aðstæður bar ökumanni B að sýna sérstaka aðgát og er það mat nefndarinnar að hann hafi umrætt sinn ekki gætt nægilega að áskilnaði 1. og 5. mgr. 28. gr. umferðarlaga. Þar kemur fram að eigi megi stöðva eða leggja ökutæki þannig að valdið geti hættu eða óþarfa óþægindum og að opna skuli dyr ökutækis þannig að ekki valdi hættu eða óþarfa óþægindum. Að mati nefndarinnar skiptir ekki máli í því samhengi hvort vörulyfta B hafi verið á hreyfingu eður ei enda hafi staðsetning B og opin vörulyfta hennar skapað hættu fyrir aðra umferð.

Hins vegar er það einnig mat nefndarinnar að ökumaður A hafi ekki gætt þeirrar varúðar sem af honum mátti krefjast við aksturinn og telst hann því eiga nokkra sök á árekstrinum.

Samkvæmt framangreindu, sbr. og 5. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatryggingar, verður sök skipt til helminga.

Niðurstaða.

Sök skiptist til helminga milli ökumanna A og B.

Reykjavík, 25. júní 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

VARNARAÐILI HAFNAÐI AÐ HLÍTA ÚRSKURÐI

Mál nr. 123/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Slysátrygging sjómanna.****Nafn vátryggingartaka (X)****Slysahugtak vátryggingaréttar.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 25. mars 2025 ásamt fylgigögnum.
2. Bréf V dags. 11. apríl 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi, aðfaranótt 27. febrúar 2024, er hann var skipverji á skipinu Y sem gert er út af X, orðið fyrir slysi. Y hafi legið við bryggju í Vestmannaeyjum vegna vonskuveðurs en fyrirhugað hafi verið að það sigldi kvöldið eftir. Hafi M farið inn í bæinn en snúið aftur um borð ásamt öðrum manni um kl. 2 um nóttina. Hafi M gengið upp landganginn á undan samferðamanni sínum en við enda landgangsins hafi M stigið á stiga eða pall á þilfari skipsins. Hafi M upphaflega haldið sér í handrið pallsins en síðar sleppt því, fyrst til að hagræða yfirhöfn sinni en svo til að taka við flík sem hinn maðurinn rétti honum. Töluverður vindur hafi verið á vettvangi og á fyrirbyggjandi myndbandi af atvikinu megi sjá að Y var á nokkurri hreyfingu, og borðstokkurinn hafi greinilega tekið dýfu. Er borðstokkurinn byrjaði að rísa að nýju, en þá hafi Y einnig hreyfst nokkuð frá bryggjunni, hafi M misst jafnvægið og fallið í sjóinn milli skips og bryggju. Hafi hann hlotið útbreidda áverka við fallið. V hafi, með bréfi dags. 2. október 2024, hafnað bótaskyldu úr slysátryggingu sjómanna. Röksemdir V, sem komi til skoðunar fyrir nefndinni, séu þær að ekki væri sýnt fram á að utanaðkomandi atburður hefði orsakað tjón M, þ.e. að tjónsatvikið félli ekki undir skilgreiningu slysahugtaks vátryggingarréttar. Þá hafi V byggt á því að M hefði sýnt af sér vítavert gáleysi með því að ganga ölvaður um borð og skyldi bótaréttur hans því falla niður með vísan til lokamálsliðar 1. mgr. 172. gr. siglingalaga nr. 34/1985. M byggir á því að fyrirbyggjandi myndband sýni svo ekki verði um villst að hreyfing Y, ásamt veðurastæðum, hafi orsakað það að M missti jafnvægið og féll fyrir borð. Sé því sannarlega um að ræða skyndilegan, utanaðkomandi atburð í skilningi slysahugtaksins. Dómar Hæstaréttar séu þá afdráttarlausir um það að fall sem orsakar meiðsli teljist vera utanaðkomandi atburður nema sýnt sé fram á að það sé að rekja til sjúkdóms eða annars innra ástands tjónþola. Þá liggi ekkert fyrir um það að ölvunarástand M hafi orsakað slysið en sönnunarbyrði þess hvíli á V. Óumdeilt sé að M hafi neytt áfengis um kvöldið en ekkert sé upplýst um magn þess eða áhrif. Bendi læknisfræðileg gögn þá ekki til þess að M hafi verið ofurölvi. Telji M samkvæmt framansögðu að bótaskylda úr slysátryggingu sjómanna X hjá V sé fyrir hendi.

Í bréfi V til nefndarinnar er vísað til þess að í skilmálum vátryggingarinnar komi fram að með hugtakinu „slys“ sé átt við „skyndilegan, utanaðkomandi atburð sem veldur meiðslum á líkama þess sem tryggður er og gerist án vilja hans.“ M beri sönnunarbyrði þess að framangreind skilyrði séu uppfyllt og vísar V í því samhengi til dóma Landsréttar í málum nr. 403/2023 og 752/2022. Sé afstaða V sú að ekki hafi verið sýnt fram á að um skyndilegan og utanaðkomandi atburð hafi verið að ræða. Þvert á móti beri gögn málsins með sér að ekkert skyndilegt hafi átt sér stað í aðdraganda slyssins. Af fyrirbyggjandi myndbandi megi ráða að Y hafi verið á venjulegri og eðlilegri hreyfingu eins og öll skip sem liggi við bryggju og eigi þeim sem ganga um skip að vera kunnugt um slíkar hreyfingar. Ekkert skyndilegt, óvenjulegt eða óvænt hafi átt sér stað. Vísar V þá til dóms Hæstaréttar í máli 37/20025 framangreindu til stuðnings. Telji V að slys M verði einvörðungu rakið til ölvunarástands hans. Komist nefndin eftir sem áður að þeirri niðurstöðu að umrætt atvik falli undir slysahugtak vátryggingarréttar sé það afstaða V að fella skuli bótarétt niður að fullu þar sem M hafi sýnt af sér vítavert gáleysi sem leitt hafi til slyssins, sbr. 1. gr. 172. gr. siglingalaga, sbr. 90. gr. laga um vátryggingarsamninga og 26 gr. almennra skilmála V. M hafi verið undir áhrifum áfengis þegar hann tók sjálfur ákvörðun um að ganga um borð í Y. M hafi mátt vita að það eitt og sér að ganga um borð í skip sem er á hreyfingu sé varasamt og að mikil hætta hafi stafað af því með hliðsjón af ástandi hans. Þar sem óumdeilt sé að M hafi verið undir áhrifum beri M sönnunarbyrði þess að ölvun hans hafi verið minni en svo að rétt sé að fella niður bætur

til hans. Vísar V til dóms Hæstaréttar í máli nr. 263/2006 því til stuðnings. Samkvæmt öllu framangreindu sé bótaréttur úr slysstryggingu sjómanna ekki fyrir hendi.

Álit.

Samkvæmt gögnum málsins er óumdeilt, og má jafnframt sjá það af fyrirliggjandi myndbandi, að M féll af stiga eða palli sem hann stóð á innan borðstokks og féll í sjóinn milli skips og bryggju. Af fyrirliggjandi myndbandi má jafnframt sjá að nokkuð vindasamt var á vettvangi, en það má m.a. greina af því að yfirhöfn M fýkur til, og að skipið var einhverri hreyfingu. Ljóst er að M missti jafnvægið þó orsakir þess séu ekki að fullu upplýstar.

Aðila greinir samkvæmt framansögðu á um hvort umrætt atvik falli undir slyshugtak vátryggingaréttar eins og því er lýst í 3. gr. viðeigandi vátryggingarskilmála, þ.e. hvort um hafi verið að ræða skyndilegan utanaðkomandi atburð sem olli meiðslum á líkama M og gerðist án vilja hans.

V vísar til tveggja dóma Landsréttar, í málum nr. 403/2023 og 752/2022, því til til stuðnings að sönnunarbyrði um framangreint hvíli á M. Er það til samræmis við almennar sönnunarreglur en rétt er að taka fram að í þeim málum voru atvik nokkuð frábrugðin því sem hér um ræðir, en í hvorugu tilvikanna var um fall að ræða. Í báðum tilvikum bentu atvik þá til þess að einkenni tjónþola stöfuðu af innri verkan við áreynslu sem var tengd því að lyfta byrði.

Af dómum Hæstaréttar Íslands, þ.á.m. í málum nr. 412/2011 og 128/2013, má hins vegar ráða að fall, sem ekki sé sýnt að rekja megi til svima, sjúkdóma eða annars innra ástands í líkama þess sem hlýtur líkamstjón, og verður án vilja vátryggðs, sé slys í skilningi vátryggingarskilmála.

Af framangreindum dómum Hæstaréttar leiðir að það er V sem ber sönnunarbyrði þess að fall M hinn 27. febrúar 2024 sé að rekja til innra ástands hans, þ.á.m. ölvunar, fremur en utanaðkomandi atvika. Þó framangreind afstaða Hæstaréttar virðist fela í sér nokkurt frávik frá því sem almennt á við um sönnun þess að skilyrði slyshugtaksins séu uppfyllt er það mat nefndarinnar að framangreind fordæmi séu skýrt hvað þetta varðar, og hefur verið byggt á þeim við úrlausnir hennar þegar um fall er að ræða. Má þar nefna mál nr. 235/2012, 428/2019, 289/2000, 438/2021 og 23/2025 fyrir nefndinni. Verður þá samkvæmt framangreindu ekki séð að horfið hafi verið frá fyrrgreindum fordæmum Hæstaréttar í dómaframkvæmd þegar um fall er að ræða og standi þau því óhöggð.

Samkvæmt framansögðu telst fall slys í framangreindum skilningi nema sýnt sé fram á að tjónþoli hafi af vilja látið sig falla eða að fallið verði með einhverju móti rakið til sjúkleika hans eða annars innra ástands. V byggir á því að fall M verði að fullu rakið til ölvunarástands hans. Fyrir liggur að M hafði neytt áfengis um kvöldið, en ekki verður séð að neinar mælingar á áfengismagni í blóði hans hafi farið fram. Í læknisfræðilegum gögnum segir „áfengisneysla í kvöld fyrir slysið þannig að þarf að hafa það í huga“. Ekkert kemur hins vegar fram um að M hafi verið undir áberandi ölvunaráhrifum, og verður það ekki ráðið af fyrirliggjandi myndbandi að hreyfingar hans hafi verið með þeim hætti að leitt hafi til slyssins. Rétt er að geta þess að samkvæmt tjónstilkynningu X til V dags. 16. september 2024 var atvikið tilkynnt til lögreglu, en skýrsla hennar liggur ekki fyrir nefndinni. Liggur því ekki fyrir hver ölvunaráhrif M voru. Að sama skapi hefur V þá ekki sýnt fram á að M hafi, í skilningi 1. mgr. 172. gr. siglingalaga, sýnt af sér vítavert gáleysi sem leitt hafi til slyssins þannig að heimilt sé að lækka eða fella niður fébætur til hans.

Samkvæmt framansögðu er það mat nefndarinnar að fall M teljist skyndilegur og utanaðkomandi atburður í skilningi vátryggingarskilmálanna, enda hafi ekki verið sýnt fram á annað. Þá hefur ekki verið sýnt fram á að heimilt sé að skerða bætur til hans á grundvelli vítaverðs gáleysis en V ber hallann af sönnunarskorti hvað það varðar.

Niðurstaða.

M á rétt til óskertra bóta úr slysstryggingu sjómanna X hjá V.

Reykjavík, 12. maí 2025.
rafræn undirskrift

Guðmunur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 125/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nöfn varnaraðila: (V1) og (V2)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B)

Sakarskipting.

Gögn.

1. Málskot móttakið 1. apríl 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V1, dags. 11. apríl 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Athugasemdir V2, dags. 21. maí 2025, ásamt fylgiskjölum

Málsatvik.

Hinn 6. desember 2024, varð árekstur milli bifreiðanna A, sem er í eigu M, og tryggð hjá V2, og B, sem er tryggð hjá V1, á Stórhöfða í Reykjavík. Í fyrirbyggjandi skýrslu AÖ er eftirfarandi haft eftir ökumanni A: „Ég ók eftir götunni (Stórhöfði til vesturs) og ætlaði að beygja til vinstri (inn að Stórhöfða 34-40) ... Þegar ég var að nálgast gatnamótin þar sem ég ætlaði að beygja til vinstri gaf ég stefnuljós til vinstri. Ég gaf stefnuljós til vinstri mjög tímalega áður en ég ætlaði að beygja. Þegar ég kom svo að gatnamótunum og beygði til vinstri þá allt í einu var hinum bílnum ekið vinstra megin við bílinn minn. Hinn bíllinn kom á töluverðum hraða að mér fannst.“ Í skýrslunni er eftirfarandi lýsing höfð eftir ökumanni B: „Ég ók á eftir hinum bílnum. Hinn bíllinn var stöðvaður fyrir framan mig á götunni. Ég stoppaði þá fyrir aftan hinn bílinn. Ég sá engin stefnuljós til vinstri á hinum bílnum. Ég hélt því að bílstjórinn á hinum bílnum ætlaði bara að stoppa og vera kyrr. Ég beygði því til vinstri og ætlaði að aka fram hjá hinum bílnum. Þegar ég ók fram hjá hinum bílnum þá allt í einu var hinum bílnum beygt til vinstri og utan í bílinn minn.... Ég vil taka það sérstaklega fram að hinn bíllinn var stöðvaður á götunni með engin stefnuljós til vinstri þegar ég ók fram hjá hinum bílnum.“ Af framangreindu má sjá að lýsing ökumanna á aðdraganda árekstursins og á árekstrinum er ólík. Nánar verður fjallað um atvik máls undir álit hér á eftir.

Í málskoti kemur fram að M telur að ökumaður B eigi að bera alla ábyrgð á árekstrinum. Færir M rök máli sínu til stuðnings.

Í málinu liggur fyrir eftirfarandi niðurstaða tjónanefndar: „Áreksturinn náðist á upptöku úr öryggismyndavél. Sést þar hvar bifreiðunum var ekið eftir Stórhöfða og er ökumaður bifreiðarinnar [A] beygði til vinstri var bifreiðinni [B] ekið vinstra megin fram úr og áreksturinn varð. Á myndbandinu má sjá hvar stefnuljós logaði til vinstri á bifreiðinni [A]. Af gögnum málsins virtum verður sök skipt þannig að ökumaður bifreiðarinnar [A] ber 1/3 hluta sakar fyrir að gæta ekki að umferð að aftan er hann ók í vinstri beygju. Ökumaður bifreiðarinnar [B] ber 2/3 hluta sakar fyrir ógætilegan framúrakstur.“

Í athugasemdum frá V1, dags. 11. apríl 2025, kemur fram að félagið gerir aðallega þá kröfu að A verði látinn bera 2/3 hluta sakar og B 1/3. Til vara er þess krafist að niðurstaða Tjónanefndar verði staðfest og til þrautavara, m.a. með vísan í 1. mgr. 25. gr. umferðarlaga, er þess krafist að sök verði skipt til helminga milli A og B. Færir V1 ítarleg rök til stuðnings aðalkröfu sinni. Er þar m.a. vísað í 19. og 23.-24. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 auk nokkurra tilgreindra úrskurða nefndarinnar. Byggir V1 m.a. á því að það sé með öllu óljóst að ökumaður A hafi gefið stefnumerki áður en framúrakstur B hófst og jafnvel þó það teljist sannað losi það ekki ökumanns A undan þeirri varúðarskyldu sem á honum hvíldi. Honum hafi því sérstaklega borið að gefa gaum umferð sem á eftir kom, ekki síst vegna þess að um var að ræða fullbrotna miðlínu. B hafi því verið heimilt að aka fram úr A. Þá mótmælir V1 því sem ósönnuðu að ökumaður B hafi ekið oft hratt.

Í athugasemdum V2, dags. 21. maí 2025, kemur fram að félagið telur rétt að ökumaður B beri alla ábyrgð á árekstrinum. Bendir V2 á að frásögn ökumanns B í skýrslu AÖ sé í hrópandi ósamræmi við það sem sjáist á fyrirbyggjandi myndbandi af atvikinu. Þar megi sjá að A hafi verið ekið eftir Stórhöfða með viðvörunarljós á, en þau síðan slökkt, tímalega hægt á A og gefið stefnuljós til vinstri, áður en vinstri beygjan var tekin. Leggur V2 áherslu á varúðarskylda samkvæmt umferðarlögum hafi hvílt á báðum ökuönnum. Hins vegar bendi fyrirbyggjandi upplýsingar/gögn til þess að ökumaður A hafi ekið varlega og tekið fullt tillit til annarrar umferðar, enda hafi öll merkjagjöf að hans hálfu verið í samræmi

við lög og reglur. Því verði ekki að mati félagsins séð að áreksturinn verði rakin til sakar ökumanns A. V2 telur hins vegar að öðru máli gegni um ökumann B. Hann hafi ekið hratt fram úr A þrátt fyrir að hann hafi átt að gera sér grein fyrir að hægt hafi verið á ökuhraða A og stefnuljós gefið til vinstri. Þá telur V2 að þegar frásögn ökumanns B í skýrslu AÖ sé borin saman við það sem fram kemur á myndbandinu virðist sem svo að athygli hans hafi verið skert er hann tók þá ákvörðun að aka fram úr A.

Álit.

Ágreiningur þessa máls hverfist um sakarskiptingu milli ökumanns bifreiðar A og ökumanns bifreiðar B vegna áreksturs á Stórhöfða er B reyndi að aka fram úr A um leið og síðarnefndu bifreiðinni var beygt til vinstri.

Samkvæmt 23. – 24. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 ber ökumönnum ávallt að sýna aðgæslu við framúrakstur en á tjónsstað var miðlína vegar fullbrotin og skv. 36. gr. merkjareglugerðar nr. 250/2024. er ökumönnum heimilt að aka yfir hana enda sé gætt varúðar. Í b-lið 2. mgr. 23. gr. umferðarlaga segir hins vegar: „Ökumaður sem ætlar fram úr ökutæki skal ganga úr skugga um að það sé unnt án hættu og athuga sérstaklega: b. Að sá sem á undan er hafi ekki gefið merki um að hann ætli að beygja til vinstri eða aka fram úr öðru ökutæki sem á undan er.“ Þá kemur fram í 1. mgr. 25. gr. umferðarlaga að ekki má aka fram úr öðru ökutæki rétt áður en komið er að vegamótum eða á þeim.

Nefndin telur að ökumaður B hafi brotið gróflega gegn framangreindum ákvæðum. Í því sambandi bendir nefndin á eftirfarandi. Í málinu liggur fyrir myndband af aðdraganda árekstursins og af árekstrinum sjálfum. Nefndin telur að þar komi m.a. eftirfarandi fram. Bifreiðinni A var ekið vestur Stórhöfða með viðvörunarljós kveikt. Tímanlega áður en A kom að gatnamótum þar sem ætlunin var að beygja til vinstri voru viðvörunarljósin slökkt og gefið stefnuljós til merkis um að ætlunin væri að beygja til vinstri. Þá má greinilega sjá að ökumaður hægir tímalega á A áður en ætlunin var að beygja til vinstri. Nefndin bendir sérstaklega á að það má greinilega sjá af myndbandinu að stefnuljósið á A er farið að loga áður en B hefur eiginlegan framúrakstur. Ökumaður B hefði því með eðlilegri árvekni átt að sjá stefnuljósið og að hægst hafði á A. Hann hefði því átt að hætta við fyrirhugaðan framúrakstur, nokkuð sem hann gerði ekki. Þá má einnig sjá á myndbandinu að B var ekið fremur hratt í tilraun til að aka fram úr A.

Nefndin bendir einnig á að samkvæmt 1. mgr. 19. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 skal ökumaður sem ætlar að beygja á vegamótum ganga úr skugga um að það sé unnt án hættu eða óþarfa óþæginda fyrir aðra sem fara í sömu átt. Samkvæmt 7. mgr. 19. gr. umferðarlaga á ákvæðið einnig við um akstur yfir akbraut eða af henni þótt ekki sé um vegamót að ræða. Á ökumanni A hvíldi því einnig ákveðin varúðarskylda í aðdraganda atviksins. Nefndin telur hins vegar að við mat á því hvort í háttsemi A hafi falist brot á þeirri skyldu þurfi einnig að horfa til þess sem að framan greinir um háttsemi ökumanns B, auk þeirrar staðreyndar að ökumaður A gaf tímalega stefnuljós og hægði á bifreiðinni áður en hann hugðist beygja til vinstri og að af myndbandinu má ráða að ökumaður A hafði mjög skamman tíma til að átta sig á því að B hugðist keyra fram úr A. Telur nefndin, með vísan í framangreint, að ökumaður A hafi uppfyllt þær skyldur sem leiða má af 19. gr. umferðarlaga.

Nefndin hefur því komst að þeirri niðurstöðu að það teljist sannað að áreksturinn megi rekja til sakar ökumanns bifreiðar B. Hann beri því alla sök á árekstrinum.

Niðurstaða.

Ökumaður B ber ábyrgð á árekstri A og B.

Reykjavík, 10. júní 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 126/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn vátryggingartaka ábyrgðartryggingar (X)

Skaðabótaábyrgð.

Gögn.

1. Málskot móttakið 2. apríl 2025, ásamt ljósmyndum.
2. Bréf V, dags. 15. apríl 2025, ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að þann 5. febrúar 2025 hafi bifreið M staðið kyrrstæð og mannlaus á skipulögðu bifreiðastæði við verslun X á Akureyri. Þegar M kom að bifreiðinni hafði innkaupakerra fokið á vinstri hurð og spegil bifreiðarinnar. Rauð veðurviðvörðun hafi verið á umræddum degi, rok og rigning. M hefur gert kröfu í ábyrgðartryggingu X hjá V vegna tjóns á bifreið sinni en af hálfu V var bótaskyldu hafnað. M telur X bera ábyrgð á tjóninu þar sem X bar að gæta þess að innkaupakerrur væru ekki á ferð og flugi um bifreiðastæði verslunarinnar.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram starfsmenn X hafi umrætt sinn sett upp sérstök skilti við inngang og útgang verslunarinnar þar sem varað var við að fara með kerrur út í því veðri sem gekk yfir. Sú óraunhæfa ábyrgð verði ekki lögð á verslun, að hún tryggi að undir engum kringumstæðum geti lausar kerrur verið á bifreiðastæði. Af þeim sökum geti komið upp og hafi komið upp þau tilvik þar sem viðskiptavinir skilji við innkaupakerrur með óforsvaranlegum hætti. Slík tilvik verði ekki felld undir ábyrgð viðkomandi verslunar.

Álit.

Ágreiningur þessa máls snýst um það hvort tjón á bifreið M megi rekja til saknæmra athafna eða athafnaleysis af hálfu X eða starfsmanna þess þannig að bótaskylda stofnist úr ábyrgðartryggingu en það hvílir á M að sýna fram á svo hafi verið. Ljóst er að umrædd innkaupakerra sem rann eða fauk utan í bifreið M hefur ekki verið skilin eftir á forsvaranlega hátt á bifreiðastæði X. Höfðu viðskiptavinir X verið varaðir við því að fara út með kerrur í því slæma veðri sem gekk yfir þennan dag. Leggur M ekki fram gögn sem styðja að tjón hans verði rakið til saknæms athafnaleysis af hálfu starfsmanna X. Eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni er því óhjákvæmilegt að hafna kröfu M um bætur úr ábyrgðartryggingu X vegna tjóns á bifreið hans.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 27. maí 2025
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 127/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Fjölskyldutrygging.

Vátryggingartaki (X)

Skaðabótaábyrgð. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 3. apríl 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 16. apríl 2025 ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 5. maí 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V dags. 16. maí 2025 ásamt fylgiskjölum.
5. Bréf M dags. 20. maí 2025.

Málsatvik.

Fyrirliggjandi er lögregluskýrsla dags. 1. maí 2024. Þar kemur fram að reiðhjólaslys hafi orðið á göngu- og hjólabrú sem liggur yfir Kringlumýrarbraut við Fossvog. Í skýrslunni er haft eftir M að hann verið að hjóla eftir brúnni þegar hann tók eftir manni á reiðhjóli, sem hafi hjólað á móti honum á brúnni. M hafi séð að X var ekki áttaður og hafi hann stefnt beint á M. M hafi reynt að beygja frá til að forða slysi en X hafi beygt í sömu átt þannig að þeir skulu saman. Í skýrslunni segir þá að X hafi verið illa áttaður á vettvangi. Eftir X er haft að hann sé með sykursýki eitt og hafi að líkindum fengið sykurfall. Hann sagðist þá ekki muna eftir atvikinu. Af skýrslunni og öðrum fyrirliggjandi gögnum má ráða að M og X hafi báðir orðið fyrir líkamstjóni við atvikið. Í bréfi lögreglu, dags. 4. desember 2024, kemur fram að X hafi, við síðari komu á lögreglustöð, lýst tildrögum slyssins svo að hann hafi séð M koma á móti sér á brúnni og hafi hann verið á talsverðum hraða. X hafi fyrst vikið til vinstri, en svo til hægri og hafi þeir rekist saman.

Í málskoti kemur fram að M geri kröfu um bætur vegna líkamstjóns úr ábyrgðartryggingarlið fjölskyldutryggingar X hjá V. M byggir á því að slysið verði rakið til saknæmrar og ólögmætrar háttsemi X sem hafi ekki sýnt af sér nægilega aðgæslu umrætt sinn. Byggi skaðabótaábyrgð X því á sakarreglunni, meginreglum skaðabótaréttar svo og umferðarlögum nr. 77/2019. Er m.a. sérstaklega vísað til þess að samkvæmt 1 mgr. 48. gr. umferðarlaga megi enginn stjórna eða reyna að stjórna ökutæki sé hann svo á sig kominn, m.a. vegna veikinda, að hann sé ekki fær um örugga stjórn þess. Í lögregluskýrslu um atvikið komi fram að X hafi verið í sykurfalli og ekki munað eftir atvikinu. Komi þar einnig fram að stuttu fyrir slysið hafi blóðsykursmælir hans pípt til marks um það að hann væri orðinn svolítið lágur í blóðsykri. Hafi X engu að síður hjólað áfram og hafi það leitt til slyssins.

Í bréfi V til nefndarinnar er því mótmælt að X hafi farið í sykurfall í aðdraganda slyssins og sýni gögn úr blóðsykursmæli að blóðsykur hafi verið innan eðlilegra marka á þeim tíma sem slysið atvikaðist. Að sögn X hafi hann þá verið staddur hægra megin á brúnni þegar M birtist skyndilega á „hans hluta“ brúarinnar. Erfitt sé að sjá langt fram fyrir sig vegna beygju á brúnni. X hafi þá reynt að beygja frá M en það ekki tekist. Hafi X þá sennilega rotast við áreksturinn og það valdið því að hann var illa áttaður. Engin frekari gögn liggi þá fyrir varðandi afstöðu aðila í aðdraganda áreksturs og ekkert bendi til þess að X, frekar en M, eigi sök á honum. Sé ekki sýnt fram á annað en að um óhappatilvik hafi verið að ræða.

Í viðbótarathugasemdum M er áréttað að í lögregluskýrslu, sem sé frumgagn í málinu, sé haft eftir X sjálfum að hann hafi að öllum líkindum fengið sykurfall. Hafi þá ekki verið lögð fram nein gögn er haggi þeirri staðhæfingu.

Meðfylgjandi viðbótarathugasemdum V er útskrift úr blóðsykursmæli X frá slysdegi.

Álit.

M krefst samkvæmt framansögðu bóta úr ábyrgðarlið fjölskyldutryggingar X hjá V vegna þess líkamstjóns er hann varð fyrir hinn 1. maí 2024. Ábyrgðartryggingarliður vátryggingarinnar tekur til þeirrar skaðabótaskyldu sem fellur á vátryggðan sem einstakling. Það hvílir á tjónþola, þ.e. í þessu tilviki M, að sýna fram á að skilyrði skaðabótaskyldu séu uppfyllt.

Ekki verður séð að nein vitni hafi orðið að umræddu atviki og þá liggja takmarkaðar upplýsingar fyrir nefndinni um aðstæður á slysstað, s.s. um nákvæma staðsetningu áreksturs M og X, hraða þeirra eða afstöðu í aðdraganda áreksturs. Fyrirliggjandi er útskrift úr blóðsykursmæli X. Þar kemur fram að mælirinn gefi frá sér viðvörunarhljóð fari blóðsykur niður fyrir 5.4. Af útskriftinni má ráða að blóðsykur X hafi farið niður fyrir þau mörk skömmu fyrir slysið sem skýrir þá væntanlega af hverju X heyrði „píp“ frá tækinu. Blóðsykurfall er hins vegar miðað við það þegar blóðsykurgildi fer niður fyrir 4 mmol/l. Af fyrirliggjandi gögnum verður ekki ráðið að sykurgildi í blóði X hafi farið niður fyrir þau mörk á slysdegi og er því ekki sýnt fram á að hann hafi verið illa áttaður vegna blóðsykurfalls í aðdraganda slyssins.

Samkvæmt framansögðu hefur ekki verið sýnt fram á að X hafi ekki verið þannig á sig kominn að hann gæti stjórnað reiðhjóli með öruggum hætti, né að háttsemi hans í aðdraganda áreksturs hafi að öðru leyti verið slík að leiði til bótaábyrgðar. Hefur M því, eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni, ekki tekist að sýna nægilega fram á að tjón hans sé að rekja til atvika sem X beri skaðabótaskyldu vegna. Verður M að bera hallann af þeim sönnunarskorti og er því óhjákvæmilegt að hafna kröfu hans.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr ábyrgðarlið fjölskyldutryggingar M hjá V.

Reykjavík, 3. júní 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 128/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Tegund vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Heiti vátryggingartaka (X)

Skaðabótaábyrgð. Verslun/þjónusta.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 4. apríl 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 26. maí 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 30. maí 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 3. júní 2025, ásamt fylgiskjali.

Málsatvik.

Í málskoti og fylgigögnum kemur fram að M var á æfingu í líkamsræktarstöð þar sem þjálfari var til staðar. Var hún að gera upphífingar á stöng, þegar hún missti takið á stönginni, datt og lenti á höfði og baki með alvarlegum afleiðingum. Í málskoti er frá því greint að slysið hafi átt sér stað í upphitun fyrir æfingu dagsins. Hafi sláin sem um ræðir verið í ca. 2,5 m hæð. Þá er þar einnig haft eftir M að hún hafi í umrætt sinn verið með leðurólar á höndum og notað öruggasta gripið sem henni hafi verð kennt, þ.e. læst grip.

M telur að líkamsræktarstöðin, X, beri skaðabótaábyrgð á tjóni sínu. Því til stuðnings er á því byggt að aðbúnaður hjá X hafi ekki verið nógu góður auk þess sem skort hafi á leiðbeiningar og upplýsingar af hálfu þjálfara. Til viðbótar heldur M því fram að þrátt fyrir að þjálfarar hafi vitað að upphífingaslár væru of sleipar og ekki nógu öruggar hafi ekki verið brugðist við því. Er þar m.a. vísað í samskipti við tiltekna þjálfara þar sem þetta komi greinilega fram. Hefur M lagt fram gögn um þessi samskipti. M telur því að slysið verði rakið til saknæmrar vanrækslu X og þjálfara.

Hvað framangreint nánar varðar er í málskoti sérstaklega á því byggt að þær upphífingaslár sem notaðar voru hafi verið of þykkar og sleipar og því sérstaklega erfitt fyrir kvenkyns iðkendur að ná góðu gripi á þeim. M sem telur að ekki liggi fyrir upplýsingar sem sýni að stangirnar standist þær kröfur sem eru gerðar til slíks útbúnaðar, byggir á því að sérstök slysaætta hafi tengst notkun umræddra upphífingarsláa. Þá er tekið fram að M telji að þó iðkendur hafi þurft að klára ákveðið grunnnámskeið breyti það engu um framangreint, enda hafi aðstæður verið hættulegar bæði fyrir reynslumikla og reynsluminni iðkendur. Þá telur M einnig að fyrirliggjandi eftirlitsskýrsla Heilbrigðisteftirlitsins styðji röksemdafærslu sína. Þar komi fram að í kjölfar slyssins hafi þvermál upphífingastanga verið minnkað úr 33,7 mm í 31,8 mm auk þess sem settar hafi verið upp myndir með upplýsingum um rétt grip við hífingar. Ekki hafi hins vegar verið farið í neinar úrbætur á undirlagi, en M telur ljóst að 0,9 cm gúmmímotta nægi ekki sem fallundirlag til dempunar við svo hátt fall. Er bent á að í skýrslu Heilbrigðiseftirlitsins hafi verið gerðar kröfur um að komið yrði fyrir falldýnu og að við sveifluæfingar og aðrar sambærilegar æfingar ættu þjálfarar að upplýsa iðkendur um þá áhættu sem þeim fylgir. Þá hafi í skýrslunni einnig verið vísað í 3. mgr. 54. gr. þágildandi reglugerðar nr. 94/2002 um hollustuhætti. Þar sé tekið fram að rekstraraðili beri ábyrgð á að tæki og búnaður til íþróttaiðkana sé samkvæmt viðurkenndum öryggiskröfum. Þá sé í 1. mgr. sama ákvæðis einnig tekið fram að rekstri starfsmannar skuli háttað á þann veg að heilsa og öryggi þeirra sem þangað koma sé sem best tryggt. Þá bendir M á að ákvæði í áskriftarsamningi iðkenda við X breyti ekki því sem að framan greinir. Í þeim samningi er m.a. tekið fram að iðkendur velji að sækja þjónustu hjá X á eigin ábyrgð og ekki geti komið til ábyrgðar X á líkamstjóni viðkomandi nema það verði rakið til stórfellds gáleysis X eða starfsmanna stöðvarinnar. Telur M að svo víðtæk takmörkun á ábyrgð sem þar greinir standist ekki lög auk þess sem það yrði talið ósanngjarnt eða andstætt góðri viðskiptavenju að bera það fyrir sig, sbr. 36. gr. laga nr. 7/1936. M telur því að ef nefndin fellst á að tjón M verði rakið til almenns gáleysis X eða starfsmanna X, þá beri X skaðabótaábyrgð á tjóni M. Að lokum bendir M á að þegar litið sé til dómaframkvæmdar sé ljóst að eigendur og umráðamenn fasteigna þar sem rekin er verslun eða þjónusta sæta mun strangara mati á saknæmi, þ.e. athafnaskylda þeirra virðist ríkari en eigenda íbúðarhúsnæðis. Sérstaklega gildi þetta þegar fyrirtæki leitast við að laða til sín viðskiptavinum. Nefnir M tiltekna dóma þessu til stuðnings.

Í athugasemdum V til nefndarinnar, dags. 26. maí 2025, er framangreindum kröfum og röksemdum M hafnað. Telur V ósannað að tjón M verði rakið til saknæmrar háttsemi sem X geti borið skaðabótaábyrgð á. Í því sambandi bendir V á að allir iðkendur skrifi undir skilmála X þar sem skýrt komi fram að æfingar séu á þeirra eigin ábyrgð. Þá þurfi allir iðkendur að ljúka grunnnámskeiði þar sem m.a. séu kennd rétt grip og farið ítarlega í upphíffingar og áhættu þeim tengdri. Það sé óumdeilt að M hafi lokið slíku grunnnámskeiði og hafi því verið upplýst um áhættuna sem sé samfara upphíffingum á stöng. Því hafnar V því að skort hafi á leiðbeiningar og upplýsingar á hálfu þjálfara. Þá segir V að þvermál hefðbundinna stanga sé á bilinu 1,25-1,8 tommur en þvermál þeirra sláar sem M notaði er hún slasaðist hafi verið 1,3 tommur, en sú breidd sé notuð víða í öðrum stöðvum á Íslandi og hjá stórum framleiðendum. Hvergi sé að finna reglugerð eða staðla sem kveða á um að stangirnar skuli vera grennri en 1,3 tommur. Bendir V á að ekki hafi verið lögð fram gögn í málinu sem sýni að „venjulegar“ stangir séu grennri en það. Þá hafnar V því að stjórnendur X hafi ekki brugðist við athugasemd varðandi sláran. X hafi fyrir slys M fengið það staðfest að umrædd slá væri í eðlilegri breidd og efnið í slánum það sama og notað er annarstaðar. Telur V sannað að upphíffingasláran hafi verið samkvæmt viðurkenndum öryggiskröfum enda sé annað ósannað. Þá hafi gólfíð í æfingasalnum verið staðlað CrossFit keppnisgólf, þ.e. 5/16 tommur á þykkt. Hvað varðar tilvísun M í samtöl við iðkendur og þjálfara þá bendir V á að slys geti orðið á líkamsræktarstöðvum án þess að það þýði sjálfkrafa að einhver beri skaðabótaábyrgð á þeim. Þá sé það að sjálfsögðu eðlilegt að alltaf sé verið að skoða hvað megi geta betur til að tryggja betur öryggi iðkenda. Þó ráðstafanir séu gerðar eftir slys til að bæta öryggi þýði það ekki sjálfkrafa að bótaskylda sé fyrir hendi ef slys M verður ekki rakið til saknæmrar háttsemi sem geti leitt til skaðabótaábyrgðar X. Telur V að M hafi ekki tekist að sanna að sú sé raunin. Að lokum hnykkir V á því að almenningar sönnunarreglur gildi og að M hafi ekki tekist að sanna að slysið geti bakað X skaðabótaábyrgð. Vísar V m.a. í úrskurð nefndarinnar í máli nr. 180/2024 í því sambandi.

Í viðbótarathugasemdum M, dags. 30. maí 2025, er m.a. ítrekað að lýsingar iðkenda og vitnis bendi til þess að umrædd slá hafi verið alltof slétt og sleip. Þá er einnig lögð áhersla á að X hafi ekki orðið við áskorun þess efnis að upplýsa nánar um gerð slánna, hvaða efni hafi verið notað og hvort sami járnsmiður hafi séð um smíði allra sláa.

Með viðbótarathugasemdum V, dags. 3. júní 2025, fylgdu upplýsingar frá þeim aðila sem V segir að hafi séð um smíði og uppsetningu allra sláa í því húsnæði X þar sem M slasaðist. Bendir V á að þar sé staðfest að sú tegund stangar sem M notaði sé einnig notuð í öðrum CrossFit stöðvum. Í því skjali (tölvupósti) sem V vísar þarna til segir eftirfarandi: „...stangirnar sem eru komnar upp núna eru 31.8 mm í þvermál. Þau sem voru áður voru 33.7 mm í þvermál. Báðar þessa breiddir eru í notkun á crossfitstöðvum.“

Álit.

Ágreiningur þessa máls snýr að hugsanlegri skaðabótaábyrgð X á líkamstjóni M. Mögulegur bótaréttur byggir á því að M eigi skaðabótakröfu á hendur X á grundvelli annað hvort sakarreglunnar eða reglunnar um ábyrgð vinnuveitanda. Báðar þessar bótareglur gera það m.a. að skilyrði að M takist að sanna að tjónið verði rakið til saknæmrar háttsemi X eða starfsmanna sem X ber vinnuveitandaábyrgð á. Sönnunarbyrði þess að tjón M verði rakið til saknæmrar háttsemi X eða starfsmanna sem X ber vinnuveitandaábyrgð á hvílir samkvæmt almennum sönnunarreglum skaðabótaréttar á M og er slík sönnun forsenda þess að bótaskylda úr ábyrgðartryggingu X sé fyrir hendi.

Í málinu er ekki ágreiningur um málsatvik. Þá liggur fyrir að upphíffingum eins og þeim sem M var að framkvæma er hún slasaðist fylgir áhætta. Þá er einnig óumdeilt að M hafi lokið grunnnámskeiði þar sem V byggir á að m.a. hafi verið kennd rétt grip og farið ítarlega í upphíffingar og áhættu þeim tengdri. M hefur ekki sýnt fram á það með fullnægjandi gögnum að þar sé ekki rétt greint frá. Þá hefur M jafnframt upplýst að hún hafi notað svokallað læst grip í umrætt sinn. Þá telur nefndin að M hafi ekki tekist að hnekkja þeirri fullyrðingu V að umrædd upphíffingaslá hafi verið samkvæmt viðurkenndum öryggiskröfum. Telur nefndin að upplýsingar sem starfa frá öðrum iðkanda eða þjálfara dugi þar ekki til. Þessu til viðbótar liggur fyrir að allir iðkendur skrifa undir skilmála X þar sem fram kemur að æfingar séu á þeirra eigin ábyrgð. Þó í því felist eðli málsins samkvæmt ekki að X geti ekki eftir atvikum orðið skaðabótaábyrgur að uppfylltum tilteknum skilyrðum þýðir það engu að síður að iðkendur gera sér grein fyrir því að æfingum fylgir áhætta og að þeir velji að taka þá áhættu. Að gefnu tilefni skal þó tekið fram að nefndin telur að skilyrði í stöðluðum samningi X þess efnis að ekki geti komið til ábyrgðar X á

líkamstjóni nema það verði rakið til stórfellds gáleysis X eða starfmannna stöðvarinnar, standist ekki. Nefndin telur því að þar sé gengið lengra í að undanþiggja X skaðabótaábyrgð en reglur samningaréttarins heimila.

Með hliðsjón af framangreindu og gögnum málsins telur nefndin að M hafi ekki tekist að axla þá sönnunarbyrði sem á henni hvílir og hafi því ekki sýnt fram á að slys hennar verði rakið til atriða sem leiði til skaðabótaábyrgðar X.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 18. júní 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Margrét Arnheiður Jónsdóttir

Mál nr. 129/2025

Nafn málskotsaðila (M).

Nafn varnaraðila: (V1) og (V2).

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B).

Sakarskipting.

Gögn.

1. Málskot móttakið 4. apríl 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V1, dags. 14. apríl 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Bréf V2, dags. 21. maí 2025, ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirbyggjandi skýrslu frá fyrirtækinu Aðstoð & öryggi, varð árekstur á hringtorgi á Vesturlandsvegi við Þingvallaveg hinn 13. mars 2025 milli bifreiðanna A, sem er í eigu M, og B. Báðum bifreiðunum var ekið Vesturlandsveg til suðurs að hringtorginu og var A ekið á vinstri akrein og B á hægri akrein. Þegar komið var inn í hringtorgið var A ekið á innri hring og beygt út af hringtorginu við fyrstu útkeyrslu áfram inn á Vesturlandsvegi áfram til suðurs. Bifreiðinni B var ekið á ytri hring með fyrirhugaða beygju inn á Þingvallaveg til austurs, við aðra útkeyrslu úr hringtorginu. Þegar A beygði til hægri út úr innri hring hringtorgsins, var B ekið á afturhorn bifreiðarinnar. Ágreiningur um sakarskiptingu var lagður fyrir tjónanefnd vátryggingafélaganna sem komst að þeirri niðurstöðu að ökumaður A beri helming sakar fyrir að aka út úr innri hring hringtorgsins á fyrstu gatnamótum og ökumaður B helming sakar fyrir að veita ekki umferð úr innri hring forgang.

M, sem var ökumaður A, er ósátt við þessa sakarskiptingu og telur að ökumaður B hefði getað komið í veg fyrir árekstur með því að fylgjast betur með. Bifreið hennar hafi verið komin hálf út úr hringtorginu er árekstur varð og hafi ökumaður B getað komið í veg fyrir árekstur með því að hægja á sér á hringtorginu.

V1 og V2 eru sammála niðurstöðu tjónanefndar og telja rétt að skipta sök til helminga.

Álit.

Í 5. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatrýggingar segir að ef tjón hlýst af árekstri ökutækja skiptist tjónið á þau í réttu hlutfalli við sök þeirra sem hlut eiga að máli og með hliðsjón af atvikum öllum. Við mat á sök ökumanna er litið til háttæknisreglna umferðarlaga nr. 77/2019. Í 2. málslíð 6. mgr. 19. gr. umferðarlaga segir að í hringtorgi sem skipt er í tvær akreinar skuli ökumaður velja hægri akrein, ytri hring, ætli hann að aka út úr hringtorginu á fyrstu gatnamótum. Enn fremur segir í 3. málslíð sömu málsgreinar að ökumaður á ytri hring skuli veita þeim sem ekur á innri hring forgang út úr torginu. Þar sem ökumaður A ætlaði út úr hringtorginu á fyrstu gatnamótum eftir að hann ók inn í hringtorgið bar honum að aka á hægri akrein, ytri hring, um hringtorgið. Þessa gætti ökumaður A ekki. Hins vegar bar ökumanni B að víkja fyrir umferð úr innri hring er hann ók fram hjá fyrstu gatnamótunum, sbr. 3. málslíð sömu málsgreinar. Verður ráðið af gögnum málsins að ökumaður B hafi ekki gætt nægilega að þessum áskilnaði umrætt sinn. Meta verður sök ökumanna með hliðsjón af framangreindum lagaákvæðum og aðstæðum öllum og skiptist sök þannig að ökumaður A ber 1/2 hluta sakar og ökumaður B ber 1/2 hluta sakar á umræddum árekstri.

Niðurstaða.

Ökumaður bifreiðarinnar A ber 1/2 hluta sakar og ökumaður B ber 1/2 hluta sakar á umræddum árekstri.

Reykjavík, 16. september 2025.

rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 130/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Tegund vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Heiti vátryggingartaka (X)

Skaðabótaábyrgð. Verslun/þjónusta.

Gögn.

1. Málskot móttakið 7. apríl 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 25. apríl 2025, ásamt fylgiskjali.

Málsatvik.

Í málskoti er málsatvikum lýst þannig að 15. september 2023 hafi rafhlaupahjóli verið ekið fyrirvaralaust af göngustíg og á reiðhjól M sem hafi komið hjólandi eftir gangstétt til vesturs. Hafi ökumaður rafhlaupahjólsins verið 15 ára gamall. Er á því byggt í málskoti að um hafi verið að ræða hlaupahjól í eigu X. Þá er tekið fram að samkvæmt skilmálum X megi aðeins leigja rafhlaupahiól til þeirra sem eru 18 ára og eldri. Bendir M á að 15 ára einstaklingi sé ekki treystandi til að stjórna slíkum rafhlaupahjólum enda skorti hann þroska, þekkingu, reynslu og skilning á reglum sem nauðsynlegt sé til að geta stjórnað tækinu af öryggi og án hættu fyrir aðra vegfarendur. Það að leiga 15 ára unglingi hjólið sé á ábyrgð X. Byggir M kröfu sína nánar á því að ökumaður hlaupahjólsins hafi verið í órétti í umrætt sinn enda hafi hann ekið fyrirvaralaust út af göngustíg og á reiðhjól M með þeim afleiðingum að hún hafi fallið í götuna.

Í athugasemdum V til nefndarinnar, dags. 25. apríl 2025, er bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu X hafnað meðal annars með þeim rökum að M hafi ekki sýnt fram á að tjón hans megi rekja til háttsemi sem X geti borið skaðabótaábyrgð á. Bendir V á að almennar sönnunarreglur geri ráð fyrir að sá sem heldur því fram að annar beri skaðabótaábyrgð á tjóni hans beri sönnunarbyrði um að skilyrði bótaréttar séu uppfyllt. Þá bendir V á að í lögregluskýrslu, dags. 20. september 2023, komi m.a. fram að M hafi 18. september 2023 mætt á lögreglustöðina til þess að tilkynna reiðhjólaslys sem hún lenti í 15. sama mánaðar. Í skýrslunni sé síðan haft eftir M að slysið hafi atvikast vegna áreksturs hennar og stráks á hlaupahjóli í eigu X. Sé þetta eina gagnið í málinu þar sem fram kemur að um hlaupahjól í eigu X hafi verið að ræða. V telur því ósannað að umrætt hlaupahjól hafi verið í eigu X. Þessu til viðbótar bendir V á að burt séð frá því hvort fallist verði á að ósannað sé að umrætt hjól hafi verið í eigu X telji V ósannað að slysið verði rakið til háttsemi sem X gat borið skaðabótaábyrgð á. Bendir V á að í þjónustuskilmálum X komi fram að notandi hjóls frá X skuli hafa náð 18 ára aldri en hins vegar hafi í þágildandi umferðarlögum ekki verið kveðið á um lágmarksaldur notenda rafhlaupahjóla. Því hafi verið um að ræða strangari kröfur hjá X en lög og reglur kváðu á um. Telur V ljóst að leigutakinn hafi brotið gegn þjónustuskilmálum X og að nær ómögulegt sé fyrir X að ganga úr skugga um að notendur séu í reynd 18 ára. Þá telur V að ekki verði séð að ungur aldur notanda hjólsins hafi verið orsök þess að slysið varð. Bendir V á að í núgildandi umferðarlögum komi fram í 3. mgr. 44. gr. að barn yngra en 13 ára megi ekki aka smáfarartæki. Ljóst sé að notandi rafhlaupahjólsins hafi verið 15 ára á slysdegi og því, samkvæmt löggjafanum, fullfær að stjórna slíku tæki. Verði því ekki séð að slysið verði rakið til ungs aldurs notanda rafhlaupahjólsins eða til annarrar háttsemi sem vátryggingataka gat borið ábyrgð á. Telur félagið um hreint óhappatílvik að ræða sem engum verði um kennt.

Álit.

Sá sem heldur því fram að annar beri skaðabótaábyrgð á tjóni hans ber sönnunarbyrði um að skilyrði bótaréttar séu uppfyllt í viðkomandi tilviki. Til þess að hægt sé að fallast á skaðabótakröfuna í þessu máli þarf M því að sýna fram á að tjónsatvik megi rekja til skaðabótaskyldra athafna, eða athafnaleysis, sem X geti borið skaðabótaábyrgð á. Að framan er gerð grein fyrir því að M byggir í raun skaðabótakröfu sína eingöngu á sinni eigin frásögn af því sem átti sér stað á slysdegi. Gegn mótmælum V telur nefndin því að M hafi ekki tekist að sanna að tjón hennar megi rekja til háttsemi sem X geti borið skaðabótaábyrgð á.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á skaðabótum úr ábyrgðartryggingu atvinnureksturs X hjá V.

Reykjavík, 16. september 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 131/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V1)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn vátryggingartaka (X)

Skaðabótaábyrgð. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 9. apríl 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V1, dags 21. maí 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 23. maí 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V1, dags. 10. júní 2025.

Málsatvik.

Í málskoti og fylgiskjölum byggir M m.a. á því að menn á vegum X hafi komið í byrjun desember 2024 og skipt um mæli fyrir hitaveitu í sumarbústað M. X er undirverktaki hjá X1. Við það verk hafi þeir gleymt að skrífa aftur fyrir heitavatnsinntakið sem hafi orðið til þess að allar neysluvatnslagnir í bústaðnum hafi sprungið og blöndunartæki og uppþvottavél eyðilagst. Þá hafi jafnframt einstefnulokar og tveir þrýstiminkarar eyðilagst auk mæla í vatnslagnaskápi. Telur M að X beri skaðabótaábyrgð á tjóninu. X er með ábyrgðartryggingu fyrir atvinnurekstur hjá V1. X1 er hins vegar með ábyrgðartryggingu hjá V2. Í málskotinu er þó aðeins gerð krafa um bætur úr ábyrgðartryggingu X hjá V1.

Í athugasemdum V1 til nefndarinnar, dags. 21. mars 2025, er bótakröfu M hafnað með þeim rökum að ekki hafi verið sýnt fram á að tjón M verði rakið til saknæmrar háttsemi sem X geti borið skaðabótaábyrgð á. Í því sambandi hafnar V1 þeim rökum M að starfsmenn X hafi í umrætt sinn tekið vatnið af bústaðnum en síðan gleymt að skrífa aftur frá því. Þvert á móti byggir V1 á því að þegar menn á vegum X hafi komið að bústaðnum til að skipta um mæli, nokkuð sem þeir hafi síðan gert, hafi þeir uppgötvað að frosið var í heimæðinni. Hafi það verið tilkynnt til X1. Telur V1 því að M hafi ekki tekist að sanna að tjónið verði rakið til saknæmra athafna eða athafnaleysis starfsmanna X enda hafi tjónið raungerst áður en þeir komu á staðinn.

Í viðbótarathugasemdum M, dags. 23. maí 2025, er m.a. bent á að þegar skipt sé um mæli, beri X1 að gefa út verklagslýsingu, birta hana og fylgja eftir. Farist þetta fyrir, eins og raunin hafi verið, beri X1 skaðabótaábyrgð. Síðan færir M frekari rök fyrir því að X1 hafi ekki hagað stöfum sínum með forsvaranlegum hætti. Eins og áður hefur verið nefnt er ekki í málskoti gerð krafa um bætur úr tryggingum X1.

Í viðbótarathugasemdum V1, dags. 10. júní 2025, er m.a. hnykkt á því að X1 sé ekki með tryggingar hjá V1 heldur einungis X. Rök M sem snúa að hugsanlegri ábyrgð X1 geti því ekki leitt til þess að X beri skaðabótaábyrgð á tjóninu. Síðan tekur V1 fram að af hálfu X hafi verið unnið eftir viðurkenndu verklagi og að M hafi ekki lagt fram gögn í málinu sem sýnt gætu fram á að tjón M verði rakið til saknæmrar háttsemi sem X geti borið ábyrgð á.

Álit.

Ágreiningur þessa máls snýr að hugsanlegri skaðabótaábyrgð X á tjóni í sumarbústað M. Möguleg skaðabótaábyrgð X byggir á því að sýnt sé fram á að M eigi skaðabótakröfu á hendur X á grundvelli annað hvort sakarreglunnar eða reglunnar um ábyrgð vinnuveitanda. Báðar þessar bótareglur gera það m.a. að skilyrði að M takist að sanna að rekja megi tjónið til saknæmrar háttsemi X eða starfsmanna sem X ber vinnuveitandaábyrgð á.

M byggir kröfu sína á því að tjónið verði rakið til þess að þegar menn á vegum X hafi skipt um mæli fyrir hitaveitu í sumarbústað M, hafi þeir gleymt að skrífa aftur fyrir heitavatnsinntakið að verkinu loknu. Það hafi valdið því tjóni sem um er deilt í málinu. Þessu hefur V1 mótmælt sem ósönnuðu og

haldið því fram að þegar starfsmenn X hafi komið á staðinn hafi þeir uppgötvað að frosið var í heimæðinni. Tjón M verði því ekki rakið til athafna eða athafnaleysis þeirra. Eins og áður hefur komið fram ber M að sanna að tjónið verði rakið til sakar X eða starfsmanna X.

Með vísan í framangreinda umfjöllun telur nefndin að M hafi ekki tekist sú sönnun. Því er það niðurstaða nefndarinnar að ekki hafi verið sýnt fram á að bæta beri tjónið úr ábyrgðartryggingu þeirri sem X er með hjá V1.

Niðurstaða.

Því er hafnað að bæta beri tjón M úr ábyrgðartryggingu þeirri sem X er með hjá V.

Reykjavík, 19. ágúst 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Jóhann Tómas Sigurðsson

Margrét Arnheiður Jónsdóttir

VARNARAÐILI HAFNAÐI AÐ HLÍTA ÚRSKURÐI

Mál nr. 132/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Slysátrygging ökumanns og eiganda.

Skráningarnúmer ökutækis: (A)

Takmörkun ábyrgðar vátryggingafélags. Tilkynning skv. 94. gr. laga um vátryggingarsamninga.**Gögn.**

1. Málskot mótttekið 10. apríl 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 7. maí 2025 ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 11. júní 2025 ásamt fylgiskjali.
4. Viðbótarathugasemdir V dags. 19. júní 2025.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirleggjandi lögregluskýrslu, dags. 30. janúar 2023, varð hinn 27. janúar 2023 árekstur milli A, sem M ók, og B. Samkvæmt ummerkjum á vettvangi höfnuðu ökutækin framan á hvort öðru en þeim var ekið úr gagnstæðri átt. Eftir ökumanni B er haft að hún hafi verið á réttum vegarhelmingi og hún hafi séð A koma á móti sér, en ökumaður A hefði verið að reyna að taka fram úr öðru ökutæki, C. M lýsti atvikum svo að B hafi komið til móts við hann á öfugum vegarhelmingi. Hann hafi reynt að hemla og beygja frá en bifreiðarnar hafi skolið saman. Hann telji þá að ökumaður B hafi verið að taka fram úr annarri bifreið. Sagðist M þá hafa ekið á 94 til 95 kílómetra hraða á klukkustund en hámarkshraði á vettvangi var 50 kílómetrar á klukkustund. Eftir farþega í A er haft að M hafi eftir áreksturinn sagt við þau „þið vitið að ég var á 120“. Samkvæmt framburði vitnisins X, sem var ökumaður D, óku tvær bifreiðar fram úr henni á ofsahraða en ökumenn þeirra hafi verið að leika sér að því að taka hvor fram úr öðrum. Skyndilega hafi annarri bifreiðinni verið ekið yfir á öfugan vegarhelming og á B. Vitnið X sagðist ekki hafi séð áreksturinn en að hún hefði áður veitt því athygli að A og C hafi verið ekið fram úr hvor annarri á miklum hraða. Eftir áreksturinn hafi C verið ekið af vettvangi.

M varð fyrir meiðslum við áreksturinn og krafðist vegna þess bóta úr slysátryggingu ökumanns og eiganda A hjá V. Með tölvupósti dags. 6. mars 2023 tilkynnti V M að það áskildi sér rétt til þess að skerða bótarétt M, og með tölvupósti dags. 22. mars 2023 barst M tilkynning V þess efnis að félagið áskildi sér rétt til þess að hafna bótaskyldu á grundvelli þess að M hefði sýnt af sér stórkostlegt gáleysi. Með bréfi dags. 11. apríl 2024 hafnaði V bótaskyldu úr slysátryggingu ökumanns og eiganda.

Í málskoti er byggt á því að fullnaðartilkynning um höfnun bótaskyldu hafi borist of seint, og hafi V því glatað rétti til að bera fyrir sig ábyrgðartakmörkun, sbr. 2. mgr. 94. gr. laga nr. 30/2004 um vátryggingarsamninga. Er vísað til þess að í bréfi V dags. 11. apríl 2024 sé byggt á upplýsingum sem þegar hafi legið fyrir í frumskýrslu lögreglu, dags. 30. janúar 2023 og hafi V því verið kunnugt um þau atvik sem það teldi veita heimild til höfnunar fljótlega eftir áreksturinn. Þegar hinn 22. mars 2023 hafi V áskilið sér rétt til að hafna bótaskyldu að fullu. Þrátt fyrir það hafi endanleg tilkynning þess efnis ekki borist fyrr en rúmu ári síðar og hafi V því glatað rétti sínum til að bera fyrir sig atvik er leitt geti til skerðingar bótaréttar á grundvelli XIII. kafla laga um vátryggingarsamninga. Framangreindu til stuðnings er vísað til dóms Hæstaréttar í máli 37/2021.

Í málskoti er jafnframt byggt á því að M hafi ekki sýnt af sér stórkostlegt gáleysi umrætt sinn og því sé enginn grundvöllur fyrir skerðingu bóta til hans. Afstaða V byggir þannig á rangfærslum í lögregluskýrslu og því til stuðnings vísar M til þess sem fram komi í bráðamóttökuskra dags. 28. janúar 2023. Þar sé atvikum lýst svo að önnur bifreið hafi tekið fram úr A og svo „hemlað niður“. M hafi þá einnig hemlað, en dekk A runnið til og bifreiðin „vinklað“ til vinstri yfir á öfugan vegarhelming, þar sem B hafi hafnað framan á henni. Sú háttsemi að aka yfir á öfugan vegarhelming hafi í dómaframkvæmd ekki talist, ein og sér, fela í sér stórkostlegt gáleysi. Jafnvel þó M hafi sýnt af sér eitthvað gáleysi við aksturinn verði það því ekki talið stórkostlegt.

Jafnvel þó um stórkostlegt gáleysi væri að ræða leiði það þá ekki fyrirvaralaust til skerðingar eða höfnunar bóta heldur verði að taka tillit til allra atvika og aðstæðna, s.s. akstursaðstæðna á vettvangi og háttsemi annarra ökumanna. Eigi full skerðing bóta því ekki rétt á sér.

Í bréfi V til nefndarinnar er vísað til þess að frumskýrsla lögreglu bendi til þess að umrætt atvik hafi orsakast vegna ofsa- og kappaksturs M, en á vettvangi hafi verið 50 kílómetra hámarkshraði og óbrotin miðlína milli akreina. Atvikalýsing sú er M byggir nú á eigi sér þá ekki stoð í öðrum gögnum málsins, en m.a. liggi fyrir fjölmargar vitnaskýrslur lögreglu þar sem ítrekað komi fram að M hafi ekið A töluvert yfir lögmæltum hámarkshraða svo og að A og C hafi verið í kappakstri skömmu fyrir áreksturinn. Sé því ljóst að M hafi sýnt af sér stórkostlegt gáleysi og séu orsakatengsl milli þess og tjóns hans.

Þá er því hafnað að V hafi, vegna tómlætis, glatað rétti til að bera fyrir sig stórkostlegt gáleysi. Í bréfi V dags. 22. mars 2023 hafi komið fram að V áskildi sér rétt til að hafna bótaskyldu og að ekki væri unnt að taka formlega afstöðu fyrr en fullnaðarrannsókn lögreglu lægi fyrir, en málið hafi þá enn verið til rannsóknar tæknideilda lögreglu. Afstöðubréf V hafi svo verið sent M 11. apríl 2024. Eðli máls samkvæmt sendi V ekki frá sér fullnaðartilkynningu um höfnun fyrr en öll málgögn liggi fyrir. V hafi þá ekki borist formleg tilkynning um líkamstjón M fyrr en í apríl 2024. Um grundvallargagn sé að ræða sem þurfi að liggja fyrir áður en endanleg afstaða er tekin.

Í viðbótarathugasemdum M er því hafnað að tilkynning á eyðublaði V sé „grundvallargagn“ í málinu enda sé höfnun V ekki byggð á því sem þar komi fram. Formleg tilkynning um líkamstjón M hafi verið send V 2. mars 2023 og hafi því öll nauðsynleg gögn legið fyrir í mars það ár. Er þá vísað til þess að með bréfi lögreglu, dags. 7. apríl 2025, hafi M verið tilkynnt um að rannsókn lögreglu væri hætt. Hafi lögreglan því ekki talið grundvöll til að halda uppi frekari rannsókn á kæruliðum málsins. Megi ráða ef því að M hafi ekki sýnt af sér stórkostlegt gáleysi í aðdraganda árekstursins.

Í viðbótarathugasemdum V er m.a. lýst þeirri afstöðu að þó að rannsókn lögreglu hafi verið hætt leiði það ekki sjálfkrafa til þess að M teljist ekki hafa sýnt af sér stórkostlegt gáleysi, m.a. þar sem sönnunarbyrði sé þyngri í sakamálum.

Álit.

V byggir á því að heimilt sé, á grundvelli 1. mgr. 90. gr. laga nr. 30/2004, að fella niður ábyrgð félagsins þar sem M hafi valdið því að af stórkostlegu gáleysi að vátryggingaratburður varð. Umrætt ákvæði er að finna í XIII. kafla laganna um almennar forsendur fyrir ábyrgð félagsins. Í 94. gr. laganna, sem einnig er í XIII. kafla laganna segir að félagið skuli senda tilkynningu þess efnis að það beri fyrir sig að það sé laust úr ábyrgð samkvæmt ákvæðum XIII. kafla, án ástæðulauss dráttar eftir að það vissi um þau atvik sem veiti heimild til þess. Sé slík tilkynning ekki send glati félagið rétti sínum til þess að bera fyrir sig atvikin. Í athugasemdum með 31. gr. frumvarps þess sem varð að lögum nr. 30/2024, en það ákvæði á við um skaðatryggingar og er sambærilegt 94. gr. að breyttu breytanda segir: *Ekki verða gerðar þær kröfur til félagsins að það sendi strax tæmandi upplýsingar um hvernig það muni bregðast við. Nægilegt væri að það tilkynnti að til athugunar væri að bera fyrir sig takmörkun á ábyrgð, en nauðsynlegt væri þó í þeim tilvikum að strax og atvik væru ljós mundi send fullnaðartilkynning.*

Í því máli sem hér er til skoðunar sendi V, hinn 22. mars 2023, lögmanni M tölvupóst þess efnis að félagið áskildi sér rétt til að hafna bótaskyldu, en að félagið sé „þó að bíða eftir skýrslu tæknideildar og frekari gögnum frá lögreglu sem að öllum líkindum munu varpa frekara ljósi á málsatvik.“ Framangreind tilkynning, þess efnis að til athugunar væri hjá félaginu að bera fyrir sig takmörkun á ábyrgð var því send með tímanlegum hætti. Hún ber það þó með sér að vera ekki fullnaðartilkynning.

Fullnaðartilkynning var hins vegar send með bréfi dags. 11. apríl 2024, eða um fjórtán og hálfum mánuði eftir að umrætt atvik átti sér stað. Í henni er vísað til þess sem fram kemur í lögregluskýrslu dags. 30. janúar 2023 og fyrirbyggjandi framburðarskýrslum. Framangreindar skýrslur eru meðal málgagna fyrir nefndinni. Skýrsla tæknideildar er dags. 14. júní 2023 en fyrirbyggjandi framburðarskýrslur eru frá því í janúar og febrúar 2023.

Í málf lutningi V fyrir nefndinni kemur ekkert fram um að það hafi verið einhverjum erfiðleikum bundið að kalla eftir framangreindum gögnum frá lögreglu eða að afhending þeirra hafi dregist úr hófi. Liggur því ekki annað fyrir að V hafi haft framangreind gögn undir höndum í um tíu mánuði áður en fullnaðartilkynning um brottfall bótaréttar var send til M. Þó hugtakið „ástæðulaus dráttur“ feli ekki í sér afráttarlaust tiltekin tímamörk og ætla verði vátryggingafélögum eitthvert svigrúm til að afla gagna

og móta endanlega afstöðu í málum sem þessum verður ekki litið fram hjá framangreindu orðalagi í greinargerð um að „strax og atvik væru ljós mundi send fullnaðartilkynning.“ Þar sem ekki liggur annað fyrir en að atvik hafi í síðasta lagi verið ljós í júní 2023 er það mat nefndarinnar að V hafi ekki uppfyllt fyrrgreindan áskilnað. Verður því að telja að tilkynning til M hafi ekki verið send réttilega til samræmis við 1. mgr. 94. gr. laga nr. 30/2004. Verður því jafnframt að telja að V hafi glatað réttinum til að bera fyrir sig atvik er leiði til brottfalls bótaréttar M sbr. 2. mgr. 94. gr. laganna.

Verður þá ekki séð að það skipti máli í þessu samhengi að tilkynning á „formi félagsins“ hafi ekki borist fyrr en 3. apríl 2024, enda liggur fyrir og er óumdeilt að tilkynning um líkamstjón M var send V dags. 1. mars 2023.

Að fenginni framangreindri niðurstöðu eru ekki efni til að fjalla frekar um háttsemi M í aðdraganda árekstursins.

Niðurstaða.

M á óskertan rétt til bóta úr slysatryggingu ökumanns og eiganda A hjá V.

Reykjavík, 12. ágúst 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 133/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Ökutækjatrýgging kaskó.

Skráningarnúmer ökutækja (A)

Umfang tjóns. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot móttengið 11. apríl 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 2. maí 2025, ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Í gögnum málsins kemur fram að 4. febrúar 2025 sendi M tilkynningu til V um kaskótjón á bifreiðinni A. Var það mat V að ekki borgaði sig að gera við bifreiðina sökum aldurs og að henni hafði verið ekið 485 þúsund km. Í framhaldinu fékk V bifreiðasala til að aðstoða við verðmat á A svo hægt væri að bæta M tjónið. Kemur fram í athugasemdum V að M hafi verið ósáttur við það verð sem honum var boðið. Hafi M þá verið boðið 300.000 krónum meira en áður, þ.e. samtals 3 milljónir króna að frádreginni eigin áhættu og vsk. M sem sætti sig ekki við það verð, benti á að A hafi verið kaskótryggð fyrir 6 milljónir króna sem hann taldi vera sambærilegt markaðsverði. Þá kemur fram í gögnum málsins að M hafi upplýst að hann gæti sætt sig við að fá greitt kr. 4,5 milljónir króna að frádreginni eigin áhættu og vsk.

Með athugasemdum V fylgdi m.a. skriflegt verðmat á A frá tilteknum bifreiðarsala. Mat hann verðmæti bifreiðarinnar á bilinu 2,5-2,7 milljónir króna. Bendir V á að sú fjárhæð sem félagið hefur boðist til að greiða fyrir A taki í grunninn mið af því mati. Félagið hafi þó ákveðið að bjóða 3 milljónir króna í bætur að frádreginni eigin áhættu og vsk. til að koma til móts við þau rök M að skipt hafi verið um vél og skiptingu í A. Hvað varðar váttryggingarverðmæti A þá bendir V á að það sé váttryggingartaka að tryggja að fjárhæðin sem tilgreind er í skírteini sé í samræmi við áhættu hans eða verðmæti hins tryggða á hverjum tíma.

Álit.

Ágreiningslaust er að M á rétt á að fá bifreiðina A bættu úr kaskótryggingu hjá V. Hins vegar greinir aðila á um umfang tjónsins, þ.e. hvert sé markaðsvirði bifreiðarinnar og hverjar bæturnar eigi að vera. V hefur boðist til að greiða 3 milljónir króna í bætur að frádreginni eigin áhættu og virðisaukaskatti. Byggir V það verðmat m.a. á fyrirliggjandi mati bifreiðasala. Nefndin bendir á að það er M að sanna að framangreind fjárhæð dugi ekki til að bæta tjónið. Nefndin telur að M hafi ekki tekist sú sönnun. Hvað varðar þá málsástæðu M að váttryggingarverðmæti A hafi verið 6 milljónir, þá kemur fram í greinum 10.4 og 10.5 í almennum skilmálum þeim sem m.a. gilda um kaskótryggingu að tryggingafjárhæðin sem tilgreind er í skírteini telst ekki vera sönnun um verðmæti hins tryggða og að það sé váttryggðs að passa upp á að váttryggingarfjárhæðin sé í samræmi við verðmæti hins tryggða.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á frekari bótum úr kaskótrygginu A en V hafa boðið.

Reykjavík, 27. maí 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 134/2025**VARNARAÐILI HAFNAÐI AÐ HLÍTA ÚRSKURÐI****Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækis (A)****Skilyrði þess að bótakrafa erfist. Krafa um miskabætur skv. 26. gr. skaðabótalaga.****Gögn.**

4. Málskot móttakið 11. apríl 2025 ásamt fylgiskjöllum.
5. Bréf V dags 27. ágúst 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að hinn 10. desember 2022 hafi eiginmaður M, X, lent í árekstri. Ekki virðist ágreiningur um að ökumaður bifreiðarinnar A hafi átt sök á árekstrinum. Í kjölfar slyssins fann X fyrir líkamlegum afleiðingum og hinn 6. júní 2024 var matsbeiðni send V. Matsfundur fór fram hinn 5. september 2024 og matsgerð lá fyrir hinn 30. nóvember 2024. Hinn 3. desember 2024 hafi V verið sent bréf þar sem gerð var krafa um þjáningabætur á grundvelli 3 gr. skaðabótalaga nr. 50/1993, bætur vegna varanlegs miska samkvæmt 4. gr. sömu laga og miskabætur á grundvelli a-liðar 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga. X lést hinn 7. desember 2024. V hafnaði bótakröfunni með bréfi dags. 6. janúar 2025 með vísan til þess að skilyrði 2. mgr. 18. gr. skaðabótalaga fyrir því að krafa um bætur fyrir þjáningar eða varanlegan miska erfist væru ekki uppfyllt þar sem krafan hefði ekki verið viðurkennd.

M, sem situr í óskiptu búi, telur ákvörðun V ekki réttmæta. Byggir M á því að með því að undirrita matsbeiðni án nokkurs fyrirvara hinn 24. júní 2024 hafi V viðurkennt bótaskyldu, þó fjárhæð kröfunnar hafi ekki legið fyrir fyrr en 30. nóvember 2024. V hafi þá ekki gert neinar athugasemdir, s.s. við aðferðafræði eða niðurstöðu fyrirbyggjandi matsgerðar eða tilkynnt um að til hafi staðið að hnekkja henni, fyrir andlát X heitins. Tilviljun hafi ráðið því að bótatilboð V lá ekki fyrir við andlát X. Vísar M þá til úrskurðar nefndarinnar í máli nr. 429/2022 því til stuðnings að V sé skylt að greiða bætur vegna þjáninga og varanlegs miska.

M gerir þá einnig kröfu um bætur á grundvelli a-liðar 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga, en sérregla 2. mgr. 18. gr. skaðabótalaga um skilyrði fyrir því að krafa um bætur erfist eigi ekki við um skaðabætur samkvæmt því ákvæði. Byggir M jafnframt á því að réttur til miskabóta samkvæmt 26. gr. erfist hafi tjónþoli verið á lífi þegar hinn skaðabótaskyldi atburður átti sér stað, enda miðist stofndagur kröfu við það tímamark, jafnvel þó tjónþoli eigi, eðli máls samkvæmt, þess ekki alltaf kost að krefjast bóta fyrr en nokkru eftir tjónsatvik. Er jafnframt vísað til dóms Hæstaréttar í máli nr. 192/2012 framangreindu til stuðnings.

Í bréfi V, sem á tjónsdegi var vátryggjandi A, til nefndarinnar kemur fram að bótakrafa sem byggði á matsgerðinni hafi ekki verið viðurkennd áður en X heitinn lést. Það eitt að V hafi staðið að mati á afleiðingum slyss geti ekki talist jafngilda því að bótakrafa hafi verið viðurkennd. Almennt hefðu næstu skref V til að mynda getað verið þau að afla mats dómkvaddra matsmanna á afleiðingum slyssins. Þegar tjón verði á líkama, eins og í tilviki X, verði bæturnar að teljast persónulegs eðlis og erfitt geti reynst að endurmeta tjónið í tilviki sem þessu. Þar af leiðandi verði regla 2. mgr. 18. gr. skaðabótalaga, um að krafa erfist ekki nema hún hafi verið viðurkennd, að teljast eðlileg. V hafi með engum hætti gefið í skyn að það mundi una matsgerðinni eða fallast á kröfu X. Er þá vísað til dóms Héraðsdóms Reykjavíkur í máli E-901/2018 framangreindu til stuðnings. Hvað varði bætur á grundvelli 26. gr. skaðabótalaga þá liggi ekkert fyrir um að V hefði verið skylt að greiða bætur samkvæmt ákvæðinu jafnvel þó fyrir lægi að bæturnar erfðust enda sé ekki sýnt fram á að skilyrði 26. gr. séu uppfyllt. Hafi V hvorki samþykkt greiðslu slíkra miskabóta né gefið það í skyn að slík krafa yrði samþykkt. Í því tilviki sé þá einnig um að ræða bætur vegna líkamstjóns sem séu persónulegs eðlis og örðugt að endurmeta tjónið eftir andlát tjónþola. Eigi því sömu röksemdir við fyrir því að bætur á grundvelli 26. gr. skaðabótalaga erfist ekki.

Álit.

Samkvæmt 2. mgr. 18. gr. skaðabótalaga erfist krafa um bætur fyrir þjáningar eða varanlegan miska hafi hún verið viðurkennd, einkamál verið höfðað til heimtu hennar eða viðurkenningar eða hún hefur verið gerð fyrir dómi í sakamáli. Aðila greinir samkvæmt framansögðu á um hvort krafa X um bætur vegna þjáningar og varanlegs miska hafi verið viðurkennd í skilningi þessa ákvæðis. Skýringar í greinargerð með umræddu ákvæði veita ekki skýrar leiðbeiningar varðandi það hvers kyns athafnir leiði

til þess að krafa teljist viðurkennd en samkvæmt orðalagi ákvæðisins er ljóst að það er ekki nauðsynlegt að mál hafi verið höfðað til heimtu eða viðurkenningar hennar.

Hlýtur þá að koma til skoðunar og mats nefndarinnar hvort V hafi með atferli sínu viðurkennt kröfuna, en fyrir liggur að kröfubréfi X var ekki svarað fyrir andlát hans. Fyrirliggjandi er matsbeiðni, dags. 6. júní 2024, sem er undirrituð fyrir hönd V og tjónþola. Verður því að líta svo á sem aðilar hafi komið sér saman um matsmann og staðið saman að matsbeiðninni, þ.á.m. þeim spurningum sem þar eru settar fram. Liggur því fyrir að V féllst á að taka þátt í mati á afleiðingum hins bótskylda atburðar. Matsgerð á grundvelli framangreindrar beiðni lá fyrir hinn 30. nóvember 2024 og verður ekki séð að neinir annmarkar séu á þeirri aðferðafræði sem var beitt við matið né hefur því verið borið við af hálfu V.

Eins og mál þetta horfir við nefndinni verður að telja að með athöfnum sínum hafi V viðurkennt kröfuna sem slíka og að í raun verði að telja það tilviljun að kröfubréfi X, sem byggði á fyrrgreindri matsgerð, hafi ekki verið svarað fyrir andlát hans. Er það af öllu framansögðu mat nefndarinnar að skilyrði 2. mgr. 18. gr. skaðabótalaga um að krafa hafi verið viðurkennd sé uppfyllt.

Kemur þá til skoðunar hvort X hafi átt rétt til miskabóta á grundvelli a-liðar 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga og ef svo er hvort sá réttur skuli erfast. Samkvæmt því ákvæði er heimilt að láta þann sem af stórkostlegu gáleysi veldur líkamstjóni annars manns greiða honum miskabætur. Svo slík miskabótakrafa komi til álita þarf að sýna fram á að ökumaður A hafi sýnt af sér stórkostlegt gáleysi, þ.e. að háttsemi hans hafi falið í sér verulegt frávik frá því sem eðlilegt megi telja, og að það hafi leitt til líkamstjóns X. Í málskoti er ekki ítarlega rökstutt hvernig skilyrðið um stórkostlegt gáleysi sé uppfyllt en fyrirbyggjandi er lögregluskýrsla, dags. 15. desember 2022, um áreksturinn.

Er þar haft eftir ökumanni A að hann hafi „tekið framúrakstur“ og í kjölfarið blindast af sól og ekki tekið eftir bifreið sem kom til móts við hann, þ.e. bifreið X. Kvaðst hann hafa verið á um 100 kílómetra hraða á klukkustund í aðdraganda árekstursins. Hann reyndist ekki undir áhrifum áfengis. Haft er eftir vitni, sem ók á eftir A í aðdraganda áreksturs, að A hefði verið við framúrakstur á vinstri vegarhelmingi og hafi verið um „mikinn glæfraakstur“ að ræða.

Af framangreindu verður að telja ljóst að ökumaður A hafi ekki hagað framúrakstri sínum til samræmis við áskilnað 23. gr. umferðarlaga nr. 77/2019, sér í lagi a-lið 2. mgr. þeirrar lagagreinar. Þá liggur fyrir að lögregla hafði samband við ökumann A vegna umferðarlagabrots þar sem hann hefði ekki hagað ökuhraða sínum til samræmis við aðstæður, en samkvæmt lögregluskýrslu var hálka á vettvangi. Gekkst ökumaður A við því broti.

Verður að telja að með framangreindri háttsemi, þ.e. með því að aka of hratt miðað við aðstæður, en hálka var á vettvangi auk þess sem gera má ráð fyrir því að sól hafi verið lágt á lofti, og hraðar en heimilt var samkvæmt lögum, og með því að gæta ekki að því við framúrakstur að unnt væri að aka fram úr án áhættu og sér í lagi að því að akrein sú sem hann nýtti við framúraksturinn væri án umferðar á nægilega löngum kafla, hafi ökumaður A sýnt af sér gáleysi í þeim mæli að telja verði það stórkostlegt. Er það því mat nefndarinnar að X heitinn hafi átt rétt til miskabóta á grundvelli a-liðar 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga.

Samkvæmt orðanna hljóðan tekur 2. mgr. 18. gr. skaðabótalaga ekki til krafna um miskabætur á grundvelli 26. gr. sömu laga. Er ekki séð að tilefni sé til að túlka umrætt ákvæði með rýmri hætti en orðalag þess gefur til kynna. Verður því, sbr. einnig dóm Hæstaréttar í máli nr. 192/2012, að miða við að X hafi þegar við tjónsatvikið eignast kröfu um miskabætur á grundvelli a-liðar 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga og að sú krafa sé andlag erfða eftir hann og flytjist því til dánarbús hans.

Niðurstaða.

Krafa X um bætur vegna þjáningar og varanlegs miska úr ábyrgðartryggingu A hjá V erfist samkvæmt 2. mgr. 18. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993. Viðurkenndur er réttur X til bóta samkvæmt a-lið 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993, úr ábyrgðartryggingu A hjá V og erfist sú krafa samkvæmt almennum reglum.

Reykjavík, 16. september 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 135/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn vátryggingartaka ábyrgðartryggingar (X)

Skaðabótaábyrgð.

Gögn.

1. Málskot móttakið 14. apríl 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 6. júní 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi, hinn 20. apríl 2023, orðið fyrir líkamstjóni þega rafskúta sem hann ók stöðvaðist skyndilega með þeim afleiðingum að hann fór í kollhnís af henni og lenti illa. Hafi varanleg örorka M vegna þessa slyss verið metin 7%. M hefur krafist bóta úr ábyrgðartryggingu X, leigusala rafskútunnar, vegna slyssins en þeirri kröfu var hafnað af hálfu V hinn 7. febrúar 2025. Kröfu sína byggir M á því að vanbúnaður skútunnar hafi leitt til þess að hún stöðvaðist skyndilega. Skynjari í henni hafi verið bilaður og vitneskja hafi verið til staðar hjá X varðandi það að ýmiss konar vandamál hafi verið með skynjarana og hafi viðgerð á þeim verið innleidd nokkrum mánuðum fyrir slys M. Framangreint komi fram í tölvupósti Y, starfsmanns X, til M dags. 24. apríl 2023. Af þeim tölvupósti sé ljóst að vitneskja um vankanta á skynjurum hafi verið til staðar fyrir slys M og gera verði ríkar kröfur til X hvað varði viðhald og eftirlit með búnaði sem sé leigður út til almennings í atvinnuskyni. Sé ótækt að ekki hafi verið brugðist fyrr við og viðgerðir framkvæmdar á umræddum skynjurum, enda hafi vitneskja um vanbúnað þeirra legið fyrir í nokkra mánuði. V hafi byggt höfnun sína á því að hugbúnaður hafi verið bilaður og að X hafi ekki haft neina vitneskju um þá bilun. Engin gögn séu lögð fram af hálfu V þessu til stuðnings og hljóti að verða að miða við frumgögn málsins hvað þetta varði, þ.e. fyrrgreindan tölvupóst Y, en ekki síðari skýringar.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að við skoðun á rafskútunni eftir slys M hafi komið í ljós bilun í hugbúnaði sem hafi valdið því að skútan stöðvaðist. Slíkt hafi ekki gerst áður og hafi X enga vitneskju haft um þessa bilun. Hafi X brugðist strax við og uppfært búnaðinn, en þessi bilun geti hafa átt við um örfá tæki í eigu X, og hafi engin önnur tilvik átt sér stað vegna sömu bilunar. Þau vandamál sem hafi áður verið þekkt hafi tengst því að rafskútur færu ekki stað og séu því annars eðlis en sú bilun sem olli slysi M. Sé samkvæmt framansögðu ekki sýnt fram á saknæma háttsemi af hálfu X sem leitt hafi til slyss M.

Álit.

Almennar sönnunarreglur í skaðabótarétti gera ráð fyrir því að sá sem heldur því fram að annar beri skaðabótaábyrgð á tjóni sínu beri sönnunarbyrði um að skilyrði slíkrar ábyrgðar séu uppfyllt. Það hvílir því á M að sýna fram á tjón sitt og að það sé að rekja til saknæmra athafna eða athafnaleysis X eða annarra atvika eða aðstæðna sem X verði gert að bera skaðabótaábyrgð vegna.

Óumdeilt virðist að slys M megi rekja til þess að rafhlaupahjólíð sem hann var á stöðvaðist skyndilega, og að þá stöðvun sé að rekja til bilunar í búnaði þess. Í fyrrgreindum tölvupósti Y til M kemur fram að um bilun í skynjara hjólsins hafi verið að ræða og hafi þetta aldrei gerst áður. Þá segir í póstinum að viðgerð á skynjurum hjólanna standi yfir til að losna við alls konar vandamál sem hafi valdið því að hjólin færu ekki af stað. Hafi Y sterkan grun um að þessi bilun hafi orðið vegna þess að skynjarar hafi byrjað að vera lélegir og ekki búið að gera þá upp enn.

Af framangreindu verður að telja að X hafi verið kunnugt um vandamál sem ollu því að rafskútur færu ekki af stað við leigu. Þó slíkt vandamál séu vissulega hvítleið verður ekki séð að þau feli í sér slyshættu. Verður því ekki litið svo á að það að uppfærslu allra skynjara hafi ekki verið lokið er slys M varð feli í sér saknæma vanrækslu af hálfu X. Gegn neitun X er þá ekki sýnt fram á að vitneskja um að hjólin gætu bilað með þeim hætti að þau stöðvist skyndilega hafi verið til staðar fyrir slys X. Ekki er heldur, en engin frekari gögn um umræddan skynjara, gerð hans, virkni eða ástand, liggja fyrir nefndinni, sýnt fram á að X hafi mátt vita að ástand hans væri slíkt að leitt gæti til slyss eins og þess sem M varð fyrir.

Af öllu framansögðu, og eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni, er því ekki sýnt fram á að skilyrði skaðabótaskyldu séu uppfyllt. Af því verður M að bera hallann og er því óhjákvæmilegt að hafna kröfu hans.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 1. júlí 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 137/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Húseigendatrygging.

Gildissvið vátryggingar. Rými þar sem tjón verður. Umfang tjóns.

Gögn.

1. Málskot móttakið 29. apríl 2025, ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V, dags. 3. júní 2025, ásamt fylgiskjöllum.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að tjón hafi orðið á gólfefni í sólstofu húseignar M eftir að leki kom upp í golfhitakerfi sólstofunnar í júní 2024. M hefur gert kröfu um bætur úr fasteignatryggingu sinni hjá V vegna tjónsins og hefur V viðurkennt bótaskyldu, en ágreiningur lýtur að umfangi tjónsins. M telur að skemmdir hafi orðið á flísalögðu gólfi sem sé samfelld um alla fasteignina og skipti sköpum fyrir ásýnd hennar. Telur M að ekki sé unnt að leggja aðra flísategund á skemmda hluta gólfsins án þess að raska heildarmynd, flæði og fagurfræðilegri samfellu. M krefst þess því að V verði gert að bæta kostnað við að fjarlægja eldri flísar og leggja nýjar sambærilegar á allan gólfflöt fasteignarinnar. Vísar M til fyrirbyggjandi matsgerðar löggilts fasteignasala sem hann aflaði þar sem fram kemur að aðgreining á gólfefni myndi rýra fagurfræðilegt heildaryfirbragð eignarinnar og þar með seljanleika hennar og endursöluverð. M byggir kröfu sína á því að ætlað tjón sé ekki að fullu bætt með tilliti til þeirrar lausnar sem V hefur boðið. Þá mótmælir M því að V geti almennt vísað til skilmála tryggingar í slíkum tilvikum án tillits til aðstæðna og ásýndar viðkomandi fasteignar.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að V hafi viðurkennt bótaskyldu úr húseigendatryggingu M vegna þess tjóns sem varð í sólstofu fasteignar M en hafnar því að greiða bætur umfram það sem nemur flísaskiptum í því rými. Byggir V afstöðu sína á 2. málsl. greinar 7.2. í skilmála tryggingarinnar þar sem fram kemur að komi til tjóns á gólfefnum séu einungis greiddar bætur fyrir gólfefni í því rými þar sem tjónið verður. Ekki þurfi að vera til staðar þröskuldar eða hurðir til að rými teljist aðskilið. Samkvæmt teikningu húseignarinnar sé sólstofan afmörkuð frá öðrum rýmum með veggjum og dyraopum og niðurgráfin um tvö þrep frá bæði stofu og eldhúsi. V telur því ótvírætt að um sé að ræða sjálfstætt rými og að skilyrði skilmála séu uppfyllt. M hafi þegar fengið greiddar bætur sem samsvara nýjum flísum á um 25 fermetra tjónflöt sólstofunnar.

Álit.

Ekki er ágreiningur um bótaskyldu vegna tjónsins né umfang tjónsins þ.e. að tjón hafi orðið á gólfefni í sólstofu húseignar M. Ágreiningur málsins snýr að túlkun 2. málsl. greinar 7.2. í skilmála húseigendatryggingar þar sem fram kemur að komi til tjóns á gólfefnum séu aðeins greiddar bætur fyrir gólfefni í því rými sem tjón verður. Ekki þurfi að vera til staðar þröskuldar eða hurðir til að afmarka rými. Samkvæmt 1. mgr. 35. gr. laga nr. 30/2004 um vátryggingarsamninga á vátryggður rétt á fullum bótum fyrir fjártjón sitt ef ekki er um annað samið í vátryggingarsamningi. Er því almennt gert ráð fyrir því, þegar um bótaskyld tjón á fasteign er að ræða, að eignin sé ekki í verra ástandi en hún var fyrir tjónið. Í a-lið greinar 4.1 í skilmála vátryggingarinnar kemur fram að tryggingin greiði kostnað við uppbrot og rask sem óhjákvæmilegt er til þess að stöðva leka, svo og frágang að nýju vegna slíkra aðgerð, þannig að húseign sé í sama og eigi verra ástandi en hún var fyrir tjónið. Hefur M lagt fram matsgerð löggilts fasteignasala, dags. 7. apríl 2025, á áhrifum þess að mismunandi gólfefni yrði í sólstofu og eldhúsi. Þar segir: „Það er mat undirritaðs að það væri til virðislækkunar og ekki til að auka seljanleika eignarinnar þar sem rýmið myndar eigna heild. Varðandi kostnað við endurnýjun á gólfefnum mætti áætla að sú tala sé ekki undir 2-3 milljónum.“ Þrátt fyrir að matsgerð hins löggilta fasteignasala bendi til þess að fasteign M yrði í lakara ástandi en hún var fyrir tjónið ef sömu flísar séu ekki á sólstofunni og öðrum hlutum hússins er ekki hjá því komist að horfa til þess að í skilmála vátryggingarinnar er að finna undantekningarreglu sem takmarkar bótaskyldu V við það gólfefni sem skemmist í hverju rými fyrir sig. Þegar metið er hvort sólstofan teljist sjálfstætt rými í skilningi ákvæðis 7.2 í skilmála vátryggingarinnar ber að líta til hönnunar fasteignarinnar og þeirra aðgreininga sem eru milli rýma. Fyrir liggur að sólstofan er afmörkuð frá eldhúsi og stofu með veggjum og dyraopum, og er

jafnframt niðurgrafið um tvö þrep frá báðum rýmum. Þá kemur fram í gögnum málsins að gengið er um sólstofuna annars vegar um dyraop með hurð og hins vegar frá eldhúsi um op sem er sambærilegt að stærð og hefðbundin hurð. Með hliðsjón af framangreindu telur nefndin að sólstofan teljist aðskilið rými í skilningi skilmálanna. V telst þannig samkvæmt framansögðu hafa takmarkað ábyrgð sína í vátryggingarskilmálum við bætur vegna gólfefnis í því rými sem tjón varð og hefur því bætt tjón M í samræmi við fyrrgreind skilmálaákvæði. M á því ekki rétt á frekari bótum úr vatnstjónstryggingu fasteignatryggingarinnar en V hefur þegar boðið.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á frekari bótum úr fasteignatryggingu hjá V.

Reykjavík, 25. júní 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson
Óskarsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða

Mál nr. 138/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B).

Sakarskipting.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 20. apríl 2025, ásamt lögregluskýrslu.
2. Bréf V, dags. 21. maí 2025, ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirbyggjandi lögregluskýrslu varð árekstur á Þjóðvegi 1 við Krossá hinn 20. febrúar 2025. Á vettvangi er einbreið brú yfir Krossá. Blindhæð er á veginum við brúna og hámarkshraði við brúna er tekinn niður í 50 km/klst en beggja vegna við þann kafla er 70 km/klst kafla. Þar fyrir utan er hámarkshraði 90 km/klst. Á kaflanum þar sem árekstur varð er hámarkshraði 70 km/klst. Báðar bifreiðar eru vátryggðar hjá V. Bifreiðinni A, sem er í eigu M, var ekið af bifreiðastæði sem er norðan við Þjóðveginn, skammt austan við Krossá. Kvaðst M hafa litið til vinstri og ekki séð neina bifreið og því ekið rólega inn á Þjóðveginn. Þegar hann hafi verið kominn inn á Þjóðveginn, því næst með akstursstefnu til austurs, kom skyndilega högg á bifreiðina. Taldi M sig nokkuð vissan um að hafa ekki farið yfir miðlínu vegarins þegar hann ók inn á hann. Ökumaður B kvaðst hafa verið að aka Þjóðveg 1 í norður þegar bifreiðinni A var ekið óvænt inn á Þjóðveginn í veg fyrir hann. Sagði hann A hafa verið komna yfir miðlínuna, líkt og ökumaður hafi ætlað að þvera veginn. Hafi hann þess vegna gert tilraun til þess að aka framúr B en það hafi mistekist og árekstur varð. Samkvæmt skýrslu lögreglu var ekki hægt að sjá ummerki á vettvangi um hvar áreksturinn hafi orðið nákvæmlega.

Ágreiningur um sakarskiptingu var lagður fyrir tjonanefnd vátryggingafélaganna sem komst að þeirri niðurstöðu að öll sök var lögð á ökumann A fyrir að gæta ekki nægjanlega að umferð um Þjóðveg 1 áður en hann ók af stað frá bifreiðastæði.

M, sem var ökumaður A, er ósáttur við þessa sakarskiptingu og vísar til þess að ökumaður B hafi ekið á 70 km/klst sem sé 20 km/klst yfir hámarkshraða á vettvangi. Í lögregluskýrslu komi fram að hámarkshraði sé 70 km/klst sem sé ekki rétt enda sé mynd í skýrslunni sem sýni 50 km/klst áður en komið er að slysstað. M telur að B hafi verið ekið yfir hámarkshraða á vettvangi. Hann hafi ekki náð að stöðva eftir áreksturinn fyrir en um 150 metrum frá slysstað. M hafnar því að hafa farið yfir miðlínu vegar þegar hann ók inn á Þjóðveginn.

V telur áreksturinn rakinn til þess að M ók bifreið sinni inn á Þjóðveg 1 í veg fyrir B.

Álit.

Í 5. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatrýggingar segir að ef tjon hlýst af árekstri ökutækja skiptist tjónið á þau í réttu hlutfalli við sök þeirra sem hlut eiga að máli og með hliðsjón af atvikum öllum. Við mat á sök ökumanna er litið til háttarnisreglna umferðarlaga nr. 77/2019. Samkvæmt 2. mgr. 20. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 ber ökumanni, áður en hann ekur af stað frá vegarbrún, skiptir um akrein eða ekur á annan hátt til hliðar, að ganga úr skugga um að það sé unnt án hættu eða óþarfa óþæginda fyrir aðra. Samkvæmt 3. mgr. 26. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 skal ökumaður veita umferð forgang hvarvetna þar sem ekið er inn á veg af bifreiðastæði, lóð eða landareign, bensínstöð eða svipuðu svæði utan vegar eða af vegslóða, stíg, göngugötu, vistgötu, heimreið, vegöxl eða yfir gangstíg, gangstétt eða hjólastíg. Fyrir liggur að M ók bifreið sinni af bifreiðastæði inn á Þjóðveginn en honum bar samkvæmt 2. mgr. 20. gr. og 3. mgr. 26. gr. umferðarlaga að sýna aðgæslu og veita umferð um Þjóðveg 1 forgang. Án frekari gagna, svo sem vitnisframburða eða sérstaks hraðaútreiknings, er ekki hægt að byggja á því að ökumaður B hafi ekið of hratt á vettvangi eða að hámarkshraði þar sem árekstur varð hafi verið annar en fram kemur í lögregluskýrslu. Verður ökumaður A því að bera hallan af sönnunarskorti um of hraðan akstur ökumanns B eða að háttsemi hans hafi brotið í bága við ákvæði umferðarlaga eða fyrirmæli um hraða á vettvangi. Ber ökumaður A alla sök fyrir að hafa ekið inn á Þjóðveg 1 í veg fyrir bifreiðina B.

Niðurstaða.

Ökumaður bifreiðarinnar A ber alla sök á umræddum árekstri.

Reykjavík, 16. september 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 139/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Fasteignatrygging.

Gildissvið vátryggingar.

Gögn.

1. Málskot móttakið 28. nóvember 2024, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 13. maí 2025, ásamt athugasemdum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 12. ágúst 2025.
4. Viðbótarupplýsingar M, dags. 11. september 2025.
5. Viðbótarathugasemdir V, dags. 12. september 2025.

Málsatvik.

Í gögnum málsins kemur fram að hinn 7. mars 2024 hafi V verið tilkynnt um mikinn leka í bílskúr í eigu M. Hafi heitavatnslögn í inntaksrými frostsprungið þegar heita vatnið fór af við eldgos og einnig hafi miðstöðvarofn í bílskúrnum gefið sig. M hefur krafist bóta úr fasteignatryggingu sinni vegna tjónsins en þeirri kröfu var hafnað af hálfu V á grundvelli þess að tjón vegna eldgoss falli ekki undir gildissvið vátryggingarinnar, sbr. 28. gr. almennra skilmála V. M telur þessa niðurstöðu V bæði ranga og ósanngjarna og að hún brjóti í bága við efni vátryggingarskilmála sem giltu um trygginguna. Tjónið hafi orðið vegna utanaðkomandi atburðar, í þessu tilfelli frosts sem olli sprunginni lögn og vatnstjóni. M hafi hvorki sýnt af sér vanrækslu né athafnaleysi, heldur þvert á móti fylgt tilmælum veitufyrirtækis og staðið vel að viðhaldi fasteignarinnar. Tjónið hafi komið nokkrum dögum eftir skoðun hitaveitunnar og það ætti að sýna að þetta hafi verið ófyrirséð atvik sem á rætur að rekja til frosts og breytinga í kerfinu sem M hafði ekki stjórnað.

Í bréfi V til nefndarinnar er vísað til þess að undanþáguákvæði í 28. gr. almennra skilmála félagsins kveði á um það með skýrum hætti að V bæti ekki tjón sem verður vegna eldgoss (o.fl. náttúruhamfara). Þá komi skýrt fram í skýrslu sérfræðings sem M kallaði til að heimili sínu í kjölfar tjónsins að heitavatnslögn í inntaksrými hafi frostsprungið þegar heita vatnið fór af vegna eldgoss. Að mati V séu skýr og bein orsakatengsl milli eldgossins og tjónsins sem er hér til umfjöllunar enda hefðu lagnirnar ekki frostsprungið ef eldgosið hefði ekki rofið heitavatnslögnina. Hvað tjón á innbúi varðar þá hafi V ekki borist formleg tilkynning eða krafa í innbústryggingu M en V líti þó svo á að bótaréttur sé ekki fyrir hendi úr innbústryggingu með sömu rökum.

Í viðbótarathugasemdum M er tekið fram að viðgerðir vegna lekavandamála hafi hafist fyrr en eigendur minnti við fyrri frásagnir. Þær hafi farið fram 20. desember 2023. Þá hafi leki komið fram í svefnherbergi sem leitt hafi í báðar áttir. Þá hafi verið skipt um lagnir milli bílskúrs og húss.

Í ljósi þeirra upplýsinga sem fram komu í viðbótarathugasemdum M, taldi nefndin rétt að fá tímalínu og útskýringar á viðgerðum sem fóru fram 20. desember 2023. Bárust viðbótarupplýsingar frá M hinn 11. september 2025. Þar segir: „

„Í desember 2023 var kallað eftir þjónustu Neslagna vegna þess að hiti féll í húsinu. Í ljós kom að lagnir höfðu fallið saman og því var lögð ný lögn frá bílgeymslu að húsi, auk þess sem þrýstijafnari var endurnýjaður. Grunur vaknaði um leka í gólfögn (kaldavatnslögn), en það var ekki lagfært á þeim tíma.

Í febrúar/mars 2024 var „Benni pípari“ kallaður til vegna kaldavatnslagnar. Við skoðun hans kom aðeins í ljós lítill leki sem ekki gat valdið þeim miklu skemmdum sem síðar uppgötvaðust.

Í mars 2024 uppgötvaðist gat á ofni í bílgeymslu. Þar safnaðist mikill raki og hitamóða sem olli tjóni á húsgögnum, klæðningum, einangrun, tækjabúnaði og gólfefnum.

Tjónið varð þó nokkru eftir að starfsmenn hitaveitunnar höfðu lokið athugun ástand húsa vegna lokunnar hitaveitu tímabundið í Vogum.“

Í viðbótarathugasemdum V áréttar félagið fyrri afstöðu sína og bendir á ósamræmi milli þess sem fram komi í viðbótarathugasemdum M og skýrslu pípara frá 18. apríl 2024. Í skýrslu píparans komi fram að

heitavatnslögn í inntaksrými hafi frostsprungið og að starfsmaður hans hafi skipt um lögnina þann 5. mars 2025. Í viðbótarathugasemdum M sé því haldið fram að um hafi verið að ræða kaldavatnslögn sem hafi verið með lítinn leka sem gæti ekki hafa valdið umræddum skemmdum. Það sé M að skýra nánar hvort um misskilning eða mistök sé að ræða.

Álit.

Af gögnum málsins verður ekki annað ráðið en að tjónsatviki sem leiddi til skemmda á fasteign M sé lýst á mismunandi hátt í gögnum málsins. Engin formleg tjónstilkynning til V liggur fyrir í málinu og því liggur ekki fyrir hvaða tjónsatvik M tilkynnti upphaflega, líklega í gegnum símtal, til V hinn 7. mars 2024. Byggði V höfnun sína um bótaskyldu á fyrirbyggjandi greinargerð pípulagningarmanns, dags. 18. apríl 2024 þar sem fram kemur að heitavatnslögn í inntaksrými hafi frostsprungið þegar heitt vatn fór af húsinu við síðasta eldgos á Reykjanesi og einnig hafi miðstöðvarofn í bílskúr gefið sig. Þegar heitt vatn hafi aftur komið á húsið hafi vatn lekið úr inntaksrými og mikill raki og gufa myndast sem skemmt hafi hitaveitugrind, gólfefni o.fl. Í greinargerðinni kemur jafnframt fram að skipt hafi verið um ónýta lögn í inntaksrýminu þann 5. mars 2024. Í viðbótarathugasemdum M eru settar fram aðrar skýringar á uppruna tjónsins. Þar kemur fram að viðgerðir hafi farið fram fyrir, í desember 2023, þegar lagnir milli húss og bílskúrs hafi verið endurnýjaðar, og að síðar, í febrúar og mars 2024, hafi pípari sá sem skrifaði fyrrgreinda greinargerð, eingöngu verið kallaður til vegna kaldavatnslagnar. Leki sá hafi verið það lítill að hann hafi ekki getað valdið þeim miklu skemmdum sem síðar uppgötvuðust. Í ljósi framangreindra gagna telur nefndin að lýsingum á tjónsatviki og orsökum þess beri verulega á milli í gögnum málsins. Annars vegar er í greinargerð pípara talað um frostsprungna heitavatnslögn en svo í upplýsingum frá M kemur fram að umræddur pípari hafi gert við kaldavatnslögn sem ekki hafi valdið skemmdum. Samkvæmt 1. kafla skilmála fasteignatryggingarinnar bætir tryggingin m.a. skemmdir á vátryggðri húseign sem eiga upptök sín innan veggja hússins og stafa eingöngu af ófyrirsjáanlegum, skyndilegum og óvæntum leka úr vatnsleiðslum, hitakerfi eða fräreennslislögnum hennar. Samkvæmt 3. kafla bætir tryggingin tjón á vatnsleiðslukerfi innanhúss vegna frostsprungna sem verða við það að hitakerfi hússins bilar skyndilega. Samkvæmt almennum reglum vátryggingaréttar hvílir sönnunarbyrðin um að vátryggingaratburður hafi átt sér stað og að orsakatengsl séu milli hans og þess tjóns sem krafist er bóta fyrir á vátryggingataka og verður að mati nefndarinnar að líta svo á að sú sönnun hafi ekki tekist. Með vísan til þessa telur nefndin að M hafi ekki sýnt fram á með fullnægjandi hætti að tjón hafi orðið á fasteign hans sem fellur undir þá bótaþætti sem tilgreindir eru í skilmálum fasteignatryggingarinnar. Í ljósi framangreinds kemur ekki til nánari skoðunar hvort takmarkanir á gildissviði tryggingarinnar sem finna má í 28. gr. almennra skilmála V, eigi hér við.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr fasteignatryggingu sinni hjá V.

Reykjavík, 14. október 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 140/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.****Nafn vátryggingartaka ábyrgðartryggingar(X)****Skaðabótaábyrgð. Vinnuslys.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 29. apríl 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 20. maí 2025, ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirbyggjandi lögregluskýrslu, dags. 29. desember 2022, varð M þann dag fyrir líkamstjóni við vinnu sína hjá X. Kemur þar fram að tilkynnt hafi verið um M hafi fallið af vinnupalli í nýbyggingu. Engin yfirlýsing var tekin af M um atvik málsins, en að sögn vitnisins Y, sem er sonur M, stóðu þeir M ofan á vinnupallinum þar sem þeir unnu við að festa upp málmrör í loftið. Þeir hafi hins vegar misst rörið í gólfið og við það hafi M misst jafnvægið, fallið af vinnupallinum og slasast. Þá kemur fram að M sem hafi fundið mikið til í hægri handlegg, hafi verið fluttur með sjúkrabifreið á bráðamóttöku.

Í málskoti og kröfubréfi M, dags. 14. desember 2023, er á því byggt að X beri skaðabótaábyrgð á slysi M. Er m.a. vísað til þess að M hafi í umrætt sinn fallið af vinnupalli sem ekki hafi verið búinn fallvörnum nokkuð sem X beri skaðabótaábyrgð á. Er í því sambandi vísað til 37. gr., sbr. 13. og 14. gr. laga nr. 46/1980 um hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum. Í framangreindu kröfubréfi er að finna ítarlegan rökstuðning fyrir kröfunni. Er þar m.a. gerð grein fyrir rökum M fyrir því að X hafi brotið gegn ákvæðum reglugerðar nr. 547/1998 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggisráðstafanir á byggingarvinnustöðum og við aðra tímabundna mannvirkjagerð. Þá kemur fram í málskoti að V hafi með bréfi, dags. 23. apríl 2024, hafnað skaðabótakröfu M. Mótmælir M þeim sjónarmiðum sem fram koma í því bréfi V enda telji M þau ósönnuð. Er jafnframt tekið fram í málskoti að X hafi sent M á umræddan vinnustað til að vinna tiltekið verk. Það hafi því verið á ábyrgð X að útvega M fullnægjandi búnað til að framkvæma verkið, nokkuð sem X hafi ekki gert. Þá tekur M fram að honum hafi ekki verið kynnt hin meinta öryggishandbók sem V vísi til í framangreindu bréfi, að minnsta kosti ekki á neinu því tungumáli sem M skilur. Í málskotinu kemur einnig fram að slys M hafi ekki verið tilkynnti til Vinnueftirlitsins fyrr en 9. janúar 2023 og hafi því ekki verið rannsakað. M fjallar hins vegar ekkert frekar um það hvort þessi seina tilkynning til Vinnueftirlitsins eigi að hafa einhver áhrif varðandi mat á því hvort skilyrði skaðabótaábyrgðar X teljist uppfyllt eða ekki.

Í athugasemdum V til nefndarinnar, dags. 20. maí 2025, er skaðabótaábyrgð X hafnað. Er m.a. vísað til þess að samkvæmt upplýsingum frá X hafi umræddur vinnupallur ekki verið í eigu X sem hafi því aldrei gefið M fyrirmæli um að nota hann við vinnu sína. Þá mótmælir V þeim rökum M að X hafi ekki gætt að fyllsta öryggi starfsmanna þegar kemur að tækjum og búnaði. Er vísað í öryggishandbók X í því sambandi. Þá vísar V jafnframt til þess að samkvæmt upplýsingum frá X eigi starfsmaður að hafa samband við sína yfirmenn ef það vantar t.a.m. verkfæri, vinnupalla eða stiga og þá útvegi X ávallt þá hluti sem þörf er á. Hafi X metið það svo þann dag sem M slasaðist að ekki væri þörf á vinnupalli í það verk sem vinna átti. Starfsfólkið hafi hins vegar verið með stiga eða tröppur með sér og mat X það svo að sá útbúnaður væri fullnægjandi. Þá komi fram í öryggishandbók X að starfsmenn skuli láta verkstjóra vita ef búnaður er ekki fullnægjandi. Það hafi M ekki gert heldur tekið þá ákvörðun sjálfur að nota umræddan vinnupall sem ekki hafi verið á vinnustaðnum á vegum X.

Álit.

Ágreiningur í málinu snýr að því hvort X beri skaðabótaábyrgð á slysi því sem M varð fyrir við vinnu sína að morgni 29. desember 2022. Almennar sönnunarreglur í skaðabótarétti gera ráð fyrir því að sá sem heldur því fram að annar beri skaðabótaábyrgð á tjóni sínu beri sönnunarbyrði um að skilyrði slíkrar ábyrgðar séu uppfyllt.

Í 1. mgr. 79. gr. laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum segir að atvinnurekandi skuli án ástæðulausrar tafar tilkynna til Vinnueftirlitsins öll slys þar sem starfsmaður deyr eða verður óvinnufær í einn eða fleiri daga, auk þess dags sem slysið varð. Dómafordæmi benda

til þess að litið sé svo á að atvinnurekandi sem ekki hefur réttilega tilkynnt slys samkvæmt framangreindu lagaákvæði skuli bera hallann af sönnunarskorti um málsatvik að því leyti sem þau eru óljós og aðila greinir á um þau. Slys M var tilkynnt til Vinnueftirlitsins 9. janúar 2023. Hins vegar er ekki á því byggt í málatilbúnaði M að í því felist brot á tilkynningarskyldu X skv. 1. mgr. 79. gr. laga nr. 46/1980. Því mun nefndin leggja hefðbundnar sönnunarreglur til grundvallar í málinu.

Eins og að framan greinir hefur M m.a. byggt málatilbúnað sinn á því að X verði að bera skaðabótaábyrgð á slysinu þar sem það verði rakið til þeirrar ákvörðunar X að láta M nota vanbúinn vinnupall á slysdegi. V mótmælir þessu og byggir m.a. þvert á móti á því að umræddur vinnupallur hafi ekki verið í eigu X og að M hafi tekið það upp hjá sjálfum sér að nota hann við vinnu sína. Nefndin hefur komist að þeirri niðurstöðu að gegn eindreginni neitun V hafi M því ekki tekist að sanna að slys hans verði rakið til athafna eða athafnaleysis sem X geti borið skaðabótaábyrgð á.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 16. september 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 141/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nöfn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækis (A)

Umfang tjóns. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot dags. 23. apríl 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 8. maí 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 8. maí 2025.

Málsatvik.

Í málskoti og viðbótarathugasemdum M kemur fram að bifreiðin B, sem var í eigu M, hafi skemmst í fimm bifreiða árekstri sem varð á Vatnaleið nálægt Stykkishólmi hinn 30. desember 2024. Hafi M, sökum hálfu og skerts skyggnis, ekið B aftan á bifreiðina C, sem var kyrrstæð. Stuttu seinna hafi bifreiðinni A verið ekið aftan á B og hafi B verið klemmd á milli C og A. B tjónaðist mikið að framan og aftan og varð óökufær. Sakarskipting vegna þessa hafi verið með þeim hætti að ökumaður B bar ábyrgð á afturtjóni C og eigin framtjóni en ökumaður A bar ábyrgð á afturtjóni B. Frumáætlun á viðgerð vegna framtjóns á B nemi 982.276 kr., en tjónamat og viðgerðaráætlun vegna afturtjóns á B nemi 2.195.877 kr., og hafi það tjón því verið þeim mun meira. Þar sem engin kaskótrygging hafi verið í gildi vegna B hafi M sjálfur fengið sendan reikning vegna flutningskostnaðar, en bifreiðin hafi verið flutt til Reykjavíkur. Hafi það verið gert að beiðni lögreglu og í þeim tilgangi að tjónamat færi fram. Hafi M því ekkert haft um þá ráðstöfun að segja en á grundvelli hennar hafi honum ekki verið mögulegt að láta flytja bifreiðina á næstu skilastöð frá slyssað. Hafi M farið fram á greiðslu þess kostnaðar úr ábyrgðartryggingu A hjá V þar sem tjónið sem A olli hafi valdið því að B varð óökufær og þarfnáðist flutnings. Þeirri kröfu hafi verið hafnað með vísan til þess að B hefði þegar verið orðin óökufær við fyrri áreksturinn við C. Þá hafi V vísað til þess að fyrir lægi framburður ökumanns C þess efnis að bifreið hans hefði aðeins orðið fyrir einum árekstri og einu höggi. M er ósammála framangreindum rökum og vísar til þess að ekki sé hægt að sanna að B hafi þegar orðið óökufær við fyrsta áreksturinn. Þá hafi A, sem sé stór bifreið, komið á miklum hraða og hafnað aftan á B, og séu meiri líkur en minni til þess að framtjónið á B hafi orðið meira við það. Skuli því miða við að árekstur A og B hafið valdið því að B var óökufær, og er þá einnig vísað til þess að afturtjón á A var umfangsmeira en framtjónið. Er því þá mótmælt að bifreið C hafi aðeins orðið fyrir einum árekstri. Jafnvel þó skráning í fyrirbyggjandi lögregluskýrslu hafi verið ónákvæm hvað það varði verði að byggja á því að B hafi aftur rekist á C þegar A var ekið aftan á B enda komi fram í lögregluskýrslu að B hafi verið klemmd milli hinna bifreiðanna. Til vara er þess krafist að V skuli bæta M helming kostnaðar við flutninginn á B til samræmis við sakarskiptingu.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að V hafi greitt bætur vegna tjóns á B er rekja megi til áreksturs A og B. Hafi bótafjárhæð miðað við verðýrnun á flakvirði B, þ.e. miðað við það ástand sem hún var í eftir árekstur A og C. M sem eigandi B beri ábyrgð á eigin framtjóni og hafi V því hafnað að greiða kostnað við flutning B. Ökumaður C hafi verið skýr í framburði sínum fyrir lögreglu um það að einungis hafi einu sinni verið ekið aftan á bifreið hans. Því sé allt framtjón á B afleiðing þess að B var ekið aftan á C, þ.e. framtjón á B hafi ekki aukist við árekstur A og B. Af lögregluskýrslu megi þá ráða að verulegt tjón hafi orðið á C er B var ekið aftan á hana. M beri sönnunarbyrði þess að tjón vegna flutnings ökutækis falli undir ábyrgðartryggingu A og verði hann því að sýna fram á að B hafi verið ökufær eftir fyrri áreksturinn. Sú sönnun hafi ekki tekist og bendi öll gögn málsins til hins gagnstæða. Bráðabirgðamat V á framtjóni á B byggi á mjög takmörkuðum gögnum sem endi þó til þess að ljósabúnaður og vatnskassi hafi skemmst. Hvort um sig leiði til þess að bifreiðin teljist óökufær. Öll gögn málsins bendi samkvæmt framansögðu til þess að B hafi verið óökufær þegar eftir fyrri áreksturinn, sem M beri ábyrgð á, og sé greiðsluskylda vegna flutningskostnaðar því ekki fyrir hendi. Komist nefndin hins vegar að þeirri niðurstöðu að V eigi að bæta kostnað eða hluta kostnaðar við flutnings geti V þá aðeins borið ábyrgð á þeim kostnaði sem hefði verið því samfara að flytja B á næsta verkstæði eða skilastöð enda beri tjónþola að takmarka tjón sitt. Engin ástæða hafi verið fyrir því að flytja B um svo langan veg sem raun beri vitni.

Álit.

Fyrirliggjandi er lögregluskýrsla um atvikið, dags. 2. janúar 2025. Er þar m.a. að finna frásögn ökumanns C og ökumanns bifreiðarinnar D af atvikum. Af framburðum þeirra má ráða að C hafi verið kyrrstæð og bifreiðinni D ekið aftan á hana. Ökumaður D hafi síðar bakkað frá og fært bifreiðina fram fyrir C. Samkvæmt því sem fram kemur í lögregluskýrslu var bifreiðin D flutt af vettvangi en höggvari að framan var brotinn og sjá mátti vökva leka úr bifreiðinni. Virðist því hafa verið um nokkuð harðan árekstur að ræða. Eftir þennan árekstur var B ekið aftan á C. Af þessu má ráða að ljóst er að D hafði þegar verið ekið aftan á C áður en til áreksturs B og C kom. Af því leiðir að af umfangi tjóns á afturhluta C verða ekki dregnar umfangsmiklar ályktanir um umfang tjóns á B við árekstur B og C, enda óljóst hvaða tjón á C tilheyri hvaða árekstri. Þá verður niðurstaða þessa máls ekki byggð á því að ökumaður C tali um „högg“ og „árekstur“ í eintölu í framburði sínum fyrir lögreglu. Liggur enda fyrir að um a.m.k. tvo árekstra var að ræða, þ.e. að ekið var aftan á C í a.m.k. tvígang. Af einhverjum ástæðum liggur þó ekkert fyrir um það fyrir nefndinni að tekið hafi verið tillit til þessa við mat á sakarskiptingu og hvorki M né V vísa í neinu til þessa áreksturs C og D.

Kemur þá fram í lögregluskýrslu að bifreiðin B hafi verið klesst upp við afturenda C og A hafi verið klesst upp við afturenda B er lögreglu bar að. Samkvæmt lögregluskýrslu var bifreiðinni E einnig ekið aftan á A, eftir að A hafði ekið aftan á B.

Af framangreindu verður að telja að óljóst sé hvaða tjón megi rekja til hvaða áreksturs, og hvort árekstur A og B hafi valdið því að B rakst aftur á C og hvort árekstur A og E hafi haft sömu áhrif, en eins og áður segir er ekki hægt að miða við það að einungis eitt högg hafi komið á C. Fyrirliggjandi gögn um tjón á B veita þá ekki afdráttarlaus svör við framangreindu.

Eins og málum háttar hér telur nefndin rétt að kostnaður vegna flutnings á bifreiðinni B skiptist milli aðila með þeim hætti að M fái helming tjóns síns bættan úr ábyrgðartryggingu A. Hvað varðar tjónstakmörkunarskyldu M er litið til þess að ekki liggur fyrir að hann hafi átt þess kost að takmarka tjón sitt með einhverjum hætti svo og þess að kostnaði vegna flutningsins virðist mjög svo stillt í hof og er því ekki um umfangsmikið tjón að ræða. Á hann því rétt á bótum vegna helmings heildartjóns síns vegna flutnings á B.

Niðurstaða.

M á rétt á bótum sem nemur helmingi tjóns hans vegna flutningskostnaðar B úr ábyrgðartryggingu A hjá V.

Reykjavík, 27. maí 2025.

rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 142/2025.

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Sjúklingatrygging.

Nafn vátryggingartaka sjúklingatryggingar (X)

Bótaábyrgð. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 29. apríl 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 13. júní 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 24. júní 2025 ásamt fylgiskjölum.
4. Viðbótarathugasemdir V dags. 1. júlí 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi hinn 1. september 2022 fundið fyrir minnkandi heyrn á hægri eyra og jafnvægisleysi. Daginn eftir hafi hann vaknað með suð og heyrnarleysi á hægri eyra og hafi hann þann dag leitað til læknis á X. Læknirinn hafi talið að um vökva í eyra væri að ræða og ráðlagt notkun nefúða. Hinn 4. september hafi M aftur leitað á X og var heyrnarleysið þá enn til staðar auk þess sem M lýsti flökurleika og svima. Hafi viðkomandi læknir greint vökva í báðum eyrum og ætlað að ráðleggja nefúða með sterum en M ekki sætt sig við þá úrlausn, enda hafi hann ekki verið kvefaður. Var M þá tjáð að læknirinn ætlaði að leita álits annars læknis. Hafi svo verið framkvæmt jafnvægispróf á M, sem hann hafi ekki staðist, og hafi læknirinn talið að M væri með vöðvabólgu og vísað honum í sjúkraþjálfun. Að kvöldi 5. september hafi M leitað á bráðamóttöku Landspítalans, en þá hafi verið liðnir þrír sólarhringar frá því hann leitaði fyrst á X. Samkvæmt lækni á göngudeild háls-, nef- og eyrnalækninga hafi verið um skyndilega heyrnarskerðingu að ræða og var hafin sterameðferð í þeim tilgangi að reyna að bjarga heyrn M. Hafi M þó verið upplýstur um að slík meðferð hefði þurft að hefjast innan 72 klukkustunda frá því einkenna varð fyrst vart. Í maí 2023 hafi M verið upplýstur um að heyrnarleysi hans yrði varanlegt svo og stöðugt eyrnasuð (tinnitus).

M krafðist bóta úr sjúklingatryggingu X hjá V, þar sem meðferð X hefði valdið honum tjóni. V hafi, með bréfi dags. 13. júní 2024, hafnað bótaskyldu með þeim rökum að greiningar og ráðleggingar lækna á X hafi verið eðlilegar.

M vísar til 1. tl. 1. mgr. 2. gr. þágildandi laga um sjúklingatryggingu nr. 111/2000 en þar komi fram að greiða skuli bætur ef ætla megi að komast hefði mátt hjá tjóni ef rannsókn eða meðferð við þær aðstæður sem um ræðir hefði verið hagað eins vel og unnt hefði verið og í samræmi við þekkingu og reynslu á viðkomandi sviði. Er vísað til þess að í klínískum leiðbeiningum vegna viðbragða við skyndilegum heyrnarmissi komi fram að mikilvægt sé að fá heyrnarmælingu innan þriggja sólarhringa frá því heyrnarskerðingar verður vart og áriðandi sé að sterameðferð hefjist inna 72 klukkustunda frá því tímamarki. Vakthafandi læknir á X hafi ekki farið að þeim leiðbeiningum heldur ráðlagt notkun nefúða. Er því þá sérstaklega mótmælt að niðurstaða um kokhlustarbólgu hafi verið eðlileg miðað við lýsingu M á einkennum sínum, og hefði raunar mátt útiloka kokhlustarbólgu með einfaldri mælingu. Það hafi ekki verið gert, en hefði M verið vísað strax á bráðamóttöku megi ætla að komið hefði verið í veg fyrir tjónið og í öllu falli hefði umfang þess orðið minna en raunin varð. Þegar M leitaði svo aftur á X hafi vakthafandi læknir í það skiptið verið ljóst að einkenni hans hefðu varað í tæplega fjóra daga en þrátt fyrir það hafi hann verið greindur með vöðvabólgu og ráðlögð sjúkraþjálfun. Ekki komi fram við hvern vakthafandi læknir á X hafi ráðfært sig, en ljóst sé að á þessum tíma hafi verið grunur um Meniere sjúkdóm og vegna þess hefði verið rétt að vísa M á bráðamóttöku og sé með ólíkindum að vakthafandi læknir hafi ekki áttað sig á nauðsyn þess að veita M viðeigandi meðferð. Sterameðferð hafi ekki hafist fyrr en 6. september, eða fimm dögum eftir að einkenna varð fyrst vart og nokkrum klukkustundum eftir að M leitaði fyrst á bráðamóttöku, og vegna þess hve seint hún hófst hafi hún ekki skilað tilætluðum árangri. Fjöl margar rannsóknir liggja fyrir er sýni fram á mikilvægi þess að steragjöf hefjist innan 72 klukkustunda og eigi heilbrigðisstarfsmenn að vera meðvitaðir um þær svo og þær klínísku leiðbeiningar sem eigi við um skyndilegt heyrnartap. Hafi vangreining og röng meðferð lækna á X valdið M tjóni, og hafi læknar þar í tvígang haft tækifæri til að vísa honum til sérfræðinga á Landspítala hafi þeir ekki haft tæki og töl til að greina og veita meðferð við einkennum hans. Megi tjón M því að

öllum líkindum rekja til þess að þeirri heilbrigðisþjónustu sem hann fékk hjá X hafi ekki verið hagað eins vel og unnt var og sé bótaskylda því fyrir hendi.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að ekkert læknisfræðilegt gagn liggi fyrir sem staðfesti að heyrnartap M sé að rekja til þess að meðferð hjá X hafi verið ábótavant. Er rakið að er M leitaði fyrst til X hafi hann verið greindur með kokklustarbólgu og fengið nefdropa og fyrirmæli um að leita læknis eftir þörfum. Er M hafi aftur leitað á X hafi hann verið greindur með vökva í eyrum og vöðvabólgu. Hafi jafnframt verið leitað ráðgjafar sérfræðings í háls-, nef- og eyrnalækningum á Landspítalanum. Hafi M þá verið ráðlagt að leita aftur til læknis ef einkenni versnuðu eða bati yrði undir væntingum. Þegar M leitaði á bráðamóttöku að kvöldi 5. september 2022, hafi verið haft samband við háls- nef- og eyrnalækningardeild og ákveðið að M færi þangað daginn eftir. Það hafi ekki verið fyrr en 6. september, þrátt fyrir að leitað hefði verið samráðs við sérfræðinga, sem M hefði greinst með SSNHL, eða skyndilega heyrnarskerðingu með svimaekkennum. Orsök slíkrar heyrnarskerðingar sé í allt að 90% tilvika óþekkt. Þurfi því að hafa ýmsa orsakavalda í huga við meðferð. Oftast sé þó notast við stera en samkvæmt klínískum leiðbeiningum sé tilgátan sú að sterar dragi úr bólgu sem valdi heyrnarskerðingu, en þó sé til staðar efi um gagnsemi þeirra. Ef veita eigi sterameðferð skuli hefja hana sem fyrst frá upphafi einkenna, helst innan 72 klukkustunda. M haldi því fram að hann hafi verið upplýstur um að í hans tilviki hefði þurft að hefja sterameðferð innan þess tíma en hvergi í læknisfræðilegum gögnum málsins segi neitt í þá veru. V vísar þá m.a. til þess að bótaréttur sé ekki fyrir hendi sé eins líklegt að tjónið sé óháð þeirri meðferð sem veitt var. Bótaskylda á grundvelli 1. tl. 1. mgr. 2. gr. þágildandi laga um sjúklingatryggingu sé til staðar ef reyndur sérfræðingur hefði að öllum líkindum hagað meðferð með öðrum hætti og að öllum líkindum afstýrt tjóninu. Sú staða sé ekki uppi í tilviki M enda hafi SSNHL ekki greinst fyrr en á göngudeild háls-, nef- og eyrnalækninga á Landspítala þrátt fyrir að samráð hafi verið haft við sérfræðinga þar fyrr í ferlinu. Meðferð M þá hafist snemma innan þess tímaramma sem sé uppgefinn í tilvitnuðum leiðbeiningum en þar komi fram að meðferð gagnist ekki ef meira en tvær vikur eru liðnar frá upphafi einkenna.

Í viðbótarathugasemddum M er m.a. vísað til bréfs yfirlæknis X til embættis landlæknis dags. 17. apríl 2024 en af því megi ráða að staðfest sé að seinkun hafi orðið á greiningu og að ábyrgð X sé að hluta viðurkennd. Er þá áréttað að læknar X hefði getað framkvæmt einfaldar prófanir á X til að ganga úr skugga um hvort nefúði eða sjúkrahjálfun væru viðeigandi meðferð. Það hafi ekki verið gert, en hefði vökvi í eyra verið útilokaður sem orsök einkenna hefði það bent til SSNHL sem krefjist tafarlausrar sterameðferðar. Þess í stað hafi M fengið óviðeigandi meðferð og rétt greining hafi tafist vegna þess. Hafi það svo aftur leitt til þess að sterameðferð skilaði ekki árangri. Klínískar leiðbeiningar mæli með því að farið sé strax í mat á mögulegu skynheyrnartapi fremur en að reyna meðferðir sem snúi að vökva eða þrýstingu án undangenginnar greiningar. Frekari leit að orsakavöldum heyrnarskerðingar geti þá farið fram eftir að sterameðferð er hafin. Klínískar leiðbeiningar kveði enda skýrt á um það að meðferð skuli hafin innan 72 klukkustunda frá því að einkenna verður vart, en ljóst sé að batalíkur séu minni hefjist hún t.a.m. 13 dögum eftir upphaf einkenna. Að öðru leyti áréttar M fyrri röksemdir sínar og málflutning en auk þess er vísað til verklagsreglna Landspítalans „Skyndileg heyrnarskerðing – greining og meðferð.“

Í viðbótarathugasemddum V eru fyrri röksemdir félagsins áréttaðar. Jafnframt er lýst þeirri afstöðu að M virðist telja að nægilegt að hefja sterameðferð við skyndilegu heyrnarleysi svo að einkenni gangi til baka. Sú sé þó alls ekki raunin. Hvað varði bréf yfirlæknis X til embættis landlæknis þá megi einnig ráða af því að hann telji alls óvíst að það hefði breytt einhverju um ástand eða horfur M hefði SSNHL greinst fyrr.

Álit.

Rétt til bóta samkvæmt þágildandi lögum um sjúklingatryggingu eiga, skv. 1. mgr. 1. gr. laganna, sjúklingar sem verða fyrir líkamlegu eða geðrænu tjóni hér á landi í tengslum við rannsókn eða sjúkdómsmeðferð hjá m.a. heilbrigðisstarfsmanni sem starfar sjálfstætt og hefur hlotið löggildingu til starfans. Í 1. mgr. 2. gr. sagði að bætur skuli greiða án tillits til þess hvort einhver ber skaðabótaábyrgð samkvæmt reglum skaðabótaréttarins, enda megi að öllum líkindum rekja tjónið til nánar tilgreindra atvika sem tiltekin eru í fjórum tölulíðum. M byggir kröfu sína á 1. tl. sem var svohljóðandi: *1. Átla má að komast hefði mátt hjá tjóni ef rannsókn eða meðferð við þær aðstæður sem um ræðir hefði verið hagað eins vel og unnt hefði verið og í samræmi við þekkingu og reynslu á viðkomandi sviði.*

Atvikum málsins er nokkuð vel lýst í málsatvikalýsingu en aðila greinir á um hvort skilyrði þessa ákvæðis séu uppfyllt. Þó sönnunarkröfur til tjónþola séu vægari en ella þegar kemur að sjúklingatryggingu hvílir það samt sem áður á M að sýna fram á að tjón sé „að öllum líkindum“ að rekja til þeirra atvika sem tilgreind eru í 1. mgr. 2. gr. laga um sjúklingatryggingu. Svo skilyrði 1. tl. 1. mgr. 2. gr. séu uppfyllt þarf þá að sýna fram á að „ætla meg“ að komast hefði mátt hjá tjóni hefði rannsókn eða meðferð verið hagað með öðrum hætti.

Meðal þeirra gagna sem lögð hafa verið fyrir nefndina eru klínískar leiðbeiningar Heyrnar- og talmeinastöðvar Íslands um skyndilega heyrnarskerðingu og verklagsreglur Landspítala um greiningu og meðferð vegna skyndilegrar heyrnarskerðingar. Meðal þess sem þar kemur fram er að orsök skyndilegrar heyrnarskerðingar sé í flestum tilvikum óþekkt, og virðist svo vera í tilviki M, en þó af læknisfræðilegum gögnum meg“ ráða að hann hafi fengið höfuðhögg í lok ágúst er orsakasamhengi milli þess og heyrnarskerðingar hans óvíst. Segir þá að margt hafi verið prófað í þeim tilgangi að draga úr eða lækna skyndilega heyrnarskerðingu en það sem helst hafi verið notað sé sterameðferð. Segir þá í verklagsreglum Landspítala: „Tilgátan er að sterar dragi úr bólgu sem valdi heyrnarskerðingunni og í einstaka rannsóknum hefur verið sýnt fram á marktækan mun til hins betra þegar gefnir hafa verið sterar í samanburði við lyfleysu, en margar rannsóknir hafa hins vegar ekki sýnt marktækan mun og því er til staðar efi um gagnsemi þeirra.“ Kemur þá fram að í um þriðjungi tilvika endurheimti fólk heyrn að fullu eða mestu leyti, í þriðjungi tilvika sé heyrn endurheimt að hluta en hjá þriðjungi sé skerðingin óafturkræf. Þeim mun meiri sem hún sé í upphafi því minni líkur séu á bata. Um meðferð segir m.a. eftirfarandi í verklagsreglunum: „Ef veita á sterameðferð við skyndilegri heyrnarskerðingu á að hefja hana eins fljótt og auðið er frá upphafi einkenna, helst innan 72 klst., því minni líkur eru taldar á að endurheimta heyrnina eftir því sem lengri tími liður að steragjöf.“ Þá segir einnig: „Ef ekki er aðgengi að heyrnarmælingu til að staðfesta heyrnarskerðinguna, ætti samt sem áður að hefja sterameðferð ef grunur er sterkur.“ Kemur þá einnig fram að ekki sé talið gagnast að gefa stera í töfluformi ef meira en tvær vikur eru liðnar frá upphafi einkenna.

Þrátt fyrir ofangreind tilmæli um að hefja skuli sterameðferð sé grunur um skyndilega heyrnarskerðingu sterkur verður jafnframt ráðið af þeim að ekki sé fyllilega sýnt fram á gagnsemi sterameðferðar, þ.e. að til staðar sé efi um gagnsemi stera. Engin frekari læknisfræðileg gögn liggja fyrir nefndinni um að þeir hefðu gagnast í tilviki M, né að það hafi skipt sköpum að meðferð hófst ekki innan 72 stunda frá upphafi meðferðar eins og M byggir á að honum hafi verið tjáð.

Með hliðsjón af því að ekki hefur verið sýnt fram á að ætla meg“ að komast hefði mátt hjá tjóni M hefði meðferð hans verið hagað með öðrum hætti, þ.e. honum verið gefið steralyf fyrr, verður ekki talið að skilyrði 1. tl. 1. mgr. 2. gr. þágildandi laga um sjúklingatryggingu séu uppfyllt. Er því, eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni, óhjákvæmilegt að hafna kröfu M.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr sjúklingatryggingu X hjá V.

Reykjavík, 19. ágúst 2025.

rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 143/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn vátryggingartaka (X)

Skaðabótaábyrgð. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 29. apríl 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags 20. maí 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 23. maí 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M varð fyrir líkamstjóni við störf sín hjá X 18. ágúst 2023, þar sem hún starfaði við þrif. Er atvikum lýst þannig að M hafi verið að fara niður stiga með fangið fullt af rúmfötum. Hún hafi síðan flækst í rúmfötunum með þeim afleiðingum að hún féll fram fyrir sig í stiganum og slasaðist. Í málskoti er á því byggt að þegar M slasaðist hafi handföngin á körfum þeim sem átti að nota við verkið verið brotin. Þá er upplýst að M hafi orðið óvinnufær í kjölfar vinnuslyssins.

Í málskotinu er frá því greint að gerð hafi verið krafa í ábyrgðartryggingu X hjá V en að þeirri kröfu hafi verið hafnað með bréfi dags. 29. apríl 2024. M telur að X beri skaðabótaábyrgð vegna afleiðinga vinnuslyssins. Í því sambandi er í málskoti m.a. vísað í 13., 37. og 42. gr. laga nr. 46/1980, um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum, þar sem m.a. komi fram að atvinnurekanda sé skylt að tryggja að við framkvæmd vinnu skuli gætt fyllsta öryggis og góðs aðbúnaðar og hollustuhátta á vinnustað. Einnig er vísað í reglur nr. 499/1994 um öryggi og hollustu þegar byrðar eru handleiknar. Telur M að ekki hafi verið hugað að þeim reglum hjá X þar sem körfur eða álíka búnaður hafi ekki verið til staðar til aðstoðar við framkvæmd starfsins. Bendir M á dóma þessu til stuðnings. Þá er einnig vísað til þess, með vísan í 1. mgr. 79. gr. sömu laga, að X hafi ekki tilkynnt um slysið til Vinnueftirlitsins eins og bar að gera. Telur M að þetta eigi að leiða til þess að X verði að bera hallann af mögulegum sönnunarskorti í málinu. Þá hafnar M því sem röngu og ósönnuðu að hún hafi vísitandi vikið frá verklagsreglum um notkun á körfum þegar slysið varð, enda hafi sá búnaður sem nota átti til verksins verið vanbúinn, ónothæfur og ófullnægjandi fyrir það verk sem henni var falið. Byggir M á því að úr þessu hafi verið bætt eftir slysið, nokkuð sem feli í sér viðurkenningu X á því að aðstæður hafi verið með öllu ófullnægjandi er slysið varð. Þá bendir M einnig á að það hafi verið tiltölulega einfalt fyrir X að tryggja að starfsaðstæður í umrætt sinn væru í lagi.

Í fyrirliggjandi bréfi V til lögmanns M, dags. 29. apríl 2024, og athugasemdum V til nefndarinnar, dags. 20. maí 2025, kemur fram að V telur X ekki bera skaðabótaábyrgð á vinnuslysi M enda verði það ekki rakið til vanbúnaðar á vinnustað X. Í því sambandi byggir V m.a. á að það sé rangt hjá M að umræddar körfur hafi ekki verið til staðar og í lagi á slysdegi. Tekur félagið fram að samkvæmt upplýsingum frá X hafi körfurnar verið tiltækar þann dag og að sú vinnuregla hafi gilt að starfmönnum bar að nota þær við störf sín. Því hafni X þeirri fullyrðingu að slysið hafi leitt til breytinga á verklagi. Hvað varðar skyldu X til að tilkynna slysið til Vinnueftirlitsins tekur V fram að það leiði ekki sjálfkrafa til skaðabótaábyrgðar vinnuveitanda þó sú skylda sé vanrækt. V telur því að fyrirliggjandi gögn sanni ekki að slys M verði rakið til saknæmrar háttsemi X. Þvert á móti sé þar einungis eigin sök M um að kenna. Í viðbótarathugasemdum M til nefndarinnar, dags. 23. maí 2025, er því hafnað að ósamræmi sé í lýsingum M af slysinu. Það sem hér skipti höfuðmáli sé sú staðreynd að starfsmönnum X hafi ekki staðið til boða nothæfar körfur á slysdegi. Skiptir þá ekki máli hvort þær voru yfir höfuð ekki til staðar eða ónothæfar. Í báðum tilvikum sé um að ræða saknæmar aðstæður sem X beri ábyrgð á. Þá er einnig bent á að þar sem tilkynningarskylda hafi verið vanrækt hafi X ekki tryggt sér sönnun fyrir því að aðstæður hafi verið fullnægjandi. Þegar svo hátti til beri að leggja framburð hins slasaða um aðstæður á vinnustað til grundvallar. Er í þessu sambandi vísað til nokkurra dóma. Að lokum er því vísað á bug að M hafi ekki fylgt heilbrigðis- og öryggisreglum X eða sýnt af sér óvarkárni í umrætt sinn.

Álit.

Ágreiningur þessa máls snýr að hugsanlegri skaðabótaábyrgð X á líkamstjóni M. Mögulegur bótaréttur byggir á því að M eigi skaðabótakröfu á hendur X á grundvelli annað hvort sakarreglunnar eða reglunnar um ábyrgð vinnuveitanda. Báðar þessar bótareglur gera það m.a. að skilyrði að M takist að sanna að tjónið verði rakið til saknæmrar háttsemi X eða starfsmanna sem X ber vinnuveitandaábyrgð á. Í tilvikum vinnuslysa getur þó sú tilkynningarskylda sem hvílir á vinnuveitanda eftir atvikum haft áhrif á það hvaða atvikalýsingu ber að leggja til grundvallar við mat á því hvort um saknæma háttsemi hafi verið að ræða.

Í gögnum málsins kemur fram að M byggir á því að henni hafi ekki staðið til boða að nota umræddar körfur við störf sín á slyssdegi nokkuð sem feli í sér að vinnuaðstæður hafi verið ófullnægjandi, sem aftur eigi að leiða til þess að X beri skaðabótaábyrgð á afleiðingum vinnuslyssins.

Í 1. mgr. 79. gr. laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum segir eftirfarandi: „Atvinnurekandi skal án ástæðulausrar tafar tilkynna til Vinnueftirlits ríkisins öll slys þar sem starfsmaður deyr eða verður óvinnufær í einn eða fleiri daga, auk þess dags sem slysið varð. Slys þar sem líkur eru á að starfsmaður hafi orðið fyrir langvinnu eða varanlegu heilsutjóni skal tilkynna Vinnueftirlitinu eigi síðar en innan sólarhrings.“ Ekki virðist ágreiningur um það í málinu að X bar að tilkynna slysið til Vinnueftirlitsins og að það hafi ekki verið gert. Það liggur því fyrir að X uppfyllti ekki kröfur 1. mgr. 79. gr. framangreindra laga um að tilkynna beri um slys án ástæðulausrar tafar. Þegar svo háttar til, og ágreiningur er uppi í máli um atvik máls, getur vanrækslan leitt til þess að frásögn þess sem hefur orðið fyrir tjóni verði lögð til grundvallar í málinu. Nefndin telur að sú sé raunin í tilviki M. Því beri að leggja frásögn hennar um atvik máls, þar með talið aðstæður á vinnustað, til grundvallar mati á því hvort bótaskilyrði teljist uppfyllt. Það þýðir þó ekki sjálfkrafa að það teljist sannað að tjónið verði rakið til saknæmrar háttsemi. Nefndin telur hins vegar að óvinnufærni M í kjölfar slyssins og framangreint brot á tilkynningarskyldu, hafi gefið X ástæðu til að hlutast til um að málsatvik yrðu nánar upplýst. Það gerði X ekki. Í því mæli sem ágreiningur um málsatvik og vinnutilhögun snýr að atriðum sem ástæða er til að ætla að hefði mátt upplýsa betur með slíkri rannsókn, þar með talið hvort umræddar körfur hafi staðið M til boða eða ekki, verður X því að mati nefndarinnar að bera hallann.

Nefndin telur að við mat á því hvort slysið verði rakið til saknæmrar háttsemi sem X beri skaðabótaábyrgð á, beri því að miða við að M hafi í umrætt sinn ekki staðið til boða að nota körfur við verkið. Við mat á því hvort framangreint eigi að leiða til þess að saknæm háttsemi teljist sönnuð bendir nefndin á eftirfarandi. Nefndin telur að það verk sem M vann umrætt sinn hafi verið svo einfalt að ekki hafi verið þörf á því að nota umræddar körfur. Almennt er því ekki ástæða til að ætla að þó svo að M hagaði störfum sínum með þeim hætti sem raunin var, ætti því að fylgja sérstök slysaætta. Þó svo að framan hafi verið fallist á að M hafi ekki staðið til boða að nota körfur við verkið, telur nefndin því ekki að M hafi tekist að sýna fram á slysið verði rakið til þess. Nefndin telur því ekki að slysið verði rakið til saknæmrar háttsemi sem X ber ábyrgð á.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 25. júní 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 144/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Slysátrygging launþega.

Nafn vátryggingartaka (X)

Orsakatengsl. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 29. apríl 2025 ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V dags. 2. maí 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 21. maí 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi, hinn 9. júní 2022, orðið fyrir slysi við störf sín hjá X. Atvik hafi nánar tiltekið verið þau að M var að vinna við að lyfta bifreið á bílalyftu, en lyftan hafi gefið sig með þeim afleiðingum að bifreiðin féll á hönd M og olli kramningsáverkum. Leitaði M á bráðamóttöku vegna þessa.

Í málskoti segir þá að V hafi hafnað kröfu M um bætur úr slysátryggingu launþega þar sem félagið teldi ekki sýnt fram á orsakatengsl milli umrædds atviks og þeirra einkenna sem M reki til þess. Rétt sé að M hafi ekki leitað aftur til læknis vegna afleiðinga slyssins fyrr en 3. júlí 2024, en þá hafi hann leitað læknis vegna viðvarandi einkenna af völdum slyssins. Í læknisvottorði dags. 3. júlí 2024, komi fram að M finni enn fyrir verkjum frá höndinni og þurfi verkjastillingu daglega. Af sjúkrasögu M verði ekki ráðið að hann hafi glímt við viðlíka einkenni fyrir slysið og séu einkenni hans sértæk fyrir slysáverka. Er þess þá getið að Sjúkrátryggingar hafi viðurkennt bótaskyldu og fallist því á að nægilega sé sýnt fram á orsakatengsl þó matsgerð liggi ekki enn fyrir.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að félagið telji atvikið sem slíkt bótaskyld úr slysátryggingu. Hins vegar skorti á að M hafi tekist að sýna fram á orsakatengsl milli slyssins og þeirra einkenna sem M telji að rekja megi til þess. M hafi leitað á bráðamóttöku á slysdegi og þá verið greindur með kramningsáverka á hægri hendi. Komi einnig fram að M hafi ekki verið verkjaður nema við þreifingu og að beináverkar hafi ekki greinst. Hafi M verið útskrifaður án meðferðar og ráðlagt að leita aftur til læknis ef ástand hans versnaði. Þá liggi fyrir læknisvottorð dags. 3. júlí 2024, þar sem fram komi að M finni enn fyrir verkjum í hægri hendi og þurfi verkjastillingu daglega. Jafnframt finni hann fyrir dofa í fingrum sem trufla hann við dagleg störf. V telji þetta vottorð ekki hafa sönnunargildi í málinu en framangreindar lýsingar eigi sér enga stoð í öðrum gögnum málsins. Sé vottorðið þá ritað eftir að bótaskyldu var upphaflega hafnað og byggja á frásögn M. Skorti samkvæmt framansögðu verulega á samfelli í sjúkraskrá M sem hafi aðeins einu sinni, á slysdegi, leitað til læknis vegna afleiðinga slyssins.

Í viðbótarathugasemdum M er afstöðu V til fyrirliggjandi læknisvottorðs harðlega mótmælt, enda hafi umrætt vottorð hefðbundið sönnunargildi sem læknisfræðilegt gagn, en þau séu almennt mikilvægustu gögnin sem völ er á við mat á orsakatengslum. Sé þá ekki rétt að sú lýsing sem fram komi í vottorðinu eigi sér ekki stoð í öðrum gögnum málsins, enda sé um að ræða sömu einkenni og M hafi lýst við komu á bráðamóttöku.

Álit.

Aðila greinir samkvæmt framansögðu á um hvort orsakatengsl séu milli slyssins og þeirra einkenna sem M rekur til þess. Almennar sönnunarreglur í vátryggingarétti leiða til þess að það hvílir á tjónþola, þ.e. M, að sýna fram á að svo sé.

Læknisfræðileg gögn málsins eru sjúkraskrá M hjá heilsugæslu vegna tímabilsins 9. júní 2019 til 25. janúar 2024, upplýsingar um komu M á bráðamóttöku á slysdegi og læknisvottorð dags. 3. júlí 2024. Af þeim má sjá að M leitaði á bráðamóttöku á slysdegi og kvartaði þá undan verkjum í framhandlegg og hendi auk ósértæks dofa yfir tveimur fingrum. Bólga greindist en ekki beináverkar og var M sendur heim með verkjalyf og fatla til verkjastillingar auk ráðlegginga um að leita á ný á bráðamóttöku ef verkir versnuðu. Af gögnum málsins verður ekki séð að hann hafi leitað þangað aftur. Af fyrirliggjandi sjúkraskrá M hjá heilsugæslu verður þá ekki ráðið að hann hafi leitað þangað vegna einkenna sem rekja

megi til slyssins. Hinn 19. október 2023 hafði M þó samband við heilsugæslu vegna slyssins, en þá aðeins til að grafast fyrir um dagsetningu þess. Þá er fyrirbyggjandi almennt vottorð heilsugæslulæknis dags. 3. júlí 2024. Þar segir að M finni enn fyrir verkjum í hægri hendi og þurfi daglega verkjastillingu og einnig finni hann fyrir dofa yfir fingrum sem trufla hann í daglegu starfi.

Í fyrrgreindu vottorði kemur ekki fram hvort viðkomandi læknir hafi framkvæmt skoðun á M, og þar sem sjúkraskrá M vegna ársins 2024 liggur ekki fyrir er ekki unnt að fullyrða um það. Af orðalagi vottorðsins er þá nærtækt að álykta sem svo að það byggir fyrst og fremst á lýsingu M á einkennum sínum. Þá liggja engin frekari læknisfræðileg gögn fyrir um kramningsáverka sem slíka og hvort ætla megi að einkenni vegna bólgu af völdum kramningsáverka geti verið svo langvarandi sem M byggir á. Verður þá ekki séð að M hafi gengist undir sértækar rannsóknir vegna þeirra einkenna sem hann rekur nú til slyssins.

Eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni verður því samkvæmt framansögðu að telja að ekki hafi tekist að sýna nægilega fram á orsakatengsl milli slyssins og þeirra einkenna sem M rekur til þess. Af því verður M að bera hallann og er því óhjákvæmilegt að hafna kröfu hans.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr slysatryggingu launþega X hjá V.

Reykjavík, 16. september 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 145/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Fjölskyldutrygging, slysatryggingaliður.

Frávísunarkrafa. Gildissvið vátryggingar.

Gögn.

1. Málskot móttakið 25. apríl 2025, ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V, dags. 2. júní 2025.

Málsatvik.

Í gögnum málsins kemur fram að M slasaðist í tveimur frítímaslysnum, hinn 25. október 2021 og 30. apríl 2022. Er slysin urðu var M með frítímaslysatryggingu í fjölskyldutryggingu sinni hjá V. Af hálfu V var bótaskylda vegna slysanna samþykkt og liggur fyrir matsgerð læknis, dags. 29. apríl 2024 þar sem lagt er mat á tímabundna og varanlega örorku. Niðurstaða matsgerðarinnar er sú að varanleg læknisfræðileg örorka vegna fyrra slyssins er 7% og hins síðara 5%. Þar sem skilmáli frítímaslysatryggingarinnar kveður á um að ekki séu greiddar bætur vegna læknisfræðilegrar örorku sé hún lægri en 15%, fékk M engar bætur vegna slysanna. Í málskoti M kemur fram að hún telji að í matsgerðinni sé litið fram hjá veigamiklum atriðum sem hafi áhrif á niðurstöðu hennar. Telur M því tilefni til að afla nýrrar matsgerðar. Í málskotinu rekur M þau atriði sem hún telur ekki vera rétt í fyrirbyggjandi matsgerð.

Í bréfi V til nefndarinnar er krafist frávísunar á grundvelli þess að ágreiningur málsins falli ekki undir starfssvið nefndarinnar, sbr. 3. gr. samþykkt. Það sé skilningur V að M vilji bera ágreining um hvort aflað skuli nýrrar matsgerðar undir nefndina og það sé ágreiningur sem eigi ekki undir nefndina. Ágreiningurinn varði hvorki bótaskyldu né fjárhæð bóta. Bendir V einnig á að frestur til að afla nýrrar matsgerðar sé liðinn þar sem mat skuli hafa farið fram innan þriggja ára frá slysdegi.

Álit.

Ágreiningur þessa máls hverfist um það hvort tilefni sé til að afla nýrrar matsgerðar vegna tveggja frítímaslysa sem M varð fyrir, annars vegar hinn 25. október 2021 og hins vegar 30. apríl 2022. Fyrir liggur krafa V um frávísun málsins á þeim grundvelli að ágreiningurinn heyri ekki undir starfssvið nefndarinnar. Að mati nefndarinnar lýtur ágreiningur málsins að rétti M til bóta úr frítímaslysatryggingum sínum og fellur sá ágreiningur undir starfssvið nefndarinnar. Kröfu um frávísun er því hafnað.

Samkvæmt fyrirbyggjandi matsgerð er varanleg læknisfræðileg örorka undir lágmarksviðmiði skilmála vátryggingarinnar og því á M ekki rétt á bótum vegna slysanna. Í málskoti sínu fer M fram á að aflað verði nýrrar matsgerðar á þeirri forsendu að í fyrri matsgerð hafi verið litið fram hjá atriðum sem geti haft áhrif á niðurstöðu matsins. Bendir nefndin á að í skilmálum vátryggingarinnar er lýst hvernig mat á varanlegri læknisfræðilegri örorku skuli vera framkvæmt. Örorku skal meta í hundraðshlutum samkvæmt töflum örorkunefndar um miskastig. Ekki verður annað ráðið af fyrirbyggjandi gögnum en að matslæknir hafi farið eftir þeim fyrirmælum við mat sitt. Þá kemur fram í grein 5.2.8 í skilmála tryggingarinnar að mat skuli fara fram innan þriggja ára frá slysdegi. Í máli þessu eru liðin meira en þrjú ár frá slysdegi beggja slysa. Verður þegar af þeirri ástæðu nýs mats ekki aflað vegna slysanna.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr frítímaslysatryggingu hjá V.

Reykjavík, 16. september 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 146/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.****Nafn vátryggingartaka ábyrgðartryggingar(X)****Skaðabótaábyrgð. Vinnuslys.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 29. apríl 2025 ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V dags. 21. maí 2025 ásamt fylgiskjöllum.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 27. maí 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V dags. 30. maí 2025.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirbyggjandi lögregluskýrslu, dags. 9. maí 2023, varð M þann dag fyrir líkamstjóni við vinnu sína hjá X. Kemur þar fram að tilkynnt hafi verið um M hafi verið uppi á þaki og fallið tvo til þrjá metra niður af því. Engin yfirlýsing var tekin af M hvað varðaði atvik málsins, en að sögn vitnisins Y hafði hann verið að klifra milli þaka í þeim tilgangi að sækja sér fallvarnarbúnað og líflínu. Kemur þá fram í skýrslunni að ekki hafi verið nein gönguleið milli þaks íbúðarhúss og bílskúrs og hafi starfsmenn hoppað á milli þeirra til að komast leiðar sinnar. Í nánari atvikalýsingu lögreglu, sem fram kom í tölvupósti til lögmanns M, dags. 5. júlí 2023, er áréttað að ekki hafi verið gönguleið milli þaka, starfsmenn hafi verið í fallvarnarbúnaði en aðeins tengdir í línu þegar komið var á aðalþakið. Varð M fyrir nokkru líkamstjóni og óvinnufær í kjölfar slyssins.

X tilkynnti Vinnueftirlitinu um slys M 18. júlí 2023, og er atvikum svo lýst í tilkynningunni að M hafi verið að vinna á þaki. Samkvæmt frásögn annarra starfsmanna hefðu þeir nýlega hafið störf og allir hafi átt að vera komnir í öryggisbelti. M hafi ekki notað öryggisbúnað og hafi hann fallið aftur fyrir sig og niður á jörðina milli húsa. Engin rannsókn fór fram af hálfu Vinnueftirlitsins. Í tilkynningu til Sjúkratrygginga, sem er dags. 12. júlí 2023 af hálfu M en 10. október 2023 af hálfu X, kemur hins vegar fram að M hafi verið að rífa gamlar spýtur en ein þeirra hafi reynst vera nokkuð föst. Hafi M því þurft að beita meira afli og hafi hann kippst til og fallið niður af þakinu. Hann hafi þá fallið á milli þaka þar sem engin gönguleið var. X lagði fram sérstaka athugasemd vegna tilkynningarinnar varðandi það að M hefði ekki verið í fallvarnarbúnaði sem var til staðar og honum hafi verið bent á að vera í og þá hafi gönguleið verið milli þakanna og sé X með myndir sem staðfesti það. Í tilkynningu til V, dags. 12. júlí 2023, er að finna sömu atvikalýsingu, þ.e. að M hafi verið að rífa upp spýtur er hann féll aftur fyrir sig, og á þeirri atvikalýsingu er einnig byggt í málskoti.

Í málskoti kemur fram að M krefjist bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V. Kröfu sína byggir hann á því að fyrirkomulag á verkstað hafi verið óforsvaranlegt og ekki til samræmis við kröfur nánar tilgreindra ákvæða laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum og reglugerða settra með stöð í þeim. Fyrirliggjandi ljósmyndir staðfesti þá að engin gönguleið eða verkpallar hafi verið á milli húsanna. Því sé þá hafnað sem röngu og ósönnuðu að fullnægjandi öryggisbúnaður hafi verið til staðar. Bent er á að slysið hafi orðið kl. 13:40, svo vinna hafi staðið yfir í um hálfan vinnudag. Reyndari starfsmenn hafi ekki skeytt um að nota öryggisbúnað og hafi enginn skipað M, sem aðeins hafði starfað hjá X í um viku, að nota slíkan búnað, sem þess utan hafi raunar ekki verið til staðar. Verkstjórn hafi auk þess verið ábótavant og ekki hafi verið séð til þess að M fengi nauðsynlega þjálfun og kennslu í að framkvæma störf sín án þess að hætta stafaði af. Skýr orsakatengsl séu þá milli slyss M og skorts á fallvörnum. Auk alls framangreinds hafi X vanrækt að tilkynna um slysið til samræmis við 79. gr. laga nr. 46/1980, og geti sú vanræksla haft umtalsverð áhrif á sönnunarstöðu aðila. Sé því rétt að X beri hallann af þeim sönnunarskorti sem uppi er í málinu, t.a.m. um orsakir slyssins og aðbúnað á vinnustað, enda standi það auk þess X nær að tryggja sér sönnun um þau atriði.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að slys M verði fyrst og fremst rakið til þess að hann var ekki með fallvarnarbúnað í aðdraganda þess. Eins og fram komi í lýsingu lögreglu hafi aðrir starfsmenn verið í fallvarnarbúnaði og hafi M frá fyrsta degi fengið þau fyrirmæli að honum bæri að nota fallvarnarbúnað við vinnu í hæð. Þá hafi starfsmenn fengið fyrirmæli um að hoppa ekki milli þakanna, enda hafi stigi verið reistur upp á þaki bílskúrsins. Þá hafi vinnupallar verði staðsettir aftan við húsið og því eðlilegt að lögregla hafi ekki veitt þeim athygli. Hæð þaksins verði þá ekki talin mikil og því ljóst að ekki sé

gerð krafa um ítarlegri öryggisráðstafanir en X hafi gert. Sé ósannað að X hafi brotið gegn lögum og reglum hvað öryggi starfsmanna varði og megi rekja slys M til þeirrar háttsemi hans sjálfs að notast ekki við öryggisbúnað. Vanræksla á því að tilkynna réttilega um slys M til Vinnueftirlitsins geti þá ekki ein og sér leitt til þess að X teljist hafa sýnt af sér saknæma háttsemi sem leitt hafi til slyssins.

Í viðbótarathugasemdum M er ítrekuð sú afstaða að hefði betur verið gætt að öryggisbúnaði milli þakanna hefði ekki komið til slyss M. Verði þá ekki séð hverju stigi að bílskúrpakinu breyti í því samhengi enda hafi starfsmenn eftir sem áður þurft að komast milli þakanna og ekki hafi verið um aðra möguleika að ræða en að hoppa á milli þeirra. Meint fyrirmæli til M um að nota fallvarnarbúnað séu þá eftiráskýringar X sem hafi augljósa hagsmuni af úrlausn málsins og hafi staðhæfingar þess þar að lútandi því takmarkað sönnunargildi. Er þá enn áréttað að skortur á tilkynningu til Vinnueftirlitsins skuli leiða til þess að X beri hallann af sönnunarskorti í málinu enda megi ætla að málsatvik væru betur upplýst hefði rannsókn Vinnueftirlitsins farið fram.

Í viðbótarathugasemdum V kemur fram að starfsfólki X hafi verið uppálagt að fara niður verkpallinn við bakhlið hússins og þaðan upp stigann upp á þak bílskúrsins. Slys M sé þá alveg óviðkomandi þeirri háttsemi aðila að hoppa á milli þaka.

Álit.

Almennar sönnunarreglur í skaðabótarétti gera ráð fyrir því að sá sem heldur því fram að annar beri skaðabótaábyrgð á tjóni sínu beri sönnunarbyrði um að skilyrði slíkrar ábyrgðar séu uppfyllt. Óumdeilt er að Vinnueftirlitinu var ekki tilkynnt um atvikið fyrr en rúnum tveimur mánuðum eftir að það átti sér stað, en samkvæmt 1. mgr. 79. gr. laga nr. 46/1980 skal atvinnurekandi án ástæðulausrar tafar tilkynna til Vinnueftirlitsins öll slys þar sem starfsmaður deyr eða verður óvinnufær í einn eða fleiri daga, auk þess dags sem slysið varð. Slys þar sem líkur eru á að starfsmaður hafi orðið fyrir langvinnu eða varanlegu heilsutjóni skal tilkynna Vinnueftirlitinu eigi síðar en innan sólarhrings. Af fyrirbyggjandi gögnum er ljóst að M var óvinnufær frá slysdegi. Með vísan til fyrrgreinds lagaákvæðis og í ljósi dómafordæma er litið svo á að atvinnurekandi sem ekki hefur tilkynnt slys samkvæmt ákvæðinu skuli bera hallann af sönnunarskorti um málsatvik að því leyti sem þau eru óljós og aðila greinir á um þau. Verður því að mati nefndarinnar að byggja á þeirri frásögn M af atvikum, að hann hafi verið að losa spýtur af þakinu, og er sú frásögn jafnframt staðfest af hálfu X í tilkynningu til Sjúkratrygginga.

Af þeim gögnum sem fyrir liggja um atvikið virðist ljóst að tjón M megi rekja til þess að hann hafi ekki notað fallvarnarbúnað umrætt sinn. Í gr. 31. reglna nr. 547/1996 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggisráðstafanir á byggingarvinnustöðum og við aðra tímabundna mannvirkjagerð er sérstaklega fjallað um vinnu á þökum. Þó takmarkaðar upplýsingar liggi fyrir um gerð þaksins og halla þess þykir þó mega slá því föstu að gr. 31.1 eigi við um vinnu á því en þar segir m.a. að ef framkvæma skuli vinnu á þaki, sem vegna halla þaksins, áferðar þakflatarsins eða vegna veðurskilyrða getur orsakað það, að starfsmenn falli niður, megi ekki hefja vinnuna fyrr en nauðsynlegar öryggisráðstafanir hafa verið gerðar, svo ekki sé hætta á, að menn eða efni falli niður. Hallinn á aðalþaki hússins virðist af ljósmyndum að dæma hafa verið nokkur og af þeim takmörkuðu gögnum sem fyrir liggja má ráða að hann hafi verið á bilinu 25 til 30 gráður. Því má ætla að nokkur fallhætta hafi verið fyrir hendi. Verður einnig að líta svo á, miðað við þær aðstæður sem virðast hafa verið á vettvangi og í ljósi þess, sbr. ummæli í lögregluskýrslu, að starfsmenn virðast hafa hoppað milli þaka, að verkpallur aftan við húsið hafi ekki dugað til að tryggja öryggi á verkstað til samræmis við áskilnað ákvæðisins.

Í fyrirbyggjandi lögregluskýrslu kemur ekkert fram um öryggisbúnað á vettvangi, en í síðari yfirlýsingu frá lögreglunni dags. 5 júlí 2023, kemur fram að menn hafi verið í fallvarnarbúnaði, en aðeins tengdir í línu þegar komið var á aðalþakið. Virðist því sem fallvarnarbúnaður hafi verið til staðar, þó engin frekari gögn, s.s. ljósmyndir, liggi fyrir um það, þ.a.m. um gerð þess útbúnaðar eða aðgengi að honum. M byggir m.a. á því að fallvarnarbúnaður hafi ekki verið til staðar og að hann hafi ekki fengið fyrirmæli um að nota hann, og þá hafi reyndari starfsmenn ekki notað slíkan búnað. Verður að líta svo á að ef Vinnueftirlitið hefði rannsakað aðstæður þá hefði verið hægt að meta með skýrari hætti hvort aðstæður á verkstað hafi verið fullnægjandi að þessu leyti.

Þegar fallvarna er þörf verður einnig að telja að vinnuveitanda eða verkstjóra beri að tryggja notkun þeirra og ber vinnuveitandi einnig ábyrgð á þjálfun og fræðslu starfsmanna. Eins og áður segir byggir M m.a. á því að honum hafi ekki verið gefin tilmæli um notkun fallvarna við vinnu á þakinu en X heldur því fram að hann hafi sjálfur sýnt af sér gáleysi með því að fara ekki að fyrirmælum og nýta ekki þann búnað sem var til staðar. Í staðfestingu sem X sendi V vegna slyssins, dags. 25. mars 2024, kemur ítrekað fram að M hafi ekki verið ráðinn og engir samningar hafi verið gerðir við hann heldur hafi hann

verið í tveggja vikna prufu sem aðstoðarmaður smíðs. Sömu staðhæfingar eru settar fram af hálfu X í tilkynningu til Sjúkratrygginga dags. 10. október 2023. Rétt er að taka fram að slíkt fyrirkomulag girðir ekki fyrir það að starfsmenn njóti lögbundinna og kjarasamningsbundinna réttinda. Fyrir liggur að M hóf störf hjá X 1. maí 2023 og að teknu tilliti til hefðbundinna frídaga má því ætla að hann hafi starfað í um viku hjá X er slysið varð. Þá liggur fyrir að M var „aðstoðarmaður smíðs“ og liggur því ekkert fyrir um að hann hafi haft reynslu af sambærilegum störfum eða verið með viðeigandi iðnmenntun. Ekki liggja fyrir nein gögn frá X varðandi fyrirkomulag móttöku eða þjálfunar nýliða né liggja fyrir verklagsreglur eða áhættumat vegna umrædds verks. Er samkvæmt framansögðu ekki talið sýnt að M hafi sjálfur mátt gera sér grein fyrir mikilvægi fallvarna, sér í lagi að í ljósi þess sem fram kemur í lögregluskýrslu virðist sem aðrir starfsmenn á verkstað hafi ekki gætt nægilega að öryggisráðstöfunum, t.a.m. með því að hoppa milli þaka. Verður þá jafnframt að telja ósannað, gegn neitun M, að hann hafi fengið fyrirmæli um notkun öryggisbúnaðar.

Þar sem ætla má að rannsókn Vinnueftirlitsins, hefði hún farið fram, hefði varpað frekara ljósi á framangreint, er það mat nefndarinnar að rétt sé að X beri hallann af þeim sönnunarskorti sem uppi er varðandi aðstæður á slysstað. Er það því samkvæmt öllu framangreindu niðurstaða nefndarinnar að bótaskylda sé fyrir hendi.

Niðurstaða.

M á rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 18. júní 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Margrét Arnheiður Jónsdóttir

Mál nr. 147/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila: (V1) og (V2).

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B)

Sakarskipting. Árekstur.

Gögn.

1. Málskot móttakið 16. maí 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V1, dags. 15. október 2025, ásamt fylgigögnum.
3. Athugasemdir V2, dags. 12. nóvember 2025, ásamt fylgiskjölum.
4. Viðbótarathugasemdir M, dags. 8. desember 2025.

Málsatvik.

Árekstur varð á bílaplani við Krabbameinsfélagið í Skógarhlíð hinn 19. mars 2025 milli bifreiðarinnar A, sem var vátryggð hjá V1, og bifreiðarinnar B, sem var vátryggð hjá V2. Fyrirtækið Aðstoð og öryggi kom á vettvang og gerði skýrslu um atvikið. Hámarkshraði á vettvangi er 15 km/klst. Samkvæmt framburði M, sem var ökumaður bifreiðar A, var hún að aka út af bílplaninu. Rútu hafði verið lagt við enda bílplansins og skygð hún þannig á útsýni hennar til hægri. Þegar hún var komin fram hjá rútunni kom bifreið B frá hægri og bifreiðarnar skulu saman. Ökumaður bifreiðar B kvaðst hafa ekið eftir bílplaninu og að þrjár rútur hefðu verið staðsettar fyrir framan Krabbameinsfélagið. Sú síðasta hafi skyggt þannig á að hann sá ekki það sem var honum á vinstri hönd. Við enda rútunnar hafi bifreið A komið og bifreiðarnar skolið saman. M var metin í órétti vegna árekstursins og óskaði eftir endurskoðun nefndarinnar á þeirri niðurstöðu. Hún byggir á því að ökumaður B hafi viðurkennt að hafa verið að flýta sér og beðist afsökunar, sem bendi til þess að hann hafi ekki sýnt viðeigandi aðgæslu. Þá telur M að hún hafi ekið með varúð, en vegna hindrunar frá rútunni, sem skygð á útsýni hennar, hafi hún ekki getað séð bifreið B koma úr gagnstæðri átt. Telur hún ósanngjarnt að hún beri alla sök á árekstrinum.

V1 telur að hvorugur ökumaður beri einhliða sök á árekstrinum og leggur til jafna sakarskiptingu.

V2 telur að ökumaður bifreiðar A beri alla sök á árekstrinum þar sem hann hafi ekki gætt að umferð frá hægri, í andstöðu við 4. mgr. 26. gr. umferðarlaga nr. 77/2019.

Í viðbótarathugasemdum ítrekar M fyrri sjónarmið sín og bendir á að aðstæður hafi verið þannig að um algjört „blindsvið“ hafi verið að ræða fyrir báða ökumenn. Þá byggir hún á því að ökumaður B hafi viðurkennt að hafa ekið á 15–20 km/klst. þar sem hámarkshraði sé 15 km/klst., og að hægri handar reglan verði að miða við aðstæður þar sem ökumaður hafi raunhæfa möguleika á að sjá umferð frá hægri.

Álit.

Samkvæmt 4. mgr. 26. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 skal ökumaður veita þeim sem hann hefur á hægri hönd forgang, þegar leiðir þeirra skerast. Ljóst er af akstursstefnu bifreiðanna A og B að M, sem var ökumaður bifreiðar A, var með bifreiðina B sér á hægri hönd og bar að veita þeirri bifreið forgang í samræmi við fyrrgreind fyrirmæli. Ef skyggni er takmarkað ber ökumanni að haga akstri sínum með þeim hætti að hann geti stöðvað eða ekið áfram með fullnægjandi varúð áður en hann fer inn á leið þar sem hann á að veita forgang. Ekki verður ráðið af gögnum málsins að ökumaður bifreiðar B hafi ekið með þeim hætti að hann beri sök á árekstrinum. Þótt hann hafi í framburði sínum greint frá því að hann hafi ekið á 15–20 km/klst., verður ekki af þeim upplýsingum einum leitt að hraði hans hafi verið orsök árekstursins eða að hann hafi sýnt af sér saknæma háttsemi sem leiði til sakarskiptingar. Þá liggja ekki fyrir önnur gögn sem styðja að hraði bifreiðar B hafi verið umfram leyfileg mörk eða haft þýðingu fyrir atburðarásina. Af gögnum málsins verður ekki annað ráðið að árekstur megi rekja til þess að M hafi ekki virt forgangsreglu 4. mgr. 26. gr. umferðarlaga.

Niðurstaða.

Ökumaður A ber alla sök á umræddum árekstri.

Reykjavík, 18. desember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson
Óskarsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða

Mál nr. 148/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Greiðslukortatrygging

Gildissvið váttryggingar. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 2. maí 2025, ásamt fylgiskjöllum.
2. Athugasemdir V, dags. 30. maí 2025, ásamt fylgiskjöllum.

Málsatvik.

Í málskoti upplýsir M að hún hafi lent í slysi á ferðalagi erlendis 9. mars 2023 og sótt um slysabætur rafrænt hjá V 30. apríl 2024. Hafi þeirri beiðni verið hafnað þar sem meira en ár hafi verið liðið frá slysinu. M sem færir rök fyrir því að gildar ástæður hafi verið fyrir því að slysið var ekki tilkynnt fyrir, óskar eftir því að nefndin endurskoði höfnun V. Í málskotinu upplýsir M að slysið hafi atvikast þannig að öflug alda hafi skolið á sér með þeim afleiðingum að hún hafi dottið, öklabrotnað og ekki getað staðið upp. Hafi það orðið sér til lífs að þeir sem voru nærri gátu bjargað henni. Hafi þessi lífreynsla orðið sér mikið áfall sem hún sé enn þá að vinna úr. Þá hafi spítalavistin í framhaldi af slysinu orðið sér erfið. Upplýsir M m.a. að síðast liðin tvö ár hafi hún verið að vinna úr áfallinu og m.a. leitað til sálfræðinga. Vísar M í meðfylgjandi „vottorð“ sálfræðings. Ef frá er talið málskotið leggur M einungis fram í málinu tölvupósta frá tveimur sálfræðingum sem báðir staðfesta að hafa hitt M fjórum sinnum vegna afleiðinga slyss hennar á Spáni 2023. Þá liggja fyrir fjórir reikningar frá árinu 2024 vegna sálfræðipjónustu þar sem kostnaður M var samtals kr. samtals 1.595 danskar krónur.

Í athugasemd frá V til nefndarinnar, dags. 30. maí 2025, er bótakröfu M úr greiðslukortatryggingu hafnað. Rök V eru m.a. þau að samkvæmt gr. 9.3.1 í þeim skilmálum sem giltu um trygginguna glati váttryggður rétti til bóta ef hann tilkynnir félaginu ekki um kröfu sína innan árs frá því að hann vissi um atvik sem hún er reist á. Þá vísar V jafnframt til 1. mgr. 124. gr. laga nr. 30/2004 máli sínu til stuðnings. Þessu til viðbótar bendir V á að skv. töluliðum 4.3 til 4.7 í skilmálum fyrir greiðslukortatrygginguna fæst hvorki greiddur kostnaður við meðferð eða eftirmeðferð á Ísland eða í dvalarlandi eða sjúkrareikningar sem berast eftir að tólf mánuðir eru liðnir frá váttryggingaratburði. Telur V með vísan í framangreint að M eigi ekki rétt til bóta úr greiðslukortatryggingunni.

Álit.

Ágreiningur málsins lýtur að því hvort M eigi rétt til bóta úr greiðslukortatryggingu hjá V. Eins og að framan greinir eru gögn þau sem M leggur fram í málinu af skornum skammti. Ef frá er talin frásögn M í málskoti liggja eingöngu fyrir upplýsingar um kostnað M vegna þjónustu sálfræðinga, samtals 1.595 danskar krónur. Að öðru leyti hefur M ekki fært fram nein rök eða lagt fram gögn sem sýnt gætu fram á að hún hafi orðið fyrir frekara tjóni og jafnvel þó að svo væri hvers vegna það ætti að fást bætt úr greiðslukortatryggingunni. Ljóst er af tilvísunum í þegar nefndar greinar í skilmálum fyrir greiðslukortatryggingu að framangreindur sálfræðikostnaður fæst ekki bættur úr tryggingunni. Nefndin telur því að M hafi ekki sýnt fram á að hún hafi orðið fyrir einhverju því tjóni sem hún eigi rétt á að fá bætt úr greiðslukortatryggingu hjá V vegna slyss sem hún segist hafa orðið fyrir 9. mars 2023.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr greiðslukortatryggingu hjá V.

Reykjavík, 16. september 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson
Óskarsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða

Mál nr. 150/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Hestatrygging.

Gildissvið váttryggingar.

Gögn.

1. Málskot móttakið 2. maí 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 3. júní 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 20. júní 2025, ásamt fylgiskjölum.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 25. júní 2025.

Málsatvik.

Í málskoti og málgögnum kemur fram að hestur í eigu M slasaðist í mars 2024 við það að hann var sleginn af öðrum hesti. Strax í upphafi voru batahorfur óvissar en dýralæknir ákvað að láta reyna á lækni meðferð. Samkvæmt ráðleggingum hans átti hesturinn að fara í frí í 4-6 mánuði. M tilkynnti tjónið til V og fékk greiddar bætur vegna útlagðs sjúkrakostnaðar. Þrátt fyrir þá meðferð sem reynd var batnaði hestinum ekki og skv. vottorði dýralæknis, dags. 14. febrúar 2025, var hesturinn enn haltur er vottorðið var skrifað og jafnframt segir: „Greinilegt er að hesturinn er ekki hæfur sem reiðhestur, hvorki til léttrar reiðar né til afkasta. Ekki verður annað séð en að fella verði hestinn af dýraverndunar ástæðum.“ M tilkynnti þetta til V með tjónstilkynningu, dags. 14. mars 2025, og gerði kröfu um bætur úr líftryggingu hestsins. Af hálfu V hefur bótaskyldu verið hafnað með vísan til ákvæðis skilmála tryggingarinnar þar sem fram kemur að bætur greiðist ekki ef hestur deyr eða aflífa þarf hann vegna holti.

M hafnar því að aflífa þurfi hestinn vegna holti. Orsök þess að aflífa þurfi hestinn sé vegna dýraverndunarsjónarmiða í kjölfar slyssins í mars 2024. Máli sínu til stuðnings vísar M til úrskurða nefndarinnar í málum nr. 518/2012 og 297/2023.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að V telji gögn málsins bera með sér að umrætt tilvik falli undir undanþágúákvæði b-liðar 6. gr. skilmála váttryggingarinnar þar sem holti er undanskilið. Ekki verði annað ráðið af gögnum málsins en að aflífa þurfi hestinn vegna holti. Slík tilvik falli utan við bótaskvið skilmála váttryggingarinnar, jafnvel þótt sýnt væri fram á að tafarlausa aflífun hafi verið ráðlögð af dýralækni þar sem lækni meðferð bryti í bága við dýraverndunarsjónarmið. Hafnar V því einnig að mál nefndarinnar sem M vísar til í málskoti hafi fordæmisgildi í þessu máli.

Í viðbótarathugasemdum sínum bendir M á að samkvæmt upplýsingaskjali um umþætta váttryggingu á heimasíðu V komi fram að líftryggingin greiði bætur annars vegar ef hestur deyr af völdum slyss eða sjúkdóms og hins vegar ef aflífa þurfi hest vegna veikinda eða slysa að ráði dýralæknis. Tiltekið er þó að upptalningin sé ekki tæmandi. Mátti M sem almennur neytandi gera ráð fyrir að þau atriði sem talin eru upp á upplýsingaskjalinu séu nákvæm og rétt, sbr. t.a.m. 1. mgr. 36. gr. b laga nr. 7/1936 um samningsgerð, umboð og ógilda löggjörninga. Allan vafa ber að túlka neytanda í hag en mikið ójafnræði sé á samningsaðilum og hagsmunir M miklir. Til viðbótar hvíli viðtæk skylda til upplýsingagjafar til að veita M nægar upplýsingar þannig að hann geti tekið upplýsta ákvörðun um váttryggingaþörf sína. Þá áréttar M að af gögnum málsins megi ekki ráða að nokkurt efnislegt mat hafi farið fram af hálfu V vegna málsins. Í ljósi eðlis málsins og þeirra hagsmuna sem undir séu fyrir M hafi hann ekki þorað öðru en að halda hestinum á lífi þar til niðurstaða fengist í málið. Fordæmi séu fyrir því að váttryggingafélag hafi krafist þess að dýra lækni á vegum félagsins framkvæmi sjálfstæða rannsókn á slösuðum hesti áður en til greiðslu bóta kom. Muni M skila inn staðfestingu á aflífun áður en bætur yrðu greiddar. Að lokum áréttar M vísan sína til fyrri úrskurða nefndarinnar.

Í viðbótarathugasemdum sínum hafnar V því að upplýsingarnar sem fram komi á umræddu upplýsingaskjali feli í sér skuldbindandi loforð eða sé ígildi samningsákvæða. Einnig hafnar V því að einhver óskýrleiki hafi verið fölginn í orðalagi skjalsins sem verði að skýra M í hag. Bendir V sérstaklega á að skilmálar séu aðgengilegir á vefsíðu V. M gat ekki dulist miðað við orðalag upplýsingaskjalsins að upptalningin væri ekki tæmandi og var M því í lófa lagið að kynna sér skilmála váttryggingarinnar nánar. Þá komi fram í viðbótarathugasemdum M að hesturinn hafi ekki verið aflífaður, það sé því ljóst að skilyrði skilmála um tafarlausa aflífun sé ekki uppfyllt. Frá því dýralæknir

ritaði vottorðið séu liðnir rúmlega fjórir mánuðir. Því sé ljóst að sá tími hljóti að falla utan við hugtakið „tafarlaust“.

Álit.

Í málinu er ágreiningur um hvort atvik vegna hests í eigu M falli undir gildissvið líftryggingar skv. 5. gr. skilmála hestatryggingar V eða hvort þau séu undanskilin skv. b-lið 6. gr. Samkvæmt a-lið 5. gr. greiðir félagið bætur ef hinn vátryggði hestur deyr af völdum sjúkdóms eða slyss. Í b-lið ákvæðisins segir að greiðsluskylda sé einnig fyrir hendi ef hestur er svo sjúkur eða slasaður að tafarlaus aflífun er ráðlögð af dýralækni, enda bryti lækni meðferð í bága við dýraverndunarsjónarmið. Ljóst er að hestur M slasaðist í mars 2024 og var þá strax ljóst að batahorfur voru óvissar. Samkvæmt ráðleggingum dýralæknis var ákveðið að láta reyna á lækni meðferð og gefa hestinum 4–6 mánaða frí. Meðferð bar þó ekki árangur og í febrúar 2025 gaf dýralæknir út vottorð þess efnis að hesturinn væri ekki hæfur sem reiðhestur og að fella þyrfti hann af dýraverndunarástæðum. Af hálfu V hefur bótaskyldu verið hafnað á grundvelli b-liðar 6. gr. skilmála, þar sem fram kemur að bætur greiðist ekki ef hesturinn deyr eða aflífa þarf hann vegna holti. Um er að ræða hlutræna ábyrgðartakmörkun sem felur í sér að bótaréttur fellur niður ef dánarorsökin er holti, óháð því hvort orsök holti sé slys eða sjúkdómur. Af gögnum málsins verður ráðið að holti var viðvarandi einkenni hestsins allt frá slysinu og þegar ákvörðun um aflífun var tekin. Verður því að fallast á með V að um sé að ræða tilvik sem fellur undir undanþáguákvæði b-liðar 6. gr. skilmála tryggingarinnar. Þá verður að líta til þess að í 5. gr. skilmálanna er kveðið á um „tafarlausa“ aflífun að ráðleggingu dýralæknis. Ljóst er að aflífun hestsins hefur enn ekki farið fram. Að lokum verður að mati nefndarinnar ekki séð að upplýsingaskjal vátryggingarinnar hafi falið í sér skuldbindandi loforð eða verið í ósamræmi við 10. gr. laga um vátryggingasamninga. Þó ber vátryggingafélagi að gæta þess að staðlað upplýsingaskjal sé nákvæmt og ekki villandi, sbr. e-lið 2. mgr. 10. gr., en í þessu máli lágu skilmálar vátryggingarinnar jafnframt fyrir í heild sinni og voru aðgengilegir M við samningsgerð. Að öllu framangreindu virtu er það niðurstaða nefndarinnar að M eigi ekki rétt á bótum úr líftryggingu hestsins hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á líftryggingabótum úr hestatryggingu hjá V.

Reykjavík, 12. ágúst 2025.
rafrænt undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 151/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.****Nafn vátryggingartaka ábyrgðartryggingar (X)****Skaðabótaábyrgð. Vinnuslys.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 5. maí 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 6. ágúst 2025 ásamt fylgiskjali.

Málsatvik.

Hinn 31. desember 2021 varð M fyrir líkamstjóni við vinnu sína hjá X. Samkvæmt tilkynningu til Vinnueftirlitsins, sem skráð var hinn 5. janúar 2022, voru atvik þau að M var að gangi niður stiga hjá flokkara. Hann sneri sér við og rann á ís sem var á gólfinu og missteig sig og datt niður á gólfið. Hann lenti á höndinni og reyndist úlnliðsbrotinn. Sambærilega lýsingu atvika er að finna í tjónstilkynningu til V dags. 9. febrúar 2022.

Í málkoti er atvikum nánar lýst svo að M hafi verið uppi á palli að flokka og vigta fisk. Þegar fiskur féll á gólfið hafi M farið niður af pallinum, niður stiga og á gólfið þar sem hann hafi skyndilega runnið til vegna hálfu á gólfinu. V hafi, með bréfi dags. 3. maí 2024, hafnað bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu X á grundvelli þess að blaut gólf séu eðlilegur fylgifiskur þeirrar starfsemi sem fari fram hjá X og X hafi gripið til viðeigandi ráðstafana til að draga úr slyshættu vegna þess.

M telur að X beri skaðabótaábyrgð vegna slyssins enda hafi gólfið verið hált af slor- eða slepjubleytu svo gangandi fólki stafaði hættu af. Þá hafi hvorki legið fyrir fullnægjandi áhættumat né áætlun um forvarnir vegna umrædds verks. Hafi X því vanrækt að tryggja öruggt starfsumhverfi til samræmis við ákvæði laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum og er vísað til nánar tilgreindra ákvæða laganna svo og reglugerða settra með stoð í þeim því til stuðnings. Byggt er á því að gólfið og gólfefnið hafi ekki hentað því verkefni sem M sinnti enda hafi það verið hált, en ekki stöðugt eins og lög geri ráð fyrir. Þá hafi X ekki gert nægjanlegar ráðstafanir til að draga úr hálfu á gólfinu, en það hefði mátt gera með reglubundinni hreinsun eða því að afhenda starfsfólki hálkuværingu til afnota, en M hafi verið látinn nota venjuleg gúmmístígvél. X hafi verið kunnugt um að ís, slor og slepja söfnuðust fyrir á gólfinu en einu aðgerðirnar til að sporna gegn slysum af þeim sökum hafi verið þær að láta vatn úr slöngu renna um gólfið. Það hafi ekki verið nægilegt. Þrátt fyrir að vera kunnugt um þá slyshættu sem af ástandi gólfsins stafaði hafi X þá ekki framkvæmt áhættumat en leiða megi líkur að því að hefði það verið gert hefði það leitt í ljós áhættuþætti og kallað fram viðbrögð við þeim. Hafi ástand gólfsins leitt til þess að X var skylt að grípa til viðeigandi aðgerða til að draga úr slyshættu og er vísað til dóms Hæstaréttar í máli nr. 61/2006 því til stuðnings. Er jafnframt vísað til dóms Hæstaréttar í máli nr. 20/2003 en þar hafi atvik verið sambærilegt. Í þeim dómi komi fram að nauðsynlegt hafi verið að sjá til þess að gólf væri spúlað í hvert sinn sem slepja eða slor lak á það. Hafi það verið metið vinnuveitanda til gáleysis að hafa ekki tryggt að svo væri. Í málskoti er jafnframt byggt á því að X hafi ekki tilkynnt Vinnueftirlitinu um slys M til samræmis við áskilnað 79. gr. laga nr. 46/1980 og verði X því að bera hallann af sönnunarskorti um atvik þess.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að M hafi starfað hjá X í rúm tvö ár áður en slys hans atvikaðist. Hafi hann því mátt vera meðvitaður um nauðsyn þess að gæta varúðar gagnvart bleytu og hálkublettum á svæðinu, en telja verði að slíkt sé óhjákvæmilegur fylgifiskur þeirrar starfsemi sem fram fór á vinnustaðnum. Er því þá jafnframt mótmælt að M hafi ekki verið útvegaður nauðsynlegur hlífðarbúnaður en fyrir liggir að hann hafi verið klæddur hálkuvörðum stígvélum með stáltá. Sé samkvæmt framangreindu ekki fallist á að slys M verði rakið til saknæmrar háttsemi X.

Álit.

Tildrög slyss M virðast óumdeild og ber lýsingum aðila saman um hvernig það atvikaðist. Engin lækisfræðileg gögn liggja fyrir nefndinni, og liggur því t.a.m. ekki fyrir hvernær M leitaði fyrst lækisáðstoðar, en í málskoti virðist byggt á því að M hafi verið óvinnufær allt frá slysdegi. Í slíkum tilvikum ber, skv. 1. mgr. 79. gr. laga nr. 46/1980 að tilkynna Vinnueftirlitinu um slys án ástæðulausrar tafar. Sú tilkynning var hins vegar ekki send fyrir en fimm dögum eftir slysið.

Almennar sönnunarreglur í skaðabótarétti gera ráð fyrir því að sá sem heldur því fram að annar beri skaðabótaábyrgð á tjóni sínu beri sönnunarbyrði um að skilyrði slíkrar ábyrgðar séu uppfyllt. Þegar um vinnuslys er að ræða getur þó sú tilkynningarskylda sem hvílir á vinnuveitanda eftir atvikum haft áhrif á það hvaða atvikalýsingu ber að leggja til grundvallar.

Þrátt fyrir að byggt sé á lýsingum M á tildrögum slyssins, en í þessu tilviki virðast þau óumdeild, hvílir eftir sem áður á honum að sýna fram á að líkamstjón hans verði rakið til saknæmra athafna eða athafnaleysis X eða starfsfólks þess, eða annarra aðstæðna eða atvika sem X verði gert að bera skaðabótaábyrgð vegna.

Starfsemi sú sem X hefur með höndum er þess eðlis að hætt er við að slor, ís og sleppja lendi á gólfum vinnustaðarins. Við slíkar aðstæður verður að telja að vinnuveitanda beri að tryggja öryggi starfsfólks svo sem unnt er. Engin gögn, vitnaframburðir eða annað, hafa verið lögð fram er sýni fram á að ráðstafanir við háلكuvarnir hafi verið óforsvaranlegar eða að gólfefnið hafi ekki verið við hæfi þeirrar starfsemi sem átti sér stað, svo sem virðist byggt á í málskoti. Fyrir nefndinni, en engin gögn önnur en lýsing í málskoti liggja fyrir um aðstæður eða aðbúnað á vettvangi, er því ekki sýnt fram á að X hafi vanrækt framangreinda skyldu sína. Er jafnframt byggt á því í málskoti að M hafi ekki haft öryggisbúnað, þ.e. háلكuvarin stígvél, til afnota. Í bréfi V er staðhæft að á slysdegi hafi M haft sérstök háلكuvarin stígvél með stáltá til afnota. Hefur þeirri staðhæfingu ekki verið hnekkt. Verður því að telja ósannað að X hafi ekki látið M í té viðeigandi persónuhlífar.

Af framansögðu er því ekki sýnt fram á það fyrir nefndinni að slys M verði rakið til atriða sem X verði gert að bera bótaábyrgð vegna. Af því verður M að bera hallann og er þar af leiðandi, eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni, óhjákvæmilegt að hafna kröfu hans.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 16. september 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 152/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B).****Sakarskipting. Sönnun.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 21. maí 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 27. maí 2025, ásamt lögregluskýrslu.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirliggjandi lögregluskýrslu fór lögregla á vettvang þar sem ágreiningur var milli ökumanna um meintan árekstur milli bifreiðanna A og B hinn 16. apríl 2025. Ökumaður B vildi meina að ökumaður A hafi ekið aftur á bak á bifreið sína þar sem hún var kyrrstæð og mannlaus fyrir utan [...] á Sauðárkróki. Ökumaður A sagðist hafa farið á A í verslun skömmu áður en kannaðist ekki við að hafa ekið aftur á bak á B. Hann hafi ekki orðið var við neitt þegar hann var að aka bifreið sinni úr bifreiðastæði. Kvaðst hann þó ekki geta útilokað að hafa lent utan í B. Eigandi B kveðst ekki hafa séð meintan árekstur en að vitni hafi séð þegar bifreiðinni A var ekið á B. Staðfesti vitni við lögreglu að hafa séð þegar A var ekið aftur á bak á B.

M, sem er eigandi A, er ósátt við að bera ábyrgð á tjóni á B. Segir hún það undarlegt þar sem varla nokkuð sjáist á A. Þær smávægilegu rispur á A hafi verið komnar fyrir 15. apríl 2025. Vitnið segi að B hafi hreyfst til en það passi ekki þar sem B er 690 kg þyngri en A. Það hafi þurft að hafa fyrir því að aka utan í B en ökumaður A hafi verið mjög öruggur bílstjóri, skyggni hafi verið ágætt og bjart.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að af myndum úr bæði lögregluskýrslu og í málgögnum sjáist greinilega að tjónin eru í sömu hæð og á slíkum stöðum að það stemmi vel við að bifreið M hafi farið utan í B við akstur aftur á bak úr stöðureit. B var kyrrstæð og mannlaus í vegkanti við hliðina á stöðureit þar sem bifreiðin A ók aftur á bak úr.

Álit.

Með vísan til fyrirliggjandi framburðar vitnis og upplýsingum í lögregluskýrslu m.a. samanburðar á ákomum á bifreiðunum A og B er það afstaða nefndarinnar að fyrir liggi fullnægjandi sönnun á því að bifreiðinni A var ekið aftur á bak utan í bifreiðina B hinn 16. apríl 2025.

Með vísan til ofangreinds verður sök því, sbr. 5. gr. laga um ökutækjatrýggingar nr. 30/2019, skipt þannig að ökumaður A ber alla sök á umræddum árekstri.

Niðurstaða.

Ökumaður A ber alla sök á árekstrinum.

Reykjavík, 16. september 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 153/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn váttryggingartaka ábyrgðartryggingar(X)

Skaðabótaábyrgð. Vinnuslys.

Gögn.

6. Málskot mótttekið 5. maí 2025, ásamt fylgiskjölum.
7. Athugasemdir V, dags. 13. júní 2025, ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Í málskoti er á því byggt að það liggi fyrir að 5. febrúar 2025 hafi girðing í eigu X fokið á bifreið M og valdið tjóni á henni. Á þeim tíma hafi verið óveður sem búið var að vara við. M byggir því á að tjónið verði rakið til vanrækslu X, sem hefði vegna óveðursþánnar átt að grípa til ráðstafana til að tryggja að frágangur girðingarinnar væri forsvaranlegur. Telur M því að tjónið verði rakið til saknæmrar háttsemi sem X beri skaðabótaábyrgð á.

Í athugasemdum V til nefndarinnar, dags. 13. júní 2025, er skaðabótaábyrgð X hafnað. Vekur V m.a. athygli á því að til þess að bótaskylda stofnist úr ábyrgðartryggingu atvinnurekstrar váttryggingartaka þarf málskotsaðili að sanna að saknæm og ólögmæt háttsemi starfsmanna X hafi leitt til tjónsins sem um ræðir, þ.e. að sakarreglan gildi. Sönnunarbyrðin um meinta sök X, orsakatengsl og önnur skilyrði sakarreglunnar hvíli alfarið á M. Þá vísar V til þess að samkvæmt gögnum málsins hafi hluti af öryggisgirðingu í eigu X fokið á bifreið M í óveðri. Hafi X upplýst að öryggisgirðingin hafi verið sett upp við framkvæmdarsvæði X til að varna fallhættu og hafi hlutverk hennar á þeim stað sem hún var á þegar hún fauk verið mikilvægt og þess eðlis að ekki hafi verið hægt að taka hana niður. Hafi starfsmenn X sett girðinguna upp og telji þeir að frágangur hennar hafi verið fullnægjandi og því ekkert verið ábótavant við girðinguna né uppsetninguna hennar. Ástæða þess að girðingin fauk hafi verð mikill vindstyrkur sem samkvæmt veðurkorti hafi mest í Reykjavík klukkan 18:00 þann 5. febrúar 2025 34 m/s og klukkan 19:00 33 m/s. Telur V að X verði því ekki kennt um að girðingin fauk. Til viðbótar bendir V á að í málinu liggi fyrir ljósmyndir af öryggisgirðingunni eftir að tjónið hafði átt sér. Önnur sönnunargögn sem sýnt gætu fram á sök X liggi ekki fyrir í málinu, s.s. ljósmyndir af öryggisgirðingunni sem sýna fram á að frágangi hennar hafi verið ábótavant. Þá bendir V á að ekki fór fram rannsókn á aðstæðum á vettvangi í kjölfar tjónsins. Ítrekar V að sönnunarbyrgði um að tjón M sé að rekja til saknæmrar háttsemi starfsmanna X hvíli á M. Í því sambandi bendir V á að í málinu liggi ekki fyrir nein þau gögn sem sýna fram á að frágangur öryggisgirðingarinnar hafi verið ófullnægjandi og ljóst sé að aðstæður hafi ekki boðið upp á að öryggisgirðingin yrði tekin niður. Því telur V að M hafi ekki sýnt fram á að tjón M verði rakið til saknæmrar háttsemi váttryggingartaka og þar af leiðandi hafi ekki stofnast bótaréttur úr ábyrgðartryggingu X hjá V. Að lokum vekur V athygli á því að M fullyrði í málskoti að X hafi viðurkennt sök og vanrækslu. Því hafnar V og bendir á að enginn gögn hafa verið lögð fram í málinu sem sýni fram á þetta.

Álit.

Ágreiningur í málinu snýr að því hvort X beri skaðabótaábyrgð á tjóni því sem M varð fyrir 5. febrúar 2025. Almennar sönnunarreglur í skaðabótarétti gera ráð fyrir því að sá sem heldur því fram að annar beri skaðabótaábyrgð á tjóni sínu beri sönnunarbyrði um að skilyrði slíkrar ábyrgðar séu uppfyllt. Gögn þau sem M leggur fram málatilbúnaði sínum til stuðning eru í raun lítið annað en frásögn hans á tjónsatburðinum og ljósmyndir af tjóninu eftir að það átti sér stað. Nefndin telur því að M hafi ekki lagt fram nein þau gögn sem sýnt geti fram á að tjón M verði rakið til saknæmrar háttsemi sem X geti borið skaðabótaábyrgð á.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 16. september 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

VARNARAÐILI HAFNAÐI AÐ HLÍTA ÚRSKURÐI

Mál nr. 154/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Kaskótrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækis: (A)****Gildissvið vátryggingarskímála. Umfang tjóns. Sönnun.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 5. maí 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 8. maí 2025 ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 19. maí 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V dags. 26. maí 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að bifreiðin A hafi tekið niður á hraðahindrun sem olli því að gat kom á olíupönnuna með þeim afleiðingum að smurolía lak skyndilega af vélinni og bifreiðin drap á sér, og að öllum líkindum sé hún úrbrædd. V hafi viðurkennt bótaskyldu úr kaskótryggingu A vegna skemmda á pönnunni en hafnað bótaskyldu vegna tjóns á vélinni. Byggi V á því að í skoðunarskýrslu verkstæðisins X komi fram að A hafi verið ekið eftir að hún rakst á hraðahindrunina, en ekkert slíkt komi fram í skýrslunni. Þar segi aðeins: „Gat á olíupönnu, mótör var olíulaus og mótör fastur. Tókum á mótör og hann losnaði. Held að þetta sé úrbræðsla á mótör fer þetta ekki á uppboð?“ Ekkert komi þá fram um það í tjónstilkynningu M að bifreiðinni hafi verið ekið eftir atvikinu. Með vísan til skilmála V, sem þess utan séu einhliða samin skjöl sem túlka beri neytanda í hag sé vafi um merkingu þeirra, sé um að ræða bilun sem rekja megi til bótaskylds atburðar og hljóti bótaskylda því að vera fyrir hendi.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að tjónstilkynning M hafi verið fremur innihaldsrýr og því hafi verið fengið mat og myndir af tjóninu frá verkstæðinu X. Af ljósmyndunum hafi, að mati sérfræðings ökutjónadeildar V, mátt ráða að A hefði verið ekið áfram eftir að tjón varð á olíupönnunni, enda hafi verið olíuslettur aftur með undirvagni A og vél hennar úrbrædd. Ekki sé ágreiningur um bótaskyldu V vegna tjóns á olíupönnu enda sé slíkt tjón bótaskyldt samkvæmt skilmálum vátryggingarinnar. Hins vegar sé helsta tjónið úrbræðsla vélarinnar og ekki liggi fyrir hvenær það hafi átt sér stað eftir að tjón varð á pönnunni. Af fyrirliggjandi ljósmyndum megi þó greina að olíuslettur á undirvagni nái langt aftur fyrir gatið, og slíkt gerist ekki nema bifreið sé ekið áfram. Ella mundi olían leka beint niður eða örfáa sentimetra til hliðar. Sé það mat V að tjón á vél A megi rekja til þess að henni hafi verið ekið um ótilgreindan tíma með gat á olíupönnu. Hefði M því, um leið og hann varð þess var að högg kom á bifreiðina, átt að nema staðar og greina aðstæður og tjón á bifreiðinni. Hefði akstri A verið hætt samstundis hefði ekki komið til umrædds tjóns og verði því að rekja það til gáleysis M en ekki bótaskylds atburðar. Þar sem afleitt tjón á vélinni sé ekki að rekja til skyndilegs og óvænts tjónsatburðar beri því að hafna kröfu M.

Í viðbótarathugasemdum M kemur fram að þrátt fyrir að telja tjónstilkynningu hans innihaldslitla hafi V ekki kallað eftir neinum frekari skýringum eða gögnum frá honum. Af gögnum málsins virðist þá sem V hunsi álit X en byggi fremur á áliti ónafngreinds starfsmanns V. Höfnun V byggi þá á þeirri ályktun að þar sem olíuslettur séu á undirvagni langt aftan við olíupönnuna hljóti A að hafa verið ekið eftir að gat kom á pönnuna. A hafi verið dregin í burtu og við dráttinn hafi enn lekið olía af vél og pönnu. Í ljósi þess að A hafi verið á hreyfingu er hún var dregin og vindur var til staðar sé eðlilegt að olíudropar hafi borist aftur með undirvagni. Leggur M þá fram útreikninga og myndband því til stuðnings. Gat á olíupönnu sé bótaskyldur atburður og vélarbilunin sé bein afleiðing þess atburðar. Í skilmálum V komi fram að tjón vegna bilunar sé ekki bótaskyldt nema það sé að rekja til bótaskylds atburðar. Sé sú raunin í þessu tilviki.

Í viðbótarathugasemdum V er ítrekuð sú afstaða að gögn málsins bendi til þess að A hafi verið ekið í ótilgreindan tíma þar til vél hennar bræddi úr sér. Vél bifreiðar bræði ekki úr sér um leið og högg verður á olíupönnu eða ef drepnið er á bifreið og hún flutt af vettvangi í kjölfar slíks atviks. Hefði M hætt akstri samstundis hefði vélin verið ósködduð jafnvel þó olía hefði lekið af henni. Að mati sérfræðings V hefði því verið hægt að laga gatið og bæta olíu á vélina án þess að til frekara tjóns kæmi, hefði M hætt akstri

samstundis. Beri á grundvelli þess að hafna bótum vegna vélarinnar sem afleidds tjóns vegna bótaskylds atburðar.

Álit.

Ekki er í sjálfu sér ágreiningur um það að skyndilegt, utanaðkomandi atvik hafi leitt til tjóns á A og að það sem slíkt telist bótaskyldt, sbr. gr. 4.1 viðeigandi skilmála. Aðila greinir hins vegar á um umfang þess tjóns sem megi rekja til atviksins og að hvaða leyti það teljist bótaskyldt.

Að mati nefndarinnar verður einnig að líta svo á að tjón á olíupönnu A hafi leitt til þess að olía lak af bifreiðinni og vél hennar bræddi úr sér. Álitaeftið snýr hins vegar, að mati nefndarinnar, að því hvort sú bilun á bifreiðinni verði aðeins rakin til bótaskylds tjónsatviks, sbr. b) lið 5.1 gr. skilmálans eða til háttsemi M, þ.e. aksturs bifreiðarinnar, frá því að tjón varð á olíupönnunni og þar til umrædd bilun kom fram. Þar sem óumdeilt er að bótaskyld tjón varð á A, og að bilun kom fram í framhaldi þess, hvílir það að mati nefndarinnar á V að sýna fram á að umrædda bilun, þ.e. úrbræðslu vélarinnar, megi rekja til annarra atriða en umrædds tjóns.

Fyrirliggjandi er skoðunarskýrsla X. Þar kemur eins og áður segir fram að mótur hafi verið olíulaus og að verkstæðisstarfsmaður telji að um úrbræðslu á vél sé að ræða. Utan ljósmynda sem sýna m.a. gat á undirvagni bifreiðarinnar og olíudropa á honum liggja ekki nein frekari gögn fyrir nefndinni um skoðun á bifreiðinni eða ástand hennar.

V byggir á því að af ljósmyndunum megi, samkvæmt mati sérfræðings ökutækjadeildar V, ráða að A hefði verið ekið áfram eftir að gat kom á olíupönnu hennar. Er það mat nánar rökstutt með því að ella hefðu olíuslettur á undirvagni ekki náð svo aftarlega sem ráða megi af ljósmyndunum. Hefði bifreiðinni ekki verið ekið eftir tjónið hefði olían þannig lekið beint niður eða droparnir dreifst í örfáa sentimetra frá gatinu. Engin umsögn eða skýrsla umrædds sérfræðings liggur þó fyrir nefndinni, né önnur gögn er sýni fram á hvaða ályktanir megi draga af dreifingu olíudropa um undirvagn bifreiðar. M hefur hins vegar lagt fram útreikninga um dreifingu olíudropa, sem hann telur renna stóðum undir það að olíudropar geti dreifst með þeim hætti sem raunin varð þegar bifreið er dregin. Hefur þeim útreikningum ekki verið hnekk.

Þá byggir V á því að vél bifreiðar bræði ekki úr sér um leið og gat kemur á olíupönnu heldur sé hægt að aka bifreið einhverja vegalengd þar til ekki er nóg olía til að smyrja vél hennar í akstri. Því bendi gögn málsins til þess að M hafi ekið A um ótilgreindan tíma eftir að tjón varð á olíupönnu hennar. Engin frekari gögn, s.s. umfjöllun um afleiðingar tjóns á olíupönnu, skýrsla eða yfirlýsing sérfræðings í bifreiðaviðgerðum, eru lögð fram framangreindu til stuðnings.

Sem fyrr segir er eina faglega matið á A sem liggur fyrir nefndinni skoðunarskýrsla X. Ekki er í henni að finna neina umfjöllun eða vangaveltur um hvort bifreiðinni hafi verið ekið í kjölfar þess að gat kom á olíupönnu hennar.

Af öllu framansögðu, og eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni er það því mat hennar að ekki sé sýnt fram á annað en að tjón á A, þ.e. gat á olíupönnu og eftirfarandi úrbræðsla á vél hennar, sé að rekja til bótaskylds atviks í skilningi skilmála kaskótryggingar A hjá V.

Niðurstaða.

M á rétt til bóta úr kaskótryggingu A hjá V vegna úrbræðslu á vél hennar.

Reykjavík, 10. júní 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Margrét Arnheiður Jónsdóttir

Mál nr. 155/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Slysáttrygging ökumanns og eiganda.

Skráningarnúmer ökutækis (A)

Takmörkun ábyrgðar váttryggingafélags. Stórfellt gáleysi.

Gögn.

1. Málskot móttakið 5. maí 2025, ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V dags. 30. júní 2025, ásamt fylgiskjali.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 1. júlí 2025.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirliggjandi lögregluskýrslu, lenti M í umferðarslysi hinn 24. júní 2023 þegar hann missti stjórn á bifreið sinni, A, á Grænásbraut í Reykjanesbæ, með þeim afleiðingum að bifreiðin fór út af veginum og hafnaði á steiptum vegg um 70 metrum frá veginum. Af gögnum málsins verður ráðið að M tjáði sjúkraflutningamönnum á vettvangi að hann hafi ekið um 60 km/klst þegar slysið varð. Í samskiptaseðli HSS var skráður ökuhraði „rúmlega 50 km/klst“. Í skýrslu lögreglu kvöldið eftir sagði M að hann muni ekki hversu hratt hann hafi ekið. Þrjú vitni, vinafólk M, sem sáu slysið, lýstu því að bifreiðin hafi ekki verið á mikilli ferð þegar stjórn hennar tapaðist. M sótti batur úr slysáttryggingu ökumanns og eiganda bifreiðarinnar A hjá V. Með bréfi, dags. 14. júní 2024, tilkynnti V að bótaréttur M væri skertur um helming á þeim grundvelli að hann hefði sýnt af sér stórkostlegt gáleysi, sbr. 90. gr. laga nr. 30/2004 um váttryggingarsamninga. Vísaði V til til hraðaútreiknings í skýrslu Aðstoðar og öryggis (PC-Crash), þar sem fram kemur að hraði bifreiðarinnar hafi verið 97 km/klst. þegar hún lenti á veggnum.

M mótmælir þeirri niðurstöðu. Hann vísar til þess að engin gögn bendi til þess að hann hafi ekið á tvöföldum leyfðum hámarkshraða, eins og byggt er á í skýrslu Aðstoðar og öryggis ehf. (PC-Crash), og bendir á að skýrslan sé einhliða aflað að beiðni V og í andstöðu við framburð vitna og hans sjálfs. Gildi slíkra skýrslna sé umdeilt enda sé þeirra yfirleitt aflað einhliða líkt og í þessu tilviki. Þrátt fyrir að M hafi talið að hann hafi ekið 10 km/klst yfir hámarkshraða þennan dag geti það eitt og sér ekki leitt til þess að hann sé sviptur rétti til bóta á þeim grundvelli að um stórkostlegt gáleysi hafi verið að ræða, án þess að annað og meira komi til, eða afgerandi gögn liggi því til grundvallar. V hafi bent á að fremri hjólbarðar hafi verið talsvert slitnir, ekki liggi þó fyrir nein rannsókn á bifreiðinni sjálfri og því óvarlegt að draga víðtækar ályktanir af meintu sliti fremri hjólbarða. Hann hafi hvorki verið sektaður né sviptur ökurétti í kjölfar slyssins. Þá hafi hann hvorki verið undir áhrifum áfengis né fíkniefna og ekkert í akstursskilyrðum bent til gáleysis af hans hálfu. M telur að slysið verði fremur rakið til óhapps eða hugsanlegs ástands bifreiðar, en ekki ólögmæts ökuhraða. Hann vísar til fordæma úr úrskurðarnefnd váttryggingamála og dómstóla þar sem ekki var talið að ökuhraði einn og sér, án annarra atriða, réttlætti skerðingu á bótarétti.

V byggir á því að M hafi ekið A á miklum hraða þegar slysið varð. Þrátt fyrir framburð M um að hann hafi ekið á 50 – 60 km/klst og framburð vitna, sem allir séu vinir hans, telur V að sú frásögn samræmist ekki gögnum málsins. Bifreiðin hafi farið 70 metra frá því M missti stjórn á bifreiðinni þar til hún hafnaði á steiptum vegg, án þess að M hafi hemlað. Með hliðsjón af því hafi V óskað eftir PC-crash skýrslu þar sem ökuhraði M var metinn um 97 km/klst, eða nær tvöfaldur leyfilegur hámarkshraði á vettvangi sem var 50 km/klst. V telur niðurstöður skýrslunnar trúverðugar og í samræmi við sönnunargögn þ.e. lögregluskýrslu og ljósmyndir af vettvangi. Að mati V var ekki um að ræða óhapp heldur afleiðingu verulegs hraðaksturs í bága við 36. gr. umferðarlaga nr. 77/2019. Þá bendir V á að hjólbúnaður bifreiðarinnar hafi verið mjög lélegur og ekki í samræmi við lögmæltu kröfu, sbr. 69. gr. umferðarlaga. Þetta hafi aukið hættuna og stuðlað að því að M gat ekki stöðvað bifreiðina. V hafnar því að það hafi þýðingu að lögregla hafi ekki rannsakað hraðann frekar og vísar til þess að V hafi sérstaklega óskað eftir frekari rannsókn vegna gruns um tvöfaldan hámarkshraða. Að mati V leiði öll gögn málsins til þeirrar niðurstöðu að M hafi sýnt af sér stórkostlegt gáleysi og réttlæti það helmingsskerðingu á bótarétti hans samkvæmt 1. mgr. 90. gr. laga nr. 30/2004 um váttryggingarsamninga.

Í viðbótarathugasemdum sínum mótmælir M þeirri afstöðu V að lögregla hafi ekki rannsakað slysið nægilega vel og bendir á að nærtækasta skýringin sé sú að hún hafi einfaldlega ekki talið tilefni til frekari rannsóknar þar sem ekkert benti til ofsaaksturs. Þá áréttar M að vitni hafi verið áminnt um vitnaábyrgð og að framburður þeirra sé samhljóma um að hraðinn hafi ekki verið mikill. M hafnar því að ástand hjólabúnaðar hafi átt þátt í slysinu, enda liggi engin rannsókn fyrir á bifreiðinni og aðeins skráð að framhjólbarðar hafi verið talsvert slitnir. Þá mótmælir M því að PC-Crash skýrslan hafi fullt sönnunargildi þar sem hennar hafi verið einhliða aflað, byggist á líkindareikningi og sé í andstöðu við framburð vitna. Visar hann til úrskurða nefndarinnar og dóma Hæstaréttar þar sem ekki var fallist á skerðingu bóta í sambærilegum tilvikum.

Álit.

Ágreiningur þessa máls varðar það hvort V hafi verið heimilt að skerða bætur úr slysaftryggingu ökumanns og eiganda um helming vegna háttsemi M. Samkvæmt 1. mgr. 90. gr. vsl. má lækka eða fella niður ábyrgð vátryggingafélagsins hafi vátryggður í slysaftryggingu valdið því af stórkostlegu gáleysi að vátryggingarburður varð eða afleiðingar hans urðu meiri en ella hefðu orðið. Við sakarmatið skal líta til sakar vátryggðs, hvernig vátryggingarburður bar að, hvort vátryggður var undir áhrifum áfengis eða fikniefna sem hann hafði sjálfviljugur neytt og atvika að öðru leyti. Ljóst er að fyrrgreint lagaákvæði býður upp á nokkurt mat og þarf að skoða atvik í hverju máli fyrir sig.

Í því atviki sem hér um ræðir var M hvorki undir áhrifum áfengis né fikniefna. Samkvæmt framburði hans sjálfs og vitna, sem gáfu skýrslur hjá lögreglu, var hann ekki á miklum hraða þegar slysið varð. Í samskiptum við sjúkraflutningamenn taldi hann sig hafa ekið á um 60 km/klst og í samskiptaseðli HSS er hraðinn skráður rúmlega 50 km/klst. Vitnin voru öll samhljóða um að bifreiðin hefði ekki verið á miklum hraða. Lögregla ákvað ekki að rannsaka málið frekar og M var hvorki sektaður né sviptur ökuréttindum í kjölfar slyssins. Nefndin telur að leggja verði heildstætt mat á gögn málsins. PC-Crash skýrslan, sem aflað var einhliða af V, er byggð á líkindareikningi og á matskenndum forsendum, m.a. um viðnámsstuðul vegar og ástand bifreiðar. Slík skýrsla getur haft vísindalegt gildi en verður ekki lögð til grundvallar sem óbyggjandi sönnun ef hún er í andstöðu við framburð vitna á vettvangi og samtímagögn, eins og í þessu máli. Vitni voru áminnt um vitnaábyrgð og gáfu samhljóða framburð. Þá liggur ekkert fyrir sem bendir til þess að þau hafi sérstaka hagsmuni af því að gefa ranga frásögn. Þá er ljóst að lögregla taldi ekki ástæðu til að hefja frekari rannsókn eða beita viðurlögum vegna hraðaksturs, sem verður að hafa nokkurt vægi við matið. Hvað varðar ástand hjólabúnaðar verður ekki séð að fyrirliggjandi gögn, þar sem aðeins er vísað til þess að framhjólbarðar hafi verið „talsvert slitnir“, geti leitt til þeirrar ályktunar að það eitt og sér sýni fram á stórkostlegt gáleysi. Með vísan til alls framangreinds telur nefndin að ekki hafi verið sýnt fram á með nægilegri vissu að M hafi sýnt af sér stórkostlegt gáleysi í skilningi 1. mgr. 90. gr. vsl. umrætt sinn. Því eru ekki forsendur til að skerða bótarétt hans úr slysaftryggingu ökumanns og eiganda.

Niðurstaða.

M á rétt á óskertum bótum vegna líkamstjóns úr slysaftryggingu ökumanns og eiganda bifreiðarinnar A hjá V.

Reykjavík, 2. september 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 156/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Fjölskyldutrygging.

Gildissvið vátryggingar. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 5. maí 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 6. maí 2025 ásamt fylgiskjali.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 8. maí 2025.
4. Viðbótarathugasemdir M dags. 9. maí 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að hamgætur hafi fundist í fasteign M, þær hafi komist inn og náð að breiða úr sér í eldhúsinnréttingu. Vegna þessa hafi M þurft að farga matvælum, teppum og fleiru, auk þess sem taka hafi þurft niður sökkul og bak á einum skáp eldhúsinnréttingar. M telji að um ófyrirsjáanlegt, skyndilegt og utanaðkomandi atvik hafi verið að ræða sem leitt hafi til tjóns hans. Því sé um bótaskyld tjón úr innbúskaskótryggingu hans hjá V að ræða. Málskoti fylgja þá ljósmyndir af aðstæðum og tölvupóstur frá meindýraeyði sem kom á vettvang. Í honum segir „Þessar hambjöllur koma að utanverðu og valda tjóni á matvælum ef ekki er eitruð fyrir þeim. Þá getur vel verið að þetta sé bótaskyld.“

Í bréfi V til nefndarinnar er vísað til þess að í skilmálum vátryggingarinnar séu, í staflaðum a-m, talin upp þau tjónstilvik sem vátryggingin taki til. Tilvikið sem hér sé til skoðunar falli ekki undir neinn þeirra staflaða. Komi þá til skoðunar hvort tjón M sé bótaskyld úr innbúskaskótryggingarliði vátryggingarinnar en sá liður taki til tjóns á vátryggðum lausafjármunum af völdum skyndilegs og ófyrirsjáanlegs utanaðkomandi atviks. Engin gögn hafi verið lögð fram sem sýni fram á að um hafi verið að ræða óvæntan og skyndilegan atburð, og komi ekkert fram um það í fyrirliggjandi upplýsingum frá meindýraeyði. Sé bótaskylda því ekki fyrir hendi.

Í viðbótarathugasemdum M kemur fram að hann telji að um skyndilegan utanaðkomandi atburð og óhappatilvik sé að ræða. Þá sé ekki hægt að koma í veg fyrir tjón af þessu tagi þar sem hamgætur geti t.a.m. borist inn á heimili með aðkeyptum matvælum.

Álit.

Sönnunarbyrði þess að tjón hans megi rekja til bótaskylds atviks í skilningi viðeigandi vátryggingarskilmála hvílir á M. Ágreiningslaust virðist með aðilum að ekki hafi verið um að ræða tjónsatvik sem falli undir almennt vátryggingarsvið innbústryggingar sbr. staflaði a-m í skilmálum hennar. M er einnig með í gildi valkvæða innbúskaskótryggingu hjá V en hún tekur til tjóns á vátryggðum lausafjármunum af völdum „skyndilegs og ófyrirsjáanlegs utanaðkomandi atviks“. Samkvæmt framansögðu hvílir á M að sýna fram á að þau skilyrði séu uppfyllt.

Gögn málsins eru takmörkuð hvað varðar tjónsatvikið sem slíkt. Af fyrirliggjandi tölvupósti meindýraeyðis sem kom á vettvang liggur fyrir að um utanaðkomandi atvik hafi verið að ræða. Hins vegar liggur ekkert frekar fyrir um t.a.m. fjölda dýra, hve lengi megi ætla að hamgætur hafi hafst við í fasteign M eða önnur gögn er renni stöðum undir það að um skyndilegt atvik í skilningi skilmálans hafi verið að ræða. Gegn mótmælum V telst því ekki sýnt fram á að fyrrgreind skilyrði bótaskyldu séu uppfyllt og af því verður M að bera hallann.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr fjölskyldutryggingu sinni hjá V.

Reykjavík, 25. júní 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 157/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Vátryggingartaki (X)

Skaðabótaábyrgð. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 7. maí 2025, ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V, dags. 24. júní 2025, ásamt fylgiskjöllum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 30. júní 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 11. júlí 2025, ásamt fylgiskjali.

Málsatvik.

Í málskoti M kemur fram að 20. nóvember 2024 hafi hitaelement vegna blásara frostsprungið með tilheyrandi vatnsleka í húsnaði M. Fyrr um daginn hafi starfsmaður X skrúfað fyrir heitavatnsinntakið til þess að hreinsa síu en ekki gætt þess að slökkva á blásarasamstæðu með þeim afleiðingum að kalt útiloft fór í gegnum hitaelementið með fyrrgreindum afleiðingum. M telur að orsök tjónsins geti einnig verið sú að hitaelementið fór að leka vegna yfirþrýstings þegar starfsmaður X hleypti aftur vatni á húsnaðið. M telur orsökina vera fyrirvaralaus lokun á heitu vatni af hálfu X sama dag, án tilkynningar til húseigenda, þvert á eigin reglur og loforð. Ef M hefði verið látinn vita hefði verið brugðist við og ráðstafanir gerðar til að koma í veg fyrir að tjón yrði vegna lokunar á heitavatnsinntakinu. Hefði starfsmaður X farið eftir leiðbeiningum, hefði ekkert tjón orðið. Þá vísar M til laga um skaðsemisábyrgð nr. 25/1991, reglugerðar nr. 488/2021 og úrskurðar nefndarinnar í máli nr. 6/2021 máli sínu til stuðnings.

V hafnar bótaskyldu og bendir á eigandi í iðnaðarbili við hlið iðnaðarbils M hafi kvartað undan þrýstingsleysi á heita vatninu og óskaði eftir hreinsun á síunni. Þegar starfsmaður X kom á vettvang, hafi m.a. starfsmenn leigutaka hjá M verið á staðnum og gerðu enga athugasemd við að lokað yrði fyrir heitavatnsinntakið. Töluverð óhreinindi voru í síunni og þurfti að skola hana vel. Stóð vinnan yfir í hálf tíma og hleypti starfsmaður X svo vatninu á húseignina rólega og samkvæmt hefðbundnu verklagi. Vísar V til þess að orsök tjónsins sé ósönnuð. Engin gögn hafi verið lögð fram í málinu sem staðfesti orsök þess að hitaelementið bilaði. Af fyrirliggjandi gögnum sé ekki talið sannað að tjón á húseign M verði rakið til saknæmrar og ólögsmætrar háttsemi X. Samkvæmt 2. mgr. 4. gr. reglugerðar um tæknilega tengiskilmála hitaveitna nr. 488/2021 sé það á ábyrgð eiganda að komið sé upp búnaði til að grípa inn í ef viðkomandi hitakerfi þolir illa rekstrarstöðvun. Að lokum bendir V á að samkvæmt 3. mgr. 4. gr. reglugerðar um tæknilega tengiskilmála hitaveitna undanþiggur hitaveitan sig, að svo miklu leyti sem lög um skaðsemisábyrgð nr. 25/1991 heimila, bótaábyrgð á tjóni, jafnt beinu sem óbeinu, sem rekja má til rekstrarstöðvana, frosts, bilana, þrýstibreytinga, takmarkana á afhendingu heits vatns eða annarra óviðráðanlegra atvika. að bilunin hafi verið ófyrirsjáanleg. Lögnin hafi verið í eðlilegu ástandi miðað við aldur, án skráðra bilana, og engin mistök starfsmanna séu sönnuð.

Í viðbótarathugasemdum M kemur fram að sandur hafi borist í heitavatnslagnir í hverfinu, meðal annars í heimalögn hússins, og að X hafi daginn eftir tjónsatburð þurft að skola sand úr lögnum. Að hans mati hefði átt að tilkynna húseigendum og notendum um þessa hættu og minnkandi vatnsþrýsting svo gera mætti fyrirbyggjandi ráðstafanir. M bendir á að lokunin hafi verið framkvæmd af starfsmanni X í húsnaði hans án þess að hann eða ábyrgðaraðili væri viðstaddur, að hitaelementið hafi ekki bilað heldur verið eyðilagt af lokuninni, og að verklag X samræmist hvorki byggingarreglugerð né leiðbeiningum fagaðila. Þá vísar hann til úrskurðar nr. 6/2021 sem hann telur sambærilegan og gagnrýnir að sama verklag hafi verið endurtekið daginn eftir án þess að húseiganda væri tilkynnt.

Í viðbótarathugasemdum V er ítrekað að til þess að bótaréttur stofnist úr ábyrgðartryggingu X þurfi m að sanna að tjón hafi orðið vegna saknæmrar háttsemi hans. Ítrekað er að farið var eftir hefðbundnu verklagi. Það sé á ábyrgð húseiganda að tryggja búnað gagnvart rekstrarstöðvun, sbr. reglugerð nr. 488/2021. V hafnar því að sandur í síum stafi eingöngu af bilunum í lögnum. Ekki sé vitað til þess að bilun hafi valdið sandi í lögnum umrætt sinn. Telur V að úrskurður nr. 6/2021 eigi ekki við þar sem málsatvik hafi verið allt önnur.

Álit.

Ágreiningur aðila lýtur að því hvort X beri skaðabótaábyrgð á tjóni sem varð á fasteign M í nóvember 2024 þegar hitaelement í blásara sprakk af völdum frosts með tilheyrandi vatnsleka og tjóni á húsnæði M. Að mati nefndarinnar verður ekki talið að heita vatnið sjálft hafi verið haldið ágalla í skilningi 1. mgr. 5. gr. laga nr. 25/1991 um skaðsemisábyrgð. Ekki verður því byggt á skaðsemisábyrgð í málinu. Til þess að X beri skaðabótaábyrgð samkvæmt almennum reglum þarf M að sýna fram á saknæma háttsemi eða vanrækslu af hans hálfu. Af gögnum málsins verður ráðið að starfmaður X lokaði fyrir heitt vatn í tengslum við síuhreinsun í húsnæði M að beiðni annars húseiganda. Ekki liggur fyrir að sú lokun hafi verið framkvæmd í andstöðu við viðurkenndar verklagsreglur eða með þeim hætti að hún teljist óforsvaranleg miðað við aðstæður. Þá liggur ekki fyrir að X hafi haft vitneskju um eða átt að gera sér grein fyrir því að búnaður í húsnæðinu væri sérstaklega viðkvæmur fyrir stuttri vatnslokun eða að frosthætta væri slík að sérstakar ráðstafanir væru nauðsynlegar. Loks er ósannað hvað nákvæmlega olli því að hitaelementið bilaði og fór að leka. Með vísan til framangreinds verður ekki talið sannað að tjón á fasteign M verði rakið til atvika sem X ber skaðabótaábyrgð á. Ber því að hafna kröfu um bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 19. ágúst 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 158/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Kaskótrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækis (A)

Gildissvið vátryggingar. Umfang tjóns. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 8. maí 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 28. maí 2025, ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að hinn 10. nóvember 2024, kl. 03:33, hafi verið farið inn í lokað bílskýli þar sem bifreið M var geymd. Innan í skýlinu hafi verið rafmagnshlaupahjól sem var stolið. Þegar þjófurinn reyndi að koma hlaupahjólinu út hafi hann rekist í hlið bifreiðarinnar, þar sem lítið pláss var beggja vegna og þannig valdið rispum og dældum á báðum hurðum bifreiðarinnar A. Bifreiðin var tryggt í kaskótryggingu hjá V og var tjónið tilkynnt til V 16. nóvember 2024. V samþykkti bótaskyldu 18. nóvember s.á. M fylgdi leiðbeiningum sem komu frá V og fór með bifreiðina í tjónamat á verkstæði í Reykjanesbæ og fékk í kjölfarið tíma í viðgerð þann 6. janúar 2025. Með bréfi 24. mars 2025 hafnaði V greiðsluskyldu úr tryggingunni með vísan til þess að í ljós hafi komið að viðgerð hafi hafist áður en V var tækt að meta umfang tjónsins og fjölda ákoma með viðeigandi hætti. Vísar V til 11. gr. skilmála kaskótryggingarinnar þar sem fram kemur að leita skuli fyrirfram samþykkis félagsins á viðgerðaraðila og að félaginu sé ekki skylt að greiða bætur fyrir viðgerð sem hafin sé án samþykkis þess. M telur sig hafa fylgd leiðbeiningum V og farið að öllum reglum sem honum voru kynntar. Krefst hann þess að V bæti tjónið úr kaskótryggingu A í samræmi við upphafslega staðfestingu á bótaskyldu.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að V hafi fallist á bótaskyldu í málinu 18. nóvember 2024 og sent M staðfestingu með SMS-skilaboðum sama dag. Í skilaboðunum hafi verið hlekkur með leiðbeiningum um málsmeðferð, þar sem M var m.a. bent á að láta verkstæði skoða tjón, taka myndir og senda viðgerðarmat til samþykktar hjá V áður en viðgerð hæfist. V kveður að við skoðun á myndum sem bárust frá verkstæði hafi komið í ljós að viðgerð á A hefði þegar hafist áður en V hafi verið unnt að meta umfang tjónsins og fjölda ákoma. V hafi því, með vísan til 11. gr. skilmála kaskótryggingar, talið sér óskylt að greiða bætur vegna viðgerðar sem hafin hafi verið án samþykkis þess og hafnað greiðsluskyldu.

Álit.

Aðila greinir samkvæmt framangreindu ekki á um bótaskyldu, heldur um það hvort V hafi verið heimilt að hafna greiðslu bóta á þeim grundvelli að viðgerð á bifreiðinni A hafi hafist áður en samþykki V fyrir viðgerð lá fyrir. Samkvæmt 11. gr. skilmála kaskótryggingar sem í gildi var á tjónsdegi, er skilyrði bótageiðslu að viðgerð á ökutæki hefjist ekki fyrr en V hefur samþykkt viðgerðarmat. Slíkt ákvæði hefur þann tilgang að tryggja að V geti áður metið umfang tjóns. Fyrir nefndinni mótmælir M því ekki að viðgerð hafi hafist áður en V gat samþykkt viðgerðarmat og hefur ekki lagt fram frekari skýringar á því hvers vegna svo fór, svo sem upplýsingar frá viðkomandi verkstæði. Að mati nefndarinnar hvílir sönnunarbyrði á M um að skilyrði skilmála hafi verið uppfyllt eða að ástæður hafi verið fyrir því að viðgerð hófst án samþykkis V. Með hliðsjón af framangreindu og þar sem ekki liggja fyrir gögn sem sýna að V hafi verið veitt tækifæri til að meta tjónið áður en viðgerð hófst, er það niðurstaða nefndarinnar að V hafi verið heimilt að hafna greiðslu bóta á grundvelli 11. gr. skilmála kaskótryggingarinnar. Nefndin áréttar þó mikilvægi þess að vátryggingafélög veiti viðskiptavinum skýrar og aðgengilegar leiðbeiningar um að viðgerð megi ekki hefjast fyrr en formlegt samþykki félagsins liggur fyrir, sérstaklega þar sem viðgerðaraðili er oft milliliður milli vátryggðs og vátryggingafélags. Þá telur nefndin eðlilegt að V taki til skoðunar hvort unnt sé að samþykkja bætur fyrir þann hluta tjónsins sem unnt er að staðreyna, þrátt fyrir að viðgerð hafi hafist áður en samþykki V lá fyrir. Nefndin hefur ekki fullnægjandi upplýsingar eða gögn til þess að taka beina afstöðu til þess hvort svo hátti til í þessu tilviki.

Niðurstaða.

V var heimilt að hafna greiðslu bóta úr kaskótryggingu A þar sem viðgerð hófst áður en samþykki V lá fyrir.

Reykjavík, 22. september 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 159/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nöfn varnaraðila (V): (V1) og (V2).****Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B).****Sakarskipting.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 8. maí 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V2, dags. 28. maí 2025.
3. Athugasemdir V1, dags. 23. september 2025

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirbyggjandi niðurstöðu tjónanefndar vátryggingafélaganna kemur fram að 22. mars 2025 varð árekstur milli bifreiðanna A og B í bifreiðastæðahúsi. Þar kemur einnig fram að M, sem var ökumaður A, kveðst hafa ekið aftur á bak í átt að stöðureit er hann varð þess var að B var ekið aftur á bak úr stöðureit í átt að A. Kveðst M þá hafa stoppað og flautað. Það hafi hins vegar ekki komið í veg fyrir að B var ekið á A. Ökumaður B sem telur að A hafi verið ekið aftur á bak er árekstur varð segist ekki hafa orðið var við A fyrr en við áreksturinn. Niðurstaða tjónanefndar varð sú að skipa beri sök jafnt því hvorugur ökumanna hafi gætt nægjanlega að sér við akstur aftur á bak.

Í málskoti kemur fram að M sem er eigandi A er ósammála niðurstöðu tjónanefndar. Telur M sig hafa sýnt fram á það með fullnægjandi hætti að þegar áreksturinn varð hafi A verið stopp og að hálfu leyti komin inn í stæði. Telur M því að með eðlilegri athygli hefði ökumaður B átt að sjá A áður en B var bakkað úr stæði og á A. Telur M sig hafa verið í fullum rétti í umrætt sinn og því beri að leggja alla sök á ökumann B.

Í athugasemd V2 sem tryggði B, dags. 28. maí 2025, er á því byggt að óumdeilt sé að bæði A og B hafi verið ekið aftur á bak í aðdraganda árekstursins. Er einnig sérstaklega vísað til þess að ökumaður B hafi upplýst að hann hafi litið í alla spegla, bakkmyndavél og aftur fyrir sig, áður en hann bakkaði en ekki sé neina bifreið. Þá telur V2 engu skipta hvort A var ekið aftur á bak í átt að stöðureit eða í átt að B, þar sem sú skylda hvíli á ökumönnum skv. 1. mgr. 20. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 að ganga úr skugga um að unnt sé að aka aftur á bak án þess að það skapi hættu eða óþægindi fyrir aðra. Telur V2 því að báðir ökumenn hafi gerst brotlegir við það ákvæði og því beri að staðfesta niðurstöðu tjónanefndar.

Í athugasemdum V1 sem tryggði A, dags. 23. september 2025, er á því byggt að ljóst sé af gögnum málsins að A hafi verið stopp og komin hálf leið inn í stæði er B byrjaði að bakka. Ökumanni B hafi því borið að tryggja að leiðin væri greið áður en hann byrjaði að bakka enda hafi hann mátt sjá A. Einnig er bent á að ökumaður A hafi reynt að koma í veg fyrir árekstur með því að flauta. Telur V1 því að gögn málsins sýni að A hafi verið í rétti í umrætt sinn og leggja beri alla sök á ökumann B sem hafi ekki gætt nægjanlega að sér við akstur aftur á bak.

Álit.

Af ofangreindu má ráða að ágreiningur er milli aðila hvað varðar atvik í aðdraganda áreksturs og hvernig hugsanlegri sakarskiptingu milli A og B skuli háttað. Nefndin telur með vísan til fyrirbyggjandi gagna að ekki sé tilefni til annars en að ganga út frá því að bæði A og B hafi verið ekið aftur á bak í aðdraganda slyssins. Hefur þar ekki úrslitaáhrif þótt A hafi hugsanlega stöðvað áður en áreksturinn varð, enda telur nefndin ekki hægt að miða við annað en að það hafi gerst augnabliki fyrr.

Í 1. mgr. 20. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 er kveðið á um að ökumaður skuli, áður en hann snýr ökutæki eða ekur því aftur á bak, ganga úr skugga um að það sé unnt án þess að skapa hættu eða óþægindi fyrir aðra. Verður að miða við að hvorugur ökumanna hafi gætt nægilega að þessum áskilnaði umrætt sinn. Samkvæmt því, samanber 5. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatrýggingar, verður sök skipt til helminga.

Niðurstaða.

Ökumenn A og B bera jafna sök á umræddum árekstri.

Reykjavík, 4. nóvember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

VARNARAÐILI HAFNAÐI AÐ HLÍTA ÚRSKURÐI

Mál nr. 160/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila 1(V1)

Heiti vátryggingar: Slysátrygging launþega.

Nafn varnaraðila 2 (V2)

Heiti vátryggingar: Fjölskyldutrygging.

Nafn vátryggingartaka (X)

Gildissvið vátryggingar. Slys í vinnu eða frítíma

Gögn.

1. Málskot M móttakið 8. maí 2025, ásamt fylgiskjöllum.
2. Athugasemdir V2, dags 15. maí 2025, ásamt fylgiskjöllum.
3. Athugasemdir V1, dags. 16. maí 2025, ásamt fylgiskjöllum.
4. Viðbótarathugasemdir M, dags 27. maí 2025, ásamt fylgiskjöllum.
5. Viðbótarathugasemdir V1, dags 28. maí 2025.

Málsatvik

Í málskoti kemur fram að ágreiningur beinist að tveimur vátryggingafélögum. Annars vegar höfnun V2 á rétti M til bóta úr frítímaslysátryggingu fjölskyldutryggingar M og hins vegar skerðingu V1 á rétti M til bóta úr slysátryggingu launþega X. Í málskoti er málsatvikum lýst þannig að M hafi verið stödd á hóteli á vegna verkefnis á vegum vinnuveitanda. Verkefnið fól í sér þátttöku starfsfólks í vinnustofum út á landi. Vegna þessa var ætlast til þess að starfsfólkið dveldi á hóteli yfir helgi og útvegaði vinnuveitandinn hótलगistinguna, mat, drykk o.fl. Að loknum kvöldverði með samstarfsfólki sínu, 20. september 2023, hélt M upp á hótélherbergi. Hún fór í sturtu og ætlaði að ganga út á pall sem var út frá hótélherberginu er hún rann á pallinum og skall með höfuðið í jörðina. Ekki er ágreiningur um að M hlaut höfuðáverka við fallið, nokkuð sem hefur haft verulegar afleiðingar á hennar daglega líf. Samkvæmt gögnum málsins var slysið tilkynnt til V1 og V2 þann 4. september 2024, þ.e. tæpu ári eftir slys. Í tilkynningum til V1 og V2 upplýsir M að áfengi hafi verið haft um hönd það kvöld sem slysið átti sér stað. Þann 5. september hafnar V1 skráningu slysins sem vinnuslys en skráir það sem frítímaslys. Þann 23. september hafnaði V2 bótaskyldu úr frítímaslysátryggingu M á þeim grundvelli að um vinnuslys hafi verið að ræða og vísaði til greinar 6.1.2. í kjarasamningi þar sem fram kemur að slysátrygging launþega gildi í ferðum á vegum vinnuveitanda. Þann 7. október 2024 ítrekar V1 þá afstöðu félagsins að það teldi ekki að um vinnuslys hafi verið að ræða heldur frítímaslys en að starfsmenn X séu tryggðir í frítíma sínum í samræmi við ákvæði 6.1.11 í viðeigandi kjarasamningi. V1 gerði þá einnig fyrirvara um að til skoðunar komi að skerða eða fella niður bætur úr tryggingunni, sbr. grein 26.1.-26.2 í almennum skilmála V1, sem var í gildi á slysdegi og 1. mgr. 90. gr. laga um vátryggingarsamninga nr. 30/2004, þar sem málskotsaðili hefði að eigin sögn verið undir áhrifum áfengis þegar slysið átti sé stað. Ágreiningur málsins í hnotskurn snúist um hvort um sé að ræða vinnuslys eða frítímaslys og hins vegar hvort ölvun M teljist orsök eða meðorsök slyssins þannig að skerða beri eða fella niður bætur í samræmi við framangreind ákvæði. Gögn svo sem fyrsta koma til læknis skorti og að því geti V1 ekki tekið afstöðu til mögulegrar skerðingar eða niðurfellingar bóta sökum ölvunar. Að mati M er ómögulegt að afstaða beggja vátryggingafélaga geti staðist. Aðallega er þess krafist af hálfu M að viðurkenndur verði réttur M til fullra og óskertra bóta úr slysátryggingu launþega X sem tekin var hjá V1. Til vara er þess krafist að viðurkenndur verði réttur M til bóta úr frítímaslysátryggingu M hjá V2. Í viðbótarathugasemdum M, dags. 27. maí 2025, er fyrirvara V1 vegna ölvunar mótmælt sem of seint fram komnum sbr. 31. gr. laga um vátryggingarsamninga nr. 30/2004. Þá lagði M fram læknisfræðileg gögn sem lýsa komu M á Heilbrigðisstofnun morguninn eftir slysið. Þá voru einnig lögð fram samskipti M við umrætt hótél þar sem hún gerir athugasemd við atvikaskráningu hótelsins á slysinu. Í þeim samskiptum segir M að svo virðist sem hún renni á verönd hótélherbergisins eins og fótunum hafi verið kippt undan henni og lendir með höfuðið á þröskuldinum þar sem var blöðugt far, hún hafi dottið aftur fyrir sig og velti fyrir sér hvort það hafi verið einhver motta eða slíkt á veröndinni sem geri pallinn staman en hún hafi verið berfætt. Hún segist hafa drukkið um kvöldið en ekki hafa verið drukkin. M telur fyrirvara V1 um að skerða eða fella niður bætur úr tryggingunni vegna ölvunar ekki halda út frá því einu að M hafi hakað við að hafa haft áfengi um hönd í tjónstilkynningu.

Í viðbótarathugasemdom V1, dags. 28. maí 2025, er fyrri afstaða félagsins ítrekuð. Þá telur V1 að viðbótargögnin styðji enn frekar það mat V1 að um frítímaslys hafi verið að ræða og að ölvunarástand hafi verið hluti af orsök slyssins. Telur V1 því rétt að skerða skuli bætur M um 1/3 sökum ölvunar.

Álit

Meginspurningin sem úrskurðarnefnd í váttryggingamálum er beðin um að svara er hvort hér sé um að ræða slys á vinnutíma eða slys í frítíma. Nefndin er einnig beðin um afstöðu til þess hvort skerðing sökum ölvunar eigi og hvort hún hafi verið sett fram of seint af hálfu V1, þ.e. þann 7. október 2024. Að mati nefndarinnar er fyrirvari um skerðingu sökum ölvunar ekki of seint fram kominn. En þá skal vikið að hinum tveimur spurningunum. Kjarasamningur sá er við á um slys M tryggir það launafólk, sem samningurinn tekur til, fyrir dauða, varanlegri læknisfræðilegri örorku og/eða tímabundinni örorku af völdum slyss við vinnu eða á eðlilegri leið frá heimili til vinnustaðar og frá vinnustað til heimilis. Ef starfsmaður hefur vegna starfs síns viðlegustað utan heimilis, kemur viðlegustaður í stað heimilis, en tryggingin tekur þá einnig til eðlilegra ferða milli heimilis og viðlegustaðar (grein 6.1.1) Þá segir í grein 6.1.2. að váttrygging gildi í ferðum innanlands og utan sem farnar eru á vegum vinnuveitanda. Engin takmörk eru sett á gildi slysáttryggingar í ferðum á vegum vinnuveitanda í kjarasamningi. Í slysáttryggingu launþega sem X er með hjá V1 segir einnig að félagið greiði bætur vegna slyss sem váttryggður verður fyrir í ferðum innanlands og utan sem farnar eru á vegum váttryggingartaka enda sé ákvæði um slíkt í kjarasamningi sem tekur til váttryggðs. Almennur skilmáli V1 segir að ef tjónsatburður verði rakinn til stórkostlegs gáleysis losni félagið úr ábyrgð sinni í heild eða hluta og að í líf- og heilsutryggingum gildi þetta einnig ef afleiðingar tjónsatburðar verði meiri en ella vegna stórkostlegs gáleysis tryggðs. Við mat á ábyrgð skuli líta til sakar tryggðs, hvernig tjónsatburður bar að, hvort tryggður var undir áhrifum áfengis eða fíkniefna sem hann hafði sjálfviljugur neytt og atvika að öðru leyti. Þá er rétti váttryggingafélags til þess að lækka eða skerða ábyrgð sína lýst með sama hætti í 1. mgr. 90. gr. laga um váttryggingarsamninga auk þess sem minnst er á heimild váttryggingafélags til takmörkunar ef váttryggður hefur af stórkostlegu gáleysi valdið því að váttryggingaratburður varð með því að hlíta ekki varúðarreglum. Að mati nefndarinnar er ákvæði kjarasamnings og slysáttryggingar launþega X orðuð á þann hátt að váttrygging gildi í ferðum innanlands sem utan án þess að tryggingin sé takmörkuð frekar. Ekki er því unnt að komast að annarri niðurstöðu en að hér sé um vinnuslys að ræða. Þá liggur ekki fyrir niðurstaða blóðrannsóknar um áfengismagn í blóði M á slystíma né morguninn eftir þó svo að læknisfræðileg gögn tiltaki að blóðsýni hafi verið tekið morguninn eftir. V1 hafi því ekki sannað stórkostlegt gáleysi M sem leitt geti til skerðingar gegn orðum hennar sjálfar sem segist ekki hafa verið drukkin þrátt fyrir að hafa neytt áfengis um kvöldið.

Niðurstaða.

M á rétt á óskertum bótum úr slysáttryggingu launþega X sem tekin var hjá V1 vegna vinnuslyss sem hún varð fyrir þann 20. september 2023.

Reykjavík, 18. júní 2025.

rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Margrét Arnheiður Jónsdóttir

Mál nr. 161/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Ferðatrygging.****Gildissvið vátryggingar. Sönnun.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 7. maí 2025, ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V dags. 11. september 2025, ásamt fylgiskjöllum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 11. september 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 18. september 2025.

Málsatvik.

Í málskoti og gögnum málsins kemur fram að M hafi leitað til læknis á Spáni í nokkur skipti í desember 2023 og byrjun ársins 2024 vegna bakverkja. Hafði hann nokkrum mánuðum áður, eða 9. maí 2023, farið í aðgerð á Íslandi vegna mænugangaprengingar (spinal stenosa) og var þá með einkenni frá hægri ganglim. Nokkrum vikum síðar fór hann í ástungu þar sem vökvi var tekinn úr blöðru (synovial cystu) sem leiddi til verkja frá vinstri ganglim. M varð fyrir nokkrum kostnaði vegna læknisheimsóknna á Spáni og gerði kröfu um endurgreiðslu á þeim kostnaði úr ferðatryggingu sinni hjá V. Af hálfu V var bótaskyldu hafnað þar sem tryggingin bæti ekki sjúkrakostnað vegna langvinnra sjúkdóma og slysa sem tryggður hefur notið læknishjálpar við á síðastliðnum 12 mánuðum. Í málskoti sínu vísar M til vottorðs A, sem framkvæmdi aðgerðir á M, þar sem fram kemur að veikindi hans á Spáni tengist ekki þeim aðgerðum sem A framkvæmdi. Hafi A haft M til meðferðar og lýsi því afdráttarlaust yfir að þær aðgerðir sem M undirgekkst 2023 tengist ekki verkjaástandi hans á Spáni. Þessu sérfræðiáliti A hafi ekki verið hnekk.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að M hafi haft ferðatryggingu í gildi á tímabilinu 18. nóvember 2023 til 18. febrúar 2024. Samkvæmt fyrirbyggjandi gögnum LSH sé ljóst að M hafi fyrir ferðina til Spánar verið að glíma við verki í baki og m.a. undirgengist aðgerð og ástungu vegna þeirra einkenna. Samkvæmt fyrirbyggjandi vottorði frá sjúkrahúsi á Spáni sem M leitaði til 5. desember 2023 hafi sjúkdómsgreiningin verið mjóbaksverkir. Telur V ljóst af vottorðinu að verkirnir hafi verið hluti af lengra ferli sem M hafi leitað sér læknishjálpar við á LSH skömmu fyrir ferðina en ekki vegna skyndilegra veikinda á ferðalagi. Framangreint sé einnig staðfest í læknaáliti frá SOS International, dags. 7. desember 2023. Breyti fyrirbyggjandi vottorð læknisins A ekki framangreindri afstöðu.

Álit.

Ágreiningur þessa máls hverfist um það hvort M eigi rétt á að fá endurgreiddan sjúkrakostnað vegna endurtekinna heimsóknna til lækna á Spáni í lok desember 2023 og byrjun árs 2024. M var með ferðatryggingu hjá V. Samkvæmt grein 6.2. bætir tryggingin ekki sjúkrakostnað vegna langvinnra sjúkdóma og slysa sem tryggður hefur notið læknishjálpar við á síðastliðnum 12 mánuðum. Óumdeilt er að M undirgekkst aðgerð hjá læknum A 9. maí 2023 vegna mænugangaprengingar sem olli einkennum í hægri ganglim. Samkvæmt sjúkraskrá gekk aðgerðin vel. Í göngudeildarnótu 8. ágúst 2023 kemur fram að hann hafi verið góður eftir aðgerðina en undanfarinn mánuð verið með slæman verk í vinstri rasskinn og leiðni í vinstri ganglim. Fékk M ráðleggingar um sjúkrahjálfun og pöntuð var segulómsskoðun sem sýndi blöðru sem olli þrengslum í mænugangi og var M því vísað til annars læknis til að framkvæma ástungu og sterainndælingu. Ekki liggur fyrir hvenær sú ástunga var framkvæmd. Samkvæmt sjúkraskrá LSH er næsta koma 8. maí 2024 þar sem segir „...Fékk síðan synovial cystu, dugði í einhverja mánuði en aftur versnandi ástand“. Framkvæmd var segulómsskoðun sem leit vel út og samkvæmt færslu í sjúkraskrá 20. maí 2024 sýndu myndir ekki skýringu á ástandi hans. Í göngudeildarskrá 6. júní 2024 er ástandi M lýst þannig að hann hafi orðið góður eftir aðgerðina 9. maí 2023 og svo aftur eftir ástunguna á blöðruna nokkrum vikum síðar. Hann hafi á Spáni versnað í vinstri mjöðm og farið í meðferð vegna þess þar úti og orðið góður. Í mars 2024 hafi hann komið heim og var þá orðinn mjög slæmur í hægri ganglim. Segulómsskoðanir sýndu engin merki um mænugangaprengingu og var blaðran algerlega horfin.

Af erlendum sjúkragögnum má ráða að M hafi í desember 2023 leitað til læknis á Spáni vegna versnandi verkja frá lendhrygg og vinstri ganglim. Í læknisvottorði frá spítala á Spáni og í álit SOS International, dags. 7. desember 2023, kemur fram að hann hafi áður gengist undir aðgerð vegna spinal stenosa og ástungu á synovial cystu og að einkenni hans á Spáni hafi verið svipuð fyrri einkennum. Þrátt fyrir það liggur fyrir að M hlaut eftir þessar aðgerðir góðan bata, og samkvæmt læknisgögnum eftir heimkomu til Íslands fundust engin merki um að verkjaástandið á Spáni tengdist fyrri sjúkdómsgreiningum eða aðgerðum. Meðferðarlæknir hans hefur staðfest þetta í vottorði sem liggur fyrir í málinu, og hefur því ekki verið hnekk af hálfu V.

Líkt og áður greinir bætir tryggingin ekki samkvæmt grein 6.2. sjúkrakostnað vegna langvinnra sjúkdóma sem M hefur notið læknishjálpar við á síðastliðnum 12 mánuðum. Ákvæðið tekur þannig einungis til sama sjúkdóms eða meins sem hefur verið til staðar og M hefur verið í meðferð við á því tímabili. Í máli þessu liggur ekki fyrir að veikindin á Spáni hafi verið hluti af eða framhald sama sjúkdóms. Að mati nefndarinnar verður því ekki talið að um hafi verið að ræða langvinnan sjúkdóm sem M hafði notið læknishjálpar við innan síðustu 12 mánaða. Um er að ræða undantekningarákvæði sem samkvæmt almennum lögskýringarsjónarmiðum ber að túlka þröngt. Allan vafa ber að túlka vátryggðum í hag.

Með vísan til framangreinds er það niðurstaða nefndarinnar að bótaskylda sé fyrir hendi, og á M rétt til endurgreiðslu erlends sjúkrakostnaðar vegna meðferðar á Spáni á þeim tíma sem tryggingin var í gildi hjá V.

Niðurstaða.

M á rétt á bótum úr ferðatryggingu sinni hjá V.

Reykjavík, 21. október 2025
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 162/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nöfn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B).****Sakarskipting.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 7. maí 2025, ásamt fylgiskjali.
2. Athugasemdir V, dags. 19. júní 2025, ásamt fylgiskjali.

Málsatvik.

Þann 29. apríl 2025 varð árekstur á Hafnarfjarðarvegi milli A og B sem báðar voru ábyrgðartryggðar hjá V. Í málinu liggur fyrir tjónaskýrsla frá Aðstoð & Öryggi (AÖ). Þar er árekstrinum þannig lýst að báðum bifreiðunum hafi verið ekið á vinstri akrein eftir Hafnarfjarðarvegi í suðurátt. Hafi A sem ekið var á undan B snögghemlað við gullogandi umferðarljós með þeim afleiðingum að B var ekið aftan á A. Í gögnum málsins er að finna myndbandsupptöku úr B af árekstrinum. Í skýrslunni er einnig haft eftir M, sem ók A, að hann hafi ekið eftir Hafnarfjarðarvegi á um það bil 60 km/klst. Þegar hann hafi nálgast umferðarljós hafi komið gult ljós. Hafi það gerst vel áður en hann kom að ljósunum. Sagðist hann þá hafa stoppað og passað sérstaklega upp á að bremsa ekki snögglega heldur hafi það tekið hann nokkra vegalengt að stöðva A. Þá hafi B verið ekið aftan á A. Í skýrslunni er m.a. haft eftir ökumanni B að ökumaður A hafi snöggt bremsað við gult umferðarljós. Hún hafi reynt allt til að stoppa.

Í málskoti er á því byggt að B hafi verið ekið of hratt þegar hún nálgadist umferðarljósin. Byggir M á því að svo virðist sem ökumaður B hafi reiknað með því að A yrði ekið yfir gatnamótin gegn gulu ljósi. Þá byggir M á því að hann hafi ekki ekið yfir gagnmótin því hann hafi ekki viljað aka yfir þau gegnt rauðu ljósi. Nefndin byggir á því að M telji sig hafa verið í fullum rétti og að fella beri alla ábyrgð á árekstrinum á B.

Í athugasemdum V til nefndarinnar, dags. 19. júní 2025, er ekki tekin afstaða til þess hvort og þá með hvaða hætti V telur að eigi að skipta sök milli A og B. Lætur V duga að leggja fram skýrsluna frá AÖ, myndbandið af árekstrinum og vísa til niðurstöðu tjónanefndar sem taldi rétt að skipta sök jafnt milli A og B.

Álit.

Samkvæmt gögnum málsins varð árekstur milli A og B 29. apríl 2025. Í 3. mgr. 36. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 kemur m.a. fram að ökumaður má eigi að óþörfu hemla svo snögglega að það tefji eðlilegan akstur annarra eða skapi hættu. Nefndin telur ekki að ökumaður A hafi brotið gegn þessu ákvæði með því að draga úr hraða og stöðva við umferðarljós þar sem gult ljós logaði er hann kom þar að. Í 2. mgr. 7. gr. umferðarlaga kemur fram að gult ljós eitt og sér merki að nema skuli staðar. Gult ljós gefi til kynna að brátt skipti yfir í rautt ljós en hafi að öðru leyti sömu merkingu og rautt ljós. Vegfarandi skuli þó ekki nema staðar ef hann, þegar skipt er úr grænu ljósi í gult, er kominn það nálægt umferðarljósi að stöðvun muni hafa í för með sér hættu. Nefndin telur að myndband það sem liggur yfir í málinu sýni með nægjanlega skýrum hætti að þegar A kom auga á að gult ljós logaði hafi hann verið það langt frá gatnamótunum að hann hafi mátt reikna með því að hann gæti stoppað með þeim hætti sem hann gerði án þess að það ætti að hafa hættu í för með sér gagnvart öðrum bifreiðum.

Í 2. mgr. 18. gr. sömu laga segir eftirfarandi: „Ökutæki sem ekið er á eftir öðru ökutæki skal vera svo langt frá því að eigi sé hætt á árekstri þótt ökutækið sem er á undan stöðvist eða dregið sé úr hraða þess. Skal þess að jafnaði gætt að það taki eigi minna en þrjár sekúndur að aka bilið milli ökutækjanna.“ Nefndin telur að ökumaður B, sem var ein í bifreiðinni, hafi brotið gegn þessu ákvæði. Hér bendir nefndin aftur á myndbandið og telur að þar komi fram að ökumaður B hafi ekki gætt að ökuhraða og því að halda eðlilegri fjarlægð frá A þegar komið var að umferðarljósum þar sem gult ljós logaði. Þá má jafnframt heyra af myndbandinu að ökumaður B var í símanum þegar áreksturinn varð. Þó ekki sé ástæða til að ætla annað en að handfjáls búnaður hafi verið notaður er samt eðlilegt á álykta að það að vera í símanum hafi dregið úr athygli ökumanns B við aksturinn.

Á grundvelli framangreinds, samanber og 5. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjategyggingar, telur nefndin að ökumaður B beri alla sök á árekstrinum.

Niðurstaða.

Ökumaður B ber alla sök á umræddum árekstri.

Reykjavík, 22. september 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 164/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging sveitarfélags.

Nafn vátryggingartaka (X)

Skaðabótaábyrgð. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 14. maí 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags 26. júní 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 30. júní 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að tjón varð á ökutæki M 19. mars 2025. Tildrög þess voru þau að er ekið var yfir brunnlok opnaðist það með þeim afleiðingum að tjón varð á afturdekki og felgu. Telur M að X beri skaðabótaábyrgð á tjóninu. Í málskotinu kemur fram að í framhaldi af tjóninu hafi verið skipt um umrætt lok og brunn sem M telur að hafi augljóslega ekki verið í lagi.

Í athugasemdum V til nefndarinnar, dags. 26. júní 2025, er skaðabótakröfu M hafnað. Bendir V m.a. á að samkvæmt upplýsingum frá starfsmönnum X hafi þeir ekki fengið upplýsingar um að eitthvað kynni að vera ábótavant við brunnlokið fyrr en eftir tjón M. Þá er jafnframt bent á að umrætt brunnlok eigi almennt að endast í 30-50 ár og að það hafi ekki verið komið á aldur er tjónið varð. V telur því að M hafi ekki tekist að sanna að tjón M megi rekja til athafna eða athafnaleysis sem X geti borið skaðabótaábyrgð á.

Í viðbótarathugasemdum M, dags. 30. júní 2025, eru m.a. færð þau rök að tjónið hafi átt sér stað í iðnaðarhverfi þar sem reikna megi með umferð þungra ökutækja. Telur M því að ástæða hefði verið fyrir X að láta fylgjast betur með umræddu loki en raunin hafi verið.

Álit.

Samkvæmt 43. gr. vegalaga nr. 80/2007 ber veghaldari ábyrgð á því að vegi, sem opinn er almenningi til frjálsrar umferðar, sé haldið við með eðlilegum hætti miðað við þá umferð sem um veginn fer. Þá skal veghaldari, svo fljótt sem við verður komið eftir að hann hefur fengið vitneskju um skemmdir á vegi sem hættulegar eru umferð, láta gera við þær eða merkja hina hættulegu staði þar til viðgerð hefur farið fram og skulu merkingar vera í samræmi við ákvæði umferðarlaga. Þá segir í 56. gr. laganna að veghaldari vegar sem opinn er almenningi til frjálsrar umferðar beri ábyrgð á tjóni sem hlýst af slysi á veginum þegar tjónið er að rekja til gáleysis veghaldara við veghaldið og sannað er að vegfarandi hafi sýnt af sér eðlilega varkárni. Við mat á bótaskyldu samkvæmt þessari bótareglu ber sá sem krefst bóta sönnunarbyrði um að tjón megi rekja til gáleysis veghaldara. Í því felst að leggja þarf fram gögn sem sýna fram á að viðhald eða merkingar vegar hafi verið ábótavant. Í þessu tilviki liggja ekki fyrir upplýsingar sem benda til þess að starfsmenn X hafi fyrir tjón M vitað af því að eitthvað kynni að vera að umræddu brunnloki án þess að bregðast þegar í stað við. Með vísan til framangreinds verður talið að M verði að bera hallann af sönnunarskorti um að tjónið verði rakið til saknæms athafnarleysis eða athafna sem X geti borið skaðabótaábyrgð á.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 19. ágúst 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Jóhann Tómas Sigurðsson

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 165/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Kaskótrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækis (A)

Gildissvið vátryggingar. Umfang tjóns.

Gögn.

1. Málskot móttakið 13. maí 2025.
2. Bréf V dags. 8. ágúst 2025 ásamt fylgiskjöllum.
3. Viðbótargögn frá V dags. 12. ágúst 2025.
4. Viðbótarathugasemdir M dags. 14. ágúst 2025.
5. Viðbótarathugasemdir M dags. 2. september 2025.
6. Viðbótargögn dags. 16. september 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi, hinn 13. desember 2024, ekið bifreiðinni A á um 80 til 90 kílómetra hraða á klukkustund þegar hann lenti í vindhviðu sem tók með sér klaka úr brekkunni neðan við veginn. Við það að keyra inn í þessa klakahríð hafi klaki skolið á alla hliðina á A með töluverðum hávaða og valdið skemmdum á öllum flötum farþegamegin á bifreiðinni, m.a. á felgum hennar. V hafi hafnað því að umræddar skemmdir væru allar að rekja til eins og sama tjónsatburðar, en ákomur á hlið A hafi verið mismunandi að stærð og lögun auk þess sem einstakar ákomur væru fremur til samræmis við hefðbundið grjótkast eða það að hurð hefði verið opnuð utan í A. Ágreiningur aðila snúi því að því að V viðurkenni aðeins bótaskyldu að hluta vegna umrædds atviks, þ.e. vegna rispa á afturbretti A. Í málskoti er þá að finna nánari umfjöllun um samskipti M við V í kjölfar tjónsins og ferli við tjónamat á bifreiðinni.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að hinn 13. desember 2024 hafi M haft samband við V og óskað þess að tjón á A væri skráð. Hafi starfsmaður V orðið við þeirri beiðni og skráð eftirfarandi „Klaki fer í bíl og veldur skemmdum á hægri hlið bílsins.“ Í kjölfarið hafi verið óskað eftir því að M færi með A í tjónamat. Tjónamat frá X hafi borist V hinn 21. janúar 2025 en af ljósmyndum sem fylgdu því hafi verið ómögulegt að greina aðrar skemmdir en ákomur eftir hefðbundið steinkast sem er ekki bótaskyld samkvæmt skilmálum kaskótryggingar. Hafi V því óskað eftir betri ljósmyndum af A og hinn 26. mars 2025 hafi borist annað tjónamat, frá Y, með betri ljósmyndum af A. Á þeim myndum hafi mátt greina ákomur líkt og eftir hefðbundið steinkast en einnig rispur á felgu og láréttar rispur á afturbretti, neðan við bensínlok. Hinn 17. febrúar 2025 hafi þá verið óskað eftir nánari upplýsingum frá M um tjónsatvikið sem slíkt en engin skrifleg svör hafi borist við því erindi. Í síðari samtölum M og V hafi komið fram að stórt klakastykki, líkt og hella, hafi fokið utan í A og ýmist brotið upp úr lakkinu eða myndað nuddskemmdir í því. Þá gæti hafa fokið grjót með klakanum og lent á bifreiðinni. Einnig hafi M nefnt að klakinn hefði fokið í alla hliðina á bifreið hans og því hafi verið skellur á henni allri eftir atvikið. Það hafi því fyrst verið með málskoti þessu sem V hafi fengið heildstæða og skriflega lýsingu á tjónsatvikinu. Er þá vísað til 3. gr. skilmála kaskótryggingarinnar en þar komi m.a. fram að slit vegna hefðbundins steinkasts sé undanskilið bótaskyldu svo og skemmdir vegna foks lausra jarðefna á ökutækið. Þau jarðefni sem þar séu talin upp í dæmaskyni séu sandur, aska, möl eða vikur en að mati V falli fok á lausum klaka einnig þar undir, og er jafnframt vísað til þess að í símtali við M hafi komið fram hjá honum að mögulega hafi grjót fokið með klakanum. Þrátt fyrir þetta hafi V fallist á að bæta tvö tjón á A, annars vegar rispur á afturbretti og hins vegar afmarkaðar ákomur á hægri framhurð sem séu líklega vegna þess að bifreiðin hafi verið „hurðuð“. Aðrar skemmdir séu hins vegar til samræmis við hefðbundið steinkast og nái bótaskylda því samkvæmt framangreindu ekki til þeirra. Síðara bréfi V fylgdu hljóðupptökur af samtölum M við starfsfólk V.

Í viðbótarathugasemdum M er því mótmælt að klaki geti flokkast sem jarðefni. Þá sé það ný málsástæða hjá V að tjónið falli ekki undir gildissvið vátryggingarskilmálanna en áður hafi ágreiningur snúið að umfangi tjónsins sem slíku. V hafi þá á öllum stigum verið unnt að óska frekari upplýsinga um málavexti.

Í síðari viðbótarathugasemdum sínum bætir M því við að mjög ólíklegt sé að grjótkast hafi komið með klakafokinu þar sem verið hafi frost og frosið í köntum og grjótkast sé sjaldgæft á umræddum árstíma.

Klakafokið hafi þá komið úr brekku neðan við veginn sem sé ekki grýtt. Sé grjótkast mjög ólíkleg orsök tjónsins. Er þá einnig vísað til þess að ekki sjái á öikumannshlið A sem snúi að annarri umferð, en alla jafna stafi grjótkast frá þeirri hlið.

Álit.

Aðila greinir samkvæmt framangreindu á um það hvort það tjón sem er á A falli undir bótaskyld kaskótryggingar hennar. Samkvæmt almennum sönnunarreglum hvílir það á M að sýna fram á tjón sitt og umfangs þess svo og það að tjónið verði rakið til bótaskylds atviks.

Undir rekstri málsins kallaði nefndin eftir umræddum tjónamötum X og Y. Í báðum þessum tjónamötum segir að staðsetning tjóns sé á „Hægra frambretti. Hægri framhurð. Hægri afturhurð.“ Ekki er að finna nánari lýsingu á umræddu tjóni eða hugleiðingar um hvað kunni að hafa valdið því í umræddum mötum. Í tjónstilkynningu sem mun hafa verið fyllt út af starfsmanni V fyrir hönd M segir að skemmdir séu á hægri hlið bílsins. Í málskoti segir hins vegar að skemmdir séu á húddi, frambretti, hurðum, afturbretti, afturstuðara, og felgu (allt hægra megin) og virðist því lýst nokkuð umfangsmeira tjóni en fram kemur í áðurgreindum mötum.

Í skilmála kaskótryggingar A hjá V kemur fram í 2. gr. að vátryggingin bæti tjón á hinu vátryggða ökutæki sem verður vegna skyndilegra og óvæntra utanaðkomandi atvika með þeim takmörkunum sem nánar eru tilgreindar í skilmálunum. Að mati nefndarinnar er frásögn M varðandi það að um skyndilegt og óvænt utanaðkomandi atvik hafi verið að ræða, þ.e. klaka sem skall á bifreið hans, trúverðug.

Kemur þá til skoðunar hvort þær takmarkanir sem fram koma í skilmálanum eigi við en það er V sem ber sönnunarbyrði þess að svo sé. Í bréfi sínu til nefndarinnar vísar M til þess að vátryggingin bæti, samkvæmt skilmálum sínum, ekki skemmdir vegna foks lausra jarðefna, s.s. sands, ösku eða vikurs, og lýsir þeirri afstöðu sinni að laus klaki falli líka undir ákvæðið. Að mati nefndarinnar getur klaki ekki fallið undir það að vera jarðefni, enda stafar klaki alla jafna af ofankomu, er því annars eðlis en „jarðefni“ og getur ekki fallið undir það hugtak samkvæmt almennum málskilningi.

Af þessu leiðir að um bótaskyld tjón er að ræða að því marki sem sýnt telst fram á að tjón á A megi rekja til klakafoks. Skiptir í því samhengi að mati nefndarinnar ekki máli hvort einhverjir steinar eða mól kunni að hafa festst við klakann og því einnig fokið á A enda sé meginorsök tjónsins eftir sem áður fok á klaka.

Í bréfi V er einnig vísað til þess að vátryggingin bæti, samkvæmt skilmálum sínum, ekki eðlilegt slit á lakki ökutækis vegna hefðbundins steinskasts af vegi. Kemur þá fram að V hafi fallist á að bæta tvö tjón á A, annars vegar láréttar rispúr á afturbretti hennar og hins vegar afmarkaðar skemmdir á hægri framhlið eftir „hurðun“. Aðrar skemmdir á bifreiðinni séu, eins og sjá megi af ljósmyndum sem fylgi tjónamati Y, til samræmis við hefðbundið steinkast og því ekki um bótaskyldar skemmdir að ræða. Ekki er ljóst af hverju V telur tjónið á afturbretti A stafa.

Ekki er í máli V að finna nánari útlistun á því hvað við ákomur á hægri hlið A leiðir til þess að þær hljóti að vera af völdum hefðbundins steinskasts en ekki klakafoks, né kemur, eins og áður segir, neitt fram um það í framlögðum tjónamötum. Þá verður ekki ráðið af gögnum málsins að sérfræðialits hafi verið aflað hvað það varðar. Þegar horft er til þess að annars tjónamats, þ.e. mats Y, var aflað að kröfu V og í þeim tilgangi að varpa nánara ljósi á atvik málsins hefði að mati nefndarinnar verið eðlilegt að láta frekara mat fara fram á orsökum tjónsins. Enga umfjöllun um það atriði er hins vegar að finna í tjónamati Y. Þá telur nefndin sér ekki unnt að ráða af fyrirliggjandi ljósmyndum að um hefðbundið steinkast hafi verið að ræða fremur en tjón vegna þess atviks sem M lýsir.

Er því, samkvæmt framansögðu og heildstæðu mati á öllum gögnum málsins eins og þau liggja fyrir nefndinni, tjón á hægra frambretti, hægri framhurð og hægri afturhurð, þ.e. það tjón sem getið er í títtnefndum tjónamötum, bótaskyld að undanskilinni ákomu sem gögn málsins benda til að sé eftir „hurðun“ enda má ætla að þar sé um annað tjónsatvik að ræða. Tjóns á afturbretti er ekki getið í tjónamötum né tjónstilkynningu og má því jafnframt ætla að það sé að rekja til annars tjónsatviks. V hefur þegar boðist til að greiða bætur vegna tveggja hinna síðastnefndu tjóna og koma þau því ekki til úrskurðar fyrir nefndinni.

Niðurstaða.

M á rétt til bóta úr kaskótryggingu A hjá V vegna tjóns á hægri frambretti, hægri framhurð og hægri afturhurð, að undanskildu tjóni vegna hurðunar á hægri framhlið.

Reykjavík, 22. september 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 166/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Líftrygging með viðbótarvernd vegna sjúkdóms eða slysa.

Frávísunarkrafa. Óljós kröfugerð. Umfang bótaskylds tjóns.

Gögn.

1. Málskot móttakið 13. maí 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 2. júní 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 20. júní 2025.

Málsatvik.

Í málskoti og fylgigögnum þess kemur fram að hinn 2. nóvember 2023 lenti M í umferðarslysi þar sem hann slasaðist alvarlega. Á slysdegi var hann með í gildi líftryggingu með viðbótarvernd vegna sjúkdóms eða slysa hjá V. M tók umrædda tryggingu í gegnum íslensku váttryggingamiðlunina X hinn 17. desember 2021. Í kjölfar umferðarslyssins tilkynnti M tjón sitt til V 20. nóvember 2023 á eyðublaði sem nefnist „Claim notification document in case of insured event...“. Lögmaður M sendi svo umboð sitt og gögn til X 25. nóvember 2023 og óskaði jafnframt eftir að fá gögn um tryggingar M hjá V. Með bréfi 23. apríl 2024 til X óskaði M eftir innborgun inn á tjón sitt og upplýsingum um hver næstu skref væru. Enn á ný sendi lögmaður M bréf og gögn til X 20. júní 2024 þar sem óskað var eftir að bótaskylda V yrði viðurkennd vegna líkamstjónsins. Í ágúst 2024 óskaði lögmaður M eftir mati á varanlegum afleiðingum slyssins og liggur matsgerð fyrir í málinu þar sem varanlegur miski M var metinn 42 stig og tímabundin óvinnufærni var metin frá slysdegi til 2. ágúst 2024. Það var svo 28. nóvember 2024 sem M barst bréf frá V sem nefndist „Niðurstaða bótamats“. Í bréfinu var vísað til bótakröfu lögmanns frá 20. nóvember 2023, rúmlega ári áður. Fram kemur í bótamatinu að M ætti rétt á bótum sem nema 2.400 evrur vegna dagpeninga í 60 daga. Með bréfi dags. 10. janúar 2025 til X gerir M kröfu um bætur vegna tímabundins og varanlegs tjóns í samræmi við fyrirliggjandi matsgerð og nefnir að V hafi ekki upplýst á hvaða mati bætur fyrir óvinnufærni í 60 daga voru greiddar. Skoraði M á V að greiða bætur í samræmi við niðurstöðu fyrirliggjandi matsgerðar. Með bréfi dags. 6. maí 2025 krefst M enn á ný svara við erindum sínum til X f.h. V og er afrit af bréfinu sent til Fjármálaeftirlitsins. Fyrir nefndinni krefst M þess í fyrsta lagi að hann eigi rétt til dagpeninga úr tryggingu V fyrir tímabilið 2. nóvember 2023 til 2. ágúst 2024. Í öðru lagi að hann eigi rétt til bóta vegna varanlegs líkamstjóns sem metið hefur verið til 42 stiga miska. Til þrautavara krefst M þess að viðurkenndur verði réttur hans til bóta úr tryggingunni vegna varanlegs líkamstjóns. Þá er í málskoti að finna áskoranir á hendur X að leggja fram ýmis gögn og upplýsa um nánar tilgreind atriði.

Í bréfi sínu til nefndarinnar krefst V aðallega frávísunar málsins frá nefndinni á þeim grundvelli að erfitt sé að skilja kvörtun M, hvaða ákvörðun hann sé að kvarta yfir og hvert kvörtunin beinist. Virðist V sem kvörtunin beinist að váttryggingamiðluninni X. Gerðar séu kröfur um dagpeninga og örorkubætur en ekkert sé tiltekið um fjárhæðir í því efni né vísað til þess að einhver ákvörðun um bótaskyldu hafi verið tekin sem kvartandi sé ósáttur við. Í bréfi sínu fjallar V um hlutverk X í réttarsambandinu þar sem X sé ekki aðili að þeim váttryggingarsamningi sem M hefur í gildi hjá V og upplýsir að X hafi enga heimild til að ákvarða bótaskyldu váttryggingafélags eða gefa neinar upplýsingar um slíka bótaskyldu. Hlutverk X í þessum lögskiptum hafi verið að aðstoða við að koma á váttryggingarsamningi og aðstoða við umsýslu og efndir hans. X sé ekki ábyrgt fyrir efndum slíks samnings. Kvörtun M sé lögð upp líkt og M ætli sér að eiga samskipti og afla upplýsinga um váttryggingarsamning í gegnum Úrskurðarnefnd í váttryggingamálum. Þá nefnir V að vandséð sé hvernig ósk M um skýringar á greiðslu sem innt hafi verið á hendi til M eigi heima hjá nefndinni. Hvað ætti nefndin að úrskurða um í því sambandi? Þá hafi V ekki móttakið neina kröfu um greiðslu örorkubóta í máli þessu. Sé gerð slík krafa er M beðinn um að gera það formlega á eyðublaði sem V lætur í té sem nefnist „Tjónstilkynning – varanleg örorka“. Ekkert slíkt eyðublað hafi verið fyllt úr af hálfu M. Með hliðsjón af þessu krefst V frávísunar. Fari svo að málinu verði ekki vísað frá nefndinni nefnir V m.a. að samkvæmt grein 23.1.b. sé tiltekið að váttryggjandi greiði dagpeninga fyrir tímabil sem sé samkvæmt bótatöflu viðbótarslysáttryggingar. Í 23. gr. 1.c. sé tiltekið að dagpeningar séu 1% af gildandi váttryggingarfjárhæð sem í tilfalli M var 40.000 evrur. Í tjónamatinu sé tilgreint að slys M hafi verið heimfært til liðar 53 í töflunni

„Viðbótarslysátrygging – Nauðsynlegur meðferðartími“ þar sem tilgreint sé að fyrir brot á únlið greiði V dagpeninga sem nemur 60 dögum. Þetta hafi V greitt til M og sé þá bótaréttur M til dagpeninga tæmdur. Þá fer V yfir bótarétt vegna varanlegra afleiðinga slyss og segir váttryggingarfjárhæð fyrir 100% örorku vera 40.000 evrur. Hafði V ekki fengið senda fyrirbyggjandi matsgerð fyrr en með málskotsgögnum og hafi í kjölfar málskotsins túlkað það sem svo að M sé að gera kröfu til örorkubóta úr váttryggingunni. Hafi V rétt til þess að taka sér eðlilegan tíma til að taka afstöðu til bótakröfunnar.

Í viðbótarathugasemddum sínum rekur M það að loksins eftir að hafa mánuðum saman hundsáð ítrekuð erindi M hafi V ákveðið að taka rökstudda afstöðu til krafna M. Á tímabilinu frá því M tilkynnti slys sitt til V 25. nóvember 2023 og þar til málið var lagt til nefndarinnar 12. maí 2025 hafi V aldrei óskað eftir frekari gögnum frá M og aldrei svarað fjölmörgum erindum M. Telur M lagaskilyrði ekki standa til þess að vísa úrskurðarkröfu M frá nefndinni. Með hliðsjón af hlutverki X við umsýslu og efndir váttryggingasamnings M og stöðu X sem váttryggingamiðlunar samkvæmt lögum nr. 62/2019 sé óumflýjanlegt að líta svo á að þau erindi sem send hafi verið til X hafi einnig borist V. Mótmælir M því sem röngu að V hafi aldrei borist formleg bótakrafa. M hafi ítrekað óskað eftir afstöðu V til greiðslu bóta á grundvelli fyrirbyggjandi matsgerðar. Telur M sér óskýlt að krefja V um bætur á tilvitnaðri skriflegri tjónstilkynningu. Þá mótmælir M einnig meintum óskýrleika í málalíðun sínum. Vissulega sé rétt að M gerir ekki kröfu um greiðslu tilgreindra fjárhæða og telur M V í lófa lagið að viðurkenna bótaskyldu sína sem slíka. Um sé að ræða kröfu til viðurkenningar á frekari rétti M til dagpeninga og bóta fyrir varanlegar afleiðingar slyssins. Rekur M það einnig að Seðlabanki Slóvakíu hafi afturkallað starfsleyfi V og segir það vekja upp spurningar um aðildar- og réttshæfi V. Að lokum telur M verulega annmarka vera á bótamati V og telur sig eiga rétt til greiðslu frekari bóta úr hendi V.

Álit.

Fyrir nefndinni gerir V kröfu um frávísun málsins á þeim grundvelli að málalíðun M sé óljós og kvörtun hans beinist að váttryggingamiðluninni X en ekki V. Samkvæmt núgildandi samþykktum úrskurðarnefndar í váttryggingamálum, fellur það undir starfssvið nefndarinnar að fjalla um réttarágreining vegna váttryggingarsamninga sem og annan ágreining sem lýtur að dreifingu váttrygginga eða váttryggingastarfsemi að öðru leyti. Skilyrði fyrir meðferð máls hjá nefndinni er að váttryggingafélag hafi hafnað kröfu málskotsaðila eða ekki hafi tekist að leysa málið með sátt innan fjögurra vikna frá því að nauðsynleg gögn bárust félaginu. Horfa verður til 12. gr. b. laga nr. 30/2004 um váttryggingarsamninga í þessu samhengi, en þar er kveðið á um skyldu váttryggingafélags til að veita tjónþola fullnægjandi upplýsingar um bótarétt sinn og sundurliðun á því hvernig bætur til hans eru ákveðnar. Þá starfaði X sem váttryggingamiðlun við sölu tryggingarinnar, sbr. a-lið 3. gr. laga nr. 62/2019 um dreifingu váttrygginga, þar sem fram kemur að dreifing váttrygginga sé starfsemi sem felst í að veita ráðgjöf um, gera tillögu um eða undirbúa gerð váttryggingarsamnings, gera slíkan samning, eða aðstoða við umsýslu eða efndir samningsins. X hefur aldrei upplýst M um að hann hefði beint bréfum sínum að röngum aðila og hefur í alla staði komið fram sem milliliður milli M og V. Fyrir nefndinni er því jafnframt ekki haldið fram af hálfu V að erindi M hafi ekki borist félaginu í gegnum X. Erindi M sem send voru X verður því að líta á sem erindi sem jafnframt beindust til V. V brást ekki við ítrekuðum erindum lögmanns M og sinnti þannig ekki upplýsingaskyldu sinni samkvæmt 12. gr. b. Bar V að leiðbeina M um viðeigandi eyðublöð og útskýra hvernig dagpeningar voru ákvarðaðir. Að mati nefndarinnar var þannig til staðar ágreiningur milli aðila sem ekki hafði verið leystur innan fjögurra vikna, sbr. 2. mgr. 4. gr. samþykktar nefndarinnar. Að öllu framangreindu virtu verður frávísunarkröfu V því hafnað.

Víkur þá að efnislegum ágreiningi aðila í máli þessu. Fyrir nefndinni gerir M í fyrsta lagi kröfu um að fá greidda frekari dagpeninga úr tryggingu sinni hjá V. Samkvæmt 23. og 24. gr. skilmála váttryggingarinnar greiðast dagpeningar í samræmi við bótatöflu sem er hluti tryggingarinnar. Samkvæmt d-lið 24. gr. eru einungis greiddir dagpeningar fyrir lengstu mögulegu meðferð ef váttryggður hefur hlotið alvarlega líkamlega áverka vegna einstaks slyss. Í máli þessu var slysið heimfært til liðar sem kveður á um greiðslu dagpeninga fyrir 60 daga. V hefur þegar greitt M dagpeninga fyrir það tímabil. Í fyrirbyggjandi matsgerð sem M aflaði eru áverkar hans ekki heimfærðir undir þá liði í bótatöflu sem fram koma í skilmálum V um dagpeningagreiðslur. Hefur M ekki lagt fram nein gögn sem styðja það að ekki hafi verið greiddir dagpeningar fyrir lengstu mögulegu meðferð og getur nefndin ekki ráðið af fyrirbyggjandi gögnum að M eigi frekari rétt til dagpeninga úr tryggingunni en þegar hafa verið greiddir. Því er þeirri kröfu hafnað.

Í öðru lagi gerir M kröfu um viðurkenningu á bótarétti vegna varanlegs tjóns. Varanlegt tjón M er metið til 42 stiga miska í fyrirliggjandi matsgerð. Slikt mat byggir ekki á þeirri bótatöflu sem fram kemur í skilmálum V. Það leiðir þó ekki til þess að réttur til bóta fyrir varanlegt líkamstjón sé útilokaður. Þvert á móti verður að leggja til grundvallar að matsgerðin, sem unnin er á grundvelli íslenskra skaðabótalaga um mat á varanlegum miska, sé fullnægjandi sönnun þess að tjónþoli hafi í slysinu orðið fyrir varanlegu tjóni þ.e. til staðar séu varanlegar afleiðingar slyssins. Í samræmi við skilmála tryggingarinnar skal vátryggingarfjárhæð vegna varanlegrar örorku ákvarðast í hlutfalli við vátryggingarfjárhæð sem nemur 40.000 evrum fyrir 100% varanlega örorku. Mat á 42 stiga miska gefur því tilefni til að ætla að til staðar sé bótaréttur úr tryggingunni vegna varanlegs líkamstjóns, þótt nefndin taki ekki afstöðu til fjárhæðar eða umfangs bóta.

Niðurstaða.

M á rétt til frekari bóta úr líftryggingu sinni hjá V.

Reykjavík, 22. september 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 167/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Fasteignatrygging.

Nafn vátryggingartaka (X)

Skaðabótaábyrgð. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 16. maí 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 14. júlí 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 15. júlí 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 4. ágúst 2025.

Málsatvik.

Í málskoti er málavöxtum lýst með þeim hætti að M hafi, hinn 28. október 2024, komið að eldhúsi sínu þar sem vatn draup úr lofti. Lekinn hafi komið úr rafmagnsdós sem var í lofti eldhússins en hún var ekki tengd við neitt ljós. Á þessum tíma hafi íbúi á efri hæð verið búinn að selja eignina og stóð hún tóm þar sem nýir eigendur höfðu ekki enn flutt inn. Hringdi M í nýja eigandann sem kom skömmu síðar og hleypti honum inn. Í ljós kom leki frá vatnskranu í eldhúsi sem áður hafði verið tengdur við uppþvottavél. Eldhúsið var allt flísalagt nema undir eldhúsinnréttingunni og hafði vatnið fyllt allt það svæði sem ekki var flísalagt. Skrúfaði M fyrir kranann og stoppaði lekinn þá um leið. Hafði íbúðin staðið tóm í um sex daga, eða allt frá því hún seldist og ljóst að kraninn hafði staðið óþéttur í tæpa viku. Tryggingafélag M greiddi kostnað vegna tjónsins hjá M að frádreginni sjálfsábyrgð að fjárhæð kr. 80.000. Hefur M gert kröfu um bætur sem nema þeirri fjárhæð úr ábyrgðartryggingu X, fyrri eiganda íbúðar efri hæðar hússins. Af hálfu V hefur bótaskyldu verið hafnað á þeim grundvelli að ábyrgðartrygging X hafi runnið út 24. október 2024. Íbúðin hafði verið afhent 21. október og hafi nýr eigandi þá þegar tilkynnt um leka frá krana sem X hafi látið skipta um daginn eftir, eða 22. október. Telur M ljóst að lekið hafi strax aftur eftir að skipt hafi verið um krana. Ekkert hafi verið að krananum, heldur hafi ekki verið nógu vel skrúfað fyrir hann. Hann sé enn í notkun hjá nýjum eigendum. Einungis hafi dropað úr honum en í ljósi þess að dropað hafði í sex daga hafi vatnið náð að fylla svæði undir innréttingunni og valdið í kjölfarið tjóni á fasteign M. Leggur M fram vitnisframburði máli sínu til stuðnings frá nýjum eiganda íbúðarinnar og sambýlismanni sem bæði hafi komið að tjóninu á sama tíma og M.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að V hafi fengið þær upplýsingar frá X að hún hafi afhent lykla að íbúðinni þann 21. október 2024. Uppþvottavélin hafi verið tekin úr sambandi sama dag en það hafi ekki gleymst að skrúfa fyrir kranann. Nýr eigandi hafi hringt í X og látið hana vita að það dropaði úr krananum yfir nótt og hafi X fengið aðila til að laga kranann daginn eftir afhendingu, eða þann 22. október 2024. Lekinn sem olli tjóni M átti sér hins vegar stað þann 28. október 2024. Af gögnum málsins verði ekki ráðið hvort umræddur krani hafi bilað eða verið skilinn eftir opinn. Því séu ekki forsendur til að fella þá hlutlægu ábyrgð á X sem felst í 3. tölul. 1. mgr. 51. gr. laga nr. 26/1994 um fjöleignarhús en skilyrði fyrir beitingu þess ákvæðis er að um bilun sé að ræða. Við mat á því hvort tjónið verði rakið til saknæmrar háttsemi af hálfu X verði að líta til þess að nýr eigandi hafi látið hana vita að það dropaði úr krananum en X hafi brugðist við með því að senda aðila á staðinn strax daginn eftir til að stöðva lekann. Ekki hafi verið sýnt fram á að tjón hafi hlotist af í það sinn. Þá vísar V til þess að vitnaframburðir séu frá nýjum eiganda efri hæðar og sambýlismanni sem bæði hafi hagsmuna að gæta í málinu, þ.e. ef lekinn skyldi hafa átt sér stað eftir að eignin var afhent.

Í viðbótarathugasemdum sínum áréttar M að X aftengdi uppþvottavél í eldhúsi sínu án þess að ganga tryggilega frá vatnslokun, sem leiddi síðar til leka. Þrátt fyrir að viðgerð hafi verið framkvæmd daginn eftir hafi orðið tjón á eign M sex dögum síðar, eða þann 28. október 2024. Það bendi annaðhvort til ófullnægjandi viðgerðar eða gáleysis við meðferð á krananum. Minnir M á að tjónsins varð vart 28. október en lekinn hafi ekki endilega hafist þá. Þá mótmælir M því sem óstaðfestu að einhver annar hafi gert við kranann eða að kaupandi íbúðarinnar hafi gert athugasemdir við lekavandamál.

Í viðbótarathugasemddum V er vísað til fyrirliggjandi skoðunarskýrslu þar sem fram komi að tjónið hafi átt sér stað 28. október 2024 og að orsök tjónsins sé leki frá krana uppþvottavélar á efri hæð. M hafi ekki sýnt sannanlega fram á að tjónið megi rekja til atvika sem áttu sér stað fyrir það tímamark. Ítrekar V að X afhenti nýjum eiganda húseignina, og þar með áhættuna af henni, þann 21. október 2024, og að tryggingin hafi verið felld úr gildi 24. október 2024. M hafi frá upphafi haldið því fram að tjónið megi rekja til þess að ekki hafi verið skrúfað nógu vel fyrir, en ekki að um bilun hafi verið að ræða. Því sé ekki grundvöllur fyrir þeirri hlutlægu skaðabótaábyrgð sem felist í 3. tölul. 1. mgr. 51. gr. laga um fjöleignarhús. Ábyrgð vegna mistaka við meðferð og viðhald verði aðeins reist á sakargrundvelli, en þá þurfi að sýna sannanlega fram á m.a. að mistök hafi verið gerð, hver gerði þau og hvenær, sem M hefur ekki sýnt fram á.

Álit.

Óumdeilt er að vatnstjón varð á íbúð M hinn 28. október 2024 og að það megi rekja til leka frá krana uppþvottavélar á efri hæð hússins. Fyrir nefndinni gerir M kröfu um bætur úr ábyrgðarlið fasteignatryggingar X, fyrrum eiganda efri hæðarinnar, vegna eigin áhættu sem hann þurfti að greiða tryggingafélagi sínu vegna tjónsins. Óumdeilt er einnig að X flutti út úr íbúð sinni hinn 21. október og að fasteignatrygging hafi verið felld úr gildi hjá V hinn 24. október 2024.

Samkvæmt 1. mgr. 51. gr. laga um fjöleignarhús nr. 26/1994 er eigandi séreignar ábyrgur gagnvart öðrum eigendum hússins og afnotahöfum vegna fjártjóns sem verður á eignum þeirra og stafar af:

1. Vanrækslu á viðhaldi séreignar, búnaði hennar og lögnum.
2. Mistökum við meðferð hennar og viðhald.
3. Bilun á búnaði séreignar og lögnum þótt eiganda verði ekki um það kennt.

Af hálfu V er því hafnað sem ósönnuðu að X hafi gert mistök við meðferð séreignar og viðhald hennar, þ.e. að hún hafi ekki skrúfað nægilega fyrir kranann og að það sé orsök tjónsins. Þá hafnar V því einnig að bilun hafi átt sér stað. Að mati nefndarinnar liggur ekki fyrir skýr sönnun um það hvort tjónið stafaði af mistökum X við að ganga ekki tryggilega frá krananum eða af bilun á honum í kjölfar þess að uppþvottavél var aftengd. Hvort sem um mistök eða bilun var að ræða fellur tjónið undir ábyrgðarreglu 1. mgr. 51. gr. laga um fjöleignarhús. Þótt tjónið hafi komið í ljós 28. október verður að leggja til grundvallar að orsökina hafi verið til staðar áður og að minnsta kosti innan þess 14 daga tímamarks sem 1. mgr. 40. gr. laga um vátryggingarsamninga nr. 30/2004 mælir fyrir um. Í athugasemdum við 40. gr. í frumvarpi því sem varð að lögum 30/2004 segir að ekki sé tekið afdráttarlaust afstöðu til þess hvenær eigendaskipti teljist hafa átt sér stað, þar sem hæpið sé að setja slíkar reglur í lögum um vátryggingasamninga. Við mat á því ber að líta til fasteignakaupalaga nr. 40/2002, þar sem kveðið er á um að áhættan af fasteign færist yfir á kaupanda við afhendingu, sbr. 12. gr. þeirra laga. Þar sem afhending fór fram 21. október 2024 verður að miða við það tímamark.

Með hliðsjón af framangreindu er það niðurstaða nefndarinnar að M eigi á grundvelli 1. mgr. 51. gr. laga um fjöleignarhús, rétt á bótum að fjárhæð kr. 80.000 úr ábyrgðartryggingu X hjá V vegna tjónsins.

Niðurstaða.

M á rétt á bótum sem nema kr. 80.000 úr ábyrgðarlið fasteignatryggingar X hjá V.

Reykjavík, 27. ágúst 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 168/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Fasteignatrygging.

Gildissvið váttryggingar.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 14. maí 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 26. maí 2025 ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að tjón hafi orðið á fasteign í eigu M meðan hún var erlendis, en við heimkomuna hafi eitt herbergi í aukaíbúð sem fylgi fasteigninni verið „gjörsamlega á floti“. Eftir margra vikna bið hafi komið skýrsla frá skoðunarmanni á vegum V sem hafi talið að leikinn kæmi líklega frá skólplögnum. Umræddur skoðunarmaður hafi verið einn á ferð, ekki með nein tæki eða tól og ekki rannsakað neitt. Hafi M því keypt myndun á rörunum til að meta hvaðan leikinn kæmi og hafi þá komið í ljós að hann stafaði frá eldhúsvaski en ekki skólplögnum. Hafi kostnaður við viðgerðir numið rúmlega tveimur milljónum króna og sé M með reikninga fyrir þeirri fjárhæð. Eftir að M hafi tilkynnt V um uppruna lekans hafi V boðið bæt看 úr fasteignatryggingu M hjá V að fjárhæð 350.000 kr. Sé M alls ekki sátt við þau málalok. Sé um langvarandi leka að ræða þá hafi viðbrögð V stuðlað að honum enda hafi léleg vinnubrögð þess tafið viðbrögð um margar vikur.

Í bréfi V til nefndarinnar segir að tilkynning vegna tjónsins hafi borist V 11. apríl 2024. Hafi V reynt að senda verktaka á vettvang en erfitt hafi verið fyrir þá aðila að komast inn í fasteignina þar sem M hafi ýmist ekki svarað símtölum eða ekki staðið við loforð um að hleypa verktökum inn. Hinn 6. maí 2024 hafi verið framkvæmd skoðun en niðurstaða hennar hafi verið sú að umrætt rými í fasteigninni var mjög illa farið vegna langvarandi vatns- og rakaskemmda. Þá hafi uppruni tjónsins verið óljós en líklega hafi myndast stífla í klóaki. Þá hafi verið um langvarandi leka að ræða en ekki skyndilegt og óvænt vatnstjón sem sé bótaskyldt samkvæmt skilmálum tryggingarinnar. Síðar hafi M sent skýrslu þess efnis að orsök tjónsins mætti rekja til þess að lögn frá eldhúsi hefði dregist úr lögn í útvegg. Þrátt fyrir það sé afstaða V óbreytt enda verði tjónið rakið til langvarandi leka sem ekki falli undir trygginguna. Þrátt fyrir það hafi V boðið M bæt看 að fjárhæð 350.000 kr., án viðurkenningar á bótaskyldu, en sú fjárhæð taki mið af því hvað hefði kostað að gera við umrætt tjón hefði strax verið gripið til aðgerða.

Álit.

Samkvæmt meginreglum váttryggingaréttar hvílir það á váttryggðum, þ.e. M, að sýna fram á að tjón hafi orðið, orsök þess og umfang.

Gögn um umrætt tjón eru af afar skornum skammti fyrir nefndinni. Þannig liggja fyrir ljósmyndir af umræddu rými, sem sýna m.a. töluverðar myglu- og rakaskemmdir og ljósmyndir af aðstæðum eftir að komist hafði verið fyrir lekann. Einnig liggja fyrir reikningar vegna útlagðs kostnaðar M, að fjárhæð u.þ.b. tvær milljónir króna svo og skoðunarskýrsla þess aðila sem V sendi á vettvang. Engin frekari gögn, s.s. skýrsla pípulagningarmeistara, um tjónsatvikið sem slíkt eða umfang tjóns vegna þess, liggja hins vegar fyrir.

Samkvæmt skilmálum umræddrar váttryggingar eru greiddar bæt看 vegna tjóns sem verður vegna vökva sem á upptök sín innan veggja hússins og stafar eingöngu af ófyrirsjáanlegum, skyndilegum og óvæntum leka úr vatnsleiðslum, hitakerfi eða frárennislögnum þess. Tjón sem stafar af langvarandi raka eða vatnsleka og myglu eða sveppagróðri er hins vegar ekki bætt.

Nú virðist í sjálfu sér ágreiningslaust með aðilum að upphaflega orsök tjónsins sé að rekja til leka úr tengingu frárennislagnar eldhúsvasks við aðra lögn í útvegg. Verður að telja, að öðrum skilyrðum uppfylltum, að slíkt tjón geti fallið undir það að vera ófyrirsjáanlegur, skyndilegur og óvæntur leki úr frárennislögn og því bótaskyldt samkvæmt framangreindu skilmálaákvæði.

Í skoðunarskýrslu þess aðila sem V lét framkvæma skoðun á fasteigninni segir m.a. að rýmið sé illa farið og hefði átt að vera búið að grípa inn í miklu fyrr. Segir þá að slípa þurfi alla steinfleti en annað byggingarefni sé ónýtt og þurfi að farga því. Af ljósmyndum má einnig ráða að mikil mygla hafi

myndast, og má m.a. greina svarta flekki í parketi og þar sem gólfefni og veggir mætast. Þau takmörkuðu gögn sem fyrir nefndinni liggja benda því til þess að kostnaður M vegna úrbóta hafi að miklu leyti komið til vegna skemmda sem er að rekja til langvarandi leka og myglu.

Þar sem M hefur ekki lagt fram nein gögn er hnekki framangreindu verður að mati nefndarinnar að telja ósannað að hún eigi frekari rétt til bóta en V hefur þegar boðist til að greiða.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á frekari bótum úr fasteignatryggingu sinni hjá V.

Reykjavík, 19. ágúst 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 169/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Heimilistrygging.

Vátryggingartaki (X)

Skaðabótaábyrgð. Sönnun

Gögn.

1. Málskot móttakið 15. maí 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 30. júlí 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 2. júlí 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 11. júlí 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að tjón hafi orðið á bifreið í eigu M hinn 14. júní 2024 er kerra f auk á hlið bifreiðarinnar. Sonur M hafi fengið bifreiðina lánaða til að fara til Vestmannaeyja með fjölskyldu sinni og leigði fjölskyldan húsnæði í eigu X. Bifreið M var umræddan dag lagt í bílastæði fyrir utan bílskýli hússins og er þau komu að bifreiðinni um morguninn hafi bílkerra X fokið og runnið á bifreiðina. Að mati M hafi X ekki gengið nægjanlega vel frá kerrunni enda f auk hún um nóttina á bifreiðina. M tilkynnti tjónið til V sem með hafnaði bótaskyldu með vísan til þess að réttilega hafi verið gegnið frá kerrunni. Því sé saknæmi ekki til staðar. M mótmælir lýsingum og málsástæðum V. Augljóst sé að ekki hafi verið nægilega vel gengið frá kerrunni enda hefði hún annars ekki fokið og/eða runnið í hlið bifreiðarinnar sem var réttilega lagður í bílastæði fyrir framan bílskýli hússins sem húseigandi var að leigja út. Skortur á frágangi verði að teljast saknæm háttsemi enda sé það almenn vitneskja að kerrur þurfi að binda niður eða festa á tryggilegan hátt til að forðast tjón. Hafi það augljóslega ekki verið gert í þessu tilviki.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að leitað hafi verið eftir upplýsingum frá X um málið. Að hans sögn hafi kerran verið austan vegin við bílastæðið þegar hún f auk og verið í um tvo metra frá bifreiðastæðinu. Hafi X gengið frá kerrunni með því að setja nefhjólið ekki niður til þess að tryggja að hún færðist ekki úr stað þar sem viðnám sé meira ef nefhjólið sé ekki sett niður. Hafði kerran verið á þeim stað er hún var á frá því snemma um vorið milli þess að hún var notuð fyrir heimilið. Hafði hann jafnframt geymt kerruna á þeim stað er hún var á þegar hún f auk oft áður og hafði hún aldrei fokið áður. Þegar vindhraði sé skoðaður hafi hann mælt hæst 20 m/s á þeirri veðurathugunarstöð sem næst sé tjónsstað. Var því töluverður vindur á þessum tíma en ekki óveður. Hafi X því ekki mátt vita að veðrið gæti valdið því að kerran gæti fokið úr stað og þá sérstaklega í ljósi þess að kerran hafði verið geymd á þeim stað sem hún var á í langan tíma án þess að hafa fokið. Telur V því ósannað að tjónið á bifreiðinni verði rakið til saknæmrar og ólögmætrar háttsemi X eða annarra atvika eða aðstæðna sem hann geti borið skaðabótaábyrgð á.

Í viðbótarathugasemdum sínum ítrekar M að X hafi getað tryggt að kerran væri kyrfilega fest niður svo hún myndi ekki fjúka. Þá bendir M á að V gefi til kynna að kerran hafi oft fokið áður og því hætti X að vera áhættan að fullu ljós. Þá vísar M til þess að þann 4. júní 2025 hafi verið mikið hvassviðri í Vestmannaeyjum og hafi X borið að gæta þess sérstaklega vel með hliðsjón af aðstæðum að umrædd kerra og aðrir lausamunir væru kyrfilega fest til að koma í veg fyrir tjón.

Í viðbótarathugasemdum V er á það bent að í athugasemdum sínum hafi ekki komið fram að kerran hafi oft fokið áður, heldur þvert á móti, hafi X oft geymt kerruna á þeim stað er hún var á þegar hún f auk og hafði hún aldrei fokið áður. Meðal annars hafi hún verið á umræddum stað þegar óveðrið gekk yfir Vestmannaeyjar þann 4. júní 2025 og f auk kerran þá ekki úr stað.

Álit.

Ágreiningur aðila lýtur að því hvort X beri skaðabótaábyrgð á tjóni sem varð á bifreið M 14. júní 2024 þegar kerra í eigu X f auk og rann á hlið bifreiðarinnar. M byggir kröfu sína á því að X hafi ekki gengið nægilega vel frá kerrunni, enda sé það almenn vitneskja að slíkur búnaður þurfi að vera tryggilega festur til að koma í veg fyrir tjón. Til þess að X beri skaðabótaábyrgð samkvæmt almennum reglum þarf að sýna fram á saknæma háttsemi eða vanrækslu af hálfu hans, og hvílir sönnunarbyrðin þar um á M. Af

fyrirliggjandi gögnum verður ekki ráðið að frágangur kerrunnar hafi verið með þeim hætti að telja megi hann bersýnilega ótryggan eða í andstöðu við þær kröfur sem gera má til eðlilegrar aðgæslu við þær aðstæður sem voru umrætt sinn. Þótt vindhraði hafi verið talsverður, liggur ekki fyrir að X hafi haft sérstaka ástæðu til að ætla að hann gæti valdið því að kerran hreyfðist, sérstaklega í ljósi þess að hún hafði verið geymd á sama stað um langt skeið, þar á meðal í miklu hvassviðri 4. júní 2025, án þess að fjúka. Þá liggur ekki fyrir þyngd kerrunnar, sem gæti haft þýðingu við mat á því hvort X mátti gera ráð fyrir að hún gæti fokið við þær aðstæður sem voru fyrir hendi á tjónsdegi. Er því ekki sýnt fram á að saknæm háttsemi X hafi leitt til umrædds tjóns. Eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni er því óhjákvæmilegt að hafna bótaskyldu.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu fjölskyldutryggingar X hjá V.

Reykjavík, 19. ágúst 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson0

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 170/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nöfn varnaraðila (V1) og (V2)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækja (A) og (B)

Sakarskipting.

Gögn.

3. Málskot móttakið 15. maí 2025, ásamt fylgiskjölum.
1. Athugasemdir V1, dags. 26. maí 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Viðbótarathugasemdir M, dags. 1. júní 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Athugasemdir V2, dags. 3. júní 2025, ásamt fylgiskjölum..
4. Viðbótarathugasemdir V1, dags. 10. júní 2025.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirbyggjandi niðurstöðu tjónanefndar vátryggingafélaganna kemur fram að 29. apríl 2025 varð árekstur milli bifreiðanna A og B á bifreiðastæði við verslunarmiðstöð. Þar kemur einnig fram að ökumaður B kveðst hafa ekið á bifreiðastæðinu og verið að leita að auðum stöðureit þegar A hafi skyndilega verið ekið af stað úr stöðureit og á B. Ökumaður A byggir á því að sú bifreið hafi verið kyrrstæð í stöðureit og með fyrirhugaða akstursstefnu til vinstri og út af bifreiðarstæði. Kveðst ökumaðurinn hafa litið til vinstri til að athuga með umferð og ekki séð neina bifreið og því ekið af stað. Þá hafi orðið árekstur milli A og B. Niðurstaða tjónanefndar varð sú að ökumanni A hafi borið að veita allri umferð um bifreiðarstæðið forgang við akstur úr stöðureit. Var því öll sök sett á A.

Í málskoti kemur fram að M sem er eigandi A er ósammála niðurstöðu tjónanefndar. Dóttir M ók A í umrætt sinn. Gerir M þær kröfur fyrir nefndinni að öll sök í málinu verði lögð á ökumann B. Byggir M kröfu sína m.a. á þeim rökum að B hafi á umræddum tíma komið akandi frá vinstri á töluverðri ferð og beygt snögglega fyrir A sem hafi á sama tíma ekið varlega út úr stæði með akstursstefnu beint áfram. Um hafi verið að ræða opið bílastæði með töluverðri umferð og því mikilvægt að virða hægri rétt, nokkuð sem B hafi ekki gert. Í því sambandi bendir M á, með vísan í 4. mgr. 26. gr. umferðarlaga nr. 77/2019, að engin skilti eða aðra merkingar hafi bent til þess að aðrar reglur en almennur hægri réttur hafi gilt á árekstrarstað. Bendir M á að í framangreindu ákvæði umferðarlaga komi fram að þegar ökumenn stefni svo að leiðir þeirra skerist á vegamótum, opnum svæðum eða svipuðum stöðum, skuli sá þeirra sem hefur hinn sér á hægri hönd veita honum forgang. Telur M því að ökumanni B, sem hafi verið kunnur staðhátum á bílastæðinu, hafi borið að virða hægri réttinn og veita A forgang. Það hafi hann hins vegar ekki gert og beri því alla sök á árekstrinum.

A var ábyrgðartryggt hjá V1. Í athugasemdum V1 til nefndarinnar, dags. 26. maí 2025, er á því byggt með vísan í framburð ökumanna og tjónaskýrslu frá Aðstoð og Öryggi (A&Ö) að ljóst sé að áreksturinn hafi átt sér stað á bifreiðastæði þar sem stöðureitur og akbraut skerast. Því telur V1 ljóst að A hafi ekki verið komið langt út úr stöðureitnum og ökumanni A því borið að gæta varúðar er ekið var af stað úr kyrrstöðu skv. 2. mgr. 20. gr. umferðalaga nr. 77/2019. Telur V1 að ökumaður A hafi ekki sýnt næga varúð er hann ók af stað þar sem hann segist ekki hafa séð B í aðdraganda árekstursins sem hafi orðið í sömu mund og A var ekið áfram. Hvað háttsemi ökumanns B varðar þá bendir V1 á að þar sem A hafi verið ekið úr kyrrstöðu frá stöðureit við umrætt horn verði að telja að hægri réttarregla hafi ekki átt við, enda hafi A ekki verið ekið um akbraut í aðdraganda árekstrar þannig að akstursleið ökutækjanna hafi skorist. Vísar V1 í úrskurð nefndarinnar í máli nr. 380/2016 máli sínu til frekari stuðnings.

Í viðbótarathugasemdum M, dags. 1. júní 2025, er m.a. á því byggt, með vísan í örvar um akstursstefnu á bifreiðastæðinu og skilti um að innakstur væri bannaður inn á stæðið, að B hafi verið óheimilt að taka vinstri beygju í umrætt sinn. Þá telur M að A hafi þegar verið lögð á stað úr stöðureit er B var beygt til vinstri með þeim afleiðingum að B var ekið á A. Bendi ummerki og skemmdir á bilunum eindregið til þess að B hafi beinlínis verið sveigt í veg fyrir A.

Í viðbótarathugasemdum V1, dags. 10. júní 2025, eru færð þau rök að hinar umræddu aksturleiðir sem M hafi bent á í viðbótarathugasemdum sínum, séu ráðgefandi og hafi því ekki þýðingu eins og umferðarmerki með einstefnu.

B var ábyrgðartryggði hjá V2. Í athugasemdum V2 til nefndarinnar, dags. 3. júní 2025, kemur fram að félagið telur að leggja eigi alla sök á A. Því til stuðnings er m.a. bent á að í skýrslu A&Ö sé hvergi minnst á að ökumaður B hafi ekið hratt í aðdraganda áreksturs. Það sé því ósannað. Þá hafnar V2 því að 4. mgr. 26. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 eigi við því akstursleið A og B hafi ekki skorist. Annars vegar hafi verið um að ræða akstursstefnu B á bifreiðastæði og hins vegar akstur A úr kyrrstöðu úr stöðureit. Tekur V2 að gögn málsins staðfesti að ekkert liggi fyrir í málinu sem bendi til þess að tjónsatvikið verði að einhverfu leyti rakið til háttsemi ökumanns B. Ríkar kröfur séu gerðar til ökumanna sem aka af stað úr kyrrstöðu. Því hafi ökumanni A borið að veita annarri umferð um bifreiðastæðið forgang. Telur V2 því að ökumaður A hafi gerst brotlegur við háttætnisreglu 1. mgr. 4. gr. umferðalaga nr. 77/2019.

Álit.

Í 4. mgr. 26. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 segir að þegar ökumenn stefna svo að leiðir þeirra skerast á vegamótum, opnum svæðum eða svipuðum stöðum skuli sá þeirra sem hefur hinn sér á hægri hönd veita honum forgang. Í 2. mgr. 20. gr. umferðarlaga segir að áður en ökumaður ekur af stað frá vegbrún skuli hann ganga úr skugga um að það sé unnt án hættu eða óþarfa óþæginda fyrir aðra. Nefndin telur að gögn málsins sýni að bifreiðinni B var ekið eftir bifreiðastæði og beygt til hægri með fyrirhugaða akstursstefnu meðfram stöðureitum á bifreiðastæðinu. Telur nefndin að gögn málsins bendi ekki til þess að áreksturinn megi rekja til þess að ökumaður B hafi ekki virt forgangsreglu 4. mgr. 26. gr. umferðarlaga í umrætt sinn. Hins vegar telur nefndin að ökumaður A hafi ekki gætt nægjanlega að annarri umferð áður en ekið var úr kyrrstöðu. Ber ökumaður A því alla sök á árekstrinum fyrir að hafa ekki gætt að umferð fyrir framan sig í aðdraganda áreksturs.

Niðurstaða.

Ökumaður A ber alla sök á umræddum árekstri.

Reykjavík, 2. september 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 171/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nöfn varnaraðila (V): (V1) og (V2).****Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B).****Sakarskipting.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 15. júlí 2025 ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V1 dags. 23. maí 2025.
3. Bréf V2 dags. 23. september 2025.
4. Viðbótarthugasemdir M dags. 2. október 2025.

Málsatvik.

Hinn 28. maí 2025 varð árekstur með bifreiðunum A og B á gatnamótum Mosavegar og Starengis í Reykjavík. Samkvæmt fyrirbyggjandi skýrslu Aðstoðar og öryggis var A, sem er í eigu M en dóttir hans, X, ók umrætt sinn, ekið austur Mosaveg að Starengi. Árekstur varð með bifreiðunum þegar B var ekið frá Starengi inn á Mosaveg. Í raun er ekki ágreiningur um málsatvik sem slík en ágreiningur um sakarskiptingu var lagður fyrir Tjónanefnd vátryggingafélaganna sem komst að þeirri niðurstöðu að ökumaður A bæri alla sök á árekstrinum þar sem X, sem hafði B sér á hægri hönd, hefði borið að veita umferð frá hægri forgang.

M fellir sig ekki við þau málalok og fer í málskoti fram á að sök verði að fullu lögð á ökumann B. Er í málskoti byggt á því að hægri reglan eigi ekki við þar sem ökumaður B hafi ekið yfir göngugöngu þegar hún ók inn á Mosaveg. Hafi henni því borið að víkja fyrir annarri umferð á grundvelli 3. mgr. 26. gr. umferðarlaga nr. 77/2019. Vísar M til dóms Hæstaréttar í máli 212 frá árinu 1978 fyrrgreindu til stuðnings.

Í bréfi V1, sem á tjónsdegi var vátryggjandi A, til nefndarinnar er vísað til 3. mgr. 26. gr. umferðarlaga en hún verði ekki túlkuð öðru vísi en svo að ökumanni, þ.e. í þessu tilviki B, beri að veita annarri umferð forgang ef ekið er yfir gangstíg, gangstétt eða hjólastíg. Á Starengi séu engin umferðarmerki sem gefi til kynna að veita beri umferð um Mosaveg forgang. Hins vegar liggi göngustígur meðfram Mosavegi sem haldi áfram yfir akleiðir um Starengi á upphækkaðri hraðahindrun en um sé að ræða svokallaða „göngugöngu með hraðatakmarkandi aðgerðum“. Um göngugöngu sé að ræða samkvæmt skilgreiningu umferðarlaga. Ákvæði 3. mgr. 26. gr. umferðarlaga verði að túlka sem svo að það taki til þeirra aðstæðna þar sem ætla megi að gangandi vegfarendur þveri akbrautina. Sé þar með gerð sú krafa að ökumenn hægi á sér við slíkar aðstæður, og eigi það enn frekar við þegar umrædd göngugöngu feli einnig í sér hraðhindrun. Sé afstaða V1 því sú að B, sem hafi borið að víkja fyrir allri umferð um Mosaveg, beri alla sök á árekstrinum.

Í bréfi V2, sem á tjónsdegi var vátryggjandi B, til nefndarinnar er lýst þeirri afstöðu að 4. mgr. 26. gr. umferðarlaga eigi við í þessu tilviki, þ.e. að A hafi borið að veita B forgang. Sé afstaða V2 því sú að ökumaður A beri alla sök á umræddum árekstri.

Í viðbótarthugasemdum M er áréttuð sú afstaða að 4. mgr. 26. gr. umferðarlaga eigi ekki við í málinu þar sem B hafi verið að koma af bílaplani sjoppu við Starengi.

Álit.

Ágreiningur aðila snýr að því hvort beita beri ákvæði 3. mgr. 26. gr. eða 4. mgr. 26. gr. umferðarlaga við mat á sakarskiptingu.

Fyrrgreinda ákvæðið er svohljóðandi: *Ökumaður skal veita umferð forgang hvarvetna þar sem ekið er inn á veg af bifreiðastæði, lóð eða landareign, bensinstöð eða svipuðu svæði utan vegar eða af vegslóða, stíg, göngugötu, vistgötu, heimreið, vegöxl eða yfir gangstíg, gangstétt eða hjólastíg.* Af fyrirbyggjandi ljósmyndum er ljóst að upphækkuð göngugöngu er við enda Starengis við gatnamót Starengis og Mosavegar. Samkvæmt orðanna hljóðan tekur umrætt ákvæði til þess þegar ekið er yfir m.a. stíg, gangstíg, gangstétt eða hjólastíg. Kemur þá til skoðunar hvort umræddri göngugöngu verður jafnað til þeirra. Göngugöngu er sérstaklega skilgreind í 19. tl. 3. gr. umferðarlaga sem staður „þar sem gert er ráð fyrir að gangandi vegfarendur þveri akbraut, þ.m.t. gangbraut.“ Hefur göngugöngu því sambærilega

merkingu og gangbraut, en ekki gangstétt eða gangstígur sem eru aðallega ætluð umferð gangandi vegfarenda. Hafi ætlun löggjafans verið sú að 3. mgr. 26. gr. umferðarlaga tæki einnig til þess þegar ekið er yfir gangbraut eða göngubverun má ætla að slíkur vilji kæmi fram í ákvæðinu sjálfu en orðalag þess er afar skýrt. Samkvæmt framansögðu verður ekki séð að akstur um gangbraut eða göngubverun falli undir gildissvið 3. mgr. 26. gr. umferðarlaga. Í 27. gr. umferðarlaga er m.a. fjallað um sérstaka aðgæslu gagnvart gangandi vegfarendum við gangbraut, en ekki verður séð að það ákvæði eða önnur ákvæði laganna leiði til þess að þegar gangbraut er við gatnamót skuli sá ökumaður er ekur yfir gangbraut veita umferð annarra ökutækja forgang.

Er þá, í máli M og V1, vísað til dóms Hæstaréttar í máli 212/1978. Dómurinn, sem raunar klofnaði í afstöðu sinni, komst þar að þeirri niðurstöðu að áfrýjanda hefði borið að víkja fyrir annarri umferð við akstur úr botnlanga við Langagerði í Reykjavík þar sem hann hefði ekið yfir gangstétt. Eftir því sem nefndin kemst næst, og er það til samræmis við ummæli í umræddum dómi, eru aðstæður í Langagerði nokkuð sérstakar þar sem gangstéttin er órofin af botnlangagötum og liggur þvert fyrir akbrautir botngatna. Taldi meiri hluti dómsins því að ökumanni hafi ekki getað dulist að hann ók yfir gangstétt.

Nefndin telur að úrlausn réttarins hafi ekki fordæmisgildi í þessu máli og, eins og að framan er rakið, að ekki sé um það að ræða að ökumaður B hafi ekið yfir gangstétt. Ólíkt aðstæðum í dómsmálinu verður þannig greint af ljósmyndum af vettvangi að göngubverun við gatnamót Starengis og Mosavegar hafi verið skýrlega aðgreind frá gangstétt sem liggur samsíða Mosavegi.

Í viðbótarathugasemdum M er byggt á því að B hafi verið að aka út af bifreiðastæði verslunar og hafi því borið að veita annarri umferð forgang. Af myndum af vettvangi má ráða að ekið sé út af bifreiðastæðinu inn á Starengi og því eigi 3. mgr. 26. gr. umferðarlaga við um útakstur af því þegar ekið er inn á Starengi. Ekki er ekið beint af bifreiðastæðinu inn á Mosaveg og verður því ekki séð að sjónarmið M hvað þetta varðar eigi við í því tilviki sem hér er til skoðunar.

Við mat á sakarskiptingu verður því samkvæmt öllu framangreindu byggt á 4. mgr. 26. gr. umferðarlaga en þar er kveðið á um að þegar ökumenn stefna svo að leiðir þeirra skerast, t.a.m. á vegamótum skuli sá sem hefur hinn sér á hægri hönd veita honum forgang nema annað leiði af 19. gr. laganna. Óumdeilt er að X hafði B sér á hægri hönd er leiðir þeirra skárust og bar því að veita B forgang enda verður ekki séð að annað leiði af 19. gr. laganna.

Ber X, ökumaður A, því alla sök á árekstri aðila.

Niðurstaða.

Ökumaður A ber alla sök á umræddum árekstri.

Reykjavík, 4. nóvember 2025.

rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 172/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Tegund vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Heiti vátryggingartaka (X)

Skaðabótaábyrgð. Verslun/þjónusta.

Gögn.

1. Málskot móttakið 16. maí 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 5. júlí 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 8. júlí 2025.

Málsatvik.

Í gögnum málsins kemur fram að skemmdir urðu á innkeyrslu við heimili M 21. febrúar 2025 og að V hafi fallist á að bæta tjónið úr ábyrgðartryggingu ökutækis í eigu X. Hins vegar telur V, með vísan í 5. mgr. 4. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatrýggingar, að M þurfi að bera 1/3 af tjóninu sjálfur vegna meðábyrgðar.

Í málskoti kemur fram að M telji ekki forsendur til að skerða bætur með framangreindum hætti. Byggir M á að því að þau rök V að undirlag innkeyrslunnar hafi ekki verið nægjanlega sterkt standist ekki enda hafi bæði orðið tjón á eldri og nýrri hluta innkeyrslunnar. Telur M einnig sannað að undirlag eldri hluta innkeyrslunnar sé í samræmi við kröfur og að innkeyrslan hefði þolað álagið ef ekki hefði komið til afbrigðilegt og ámælisvært aksturslag tjónvalds. M byggir því á því að tjónið hefði orðið hvernig sem undirlagið hefði verið. Til viðbótar bendir M á að X hafi viðurkennt að bera ábyrgð á tjóninu. M fer því fram á það í málskoti að nefndin endurskoði framangreinda skerðingu V. Ekki verður hins vegar séð af gögnum málsins að M geri athugasemdir við mat V á umfangi tjónsins, ef frá er talið þá ákvörðun að skerða bæturnar.

Í athugasemdum V til nefndarinnar, dags. 5. júlí 2025, er m.a. bent á að á fyrirbyggjandi myndum af innkeyrslunni sem hafi fylgt með tjónstilkynningu megi sjá að annar hluti hennar sé nýrri en hinn og að á nýrri hlutanum hafi verið þunnt lag af mól ofan á jarðvegisdúki sem liggja ofan á blautum jarðvegi. Djúp hjólför séu á nýrri hlutanum en minni háttar ummerki á eldri hlutanum. Þá kemur fram að 24. mars 2025 hafi V fengið nánari upplýsingar frá M um að við gerð innkeyrslunnar hafi 10 – 50 cm. af jarðvegi verið fjarlægður, þjappað það sem undir var og að lokum lagður jarðvegisdúkur og 10 cm. af mól ofan á. Þessu til viðbótar upplýsir V að 26. mars 2025 hafi farið fram skoðun tjónamatsmanns á þeirra vegum á staðnum. Hafi sú skoðun staðfest að undir mölinni hafi einungis verið jarðvegisdúkur og mold án burðarlags eða þjöppunar. Byggir félagið á því að ef M hefði staðið réttilega að gerð innkeyrslunnar, þ.e. unnið í samræmi við góðar venjur, s.s. með því að setja þjappa undirlagi úr blöndu af grófum og fínum jarðefnum undir jarðvegisdúkinn, hefði tjónið sennilega ekki átt sér stað eða hefði a.m.k. orðið minna en raunin varð. Telur V að meta verði framangreint sem gáleysi M með þeim afleiðingum, sbr. 5. mgr. 4. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatrýggingar, að réttlæt看legt sé að M beri 1/3 hluta tjóns síns sjálfur. V bendir m.a. einnig á að þó X hafi tekið á sig ábyrgð á tjóninu þýði það ekki að V geti ekki borið framangreind rök fyrir sig gagnvart M. Fer V því fram á að nefndin staðfesti að heimilt hafi verið að lækka bætur til M um 1/3. Tekur V jafnframt fram að fram það telji að M hafi ekki sýnt fram á að tjón hans sé meira en sem nemur þeirri fjárhæð sem V hefur þegar greitt vegna tjónsins.

Í viðbótarathugasemdum M til nefndarinnar, dags. 8. júlí 2025, eru mótmæli gegn skerðingu bóta ítrekuð og bent á að það sé V að sanna að skilyrði 5. mgr. 4. gr. laga nr. 30/2019 séu uppfyllt, nokkuð sem ekki hafi tekist. Þá byggir M m.a. á að innkeyrslan hafi verið gerð í samræmi við góðar venjur fyrir heimahús. Er fullyrt að við það verk hafi verið fjarlægður allt að 50 cm jarðvegur, jarðvegur þjappaður, jarðvegisdúkur lagður og um 10 cm af mól sett ofan á. Þá áréttar M að tjón hafi bæði orðið á nýja og gamla hluta innkeyrslunnar. Byggir M á því að eldri hlutinn hafi staðið af sér sambærilega notkun (akstur) frá árinu 2013. Vill M meina að það sanni að skemmdirnar stafi ekki af frágangi innkeyrslunnar.

Í ódagsettum viðbótarathugasemdum V, er m.a. bent á að fyrirbyggjandi skoðunarskýrsla sýni fram á gáleysi M, enda komi þar fram að burðarlag hafi vantað í innkeyrsluna. Þá áréttar V að í umsögn M, dags. 24. mars 2025, komi fram að við vinnu að stækkun innkeyrslunnar hafi verið teknir 10-50 cm af jarðvegi. Hvað varðar rök M um fyrri umferð um innkeyrsluna þá bendir V á að nýi hlutinn sé frá 2024. Hvað fjárhæð bóta varðar þá bendir V á að það sé M að sýna fram á umfang tjóns síns. Í því sambandi ítrekar V þá skoðun að M hafi ekki sýnt fram að tjón hans sé meira en sem nemur þeirri fjárhæð sem þegar hafi verið greidd.

Álit.

Í málinu er ekki ágreiningur um að M eigi rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu ökutækis hjá V. Ágreiningur er hins vegar um það hvort V hafi annars vegar verið heimilt að skerða bætur til M um 1/3, skv. 5. mgr. 4. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatrýggingar, og hins vegar hvort það liggi fyrir sönnun þess að tjón M sé meira en sem nemur þeirri fjárhæð sem V hefur þegar greitt.

Hvað varðar fyrri ágreiningsefnið þá er það V að sýna fram á að framangreind skilyrði séu uppfyllt og því réttlæt看legt að skerða bætur til M. Nefndin telur að V hafi tekist sú sönnun. Í því sambandi bendir nefndin m.a. á að þó fyrirbyggjandi skoðunarskýrsla sé vissulega unnin að undirlagi og af starfsmanni V styðja fyrirbyggjandi ljósmyndir og upplýsingar frá M um að við vinnu við nýja hluta innkeyrsluna hafi verið teknir 10-50 cm af jarðvegi, þá skýringu sem í skýrslunni er gefin á orsökum tjónsins. Þá liggur fyrir að af hálfu M hafa ekki verið lögð fram nein önnur gögn um hvernig staðið var að vinnunni en frásögn frá M sjálfum.

Hvað seinna ágreiningsefnið varðar þá telur nefndin að M hafi ekki lagt fram nein þau gögn sem sýnt gætu fram á að tjón hans, án tillits til framangreinds ágreinings um heimild til frádráttar eða ekki, hafi numið hærri fjárhæð en þeirri sem V hefur þegar greitt í bætur.

Niðurstaða nefndarinnar er því sú að M eigi ekki rétt á frekari bótum úr ábyrgðartryggingu ökutækis hjá V en þegar hafa verið greiddar.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á frekari bótum úr ábyrgðartryggingu ökutækis í eigu X hjá V.

Reykjavík, 27.ágúst 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 173/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Fjölskyldutrygging.

Vátryggingarsamningur. Innbúsverðmæti. Þarfagreining.

Gögn.

1. Málskot móttakið 16. maí 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 26. maí 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 5. júní 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 12. júní 2025, ásamt fylgiskjali.

Málsatvik.

Í málskoti er málsatvikum þannig lýst að brunatjón hafi orðið á heimili M 1. nóvember 2024. Meðal annars hafi orðið al tjón á innbúi og við uppgjör á því tjóni hafi komið í ljós að skráð verðmæti innbús samkvæmt vátryggingarskírteini frá V væri langt frá raunverulegu verðmæti. Byggir M málatilbúnað sinn á því að þegar vátryggingin var upphaflega tekin hjá V hafi félaginu borið að leiðbeina M um mikilvægi þess að innbústrygging endurspegladi raunverulegt vermæti innbús. Telur M að fyrirbyggjandi gögn um samskipti við töku tryggingarinnar sýni fram á að V hafi ekki staðið undir þeim skyldum. Ekki hafi því verið staðið rétt að gerð vátryggingarsamningsins í upphafi, nokkuð sem leitt hafi til þess að M telur sig ekki hafa fengið tjón sitt að fullu bætt. M telur því liggja fyrir að al tjón hafi orðið á innbúinu og að hann eigi rétt á að V bæti það tjón að fullu.

Í athugasemdum V til nefndarinnar, dags. 26. maí 2025, kemur fram að M hafi fyrst keypt tryggingu hjá félaginu 1. mars 2021 og að hann hafi áður verð með sambærilega tryggingu, þar með talið sambærilegar vátryggingarfjárhæðir, hjá öðru tryggingafélagi. Áður en framangreind trygging hafi tekið gildi hafi V sent M tilboð í tryggingar hans þar sem hafi verið að finna allar upplýsingar um iðgjöld, innbúsverðmæti og vátryggingarfjárhæð. Það hafi því komið skýrt fram í því tilboði að verðmæti innbús væri 3 milljónir króna. Þá bendir M á að árið 2021, eftir að trygging M tók gildi, hafi nokkrar breytingar verið gerðar á þeim ákvæðum laga nr. 30/2004 um vátryggingarsamninga, sem snúa að ráðgjöf við tryggingartöku. Þegar trygging M hjá V hafi tekið gildi hafi því löggjöfin verið með þeim hætti að V hafi ekki verið skylt að veita ráðgjöf áður en vátryggingarsamningurinn við M var gerður. Í því sambandi telur V að hafa beri í huga að í tilviki trygginga M hafi verið um að ræða einfalt atriði, þ.e. verðmæti innbús. Það verði því að miða við að M hafi haft til þess fulla getu að skilja vátryggingartilboðið og efni vátryggingarsamningsins. M hafi samþykkt tilboðið án athugasemda og V í kjölfarið gefið út vátryggingarskírteini. Þá hafi M fengið afrit af vátryggingarskírteini þar sem vátryggingarfjárhæðin hafi komið fram. Sú hafi einnig verð raunin við seinni endurnýjanir á tryggingunni. Bendir V á að eðli málsins samkvæmt sé það á ábyrgð M að fara yfir vátryggingartilboðið og tryggingar sínar og taka afstöðu til þess hvort verðmæti innbús hafi e.t.v. verið umfram þrjár milljónir og hvort nauðsynlegt hafi því verið að hækka þá fjárhæð. Með vísan í framangreint hafnar V því þeirri fullyrðingu M að félagið hafi brotið lög við útgáfu tryggingarinnar eða borið skylda til að veita M ráðgjöf varðandi verðmæti innbúsins.

Auk framangreinds bendir V á að þó M byggi á því að tjónið á innbúinu hafi verið verulega herra er skráð verðmæti innbúsins á tjónsdegi gaf til kynna, séu fyrirbyggjandi gögn um umfang tjónsins af skornum skammti. Þannig hafi M ekki lagt fram nein gögn um umfang tjónsins. V telur því ósannað í málinu að verðmæti innbúsins á tjónsdegi hafi verið meira en sem nemur vátryggingarfjárhæðinni, þ.e. krónur 3.731.138. M hafi því ekki tekist að sanna að tjón hans sé umfram þá fjárhæð og eigi því ekki rétt að frekari bótum en sem nemur þeirri fjárhæð.

Í viðbótarathugasemdum M, dags. 5. júní 2025, eru fyrri rök ítrekuð. Jafnframt er m.a. bent á að V hafi haft samband við M á vormánuðum 2025 til að vekja athygli á því að hann væri undirtryggður. Þykir M þetta sérkennilegt þar sem V haldi því einnig fram að ábyrgð félagsins hafi ekki verið fyrir hendi þar sem M hafi samþykkt tilboðið án athugasemda. Að lokum er áréttað að M telur að það hafi verið skylda V að upplýsa M um þá raunverulegu vátryggingaþörf sem byggi á þekkingu og reynslu sérfræðinga

félagsins. Þá liggi fyrir að V hafi enga þarfagreiningu gert hvorki í upphafi né við endurnýjanir váttryggingarsamningsins.

Í viðbótarathugasemddum V, dags. 12. júní 2025, eru fyrri rök ítrekuð og m.a. lögð áhersla á að félagið hafi gefið út sambærilega tryggingu og M hafði áður hjá öðru tryggingafélagi og að M hafi verið meðvitaður um þetta. Þá hafi váttryggingarfjárhæðin og verðmæti innbús komið fram í tilboði og tilboðið verið kynnt M. Auk þessa hafi váttryggingarfjárhæðin komið fram við endurnýjun tryggingarinnar. Þá tekur V sérstaklega fram að félagið hafi sl. vor sent fjölpóst á alla þá aðila sem voru með innbústryggingar þar sem váttryggingarfjárhæðin var undir tilteknum mörkum. Hafi M verið einn þeirra sem fékk slíkan fjölpóst. Það sé hins vegar í höndum þeirra sem slíkan pósti fá að meta hvort þeir telji sig þurfa að hækka váttryggingarfjárhæð innbús. Að lokum bendir V á að ábyrgð félagsins geti aldrei orðið hætti en sem nemur váttryggingarfjárhæð skirteinisins, sbr. 17. tl. 1. mgr. 2. gr. laga nr. 30/2004 um váttryggingarsamninga. Þá geti nefndin ekki ákvarðað hærri bætur en samkvæmt þeim váttryggingarsamningi sem var í gildi. Félagið hafi því greitt hámarksbætur samkvæmt váttryggingarsamningnum og því ljóst að bætur geti ekki orðið hætti.

Álit.

Í málinu liggur fyrir að V greiddi M bætur vegna tjóns á innbúi af völdum bruna sem nemur váttryggingarfjárhæð þeirri sem um gat í váttryggingarsamningi, þ.e. krónur 3.731.138. Ágreiningur er hins vegar um það hvort M eigi rétt á frekari bótum úr tryggingunni. M byggir á því að sú sé raunin þar sem V hafi vanrækt að leiðbeina honum þegar váttryggingarfjárhæð fyrir innbú var ákveðin við gildistöku tryggingarinnar. M telur hins vegar að M eigi ekki rétt á frekari bótum. Í því sambandi tekur V fram að félaginu hafi ekki borið að veita M frekari ráðgjöf við töku tryggingarinnar en veitt var. Auk þess telur V að M hafi ekki tekist að sýna fram á að innbústjón hans sé meira en sem nemur þeirri fjárhæð sem greidd var í bætur.

Komið hefur fram að fjölskyldutrygging M hjá V tók gildi 1. mars 2021 og að hún kom í stað sambærilegrar tryggingar, þar með talið sambærilegar váttryggingarfjárhæðir, sem M hafi áður verið með hjá öðru tryggingafélagi. Á þessum tíma sagði eftirfarandi um þarfagreiningu í þágildandi 1. og 2. mgr. 6. gr. laga nr. 30/2004 um váttryggingarsamninga:

Áður en váttryggingarsamningur er gerður skal dreifingaraðili váttrygginga skilgreina kröfur og þarfir váttryggingartaka á grundvelli upplýsinga frá honum sjálfum. Upplýsingar um mögulega váttryggingarsamninga skulu vera hlutlausar og í samræmi við þarfir váttryggingartaka og á því formi sem gerir váttryggingartaka kleift að taka upplýsta ákvörðun.

Ef ráðgjöf er veitt áður en váttryggingarsamningur er gerður skal dreifingaraðili váttrygginga veita váttryggingartaka persónulega ráðgjöf og útskýra hvers vegna tiltekin váttrygging hentar best þörfum hans. Þarfagreiningin skal taka mið af eðli váttryggingarinnar sem mælt er með og þekkingu váttryggingartaka á váttryggingunni.

Nefndin fellst á það með V, með vísan í framangreind ákvæði, að þegar horft er til þeirrar tryggingar sem um var að ræða í umrætt sinn hafi félaginu ekki verið skylt að upplýsa M frekar um ákvörðun váttryggingarfjárhæðar vegna innbús, en raunin var. Hér er í raun um að ræða fremur einfalt atriði, þ.e. að ákveða verðmæti innbús, sem ætla verður að M hafi átt að geta gert sér grein fyrir sjálfur. Nefndin hefur því komist að þeirri niðurstöðu að M eigi ekki rétt á frekari bótum vegna innbústjónsins en þeim sem V hefur þegar greitt

Niðurstaða.

M á ekki rétt á frekari bótum, úr tryggingu hjá V.

Reykjavík, 1. júlí 2025.

rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 174/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Slysátrygging launþega og ábyrgðartrygging atvinnurekstrar.

Vátryggingartaki (X)

Takmörkun ábyrgðar vátryggingafélags. Frávísun að hluta.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 16. maí 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 18. júní 2025 ásamt fylgiskjali.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 3. júlí 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M krefjist fullra bóta úr frjálsri ábyrgðartryggingu X og slysátryggingu launþega vegna slyss sem hann hafi orðið fyrir við vinnu sína hjá X hinn 24. apríl 2023. M hafi verið að vinna við plöstunarávél og hafi flækt finger í vélinni þegar hann var að skipta um plastfilmur í vélinni á milli vörutegunda. Lögregla og Vinnueftirlit voru kölluð til vegna slyssins. Í lögregluskýrslu dags. 26. apríl 2025 er haft eftir stjórnendum hjá X að umrædd vél sé notuð til að búa til plastpakkningar utan um matvæli, en hún lími saman plastrenning með plasthólfum og plast sem fari ofan á plasthólfin. M hafi verið að skipta úr gulu yfirplasti yfir í glært en hafi ekki slökkt á vélinni á meðan. Telji þeir því að hann hafi fylgt plastinu inn í vélina þar sem færanlegur járnstimpill skjótist upp og þrýstist að hitapönnu sem bræði plasthlutana saman. Telji þeir þá að M hafi lent með fingurna milli hitapönnunnar og járnstimpilsins. Afleiðingar þessa voru þær að M missti framan af tveimur fingrum. Í skýrslu Vinnueftirlitsins, dags. 26. apríl 2024, eru gerðar nokkrar athugasemdir við aðbúnað á vinnustaðnum. Segir þar að klemmihætta sé við pökkunarávél sem valdi slysaþættingu, og hlíf vanti framan við bita sem matvara fari undir og inn í vélina. Voru X gefin fyrirmæli um að útbúa vélar með hlífum eða öðrum viðeigandi búnaði til að koma í veg fyrir klemmihætta.

Í málskoti kemur þá fram að V hafi, með bréfi dags. 5. desember 2024, tilkynnt um að bótaréttur M úr slysátryggingu launþega yrði skertur um helming þar sem hann hefði sýnt af sér stórkostlegt gáleysi með því að fylgja ekki verklagsreglum X við framkvæmd umrædds verks. Er því hafnað að M hafi sýnt af sér stórkostlegt gáleysi, en sönnunarbyrði þess hvíli á V. X beri skylda til þess að tryggja öryggi og aðbúnað á vinnustað þannig að heilsu starfsfólks þess sé ekki hættu búin. Umrætt sinn hafi M verið að sinna því verki sem honum hafi verið falið, með þau áhöld og tæki sem hafi verið til reiðu. Hafi hann ekki haft ástæðu til annars en að ætla að umrætt tæki væri búíð tilskildum öryggisbúnaði þannig að notkun þess hefði ekki hættu í för með sér. Verði meginorsök tjóns hans því rakin til vanbúnaðar á vélinni sem X beri ábyrgð á.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að í stað þess að stöðva vélina og líma gula plastið á það glæra, eins og honum hafi verið kennt að gera, hafi M reynt að skipta um plast með vélina í gangi. Hafi M því stungið hendi sinni inn í pökkunarávél sem var í gangi, þrátt fyrir að hafa hlotið fræðslu og þjálfun um öryggisreglur og þær hættur sem í slíkri háttsemi felist. Hafi M með þessu stórkostlega gáleysi verið valdur að slysi sínu og því hafi V skert bótarétt hans úr slysátryggingu launþega um helming. Hvað varði kröfu M um bætur úr ábyrgðartryggingu X þá hafi krafa þess efnis ekki borist V áður og hún því ekki verið tekin til meðferðar þess. Er þess því krafist að þeirri kröfu verði vísað frá nefndinni.

Í viðbótarathugasemdum M er því hafnað sem röngu og ósönnuðu að M hafi hlotið fræðslu eða þjálfun um öryggisreglur. Er þá ítrekað að umrædd vél hafi verið vanbúin líkt og fram komi í skýrslu Vinnueftirlitsins.

Álit.

Í málskoti er gerð krafa um annars vegar óskertar bætur úr slysátryggingu launþega og hins vegar bætur úr ábyrgðartryggingu X. Samkvæmt 2. mgr. 4. gr. samþykktu úrskurðarnefndar í vátryggingamálum er það skilyrði fyrir meðferð nefndarinnar að varnaraðili hafi hafnað kröfu málskotsaðila eða að ekki hafi tekist að leysa málið með sátt innan fjögurra vikna frá því krafa og gögn vegna hennar bárust vátryggingafélagi. Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að krafa hafi ekki verið gerð á hendur því um bætur úr ábyrgðartryggingu X. Þeirri staðhæfingu hefur ekki verið mótmælt af hálfu M og liggja engin

gögn fyrir nefndinni er hnekki henni. Er kröfu M hvað varðar úrskurð um bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu X því vísað frá nefndinni.

Kemur þá til skoðunar hvort heimilt sé að skerða bætur úr slysaftryggingu launþega á grundvelli þess að M hafi sýnt af sér stórkostlegt gáleysi í aðdraganda slyssins. Í 1. mgr. 90. gr. laga nr. 30/2004 kemur fram að hafi vaftryggður í öðrum vaftryggingum en líftryggingum valdið því af stórkostlegu gáleysi að vaftryggingaratburður varð eða afleiðingar hans urðu meiri en ella hefðu orðið megi lækka eða fella niður ábyrgð félagsins. Við úrlausn á þessum atriðum skal lítið til sakar vaftryggðs, hvernig vaftryggingaratburður bar að, hvort vaftryggður var undir áhrifum áfengis eða fíkniefna sem hann hafði sjálfviljugur neytt og atvika að öðru leyti.

Tildrög slyssins virðast að fullu upplýst og óumdeild, þ.e. að M hafi verið að skipta um plast í plöstunarfél, sem var í gangi og ekki búin viðeigandi hlífðarbúnaði, þegar fingur hans klemmdust í vélinni. Þá er óumdeilt að M hafi hafið störf hjá X í marsmánuði 2023, og hafði því aðeins verið við störf þar í 25-54 daga er slysið atvikaðist. Í bréfi V til lögmans M, dags. 5. desember 2024, er þá eftirfarandi haft eftir stjórnanda hjá X hvað varðar þjálfun: „það er ákveðið verklag þegar skipt er um filmuna, vélin er stoppuð og filmur límdar saman. Þetta verklag er þó ekki til skriflegt en starfsmanni hafði verið kennt hvernig á að skipta um filmuna.“

Sönnunarbyrði þess að M hafi umrætt sinn sýnt af sér stórkostlegt gáleysi, svo skerðing bóta komi til álita, hvílir á V. Svo gáleysi teljist stórkostlegt þarf háttsemi M að hafa vikið í verulegum atriðum frá því sem ætlast mætti til af honum. Þegar lítið er heildstætt til framangreindra þátta, þ.e. þess að M hafði nýlega hafið störf hjá X og ekkert liggur fyrir um reynslu hans af sambærilegum störfum, þess að lítið liggur fyrir um það hvernig þjálfun hans var háttað, þess að ekki liggur fyrir nefndinni skriflegt áhættumat eða verklagsreglur vegna umrædds verkþáttar, svo og þess að umrædd vél virðist hafa verið vanbúin á slysdegi, þ.e. verið hættulegri en M hafi e.t.v. getað gert sér grein fyrir, verður ekki talið að slík sönnun hafi tekist. Þrátt fyrir að hann hafi skipt um plast í vélinni meðan hún var í gangi telst sök M því ekki slík að skerðing bóta á grundvelli 1. mgr. 90. gr. laga nr. 30/2004 sé heimil.

Niðurstaða.

M á óskertan rétt til bóta úr slysaftryggingu launþega X hjá V. Kröfu M um bætur úr ábyrgðartryggingu X hjá V er vísað frá nefndinni.

Reykjavík, 2. september 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 175/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn vátryggingartaka ábyrgðartryggingar(X)

Skaðabótaábyrgð. Vinnuslys.

Gögn.

1. Málskot móttakið 16. maí 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 30. maí 2025 ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirliggjandi lögregluskýrslu, dags. 8. september 2023, varð M fyrir líkamstjóni við vinnu sína hjá X hinn 6. september það ár. Lögregla kom á vettvang og kemur fram í skýrslu hennar að starfsmenn X hafi verið að vinna við uppsetningu á einhvers konar hillulofti. Er haft eftir M og samstarfsmönnum hans að hann hafi verið einn að vinna við stálbita og skera hann með slípirokk utandyra. Kemur þá fram að engin hlífðarskífa hafi verið á slípirokknum né hafi hún verið sjáanleg í næsta nágranni. Lýsti M atvikum svo að skífan í slípirokknum hefði „splúndrast“ þegar hann var að vinna með hann. X sendi Vinnueftirlitinu tilkynningu um slys M hinn 13. september 2023 og er atvikum lýst svo að M hafi verið að skera járnbita með slípirokk. Hann hafi verið að skipta um skurðarskífu í rokknum og verið að byrja að skera aftur þegar slysið var. Skífan hafi brotnað og skotist í hönd M við úlnlið og við það myndast skurður. Af læknisfræðilegum gögnum má ráða að M hafi orðið óvinnufær vegna slyssins og að samkvæmt fyrirliggjandi matsgerð sérfræðings í bæklunar- og handaskurðlækningum sé varanleg læknisfræðileg örorka hans metin 20%.

Í málskoti kemur fram að M hafi verið að skera plötu sem var á stálsúlu með slípirokk þar sem platan hafi verið of stór. Umrætt verk hafi ekki verið venjubundið heldur hafi M verið að „redda málum“ vegna stærðar plötunnar. Hafi verkið verið unnið að beiðni yfirmanns og M notað þann búnað sem tiltækur var á vinnustaðnum. Slípirokkurinn hafi hins vegar ekki hentað vel til verksins, sér í lagi þar sem enginn hlífðarbúnaður var á honum. Við skurð á plötunni hafi skurðskífa slípiroksins brotnað og skotist í hönd M. M telur að slys hans megi rekja til vanbúnaðar á slípirokknum sem X beri ábyrgð á. Einfaldur búnaður, þ.e. öryggishlíf, hefði komið í veg fyrir slys hans. Slíkur búnaður hafi ekki verið fyrir hendi þegar M fékk slípirokkinn til afnota og hafi honum ekki staðið til boða önnur töl til að framkvæma umrætt verk. Verði að telja að X hafi, með því að láta M í té vanbúið tæki, brotið gegn ákvæðum laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum sem kveði á um skyldu atvinnurekenda til að tryggja að gætt sé fyllsta öryggis og góðs aðbúnaðar á vinnustað og skyldu þeirra til að tryggja að vélar séu þannig úr garði gerðar að gætt sé fyllsta öryggis og góðs aðbúnaðar og hollustuhátta. Vísar M einnig til 5. gr. reglugerðar nr. 386/2006 um notkun tækja framangreindu til stuðnings, svo og gr. 2.8 í I. viðauka við reglugerðina en þar komi fram að þegar hætta sé á viðkomu við tækjahluta á hreyfingu þannig að slys geti hlotist af skuli hafðar á þeim hlífar. Sé skaðabótaskylda því fyrir hendi. Mótmælir M því þá sérstaklega að hann hafi undirritað áhættumat vegna þessa verkþáttar tveimur dögum fyrir slys sitt. Hið rétta sé að hann hafi verið kallaður á fund eftir slysið í þeim tilgangi að undirrita áhættumat. Fáí sú staðhæfing jafnframt stoð í fyrirmælum Vinnueftirlitsins eftir slysið en þar sé óskað eftir því að X sendi Vinnueftirlitinu uppfært áhættumat. Hefði umrætt áhættumat legið fyrir er slys M atvikaðist hefðu umrædd fyrirmæli ekki verið gefin. Þá verði að teljast ótrúverðugt að áhættumat sem taki til nákvæmlega þessa verks, sem ekki hafi verið venjubundið, hafi verið unnið tveimur dögum fyrir slys M.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að M hafi verið að vinna við uppsetningu hillna og fengið slípirokk lánaðan hjá samstarfsfélaga sínum. M hafi skipt um blað í slípirokknum en ekki fest hlíf á hann áður en hann notaði hann til að skera stál. Við skurðinn hafi blaðið brotnað og skotist í framhandlegg M. Öllum starfsmönnum M sé kynnt áhættumat vegna starfa sinna og komi þar skýrt fram að þeir eigi að nota persónuhlífar við störf sín. M hafi einnig, tveimur dögum fyrir slysið, undirritað áhættumat vegna þess verks sem hann var að vinna er slysið varð. Í áhættumatinu sé einnig lögð áhersla á að fara varlega og nota hlífar á tækjum. Fullyrðingar um að M hafi ekki undirritað áhættumatið fyrr en eftir slysið séu fráleitar og ekki studdar neinu gögnum. Þá sé M menntaður bifvélavirki með langa starfsreynslu. Er slysið varð hafi hann unnið í sex mánuði hjá X, oft unnið með slípirokk og eigi að gera sér grein fyrir

þeirri hættu sem sé samfara því að nota slíkt tæki án hlífar. Hann hafi þrátt fyrir það ákveðið að nota slípirokkinn án hlífar og hafi það leitt til slyss hans. Hafi M talið öryggi sínu ógnað hafi honum borið skylda til að láta næstráðanda vita og krefjast úrbóta, sbr. 2. mgr. 26. gr. laga nr. 46/1980. Í 27. gr. sömu laga komi þá fram að ef fjarlægja þurfi öryggishlífar vegna viðgerðar eða annars slíks skuli sá sem framkvæmir verkið umsvifalaust setja öryggisbúnað á sinn stað aftur eða gera aðrar samsvarandi ráðstafanir að því loknu. Hafi M því, eftir að hann skipti um blað í slípirokknum, borið að setja hlíf á hann aftur. Eigi það jafnvel við þó engin hlíf hafi verið á tækinu er hann fékk það frá samstarfsmanni sínum. Af framangreindu sé ljóst að líkamstjón M verði ekki rakið til vanbúnaðar, saknæmra mistaka annarra starfsmanna, eða annarra atvika sem X verði gert að bera skaðabótaábyrgð vegna.

Álit.

Almennar sönnunarreglur í skaðabótarétti gera ráð fyrir því að sá sem heldur því fram að annar beri skaðabótaábyrgð á tjóni sínu beri sönnunarbyrði um að skilyrði slíkrar ábyrgðar séu uppfyllt.

Ekki er í sjálfu sér ágreiningur um aðdragandann að líkamstjóni M, þ.e. að hann hafi verið að vinna með slípirokk án öryggishlífar þegar skífa brotnaði og lenti í handlegg hans.

Meðal gagna fyrir nefndinni er áhættumat X vegna verkefnisins „hilluuppsetning“. Er það dagsett 4. september 2023 og ber það með sér að hafa verið undirritað af M. Þar kemur m.a. fram að hætta sé samfara því að fjarlægja vélarhlífar. M heldur því fram að hann hafi ekki séð eða undirritað umrætt áhættumat fyrr en eftir að slysið átti sér stað. Sú staðhæfing er hvorki studd gögnum eða vitnaframburði og verður því ekki á henni byggt.

Þegar litið er til fyrirliggjandi skýrslu Vinnueftirlitsins um takmarkaða skoðun vegna vinnuslyss, sem samkvæmt forsiðu sinni er sögð hafa farið fram dags. 6. september 2023 (dags. skoðunar 6.9.2023), eða á slysdegi, verður ekki fullyrt af henni að umrætt áhættumat hafi verið tekið til sérstakrar skoðunar. Í skýrslunni segir þannig m.a. „áhættumat liggur fyrir en ekki liggur fyrir hvort það er fullnægjandi.“ Umfjöllun og fyrirmæli í skýrslu Vinnueftirlitsins virðast annars nokkuð almenns eðlis og verður ekki fullyrt af henni hvaða skoðun eða rannsókn hafi farið fram af þess hálfu. Í ljósi framangreinds er ekki unnt að fullyrða um og byggja á því að fullnægjandi áhættumat hafi ekki verið til staðar og að það hafi orsakað slys M en eins og áður segir hvílir sönnunarbyrði þeirra þátta á M sem tjónþola.

Nokkuð óljóst er hvort M hafi fengið umræddan slípirokk til afnota frá yfirmanni eða samstarfsmanni og eins hvort M hafi sjálfur fjarlægt öryggishlífinu er hann skipti um skurðarskífu. Hvað sem því líður verður við mat á sök og orsakasamhengi að líta til þess að M er menntaður vélsmiður og virðist hafa m.a. töluverða reynslu af störfum við bifreiðaviðgerðir. Þá var hann 36 ára á slysdegi og þrátt fyrir að hann hafi aðeins starfað hjá X í hálft ár hefur því ekki verið mótmælt að hann hafi reynslu að vinnu með slípirokka og sams konar verkefnum og hann var að inna af hendi er slysið átti sér stað. Verður því að telja að hann hafi, einnig með vísan til ofangreindrar umfjöllunar um áhættumat vegna verksins, mátt gera sér grein fyrir þeirri hættu sem gæti verið fólgin í því að vinna með slípirokk án öryggishlífar.

Er það því samkvæmt öllu framangreindu niðurstaða nefndarinnar að ekki sé sýnt fram á að skilyrði bótaskyldu séu uppfyllt. Verður M að bera hallann af því og er þar af leiðandi óhjákvæmilegt að hafna kröfu hans.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 27. ágúst 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Margrét Arnheiður Jónsdóttir

Mál nr. 176/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Slysátrygging ökumanns og eiganda.

Skráningarnúmer ökutækis (A)

Orsakatengsl. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 19. maí 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 12. júní 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 4. ágúst 2025, ásamt fylgiskjali

Málsatvik.

Í gögnum málsins kemur fram að 8. júlí 2024 var bifreiðinni A, sem M ók, ekið aftan á bifreiðina B. Í málskotinu er byggt á því að við áreksturinn hafi M orðið fyrir líkamstjóni og því til staðfestingar liggi m.a. fyrir í málinu samskiptaseðlar heilsugæslu, dags. 10. júlí 2024, 20. september 2024, vottorð frá bæklunarlækni, dags. 12. mars 2025, skýrsla sjúkraþjálfara, dags. 16. apríl 2025 og matsgerð tveggja matsgerð, dags. 21. júlí 2025. Í málskoti eru færð rök fyrir því, m.a. með vísan í framangreind gögn svo og í dómaframkvæmd, að M hafi tekist að sanna að orsakatengsl séu milli þeirra heilsufarlegu einkenna sem hún kvartar yfir í dag og framangreinds umferðarslyss. Þá er þar einnig byggt á að fyrirbyggjandi PC Crash skýrsla breyti ekki framangreindu.

Í athugasemdum V, dags. 12. júní 2025, er því hafnað að M hafi tekist að sanna orsakatengsl milli slyssins og núverandi einkenna M. Því til stuðnings bendir V m.a. á að í fyrirbyggjandi PC Crash skýrslu komi fram að aftanákeyrslan hafi verið svo væg að nánast ekkert högg hafi orðið við áreksturinn. Þá bendir V einnig á upplýsingar í fyrirbyggjandi sjúkraskrá M. Bent er á að í samskiptaseðli frá 26. nóvember 2020 komi fram að M hafi þá leitað til heilsugæslunnar vegna vöðvabólgu út frá vinstri hlið frá hálsi og að einkenni leiði niður vinstri efri útlím. Þá fái M oft höfuðverk. Einnig er bent á að samkvæmt samskiptaseðli, dags. 8. desember 2020, eigi M sér nokkurra ár sögu um verki í vinstri öxl. Þá komi fram í sjúkraskrá, dags. 8. nóvember 2023, að M sofði illa vegna verkja í vinstri öxl sem leiðri niður í handlegg. Hafi hún verið í sjúkraþjálfun vegna þessa. Til viðbótar bendir V á að við fyrstu komu til læknis eftir slysið, þ.e. 10. júlí 2024, lýsi M verkjum í hálsi og herðum vinstra megin og hafi læknirinn ekki talið þörf á rannsóknum þar sem hann hafi talið líklegast að um vöðvabólgu eða spennu í kjölfar árekstursins væri að ræða. Þá komi fram í beiðni um sjúkraþjálfun, dags. 20. september 2024, að M sé með verki í vinstri öxl, stíf í vöðvum í kring og finni fyrir dofa. V vekur athygli á því að það séu sömu einkenni og lýst sé í sjúkraskrá 8. nóvember 2023, þ.e. fyrir slysið. V gerir einnig athugasemdir við fyrirbyggjandi vottorð frá bæklunarlækni, dags. 12. mars 2025, m.a. fullyrðingu sem þar komi fram um að M hafi verið við góða heilsu fyrir slysið og að hún hafi hlotið tognun á hálsi og væga tognun á vinstri öxl. Bendir V m.a. á í þessu sambandi að ítrekað hafi komið fram að þar sé um sömu einkenni að ræða og M var að glíma við fyrir slysið. Þá beri vottorðið með sér að M hafi mætt einu sinn sinni til bæklunarlæknisins og að hann hafi ekki verið meðferðarlæknir hennar. V telur því að vottorðið hafi takmarkað sönnunargildi.

Í viðbótarathugasemdum M, dags. 4. ágúst 2025, eru fyrri rök ítrekuð. Þá fylgdi með athugasemdunum matsgerð, dags. 21. júlí 2025. Telur M, m.a. með vísan í niðurstöðu matsgerðarinnar, að M hafi sannað orsakatengsl milli núverandi einkenna hennar og slyssins 8. júlí 2024.

Álit.

Aðila greinir á um hvort það telist sannað að M hafi orðið fyrir líkamstjóni 8. júlí 2024, en samkvæmt almennum sönnunarreglum ber M hér sönnunarbyrðina. Þó svokölluð PC Crash skýrsla lýsi litlum áhrifum áreksturs verður ekki talið að það eitt og sér útiloki að líkamstjón geti hafa orðið enda verður við mat á því að líta heildstætt til allra gagna málsins, einkum læknisfræðilegra. Samkvæmt almennum sönnunarreglum ber M sönnunarbyrði um að hún hafi hlotið líkamstjón í árekstrinum.

M leitaði til læknis 10. júlí 2024. Í samskiptaseðli fyrir þá heimsókn eru m.a. skráð þreifiefymsli á hálsi vinstra megin sem og herðum og sjalvöðva (trapezius) þeim megin en að ekki séu jafn mikil eymsli hægra megin. Þá sé M mjög stíf í vöðvum en með eðlilega hreyfigetu um háls og axlir. Taldi læknirinn líklegast að um væri að ræða vöðvabólga/spennu í kjölfar árekstursins og að ekki væri þörf á frekari rannsóknnum að svo stöddu. Var M greind með vöðvabólgu. Ekki er minnst á tognun. Í samskiptaseðli, dags. 20. september 2024, kemur m.a. fram að við skoðun þann dag hafi M verið með þreifiefymsi yfir vinstri öxl og herðablaði sem leiði í hnakka. Greiningin er verkur í lið. Aftur er ekki minnst á tognun. Ef frá er talið komur til sjúkraþjálfara og ein koma til bæklunarlæknis, í tengslum við skrif á vottorði, verður ekki séð af gögnum málsins að M hafi leitað eftir frekari heilbrigðisþjónustu vegna meintra afleiðinga slyssins.

Eins og áður hefur komið fram byggir V á því að þau einkenni sem M vill tengja við slysið 8. júlí 2024, eigi sér eldri skýringar. Um sé að ræða einkenni sem M hafi verið að kljást við fyrir umrætt slys. Í fyrirliggjandi göngum kemur m.a. fram að M leitaði til heilsugæslunnar 26. nóvember 2020. Kvartaði hún þá undan vöðvabólgueinkennum út frá vinstri hlið frá hálsi og að einkenni leiði niður vinstri efri útlím. Er tekið fram að M sé örvhent. Tekur læknirinn fram að skoðun hafi leitt í ljós klára vöðvabólgu í sjalvöðva (trapezius) og latissimus dorsi. Þá kemur þar fram að M fái oft höfuðverk. Greindi læknirinn M með vöðvabólgu og mígreni. Í samskiptaseðli, dags. 8. desember 2020, er m.a. skráð að M eigi sér nokkurra ára sögu um verki í vinstri öxl. Þá kemur fram í samskiptaseðli mæðraverndar, dags. 8. nóvember 2023, en M var þá ólétt, að M sofi illa vegna grindarverkja og nú sé einnig verkur í öxl sem leiði niður í hendi og dofatilfinning sem fylgir. Kemur fram að M sé í sjúkraþjálfun vegna framangreinds.

Nefndin telur að framangreindar heilsufarslegu upplýsingar bendi til þess að þau einkenni sem M hefur verið að kljást við eftir slysið 8. júlí 2024 séu eðlislík þeim einkennum sem hún var áður að kljást við. Því fær nefndin ekki séð að fyrir hendi séu forsendur að draga þær ályktanir af gögnum málsins, eins og þó virðist gert í skýrslu sjúkraþjálfara, vottorði bæklunarlæknis og fyrirliggjandi matsgerð, að M hafi hlotið viðbótaráverka (tognun) í slysinu. Í því sambandi bendir nefndin m.a. á að matmenn virðast ekki hafa haft undir höndum frekari heilsufarslegar upplýsingar um afleiðingar slyssins eða um fyrra heilsufar M en liggja fyrir nefndinni. Hvað varðar bæklunarlækninn sérstaklega bendir nefndin á að af vottorði hans verður ekkert séð á hvaða gögnum öðrum en frásögn M og skoðun læknisins, byggt er á þegar hann dregur ályktanir, m.a. um tognun M. Af sjúkrasögu M verður því ráðið að M hafi glímt við viðlíka einkenni fyrir slysið. Þá benda gögn málsins ekki til þess að einkenni þau sem M vill tengja við slysið séu sértæk fyrir slysaáverka. Þessu til viðbótar áréttar nefndin að í fyrstu gögnum frá heilsugæslu eftir slysið 2024 var umkvörtunarefni M greint sem vöðvabólga.

Nefndin hefur því komist að þeirri niðurstöðu að M hafi ekki tekist að sanna orsakatengsl milli núverandi einkenna hennar og slyssins 8. júlí 2024. Hún eigi því ekki bótarétt úr slysatryggingu ökumanns og eiganda hjá V.

M byggir einnig á því í málskoti að framkvæmd V samræmist ekki góðum viðskiptaháttum, sbr. reglur nr. 353/2022 um eðlilega og heilbrigða viðskiptahætti, samskipti við viðskiptavini og meðhöndlun kvartana. Samkvæmt 12. gr. reglnanna er það Fjármálaeftirlit Seðlabankans sem er eftirlitsstjórnvald með reglum nr. 353/2022. Fellur ágreiningur þar að lútandi því utan við starfssvið nefndarinnar, sbr. alíð 4. gr. samþykkt hennar.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum fyrir líkamstjón úr slysatryggingu ökumanns og eiganda, hjá V.

Reykjavík, 22. september 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 177/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Skráningarnúmer ökutækis (A)****Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.****Nafn vátryggingartaka (X)****Skaðabótaábyrgð. Sönnun.****Gögn.**

1. Málskot móttengið 19. maí 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 2. júní 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 6. júní 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 10. júní 2025.

Málsatvik.

Samkvæmt málskoti kveðst M hafa um kl. 6:00 hinn 20. október 2023 gengið eftir bílaplani, þar sem X geymir fjölda vagna sem ekki eru á leið, þegar hann var að hefja vinnudag sem strætóbílstjóri hjá X. Vagnarnir hafi staðið í þéttum röðum og myrkur á milli vagnanna. Þegar M hafi verið á leið í átt að vagni A sem M átti að keyra þann daginn þá hafi hann gengið á hlera á A sem var opinn. Segir að aðeins hafi verið nokkrir sentimetrar frá því að M gekk inn sundið á milli vagnanna og meðfram vagninum sem hann átti að keyra og þar sem hlerinn stóð opinn. M hafi því ekki séð hlerann, gengið á hann, fengið bylmingshögg á höfuðið og legið blóðugur eftir. Meðal málsgagna eru myndir af aðstæðum, þ.m.t. hinum opna hlera og sjúkragögn um komu M á bráðmóttöku. Þá liggur fyrir vottorð til atvinnurekanda vegna fjarvista sem tilgreinir að M hafi verið fjarverandi frá vinnu frá slysdegi til 2. febrúar 2024. Í málskoti byggir M á því að starfsmanni X, sem skildi hlerann eftir opinn, hafi mátt vera fullljóst að með þeirri háttsemi hefði hann skapað hættulegar aðstæður sem líklegar væru til að valda alvarlegu líkamstjóni. Því megi rekja slysið til saknæmrar og ólögmætrar háttsemi starfsmanna X sem X ber skaðabótaábyrgð á. Þá byggir M á því að hlerarnir eigi alltaf að vera lokaðir. Þannig hafi hlerinn verið lokaður kvöldið áður þegar A fór í gegnum þvottavél og að hlerinn hafi annað hvort verið opnaður af öðrum starfsmanni X eftir þvottinn eða skilinn eftir ólæstur. Með málskotinu fylgdi álit fyrrverandi rekstrarstjóra X á Akureyri sem segir að hlerinn sé greinilega læsanlegur eða eigi að vera það. Telur rekstrarstjórinn fyrrverandi að annað hvort hafi einhver gleymt hleranum uppi eða að það hafi gleymst að læsa hleranum og/eða læsing ekki virk. Þannig opnist hlerinn ekki í vindi nema hann sé ólæstur og þá vegna mannlegra mistaka. Loks vísar M til 1. mgr. 79. gr. laga nr. 46/1980, og þess að vanræksla á að tilkynna Vinnueftirlitinu um slysið geti haft áhrif á sönnunarmat, venjulega þannig að atvinnurekandi sé látinn bera hallan af því að málsatvik séu ekki nægilega vel upplýst, en óumdeilt er að X var strax upplýst um slysið og tilkynnti það ekki.

V hefur hafnað bótaskyldu og telur að slysið verði ekki rakið til saknæmrar eða ólögmætrar háttsemi starfsmanna X eða annarra atvika eða aðstæðna sem X beri skaðabótaábyrgð á. Engin haldbær skýring sé á því af hverju hlerinn var opinn, önnur en að hann hafi fokið upp. Þannig hafi ekki verið sýnt fram á saknæma eða ólögmæta háttsemi starfsmanna X. Það sé því afstaða V að slys M verði rakið til óhappatilviljunar eða eigin aðgæsluleysis M og því séu skilyrði skaðabótaábyrgðar ekki fyrir hendi.

Álit.

Ágreiningur þessa máls lýtur að því hvort tjón M megi rekja til saknæmra athafna eða athafnaleysis af hálfu X eða starfsmanna þess, þannig að bótaskylda stofnist úr ábyrgðartryggingu.

Í málskoti er á því byggt að slys M hafi ekki verið tilkynnt Vinnueftirliti ríkisins og því beri X hallann af sönnunarskorti í málinu. Samkvæmt 1. mgr. 79. gr. laga nr. 46/1980 skal atvinnurekandi án ástæðulausrar tafar tilkynna til Vinnueftirlits ríkisins öll slys þar sem starfsmaður deyr eða verður óvinnufær í einn eða fleiri daga, auk þess dags sem slysið varð. Slys þar sem líkur eru á að starfsmaður hafi orðið fyrir langvinnu eða varanlegu heilsutjóni skal tilkynna Vinnueftirlitinu eigi síðar en innan sólarhrings. Samkvæmt gögnum málsins var X strax upplýst um slysið þar sem farið var með M á slysavarðstofu og þá liggur fyrir vottorð um óvinnufærni M frá slysdegi fram til febrúar 2024. Verður því talið að X hafi vanrækt tilkynningarskyldu sína til Vinnueftirlitsins með þeim hætti að það hafi áhrif á almennar reglur um sönnunarbyrði.

Í málinu liggja engin bein sönnunargögn um ástæður þess að hlerinn á A hafði opnast með þeim hætti sem lýst hefur verið. Við sönnunarmatið verður að horfa til þess að X vanrækti tilkynningarskyldu sína til Vinnueftirlitsins og ber því hallan af því að atvik málsins séu ekki nægilega upplýst. Því verður að leggja til grundvallar að hlerinn hafi annað hvort verið opnaður af starfsmönnum X eftir þvottinn kvöldið áður, skilinn eftir ólæstur af starfsmönnum X eða læsingin verið biluð, allt atriði sem rekja má til sagnæmrar háttsemi starfsmanna X. M á því rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Niðurstaða.

M á rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 1. júlí 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Jóhann Tómas Sigurðsson

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 178/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Kaskótrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækis (A)

Gildissvið vátryggingar. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 21. maí 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 25. júlí 2025, ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Í málskoti er atvikum lýst með þeim hætti að M hafi verið á heimleið aðfararnótt 1. febrúar 2025 á bifreiðinni A. Hafi hún komið að þar sem vatn hafði safnast fyrir á veginum. Vatnið hafi náð yfir allan veginn og því ekki verið hægt að komast áfram nema að reyna að keyra yfir vatnið. Af gögnum máls verður ráðið að bundið slitlag hafi verið á veginum. Þá byggir M m.a. á að það hafi verið ómögulegt að átta sig á því hve mikið vatn var á veginum í umrætt sinn. A hafi svo stöðvast út í vatninu miðju. Hafi hún þá kallað eftir aðstoð til að draga A heim til M. Vegurinn hafi verið lokaður í nokkra daga eftir þetta óhapp. Upplýsir M að strax á mánudegi 3. febrúar hafi V verið tilkynnt um tjónið og að farið hafi verið með A á tiltekið verkstæði til viðgerðar. Þá segir M að starfsmaður V hafi þá einnig verið upplýstur um að áætlaður viðgerðartími A væri til 22. febrúar. Raunin hafi síðan orðið sú að viðgerðin hafi tekið lengri tíma. Byggir M á því að V hafi vanrækt að vera í sambandi við viðgerðarverkstæðið á meðan á viðgerð stóð. Telur M sig eiga rétt á að fá tjónið á A bætt úr kaskótryggingu hjá V.

Í athugasemdum V, dags. 25. júlí 2025, er bótarétti úr kaskótryggingu hafnað. Rök V eru fyrst og fremst þau að bótaréttur sé ekki til staðar með vísan o) lið greinar 5.1 í kaskóskilmálum. Þar komi fram að tryggingin bæti ekki tjón af völdum þess að vatn flæði inn í ökutæki eða vélarrými þess á bundnu slitlagi ef greinilegt er að vatn hefur safnast fyrir á vegi. Telur V að gögn málsins sýni að það hafi verið það sem gerðist þegar tjón varð á A. Þessu til viðbótar bendir V á að ósamræmi sé í frásögn M um atvik í tjónstilkynningu annars vegar og í málskoti hins vegar. Þannig sé tekið fram í tjónstilkynningu að A hafi verið ekið yfir vatnið ásamt öðrum bifreiðum þegar vörubifreið hafi þeytt vatni yfir A. Í málskoti sé hins vegar ekkert minnst á vörubifreið. V telur þó þetta mistæmi í raun ekki skipta máli, hvað framangreint ákvæði varðar, enda sé ósannað að vörubifreið hafi valdið tjóninu á A. Þessu til viðbótar vísar V til þess að í grein 15.3 í almennum skilmálum V komi fram að það verði að gefa félaginu kost á að skoða og meta tjón áður en viðgerð hefst. Ljóst sé að V hafi ekki verið búið að meta tjónið áður en viðgerð lauk, enda hafi þá ekki verið búið að staðfesta bótaskyldu í málinu. V telur að úrskurðarnefndin eigi að hafna bótaskyldu í málinu.

Álit.

Aðila greinir á um það hvort að í tilviki tjóns á A séu bótaskilyrði eins og þau birtast í skilmálum fyrir kaskótryggingu A, uppfyllt. Í o) lið greinar 5.1 í kaskóskilmálum segir eftirfarandi: „Tryggingin bætir ekki: ...Tjón af völdum þess að vatn flæðir inn í ökutæki eða vélarrými utan bundins slitlags og tjón á bundnu slitlagi ef greinilegt er að vatn hefur safnast fyrir á vegi eða sérstaklega hefur verið varað við hættu á því.“ Nefndin telur að gögn málsins sýni að tjónið á A verði rakið til þess að í umrætt sinn ákvað M aka yfir vatn sem hún mátti greinilega sjá að hafði safnast fyrir á veginum. M á því ekki rétt á að fá tjónið á A bætt úr kaskótryggingunni.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á greiðslu bóta úr kaskótryggingu A hjá V.

Reykjavík, 14. október 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 179/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Tegund vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Heiti vátryggingartaka (X)

Skaðabótaábyrgð. Verslun/þjónusta.

Gögn.

1. Málskot móttakið 20. maí 2025, ásamt fylgiskjöllum og myndbandsupptöku.
2. Bréf V, dags. 10. júní 2025.

Málsatvik.

Í málskoti og fylgigögnum kemur fram að M féll í bleytu á gólfi á veitingastað X hinn 1. febrúar 2024. M rann á blautu gólfi veitingarstaðarins, þar sem verið var að skúra, og skall við það með vinstra hné í gólfið. Hlaut hún af því áverka og hefur gert kröfu um bætur vegna líkamstjónsins úr ábyrgðartryggingu X hjá V. Hefur V hafnað bótaskyldu.

M vísar til fyrirbyggjandi myndbandsupptöku og telur að upptakan sýni að starfsmaður X hafi verið að skúra þar sem greinilegur háll blettur hafði myndast á gólfi á þeim stað sem M gekk um. Þá hafi viðvörunarskilti verið þannig staðsett að það benti í aðra átt en þá sem M gekk og hafi því ekki verið sýnilegt henni.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að bótaskyldu sé hafnað á þeim grundvelli að starfsmaður X hafi verið að sinna eðlilegum störfum við ræstingar, að gætt hafi verið að viðvörunarskyldu með því að koma fyrir skilti sem benti á blautt gólf, og að orsök slyssins megi rekja til aðgæsluleysis M sjálfrar sem hafi verið upptekin við að tala í síma og því ekki veitt aðstæðum næga athygli.

Álit.

Ágreiningur þessa máls lýtur að því hvort tjón M megi rekja til saknæmra athafna eða athafnaleysis af hálfu X eða starfsmanna þess, þannig að bótaskylda stofnist úr ábyrgðartryggingu samkvæmt sakarreglunni eða reglunni um vinnuveitendaábyrgð. Það hvílir á M að sýna fram á að svo hafi verið skv. almennum sönnunarreglum skaðabótaréttarins. Af fyrirbyggjandi myndbandupptöku verður ráðið að starfsmaður X var við störf við þrif á gólfi veitingarstaðarins þegar slysið átti sér stað. Þá má einnig sjá gult viðvörunarskilti á svæðinu, þó það hafi ekki snúið beint í átt að þeirri leið sem M gekk. Ljóst er jafnframt að M gekk fram hjá starfsmanninum þar sem hann var að skúra, og að bleyta var sýnileg á gólfinu á þeim stað sem hún gekk á.

Það verður ekki talið óeðlilegt eða saknæmt að framkvæma þrif á opnunartíma veitingastaðar, sérstaklega á svæði þar sem eðlilegt er að reikna með að viðskiptavinir hafi valdið óhreinindum. Verður á grundvelli þess ekki talið að slysið megi rekja til sakar X eða starfsmanna þess. Verður samkvæmt framansögðu að leggja til grundvallar að um óhappatilvik hafi verið að ræða og er þar af leiðandi óhjákvæmilegt að hafna kröfum M.

Niðurstaða.

M á ekki bótarétt úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 1. júlí 2025.

rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

VARNARAÐILI HAFNAÐI AÐ HLÍTA ÚRSKURÐI

Mál nr. 180/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Kaskótrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækis (A)****Takmörkun ábyrgðar vátryggingafélags. Samsömun.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 21. maí 2025, ásamt fylgiskjali.
2. Bréf V, dags. 5. júní 2025, ásamt fylgiskjöllum.
3. Lögregluskýrsla, dags. 29. apríl 2025, gagn sem nefndin óskaði eftir.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirbyggjandi lögregluskýrslu, dags. 29. apríl 2025, var bifreiðinni A ekið yfir á öfugan vegarhelming á Holtavörðuheidi hinn 28. apríl 2025 og varð árekstur við bifreið B sem kom úr gagnstæðri átt. Ökumaður A kvaðst hafa verið þreyttur og taldi líklegt að hann hefði sofnað við akstur. Vegna tjóns á bifreiðinni A gerði vátryggingartaki, M, kröfu um bætur úr kaskótryggingu bifreiðarinnar hjá V. Af hálfu V var bótaskylda samþykkt en bætur skertar um helming á grundvelli þess að ökumaður A hafi verið ófær um að stjórna ökutækinu örugglega, sbr. 1. mgr. 48. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 og varúðarreglu b-liðar 3. gr. skilmála kaskótryggingar. Í málskoti byggir M á því að ósannað sé að ökumaður A hafi ekki verið í aksturshæfu ástandi þar sem hann hafi sofið eðlilega um nóttina en verið hvekkur og illa áttaður eftir atvikið.

Af hálfu V er á því byggt að rétt hafi verið að skerða bætur um helming þar sem ökumaður hafi sýnt af sér stórkostlegt gáleysi. Vísað er til brota á umferðarlögum, skilmálum og varúðarreglum félagsins og þess að í lögregluskýrslu komi fram að ökumaður hafi verið þreyttur og þar með ófær um öruggan akstur. V telur bein orsakatengsl milli háttsemi ökumanns og þess tjóns sem varð og vísar máli sínu til stuðnings til úrskurðar nefndarinnar í máli nr. 284/2022.

Álit.

Ágreiningur málsins lýtur að því hvort V hafi verið heimilt að skerða bætur úr kaskótryggingu bifreiðarinnar A um helming á þeim grundvelli að ökumaður hafi sýnt af sér stórkostlegt gáleysi eða brotið gegn varúðarreglu skilmála. Fram kemur í gögnum málsins að ökumaður A hafi haft fulla umráðaheimild yfir bifreiðinni. Verður því að samsama vátryggingartaka, M, háttsemi ökumanns, sbr. 1. mgr. 29. gr. laga um vátryggingarsamninga nr. 30/2004.

Samkvæmt 48. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 og varúðarreglu b-liðar 3. gr. skilmála kaskótryggingar ber ökumanni að vera í slíku líkamlegu og andlegu ástandi að hann geti stjórnað ökutæki örugglega. Vátryggingafélagi er heimilt að skerða bætur á grundvelli 26. og 27. gr. vátryggingasamningalaga ef sannað er að um sé að ræða brot á varúðarreglu eða stórkostlegt gáleysi. Það er á ábyrgð V að sýna fram á að háttsemi ökumanns hafi umrætt sinn falið í sér stórkostlegt gáleysi eða brot á varúðarreglu. Í framburði sínum fyrir lögreglu kvaðst ökumaður A ekki geta fullyrt hvað hefði gerst en taldi líklegt að hann hefði sofnað í stutta stund þar sem hann hafi verið þreyttur. Í málskoti er áréttað að ökumaður hafi sofið eðlilega nóttina fyrir atvikið sem varð um hádegisbil daginn eftir. Í málinu liggja ekki fyrir gögn sem sýna að ökumaður hafi verið í slíku líkamlegu ástandi að hann væri, eða mátti vita að hann væri, ófær um akstur. Þannig er uppi vafi um hvort skilyrði fyrir skerðingu bóta séu uppfyllt. Hallann af slíkum sönnunarskorti ber V. Það er því mat nefndarinnar að V hafi ekki sýnt fram á að ökumaður A hafi sýnt af sér stórkostlegt gáleysi eða brotið gegn varúðarreglu skilmála við aksturinn.

Niðurstaða.

M á óskertan rétt til bóta úr kaskótryggingu A hjá V.

rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 181/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Húseigendatrygging.****Gildissvið vátryggingar. Óveðurstjón. Sönnun.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 26. maí 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags 24. júlí 2025.
3. Viðbótarskjal frá M, sent 15. ágúst 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 26 ágúst 2025.

Málsatvik.

Í gögnum sem stafa frá M er á því byggt að tjón hafi orðið á húsi hans vegna lausrar múrklæðningar. Hafi tjónið uppgötvast veturinn 2024-2025. Þá er einnig tekið fram að ekki sé vitað hvaða óveður þann vetur hafi valdið tjóninu en ljóst að haustið 2024 hafi húsið verið óskemmt. Telur M sig eiga rétt á að fá tjónið bætt úr fok- og óveðurslið húseigendatryggingar sinnar hjá V.

Í athugasemdum V, dags. 24. júlí 2025, er bótakröfu M hafnað. Rök V eru m.a. þau að það komi fram í skilmálum fyrir fok- og óveðurslið húseigendatryggingarinnar að bættar séu skemmdir á hinni vátryggðu húseign af völdum ofsaveðurs, þegar vindur nær að rjúfa þak, glugga eða vegg húseignarinnar eða valda tjóni á öðru því sem vátryggt er, enda hafi vindhraði, þá er tjón varð, náð yfir 28,5 m/s samkvæmt mælingum Veðurstofu Íslands. Þá komi einnig fram að séu ekki fáanlegar viðurkenndar upplýsingar um vindhraða á tjónsstað, skuli hafa til hliðsjónar hvort almennt eignatjón hafi orðið á svæðinu af völdum óveðurs. Bendir V síðan á að það sé M að sanna að framangreind skilyrði hafi verið uppfyllt gagnvart því tjóni sem hann krefst að fá bætt. Telur V að miðað við þau gögn sem liggja fyrir í málinu hafi sú sönnun ekki tekist. Bendir V m.a. á í því sambandi að hvorki liggi fyrir hvaða dag tjónið hafi átt sér stað né að það verði rakið til atvika sem eru bótaskyld samkvæmt fok- og óveðurslið húseigendatryggingarinnar. V telur því ekki forsendur til að greiða bætur úr þeirri tryggingu.

Þann 15.ágúst 2025 lagði M fram veðurupplýsingar fyrir árið 2024 án frekari skýringa.

Í viðbótarathugasemdum V, dags. 26. ágúst 2025, er á það bent að V telur að þessar veðurfræðilegu upplýsingar sýni ekki fram á hvenær tjónið varð og breyti því engu varðandi það sem að framan greinir um afstöðu félagsins.

Álit.

Í málinu varðar ágreiningur aðila hvort tjón það sem varð á fasteign M eigi að fást bætt á grundvelli fok- og óveðurslið húseigendatryggingar sem M var með hjá V. Það er M að sanna að þau bótaskilyrði sem þar eru sett séu uppfyllt. Hvorki liggur fyrir í málinu hvaða dag tjónið varð né að það verði rakið til atvika sem eru bótaskyld samkvæmt fok- og óveðurslið húseigendatryggingarinnar. Nefndin telur því að M hafi ekki tekist að sanna að skilyrði þau sem sett eru fyrir bótarétti í skilmálum tryggingarinnar séu uppfyllt.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á að fá hið umkrafða tjón bætt úr húseigendatryggingu hjá V.

Reykjavík, 9. september 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 182/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs (sveitarfélags).

Nafn vátryggingartaka (X)

Skaðabótaábyrgð. Vinnuslys. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 21. maí 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 4. júní 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 12. júní 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 16. júní 2025, ásamt fylgiskjali.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að 29. desember 2021 varð M fyrir líkamstjóni á bílastæði fyrir utan leikskóla þar sem hún starfaði. Er tildrögum slyssins nánar lýst þannig að M hafi verið að labba frá bifreið sinni að leikskólanum þegar hún hafi dottið illa vegna mikillar hálfu á bílastæðinu. M varð óvinnufær í kjölfar slyssins. M telur að slysið megi rekja til óforsvaranlegra aðstæðna fyrir utan leikskólann og vanrækslu forsvarsmanna leikskólans á að tryggja öryggi á bílplaninu. Telur M að X beri ábyrgð á framangreindu á grundvelli reglunnar um vinnuveitandaábyrgð en X var með ábyrgðartryggingu hjá V. M færir þau rök máli sínu til stuðnings að umrætt bílplan hafi ekki verið hálfuvarið þrátt fyrir að á forsvarsmönnum leikskólans hvíli rík athafnaskylda til að gera allar þær ráðstafanir sem sanngjarnt má telja til að koma í veg fyrir slysaðu vegna hálfu. Vísar M til þess að samkvæmt 1. mgr. 5. gr. laga nr. 89/2008 um leikskóla skuli leikskólastjóri stjórna starfi leikskóla í umboði rekstraraðila, sem samkvæmt 4. gr. laganna sé X. Gera verði þær kröfur til leikskólastjóra að hann geri nauðsynlegar og eðlilegar ráðstafanir til þess að tryggja öryggi þeirra sem eiga leið um bílastæðið, þar með talið að sjá til þess að bílastæðið yrði hálfuverið áður en starfsemi leikskólans hófst umræddan dag. Telur M að starfsmönnum leikskólans hafi verið er mátt vera það ljóst, að sökum hálfu væru aðstæður á bílastæðinu hættulegar. Telur M að þessar skyldur hafi verið vanræktar og að rekja megi slys M til þess. Á því beri X ábyrgð. M vísar t.d. einnig í Hrd. í máli nr. 251/2005 máli sínu til stuðnings.

Í athugasemdum V til nefndarinnar, dags. 4. júní 2025, er málatalbúnaði M mótmælt og færð fyrir því rök að X beri ekki skaðabótaábyrgð á tjóni M. Í því sambandi bendir V á að verktaki á vegum X hafi mokað umrætt bílastæði að morgni slysdags en að sökum mikillar úrkomu (snjókomu) hafi verktakinn metið svo að það þjónaði ekki tilgangi að sanda jafnframt bílastæðið. Telur V að M hafi ekki tekist að sýna fram á orsakatengsl milli þess að bílastæðið var ekki sandað og slyss M. Þvert á móti hafi það verið mat þeirra sérfræðinga sem fóru með hálfuvarnir og söndum á vegum X að eins og veðuraðstæðum var háttað að morgni slysdags hefði það ekki bætt aðstæður þó bílplaníð hefði verið sandað. Engin gögn liggi fyrir í málinu sem sýni fram á hið gagnstæða. Bendir V á að sú krafa verði ekki gerð á hendur eigendum fasteigna að þeir sandi bifreiðastæði í kappi við úrkomu þegar ljóst sé að jafnóðum fenni yfir sandinn. Það sé óraunhæf krafa sem þjóni engum tilgangi. V telur því að verktakinn á vegum X hafi gert allt sem hægt var að ætlast til af honum til að hálfuverja í umrætt sinn. Því verði slys M ekki rakið til saknæmrar háttsemi X eða starfsmanna X. V telur því ósannað að söndun hefði skilað einhverjum árangri við þær aðstæður sem voru á vettvangi enda hafi þar verið talsverð snjókoma og fok. Þá bendir V jafnframt á að það sé eðlileg krafa að fólk gæti að sér við göngu að vetrarlagi og ekki síst þar sem búast megi við hálfu, sérstaklega þegar snjóél gangi yfir. Þetta hafi M verið ljóst. Fólk geti þannig ekki gengið út frá því að bílastæði séu almennt hættulaus við þær veðuraðstæður sem búast má við á Íslandi.

Til viðbótar byggir V á því að ef nefndin telur að sýnt sé fram á orsakatengsl milli slyssins og þess að ekki hafi verið sandað og að það feli í sér saknæma háttsemi þá beri verktakinn ábyrgð en ekki X. V ítrekar þó í þessu sambandi að engin gögn hafi verið lögð fram í málinu sem sýni fram á að verktakinn hafi metið aðstæður og brugðist við þeim með röngum hætti. V bendir einnig á úrskurð nefndarinnar í máli nr. 169/2022 máli sínu til stuðnings. Þá mótmælir V því að Hrd. í máli nr. 251/2005 sé fordæmisgefandi fyrir mál M enda atvik með engu móti sambærileg.

Í viðbótarathugasemdum M, dags. 12. júní 2025, er sú skoðun ítrekuð að hálkuvörnum hafi ekki verið sinnt umræddan dag, þó svo að það hafi verið mikil hálka fyrir utan leikskólann og því verið tilefni til að sinna hálkuvörnum áður en leikskólinn var opnaður.

Í viðbótarathugasemdum V, dags. 16. júní 2025, er m.a. bent á að fyrirbyggjandi upplýsingar um veðurfar á slysdegi staðfesti að úrkoma hafi verið á vettvangi.

Álit.

Ágreiningur þessa máls snýr að hugsanlegri skaðabótaábyrgð X á líkamstjóni M. Mögulegur bótaréttur byggir á því að M eigi skaðabótakröfu á hendur X á grundvelli reglunnar um ábyrgð vinnuveitanda. Þar er það m.a. gert að skilyrði að M takist að sanna að tjónið verði rakið til saknæmrar háttsemi starfsmanna sem X ber vinnuveitandaábyrgð á og að orsakatengsl séu á milli þeirrar háttsemi og tjóns.

Eins og gerð er grein fyrir að framan byggir M kröfu sína á því að saknæmi starfsmanna X liggi í því að hafa ekki gripið til nauðsynlegra aðgerða til að hálkuverja bílastæðið að morgni slysdags. V sem telur skaðabótaskyldu ekki vera til staðar benti á, máli sínu til stuðnings, að verktaki á vegum X hafi mokað bílastæðið að morgni slysdags en metið aðstæður svo að vegna úrkomu (snjókomu) þjónaði ekki tilgangi að sanda stæðið enda myndi það ekki skila raunverulegri hálkuvörn. Því hafi allt það verið gert af hálfu X sem hægt er að ætlast til að gert sé til að draga úr hálku á bílastæðinu í umrætt sinn. Þá bendir V jafnframt á að M hafi ekki sýnt fram á það með neinum gögnum að orsakatengsl séu á milli þess að bílastæðið var ekki sandað og að M slasaðist.

Með vísan til framangreindra sönnunarreglna og þess sem hér hefur verið rakið um röksemdir aðila telur nefndin að M hafi hvorki tekist að sýna fram á að tjón hennar verði rakið til saknæmrar háttsemi sem X ber skaðabótaábyrgð á né að orsakatengsl séu á milli þess að bílastæðið var ekki sandað og tjónsins. Nefndin telur því að M eigi ekki rétt á skaðabótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 1. júlí 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 183/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækis (A)****Miskabætur. Stórfellt gáleysi.****Gögn.**

1. Málskot dags. 21. maí 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 11. júní 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 7. október 2025.

Málsatvik.

Fram kemur í fyrirliggjandi lögregluskýrslu að bifreiðin A hafi hinn 29. ágúst 2024, tekið vinstri beygju af Suðurlandsvegi, inn að Sólheimajökli, í veg fyrir bifreiðina B, sem M ók. Í skýrslunni er haft eftir M að hann hafi verið að aka vestur Suðurlandsveg á um 90-93 km/klst þegar bifreiðinni A, sem kom úr gagnstæðri átt, var skyndilega ekið í veg fyrir hann. Hafi hann reynt að forða árekstri eins og hægt var, beygt frá, og endað utan vegar. Ökumaður A kvaðst hafa verið að aka austur Suðurlandsveg og ætlað að taka vinstri beygju inn á afleggjara að Sólheimajökli. Hafi hann verið kyrrstæður á sínum vegarhelmingi, tekið svo vinstri beygju og hafi þá B komið úr gagnstæðri átt og bifreiðarnar skolið saman. Í árekstrinum slasaðist M og hefur gert kröfu um bætur úr ábyrgðartryggingu A hjá V. Af hálfu V hefur bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu A verið viðurkennd en ágreiningur er milli aðila um hvort líkamstjóni M hafi verið valdið af stórkostlegu gáleysi í skilningi a-liðar 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993. Byggir M á því að svo hafi verið. Ítrekað hafi verið staðfest í dómaframkvæmd, að sú háttsemi að aka yfir á öfugan vegarhelming gegn umferð úr gagnstæðri átt, sé stórkostlegt gáleysi. Með framferði sínu hafi ökumaður A ekki sýnt þá tillitssemi og varúð sem honum bar að gera í umrætt sinn, sbr. 4. gr. umferðarlaga nr. 77/2019. Þá hafi hann jafnframt gerst brotlegur við 19. gr. umferðarlaga, enda augljóslega ekki gengið úr skugga um að unnt væri að beygja á vegamótunum án þess að óþörf hætta skapaðist. Auk þess hafi hann brotið gegn 22. gr. umferðarlaga sem kveður á um skyldur ökumanna þegar ökutæki mætast. Í 26. gr. er áréttað að ökumönnum ber að sýna sérstaka aðgát við vegamót. Með háttsemi sinni hafi ökumaður A vikið verulega frá þeirri háttsemi sem honum bar að viðhafa og mælt er fyrir um í lögum. Ekkert hafi byrgt sýn hans á slyssstað. Verði það að teljast með algjörum ólíkindum að ökumaður A hafi ekki séð bifreið M í tæka tíð. Fráleitt sé að halda því fram að einungis hafi verið um augnabliks einbeitingarskort að ræða í ljósi aðstæðna.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að greiðslu bóta á grundvelli a-liðar 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga hafi verið hafnað þar sem ekki hafi verið sýnt fram á að skilyrði greinarinnar hafi verið uppfyllt. Ljóst sé að umferðaróhöpp verði þegar fólk geri mistök í umferðinni og leggi ekki rétt mat á aðstæður, m.ö.o. sýni af sér gáleysi. Það sé hins vegar einnig ljóst að í dómaframkvæmd hafi verið við það miðað að gáleysi þurfi að vera á háu stigi og fela í sér verulegt frávík frá því sem eðlilegt sé til þess að teljast stórkostlegt. Ekkert meira liggi fyrir um málið en það sem fram komi í lögregluskýrslu. Þannig liggi ekkert fyrir um einhvers konar ásetning ökumanns A í umrætt sinn og ekkert hafi komið fram um einhvers konar ámælisverða háttsemi hafi verið að ræða að öðru leyti en því að honum hafi að líkindum orðið á mistök er hann beygði í veg fyrir M.

Álit.

EKKI er um það deilt að ökumaður A telst eiga alla sök á árekstri bifreiðanna 29. ágúst 2024. Í málinu er ágreiningur um rétt M til greiðslu miskabóta skv. a-lið 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga. Samkvæmt ákvæðinu er heimilt að láta þann sem af stórfelldu gáleysi eða ásetningi veldur líkamstjóni greiða miskabætur. Til þess að krafa M verði tekin til greina verður háttsemi ökumanns A því að fela í sér verulegt frávík frá því sem eðlilegt má telja. Við mat á því hvort um stórkostlegt gáleysi hafi verið að ræða ber að líta heildstætt á aðstæður og háttsemi ökumanns A í aðdraganda slyssins. Fyrir liggur að ökumaður A var kyrrstæður áður en hann tók vinstri beygju af Suðurlandsvegi inn á afleggjara að

Sólheimajökli. Við beygjuna fór hann inn á akstursstefnu gagnstæðrar umferðar og varð árekstur við bifreið M sem ekið var á móti. Ekki liggur fyrir að ökumaður A hafi verið undir áhrifum áfengis eða annarra vímuefna. Af framburði hans og gögnum málsins að dæma virðist hann ekki hafa tekið nægilegt tillit til umferðar úr gagnstæðri átt þegar hann hóf að taka beygjuna, en frekari skýringar liggja ekki fyrir. Ljóst er að með háttsemi sinni braut ökumaður A gegn 19. gr. og 7. mgr. 26. gr. umferðarlaga nr. 77/2019. Þannig verður að telja að með háttsemi sinni hafi hann sýnt af sér gáleysi. Ljóst er einnig að umferðaróhöpp verða þegar ökumenn sýna af sér gáleysi, hvort heldur með því að leggja rangt mat á aðstæður eða brjóta gegn þeim skyldum sem lög mæla fyrir um í umferðinni. Af dómafordæmum má ráða að mikið þarf til svo slík háttsemi ökumanna teljist til stórfellds gáleysis. Verður með hliðsjón af framangreindu ekki talið að ökumaður A hafi vikið svo verulega frá gildandi hátternisreglum sem honum bar að hlíta í aðdraganda árekstursins að það feli í sér stórfellt gáleysi. Skilyrðum til greiðslu miskabóta samkvæmt a-lið 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga er því ekki fullnægt.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum samkvæmt a-lið 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993, úr ábyrgðartryggingu A hjá V.

Reykjavík, 28. október 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

VARNARAÐILI HAFNAÐI AÐ HLÍTA ÚRSKURÐI

Mál nr. 184/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Slysátrygging launþega****Nafn vátryggingartaka (X)****Tilkynningarfrestur.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 22. maí 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 18. júní 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 9. júlí 2025.

Málsatvik.

Í málskoti og gögnum málsins kemur fram að hinn 1. apríl 2022 missti M stjórn á rafmagnshlaupahjólí á leið sinni til vinnu með þeim afleiðingum að hann féll og hlaut áverka á hægri öxl. Á slysdegi var vinnuveitandi M með í gildi slysátryggingu launþega hjá V. Hefur V hafnað bótaskyldu vegna tjónsins á grundvelli þess að tilkynningarfrestur skv. 1. mgr. 124. gr. laga um vátryggingarsamninga hafi verið liðinn þegar M tilkynnti tjónið til V.

M rekur í málskoti komur sínar til lækna á slysadeild LSH í kjölfar slyssins. Þá er það rakið að 20. apríl 2022 hafi farið fram fundur þar sem ákveðið var að halda áfram meðferð og sjúkraþjálfun. Þann 18. maí 2022 var M kynnt sú niðurstaða og honum bent á að hafa samband ef illa gengi hjá sjúkraþjálfara en að öðru leyti væri hann útskrifaður frá LSH. Í kjölfarið leitaði M meðferðar hjá sjúkraþjálfara. Þann 23. júní 2023 hafi V verið tilkynnt um slysið í tölvupósti. Þá hafði M verið í sjúkraþjálfun samkvæmt læknisráði án nokkurs árangurs. Þann 17. nóvember 2023 hafi M leitað til bæklunarlæknis sem sendi hann í segulómun sem sýndi slit á liðbandi. Aðgerð hafi svo verið framkvæmd í kjölfarið, þann 30. október 2023. Við endurkomu til læknisins 7. nóvember 2023 hafi M enn verið að glíma við verki í öxlinni. Telur M að upphaf tilkynningarfrests eigi að miða við það tímamark, enda hafi hann ekki verið búinn að gera sér grein fyrir afleiðingum slyssins fyrr en á þeim tímapunkti. Vísar M máli sínu til stuðnings til dóms Hæstaréttar í máli nr. 7/2009 og dóms Landsréttar í máli nr. 813/2019.

Í bréfi V til nefndarinnar er vísað til þess að M tilkynnti um slysið til V þann 27. október 2023, þrátt fyrir að tilkynningin sé dagsett 30. ágúst 2023. Telur V að þá hafi tilkynningarfrestur skv. 1. mgr. 124. gr. laga um vátryggingarsamninga verið liðinn og M fyrirgert sér rétti til bóta úr slysátryggingu launþega. M hafi getað gert sér grein fyrir atvikum að baki kröfu sinni strax á slysdegi. Myndrannsóknir sem gerðar voru á slysdegi hafi sýnt liðhlaup í öxlinni auk tilfærslu á viðbeini. M hafi verið frá vinnu vegna afleiðinga slyssins í 19 daga og hafi myndrannsóknir sem gerðar voru þann 19. apríl 2022 sýnt að enn voru til staðar tilfærsla á viðbeini og gliðnun á axlarlið, svokallað Rockwood III heilkenni og tekið var fram að óljóst væri hvort hægt yrði að koma þessu í samt lag.

Í viðbótarathugasemdum sínum vísar M til þess að færslur í sjúkraskrá M séu til marks um hversu óviss staðan var þann 20. apríl 2022. Næstu skref hafi á þeim tíma talin vera „konservatív meðferð“ og sjúkraþjálfun. Eftir 4-6 vikur færi síðan fram endurmat. Við endurmatið 18. maí 2022 hafi komið fram að M væri allt annar og hreyfigeta í öxlinni væri orðin mun betri. Ákveðið hafi verið M færi þá í sjúkraþjálfun og ef illa gengi ætti hann að hafa samband. Með vísan til þessa verði að telja að M hafi ekki gert sér grein fyrir atvikum að baki kröfu sinni strax á slysdegi, né heldur þann 20. apríl 2022, enda hafi verið talið þann 18. maí 2022 að hann væri allur að koma til og hann útskrifaður frá LSH. Hvað staðhæfingu V í bréfi sínu um að slysið hafi verið tilkynnt þann 27. október 2023 þá sé það rangt og bendir M á fyrirliggjandi tölvupóstsamskipti við V.

Álit.

Aðila greinir á um við hvaða tímamark eigi að miða upphaf tilkynningarfrests samkvæmt 1. mgr. 124. gr. laga nr. 30/2004 og hvort M hafi glatað rétti til bóta úr slysátryggingu launþega, sem vinnuveitandi hans, X, var með hjá V, þar sem tilkynning um slysið hafi ekki borist V innan tilskilins frests.

Samkvæmt ákvæðinu glatar sá, sem rétt á til bóta samkvæmt slysstryggingu, þeim rétti ef krafa er ekki gerð um bætur til viðkomandi vátryggingafélags innan árs frá því að hann fékk vitneskju um þau atvik sem hún er reist á eða því hefur ekki borist tilkynning um vátryggingaratburð með öðrum hætti. Af fordæmum Hæstaréttar má ráða að upphaf frests miðist ekki sjálfkrafa við tiltekna atburði, svo sem þegar tjónþoli undirgengst aðgerð eða við stöðugleikatímamark, heldur þurfi að horfa til þess hvenær sá, sem orðið hefur fyrir tjóni, hafi raunverulega gert sér grein fyrir að það hefði varanlegar afleiðingar fyrir hann sbr. dóm Hæstaréttar í máli nr. 10/2015. Sama meginregla verður einnig dregin af dómi Hæstaréttar í máli nr. 7/2009 og dómi Landsréttar í máli nr. 813/2019.

Af lækisfræðilegum gögnum verður ráðið að M hefur búið við einkenni frá öxlinni allt frá slysdegi. Hann var þó á batavegi við útskrift frá LSH hinn 18. maí 2022 og átti þá að fara í sjúkraþjálfun sem hann og gerði samkvæmt upplýsingum í fyrirliggjandi matsgerð. Ekki er hægt að ráða af lækisfræðilegum gögnum að M hafi á þeim tíma verið upplýstur um að hann kæmi ekki til með að ná frekari bata enda var meðferð sjúkraþjálfara enn í gangi og betri hreyfigeta hafði náðst í öxlina. Með hliðsjón af framangreindu er það álit nefndarinnar að M hafi ekki haft vitneskju um að slysið hefði í för með sér varanlegar afleiðingar fyrr en að liðnum þremur mánuðum frá slysdegi, þegar M mátti vera ljóst að meiri árangur myndi ekki nást við sjúkraþjálfun. Við það tímamark, í byrjun júlí 2022, má telja að hann hafi vitað eða mátt vita um atvik þau sem krafa hans er reist á. Tölvupóstur lögmanns M til V hinn 23. júní 2023 verður að teljast fullnægjandi tilkynning um vátryggingaratburð enda er ekki áskilið að tilkynning sé á sérstöku eyðublaði eða með undirritun tjónþola sjálfs. Verður því að telja að tilkynning hafi borist innan þess frests sem 1. mgr. 124. gr. laga um vátryggingasamninga mælir fyrir um. Verður því að miða við að umræddur tilkynningarfrestur hafi ekki verið liðinn þegar M tilkynnti V um tjón sitt.

Niðurstaða.

M á rétt á bótum vegna líkamstjóns úr slysstryggingu launþega X hjá V.

Reykjavík, 2. september 2025
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 185/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nöfn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Slysátrygging ökumanns og eiganda.

Skráningarnúmer ökutækja: (A).

Sönnun tjónsatviks. Tilkynningarfrestur.

Gögn.

1. Málskot móttakið 21. maí 2025 ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V móttakið 27. júní 2025 ásamt fylgiskjali.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi, hinn 9. október 2021, orðið fyrir líkamsmeiðslum við akstur á vélhjólinu A. Hafi slysið atvikast með þeim hætti að M ók óvænt í holu og snarhemplaði með þeim afleiðingum að hann hlaut högg á vinstri hendi. Ekkert tjón hafi orðið á A og því ekki tilefni til að tilkynna um atvikið vegna þess.

Hafi M leitað á heilsugæslu daginn eftir vegna einkenna sinna. Þar sem einkenni hafi ekki gengið til baka hafi M gengist undir myndrannsókni 13. apríl 2022 og aðgerð vegna brots á bátsbeini hinn 31. janúar 2023. Hinn 2. september 2024 hafi V hafnað bótaskyldu úr slysátryggingu ökumanns og eiganda A á grundvelli þess að ósannað væri að slysið hefði átt sér stað auk þess sem tilkynningarfrestur vegna þess hafi verið liðinn þegar tjónstilkynning barst V.

M mótmælir afstöðu V og vísar til fyrirliggjandi læknisfræðilegra gagna þar sem finna megi lýsingu á slysinu. Þess utan liggi fyrir yfirlýsing X, sem hafi verið með M er slysið átti sér stað. Vísar M til fordæma Hæstaréttar í málum 10/2015 og 228/2013 því til stuðnings að það sé nægilega sannað að M hafi orðið fyrir ofangreindu slysi í október 2021. Hvað varði tilkynningarfrest þá byggi V á því að tilkynning hafi fyrst borist því hinn 14. mars 2024. Geti M ekki fallist á það enda hafi V fyrst verið tilkynnt um slysið hinn 24. ágúst 2023. Þar sem M hafi þá verið undir lögaldri hafi móðir hans sent þá tilkynningu, en hún hafi vegna misskilning í samskiptum við heilsugæsluna talið að slysið hefði átt sér stað í ágúst 2021. Þegar M náði lögaldri hafi ný tjónstilkynning, dags. 12. júní 2024, verið send. Hún hafi verið efnislega samhljóða fyrri tjónstilkynningu og því verði að byggja á því að V hafi fengið vitneskju um slysið í ágúst 2023. Byggi M þá á því að hann hafi ekki haft vitneskju um atvik þau sem krafa hans byggir á meira en einu ári fyrir tilkynningu. Verði ekki miðað við slysdag sem slíkan heldur það tímamark sem slík vitneskja er til staðar og afleiðingar slyss eru kunnar. Hafi V ekki með neinum hætti sýnt fram á að það hafi verið meira en ári fyrir tilkynningu til þess. Krefst M því fullra bóta úr slysátryggingu ökumanns og eiganda A.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að mikil óreiða sé um tímasetningu slyssins og telji V ósannað hvort, hvernig og hvenær slys hafi átt sér stað. Af læknisfræðilegum gögnum megi ráða að hinn 10. október 2021 hafi M leitað til læknis og í nótu vegna þeirrar komu sé þess getið að M hafi verið á krossara og fengið högg á vinstri lófa. Ekki komi fram hvenær meint slys hafi átt sér stað eða með hvaða hætti. Hafi M þá ekki verið greindur með brot í bátsbeini á þeim tíma. Hafi M í kjölfarið átt nokkrar komur á sjúkrahús, en allar vegna óskyldra atriða. Það sé ekki fyrr en í mars/apríl 2022 sem fram komi í sjúkragögnum að M hafi snarhemplað og fengið högg á úlnlið. Hafi þá greinst ótilfært brot á bátsbeini vinstri handar. Engin sýnileg ákoma sé á A og því lítið um gögn sem hleypi stöðum undir frásögn M af atvikum. Framburður hins meinta vitnis X hafi þá ekki komið fram fyrr en þremur árum eftir meint atvik. Vegna komu M til læknis hinn 27. júní 2022 sé ritað í sjúkraskrá að óþægindi M hafi horfið en tekið sig aftur upp þá um vorið þegar M byrjaði aftur í mótorkrossi. Hafi M brotið bátsbein við atvikið fái V ekki séð hvernig það brot hafi fyrst greinst fimm mánuðum eftir meint atvik. Sé því ekki sýnt fram á hvenær slysið hafi átt sér stað, með hvaða hætti og hvaða afleiðingar hafi hlotist af því. Þess utan telji V að tilkynningarfrestur vegna slyssins hafi verið liðinn þegar tilkynning barst því í mars 2024. Fyrri tilkynning, dags. 29. ágúst 2023, þar sem m.a. komi fram að slys M hafi átt sér stað 12. ágúst 2021, en ekki í október það ár, sé haldin þvílíkum annmörkum að hún hafi ekki uppfyllt skilyrði um sannanlega tilkynningu. V telji rétt að miða upphaf tilkynningarfrests við árslok 2021 og hafi hann því verið liðinn er tilkynning barst því.

Álit.

Aðila greinir samkvæmt framansögðu í fyrsta lagi á um það hvort sýnt sé fram á að M hafi hinn 9. október 2021 orðið fyrir slysi sem bótaskyldt sé úr slysatryggingu ökumanns og eiganda A. Hins vegar snýr ágreiningur aðila að því hvort tilkynningarfrestur 1. mgr. 124. gr. laga nr. 30/2004 hafi verið liðinn er V barst krafa hans.

Hvað fyrra atriðið varðar þá liggur fyrir að M leitaði á bráðamóttöku heilsugæslu 10. október 2021, þ.e. daginn eftir slysdag. Í samskiptaseðli vegna þeirrar komu kemur m.a. fram að M hafi verið á krossara, farið ofan í holu og fengið högg á vinstri hendi. Í kjölfarið var tekin röntgenmynd en niðurstaða skoðunar á henni var „get ekki greint augljóst brot. Erfitt að meta m.t.t. vaxtalína“. Var M greindur með tognun á úlnlið. Hinn 31. mars 2022 hafði M samband við heilsugæsluna og kvartaði þá undan því að hann hefði ekki jafnað sig almennilega og ætti erfitt með að nota höndina. Í kjölfar þess var framkvæmd segulómun sem leiddi m.a. í ljós brot á bátsbeini. Í framhaldi þess var M vísað til handaskurðlæknis og hinn 31. janúar 2023 gekkst M undir aðgerð vegna brotsins. Að mati nefndarinnar er ekkert í læknisfræðilegum gögnum sem veldur vafa um það að umrætt beinbrot hafi getað atvikast með þeim hætti og á þeim degi sem byggt er á í málskoti. Er þá lýsing í málskoti í samræmi við þá atvikalýsingu sem fram kom við komu M á heilsugæslu daginn eftir slysið. Eftir því sem nefndin kemst næst er þá einhver hætta á því að brot í bátsbeini sé ranglega greint sem tognun eða sinaskeiðabólga og svo virðist sem greining röntgenmyndar sem tekin var daginn eftir slysið hafi ekki leitt til afdráttarlausrar niðurstöðu, enda virðist sem erfitt hafi verið að ráða úr henni. Er það af öllu framansögðu mat nefndarinnar að nægilega sé sýnt fram á að slys það sem leiddi til brots á bátsbeini í vinstri hönd M hafi atvikast með þeim hætti sem lýst er í málskoti.

Kemur þá til skoðunar hvort M hafi gert kröfu um bætur innan þess frests sem lög kveða á um. Í 1. mgr. 124. gr. laga um vátryggingarsamninga segir að sá sem eigi rétt til bóta samkvæmt slysatryggingu, sjúkratryggingu eða heilsutryggingu glati þeim rétti ef krafa er ekki gerð um bætur innan árs frá því hann fékk vitneskju um þau atvik sem krafan er reist á. Verður að meta ráðrúm tjónþola í þeim efnum í ljósi atvika hverju sinni.

Fyrir liggur að móðir M sendi V hinn 29. ágúst 2023 tilkynningu um umferðarslys M. Voru afleiðingar þess slyss sagðar vera brotið bátsbein í vinstri hönd, en slysdagur var sagður vera hinn 12. ágúst 2021. V sendi í kjölfarið sérstaka fyrirspurn til lögmanns M varðandi það hvort um rétta dagsetningu væri að ræða og verður ekki betur séð en að sá skilningur hafi verið staðfestur. Af sjúkraskrá M má ráða að hann hafi orðið fyrir nokkrum slysum á undanförmum árum og að hann hafi leitað á heilsugæslu þann dag vegna afleiðinga annars slyss. Verður því að telja að um skiljanleg mistök móður hans hafi verið að ræða. Hins vegar verður að fallast á það með V að sú tilkynning sem send var hinn 29. ágúst 2023 hafi ekki fullnægt þeim skilyrðum sem gera verði til tilkynningar um slysið sem M varð fyrir 9. október 2021. Er þá einnig litið til þess að M hefur einnig gert kröfu um bætur vegna annars slyss, sem ekki er til skoðunar nefndarinnar, og því enn mikilvægara en ella að gæta nákvæmni við tjónstilkynningu. Verður því að fallast á rök V í þessum efnum og miða við að krafa um bætur hafi fyrst borist V með matsbeiðni dags. 14. mars 2024 en henni var fylgt eftir með tjónstilkynningu dags. 12. júní 2024.

Kemur þá til skoðunar hvort sú tilkynning hafi verið of seint fram komin. Eins og áður segir gekkst M undir aðgerð hinn 31. janúar 2023. Verður að mati nefndarinnar að ætla tjónþolum nokkurn tíma í kjölfar aðgerðar til að átta sig á því hvort afleiðingar séu varanlegar. Í kjölfar aðgerðarinnar sótti hann þjónustu göngudeildar bæklunarskurðlækninga, m.a. vegna sjúkrapjálfunar. Í nótu vegna komu M á göngudeild hinn 19. maí 2023 kemur m.a. fram að lítið sé að gerast í gróanda, en að læknar vilji „lata reyna á þetta“ og að M eigi að koma í klínískt mat í ágúst til að meta gróanda. Fékk hann þá ýmsar leiðbeiningar og kennslu um æfingar hjá sjúkrapjálfa. Verður að telja að á þessu tíma hafi ekki verið ljóst hvort einkenni M kæmu til með að verða varanleg enda var fyrirhugað endurmat á gróanda í ágúst 2023. Slíkt endurmat fór fram 15. ágúst 2023. Af framangreindu, og með hliðsjón af öllum atvikum þess máls, er það mat nefndarinnar að M hafi ekki verið ljóst um atvik að baki kröfu sinni fyrr en í ágúst 2023, enda var hann til þess tíma undir reglulegu mati lækna sem virðast hafa haft væntingar um frekari bata. Var tilkynningarfrestur 1. gr. 124. gr. laga um vátryggingarsamninga því ekki liðinn er V barst tilkynning um tjón hans hinn 14. mars 2024.

Niðurstaða.

M á rétt á bótum úr slysatryggingu ökumanns og eiganda ökutækisins A hjá V.

Reykjavík, 14. október 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 186/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila: (V1) og (V2)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B).

Skaðabótaábyrgð. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 22. maí janúar 2025, ásamt fylgiskjali.
2. Athugasemdir V2, dags. 4. júní 2025.
3. Athugasemdir V1, dags. 12. júní 2025, ásamt fylgiskjali.

Málsatvik.

Í málskoti byggir M á því að hlutur sem hafi komið frá bifreið B hafi lent á bifreið A sem er í hans eigu og valdið tjóni á henni. Telur M að þetta komi skýrt fram á fyrirliggjandi myndbandi. Krefst M þess að fá tjónið bætt úr ábyrgðartryggingu B hjá V2.

Í athugasemdum frá V2 til nefndarinnar, dags. 4. júní 2025, er kröfu M hafnað. Telur V2 að M hafi ekki tekist að sanna að tjónið á A verði rakið til notkunar B, sbr. 1. mgr. 4. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatrýggingar. Telur V2 að fyrirliggjandi myndband dugi þar ekki til.

Í athugasemdum frá V1 til nefndarinnar, dags. 12. júní 2025, er á því byggt að umrætt myndband tryggi fulla sönnun þess að tjónið á A verði rakið til notkunar B. Telur V1 því að fallast eigi á bótakröfu M hvort heldur sem gengið er út frá því að B hafi verið ekið á umræddan hlut með þeim afleiðingum að hann hafi skotist í A eða hann hafi komið úr A.

Álit.

Eins og komið hefur fram snýr ágreiningur þessa máls að því hvort M hafi tekist að sanna að tjón á A verði rakið til notkunar B, sbr. 1. mgr. 4. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatrýggingar. Nefndin telur að fyrirliggjandi myndband sýni með fullnægjandi hætti að umræddur hlutur hafi lent á A og valdið hinu umdeilda tjóni, vegna notkunar B. M eigi því rétt á að fá tjónið bætt úr ábyrgðartryggingu B.

Niðurstaða.

M á rétt á að fá tjón á bifreiðinni A bætt úr ábyrgðartryggingu B hjá V2.

Reykjavík, 27. ágúst 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 187/2025.

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Sjúklingatrygging.

Nafn vátryggingartaka sjúklingatryggingar (X)

Bótaábyrgð. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 23. maí 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 20. júní 2025, ásamt fylgiskjali.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 30. júní 2025, ásamt fylgiskjali.

Málsatvik.

Í málskoti er málsatvikum lýst þannig að 23. apríl 2022 hafi M gengist undir æðahnútaaðgerð á báðum fótum hjá æðaskurðlækni, þ.e. X. Eftir aðgerðina hafi X ráðlagt henni að ganga fremur en liggja því það væri betra. Í málskoti er síðan m.a. að finna lýsingu á stingandi verk við hægri hæl M í kjölfar aðgerðarinnar sem hafi leitt til þess að hún hitti X aftur í endurkomum 2. maí, 26. júní, 1. september og 15. nóvember 2022. Þrátt fyrir þetta hafi ekki tekist að sýna fram á hvað olli umræddum verkjum. Segist M glíma við þessa verki enn þann dag í dag. Í málskoti er vísað til þess að röntgenmyndataka árið 2023 hafi leitt í ljós taugaskaða og vökvafyllt þykkildi við hæl. Þá er einnig vísað til þess að í samtali M við nafngreindan skurðlækni hafi hann nefnt að honum fyndist athugunarvert hvers vegna æð aftan í kálfa M hafi ekki verið fjarlægð í æðahnútaaðgerðinni hjá X. Upplýsir M að hún hafi ekki fengið skýringu á þessu hjá X. Í málskotinu kemur fram að staða M sé í dag sú að hún geti ekki setið lengi því þá finni hún þrýsting í hnésbótum og niður í kálfa. Þá þurfi hún ætíð að hlífa hægri hæl við göngu og hafi takmakað gönguþol. Vegna framangreinds hafi verið gerð bótakrafa í sjúklingatryggingu sem X hafi verið með hjá V. Þeirri kröfu hafi V hafnað.

M telur sig eiga bótarétt úr sjúklingatryggingu með vísan í 4. tölul. 1. mgr. 2. gr. þágildandi laga nr. 111/2000. Kröfunni til stuðnings er í málskoti m.a. bent á að fyrir liggi læknisvottorð frá taugalækni, dags. 21. mars 2025, þar sem fram komi það mat að fyrir hendi sé taugaskaði hjá M eða frávik sem geta samræmst axonal skaða á n. Saphenous hægra megin. Þessu til frekari stuðnings er í málskoti einnig vísað til fyrirbyggjandi læknaþréfs æðaskurðlæknis sem tekur beinlínis fram að M hafi greinst með skaða á n. Saphenous hægri. Er í málskotinu á því byggt að hugsanlegan vafa í þessu efni beri að túlka M í hag enda standi það heilbrigðisstarfsmönnum nær að sýna fram á að slík einkenni séu ekki fyrir hendi og að þau séu ekki tengd æðahnútaaðgerðinni hjá X. Þessu til viðbótar er á það bent að í fyrirbyggjandi umsögn óháðs sérfræðings sem unnin var fyrir embætti landlæknis komi m.a. fram að það sé niðurstaða taugaleiðnirits að skaði hafi orðið á n.saphenous og ef það sé rétt þá verði að teljast líklegt að það hafi gerst í aðgerðinni. Um sé að ræða þekkta en mjög sjaldgæfa fylgikvilla æðahnútaaðgerða. M telur það því hafið yfir vafa að hún glími við tjón sem hlotist hafi í æðahnútaaðgerðinni og að umrætt tjón sé meira en svo að rétt sé að hún þoli það bótalaust auk þess sem um sé að ræða sjaldgæfan fylgikvilla.

Í athugasemd V, dags. 20. júní 2025, er því hafnað að M eigi rétt á bótum úr sjúklingatryggingu þeirri sem X var með hjá V. Bendir V m.a. á að í rökstuðningi M fyrir bótarétti samkvæmt 4. tölul. 1. mgr. 2. gr. þágildandi laga um sjúklingatryggingu sé m.a. byggt á að tjónið af völdum fylgikvilla aðgerðarinnar sé meira en M þurfi að þola bótalaust. Hafnar V þessu enda sé óljóst hvaða fylgikvilli það nákvæmlega er sem M rekur til aðgerðarinnar. Þá vísar V jafnframt til umsagnar óháðs sérfræðings sem unnin var fyrir embætti Landlæknis en þar segi að verkir vegna taugakvilla séu sjaldgæfir en þekktir fylgikvillar í kjölfar æðahnútaaðgerða. Þá hafi niðurstaða sérfræðingsins verið sú að ekki sé hægt að benda á nein mistök eða vanrækslu við greiningu eða eftirfylgni X. Telur V að umsögn sérfræðingsins feli ekki í sér neina staðfestingu þess að um sé að ræða fylgikvilla sem er meiri en svo að M eigi ekki að þola hann bótalaust.

Í viðbótarathugasemdum M, dags. 30. júní 2025, er m.a. byggt á því að gögn málsins sýni fram á að M hafi hlotið sjaldgæfan fylgikvilla af æðahnútaaðgerðinni í skilningi 4. tölul. 1. mgr. 2. gr. þágildandi laga um sjúklingatryggingu. Þá hafnar M því að það sé óljóst um hvaða fylgikvilla sé að ræða. Vísar M í fyrirbyggjandi álit frá taugalækni, dags. 13. mars 2025, því til stuðnings.

Álit.

Rétt til bóta samkvæmt þágildandi lögum um sjúklingatryggingu eiga, skv. 1. mgr. 1. gr. laganna, sjúklingar sem verða fyrir líkamlegu eða geðrænu tjóni hér á landi í tengslum við rannsókn eða sjúkdómsmeðferð hjá m.a. heilbrigðisstarfsmanni sem starfar sjálfstætt og hefur hlotið löggildingu til starfans. Í 1. mgr. 2. gr. segir að bætur skuli greiða án tillits til þess hvort einhver ber skaðabótaábyrgð samkvæmt reglum skaðabótaréttarins, enda megi að öllum líkindum rekja tjónið til nánar tilgreindra atvika sem tiltekin eru í fjórum tölulíðum. Af gögnum málsins má ráða að krafa M er reist á 4. tölul. 1. mgr. 2. gr. sem er svohljóðandi: „4. Tjón hlýst af meðferð eða rannsókn, þ.m.t. aðgerð, sem ætlað er að greina sjúkdóm og tjónið er af sýkingu eða öðrum fylgikvilla sem er meiri en svo að sanngjarnt sé að sjúklingur þoli það bótalest. Annars vegar skal líta til þess hve tjón er mikið og hins vegar til sjúkdóms og heilsufars sjúklings að öðru leyti. Þá skal taka mið af því hvort algengt er að tjón verði af meðferð eins og þeirri sem sjúklingur gekkst undir og hvort eða að hve miklu leyti gera mátti ráð fyrir að hætta væri á slíku tjóni.“

Eins og að framan greinir hafa af hálfu M verið lögð fram nokkuð ítarleg lækisfræðileg gögn sem M telur sína fram á að framangreind bótaskilyrði séu uppfyllt. V sem hafnar því hins vegar að bótaskilyrðin séu uppfyllt vísar m.a. í fyrirliggjandi umsögn sérfræðings sem unnin var að beiðni embættis landlæknis, máli sínu til stuðnings.

Nefndin hefur komist að þeirri niðurstöðu að M hafi sýnt fram á það með fullnægjandi hætti hún hafi orðið fyrir tjóni af völdum æðahnútaaðgerðarinnar hjá X, sem sé meira en svo að sanngjarnt sé að hún þoli það bótalest. Hún eigi því rétt á að fá tjón sitt bætt með vísan í 4. tölul. 1. mgr. 2. gr. þágildandi laga nr. 111/2000 um sjúklingatryggingu.

Þessari niðurstöðu til frekari stuðnings vísar nefndin m.a. í eftirfarandi upplýsingar sem liggja fyrir í gögnum málsins. Í umsögn óháðs sérfræðings sem unnin var að beiðni embættis landlæknis segir m.a. eftirfarandi: „Hvað varðar skaða á taugum þá er niðurstaða taugaleiðnirits að axonal skaði hafi orðið á n. Saphenus og ef það er rétt þá verður að teljast líklegt að það hafi gerst í aðgerðinni. Skaði á taugum getur orðið við phlebectomi, bæði axonal skaðar og óbeinir skaðar sem valda taugaeinkennum svo sem verkjum og dofa. Þetta eru þekkir en mjög sjaldgæfir fylgikvillar æðahnútaaðgerða.“ Þá liggur fyrir í málinu vottorð frá taugalækni, dags. 21. mars 2025, þar sem segir: „Það vottast hér með að M hefur endurtekið verið skoðuð og metin af taugalæknum vegna afleiðinga af æðahnútaaðgerð sem framkvæmd var í apríl 2022. Hún hefur þannig í þriggja (27.6.23, 30.9.24 og 13.3.2025) farið í taugarit hjá tveimur taugalæknum. Öll þessi rit hafa sýnt fram á frávík sem geta samræmst axonal skaða á n.saphenus hægra megin. Þessi niðurstaða samræmist jafnframt klínískum skoðunum þar sem sýnt hefur verið fram á skert skyn á ítaugunarsvæði viðkomandi taugar. Þessi niðurstaða kemur jafnframt skýrt fram í nótum undirritaðs 25.8.2023.“ Að lokum bendir nefndin á að eftirfarandi færslu frá sama taugalækni, dags. 13. mars 2025 þar sem segir: „Við skoðun í dag er hún vissulega með skerðingu á skyni í ítaugunarsvæði n.saphenus dx. [...]. Álit: Mér virðist á öllu að axonal skemmd hafi orðið á n.saphenus hægra megin. Tel ekki hælsþora geta skýrt megineinkenni hennar. Í ofanálag hefur hún einnig þróað með sér starfræn einkenni. Greiningar: Eftirstöðvar áverka á taug í neðri útlím, T93:4 n.saphenus dx.”

Niðurstaða.

M á rétt á bótum úr sjúklingatryggingu X hjá V.

Reykjavík, 2. september 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 188/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nöfn varnaraðila (V): (V1) og (V2).

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B).

Sakarskipting.

Gögn.

1. Málskot móttakið 23. maí 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V2 dags. 6. júní 2025.
3. Bréf V1 dags. 18. júní 2025 ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirliggjandi lögregluskýrslu dags. 11. maí 2025 varð þann dag árekstur milli A, sem er í eigu M en dóttir hans, X, ók umrætt sinn, og B við hringtorg á Vesturlandsvegi við Korpúlfsstaðaveg. X lýsti atvikum svo að hún hefði ekið eftir Vesturlandsvegi í vesturátt og farið inn á hringtorgið á ytri akrein. Hún hafi ekið fram hjá vegamótunum í átt til Grafarvogs og því ætlað að taka heilan hring um hringtorgið. Hafi hún litið í hliðarspegil og talið að innri akreinin væri auð. Skyndilega hafi B komið af innri akrein og ekið utan í vinstri hlið A. Ökumaður B lýsti atvikum svo að hann hefði verið að aka vestur Vesturlandsveg og hafi verið á innri akrein hringtorgsins. Hann hafi þá verið að aka út úr hringtorginu þegar A hefði verið ekið í veg fyrir hann á ytri akrein. Meðfylgjandi málskoti er þá myndband úr mælaborðsmýndavél A.

Ágreiningi um sakarskiptingu var vísað til Tjónanefndar vátryggingafélaganna sem komst að þeirri niðurstöðu að ökumaður A, sem hefði borið að veita umferð af innri akrein forgang við akstur út af hringtorginu, bæri alla sök á árekstri bifreiðanna.

M fellir sig ekki við þau málalok og í málskoti kemur fram að B hafi verið ekið á eftir A inn í hringtorgið. Af fyrirliggjandi myndbandi verði þá ekki séð að ökumaður B hafi reynt að afstýra árekstri með nokkrum hætti. Þá verði ekki séð að hann hafi gefið stefnumerki til marks um þá fyrirætlan sína að aka út úr hringtorginu né að hann hafi sýnt nægilega aðgát við akstur út af hringtorginu.

Í bréfi V1, sem á tjónsdegi var vátryggjandi A, til nefndarinnar, er vísað til atvika málsins, svo og 6. mgr. 19. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 og athugasemda M.

V2, sem á tjónsdegi var vátryggjandi B, tekur í bréfi sínu undir niðurstöðu tjónanefndar og telur ökumann A bera alla sök á umræddum árekstri. Af fyrirliggjandi gögnum sé ekki hægt að slá því föstu að ökumaður B hafi ekki gefið stefnumerki. Né verði fullyrt af þeim að ökumaður B hafi með öðrum hætti hagað akstri sínum svo að leiða eigi til þess að hann beri einhverja ábyrgð á umræddu atviki. Af því verði M að bera hallann.

Álit.

Samkvæmt 6. mgr. 19. gr. umferðarlaga skal ökumaður á ytri hring veita þeim sem ekur á innri hring forgang út úr torginu. Óumdeilt er að A hafi verið ekið eftir ytri akrein hringtorgsins og B þeirri innri í aðdraganda áreksturs og samkvæmt framangreindu hvíldi skýr skylda á X að veita B forgang.

Þar sem svo háttar til hvílir það á M að sýna fram á að háttsemi ökumanns B í aðdraganda áreksturs hafi verið slík að rétt sé að hann beri einnig sök á umræddum árekstri. Af málskoti og tjónstilkynningu M til V1, dags. 12. maí 2025, má ráða að M telji ýmislegt athugavert við aksturslag ökumanns B. Þannig virðist byggt á því að B hafi verið ekið á of miklum hraða, og að hann hafi verið á „svífandi ferð.“ Aðspurður sagði ökumaður B lögreglu að hann hefði ekið á sama hraða og umferðin á veginum. Af fyrirliggjandi myndbandi má þá greina að A var ekið á 60-70 km/klst. í aðdraganda árekstursins og á 30-40 km/klst eftir að inn á hringtorgið var komið. Þó af fyrrgreindu myndbandi virðist mega greina að B hafi verið ekið nokkru hraðar en A verður ekki dregin sú ályktun af því að ökuhraði hennar hafi verið yfir lögmaeltum hámarkshraða eða í ósamræmi við aðstæður á vettvangi. M byggir einnig á því að ökumaður B hafi ekki gefið fyrirhugaða akstursstefnu sína til kynna með stefnumerki, til samræmis við i.-lið 3. mgr. 33. gr. umferðarlaga. Í fyrirliggjandi lögregluskýrslu er ekki fjallað um þetta atriði og af fyrirliggjandi myndbandi, þar sem hægri framhlið B bregður aðeins fyrir í örstutta stund, verður ekki fullyrt um það hvort stefnumerki hafi verið gefið eður ei. Byggir M þá á því að ökumaður B hafi ekki

sýnt af sér þá aðgát sem krefjast megi af ökumönnum skv. 1. mgr. 19. gr. umferðarlaga. Í ljósi framangreindrar umfjöllunar svo og þeirrar skýru skyldu sem hvíldi á X um að veita B forgang umrætt sinn verður ekki talið sýnt að um aðgátarleysi af hálfu ökumanns B hafi verið að ræða.

M verður að bera hallann af sönnunarskorti um framangreint og er því ekki sýnt fram að B beri hluta sakar á umræddum árekstri.

Niðurstaða.

Ökumaður A ber alla sök á umræddum árekstri.

Reykjavík, 27. ágúst 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 189/2025.

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Sjúklingatrygging.

Nafn váttryggingartaka sjúklingatryggingar (X)

Bótaábyrgð. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 26. maí 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 18. júní 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi hinn 7. mars 2024 gengist undir brjóstaminnkunaraðgerð hjá X. Eftir vöknun hafi brátt komið í ljós að hægri geirvarta M hafi ekki tekið við sér sem skyldi og hafi henni verið tilkynnt að fjarlægja þurfti geirvörtuna. Síðar sama dag hafi M verið tekin til aðgerðar á ný. Þá hafi hins vegar verið ákveðið að fjarlægja ekki geirvörtuna þar sem hún hafi tekið aðeins við sér. Síðan er í málskotinu að finna ítarlega umfjöllun um eftirmeðferð og vandamál M tengd aðgerðinni. Kemur þar fram að M telur sig eiga bótarétt af þeim völdum. Er í því sambandi vísað í 1. og 4. tölul. 1. mgr. 2. gr. þágildandi laga nr. 111/2000 um sjúklingatryggingu. Telur M að það liggi fyrir að hægt hefði verið að komast hjá tjóni hennar hefði meðferð á einkennum hennar verið hagað með fullnægjandi hætti en ekki að miklu leyti í gegnum óformlegar skeytasendingar og eftirlit á heimili M. Hafi M treyst því að viðkomandi læknir sem sérfræðingur á sínu sviði myndi haga eftirfylgni aðgerðarinnar af fagmennsku og gæta hagnuna M og heilsu í hvívetna. Það hafi hins vegar ekki reynst raunin sem M telur að leiða eigi til bótaskyldu með vísan í 1. tölul. 2. gr. laga nr. 111/2000. Þá byggir M einnig á því að fyrir hendi sé bótaskylda skv. 4. tölul. 1. mgr. 2. gr sömu laga. Í því sambandi bendir M á að í hennar tilviki sé um að ræða afar sjaldgæfan fylgikvilla brjóstaminnkunar enda hafi þurft að fjarlægja geirvörtuna í kjölfar aðgerðarinnar sem hafi valdið alvarlegri sýkingu. Telur M því að fylgikvillinn hafi verið það alvarlegur að hún eigi ekki að þola hann bótalaust. Vísar M m.a. í fræðiskrif máli sínu til stuðnings.

Í athugasemdum V til nefndarinnar, dags. 18. júní 2025, er framangreindri röksemdafærslu M hafnað. Bendir V m.a. á að samkvæmt upplýsingum frá váttryggingartaka hafi aðgerðin gengið vel og hafi M verið sett á sýklalyf í kjölfar hennar. Þá er því einnig hafnað að um hafi verið að ræða vanrækslu í kjölfar aðgerðarinnar. Þvert á móti hafi M haft mikið aðgengi að váttryggingartaka. Telur V því að gögn málsins bendi ekki til annars en að meðferð M hafi verið hagað eins vel og unnt var og í samræmi við þekkingu og reynslu á viðkomandi sviði sbr. 1. tölu. 2. gr. laga nr. 111/2000 um sjúklingatryggingu. Þá bendir V á að brjóstaminnkun sé algeng aðgerð og að drep í og við geirvörtu sé þekktur fylgikvilli slíkra aðgerða. Hafi M verið greint frá því að þessi fylgikvilli gæti komið upp og hafi hún undirritað samþykki þess efnis að hún hafi fengið og skilið þær upplýsingar. Tíðni slíkra fylgikvilla sé allt að 10%. Fylgikvilli sá sem af aðgerðinni hlaut sé því vel þekktur þó hann sé fátíður og erfitt að fullyrða hvort aðgerð sem framkvæmd hefði verið fyrr hefði breytt gangi mála. Telur V því að ekki sé fyrir hendi bótaréttur á grundvelli 4. tölu. 2. gr. laga nr. 111/2000 um sjúklingatryggingu.

Álit.

Rétt til bóta samkvæmt þágildandi lögum um sjúklingatryggingu eiga, skv. 1. mgr. 1. gr. laganna, sjúklingar sem verða fyrir líkamlegu eða geðrænu tjóni hér á landi í tengslum við rannsókn eða sjúkdómsmeðferð hjá m.a. heilbrigðisstarfsmanni sem starfar sjálfstætt og hefur hlotið löggildingu til starfans. Í 1. mgr. 2. gr. segir að bætur skuli greiða án tillits til þess hvort einhver ber skaðabótaábyrgð samkvæmt reglum skaðabótaréttarins, enda megi að öllum líkindum rekja tjónið til nánar tilgreindra atvika sem tiltekin eru í fjórum tölulíðum. Af gögnum málsins má ráða að krafa M er reist á 1. og 4. tölul. 1. mgr. 2. gr. sem eru svohljóðandi: „1. Ætla má að komast hefði mátt hjá tjóni ef rannsókn eða meðferð við þær aðstæður sem um ræðir hefði verið hagað eins vel og unnt hefði verið og í samræmi við þekkingu og reynslu á viðkomandi sviði. ... 4. Tjón hlýst af meðferð eða rannsókn, þ.m.t. aðgerð, sem ætlað er að greina sjúkdóm og tjónið er af sýkingu eða öðrum fylgikvilla sem er meiri en svo að sanngjarnt sé að sjúklingur þoli það bótalaust. Annars vegar skal líta til þess hve tjón er mikið og hins vegar til sjúkdóms og heilsufars sjúklings að öðru leyti. Þá skal taka mið af því hvort algengt er að tjón verði af meðferð eins og þeirri sem sjúklingur gekkst undir og hvort eða að hve miklu leyti gera mátti ráð fyrir að hætta væri á slíku tjóni.“

Í málinu skortir nokkuð á að fyrir hendi séu læknisfræðileg gögn sem stutt geta framangreinda röksemdafærslu M fyrir bótarétti hennar úr sjúklingatryggingu. Ef frá eru talin læknisfræðileg gögn sem stafa frá FSA, og tilvísun í fræðileg skrif, liggja ekki fyrir nein þau sérfræðilegu gögn sem stutt gætu málatilbúnað M. Málatilbúnaður aðila er því að verulegu leyti byggður á frásögn M af læknis meðferðinni og afleiðingum hennar og upplýsingum sem stafa frá vátryggingartaka.

Þó sönnunarkröfur til tjónþola séu vægari en ella þegar kemur að sjúklingatryggingu er það samt sem áður M sem ber sönnunarbyrði þess að tjón sé „að öllum líkindum“ að rekja til þeirra atvika sem tilgreind eru í 1. eða 4. tölul. 1. mgr. 2. gr. laga um sjúklingatryggingu. Af framansögðu er það mat nefndarinnar að nokkuð skorti á að sýnt sé fram á það með fullnægjandi læknisfræðilegum gögnum að skilyrði bótaskyldu séu uppfyllt. Er því, eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni, óhjákvæmilegt að hafna kröfu M.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr sjúklingatryggingu X hjá V.

Reykjavík, 12. ágúst 2025.

rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 190/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Sjúklingatrygging.****Nafn vátryggingartaka sjúklingatryggingar (X): (X1) og (X2).****Bótaábyrgð. Sönnun.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 23. maí 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 24. júní 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi hinn 14. júlí 2023 leitað á tannlæknastofuna Y til tannlæknisins A, sem tryggt er hjá V í gegnum félagið X1, í rótarfyllingu. Tveimur dögum eftir rótarfyllinguna hringdi M á stofuna vegna slæmra verkja eftir aðgerðina. Var henni ávísað sýklalyfjum í gegnum síma. Þann 18. júlí 2023 hringdi M aftur á stofuna vegna áframhaldandi verkja og fékk þá tíma hjá tannlækninum B, sem vinnur einnig hjá Y og tryggt er hjá V í gegnum félagið X2. Upplýsti B M um að verkirnir væru náttúruleg viðbrögð líkamans við aðgerðinni og að hún þyrfti að bíða eftir því að lyfin virkuðu. Vegna þráláttra verkja leitaði M sama dag á bráðamóttöku LSH þar sem myndrannsóknir sýndu sýkingu í eða við rótarfylltu tönnina. Var henni vísað aftur á Y til þess að láta hreinsa sýkinguna. M fékk samdægurs tíma hjá annarri tannlæknastofu sem staðfesti að sýking væri til staðar og vísaði henni aftur á stofu Y. Hringdi M til Y þann 19. júlí og fékk að tala við tannlækninn B sem upplýsti M um að ekki væri um sýkingu að ræða, heldur viðbrögð líkamans við rótarfyllingunni. Fékk M ávísað nýjum sýklalyfjum en B neitaði að skoða M betur. M fékk ofnæmisviðbrögð við nýju sýklalyfjunum og reyndi að ná í B án árangurs. Leitaði M því aftur á bráðadeild LSH þar sem hún var tekin af lyfjunum. B fór síðar í sumarfrí án þess að heyra í M. Þann 1. ágúst 2023 leitaði M á enn eina tannlæknastofuna og hitti þar tannlækni sem tjáði M í kjölfar myndgreiningar að myndast hefði ígerð og töluverð beineyðing í kringum rötarenda tannarinnar. Hafði sá tannlæknir samband við A símleiðis sem sagðist ætla að hafa samband við M bráðlega varðandi að fjarlægja rötufyllinguna. Leitaði M áfram á LSH til að fá sýklalyf í æð. Þann 4. ágúst 2023 var tekin ákvörðun á LSH um að fjarlægja tönnina þar sem sýkingin hafði versnað gríðarlega. Var sú aðgerð framkvæmd af kjálkaskurðlækni. Í aðgerðarlýsingu hans er talað um töluverða beineyðingu vegna sýkingar. Vegna þessa hefur M gert kröfu um bætur úr sjúklingatryggingu tannlæknanna A og B á grundvelli þess að ekki hafi verið staðið rétt að læknis meðferð, sbr. 1. tölul. 2. gr. og/eða að um sé að ræða fylgikvilla meðferðar sem ósannjarnt sé að hún þoli bótalaust, sbr. 4. tölul. 2. gr. Þágildandi laga um sjúklingatryggingu nr. 111/2000. Af hálfu V hefur bótaskyldu verið hafnað úr sjúklingatryggingu A og B. Hvað 1. tölul. 2. gr. varðar, telur M í fyrsta lagi að mistök hafi verið gerð við rótarfyllingu sem A framkvæmdi þann 14. júlí 2023. Í öðru lagi byggir M á því að um hafi verið að ræða vanrækslu bæði A og B á eftirfylgni í kjölfar rótarfyllingarinnar. Þrátt fyrir tilvísanir tveggja tannlæknastofa og lækna LSH, hafi A ekkert aðhafst frekar en að gefa M sýklalyf. Tannlæknir sem M leitaði til staðfestir að um skort á eftirfylgni hefði verið að ræða eftir að sýking blossaði upp. Byggir M einnig á því að 4. tölul. 2. gr. eigi við í hennar tilfalli. Staða M í dag sé sú að hún glími enn við verki, dofa og bólgur í munni. Hún hafi þurft að fá sýklalyf í æð um langt skeið og síðar sýklalyf í töfluformi í u.þ.b. fjóra mánuði. Þá hafi M fengið góm með gervitönn í stað þeirrar sem var fjarlægð. Af ummælum A sjálfur sé um að ræða sjaldgæft tilefni sem aðeins 3-5% sjúklinga greinast með í kjölfar rótarfyllingar. Enn fremur enda 0.2% slíkra tilfella í alvarlegri sýkingu þar sem gefa þarf sýklalyf í æð inni á spítala. Verði því að telja að um sé að ræða gríðarlega sjaldgæft tilfalli þar sem M hafi hlotið alvarlega sýkingu í kjölfar meðferðar sinnar.

V hefur hafnað bótaskyldu úr sjúklingatryggingu tannlæknanna A og B og telur að frásögn M eigi sér litla stoð í sjúkraskrárfærslum og finnst V hæpið að læknir hafi tjáð M hvernig ætti að haga tannlækningameðferðinni eða að eftirfylgni í kjölfar rótarfyllingarinnar hafi verið ábótavant. Hvað varðar eftirfylgni meðferðar hjá A og B, hafnar V alfarið því að A og B hafi ekki brugðist við kvörtunum hennar. Við yfirferð á sjúkranótum sé ljóst að brugðist var þegar í stað við kvörtunum M. Öll sjúkragögn bendi til þess að um sé að ræða „flare-up“ sýkingu sem sé þekktur fylgikvilli rótarfyllinga. Eðlilegt sé að brugðist sé við sýkingu með því að skrifa upp á sýklalyf. Hætti M að taka inn þau sýklalyf sem henni var ávísað vegna ofnæmisviðbragða og báru því ávísað sýklalyf ekki árangur en málgögn bendi þó til

Þess að rétt hafi verið að biðja og sjá hvort þau hefðu áhrif. Það hafi ekki verið fyrr en löngu síðar, eftir að M hætti að sækja meðferð til A og B, sem ljóst var að sýklalyfjameðferðin hafi ekki borið árangur. Hafnar V því einnig sem ósönnuðu að hreinsunarferli við rótþýllinguna hafi verið ófullnægjandi. Það sé með öllu ósannað að nokkuð hafi verið ábótavant hvað varði þá lækni meðferð sem A veitti M. Hvað 4. tölul. 2. gr. varðar þá þarf fylgikvilli bæði að vera alvarlegur í samanburði við veikindi sjúklings og tiltölulega sjaldgæfur. Ljóst sé að tíðni þessa fylgikvilla sé mun algengari en tryggingin ná til. Telur V að málsgögn sýni ekki fram á að eftirmálar sýkingarinnar hafi leitt af sér nokkurt varanlegt heilsutjón fyrir M, né að sýkingin hafi haft svo alvarlegar afleiðingar að ósanngjarnt sé að M skuli þola bótalaust. Allar líkur séu á að einkenni hennar í dag gangi til baka.

Álit.

Ágreiningur er uppi um það hvort sýnt sé fram á að M hafi orðið fyrir líkamstjóni sem fellur undir 1. eða 4. tölul. 2. gr. þágildandi laga nr. 111/2000 um sjúklingatryggingu. Í 2. gr. laganna eru tilgreind þau skilyrði sem uppfylla þarf til að réttur til bóta stofnist úr sjúklingatryggingu. Í 1. tölul. 2. gr. kemur fram að greiða skuli bætur án tillits til þess hvort einhver beri skaðabótaábyrgð samkvæmt reglum skaðabótaréttarins, enda megi að öllum líkindum rekja tjónið til þess að komast hefði mátt hjá því ef rannsókn eða meðferð hefði verið hagað eins vel og unnt var og í samræmi við þekkingu og reynslu á viðkomandi sviði. Í 4. tölul. er fjallað um tjón af völdum sýkingar eða annars fylgikvilla meðferðar sem er meiri en svo að sanngjarnt sé að sjúklingur þoli það bótalaust. Metið skal hve mikið tjónið er, heilsufar sjúklings að öðru leyti og hversu algengt er að tjón verði af meðferð eins og þeirri sem sjúklingur gekkst undir.

Hvað 1. tölul. 2. gr. varðar verður ekki ráðið af málsgögnum að sýnt sé fram á að meðferð eða eftirfylgni tannlæknanna A eða B hafi verið áfátt með þeim hætti að komast hefði mátt hjá tjóni. Af lækni- og fræðilegum gögnum verður ráðið að M var með pensilínofnæmi og að bakterían sem olli sýkingunni svaraði ekki þeim sýklalyfjum sem hún fékk. Þá er í gögnum áréttað að „flare-up“ eftir rötartýllingunni er þekktur fylgikvilli og almennt talið rétt að bregðast við slíkum einkennum með sýklalyfjameðferð. Þá verður einnig ekki ráðið af gögnum að framkvæmd rötartýllingarinnar hjá A hafi verið áfátt eða að mistök hafi orðið við sjálfa aðgerðina. Eru skilyrði bótaskyldu samkvæmt 1. tölul. því ekki uppfyllt.

Samkvæmt 4. tölul. 2. gr. ber hins vegar að meta hvort tjón M sé það alvarlegt og sjaldgæft að ósanngjarnt sé að hún þoli það bótalaust. Af gögnum málsins verður ráðið að M fékk alvarlega sýkingu í kjölfar rötartýllingar á tönn 12 sem leiddi til ígerðar og verulegrar beineyðingar. Í greinargerð B til landlæknis, dags. 8. desember 2023, kemur fram að einungis 0,2% flare-up tilfella þróast yfir í alvarlega sýkingu sem krefst sýklalyfja í æð. Telst því um sjaldgæfan fylgikvilli aðgerðar að ræða. Af gögnum verður jafnframt ráðið að sýkingin var þrálát og krafðist ítrekaðrar meðferðar á LSH, sýklalyfja í æð og að lokum brotnáms tannarinnar. Þá liggur fyrir samkvæmt vottorði tannlæknis með meðhöndlað hefur M, dags. 8. apríl 2025, að sýkingin hafði áhrif á tönn 11 sem þurfti að rótþýlla. Af sömu ástæðum var ekki unnt að koma fyrir tannplanta og krónu á svæði tannar 12 og varð því að smíða brú. Um er að ræða meiri og alvarlegri afleiðingar en það sem vænta má eftir rótþýllingunni. Að mati nefndarinnar er hér um fylgikvilli að ræða sem er meiri en svo að sanngjarnt sé að M þoli bótalaust. Að mati nefndarinnar eru því skilyrði 4. tölul. 2. gr. þágildandi laga nr. 111/2000 uppfyllt og ber að greiða M bætur úr sjúklingatryggingu tannlæknisins A (X1) vegna tjóns sem rekja má til sýkingarinnar í kjölfar rötartýllingar.

Niðurstaða.

M á rétt á bótum úr sjúklingatryggingu X1 hjá V.

Reykjavík, 2. desember 2025
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 192/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Slysátrygging launþega.

Nafn vátryggingartaka (X)

Sönnun tjónsatviks.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 23. maí 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 1. júlí 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 14. júlí 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi, hinn 30. maí 2023, orðið fyrir slysi við störf sín hjá X. Atvik hafi verið þau að M, sem var að vinna við þrif, hafi verið að tæma þvottavél. Hafi hún sett kerru, sem notuð hafi verið til þess að ferja þvott, undir vélina og byrjað að tæma hana. Vegna takmarkaðs vinnupláss hafi M flækst í kerrunni í sömu mund og hún var að toga þungan og blautan þvott úr vélinni. Við það hafi hún fengið rykk á báða handleggi. Næstu tvo, þrjá daga eftir slysið hafi M verið í vaktafri en hafi verið mjög verkjuð og tekið sterk verkjalyf. Þremur dögum eftir slysið hafi M tilkynnt um slysið í móttöku hótelsins og starfsmaður þar tilkynnt yfirmönnum um það. M hafi svo harkað af sér en leitað til læknis í Póllandi í ágúst 2023. Komi fram í nótu vegna þeirrar komu að M hafi orðið fyrir slysáverka á vinstri öxl við vinnu. Hafi M verið ávísað verkjalyfjum, m.a. í sprautuformi. Hafi M í kjölfarið leitað ítreakað til læknis þar ytra en einnig hafi hún leitað á heilsugæslu hérlandis hinn 28. september 2023. Hafi hún þá fengið uppáskrifuð verkjalyf en þar sem þau virkuðu ekki sem skyldi hafi M verið vísað til bæklunarlæknis sem hún hitti hinn 22. febrúar 2024. Hafi niðurstaða skoðunar verið sú að M væri með mjög slæma traumatíska rifu á vinstri öxl og gekkst hún undir aðgerð vegna þess hinn 20. mars 2024. Aðgerðin hafi hins vegar ekki tekist sem skyldi og búi M enn við mikla verki í öxlinni auk hreyfiskerðingar. Ekkert í sjúkrasögu M bendi til þess að hún hafi átt við slík einkenni að stríða fyrir slysið. V hafi verið tilkynnt um slys M með bréfi dags. 16. maí 2024 en V hafnað bótaskyldu með bréfi dags. 24. maí 2024. Hafi fjórar yfirlýsingar samstarfsfólks M sem staðfesti að slys M hafi átt sér stað verið sendar V ásamt beiðni um að það endurskoðaði afstöðu sína. Með bréfi V hinn 22. maí 2025 hafi V hins vegar áréttað fyrri afstöðu sína á grundvelli þess að það telji ósannað að slys hafi átt sér stað. Vísi V m.a. til þess að M hafi ekki leitað til læknis hér á landi fyrr en 28. september 2023 og að í nótu vegna þeirrar komu sé ekki fjallað um slysið. Hvað þetta varði sé rétt að geta þess að M tali hvorki ensku né íslensku og því hafi upplýsingar um atvikið líklega ekki komist til skila. Þá hafi M jafnframt verið búin að leita læknisaðstoðar í Póllandi, og í nótu vegna fyrstu komu hennar til læknis þar komi fram að um vinnutengd meiðsli sé að ræða. Þá sé getið um slysið í öðrum læknisfræðilegum gögnum en auk læknismeðferðar hafi M verið til meðferðar sjúkrapjálfa í báðum löndum. Er þá vísað til yfirlýsinga samstarfsfólks M, en þær bendi m.a. til ófullnægjandi viðbragða X í kjölfar slyssins, en X hafi sannanlega fengið vitneskju um að það hafi átt sér stað. Telji M því af öllu framangreindu fullsannað að hún hafi orðið fyrir vinnuslysi og að orsakatengsl séu milli þess og þeirra einkenna sem hún búi við í dag.

Í bréfi V til nefndarinnar er lýst þeirri afstöðu að ósannað sé að slys hafi átt sér stað. Samkvæmt upplýsingum frá X hafi X aldrei borist tilkynning um meint slys og samkvæmt tímaskráningarskýrslu hafi M ekki verið frá vinnu á umræddum tíma. Fyrsta koma M til læknis vegna einkenna sem hún reki til slyssins hafi verið 28. september 2023 og í þeirri komu hafi ekki verið minnst á slys sem orsök einkennanna. Það hafi fyrst verið hinn 22. febrúar 2024, sem minnst hafi verið á að verkir sem M þjáðist af væru vegna áverka í vinnu. M hafi þá lagt fram yfirlýsingar samstarfsfólks, þar sem fram komi m.a. að komið hafi verið að M grátandi í þvottahúsinu strax eftir slysið og að yfirmönnum hafi verið tilkynnt um það nokkrum dögum síðar. V telur að framangreindar yfirlýsingar hafi takmarkað sönnunargildi, einnig þar sem þær hafi fyrst komið fram tæpum tveimur árum eftir meint slys M.

Í viðbótarathugasemdum M er áréttað að samkvæmt framlögðum yfirlýsingum samstarfsfólks M hafi yfirmönnum hjá X verið kunnugt um slysið og hvernig það hafi átt sér stað. Sú staðhæfing V að M hafi

ekki verið frá vinnu sé þá ekki studd neinum gögnum og því ósönnuð. Þess utan komi skýrt fram að M hafi, fyrstu mánuðina eftir slysið, reynt að harka af sér og meðhöndla sig með verkjalyfjum. Segi það því ekkert um hvort slys hafi átt sér stað þó ekki hafi komið til veikindaforfalla strax í kjölfar þess. M hafi þá sannanlega minnst á slysið við lækni í Póllandi, sbr. komunótu dags. 9. ágúst 2023, rúmum tveimur mánuðum eftir slysið. Hvað varði gildi framlagðra yfirlýsinga samstarfsfólks M þá séu þær allar í innbyrðis samræmi og skipti ekki máli hvenær þær hafi komið fram enda hafi ekki reynst nauðsynlegt að afla þeirra fyrr en í kjölfar höfnunar V á því að slysið hefði átt sér stað. Er þá áréttað að M tali hvorki íslensku né ensku og hafi því þurft að reiða sig á samstarfsfólk og yfirmenn um að rétt væri staðið að tilkynningu slyssins. Þegar um erlent starfsfólk sé að ræða hvíli að jafnaði ríkar skyldur á vinnuveitendum til að taka tilliti til aðstæðna þess og er vísað til dómafordæma því til stuðnings.

Álit.

Aðila greinir samkvæmt framansögðu á um hvort sýnt sé að einkenni M megi rekja til atviks sem falli undir slyshugtak vátryggingaréttar. Almennar sönnunarreglur í vátryggingarétti leiða til þess að það hvílir á tjónþola, þ.e. M, að sýna fram á að svo sé.

Í gögnum málsins er ekki að finna neina atvikalýsingu, s.s. í tilkynningu til Sjúkratrygginga eða V, sem staðfest er af vinnuveitanda, þ.e. X. Af gögnum málsins má þá ráða að M hafi fyrst leitað læknis, í Póllandi, hinn 9. ágúst 2023, og kemur fram í enskri þýðingu sjúkraskrár um þá komu að um sé að ræða vinnutengd meiðsli. Er því getið um atvikið sem slíkt á þeim tíma. Þegar M leitaði fyrst læknis á heilsugæslu á Íslandi, hinn 28. september 2023, var umrædds atviks ekki getið en jafnframt kemur fram í nótu vegna þeirrar komu að M tali enga ensku en að sambýlismaður hennar túlki fyrir hana. Síðari tíma sjúkragögn, s.s. læknaþrætt dags. 22. febrúar 2024, þar sem fram kemur að M sé með mjög slæma „traumatíska rifu á vinstri öxl“ benda þá til þess að áverka hennar sé að rekja til einhvers konar slyss þó þau sýni ekki fram á tímasetningu þess eða atvik að baki slysinu.

Nefndin metur frásögn M af því að hún hafi fyrst um sinn reynt að harka af sér með töku verkjalyfja og því ekki leitað læknis fyrr en hún var í Póllandi rúmum tveimur mánuðum eftir umrætt atvik, þ.e. hinn 9. ágúst 2023, trúverðuga. Í bréfi V kemur fram að samkvæmt X hafi M ekki misst úr vinnu vegna áverka sinna en sú staðhæfing er ekki studd neinum gögnum, s.s. vakta- eða tímaskráningarskýrslum, né liggur nein sjálfstæð yfirlýsing X fyrir nefndinni.

Fyrir liggja vitniburðir fjögurra þáverandi samstarfsmanna M. Engin vitni urðu að umræddu atviki en samkvæmt yfirlýsingum A og B komu þau að M grátandi í þvottahúsinu. Aðspurð hvað hefði gerst hafi hún sagt þeim að hún hafi verið að taka blautan þvott úr þvottavél þegar hún rakst á körfu í þvottahúsinu og fékk við það verk í axlirnar. Á næstu dögum hafi M ítrekað lýst því að hún ætti í erfiðleikum með svefn vegna einkenna sinna og hafi A og B gefið M verkjalyf eftir að hún kláraði eigin birgðir af verkjalyfjum. Yfirlýsing þriðja aðilans, C, er á þann veg að hún muni vel þegar M varð fyrir umræddum meiðslum, og að upphaflega hafi þær M talið að einkenni hennar mundu líða hjá. Sú hafi ekki orðið raunin og hafi M m.a. beðið C að fylgja sér til læknis. Það hafi þó tekið töluverðan tíma að fá rétta greiningu og meðferð. Fjórdi yfirlýsingin, sem er afar ítarleg, er frá D sem hóf störf hjá X í byrjun júní, þ.e. nokkrum dögum eftir umrætt atvik. Þegar hann hóf störf hafi honum verið tjáð að M hefði kvartað undan áverkum vegna slyss í nokkra daga og hafi hann veitt því athygli að ástand hennar versnaði og hafði margvísleg áhrif á líf hennar og störf. Þar sem M hafi hvorki talað íslensku né ensku hafi hún beðið D um aðstoð og hann hafi í kjölfarið tilkynnt um atvikið til yfirmanna og nafngreinir D tvo aðila sem hann hafi látið vita af alvarlegum einkennum M vegna vinnuslyss. Hafi D rætt við þessa aðila sama dag og hann hóf störf og hafi þeim því verið vel kunnugt um málið og þá slysaþættu sem fólst í aðstæðum í þvottahúsinu. Í september 2023 hafi annar yfirmannanna sem D ræddi við aðstoðað M við að panta tíma hjá lækni. Hafi M þá harkað af sér og sinnt vinnu þrátt fyrir ástand sitt.

Nefndin telur framangreindar yfirlýsingar trúverðugar og hefur ekkert verið lagt fram af hálfu V sem hnekkir þeim en eins og áður segir liggur engin sjálfstæð yfirlýsing X eða yfirmanna þar fyrir nefndinni. Telur nefndin jafnframt að umræddar yfirlýsingar sýni fram á að M hafi orðið fyrir meiðslum í maí 2023 og að einkenni hennar í kjölfar þess hafi verið viðvarandi. Umræddar yfirlýsingar svo og frásögn af atvikum í málskoti benda þá til þess að um slys í skilningi viðeigandi vátryggingarskilmála hafi verið að ræða en raunar er því ekki sérstaklega mótmælt af hálfu V.

Af öllu framangreindu er það því mat nefndarinnar að M hafi orðið fyrir slysi í skilningi vátryggingaréttar hinn 30. maí 2023.

Niðurstaða.

M á rétt til bóta úr slysatryggingu launþega X hjá V.

Reykjavík, 22. september 2025.

rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 193/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Húseigendatrygging.****Gildissvið vátryggingar. Óveðurstjón. Sönnun.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 24. maí 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags 13. júní 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 30. júní 2025.

Málsatvik.

Í málskoti er á því byggt að mikið tjón hafi orðið á fasteign M í óveðri daganna 5. og 6. febrúar 2025 og að óumdeilt sé að þá hafi þakplötur losnað og rakablettir/sprungur myndast í lofti í stofu og herbergjum fasteignarinnar. Einnig hafi úthurð og/eða útidyrakarmur á baðherbergi gengið til með þeim afleiðingum að vatn hafi lekið inn um hana og undir vínlparket. Þessu til viðbótar hafi þakrennur losnað og festingar brotnað. M var með húseigendatryggingu hjá V. M upplýsir að hann hafi tilkynnt V um tjónið og látið ljósmyndir fylgja með. V hafi hafnað bótaskyldu með tölvupósti 10. febrúar 2025. V hafi þó fallist á að bæta tjónið á þakrennunum.

M mótmælir höfnun V og krefst þess að nefndin úrskurði á þá leið að hann eigi rétt á að fá tjón sitt bætt með vísan í gr. 4.8 í skilmálum fyrir húseigendatryggingu. Telur M óumdeilt að í umrætt sinn hafi verið um að ræða óveður í skilningi þess ákvæðis. Þá liggi jafnframt fyrir að tjón hafi orðið á öðrum nýjum og gömlum fasteignum í sveitarfélaginu. M heldur því einnig fram að fyrirbyggjandi ljósmyndir sýni að vindur hafi rofið þak fasteignarinnar enda hafi þakplötur losnað með þeim afleiðingum að vatn hafi komist inn undir þær og á endanum hafi rakablettir og sprungur myndast í lofti fasteignarinnar, bæði í stofu og herbergjum. M byggir einnig á því að ljósmyndirnar sýni að vindurinn hafi einnig rofið útidyrarahurð á baðherbergi fasteignarinnar sem við það hafi orðið óþétt og vatn komist inn um hana í óveðrinu. Vegna þessa hafi úrkoma sem fylgdi vindinum komist inn um útidyrarahurðina og lekið undir vínlparketið með tilheyrandi tjóni. M telur einnig gagnrýnivert að V hafi hafnað bótaskyldu án þess að láta skoða tjónið. Einnig telur M að það hljóti að vera almennt óumdeilt að verulegt almennt eignatjón hafi orðið vegna óveðursins, einkunn í því sveitarfélagi þar sem fasteign M er staðsett. Bendir M á að í skilmálum fyrir húseigendatryggingu komi fram að V beri að hafa þá staðreynd til hliðsjónar við ákvörðun um bótaskyldu, nokkuð sem ekki virðist hafa verið raunin. Í þessu sambandi er á það bent að það liggi fyrir að aðrir fasteignareigendur í sveitarfélaginu hafi fengið greiddar bætur úr húseigendatryggingu vegna rofs á fasteignum í sama óveðri. Telur M að í því felist mismunur. Að lokum er á það bent að V hafi gefið út tryggingu vegna fasteignar M án þess að gera neinar athugasemdir við ástand hennar. Því geti V ekki komið sér undan ábyrgð með vísan í ósannaðar fullyrðingar um ófullnægjandi ástand fasteignarinnar. Fullyrðir M að tjónið á fasteigninni verði ekki rakið til eðlilegt slits eða einungis útlitsgalla á henni, en það sé eina tilgreinda ábyrgðartakmörkunin samkvæmt skilmálum þeim sem gilda um trygginguna. V geti því ekki borið það fyrir sig að fasteignin hafi ekki verið í nægjanlega góðu standi til að takast á við veðrið enda sé enga slíka heimild að finna í skilmálum auk þess sem V hafi hvorki skoðað eða látið fara fram frekara mat á fasteigninni.

Í athugasemdum V til nefndarinnar, dags 13. júní 2025, kemur fram að ef frá er talið tjón á rennum hafi V hinn 10. mars 2025 hafnað að bæta hið meinta tjón M. Rökin hafi verið þau að um tjón af völdum utanaðkomandi leka hafi verið að ræða nokkuð sem falli utan gildissviðs húseigendatryggingarinnar. Í framhaldinu hafi M sent inn frekari upplýsingar, m.a. þær að þakið hafi rofnað í óveðrinu og hafi hann því skrúfað niður nokkrar skrúfur til að festa það og þannig fyrirbyggt frekara tjón. V hafi 26. febrúar 2025 hafnað því á ný að bæta tjónið. Telur V að ágreiningur aðila sé tvíþættur. Annars vegar snúi hann að vatnstjóni og hins vegar að þeirri spurningu hvort að þak fasteignarinnar hafi rofnað í óveðrinu, nokkuð sem sé skilyrði þess að tjón fáið bætt skv. gr. 4.8.a. í skilmálum húseigendatryggingarinnar. V telur hins vegar að tjónið á þakrennu sé bótaskyldt samkvæmt óveðurslið tryggingarinnar í því mæli sem það sé umfram eigin áhættu.

Hvað vatnstjónið nánar varðar þá bendir V á að samkvæmt tjónstilkynningu frá M, dags. 6. febrúar 2025, og ljósmyndum sem fylgdu með, var tekið fram að vatn hafi lekið frá lofti og baðherbergishurð. Bendir V á að til þess að húseigendatrygging bæti vatnstjón þurfi það að uppfylla skilyrði sem koma fram í grein 4.1 í skilmálum, nokkuð sem ekki hafi gilt um hið umkrafða tjón M. Hvað hins vegar varði óveðurstjón og rof á fasteign M, þá komi fram í grein 4.8.a í skilmálunum að til þess að tjón flokkist sem tjón af völdum óveðurs þurfi vindstyrkur að mælast yfir 28,5 metrar á sekúndu nokkuð sem hafi verið raunin í þessu tilvik. Þessu til viðbótar sé það skilyrði sett að tjón f völdum úrkomu sem er samfara óveðri þurfi að hafa orðið vegna þess að vindur hafi rofið þak, glugga eða aðra hluta húseignar. Þá sé tekið fram í c-lið sömu greinar að tryggingin bæti ekki óveðurstjón sem rekja má til eðlilegs slits á húseign.

Hvað tjón M nánar varðar þá byggir V á því að M hafi ekki tekist að sanna að hið umkrafða tjón af völdum leka frá baðherbergishurð verði rakið til óveðurs frekar en eðlilegs slits vegna aldurs. Bendir V á að gögn málsins bendi til þess að hurðin hafi verið komin til ára sinna enda hafi verið miklar slitskemmdir á henni. Þá hafnar V því að tjón sem varð vegna þess að vatn hafi komist meðfram hurðarkarmi megi rekja til óveðursatburðar sem rofið hafi aðra hluta húseignarinnar, þ.e. hurð. Hvað varðar meint tjón á þaki fasteignar M, þá telur V að fyrirliggjandi gögn sýni að ekki hafi orðið neitt rof á þakinu af völdum óveðursins. Með vísan í framangreint telur V að M hafi ekki tekist að sanna að þakið og umrædd hurð hafi rofnað í óveðrinu heldur verði tjónið fyrst og fremst rakið til slits vegna aldurs sem sé ekki bótaskyld úr húseigendatryggingunni. Telur V því með vísan í grein 4.8.a að M eigi ekki rétt á að fá hið umkrafða tjón bætt úr húseigendatryggingu. Að lokum tekur V fram að skoðunarmaður á vegum V hafi hringt tvisvar í M þann 12. febrúar 2025 án þess að M eða kona hans gætu tekið á móti honum.

Í viðbótarathugasemdum M til nefndarinnar, dags. 30. júní 2025, eru fyrri rök ítrekuð. Þá er m.a. bent á að skv. grein 4.8.a í skilmálum sé það ekki algilt skilyrði bóta að um vatnstjón sé að ræða. Þannig sé tjón sem er rakið er til þess að vindur nær 28,5 m bótaskyld nema í þeim tilvikum þar sem tjónið er rakið til eðlilegs slits á fasteigninni. Ef hins vegar um er að ræða tjón af völdum úrkomu eða sandfoks sé gerð krafa um að óveðrið hafi rofið þak, glugga eða aðra hluta húseignarinnar. Síðan er það nánar rökstutt að tjónið í tengslum við baðherbergishurðina og þakið sé í raun tvíþætt. Annars vegar sé um að ræða tjón á baðherbergishurðinni eða karmi hennar af völdum óveðursins. Hins vegar hafi það tjón orðið til þess að vatn komst inn í fasteignina og valdið frekara tjóni. Með vísan í framangreint áréttar M þá skoðun að til þess að bótaskylda stofnist samkvæmt grein 4.8.a vegna tjóns á þakinu og hurðinni eða hurðarkarminum þurfi aðeins að sýna fram á að tjónið verði rakið til óveðurs en ekki eðlilegs slits á fasteigninni. Færir M rök fyrir því að ekkert af tjóni hans verði rakið til eðlilegs slits á fasteigninni. Til þess að vatnstjón sé bótaskyld þurfi skv. ákvæðinu hins vegar að sýna fram á að hlutar fasteignarinnar hafi rofnað. Þrátt fyrir þennan mun telur M sig hafa sannað að allt tjón sem varð á fasteign hans vegna óveðursins sé bótaskyld úr tryggingunni. Í því sambandi bendir M m.a. á að hann telur að sú túlkun V að skilyrðið um rof á þaki í grein 4.8 þýði að þak þurfi að rifna eða slitna af vera ranga. Að lokum er það áréttað af hálfu M að þegar skoðunarmaður á vegum V hafi haft samband við sig hafi hann verið staddur í öðru sveitarfélagi vegna vinnu sinnar og því ekki getað komið til að opna fyrir skoðunarmanninum. V hafi hins vegar ekki gert frekari tilraun til að skoða fasteignina, nokkuð sem M telur að feli í sér brot á gagnkvæmum trúnaðar- og tillitsskyldum gagnvart M. Telur M að V verði að bera halla af sönnunarskorti sem af þessu kanna að hljótask.

Álit.

Í málinu varðar ágreiningur aðila hvort tjón það sem varð á fasteign M eigi að fást bætt á grundvelli greinar 4.8.a í skilmálum fyrir húseigendatryggingu sem M var með hjá V. Í þeirri greini segir eftirfarandi: „4. Hvað bætir tryggingin? 4.8 Óveður. a. Tjón af völdum óveðurs, þ.e. þegar vindhraði nær 28,5 metrum á sekúndu. Tjón á hinu tryggða af völdum úrkomu og sandfoks samfara óveðri bætist því aðeins að vindur hafi rofið þak, glugga eða aðra hluta húseignar. Séu ekki fæanlegar viðurkenndar upplýsingar um vindhraða á tjónsstað, þegar tjónið varð, skal hafa til hliðsjónar við ákvörðun um bótaskyldu tryggingarinnar, hvort almennt eignatjón hafi orðið á svæðinu af völdum veðurs er tjónsatburðurinn átti sér stað.“

Það er M að sanna að tjón það sem um ræðir verði rakið til óveðurs í skilningi framangreinds ákvæðis og eftir atvikum til þess að óveðrið hafi valdið rofi á fasteigninni með þeim afleiðingum sem hinar umkröfðu bætur byggja á. Framlögð gögn í málinu eru af svo skornum skammti að nefndin telur að þau svari því ekki með fullnægjandi hætti hvort hið umdeilda tjón verði í fyrsta lagi rakið til óveðursins, sem þó er óumdeilt að hafi verið um að ræða, og hins vegar hvort vatnstjónið verði rakið til rofs á fasteigninni. Framangreindar upplýsingar um tilraunir V til að skoða fasteignina breyta að mati nefndarinnar ekki því sem að framan segir um að sönnunarbyrði M.

Með vísan í framangreinda umfjöllun telur nefndin að M hafi ekki tekist sú sönnun. Því er það niðurstaða nefndarinnar að ekki hafi verið sýnt fram á að bæta beri tjónið úr húseigendatryggingu þeirri sem M er með hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á að fá hið umkrafða tjón bætt úr húseigendatryggingu hjá V.

Reykjavík, 19. ágúst 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 194/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Slysátrygging ökumanns og eiganda.

Skráningarnúmer ökutækis: (A).

Takmörkun ábyrgðar vátryggingafélags. Stórkostlegt gáleysi.

Gögn.

1. Málskot móttakið 26. maí 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 12. júní 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 19. júní 2025.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirbyggjandi lögregluskýrslu, dags. 3. nóvember 2023, varð M fyrir umferðarslysi kvöldið áður. Atvik voru þau að M sem var ökumaður A umrætt sinn ók henni á steinvegg. M, sem varð fyrir töluverðu líkamstjóni, var með skerta meðvitund eftir slysið og mundi ekki eftir aðdraganda þess. Hann sagðist þó telja það ólíklegt að hann hefði ekið á ólöglegum hraða enda væri það ólíkt honum. B, sem var farþegi í A, lýsti því m.a. að bifreiðinni hefði verið ekið á „allavegana yfir 100 km/klst.“ hraða í aðdraganda slyssins, en hann viti þó ekki nákvæman hraða. Lögbundinn hámarkshraði á vettvangi var 50 km/klst. Samkvæmt lögregluskýrslu var blautt og ísing á vettvangi. Fyrir liggur að M var hvorki undir áhrifum áfengis né vímuefna við aksturinn og samkvæmt skýrslu tæknideildar lögreglu, dags. 28. janúar 2025, var A ekki vanbúin til aksturs.

Í málskoti kemur fram að með tölvupósti, dags. 14. apríl 2025, hafi V tilkynnt M að bótaréttur hans yrði skertur um helming með vísan til 23. gr. almennra skilmála félagsins og 90. gr. laga um vátryggingarsamninga nr. 30/2004, enda hefði M sýnt af sér stórkostlegt gáleysi við aksturinn. M telur að skilyrði fyrir skerðingu séu ekki uppfyllt. Er því sérstaklega mótmælt að hraðaútreikningar sem V hafi aflað einhliða án aðkomu V, svokölluð PC-crash skýrsla, en þar komi fram að ökuhraði A hafi verið 91 km/klst., hafi nokkurt sönnunargildi í málinu. Vísar M einnig til umfjöllunar um slíkar skýrslur fyrir dómi máli sínu til stuðnings en af henni megi ráða að um óáreiðanlega hraðaútreikninga sé að ræða. Er framburði B þá sérstaklega mótmælt. Fram komi í lögregluskýrslu að B hafi verið sjáanlega ringlaður og illa áttaður á vettvangi og verði að skoða framburð hans í því ljósi. Ljóst sé þá að B hafi ekki séð hraðamæli bifreiðarinnar. B lýsi því fyrir lögreglu að ökuhraðinn hafi verið 110, 120 eða 130 km/klst., eða alla vega yfir 100 km/klst. og hann hafi beðið M að hægja á sér. Mikill munur sé á því hvort ekið sé á 100 km hraða eða 130 og sé framburður B einkennilegur. Auk þess hafi spurningar lögreglu verið afar leiðandi. Telji M því framburð B mjög ótrúverðugan og fjarstæðukennt sé að M hefði ekið á umræddum hraða innanbæjar. Því liggi engar áreiðanlegar upplýsingar fyrir um aðdraganda slyssins og sé ósannað að M hafi sýnt af sér stórkostlegt gáleysi við aksturinn.

Verði niðurstaðan þrátt fyrir framangreint sú að M hafi sýnt af sér stórkostlegt gáleysi telur M helmings skerðingu í öllu falli vera úr hófi fram og er vísað til fjölmargra dómafordæma því til stuðnings að skerðingin skuli nema minna en 1/3 hluta.

Í bréfi V til nefndarinnar er því hafnað að framburður B sé ótrúverðugur. Hann hafi upplifað ökuhraða A á bilinu 110 til 130 km/klst. án þess þó að hafa séð á hraðamæli bifreiðarinnar og fullyrði að hraðinn hafi í öllu falli verið meiri en 100 km/klst. Þekkt sé að farþegar í sportbifreiðum, eins og A, vanmeti raunverulegan aksturshraða fremur en ofmeti. Aðilaskýrsla M, þar sem fram komi m.a. að hann hafi aldrei stundað hraðakstur, verði þá ekki lögð til grundvallar niðurstöðu í málinu. M hefði þá mátt gera sér grein fyrir hættu á hálkumyndun á þessum árstíma og á blautum vegi. Er athugasemdum M við gildi og áreiðanleika framlagðs hraðaútreiknings þá alfarið hafnað. Er afstaða V því sú að gögn málsins séu óyggjandi um að M hafi ekið A á nærri tvöföldum hámarkshraða án nokkurs tilefnis eða tillits til aðstæðna. Hafi hann með því skapað stórfellda hættu fyrir sig og aðra vegfarendur. Hafi hann því sýnt af sér verulegt og alvarlegt frávik frá þeirri háttsemi sem honum bar að viðhafa. Þá rekur V dómafordæmi til stuðnings þeirri afstöðu sinni að hæfilegt sé að skerða bætur til M um helming.

Í viðbótarathugasemdum V er því m.a. enn mótmælt að hraðaútreikningar sem V hafi látið vinna hafi sönnunargildi í málinu. Þá sé það með öllu ósannað að farþegar í sportbílum vanmeti ökuhraða þeirra. Hvað varði skerðingarhlutfall þá eigi dómafordæmi þau sem V vísi til sem rökstuðnings fyrir skerðingarhlutfalli ekki við í máli þessu enda séu atvik ósambærileg.

Álit.

Samkvæmt 1. mgr. 90. gr. laga um váttryggingarsamninga má lækka eða fella niður ábyrgð váttryggingafélags ef váttryggður hefur valdið því af stórkostlegu gáleysi að váttryggingaratburður varð eða afleiðingar hans urðu meiri en ella hefðu orðið. Við úrlausn á þessum atriðum skal litið til sakar váttryggðs, hvernig váttryggingaratburð bar að, hvort váttryggður var undir áhrifum áfengis eða fíkniefna sem hann hafði sjálfviljugur neytt og atvika að öðru leyti.

Fyrir liggur að hámarkshraði á vettvangi var 50 km/klst. Þá liggur jafnframt fyrir að blautt var og ísing á vegi og voru því aðstæður til aksturs ekki eins og best verður á kosið. Aðila deilir samkvæmt framansögðu á um það hvort aksturshraði A hafi verið slíkur að það verði metið M til stórkostlegs gáleysis. Taka verður undir það með M að þó niðurstaða hraðaútreikninga þeirra sem V lét vinna hafi verið sú að A hafi verið ekið á 91 kílómetra hraða verða ekki dregnar víðtækar almennar ályktanir af sönnunargagni sem er einhliða aflað án þess að M hafi gefist færi á athugasemdum við það, án þess að litið sé til annarra gagna. Kemur þá framburður B til skoðunar. Samkvæmt því sem B ber fyrir lögreglu sá hann ekki á hraðamælinn en hafi þó talið að ökuhraðinn hafi verið á bilinu 100 til 130 km/klst. Þó B gefi ekki upp nákvæma tölu í þessum efnunum og hafi ekki séð hraðamæli A verður að miða við að farþegar geti greint milli þess hvort bifreið er ekið á löglegum hraða eða u.þ.b. tvöföldum þeim hraða. Styður framburður hans því við fyrrgreinda hraðaútreikninga og þykir því mega álykta sem svo að bifreiðinni hafi verið ekið umtalsvert hraðar en lög gera ráð fyrir. Er því að mati nefndarinnar nægilega sýnt fram á að aksturshraði A hafi verið um 90 km/klst eða meiri í aðdraganda árekstursins. Verður því fallist á að M, sem jafnframt hafi mátt gera sér grein fyrir því að aðstæður á vettvangi, en samkvæmt lögregluskýrslu var blautt og ísing á vegi, kölluðu á sérstaka aðgæslu, hafi sýnt af sér stórkostlegt gáleysi við akstur A umrætt sinn er hann ók henni á tæplega tvöföldum hámarkshraða. Er því heimilt að skerða bætur til hans.

Kemur þá til skoðunar hver sú skerðing skuli vera. Af heildstæðu mati á gögnum málsins, þ.á.m. þeim dómafordæmum sem aðilar vísa hvor um sig til máli sínu til stuðnings, og þeim atriðum sem fram koma í 1. mgr. 90. gr. laga um váttryggingarsamninga er það mat nefndarinnar að hæfileg skerðing sé að 1/3 hluta.

Niðurstaða.

M á rétt til bóta úr slysatryggingu ökumanns og eiganda A hjá V, en heimilt er að skerða bætur til hans um þriðjung.

Reykjavík, 19. ágúst 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 195/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Starfsábyrgðartrygging fasteignasala.****Nafn vátryggingartaka starfsábyrgðartryggingar (X)****Skaðabótaábyrgð. Sönnun.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 26. maí 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 23. júní 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 24. júlí 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 8. ágúst 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M keyptu parhús að [...] með kaupsamningi, dags. 21. mars 2021, fyrir milligöngu fasteignasölnunnar X. Í sölufirliti fasteignarinnar kom m.a. fram eftirfarandi: „Klóak endurnýjað út í götu.“ Þar kemur jafnframt fram hvaða upplýsingar voru veittar af fyrri eigendum og hvaða upplýsingar komu frá núverandi eiganda. Upplýsingar um klóakið voru sagðar frá eiganda fasteignarinnar á þeim tíma. Í ljós hafi komið að klóaklagnir voru ekki endurnýjaðar heldur einungis fódraðar að hluta. Í mars 2024 kom upp leki í hinum hluta parhússins sem að mati fagaðila var rakinn til ástands lagnanna. Talið var nauðsynlegt að endurnýja lagnirnar og nam kostnaður við þær aðgerðir 1.180.582 kr. að teknu tilliti til 35% endurgreiðslu virðisaukaskatts. M telja að fasteignin hafi ekki verið í samræmi við þær upplýsingar sem veittar voru í sölufirliti, þar sem klóaklagnir hafi ekki verið endurnýjaðar heldur aðeins viðgerðar að hluta. Byggja M á því að fasteignasalan X beri skaðabótaábyrgð á því tjóni sem þau hafi orðið fyrir vegna rangra upplýsinga í sölufirliti. Í málskoti sínu vísa M til þess að við mat á sérfræðiábyrgð fasteignasala sé almennt beitt rýmkaðri sakarreglu og hertu sakarmati. Vísa þau jafnframt til ákvæða laga nr. 70/2015 um sölu fasteigna og skipa, einkum 10.–12. gr. laganna. Að þeirra mati hafi orðalag sölufirlits gefið tilefni til að gera ráð fyrir að klóaklagnir væru nýjar eða í það minnsta í góðu ásigkomulagi um ófyrirsjáanlega framtíð. Í ljós hafi hins vegar komið að lagnirnar væru upprunalegar frá byggingarári hússins, árið 1936. Almennur endingartími slíks búnaðar sé 40–50 ár en sá tími hafi verið löngu liðinn þegar þær voru aðeins fódraðar að hluta árið 2017. Samkvæmt mati fagaðila séu þær ónýtar, bæði séu göt á lögnum og hún sé sigin á kafla og því full af vatni. M telja að virða beri X það til gáleysis að hafa ekki staðreynt að umræddar upplýsingar væru réttar.

Af hálfu V er á því byggt að hafna beri kröfu M. V telur að um atvikið gildi almennar reglur skaðabótaréttar og að sönnunarbyrðin hvíli á M um að sýna fram á atvik, orsakatengsl, sök og tjón. Engin fullnægjandi gögn liggi fyrir um ástand lagnanna, orsakir meintra skemmda eða umfang tjónsins. Reikningur fyrir framkvæmdum feli ekki í sér slíka sönnun og M hafi valið að afla sér ekki matsgerðar. V bendir á að í málinu liggi fyrir að seljandi hafi upplýst um endurnýjun lagna í góðri trú með vísan til framkvæmda verktaka sem hafi fódrað lagnirnar og upplýst að þar með væri komin ný lögnum innan í þá gömlu. Um sé að ræða kostnaðarsama aðgerð sem verktakar ábyrgist allt að 50 ár. Af þeim sökum séu fullyrðingar í sölufirliti réttar. Jafnframt telur V að fasteignasali beri ekki ábyrgð á að sannreyna sérstaklega ástand lagna sem seljandi upplýsi um, enda hafi engin merki verið sýnileg við skoðun sem gefið gætu tilefni til frekari rannsóknar. Meintur leki hafi komið fram löngu síðar og ekki verði gerð krafa um að fasteignasali taki myndir eða framkvæmi sérhæfðar prófanir á lögnum. Að mati V liggja því ekki fyrir gögn sem sýna fram á saknæma vanrækslu vátryggingartaka eða starfsmanna hans. Skilyrði bótaskyldu úr starfsábyrgðartryggingu fasteignasala teljist því ekki uppfyllt.

Í viðbótarathugasemdum sínum mótmælir M málsatvikalýsingu V og þá sérstaklega fullyrðingum um að verktaki hafi veitt seljanda upplýsingar um endurnýjun lagna þar sem um hafi verið að ræða upplýsingar á heimasíðu verktakans, en ekki upplýsingar í tilboði verktakans vegna fódrunar lagnanna. Í tilboðinu komi hvergi fram að um endurnýjun lagna og klóaks hafi verið að ræða. Einnig mótmælir M að ábyrgð á slíkri framkvæmd sé til allt að 50 ára. Flest fyrirtæki, ef ekki öll, veiti enga ábyrgð á framkvæmdinni. Hafnar M því einnig að málatilbúnaður sinn sé ekki byggður á fullnægjandi gögnum eða að ósannað sé að upplýsingar í sölufirliti séu rangar. Gat seljendum ekki dulist að ekki væri um

endurnýjun lagna að ræða. Áréttar M að lokum að við mat á skaðabótaábyrgð sérfræðinga eru gerðar vægari kröfur en ella til gáleysis. Upplýsingar í söluþfirlitinu umrætt sinn hafi ekki verið réttar. Þær hafi í mesta lagi verið hálf sannleikur sem hafi gefið villandi mynd af ástandi eignarinnar.

Í viðbótarathugasemdu V er ítrekað að upplýsingar á söluþfirliti hafi verið réttar og fullnægjandi. Bæði X og seljandi hafi ekki haft ástæðu til þess að efast að sú framkvæmd að setja nýja lögn inn í eldri lögn sé endurnýjun á lögn. Endingartími á lagnafóðruninni hafi verið átta ár sem sé að öllum líkindum að rekja til mistaka við framkvæmdina. Það hafi þó ekki verið leitt í ljós. Nauðsynlegt sé fyrir M að sanna orsakir lagnalekans. Ítrekar V jafnframt fyrri athugasemdir sínar.

Álit.

Ágreiningur er um hvort fasteignasalinn X hafi með saknæmum hætti vanrækt skyldur sínar við sölu tvíbýlishússins að [...] og hvort M eigi rétt til bóta úr starfsábyrgðartryggingu hans samkvæmt 27. gr. laga nr. 70/2015 um sölu fasteigna og skipa. Samkvæmt ákvæðinu ber fasteignasali ábyrgð á tjóni sem hann eða starfsmenn hans valda af ásetningi eða gáleysi. Um sakarmat og sönnun gilda almennar reglur skaðabótaréttar. Samkvæmt dómaframkvæmd gildir strangt sakarmat þegar metið er hvort fasteignasali hafi sýnt af sér gáleysi. Samkvæmt 1. mgr. 11. gr. sömu laga ber fasteignasali að gæta þess vandlega að í söluþfirliti komi fram öll grundvallaratriði um eiginleika og ástand fasteignar sem, ásamt skoðun kaupanda, geti verið grundvöllur ákvörðunar um kaup og kaupverð. Í c-lið 2. mgr. 11. gr. er sérstaklega kveðið á um að fram skuli koma upplýsingar um ástand eignar, þar á meðal um galla sem seljanda og/eða fasteignasala er kunnugt um. Samkvæmt 1. mgr. 12. gr. skal fasteignasali afla þeirra upplýsinga sem fram eiga að koma í söluþfirliti, meðal annars úr opinberum skráum og skýrslum ef unnt er, en einnig kynna sér af eigin raun ástand, gerð og búnað eignarinnar. Í 2. mgr. 12. gr. er kveðið á um að fasteignasali beri ábyrgð á því ef upplýsingar í söluþfirliti reynast rangar eða ófullnægjandi, enda sé það að kenna gáleysi hans eða starfsmanna hans.

Í málinu liggur fyrir að í söluþfirliti fasteignarinnar var tekið fram að „klóak endurnýjað út í götu“. Óumdeilt er að lagnir voru fóðraðar en ekki endurnýjaðar að fullu. Upplýsingarnar á söluþfirlitinu voru veittar af seljanda fasteignarinnar á grundvelli gagna sem hann hafði frá verktaka sem framkvæmdi fóðrun lagna árið 2017. Það liggur jafnframt fyrir að X hafði ekki sérstaka ástæðu til að rengja þær upplýsingar sem seljandi gaf, enda var um að ræða framkvæmd sem samkvæmt upplýsingum á heimasíðu verktaka, fól í sér að ný lögn var sett inn í þá gömlu. Engin merki komu fram við skoðun fasteignasala sem hefðu gefið tilefni til að ætla að upplýsingar seljanda væru rangar. Meintur leki kom fram rúmum þremur árum eftir kaupin. Að mati nefndarinnar verður ekki metið X til sakar að hafa orðað upplýsingar um klóakið með þeim hætti sem gert var í söluþfirliti enda var það í samræmi við þær upplýsingar sem seljandi veitti og kveðst samkvæmt fyrirbyggjandi gögnum hafa verið í góðri trú um enda upplýsingar sem stöfuðu frá verktakanum. Ekki liggur fyrir að fasteignasalinn hafi með saknæmum hætti vanrækt skyldur sínar við upplýsingaöflun. Sú skylda verður ekki lögð á fasteignasala að kanna sérstaklega innra ástand klóaklagna eða sannreyna tæknilega hvort framkvæmd sem seljandi upplýsir um feli í sér fulla endurnýjun eða aðra tæknilega lausn. Með vísan til framangreinds er óhjákvæmilegt að hafna kröfu M um bætur úr starfsábyrgðartryggingu X hjá V.

Niðurstaða.

M eiga ekki rétt á bótum úr starfsábyrgðartryggingu fasteignasöluinnar X hjá V.

Reykjavík, 27. ágúst 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 196/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila: (V1) og (V2)****Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B).****Sakarskipting. Árekstur.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 19. júní 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 7. júlí 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Athugasemdir frá V2, dags. 7. júlí 2025, ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirliggjandi gögnum, voru atvik máls þau að bifreiðinni A var ekið áfram á Vesturlandsvegi til austurs á meðan bifreiðinni B, sem M ók, var ekið frá aðrein og inn á Vesturlandsveg. Árekstur varð á milli A og B þegar B var ekið af aðreininni og inn á Vesturlandsveg. Ágreiningur um sakarskiptingu var lagður fyrir tjónanefnd vátryggingafélaganna sem komst að þeirri niðurstöðu að M beri alla sök í málinu, með þeim rökum að hann hafi ekki gætt nægjanlega að annarri umferð áður en skipt var um akrein.

Í málskoti fer M, sem er ósammála tjónanefnd, fram á að nefndin endurskoði niðurstöðu hennar. Færir M m.a. eftirfarandi rök máli sínu til stuðnings. Að ökumaður A hafi viðurkennt að hafa ekki séð B. Að B hafi verið að fullu komin inn á Vesturlandsveg og verið stopp þegar áreksturinn varð. Að ökumanni beri skylda til að sýna aðgát og halda öruggri fjarlægð frá ökutæki fyrir framan. Að það hafi verið nægjanlegt bil milli bíla þannig að hann hafi getað ekið inn á Vesturlandsveginn. Að tjónið á B sýni að A hafi verið ekið aftan á B sem hafi því verið í rétti.

Í athugasemdum frá V1, dags. 5. júní 2026, en A var tryggð hjá V1, er framangreindri röksemdafærslu M mótmælt. Bendir V1 á að áreksturinn milli A og B hafi orðið þegar B var ekið af aðrein inn á akrein Vesturlandsvegar í veg fyrir A. Samkvæmt 2. mgr. 20. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 beri i ökumanni sem skiptir um akrein að ganga úr skugga um að það sé unnt án hættu fyrir aðra. Þá komi jafnframt fram í 3. mgr. sama ákvæðis að ökumaður á aðrein skuli aðlaga hraða ökutækis síns að umferðinni á þeirri akrein sem hann ætlar inn á og fara af aðreininni um leið og það er unnt án hættu. Telur V1 að M hafi brotið gegn þessum ákvæðum og beri því alla sök í málinu. Hvað þau rök M varðar sem snúa að því að ákoman hafi verið aftan á B, þá bendir V1 á að þar sem M hafi skipt skyndilega um akrein utan í A hafi ökumaður A ekki getað brugðist við til þess að koma í veg fyrir árekstur, eða gætt að nægjanlegu bili milli bifreiða skv. 2. mgr. 18. gr. umferðarlaga. Þá feli það ekki í sér vanrækslu af hálfu ökumanns A að hafa ekki auðveldað umferð frá aðrein inn á veg samanber 3. mgr. 20. gr. umferðalaga, enda hafi hann ómögulega getað brugðist við akreinskiptum M. V1 ítrekar því þá afstöðu sína að M beri alla sök í málinu og vísar einnig í úrskurði nefndarinnar í málum nr. 128/2023 og 195/2023 því til stuðnings.

Í athugasemdum frá V2, dags. 7. júlí 2025, en B var tryggt hjá V2, er m.a. vísað til athugasemda M. Þá er einnig á það bent að ljóst sé að B sé hærri en margir fólksbílar. Telur V2 því að jafnvel þó A sé stór flutningabifreið verði að gera þá kröfu til ökumanna slíkra bifreiða að þeir hafi gott útsýni til allra átta og geti áttað sig á aðstæðum í umferðinni. Telur V2 að framburður ökumanns A sýni að sú hafi ekki veið raunin í hans tilviki.

Álit.

Í 2. mgr. 20. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 er kveðið á um að ökumaður skuli, áður en hann ekur af stað frá vegarbrún, skiptir um akrein eða ekur á annan hátt til hliðar, ganga úr skugga um að það sé unnt án þess að skapa hættu eða óþarfa óþægindi fyrir aðra. Í málinu liggur fyrir skýrsla frá Aðstoð & Öryggi ehf., þar sem tekinn var framburður af ökumönnum A og B. M, sem var ökumaður B, kvaðst hafa ekið frá Orkunni Vesturlandsvegi og inn á frárein Vesturlandsvegar að Suðurlandsvegi. Sagði hann að nægt pláss hafi verið í næstu bifreið. Hann hafi því skipt um akrein, til vinstri, inn á hægri akrein en þá hafi orðið árekstur við A. Ökumaður A kvaðst hafa ekið Vesturlandsveg til austurs á hægri akrein í mikilli umferð. Kvaðst hann ekki hafa tekið eftir B fyrr en hann heyrði skruðninga en þá hafði árekstur orðið.

Þá sagðist ökumaður A ekki skilja af hverju M hafi ekki ekið lengra eftir aðreininni áður en hann valdi að færa sig inn á Vesturlandsveg á milli A og annars bíls sem var þar fyrir framan. Þegar framangreindar frásagnir eru hafðar í huga, og gögn málsins að öðru leiyi, hefur nefndin komist að þeirri niðurstöðu að orsök árekstursins sé sú að M hafi vanrækt skyldu sína samkvæmt 2. og 3. mgr. 20. gr. umferðarlaga. Hann beri því alla sök á árekstrinum,

Niðurstaða.

Ökumaður bifreiðarinnar B ber alla sök á umræddum árekstri.

Reykjavík, 28. október 2025
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 197/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nöfn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B).

Sakarskipting.

Gögn.

1. Málskot móttakið 28. maí 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 4. júní 2025 ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Hinn 5. júní 2024 varð árekstur milli bifreiðarinnar A og óvátryggða bifhjólsins B, sem M ók umrætt sinn. Aðilar gerðu ekki sameiginlega tjónstilkynningu vegna atviksins en fyrirliggjandi er skýrsla Aðstoðar og öryggis vegna þess. Er þar haft eftir ökumanni A að hún hafi ekið eftir Hólmsheiðarvegi til austurs. Hún hafi séð hóp af „strákum á krossurum“ fyrir framan sig, og hafi þeir allir verið „stopp og dreifðir yfir veginn“. Hún hafi hægt á akstrinum en svo ákveðið að aka fram hjá þeim. Hafi hún fært A yfir til vinstri þar sem þeir hafi verið í hægri kanti vegarins utan eins sem var fyrir miðju hans. Þegar hún hafi komið að hópnum hafi einn úr hópnum tekið U-beygju og verið á miðjum veginum í akstursleið A. Hafi það haft þær afleiðingar að A hafi rekist á hjólið. Haft er eftir M að hann hafi verið að hjóla á krossara austur Hólmsheiðarveg. Þar sem mól tók við af malbiki á veginum hafi hann og vinur hans stoppað í vegarkanti hægra megin og hafi vinurinn ákveðið að snúa við. M hafi þá ákveðið að snúa einnig við og hafi snúið sér til vesturs. Þegar hann hafi litið upp hafi hann séð A koma upp veginn. Hafi A rekist á B með þeim afleiðingum að B lenti undir A og dróst með henni nokkra metra. Hafi M orðið fyrir líkamstjóni við atvikið.

M telur að ökumaður A beri alla ábyrgð á umræddum árekstri enda hafi M verið í hægri vegarkanti þegar A hafi verið ekið á B en ekki á miðjum veginum eins og ökumaður A haldi fram. Er vísað til þess að samkvæmt 1. mgr. 23. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 skuli ökumaður aka vinstra megin fram úr ökutæki, í 2. mgr. sömu gr. komi fram að ökumaður sem ætli sér að taka fram úr öðru ökutæki skuli gæta þess sérstaklega að það sé unnt án áhættu og að sá sem á undan er hafi ekki gefið merki um að hann ætli að beygja til vinstri eða aka fram úr öðru ökutæki. Samkvæmt 3. mgr. 23. gr. skuli ökumaður sem ekur fram úr öðru ökutæki gæta að því að nægilegt hliðarbil sé milli ökutækjanna og sé ekið fram úr reiðhjóli eða léttu bifhjóli skuli hliðarbilið vera að lágmarki 1,5 metrar. Er þá vísað til þess að samkvæmt f.-lið 3. mgr. 33. gr. laganna skuli gefa stefnumerki áður en ekið er fram úr öðru ökutæki. Hafi ökumaður A umrætt sinn vanrækt að gæta að áskilnaði ofangreindra ákvæða og beri hann því sök á árekstrinum.

Í bréfi V, sem á tjónsdegi var vátryggjandi A, til nefndarinnar er vísað til þess að samkvæmt frásögn M sjálfs hafi hann sett annan fótinn í jörðina og spólað hjólinu til að snúa því við í aðdraganda áreksturs. Samkvæmt 1. mgr. 20. gr. umferðarlaga skuli ökumaður sem snýr ökutæki á vegi ganga úr skugga um að það sé unnt án hættu eða óþæginda fyrir aðra. Í 2. mgr. sama ákvæðis segi að áður en ökumaður ekur af stað frá vegbrún eða á annan hátt til hliðar skuli hann ganga úr skugga um að það sé unnt án hættu eða óþarfa óþæginda fyrir aðra. Hafi M umrætt sinn brotið gegn fyrrgreindum háttarnisreglum auk ákvæðis 6. mgr. 20. gr. laganna þar sem fram komi að óheimilt sé, án fullnægjandi ástæðu, að aka ökutæki þannig að það missi veggrip, þ.m.t hliðarskrið og spól. Vísar V þá til fordæma nefndarinnar því til stuðnings að öll sök skuli lögð á M. Þá sé ekki sýnt fram á það með neinum gögnum að ökumaður A hafi umrætt sinn brotið gegn tilgreindum ákvæðum umferðarlaga, enda hafi hún hægt vel á ferð sinni og gætt að hliðarbili áður en hún ók fram hjá kyrrstæðu hjóli M en framúrakstur hafi verið heimill á vettvangi. Sé þá alls ósannað að ökumaður A hafi vanrækt að gefa fyrirætlan sína til kynna með stefnumerki.

Álit.

Aðilum ber ekki saman um staðsetningu B á veginum í aðdraganda áreksturs. Hins vegar virðist þeim bera saman um að M hafi, í aðdraganda áreksturs, snúið B í U-beygju á veginum. Í framburði M um atvikið kemur ekkert fram um að hann hafi gætt sérstaklega að annarri umferð á veginum áður en hann sneri hjólinu. Hefði hann gert það má enda ætla að hann hefði orðið A var áður en hann spólaði hjólinu og sneri því til vesturs, enda virðist atvikið hafa átt sér stað á beinum vegarkafla og aðstæður, þ.á.m.

birtuskilyrði, hafa verið með besta móti. Verður því að telja sýnt fram á að M hafi umrætt sinn ekki gætt nægilega að áskilnaði háttætnisreglna 1. og 2. mgr. 20. gr. umferðarlaga, sem kveða á um skyldu ökumanns til að gæta sérstaklega að annarri umferð og aðstæðum áður en ökutæki er snúið við og ekið til hliðar.

Hvað varðar háttætni ökumanns A þá verður ekki annað ráðið af fyrirbyggjandi ljósmyndum í skýrslu Aðstoðar og öryggis en að A hafi verið vinstra megin á veginum þegar áreksturinn átti sér stað. Styðja þær ljósmyndir því jafnframt við þá frásögn ökumanns A að B hafi verið snúið við á miðjum veginum en ekki frá hægri vegarkanti. Samkvæmt 1. mgr. 23. gr. umferðarlaga er að tilteknum skilyrðum uppfylltum heimilt að aka vinstra megin fram úr ökutæki. Er ekki sýnt fram á annað en að ökumaður A hafi hagað akstri sínum til samræmis við 1. og 2. mgr. 23. gr. laganna. Er þá ekki sýnt fram á að hliðarbil hafi ekki verið til samræmis við áskilnað 3. mgr. 23. gr. laganna. Í framburðum aðila kemur þá ekkert fram um merkjagjöf og verður því einnig að teljast ósannað að ökumaður A hafi vanrækt að gefa stefnumerki til samræmis við f.-lið 3. mgr. 33. gr. umferðarlaga. Er því ósannað að ökumaður A hafi brotið gegn háttætnisreglum umferðarlaga í aðdraganda áreksturs.

Niðurstaða.

Ökumaður B ber alla sök á umræddum árekstri.

Reykjavík, 1. júlí 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 198/2025

Nafn málskotsaðila: M

Nafn varnaraðila: (V1) og (V2)

Heiti vátryggingar: Greiðslukortatrygging og ferðasjúkra- og ferðarofstrygging.

Gildissvið vátryggingar. Ferðarof. Endurgreiðsla orlofsferðar.

Gögn.

1. Málskot móttakið 2. júní 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V1 dags. 20. júní 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Athugasemdir V2, dags. 26. júní 2025, ásamt fylgiskjölum.
4. Ódagsettar viðbótarathugasemdir M.
5. Viðbótarathugasemdir V2, dags. 30. júní 2025.

Málsatvik.

Í málskoti upplýsir M að ágreiningur í málinu snúi að ferðarofi fjölskyldu sinnar vegna ferðar til Egyptalands 27. desember 2024 til 5. janúar 2025. Byggir M á því að á einn eða annan hátt hafi öll fjölskyldan orðið fyrir ferðarofi. Er atvikum nánar þannig lýst að maki M hafi lagst inn á sjúkrahús eftir að hafa legið lasin í þrjá daga á hótélherbergi, þ.e. 29. desember 2024 til 1. janúar 2025. Þá hafi dóttir þeirra orðið veik á sama tíma þó hún hafi ekki þurft að leggjast inn á spítala. Hafi hún þess í stað legið veik á hótélherbergi 29. desember 2024 til 5. janúar 2025. Þessu til viðbótar byggir M á því að hann hafi þurft að sinna báðum sjúklingunum á hótélherbergi og sjúkrahúsi. Nefndin byggir á því að M krefjist þess aðallega að fá allan ferðakostnað, samtals 1.371,534 krónur, endurgreiddan fyrir þau þrjú úr greiðslukortatryggingum hjá V1 en til vara sé gerð sambærileg krafa í ferðasjúkra- og ferðarofslíð tryggingar hjá V2.

Í athugasemdum frá V1 til nefndarinnar, dag. 20. júní 2025, er á það bent að skilyrði ferðarofs hafi ekki verið uppfyllt í tilviki M og fjölskyldu hans. Því eigi hann ekki rétt á frekari greiðslum en þegar hafi verið inntar af hendi. Þar er um að ræða hlutfallslega endurgreiðslu á ferð maka M og nánar tilgreinds kostnaðar vegna hennar og dótturinnar. Hvað varðar kröfu um frekari endurgreiðslu ferðakostnaðar vísar V1 í grein 4.6 í skilmálum, og byggir á því að þau skilyrði sem þar komi fram séu ekki uppfyllt. V1 telur því að M eigi ekki rétt á frekari endurgreiðslu vegna ferðarinnar. Því hafi kröfu M verið hafnað.

Í athugasemdum V2 til nefndarinnar, dags. 26. júní 2025, er á því byggt að M eigi ekki rétt á bótum úr þeirri tryggingu sem hann var með hjá félaginu. Í því sambandi bendir V2 á að endurgreiðsla ferðar komi eingöngu til greina ef ferð er rofin samkvæmt fyrirmælum læknis áður en hún er hálfnuð eða að tryggður hafi legið á sjúkrahúsi a.m.k. hálfan ferðatímann. Tekur V2 fram að maki M hafi legið á sjúkrahúsi í þrjá daga. Þar sem framangreind skilyrði séu ekki uppfyllt í tilviki M og fjölskyldu hans sé því ekki bótaréttur til staðar.

Í ódagsettum viðbótarathugasemdum M er m.a. á því byggt að hvað sem líður skilmálum V1 sé það þeirra mat að um ferðarof hafi verið að ræða og því bótaréttur til staðar. Hvað varðar kröfu í tryggingu hjá V2 þá er m.a. á það bent að ef leitað hefði verið til læknis um leið og maki M veiktist hefði hún að öllum líkindum verið lögð strax inn á sjúkrahús og því dvalið þar meira en helming ferðarinnar. Telur M að horfa beri á skilyrðið um lengd sjúkrahúsvalar í því ljósi.

Í viðbótarathugasemdum frá V2, dags. 30. júní 2025, er m.a. ítrekað að í tilviki M hafi einfaldlega ekki verið um að ræða bótaskyld tilvik samkvæmt skilmálum.

Álit.

Ágreiningur málsins lýtur að því hvort M eigi rétt til frekari bóta annað hvort úr greiðslukortatryggingu hjá V1 eða til greiðslu bóta úr tryggingu sem M var með hjá V2. Um rök aðila vísast til umfjöllunar að framan. Það er M að sanna að skilyrði bóta séu uppfyllt. Með vísan til þess sem fram kemur um gildissvið skilmála hjá V1 og V2 undir málsatvik að framan er það niðurstaða nefndarinnar að M hafi ekki tekist að sýna fram á að skilyrði fyrir greiðslu hinnar umkröfðu fjárhæðar séu uppfyllt. M á því hvorki rétt á frekari bótum úr greiðslukortatryggingu hjá V1 né bótum úr ferðasjúkra- og ferðarofslíð tryggingar hjá V2.

Niðurstaða.

M á hvorki rétt á frekari bótum úr greiðslukortatryggingu sinni hjá V1 né bótum úr ferðasjúkra- og ferðarofslið tryggingar hjá V2.

Reykjavík, 27. ágúst 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson
Óskarsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða

Mál nr. 199/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn vátryggingartaka ábyrgðartryggingar (X)

Skaðabótaábyrgð. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 2. júní 2025, ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V, dags. 24. júní 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 25. júní 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M slasaðist á leið sinni í sundlaug í sveitarfélaginu X þegar hún rann í hálku við inngang íþróttamiðstöðvarinnar þar sem sundlaugin er staðsett. Féll hún til jarðar með þeim afleiðingum að hún úlnliðsbrotnaði á bæði hægri og vinstri hendi og framhandleggisbrotnaði á vinstri hendi. Vegna atviksins hefur M gert kröfu um bætur úr ábyrgðartryggingu X hjá V. Af hálfu V hefur bótaskyldu verið hafnað. M byggir á því að sveitarfélagið X beri skaðabótaábyrgð á sakargrundvelli þar sem slysið megi rekja til saknæms athafnaleysis starfsmanna og forsvarsmanna íþróttamiðstöðvarinnar. Byggir M á meginreglum skaðabótaréttar um saknæma háttsemi og brot á aðgæsluskyldu. Rekstraraðili íþróttamiðstöðvarinnar, sem opin er almenningi, beri ríka skyldu til að tryggja öryggi gesta sinna, sérstaklega að því er varðar hálkuvarnir að vetrarlagi. Sú staðreynd að starfsmenn íþróttamiðstöðvarinnar viðurkenndu fyrir lögreglu að saltmagn hefði verið ófullnægjandi á slysdegi bendi eindregið til vanrækslu á þessari aðgæsluskyldu. Fyrirhafnarlítið hefði verið að tryggja fullnægjandi aðstæður með þeirri einföldu athöfn að hálkuverja gönguleið að íþróttamiðstöðinni með fullnægjandi hætti til að koma í veg fyrir slyshættu. Vísar M til dóms Hæstaréttar í máli nr. 251/2005 og dóms héraðsdóms Reykjavíkur í máli nr. E-3422/2016 máli sínu til stuðnings.

V hefur hafnað bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu X á þeim grundvelli að ekki sé sýnt fram á að slysið megi rekja til saknæmrar og ólögmætrar háttsemi X, heldur hafi verið um óhappatilvik og/eða eigið aðgæsluskyldu M að ræða. Samkvæmt upplýsingum frá X hafi verið búið að dreifa salti fyrir utan íþróttamiðstöðina einu sinni að morgni slysdagsins. Í hádeginu, þegar slysið gerðist, hafi því ekki verið langt síðan starfsmenn X höfðu saltað svæðið fyrir framan inngang íþróttamiðstöðvarinnar. Þá sé gangstéttin fyrir framan innganginn upphituð. Á slysdegi hafi veður verið slæmt, hvasst og mikil hálka um allt bæjarfélagið. Telja megi að hálkublettir hafi getað myndast fljótt við slíkar aðstæður og í raun ógjörningur fyrir starfsmenn X að halda svæðinu fyrir framan innganginn alveg hálkufríu. Hafnar V því jafnframt að tilvísaðir dómur hafi fordæmisgildi enda atvik ekki sambærileg máli M. Vísar V til úrskurðar nefndarinnar í máli nr. 301/2023 máli sínu til stuðnings.

Í viðbótarathugasemdum sínum áréttar M að í lögregluskýrslu sé staðfest að ekki hafi verið til nægjanlegt magn af salti. Þar með hafi starfsmenn X ekki sinnt þeirri skyldu sinni að hálkuverja með fullnægjandi hætti á slysdegi. Fullyrðingu V um að starfsmenn X hafi borið salt á svæðið um morguninn, þrátt fyrir að lögregluskýrsla staðfesti skort á nægjanlegu magni af salti, er hafnað af hálfu M.

Álit.

Ágreiningur þessa máls lýtur að því hvort tjón M megi rekja til saknæmra athafna eða athafnaleysis af hálfu X eða starfsmanna þess, þannig að bótaskylda stofnist úr ábyrgðartryggingu. Það hvílir á M að sýna fram á að svo hafi verið. Almennt verður að leggja ríkar skyldur á eigendur og umráðamenn fasteigna þar sem rekin er verslun eða þjónusta að gera þær ráðstafanir sem sanngjarnar mega teljast til að sjá til þess að tryggja öryggi þeirra sem leið eiga um fasteignina. Í framburði starfsmanns X fyrir lögreglu kemur fram að saltað hafi verið um morguninn, en jafnframt að magn salts hafi ekki verið nægjanlegt. Gefur V enga skýringu á hvað starfsmaður X hafi átt við þegar hann sagði að ekki hefði verið til nægjanlegt magn af salti. Að mati nefndarinnar gefur þessi framburður starfsmanns X til kynna að nauðsynlegt hafi verið að salta meira og það hefði verið gert, hefði verið til meira magn af salti. Verður þannig að líta svo á að starfsmenn X hafi ekki gripið til nauðsynlegra ráðstafana til þess að hálkuverja nauðsynlega gönguleið að íþróttamiðstöðinni enda verður ekki ráðið af fyrirbyggjandi

gögnum að starfsmenn X hafi gert nægar ráðstafanir til að takmarka þá hættu sem stafaði af hálkunni umrætt sinn, til dæmis með því að útvega meira magn af salti. Með vísan til alls framangreinds er það afstaða nefndarinnar að starfsmenn X hafi sýnt af sér saknæma háttsemi sem leiðir til þess að M á rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X vegna tjónsins. Kemur þá til skoðunar hvort M hafi verið meðvöld af líkamstjóninu á þann hátt að hún verði látin bera hluta tjóns síns sjálf vegna meðábyrgðar. Ekkert bendir til þess að hún hafi ekki sýnt næga aðgæslu umrætt sinn á þann hátt að hún verði talin hafa verið meðvöld af líkamstjóninu. Á M því rétt á fullum bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Niðurstaða.

M á rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 19. ágúst 2025.

rafrænt undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 200/2025.

Nafn málskotsaðila: (M1) og (M2).

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Sjúklingatrygging og ábyrgðartrygging.

Nafn váttryggingartaka sjúklingatryggingar (X)

Bótaábyrgð. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 2. júní 2025, ásamt fylgiskjöllum.
2. Athugasemdir V, dags. 14. júlí 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 4. nóvember 2025.

Málsatvik.

Í málskoti fara M (M1 og M2) fram á bæt看ur úr sjúklingatryggingu X hjá V vegna þess óafturkræfa tjóns sem þau telja að rekja megi til þess að ljósmóðir í mæðravernd á vegum X hafi brugðist skyldum sínum. Barn M1 og M2 fæddist andvana 21. desember 2021. Í málskoti benda M m.a. á eftirfarandi atriði sem þau telja að hafi brugðist í mæðraverndinni: 1. M taka fram að við upphaf meðgöngu hafi ljósmóðir áðveðið að móðir, M1, skyldi fá aukið mæðraeftirlit þar sem hún hafði fengið meðgöngueitrun á fyrri meðgöngu. Því hafi verið talin rík ástæða til aukins eftirlits. M telja gögn málsins sýna að M1 hafi ekki fengið aukið mæðraeftirlit. 2. Þá byggja M á því að fæðingarlæknir hafi undir lok meðgöngu ákveðið að M1 færi á blóðþrýstingslyf en að ljósmóðir heilsugæslu hafi verið ósammála því mati læknisins. Því hafi ekki orðið af lyfjagjöf. 3. Ljósmóðir hafi ekki gert viðeigandi ráðstafanir til aukins eftirlits og skoðunar þegar kúla M1 hafi staðið í stað við mælingar undir lok meðgöngu. Þá hafi mælingar ljósmóður verið rangar. 4. M hafi viðrað áhyggjur sínar í skoðunum síðustu fjórar vikurnar um að þeim fyndist bumba M1 ekki vera að stækka. Við þeim ábendingum hafi ljósmóðir aldrei brugðist. 5. Ljósmóðir hafi sent M1 í einfaldan sónar í viku 39 á heilsugæslu þar sem einungis hafi verið athugað kollsvæði barnsins og hvort barnið hefði skorðað sig. M furða sig á því af hverju ekki var einnig framkvæmdur venjulegur vaxtasónar, sem að þeirra mati hefði strax sýnt að barnið var ekki lengur að vaxa. 6. M telja ósamræmi í frásögn ljósmóður á atvikum í meðgöngueftirliti og því sem hún sagði eftir að í ljós kom að barnið fæddist andvana. 7. Móðir var gengin 40 vikur og 3 daga þann 21. desember 2021. M fullyrða að ljósmæður á Landspítala hafi verið mjög undrandi yfir því að ljósmóðir skyldi ekki hafa á þeim tíma verið búin að bóka gangsetningu fæðingar. Það væri vaninn við kringumstæður sem þessar. 8. Samantekið telja M að ónákvæmni hafi einkennt vinnubrögð ljósmóðurinnar alla meðgönguna og ekki síst síðustu vikurnar þar sem í engu hafi verið brugðist við eðlilegum og réttmætum ábendingum og áhyggjum um að kúlan væri ekki að stækka. M telja að það að ljósmóðir brást í engu við þessu hafi haft úrslitaáhrif á það hvernig fór. 9. Meðgöngueftirliti er ætlað að fylgjast með heilsu móður og heilsu og þroska barns á meðgöngu. M telja að ljósmóðirin í mæðraverndinni hafi brugðist skyldum sínum gagnvart þeim í þessu ferli, ekki síst á síðustu fjórum vikum meðgöngu. Ekki er hins vegar í málatilbúnaði M að finna nánari tilvísun til þeirra ákvæða þágildandi laga um sjúklingatryggingu nr. 111/2000 sem bótakrafan er byggð á.

Í athugasemd V, dags. 14. júlí 2002 er því hafnað að fyrir hendi sé bótaréttur úr sjúklingatryggingu X, vegna meintrar vanrækslu ljósmóður. Tekur V fram að þrátt fyrir að það komi ekki fram í málatilbúnaði M á hvaða ákvæðum þágildandi laga um sjúklingatryggingu nr. 111/2000 kröfugerðin sé byggð gangi félagið út frá því að það sé 1. tl. 2. gr. Síðan gerir V ítarlega grein fyrir atvikum máls í tímatröð með skýrum tilvísunum í þau gögn sem liggja fyrir í málinu. Jafnframt færir V jafn ítarleg rök fyrir þeirri skoðun sinni að ekki sé fyrir að fara bótarétti í málinu. Í því sambandi er sérstaklega vikið að atriðum sem tengjast auknu eftirliti með M1, mælingum á blóðþrýstingi, stækkun kúlu M1 og hreyfingum fósturs. Kemst V að þeirri niðurstöðu að ekki verði séð að starfsfólk heilsugæslunnar hafi farið á svig við almennt verklag og þær leiðbeiningar sem gerðar hafi verið fyrir mæðravernd á Íslandi. Því sé ekki hægt að fallast á að starfsfólk X hafi ekki sinnt meðferð eins vel og unnt var og í samræmi við þekkingu og reynslu á viðkomandi sviði.

Í viðbótarathugasemdum M, dags. 4. nóvember 2025, er að finna frekari rök gegn þeim sjónarmiðum sem fram koma í framangreindum athugasemdum V.

Álit.

Rétt til bóta samkvæmt þágildandi lögum um sjúklingatryggingu eiga, skv. 1. mgr. 1. gr. laganna, sjúklingar sem verða fyrir líkamlegu eða geðrænu tjóni hér á landi í tengslum við rannsókn eða sjúkdómsmeðferð hjá m.a. sjúkrahúsi, heilsugæslustöð eða annarri heilbrigðisstofnun. Í 1. mgr. 2. gr. sagði að bætur skuli greiða án tillits til þess hvort einhver ber skaðabótaábyrgð samkvæmt reglum skaðabótaréttarins, enda megi að öllum líkindum rekja tjónið til nánar tilgreindra atvika sem tiltekin eru í fjórum töluliðum. M virðast byggja kröfu sína á 1. tl. sem var svohljóðandi: *1. Ætla má að komast hefði mátt hjá tjóni ef rannsókn eða meðferð við þær aðstæður sem um ræðir hefði verið hagað eins vel og unnt hefði verið og í samræmi við þekkingu og reynslu á viðkomandi sviði.*

Aðila greinir á um hvort skilyrði þessa ákvæðis séu uppfyllt. Þó sönnunarkröfur til tjónþola séu vægari en ella þegar kemur að sjúklingatryggingu hvílir það samt sem áður á M að sýna fram á að tjón þeirra sé „að öllum líkindum“ að rekja til þeirra atvika sem tilgreind voru í 1. mgr. 2. gr. þágildandi laga um sjúklingatryggingu. Svo skilyrði 1. tl. 1. mgr. 2. gr. séu uppfyllt þarf þá að gera líklegt að meðferð sem ætla megi að leitt hafi til tjóns hafi ekki verið hagað eins vel og unnt hefði verið og í samræmi við þekkingu og reynslu á viðkomandi sviði og að með vandaðri meðferð hefði að líkindum mátt komast hjá tjóni.

Nefndin bendir á að framangreindur málalíbúnaður M og rök þau sem sett eru fram af þeirra hálfu eru ekki stutt fyrirbyggjandi sérfræðigögnum sem hægt væri að byggja niðurstöðu á. Á hinn bóginn liggja fyrir í málinu upplýsingar frá heilbrigðisstarfsmönnum sem benda til þess að mæðraeftirlitið hafi verið eðlilegt og faglegt.

Er það því mat nefndarinnar að M hafi ekki tekist að sýna fram á að tjónið megi að öllum líkindum rekja til þeirra atvika sem tilgreind eru í 1. tl. 2. gr. þágildandi laga um sjúklingatryggingu og að skilyrði bótaskyldu séu því ekki uppfyllt. Eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni er því óhjákvæmilegt að hafna kröfum M.

Að gefnu tilefni skal einnig tekið fram að sá ársfrestur sem um er rætt í 2. mgr. 124. gr. laga nr. 30/2004 um vátryggingarsamninga, á ekki við í málinu enda er um að ræða kröfu í ábyrgðartryggingu.

Niðurstaða.

M eiga ekki rétt á bótum úr sjúklingatryggingu X hjá V.

Reykjavík, 2. desember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 201/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila: (V1) og (V2)****Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B).****Árekstur. Sakarskipting.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 2. júní 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V1, dags. 9. júlí 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Athugasemdir V2, dags. 7. ágúst 2025, ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirbyggjandi lögregluskýrslu, dags. 30. janúar 2024, varð árekstur með bifreiðunum A og B á Reykjanesbraut til móts við álverið í Straumsvík hinn 30. janúar 2024. Ökumaður B lést í kjölfar slyssins og er því ekki til frásagnar um aðdraganda áreksturs. Bifreiðin A er stór vöruflutningabifreið með tengivagn og bifreiðin B fólksbifreið. Í lögregluskýrslu er haft eftir ökumanni A að hann hafi ekið á um 70 km/klst frá Keflavík í átt að Hafnarfirði þegar bifreiðinni B var skyndilega ekið í veg fyrir hann. Kvaðst hann ekki hafa getað afstýrt árekstrinum þar sem varð mjög snögglega. Vitni sem ók á eftir bifreiðinni B gaf sig fram á vettvangi. Kvaðst hún ekki hafa séð hvor bifreiðin hafi farið yfir miðlínuna en sagði að innsæið hennar taldi það vera B. Taldi vitnið líklegt að B hafi verið ekið á 80 km/klst. hraða. Hámarkshraði á vettvangi var 70 km/klst.

Ágreiningur um sakarskiptingu var borinn undir tjónanefnd vátryggingafélaganna sem komst að þeirri niðurstöðu að ökumaður B bæri alla sök á árekstrinum þar sem sannað þætti að hann hefði ekið yfir miðlínu vegar. Bifreiðin B er tryggð með ábyrgðartryggingu hjá V2 og af hálfu V2 var því lýst yfir að það myndi ekki hlíta úrskurði tjónanefndar. M er eigandi bifreiðarinnar A og V1 ábyrgðartryggjandi bifreiðarinnar. Telur M engan vafa leika á því að ökumaður B hafi misst stjórn á bifreið sinni í aðdraganda áreksturs sem endaði með þeim hræðilega hætti að ökumaðurinn hafi farið yfir á rangan vegarhelming þar sem hann skall harkalega framan á vinstra framhorni bifreiðarinnar A. Vísar M til niðurstöðu Rannsóknarnefndar samgönguslysa sem komst að sömu niðurstöðu.

V1 vísar til fyrirbyggjandi gagna frá lögreglu þ.m.t. yfirlitsmyndar af vettvangi og telur ljóst af aðstæðum á vettvangi að bifreiðin B hafi ekið yfir miðlínu er árekstur varð. Ómöguleiki sé fólgin í því miðað við staðsetningu B í kjölfar áreksturs, við hægri brún vegar, og hjólfara sem sjást á yfirlitsmyndinni, að B hafi verið verið komin yfir miðlínu vegar er árekstur varð. Í ljósi þessa og með hliðsjón af skýrslum lögreglu, skýrum framburði ökumanns A, framburði frá vitni og yfirlitsmyndum af vettvangi verði að telja að ökumaður B hafi ekið bifreið sinni yfir á öfugan vegarhelming í aðdraganda áreksturs. Fáir það mat einnig stoð í skýrslu Rannsóknarnefndar samgönguslysa.

V2 vísar til þess að engin samtímagögn liggi fyrir í málinu sem sýni afdráttarlaust fram á að ökumaður B hafi ekið yfir miðlínu vegar og beri þar af leiðandi alla sök á árekstrinum. Þvert á móti telji V2 að það sé með öllu ósannað hvor ökumaður hafi ekið yfir miðlínu vegar í aðdraganda tjónsatviksins. Í öllum þeim gögnum sem liggi fyrir í málinu, m.a. skýrslum frá lögreglu, ljósmyndum af vettvangi, staðsetningu bifreiðanna og braks úr þeim, hemlafara á vegi og þeirrar staðreyndar að engin óháð vitni séu til frásagnar telji V2 að staða ökutækjanna í aðdraganda áreksturs sé með öllu ósönnuð. Vísar V2 til þess að með skýrslu Rannsóknarnefndar samgönguslysa skuli eingöngu miðað því að leiða í ljós orsakir samgönguslysa og samgönguátvika en ekki skipta sök eða ábyrgð.

Álit.

Samkvæmt 1. mgr. 18. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 skal ökumaður vera með ökutæki sitt eins langt til hægri og unnt er með tilliti til annarrar umferðar og aðstæðna að öðru leyti. Samkvæmt 1. mgr. 22. gr. laganna skal ökutækjum ekið hægra megin hvoru fram hjá öðru og þess gætt að nægilegt hliðarbil sé á milli þeirra. Ágreiningur aðila lýtur að því hvor ökumaðurinn hafi brotið framangreind ákvæði og farið yfir miðlínu Reykjanesbrautar, með þeim afleiðingum að árekstur varð milli bifreiðanna A og B hinn 30. janúar 2024. Sönnunarmat byggir á heildstæðu mati á öllum fyrirbyggjandi gögnum. Í málinu liggja

fyrir skýrslur lögreglu, ljósmyndir og yfirlitsmyndir af vettvangi og framburður ökumanns A. Af ljósmyndum má sjá hvar bifreiðarnar enduðu í kjölfar árekstursins og brak sem liggur á veginum. Tekur nefndin undir með V1 að þessi gögn styðja frásögn ökumanns A, sem greinir frá því að B hafi skyndilega verið ekið inn á hans akrein og að árekstrinum hafi ekki verið hægt að afstýra. Þá liggur einnig fyrir skýrsla Rannsóknarnefndar samgönguslysa þar sem fram kemur að sennilegt sé að ökumaður B hafi misst stjórn á bifreiðinni og að um helmingur hennar hafi verið kominn yfir á gagnstæða akrein þegar hún rakst framan á vinstra framhorn bifreiðar A. Þótt tilgangur rannsóknar sé samkvæmt 2. mgr. 1. gr. laga nr. 18/2013 ekki að ákvarða sök eða ábyrgð og að skýrslum nefndarinnar skuli ekki beitt sem sönnunargögnum í dómsmálum, sbr. 5. mgr. 4. gr. laganna, þá bindur það ekki hendur úrskurðarnefndarinnar við að líta til skýrslunnar við mat á orsökum slyss, enda leiðir lögákveðinn tilgangur rannsóknarinnar til þess að þar er verið að varpa ljósi á orsök slyssins. Skýrslan er því stoðgagn sem styður við önnur sönnunargögn málsins, en stendur ekki ein og sér. Ekkert í gögnum málsins bendir til þess að ökumaður A hafi farið yfir á öfugan vegarhelming í aðdraganda áreksturs. Með vísan til framangreinds og með hliðsjón af 5. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatrýggingar, er það mat nefndarinnar að ökumaður B beri alla sök á umræddum árekstri.

Niðurstaða.

Ökumaður B ber alla sök á umræddum árekstri.

Reykjavík, 4. nóvember 2025
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 202/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn vátryggingartaka ábyrgðartryggingar (X)

Skaðabótaábyrgð. Vinnuslys.

Gögn.

1. Málskot móttakið 4. júní 2025, ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V, dags. 14. ágúst 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 20. ágúst 2025.

Málsatvik.

Í fyrirbyggjandi lögregluskýrslu kemur fram að M slasaðist við vinnu sína á dekkjaverkstæði X þann 21. mars 2024. Var hann að vinna með hjólbarða og var ásamt samstarfsmanni sínum búinn að tæma loftþrýstinginn úr hjólbörðunum. Því næst setti hann einn af hjólbörðunum á umfelgunarvél og þegar hann var að losa hjólbarðann af felgunni, sprakk hjólbarðinn með þeim afleiðingum að M skaust langt aftur fyrir sig og lenti með hjólbarðann ofan á sér. Vinnueftirlitið mætti á vettvang og mælti fyrir um úrbætur sem fólust í því að gera skuli verklagsreglur fyrir þessa tilteknu vinnu og kynna fyrir starfsfólki fyrirtækisins. Hefur M gert kröfu um bætur úr ábyrgðartryggingu vinnuveitanda síns, X, vegna þess líkamstjóns sem hann varð fyrir í slysinu. V hefur hafnað greiðsluskyldu úr ábyrgðartryggingu X vegna líkamstjónsins.

M telur ljóst að slysið megi rekja til þess að aðstæður á vinnustað hafi verið ófullnægjandi þar sem sprenging varð við það að M var að losa í sundur samsetta felgu með loftlykli. Hafi verklag X ekki verið í samræmi við öryggisráðstafanir sem vinnuveitanda var skylt að tryggja að fylgt yrði eftir. Hafi M unnið verkið samkvæmt bestu vitund og því sem vaninn var á vinnustaðnum samkvæmt fyrirmælum vinnuveitanda. Áður hafi verið skipt um samskonar felgu og bar vinnuveitanda að hafa verkferla eftir mismunandi tegundum bifreiða til að tryggja sem best öryggi starfsmanna. Eftir slysið hafi X alfarið hætt að skipta um dekk með felgum af þeirri tegund sem um ræðir. Fram komi í skýrslu Vinnueftirlitsins að verklagsreglur hafi vantað um verkið og krafist var útbóta á því. Byggir M einnig á því að umrædd umfelgunarvél sé hættulegt tæki sem hafi verið vanbúið til þess verks sem M vann í umrætt sinn enda hafi loftventillinn stíflast við verkið. Þar að auki telur M að X hafi sýnt af sér saknæma háttsemi með skorti á öryggisráðstöfunum við tækið. Öryggishlíf og/eða varnarbúnað vantaði á hana. Í skýrslu Vinnueftirlitsins hafi verið vísað til 5. gr. reglugerðar nr. 367/2006 um notkun tækja. Í umræddri grein kemur fram að atvinnurekandi skuli gera nauðsynlegar ráðstafanir til að tryggja að tæki sem starfsmönnum sé ætlað að nota innan fyrirtækisins hæfi verkinu sem inna skuli af hendi eða sé hæfilega lagað að verkinu, þannig að starfsmenn geti notað tækið án þess að öryggi þeirra eða heilsu sé hættu búin. Visar M til ákvæða laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum og reglna sem settar hafa verið á grundvelli laganna, máli sínu til stuðnings.

V hefur hafnað bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu X vegna slyssins á þeim grundvelli að ósannað sé að slys M verði rakið til saknæms vanbúnaðar eða saknæmrar vanrækslu sem X beri ábyrgð á. Af hálfu X er því alfarið hafnað að vinnuaðstæðum, verkferlum eða tækjum hafi verið ábótavant á vinnustaðnum. Aðalorsök slyssins hafi verið sú að breytingar voru gerðar á umræddri felgu, en um hafi verið að ræða fjallatrúkkadekk frá ferðaþjónustufyrirtæki. Farið hafi verið eftir verkferlum umrætt sinn. Þegar úrhleypibúnaður sé á dekki, þ.e. sem hleypir lofti úr dekki, sé það látið duga. Annars sé þíla alltaf tekin úr öllum ventlum í öllum dekkjum. Vegna breytinga sem gerðar hafi verið á dekkinu hafi ekki allt loft komist úr því. Útilokað hafi verið að átta sig á því að búið hafi verið að eiga við samsetninguna á felgunni þar sem viðbótin var innan í dekkinu. Þá liggi fyrir að M hafði starfað hjá X frá mars 2020 og því með töluverða reynslu af umræddu starfi. Um hafi verið að ræða óhappatilvik.

Í viðbótarathugasemdum sínum bendir M á að óumdeilt sé að engir verkferlar hafi verið til staðar fyrir tilvik sem þetta. Hafi X eftir slysið alfarið hætt að skipta um dekk með felgum af þeirri tegund sem um ræðir. Sú breyting á verkferlum beri með sér að X telur sjálfur mögulegt að greina hvort búið hafi verið að eiga við dekk og þar með hafna viðskiptum af slíku tagi. Fullyrðingar X séu því mótsagnakenndar

og feli í raun í sér viðurkenningu á því að unnt hefði verið að átta sig á því að búið væri að eiga við samsetningu dekkisins.

Álit.

Ágreiningur þessa máls lýtur að því hvort slysið sem M varð fyrir 21. mars 2024, þegar hann starfaði á dekkjaverkstæði X, verði rakið til saknæmrar háttsemi eða vanbúnaðar sem X ber ábyrgð á og hvort V beri því að greiða M bætur úr ábyrgðartryggingu X. Það hvílir á M að sýna fram á að svo hafi verið. Samkvæmt lögum nr. 46/1980, um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum, ber atvinnurekanda að tryggja sem fyllst öryggi starfsmanna sinna á vinnustað. Ljóst er af gögnum málsins að M varð fyrir slysi þegar hjólbarði sprakk við losun af felgu á umfelgunarvél. Við sprenginguna kastaðist M aftur fyrir sig og hlaut líkamstjón. Vinnueftirlitið kom á vettvang og mælti fyrir um úrbætur sem fólust m.a. í því að útbúa verklagsreglur um slíka vinnu og kynna þær fyrir starfsfólki. Í máli þessu liggur fyrir að M hafði starfað hjá X frá árinu 2020 og gegndi stöðu þjónustustjóra. Hann hafði því mikla reynslu af umræddu starfi. Ekkert bendir til þess að yfirmenn hans hjá X hafi haft sérstaka vitneskju eða tæknilega þekkingu um hættueiginleika slíkra dekkjaskipta fyrir slysið umfram þá þekkingu sem M sjálfur bjó yfir. Engin gögn liggja fyrir sem staðfesta að umfelgunarvélin hafi verið vanbúin umrætt sinn eða að skortur á verkferlum hafi verið orsök slyssins. Þótt Vinnueftirlitið hafi eftir atburðinn mælt fyrir um verklagsreglur verður ekki ráðið af því einu að slys M verði rakið til saknæmrar háttsemi eða vanrækslu af hálfu X. Þegar litið er til framangreinds verður ekki talið sannað að slysið verði rakið til vanbúnaðar á tækjum eða skorts á öryggisráðstöfunum sem X bar að tryggja. Verður því að líta svo á að slysið hafi verið óhappatilvik sem X ber ekki skaðabótaábyrgð á samkvæmt reglum skaðabótaréttar.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 22. september 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 203/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging sveitarfélags.

Nafn vátryggingartaka ábyrgðartryggingar(X)

Skaðabótaábyrgð. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 3. júní 2025, ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V dags. 23. júní 2025 ásamt fylgiskjöllum.
3. Viðbótarathugasemdir M dags 24. júní 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V dag. 24. júní 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að hinn 3. ágúst 2024 hafi M verið staddur á sundstað sem rekinn er af X. Hafi hann farið ofan í niðurgrafinn kaldan pott og haldið í handfang sér til stuðnings. Þegar hann steig niður hafi botninn á pottinum ekki verið þar sem hann ætlaði og hafi hann því sokkið niður í pottinn og við það fengið slink á handlegginn þar sem hann hélt í handriðið. Í ljós hafi komið að tvíhöfðasin slitnaði og hafi M þurft að gangast undir aðgerð vegna þess og sækja frekari meðferð lækna og sjúkrapjálfara. V hafi hafnað bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu X með bréfi dags. 26. mars 2025 á grundvelli þess að um óhappatilvik eða eigin aðgæsluleysi M hafi verið að ræða. M vísar í málskoti til þess að lagfæringar hafi farið fram í kjölfar slyssins og hafi nú verið sett upp skilti við pottinn sem vari við dýpt hans. Er þá vísað til þess að í tölvupósti heilbrigðiseftirlits dags. 2. september 2024, segi að starfmaður þess hafi skoðað pottinn og hafi komið í ljós „að hann var að hluta til grafinn niður. Þetta gæti verið þess valdandi að notendur kalda pottsins átti sig ekki á því hvað botninn er að finna.“ Megi af þessu ráða að aðbúnaður pottsins hafi verið óforsvaranlegur á slysdegi. Á þeim sem reki sundstaði hvíli þá ríkar skyldur þegar komi að því að tryggja öryggi sundgesta, og er m.a. vísað til reglugerðar nr. 814/2010 um hollustuhætti á sund- og baðstöðum því til stuðning, en þar komi m.a. fram að merkja skuli greinilega þætti sem varða öryggi og slyshættu. Auðvelt hefði verið fyrir starfsfólk X að átta sig á hættunni sem var samfara aðbúnaði við pottinn en þrátt fyrir það hafi engar varúðarmerkingar verið settar upp fyrir en eftir slys M. Þar sem potturinn hafi verið niðurgrafinn, og því dýpri en ella, hafi X borið að vara viðskiptavinum sína við aðstæðum.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að starfsfólk X hafi ekki orðið vitni að atvikinu, en verið tilkynnt um það símleiðis samdægurs. Í sjúkraskrá M segi „rennur til í sundi, grípur í handfang og finnur eitthvað „rifna“...“. Sú lýsing á atvikum sé ekki samhljóða lýsingu í málskoti. Samkvæmt upplýsingum frá framleiðanda sé umræddur pottur einn metri að þvermáli, hæð hans 115 sentimetrar og dýpt 95 sentimetrar. Þrátt fyrir það haldi M því fram að potturinn hafi verið mun dýpri en gera megí ráð fyrir. Sé því alfarið hafnað. Potturinn sé lítillaga niðurgrafinn, til að auka öryggi við notkun hans og aðstæður við hann séu góðar. Við staðsetningu og frágang pottsins hafi öryggi sundgesta verið haft að leiðarljósi og sé ekki sýnt fram á að slys M verði rakið til saknæmrar og ólögmætrar háttsemi X eða annarra atvika sem það beri ábyrgð á. Sambærileg slys hafi ekki átt sér stað áður og úrbætur í kjölfar slyss M feli ekki í sér viðurkenningu á saknæmri háttsemi. Verði því ekki annað séð en að tjón M verði rakið til óhappatilviljunar eða eigin aðgæsluleysis, og styðji atvikalýsing í sjúkraskrá við þá niðurstöðu.

Í viðbótarathugasemdum M er því mótmælt að málsatvikalýsingar séu ekki samræmdar. Þó þær séu ekki ritaðar með nákvæmlega sama hætti liggi þó fyrir að M hafi verið á leið í pottinn og hafi stutt sig við handrið, en þar sem potturinn hafi verið niðurgrafinn hafi hann ekki áttað sig á dýptinni og því hafi komið slinkur á handlegg hans. Er þá áréttað að engar merkingar hafi varað við dýpt pottsins eða því að hann væri niðurgrafinn, en það sjáist ekki greinilega. Hafi M því haft réttmætar væntingar til þess að hann væri að stíga ofan í pottinn eins og hann kom honum fyrir sjónir, en ekki að falla niður um óvænta dýpt. Er þá áréttað að eftir slys M hafi varúðarmerkingar verið settar við pottinn.

Í viðbótarathugasemdum V er áréttuð sú afstaða að um óhappatilviljun hafi verið að ræða og það að potturinn sé niðurgrafinn um nokkra sentimetra í því skyni að auka öryggi sundlaugargesta feli ekki í sér saknæma háttsemi af hálfu X.

Álit:

Almennar sönnunarreglur í skaðabótarétti gera ráð fyrir því að sá sem heldur því fram að annar beri skaðabótaábyrgð á tjóni sínu beri sönnunarbyrði um að skilyrði slíkrar ábyrgðar séu uppfyllt. Það hvílir því á M að sýna fram á tjón sitt og að umrætt tjón sé að rekja til saknæmra athafna eða athafnaleysis X eða annarra atvika eða aðstæðna sem X verði gert að bera skaðabótaábyrgð vegna.

Fyrir liggur að dýpt umrædds pottar er 95 sentimetrar og hann er að einhverju leyti niðurgrafinn. Ekki liggur fyrir að hve miklum hluta hann er niðurgrafinn en að sögn V eru það „nokkrir sentimetrar“ og af fyrirbyggjandi ljósmyndum verður ekki ráðið annað en hann sé aðeins að litlu leyti niðurgrafinn. Samkvæmt fyrirbyggjandi tölvupósti heilbrigðiseftirlitsfulltrúa, dags. 2. september 2024, gæti það þó orðið þess valdandi að notendur átti sig ekki á því hvar botn pottsins er að finna. Þá liggur fyrir að viðvörðunarskilti hafi verið sett upp við pottinn í kjölfar slyss M.

M vísar máli sínu til stuðnings m.a. til reglugerðar um hollustuhætti á sund- og baðstöðum. Samkvæmt 2. gr. hennar, eins og henni var breytt með reglugerð nr. 769/2019 er kalt ker „laug eða ker með köldu vatni þar sem hitastig vatnsins er á bilinu 0°C – 16°C.“ Laug er samkvæmt sömu grein „ker eða þró með köldu eða volgu vatni, samheiti yfir hvers konar laugar, stórar sem smáar.“ Samkvæmt 1. mgr. 12. gr. reglugerðarinnar ber m.a. að merkja það greinilega þegar dýpt lauga er undir 1,2 metrum. Af framangreindu má ráða að borið hafi að merkja dýpt kalda pottsins sérstaklega og af gögnum málsins má ráða að það hafi ekki verið gert fyrr en eftir slyss M. Verður þó ekki séð að vanræksla X á því að koma upp slíkri merkingu hafi leitt til slyss M, enda byggir hann á því að potturinn hafi verið dýpri, en ekki grynri, en hann ætlaði. Verður því ekki séð að það hefði varnað umræddu slysi hefði merking þess efnis að umræddur pottur væri grynri en 1,2 metrar verið til staðar á slysdegi.

Í fyrrgreindri 12. gr. reglugerðarinnar kemur einnig fram að merkja skuli aðra þætti varðandi öryggi og slysaheitu, og eru tiltekin atriði greind í því sambandi svo og „annað það sem nauðsynlegt þykir vegna öryggis sundgesta.“ M virðist byggja á því að skylt hafi verið að vara sérstaklega við því að potturinn hafi verið niðurgrafinn. Í því samhengi verður að líta til þess hvort starfsfólk X hafi mátt gera sér grein fyrir því að slysaætta fælist í því og við mat á því verður einnig að hafa í huga að ekki liggur nægilega fyrir að hve miklu leyti potturinn var niðurgrafinn. Potturinn er afar grunnur og að mati nefndarinnar hefur ekki verið sýnt fram að frágangur hans hafi haft í för með sér augljósa slysaheitu. Er þá jafnframt litið til þess að ekkert liggur fyrir um að sambærileg atvik hafi átt sér stað fyrir slyss M.

Verður ekki talið að eftirfarandi ályktun heilbrigðiseftirlitsins um líklega orsök slyss M breyti framangreindu enda liggur ekkert fyrir um að frágangur á pottinum hafi verið í andstöðu við lög eða reglur eða að slysaætta af honum hafi verið ljós.

Hefur M því ekki tekist að sýna nægilega fram á að tjón hans verði rekið til atvika sem X beri skaðabótaábyrgð vegna. Eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni er því samkvæmt öllu framansögðu óhjákvæmilegt að hafna kröfu hans.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 12. ágúst 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 204/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn vátryggingartaka ábyrgðartryggingar(X)

Skaðabótaábyrgð. Vinnuslys.

Gögn.

3. Málskot móttakið 5. júní 2025 ásamt fylgiskjölum.
4. Bréf V dags. 8. júlí 2025 ásamt fylgiskjölum.
5. Viðbótarathugasemdir M dags. 31. júlí 2025.
6. Viðbótarathugasemdir V dags. 11 ágúst 2025.

Málsatvik.

Hinn 22. júní 2022 varð M fyrir líkamstjóni við vinnu sína hjá X. Samkvæmt tilkynningu til Vinnueftirlitsins, sem send var hinn 27. júní 2022, voru atvik þau að M var í Dino körfulyftu við þann starfa að skipta um mynd í flettiskilti. Karfan leiðrétti sig sjálfkrafa með þeim afleiðingum að hönd M keyrðist upp í skiltið og hann klemmdist milli handriðs körfunnar og skiltisins sem olli því að framhandleggur hans brotnaði. Í málskoti byggir M á því að slys hans sé bótaskyldt úr ábyrgðartryggingu X þar sem aðbúnaður og öryggi hans á vinnustað hafi ekki verið tryggð með þeim hætti sem lög geri ráð fyrir og er vísað til nánar tilgreindra ákvæða laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum svo og reglugerðar um notkun tækja nr. 367/2006. Hefði viðhaldi á umræddum lyftara verið sinnt sem skyldi megi gera ráð fyrir að komið hefði verið í veg fyrir slysið, en rekja megi það til saknæmrar vanrækslu X að þessu leyti. Með því að láta M sinna starfi sínu á biluðum körfubíl hafi X stefnt heilsu hans og öryggi í hættu. Verði X þá að bera allan halla af því að rannsókn Vinnueftirlitsins á tildrögum slyssins hafi ekki farið fram, enda hafi því verið tilkynnt of seint um slys M. Verði því að leggja atvikalýsingu M hvað varði slysið og aðstæður til grundvallar.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að M beri sönnunarbyrði þess að slys hans verði rakið til saknæms vanbúnaðar sem X geti borið ábyrgð vegna. Hafi sú sönnun að mati V ekki tekist. Samkvæmt upplýsingum frá X hafi ekki verið vitneskja um neina bilun í umræddri lyftu áður en slys M átti sér stað. Tækið hafi þá verið skoðað af Vinnueftirlitinu hálfu ári fyrir slys M án athugasemda og hafi ekkert komið upp á eftir þá skoðun sem bentu til þess að búnaður hennar væri bilaður. Hafi X því hvorki vitað né mátt vita að körfulyftan væri biluð. Þar sem málsatvik sem slík séu óumdeild hefði rannsókn Vinnueftirlitsins þá ekki varpað neinu nánari ljósi á málsatvik.

Í viðbótarathugasemdum M kemur fram að starfsfólk eigi að geta treyst því að vinnuvélar sem því er ætlað að nota við störf sín virki sem skyldi. Þegar slíkt tæki bili beri vinnuveitandi ábyrgð þar sem aðbúnaður hafi þá ekki verið til samræmis við ákvæði laga nr. 46/1980 og reglugerða settra með stöð í þeim. Er því þá mótmælt að málsatvik séu fyllilega upplýst enda hefði X átt að fara fram á skoðun Vinnueftirlitsins á lyftunni í kjölfar slyssins. Slík rannsókn hefði m.a. leitt í ljós eðli bilunarinnar og hvort hún hafi stafað af ónægu viðhaldi eða skoðunum, ofnotkun eða einhverju öðru. Það að lyftan hafi verið skoðuð sex mánuðum fyrir slysdag breyti ekki þeirri staðreynd að hún hafi verið vanbúin á slysdegi. Það sé svo vanræksla X á tilkynningarskyldu sinni sem hafi leitt til þess að ekki var unnt að greina eðli þessa vanbúnaðar og orsök slyss M. Hafi X þá ekki gert neitt til að færa fram neinar sönnur fyrir eðli þess ágalla sem var á vélinni og verði það að bera hallann af því.

Í viðbótarathugasemdum V kemur fram að X beri ekki hlutlæga ábyrgð vegna tjóns M heldur verði M að sýna fram á að tjón hans hafi orðið vegna saknæmrar vanrækslu eða vanbúnaðar sem X geti borið ábyrgð á. Slík sönnun hafi ekki tekist.

Álit.

Tildrög slyss M virðast óumdeild og ber lýsingum aðila saman um það að körfulyftan hafi „leiðrétt sig“ með þeim afleiðingum að framhandleggur M klemmdist milli körfunnar og skiltisins sem hann var að vinna við. Virðist þá einnig liggja fyrir að M hafi verið óvinnufær allt frá slysdegi og bar því, skv. 1. mgr. 79. gr. laga nr. 46/1980 að tilkynna Vinnueftirlitinu um slys hans án ástæðulausrar tafar. Sú tilkynning var hins vegar ekki send fyrr en fimm dögum eftir slysið.

Almennar sönnunarreglur í skaðabótarétti gera ráð fyrir því að sá sem heldur því fram að annar beri skaðabótaábyrgð á tjóni sínu beri sönnunarbyrði um að skilyrði slíkrar ábyrgðar séu uppfyllt. Þegar um vinnuslys er að ræða getur þó sú tilkynningarskylda sem hvílir á vinnuveitanda eftir atvikum haft áhrif á það hvaða atvikalýsingu ber að leggja til grundvallar.

Þrátt fyrir að byggt sé á lýsingum M á tildrögum slyssins, en í þessu tilviki virðast þau óumdeild, hvílir eftir sem áður á honum að sýna fram á að líkamstjón hans verði rakið til saknæmra athafna eða athafnaleysis X eða starfsfólks þess, eða annarra aðstæðna eða atvika sem X verði gert að bera skaðabótaábyrgð vegna.

Óumdeilt er að einhvers konar bilun varð í umræddu tæki sem leiddi til þess að það „leiðrétti sig“ eða færðist úr stað, með þeim afleiðingum að M hlaut líkamstjón. Þrátt fyrir tilmæli laga nr. 46/1980 og reglugerða settra með stoð í þeim, varðandi öryggi og aðbúnað á vinnustöðum og þær ríku skyldur sem hvíla á vinnuveitendum þar að lútandi er það ekki svo að X beri hlutlæga ábyrgð á umræddri lyftu. Því hefur ekki verið mótmælt að lyftan hafi verið skoðuð án athugasemda hálfu ári fyrir slys M. Þá liggur ekkert fyrir, gögn, vitnisburðir eða annað er gefi til kynna að eitthvað hafi verið athugavert við virkni hennar fyrir slysið eða um að viðhaldi hennar hafi verið ábótavant. Er þá ekki byggt á því að M eða annað starfsfólk X hafi gert athugasemdir við búnað lyftunnar eða virkni hennar. Liggur þá ekki annað fyrir en að umrædd lyfta sem slík hafi verið forsvaranleg til þeirra nota sem henni voru ætluð.

Af þeim gögnum sem liggja fyrir nefndinni verður því ekki talið að X eða forsvarsmenn þess hafi vitað, eða mátt vita, að eitthvað væri athugavert við lyftuna eða að þörf hafi verið sérstakri skoðun hennar eða einhvers konar viðhaldi áður en slys M átti sér stað.

Er því ekki sýnt fram á það fyrir nefndinni að slys M verði rakið til atriða sem X verði gert að bera bótaábyrgð vegna. Af því verður M að bera hallann og er þar af leiðandi óhjákvæmilegt að hafna kröfu hans.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 2. september 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 205/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B)

Miskabætur, stórfellt gáleysi, umfang tjóns.

Gögn.

1. Málskot móttakið 5. júní 2025, ásamt fylgiskjöllum.
2. Athugasemdir V, dags 25. júní 2025.

Málsatvik.

Í gögnum málsins kemur fram að M sem var farþegi í ökutæki B varð fyrir líkamstjóni 20. febrúar 2023 er ökutæki A keyrði inn í vinstri hlið B. Við áreksturinn lenti B út af veginum með þeim afleiðingum m.a. að M slasaðist. Hefur V samþykkt bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu A, sbr. 4. gr. laga um ökutækjatrýggingar nr. 30/2019 og greitt bætur vegna tjóns M fyrir utan krafðar miskabætur skv. a-lið 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993. Ágreiningur fyrir nefndinni snýr því einungis að miskabótakröfu M.

Í málskoti eru færð fyrir því rök að skilyrði miskabóta skv. a-lið 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga séu uppfyllt og gerð krafa um 2.000.000 krónur í miskabætur. Kröfunni til frekari stuðnings er í málskoti m.a. vísað í 4. gr. og 3. mgr. 7. gr., 2. og 3. mgr. 20. gr., 25. gr. og 33. gr. umferðarlaga nr. 77/2019. Telur M að tjón sitt verði rakið til stórfellds gáleysis ökumanns A. Í því sambandi er m.a. bent á að í aðdraganda slyssins hafi A verið ekið mjög gáleysislega og ökumaðurinn alls ekki sýnt þá aðgát sem honum bar. Hann hafi ekið án fyrirvara og án þess að gefa nein merki eða ganga úr skugga um að það væri yfir höfuð hægt, milli vegstika og yfir tvöfalda heila línu í þeim tilgangi að aka fram úr annarri bifreið. Er jafnframt bent á að aðstæður á veginum hafi ekki gefið tilefni til að ætla að heimilt væri að aka á milli vegstikanna og yfir á akrein þá sem B var á. Þvert á móti hafi ökumanni A átt að vera það ljóst að á umræddum vegarkafli væri óheimilt að skipta um akrein eða taka fram úr öðru ökutæki. Þá telur M að við mat á saknæmi háttsemi ökumanns A beri að horfa til þess að í raun hafi engu mátt muna að afleiðingar slyssins yrðu mun alvarlegri en raunin varð. Hvað umfang tjóns M varðar þá segir m.a. í málskotinu að M hafi verið metin til 6 stiga varanlegs miska skv. 4. gr. skaðabótalaga af völdum slyssins. Það sé því ljóst að M, sem sé 15 ára gömul í dag, þurfi að glíma við verki á hverjum degi vegna afleiðinga slyssins. Þá telur M ekki að fjárhagsstaða tjónvalds eigi að hafa áhrif við mat á fjárhæð miskabóta úr ábyrgðartryggingu A. Telur M að krafa hennar um 2.000.000 krónur í miskabætur sé sanngjörn. Í fyrirleggjandi skjali í málinu er m.a. vísað í Lrd. 2. desember 2022 í máli nr. 410/2021 sem rök fyrir hinni umkröfðu bótafjárhæð.

Í athugasemdum V til nefndarinnar, dags. 25. júní 2025, er því hafnað að tjón M verði rakið til stórfellds gáleysis ökumanns A. Jafnframt bendir V á að sönnunarbyrðin fyrir því hvíli á M. Kemur fram að V telur að orsök slyssins sé augnabliks aðgæsluleysi ökumanns A. Bendir V á að til þess að um stórfellt gáleysi sé að ræða þurfi háttsemi að fela í sér verulegt og ámælisvert frávik frá því sem vænta má af gegnum og skynsömum manni við sömu aðstæður. Við það mat þurfi jafnframt að horfa til huglægrar afstöðu tjónvalds og allra atvika máls. Það að skipta um akrein, eins og ökumaður A hafi gert, feli ekki sjálfkrafa í sér stórfellt gáleysi. Bendir V á að umferðaróhöpp megi almennt rekja til þess að ökumenn leggi ekki rétt mat á aðstæður eða missi athygli í augnablik. Telur V að það sé nákvæmlega það sem gerðist í tilviki ökumanns A. Eins og aðstæður hafi verið á slysstað, þ.e. miður dagur og góð akstursskilyrði, geti sú háttsemin ekki talist fela í sér stórfellt gáleysi. Þá hafi tjónvaldur ekki verið undir áhrifum áfengis eða fíkniefna. Að lokum bendir V á að af dómafordæmum megi ráða að til þess að um stórfellt gáleysi í umferðinni sé að ræða þurfi hreinn ofsaaakstur að koma til. Í tilviki slyss M sé sú ekki raunin. Máli sínu til frekari stuðnings bendir V á eftirtalda þrjá úrskurði nefndarinnar í málum nr. 30/2024, 373/2024 og 306/2024. Þessu til viðbótar bendir V á að a-liður 1. mgr. 26. gr. sé heimildarákvæði, nokkuð sem feli í sér að jafnvel þó komist yrði að þeirri niðurstöðu að tjón M verði rakið til stórfellds gáleysis ökumanns A, sé ekki þar með sagt að M eigi lögvarinn rétt til miskabóta.

Því dugi ekki að sýna fram á stórfellt gáleysi til þess að bótaréttur liggi sjálfkrafa fyrir. Þá feli a-liður 1. mgr. 26. gr. í sér undantekningu frá meginreglu sem beri að túlka þröngt og eigi aðeins að beita þegar sanngjarnt telst séð í ljóst atvika allra, þar með talið sakarstigs tjónvalds og umfangs tjóns. Vísar V til þess að umfang tjóns M sé lítið. Að lokum tekur V fram að verði ekki fallist á framangreind rök sé krafa M um 2.000.000 krónur í miskabætur úr hófi að teknu tilliti til dómaframkvæmdar.

Álit

Ekki er um það deilt að ökumaður A telst eiga alla sök á árekstri bifreiðanna 20. febrúar 2023. Í málinu er hins vegar ágreiningur um rétt M til greiðslu miskabóta skv. a-lið 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993. Í því ákvæði kemur fram að heimilt sé að láta þann sem af stórfelldu gáleysi eða ásetningi veldur líkamstjóni greiða miskabætur. Svo krafa M verði tekin til greina þarf háttsemi ökumanns A því að fela í sér veruleg frávík frá því sem eðlilegt má telja. Í Hrd. 8. desember 2016 í máli nr. 502/2016 er m.a. að finna eftirfarandi umfjöllun um hugtakið stórfellt gáleysi: „Í framangreindu felst að stórfellt gáleysi er gáleysi á hærri stigi en hið almenna. Það felur í sér að annað hvort vísar háttsemi hlutrænt séð meira frá þeirri háttsemi sem tjónvaldi bar að viðhafa en þarf til að staðreyna almennt gáleysi, eða að hin huglæga afstaða tjónvalds til atvika er leiddu til slyss einkennist af miklu tillitsleysi.“

Ekki er ágreiningur í málinu um að M varð fyrir líkamstjóni við áreksturinn. Við mat á því hvort háttsemi ökumanns A í umrætt sinn hafi falið í sér stórfellt gáleysi leggur nefndin eftirfarandi til grundvallar. Ekki liggja fyrir upplýsingar sem benda til þess að A hafi í umrætt sinn verið ekið yfir leyfilegum hámarkshraða né var ökumaðurinn undir áhrifum áfengis eða fíkniefna. Hins vegar sýna gögn málsins að A var skyndilega og án þess að nein merki hafi verið gefin, ekið yfir tvöfalda miðlínu og í vinstri hlið B. Fyrir liggur að ökumaður B telur að þeirri bifreið hafi í aðdraganda slyssins verið ekið á um 90 km hraða sem er leyfilegur hámarkshraði á slyssstað. Í lögregluskýrslu kemur fram að akreinarnar á slyssstað eru aðskildar með meters háum gulum plaststikum og að eina stiku hafi vantað þar sem ökumaður A beygði til hægri yfir tvöfalda óbrotna línu og inn í hlið B. Þá er einnig haft eftir ökumanni A að þar sem hann hafi ekið afreina frá Bláalónsvegi til norðurs með fyrirhugaðri akstursstefnu inn á Grindavíkurveg, hafi hann séð op á akreinaamerkingum (stikum) og því beygt til hægri inn á Grindavíkurveg. Af þessu má ljóst vera að ökumanninum var kunnugt um að það vantaði stiku á umræddum vegarkafli, stiku sem m.a. var ætlað að tryggja að ökumenn höguðu akstri sínum ekki með þeim hætti sem raunin var með hann. Af framangreindu verður dregin sú ályktun að háttsemi ökumanns A fól í sér alvarlegt brot á 4. gr. og 3. mgr. 7. gr., 2. og 3. mgr. 20. gr., 25. gr. og 33. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 og 36. gr. reglugerðar nr. 250/2024 um umferðarmerki og notkun þeirra. Þannig kemur t.d. fram í 36. gr. framangreindar reglugerðar, sbr. 25. gr. umferðarlaga, að óbrotin miðlína merkir að almennt er óheimilt og hættulegt að aka yfir hana. Með vísan í framangreint telur nefndin jafnframt að ökumanni A hafi mátt vera það ljóst að með háttalagi sínu stuðlaði hann að verulegri slysahefðu enda hefði hann með eðlilegri árverkni átt að sjá B nálgast á um 90 km hraða. Háttsemi ökumanns A var því m.a. til þess fallin að valda verulegri hættu á umtalsverðu líkamstjóni fyrir þá sem í bifreiðnum tveimur voru og í raun hafi litlu mátt muna að afleiðingar háttseminnar yrðu enn alvarlegri en raunin varð. Nefndin hefur því komist að þeirri niðurstöðu að sú háttsemi ökumanns B að aka skyndilega yfir tvöfalda óbrotna línu og inn í vinstri hlið B án þess að gefa áður nein merki eða huga að umferð á þeirri akrein sem ekið var inn á, feli í sér stórfellt gáleysi.

Með vísan til þess sem að framan greinir telur nefndin að uppfyllt séu hin almennu og sérstöku bótaskilyrði sem M byggir miskabótakröfu sína á, sbr. 4. laga um ökutækjatrýggingar nr. 30/2019 og a-liður 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga. Þegar svo háttar til, þ.e. að staðreynt hefur verið að sá sem krafinn er um bætur hefur valdið líkamstjóni með stórfelldu gáleysi, hefur í dómaframkvæmd almennt verið gengið út frá því að tjónþoli teljist hafa orðið fyrir miska og eigi rétt á miskabótum skv. a-lið 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga. Það að um sé að ræða heimildarákvæði breytir almennt ekki framangreindu. Nefndin telur í það minnsta ekki forsendur til þess eins og málum er hér háttað að víkja frá framangreindu með vísan til þess að um heimildarákvæði sé að ræða. Nefndin hefur því komist að þeirri niðurstöðu að M eigi rétt á miskabótum á grundvelli a-liðar 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga. Í þessu sambandi bendir nefndin jafnframt á að löggjafinn hefur tekið af allan vafa á um að miskabætur skv. a-lið 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga geta komið til viðbótar miskabótum skv. 3. og 4. gr. (þjáningabætur og bætur fyrir varanlegan miska) sömu laga.

M hefur krafist þess að fá 2.000.000 krónur í miskabætur. Máli sínu til stuðnings vísar M m.a. í Lrd. 2. desember 2022 í máli nr. 410/2021. Þó nefndin geti fallist á að sá dómur geti upp að vissu marki þjónað sem fordæmi hvað ákvörðun fjárhæðar miskabóta M varðar, þá telur nefndin engu að síður að umfang miska M sé umtalsvert minna en raunin var í framangreindu dómsmáli, nokkuð sem hefur veruleg áhrif varðandi ákvörðun fjárhæðar miskabóta. Þannig liggur fyrir að metinn varanlegur miski tjónþola skv. 4. gr. skaðabótalaga í Landsréttarmálinu var 40 stig á meðan varanlegur miski M er metinn 6 stig. Þá lá jafnframt fyrir í Landsréttarmálinu matsgerð dómkvaddra manna, geðlæknis og taugasálfræðings, um alvarlegt þunglyndi og áfallastreituröskun tjónþola af völdum hins bótaskylda slyss. Í fyrirliggjandi matsgerð, dags. 21. apríl 2024, kemur hins vegar fram að metinn 6 stiga varanlegur miski M snýr annars vegar að tognun í lendhrygg og hins vegar að vægum eftirstöðvum ökklabrots. Þá telja matsmenn að færniskerðing M valdi ekki sérstökum erfiðleikum í lífi hennar umfram það sem felst í matinu. Í framangreindum Landsréttardómi var fallist á að tjónþoli ætti rétt á 2.700.000 krónum í miskabætur. Ef sú fjárhæð er leiðrétt til samræmis við breytingar á lánskjaravísitölu frá dagsetningu landsréttardómsins til dagsins í dag, sbr. til hliðsjónar 3. og 4. gr. sbr. 15. gr. skaðabótalaga, þá er hin uppreiknaða fjárhæð 3.169.500 krónur.

Með vísan til þess sem að framan greinir hefur nefndin komist að þeirri niðurstöðu að M eigi rétt á 500.000 krónum í miskabætur á grundvelli a-liðar 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga úr ábyrgðartryggingu A hjá V. Hefur þá verið tekið tillit til þess að M var 13 ára á slysdegi og hið metna miskabótatímabil því lengra og fjárhæð bóta hærri en raunin hefði getað orðið fyrir eldri tjónþola.

Niðurstaða.

M á rétt á 500.000 krónum í miskabætur skv. a-lið 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993, úr ábyrgðartryggingu A hjá V.

Reykjavík, 19. ágúst 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

LEIÐRÉTTUR ÚRSKURÐUR**Mál nr. 206/2025****Nafn málskotsaðila (M)****Nöfn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækja: (A)****Bótaskyldur kostnaður. Sjúkrakostnaður.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 28. maí 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 4. júní 2025 ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að hinn 11. janúar 2023 slasaðist M er árekstur varð með bifreið hennar og A. Ekki virðist ágreiningur um það að ökumaður A hafi átt sök á slysinu og að tjón vegna þess sé bótaskyldt úr ábyrgðartryggingu A. Í tengslum við matsgerð vegna afleiðinga slyssins hafi matsmenn óskað eftir afriti af sjúkraskrá M frá læknastöðinni X. Hafi lögmaður M orðið við þeirri beiðni, en jafnframt hafi V verið upplýst um hana. Skaðabótakrafa á grundvelli matsgerðarinnar var send V hinn 23. maí 2025. Hafnaði V þá að endurgreiða kostnað vegna öflunar afrits af sjúkraskrá M hjá X, samtals að fjárhæð 54.500 kr. samkvæmt reikningum tveggja lækna hjá X.

M telur að V beri að endurgreiða umræddan reikning enda sé um að ræða sjúkrakostnað í skilningi 1. mgr. 1. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993, en um hafi verið að ræða gögn sem matsmenn hafi talið nauðsynleg svo unnt væri að leggja mat á umfang tjóns M. M hafi verið til talsverðrar meðferðar hjá X og hafi umrædd gögn því haft þýðingu við mat á afleiðingum slyssins. Hafi því verið um eðlilegan og nauðsynlegan kostnað að ræða. Vísar M þá til fordæma dómstóla og nefndarinnar máli sínu til stuðnings. Hvað úrskurð heilbrigðisráðuneytisins nr. 23/2023, sem V byggir höfnun sína á, varði, þá eigi hann ekki við í þessu tilviki. Hann hafi enda lotið að ólögmati gjaldtöku stjórnvalds, en X sé einkarekin læknastofa en ekki stjórnvald. Þurfi X því ekki að byggja gjaldtöku sína á lagaheimildum.

Í bréfi V til nefndarinnar segir að ekki sé deilt um það hvort umrædd gagnaöflun hafi verið nauðsynleg. Ágreiningur aðila snúi að því hvort skylda tjónþola til tjonstakmörkunar hafi verið vanrækt og hvort það geti leitt til þess að kostnaður vegna gjaldtöku sem ekki sé fullnægjandi heimild fyrir skuli greiddur. V bendir á að réttur sjúklinga til aðgangs að gögnum úr sjúkraskrá byggist á lögum nr. 55/2009 um sjúkraskrár. Samkvæmt 1. mgr. 14. gr. laganna eigi sjúklingur eða umboðsmaður hans rétt að aðgangi að eigin sjúkraskrá í heild eða hluta og til að fá afhent afrit af henni ef þess er óskað. Ljóst sé að lögin gildi um allan aðgang að sjúkraskrá, óháð því hvort heilbrigðisþjónusta er veitt af opinberum aðilum eða einkaaðilum. Því sé ljóst að mati V að lög nr. 55/2009 gildi um aðgang M að sjúkraskrá sinni hjá X. Í framangreindum lögum sé ekki veitt heimild til gjaldtöku vegna aðgangs að sjúkraskrá eða afritun af slíkum gögnum. Heimildir til gjaldtöku vegna þjónustu sjálfstætt starfandi lækna sé að finna í 3. tl. 29. gr. laga nr. 112/2008. Feli sá töluliður ekki í sér heimild til innheimtu á þjónustugjaldi vegna afhendingu á sjúkraskrá. Í reglugerð nr. 1551/2023 séu framangreindar heimildir til gjaldtöku nánar útfærðar. Öll gjaldtaka af hálfu X þurfi að eiga stoð í þeirri reglugerð, að öðrum kosti teljist hún óheimil. Telur V því að úrskurður heilbrigðisráðuneytisins nr. 23/2023, eigi einnig við um gjaldtöku X vegna afhendingar sjúkraskrár og færsla úr henni. Samkvæmt framansögðu sé ljóst að mati V að X sé ekki heimilt skv. lögum nr. 112/2008 og reglugerð nr. 1551/2023 að innheimta gjald vegna afritunar gagna úr sjúkraskrá eða veitingu aðgangs að sjúkraskrá sjúklings.

V bendir þá á að samkvæmt meginreglu skaðabóta- og vátryggingaréttar sé tjónþola skylt að takmarka tjón sitt með þeim hætti sem honum er unnt. Framangreind meginregla um tjonstakmörkun feli það í sér að tjónþoli, eða eftir atvikum lögmaður hans, geti ekki stofnað til kostnaðar sem telst óþarfur til sönnunar á tjóni og gert kröfu um að sá kostnaður verði bættur úr viðkomandi tryggingu. Með því að greiða reikning X hafi lögmaður M vanrækt skyldu sína til tjonstakmörkunar, en hann og M hafi haft skýr úrræði til þess að láta reyna á gjaldtökuna og hafna greiðslu reikningsins. Það hafi ekki verið gert og verði M að bera hallann af því.

Álit.

Ágreiningur þessa máls lýtur að því hvort V beri að greiða kostnað M vegna öflunar sjúkraskrár frá einkareknu læknastöðinni X. Fjárhæð sú sem um ræðir er samtals kr. 54.500. Óumdeilt er að um nauðsynleg gögn hafi verið að ræða og að lögmáður M hafi greitt fyrrgreinda reikninga fyrir hennar hönd. Virðist því ekki um það deilt í sjálfu sér að um sjúkrakostnað samkvæmt 1. mgr. 1. gr. skaðabótalaga sé að ræða. Um það er hins vegar deilt hvort M, eða eftir atvikum lögmanni hennar, hafi borið, í ljósi tjónstakmörkunarskyldu sinnar, að hafna greiðslu umræddra reikninga.

Samkvæmt 3. gr. samþykktu fyrir nefndina frá 17. desember 2021, heyra mál undir starfssvið nefndarinnar sem varða réttarágreining um vátryggingarsamninga eða annan ágreining sem lýtur að dreifingu vátrygginga eða vátryggingarstarfsemi að öðru leyti. Fellur það utan við starfssvið nefndarinnar að úrskurða um lögmæti þess að X krefji sjúklinga um greiðslu fyrir afhendingu sjúkraskrár. Takmarkast álit nefndarinnar því við ágreining er varðar það hvort M hafi borið að takmarka tjón sitt með því að neita að greiða reikning X og leiða þar með til þess að V yrði ekki krafð um kostnað vegna hans.

Samkvæmt meginreglu skaðabóta- og vátryggingaréttar skal tjónþoli gera það sem sanngirni er unnt að ætlast til af honum til að hindra eða takmarka tjón sitt. Skylda M takmarkast þannig við að gera það sem sanngjarnt er að ætlast til af henni.

Líkt og áður hefur komið fram tekur nefndin ekki afstöðu til lögmætis reikninga X og nefndur úrskurður heilbrigðisráðuneytið tekur samkvæmt úrskurðarorði sínu aðeins til opinberrar heilsugæslu. Er því til staðar óvissa um hvort M hefði í raun takmarkað tjónið með höfnun á greiðslu reikninganna. Slík höfnun gæti hafa leitt til verulegs aukakostnaðar, svo sem dráttarvaxta og innheimtukostnaðar. Eins og ítrekað hefur komið fram er ágreiningslaust að um nauðsynlega gangöflun hafi verið að ræða og má telja að M hafi haft réttmætar væntingar til þess að slíkur sjúkrakostnaður yrði endurgreiddur af hálfu V. Verður því að mati nefndarinnar ekki gengið svo langt að krefjast þess af tjónþola, í því skyni að hann takmarki tjón sitt, að hann hafni greiðslu reikninga vegna nauðsynlegrar gagnaöflunar, en það er eins og áður segir ekki hlutverk nefndarinnar að úrskurða um lögmæti hinna umþrættu reikninga. Af framangreindu þykir að mati nefndarinnar ekki sýnt fram á að M hafi ekki gætt að tjónstakmörkunarskyldu sinni umrætt sinn.

Niðurstaða.

M á rétt á endurgreiðslu kostnaðar að fjárhæð kr. 54.500 vegna öflunar sjúkraskrár, úr ábyrgðartryggingu ökutækisins A hjá V.

Reykjavík, 19. ágúst 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 207/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nöfn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Slysátrygging ökumanns og eiganda.

Skráningarnúmer ökutækja: (A)

Bótaskyldur kostnaður. Sjúkrakostnaður.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 4. júní 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 3. júlí 2025 ásamt fylgiskjali.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 3. júlí 2025.

Málsatvik.

Í málskoti og fylgigögnum þess kemur fram að hinn 10. maí 2023 slasaðist M er árekstur varð með bifreið hennar, A og annarri bifreið. Ekki virðist ágreiningur um það að M hafi átt sök á slysinu og að líkamstjón hennar sé því bótaskyld úr slysátryggingu ökumanns og eiganda A. Matsbeiðni hafi verið send V og hafi V í kjölfarið óskað þess að kallað væri eftir komunótu frá X. Hafi lögmaður M orðið við þeirri beiðni og læknabréf, titlað „samskiptaseðill“ hafi borist frá X hinn 11. nóvember 2024 ásamt reikningi að fjárhæð 16.190 kr. Hafi V mótttekið framangreind gögn án athugasemda en lögmaður M hafi greitt reikninginn fyrir hennar hönd. V hafi hins vegar hafnað endurgreiðslu umrædds reiknings, þegar gengið var eftir henni, með vísan til úrskurðar heilbrigðisráðuneytisins nr. 23/2023.

M telur að V beri að endurgreiða umræddan reikning enda sé um að ræða sjúkrakostnað í skilningi 1. mgr. 1. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993, en um hafi verið að ræða gögn sem aflað hafi verið að beiðni V sem hafi talið þau nauðsynleg. Hafi því verið um eðlilegan og nauðsynlegan kostnað að ræða og sé gjaldtaka X hófleg og eðlileg. Vísar M þá til fordæma dómstóla framangreindu til stuðnings. Hvað úrskurð heilbrigðisráðuneytisins nr. 23/2023 og þau lagaákvæði sem V byggir höfnun sína á, varði, þá eigi þau ekki við í þessu tilviki, enda sé í raun ekki um sjúkraskrá að ræða heldur komunótu frá aðila sem sinni bráðapjónustu en ekki samfelldri heilbrigðisþjónustu. Verði að treysta starfsmönnum X fyrir mati á því hvort umbeðin gögn séu sjúkraskrá í skilningi laga eða gögn sem heimilt er að krefja um gjald vegna. Sé þá ósanngjarnt að leggja þær kröfur á herðar M eða lögmanni hennar að hafna greiðslu, krefjast endurgreiðslu eða kæra gjaldtökuna til heilbrigðisráðuneytisins.

Í bréfi V til nefndarinnar segir að ekki sé deilt um það hvort umrædd gagnaöflun hafi verið nauðsynleg. Ágreiningur aðila snúi að því hvort skylda tjónþola til tjónstakmörkunar hafi verið vanrækt og hvort það geti leitt til þess að kostnaður vegna gjaldtöku sem ekki sé fullnægjandi heimild fyrir skuli greiddur. V bendir á að réttur sjúklinga til aðgangs að gögnum úr sjúkraskrá byggist á lögum nr. 55/2009 um sjúkraskrár. Samkvæmt 1. mgr. 14. gr. laganna eigi sjúklingur eða umboðsmaður hans rétt að aðgangi að eigin sjúkraskrá í heild eða hluta og til að fá afhent afrit af henni ef þess er óskað. Ljóst sé að lögin gildi um allan aðgang að sjúkraskrá, óháð því hvort heilbrigðisþjónusta er veitt af opinberum aðilum eða einkaaðilum. Því sé ljóst að mati V að lög nr. 55/2009 gildi um aðgang M að sjúkraskrá sinni hjá X. Í framangreindum lögum sé ekki veitt heimild til gjaldtöku vegna aðgangs að sjúkraskrá eða afritun af slíkum gögnum. Heimildir til gjaldtöku vegna þjónustu sjálfstætt starfandi lækna sé að finna í 3. tl. 29. gr. laga nr. 112/2008. Feli sá töluliður ekki í sér heimild til innheimtu á þjónustugjaldi vegna afhendingu á sjúkraskrá. Í reglugerð nr. 1551/2023 séu framangreindar heimildir til gjaldtöku nánar útfærðar. Öll gjaldtaka af hálfu X þurfi að eiga stoð í þeirri reglugerð, að öðrum kosti teljist hún óheimil. Telur V því að úrskurður heilbrigðisráðuneytisins nr. 23/2023, eigi einnig við um gjaldtöku X vegna afhendingar sjúkraskrár og færsla úr henni. Samkvæmt framansögðu sé ljóst að mati V að X sé ekki heimilt skv. lögum nr. 112/2008 og reglugerð nr. 1551/2023 að innheimta gjald vegna afritunar gagna úr sjúkraskrá eða veitingu aðgangs að sjúkraskrá sjúklings. Í tilviki M hafi ekki verið óskað eftir vottorði læknis heldur aðeins afriti af komunótu. Komunótur séu meðal þeirra gagna sem skráð séu í sjúkraskrá og krefjist því ekki sérstakrar ritunar samkvæmt beiðni. Sé því um að ræða beiðni M um upplýsingar úr sjúkraskrá og skuli afhending slíkra gagna vera gjaldfrið.

V bendir þá á að samkvæmt meginreglu skaðabóta- og vátryggingaréttar sé tjónþola skyld að takmarka tjón sitt með þeim hætti sem honum er unnt. Framangreind meginregla um tjónstakmörkun feli það í sér að tjónþoli, eða eftir atvikum lögmaður hans, geti ekki stofnað til kostnaðar sem telst óþarfur til sönnunar á tjóni og gert kröfu um að sá kostnaður verði bættur úr viðkomandi tryggingu. Það eigi jafnt

við þó um sé að ræða gagnaöflun sem nauðsynleg er til sönnunar á tjóni. Með því að greiða reikning X hafi lögmaður M vanrækt skyldu sína til tjónstakmörkunar, en hann og M hafi haft skýr úrræði til þess að láta reyna á gjaldtökuna og hafna greiðslu reikningsins. Það hafi ekki verið gert og verði M að bera hallann af því.

Í viðbótarathugasemddum M er tekið fram að ágreiningur um lögmæti gjaldtöku heilbrigðisstarfsmanna falli utan við starfsvið úrskurðarnefndar í váttryggingamálum. Eru þá fyrri röksemdir M áréttáðar en M telji ekki um ólögmæta gjaldtöku að ræða.

Álit.

Ágreiningur þessa máls lýtur að því hvort V beri að greiða kostnað M vegna öflunar gagna úr sjúkraskrár frá einkareknu læknastöðinni X. Fjárhæð sú sem um ræðir er kr. 16.190. Óumdeilt er að um nauðsynleg gögn hafi verið að ræða og að lögmaður M hafi greitt fyrrgreindan reikning fyrir hennar hönd. Virðist því ekki um það deilt í sjálfu sér að um sjúkrakostnað samkvæmt 1. mgr. 1. gr. skaðabótalaga sé að ræða. Um það er hins vegar deilt hvort M, eða eftir atvikum lögmanni hennar, hafi borið, í ljósi tjónstakmörkunarskyldu sinnar, að hafna greiðslu umrædds reiknings.

Samkvæmt 3. gr. samþykktu fyrir nefndina frá 17. desember 2021, heyra mál undir starfssvið nefndarinnar sem varða réttarágreiningu um váttryggingarsamninga eða annan ágreiningu sem lýtur að dreifingu váttrygginga eða váttryggingarstarfsemi að öðru leyti. Fellur það utan við starfssvið nefndarinnar að úrskurða um lögmæti þess að X krefji sjúklinga um greiðslu fyrir afhendingu gagna. Takmarkast álit nefndarinnar því við ágreiningu er varðar það hvort M hafi borið að takmarka tjón sitt með því að neita að greiða reikning X og leiða þar með til þess að V yrði ekki krafið um kostnað vegna hans.

Samkvæmt meginreglu skaðabóta- og váttryggingaréttar skal tjónþoli gera það sem sanngirni er unnt að ætlast til af honum til að hindra eða takmarka tjón sitt. Skylda M takmarkast þannig við að gera það sem sanngjarnt er að ætlast til af henni.

Líkt og áður hefur komið fram tekur nefndin ekki afstöðu til lögmætis reiknings X og nefndur úrskurður heilbrigðisráðuneytið tekur samkvæmt úrskurðarorði sínu aðeins til opinberrar heilsugæslu. Er því til staðar óvissa um hvort M hefði í raun takmarkað tjónið með höfnun á greiðslu reikningsins. Slík höfnun gæti hafa leitt til verulegs aukakostnaðar, svo sem dráttarvaxta og innheimtukostnaðar. Að mati nefndarinnar er ekki sanngirni í því fólgin af hálfu V að gera þá kröfu að M eða eftir atvikum lögmaður fyrir hans hönd, krefjist endurgreiðslu af hálfu X eða eftir atvikum kæri afstöðu X til heilbrigðisráðuneytisins. Með því að kalla eftir framangreindu gagni skapaði V réttmætar væntingar hjá M um að sá kostnaður sem mundi falla til yrði endurgreiddur og eins og ítrekað hefur komið fram er ágreiningslaust að um nauðsynlega gagnaöflun hafi verið að ræða. Verður því að mati nefndarinnar ekki gengið svo langt að krefjast þess af tjónþola, í því skyni að hann takmarki tjón sitt, að hann hafni greiðslu reikninga vegna nauðsynlegrar gagnaöflunar, en það er eins og áður segir ekki hlutverk nefndarinnar að úrskurða um lögmæti hins umþrætta reiknings. Af framangreindu þykir að mati nefndarinnar ekki sýnt fram á að M hafi ekki gætt að tjónstakmörkunarskyldu sinni umrætt sinn.

Niðurstaða.

M á rétt á endurgreiðslu kostnaðar að fjárhæð kr. 16.190 vegna gagnaöflunar, úr slysatryggingu ökumanns og eiganda ökutækisins A hjá V.

Reykjavík, 27. ágúst 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 208/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn vátryggingartaka ábyrgðartryggingar(X)

Skaðabótaábyrgð. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 6. júní 2025 ásamt fylgiskjöllum.
2. Viðbótargagn frá M dags. 1. ágúst 2025.
3. Bréf V dags. 14. ágúst 2025.
4. Viðbótarathugasemdir M dags 22. ágúst 2025.
5. Viðbótarathugasemdir V dags. 25. ágúst 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að hinn 4. ágúst 2023 hafi M farið á veitingastað sem rekinn er af X. Þegar M settist á stól í veitingasalnum brotnaði fótur undan honum og bakið sömuleiðis með þeim afleiðingum að M féll í gólfið. Lýsir M atvikum svo að þegar hún hafi sest í stólinn hafi fóturinn undir stólnum verið laus, líkt og hann hafi verið brotinn fyrir en einhver hafi tyllt honum undir stólinn. Í tölvupósti frá Y, sem var með M umræddan dag, er atvikum lýst svo að stóllinn hafi „splundrast“ í fimm parta og M fallið í gólfið. Fyrirliggjandi er matsgerð læknis dags. 31. júlí 2025 og kemur þar fram að við slysið hafi M hlotið tognun á háls hrygg með afleiddum verkjum í herðar og höfuðverk og er varanleg læknisfræðileg örorka hennar metin til fimm stiga.

M gerir körfu um bætur úr ábyrgðartryggingu X enda hafi aðstæður verið hættulegar, en ljóst sé að umræddur stóll hafi ekki verið í viðundandi ástandi. Þar sem honum hafi verið fargað strax í kjölfar slyssins hafi þá ekki verið unnt að framkvæma rannsókn á honum og því ómögulegt að sýna fram á nákvæma orsök slyssins. M hafi hins vegar gert allt sem í hennar valdi stóð til að upplýsa málið, en hún hafi tekið myndir af stólnum eftir atvikið og tilkynnt X um það með tölvupósti daginn eftir. Er þá vísað til þess að lagðar séu auknar kröfur á eigendur og umráðamenn fasteigna þar sem almenningur venji komur sínar til þess að gera ráðstafanir til að tryggja öryggi þeirra sem sækja slíka staði og rakin dómafordæmi því til stuðnings. Hafi X því borið að tryggja að umræddur stóll væri í fullnægjandi ástandi. Er áréttað að M hafi vírst fóturinn á stólnum vera laus, eins og honum hafi verið tyllt á eftir að hafa brotnað áður. Því hafi starfsfólki X ekki getað dulist sú hætta sem var fyrir hendi en í stað þess að fjarlægja stólinn hafi honum verið tyllt saman með fyrrgreindum hætti. Hafi X þá einnig vanrækt að uppfylla skyldur sínar um aðbúnað og öryggi á vinnustöðum til samræmis við áskilnað laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum. X verði að bera hallann af sönnunarskorti um nákvæma orsök slyssins, enda hafi M gert hvað hún gat til að upplýsa um hana.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að engar kvartanir hafi borist vegna stólsins, sem í eðli sínu sé ekki tæki sem sérstök hætta stafi af. Stólar á veitingastöðum X séu þá yfirfarnir reglulega og sé með öllu ósannað að viðhaldi hafi ekki verið sinnt sem skyldi. Er því þá sérstaklega hafnað að niðurstaða málsins verði byggð á ákvæðum laga nr. 46/190 enda sé þeim ætlað að eiga við um vinnuvernd. Hvað varði sönnun þá sé það hlutverk M, en ekki X, að afla sönnunar fyrir staðhæfingum sínum. X hafi fylgt öllum öryggisreglum, lögum og reglugerðum sem eigi við um starfsemina og sé því alfarið hafnað að aðstæður á slyssað hafi verið hættulegar og óforsvaranlegar. Sé því ekki sýnt fram á að skilyrði skaðabótaábyrgðar séu uppfyllt.

Í viðbótarathugasemdum M er vísað til dóms Landsréttar í máli nr. 291/2022 þar sem fram komi að gera verði þær kröfur til rekstraraðila bað- og sundstaða að tryggja að orsakir slysa séu rannsakaðar og gögnum haldið til haga. Verði að gera sambærilegar kröfur til aðila í veitingarekstri. Er þá enn ítrekað að fóturinn hafi verið laus undir stólnum er M settist í hann. Hefði stóllinn verið skoðaður hefði mátt leiða framangreint frekar í ljós. Eins hefði verið unnt að afla frekari upplýsinga frá starfsfólki X en ekkert bendi til þess að það hafi verið gert.

Í viðbótarathugasemdum V kemur fram að sérstaklega strangar reglur eigi við um aðbúnað á sund- og baðstöðum og eigi tilgreint fordæmi Landsréttar því ekki við. Vísar V til dóms Hæstaréttar í máli 57/2023 framangreindu til staðfestingar.

Álit:

Almennar sönnunarreglur í skaðabótarétti gera ráð fyrir því að sá sem heldur því fram að annar beri skaðabótaábyrgð á tjóni sínu beri sönnunarbyrði um að skilyrði slíkrar ábyrgðar séu uppfyllt. Það hvílir því á M að sýna fram á tjón sitt og að umrætt tjón sé að rekja til saknæmra athafna eða athafnaleyxis X eða annarra atvika eða aðstæðna sem X verði gert að bera skaðabótaábyrgð vegna.

Ekki er um það deilt að stóll á veitingahúsi X hafi brotnað er M fékk sér sæti á honum og fyrirbyggjandi eru ljósmyndir sem sýna m.a. að einn fóturinn brotnaði undan stólnum auk þess sem plast í setu hans virðist hafa brotnað í nokkra hluta. Ekki hefur verið sýnt fram á, né verður það ráðið af fyrrnefndum ljósmyndum, hvað olli því að svo fór. Hefur þannig ekki verið sýnt fram á að bilun í stólnum hafi verið augljós fyrir slys M eða að gerð, aldur eða ástand stólsins hafi verið bersýnilega óforsvaranleg fyrir slysið. Stólar eru í eðli sínu ekki hættuleg tæki og er því ekki hægt að gera kröfu um sérstakt eftirlit með þeim umfram það sem leiðir af hefðbundinni umgengni um þá og hvorki liggur fyrir að stóllinn hafi verið augljóslega vanbúinn eða að starfsfólki X hafi verið tilkynnt um eitthvað slíkt. Er því ekki sýnt fram á að starfsfólk X hafi sýnt af sér saknæma vanrækslu með því að títtnefndur stóll stóð í veitingasalnum til afnota fyrir viðskiptavini.

Hefur M því ekki tekist að sýna nægilega fram á að tjón hennar verði rekið til atvika sem X beri skaðabótaábyrgð vegna og samkvæmt almennum sönnunarreglum verður hún að bera hallann af því. Eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni er því samkvæmt framansögðu óhjákvæmilegt að hafna kröfu hennar.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 9. september 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 209/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V): (V1) og (V2).

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B).

Árekstur. Umfang tjóns.

Gögn.

1. Málskot móttakið 18. júní 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V1, dags. 2. júlí 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Athugasemdir V2, dags. 14. júlí 2025.
4. Viðbótarathugasemdir M, dags. 15. október 2025.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirbyggjandi gögnum ók M á bifreið sinni A, þann 3. apríl 2025, eftir Hafnarfjarðarvegi á hægri akrein þegar bifreiðinni B var ekið af vinstri akrein yfir á þá akrein sem M ók eftir með þeim afleiðingum að hægri hliðarspegill bifreiðarinnar B fór utan í A. Var bifreiðinni B ekið af vettvangi en M náði ljósmynd af bifreiðinni. Samkvæmt tjónstilkynningu, hafði M í kjölfar árekstursins samband við eiganda B, sem gekkst ekki við tjóninu. V1 sem er tryggingafélag A, sendi málið til rannsóknar hjá fyrirtækinu Aðstoð og öryggi, sem bar saman ákomur á bifreiðunum. Í skýrslu þeirra segir: „Skýrsluritari sá tvær ákomur á hægri hliðarspegil [B]. Hæð ákomna á hliðarspegli [B] passaði við tvær langar láréttar rispur á vinstri afturhurð [A]. Enginn önnur sjáanleg ákoma var á hægri hlið [B]. Skýrsluritari telur að eingöngu þessar tvær rispur á [A] séu eftir hægri hliðarspegil [B]. Annað tjón á vinstri afturhurð [A] telur skýrsluritari vera eldra tjón. Þrátt fyrir þessa skýrslu hafi V2, vátryggingafélag B, hafnað bótaskyldu.

V1 vísar í athugasemdum sínum til fyrirbyggjandi gagna og telur sannað að A hafi orðið fyrir tjóni þegar B ók utan í A við að skipta um akrein, enda liggi fyrir ítarleg rannsóknarskýrsla frá Aðstoð & öryggi og ljósmynd af B á tjónsstað. Samkvæmt 2. mgr. 20. gr. umferðarlaga nr. 77/2019, beri ökumanni að ganga úr skugga áður en hann skiptir um akrein, að það sé unnt án hættu eða óþarfa óþæginda fyrir aðra. Út frá gögnum liggi ljóst fyrir að ökumaður B skipti um akrein í aðdraganda áreksturs og fór utan í bifreið M og beri á því alla sök.

Í athugasemdum V2, kemur fram að á grundvelli skýrslu frá Aðstoð & öryggi, telji félagið sannað að snerting hafi orðið milli bifreiðanna. Það sé hins vegar afstaða V2 að ekki hafi orðið aukning á fjárhagslegu tjóni M við það að umræddar tvær rispur hafi bæst við og telur V2 því að M eigi ekki rétt á bótum vegna atviksins. Á bifreiðinni hafi fyrir verið fjöldi rispa og beyglur. Það hafi því þurft að rétta hurðina og sprauta óháð umræddu tjóni. Rispurnar kalli ekki á réttingu og kostnaður við að sprauta hurðina hafi ekki aukist með tilkomu umræddra tveggja rispa. Mikilvægt sé að ítreka þær meginreglur skaðabóta- og vátryggingaréttar að tjónþoli skuli ekki hagnast á vátryggingaratburði og að tjónþoli eigi einungis rétt á því að fá bætt raunverulegt fjártjón sitt.

Í viðbótarathugasemdum M eru gerðar athugasemdir við afgreiðslu V2 í þessu máli. Upphaflega hafi því verið hafnað að snerting hafi orðið með bifreiðunum en nú sé hafnað að bæta tjónið sem sannanlega varð á A. Finnst M ekki eðlilegt að V2 sé að gangast við því að viðskiptavinir þeirra geti ekið utan í önnur ökutæki sem séu beygluð án þess að það leiði til bótaskyldu.

Álit.

V2 hefur fyrir nefndinni fallist á að snerting hafi orðið umrætt sinn með bifreiðunum A og B og að skemmdir á A, þ.e. tvær rispur á vinstri afturhurð, séu tilkomnar vegna snertingar hliðarspegils B við vinstri afturhurð A. Ekki virðist sem ágreiningur sé milli aðila um að B beri alla sök á umræddum árekstri. Snýr ágreiningur fyrir nefndinni því eingöngu að því hvort V2 sé heimilt að hafna greiðslu bóta vegna tjóns á B á grundvelli þess að fyrir voru skemmdir á vinstri afturhurð bifreiðarinnar.

Samkvæmt meginreglum skaðabótaréttar og 35. gr. laga um vátryggingarsamninga nr. 30/2004 á tjónþoli rétt á fullum bótum fyrir það tjón sem sannanlega verður við vátryggingaratburð. Á sama hátt á M ekki að hagnast á tjóninu. Það breytir því ekki að ef nýtt tjón bætist við eldri skemmdir ber að meta

hvort nýja tjónið hafi sjálfstæða fjárhagslega þýðingu. V2 hefur ekki lagt fram nein gögn því til stuðnings að ekki sé unnt að aðgreina nýtt tjón frá eldra tjóni eða að skipta viðgerðarkostnaði á hurðinni niður milli eldra tjóns og tjóns af völdum B. Það er á ábyrgð V2 að sýna fram á að nýjar skemmdir hafi enga fjárhagslega þýðingu. Slík sönnun liggur ekki fyrir. Af því ber V2 hallann og ber því að bæta M það tjón sem sannanlega varð á bifreiðinni A vegna árekstursins.

Niðurstaða.

M á rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu B hjá V2.

Reykjavík, 11. nóvember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 210/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nöfn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækis (A)

Bótaábyrgð. Frávísun.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 10. júní 2025 ásamt fylgiskjöllum.
2. Viðbótarathugasemdir M dags. 24. júlí 2025 ásamt fylgiskjöllum.
3. Bréf V dags. 14. ágúst 2025.
4. Viðbótarathugasemdir M dags. 28. ágúst 2025 ásamt fylgiskjöllum.
5. Viðbótarathugasemdir M dags. 20. október 2025 ásamt fylgiskjöllum.
6. Viðbótarathugasemdir V dags. 4. nóvember 2025 ásamt fylgiskjali.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að hinn 24. desember 2024 hafi M verið farþegi í bifreiðinni A er hún hafnaði utan vegar vegna hálfu. Hafi M orðið fyrir líkamstjóni við atvikið og fyrir nefndinni er þess krafist að úrskurðað verði um bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu A hjá V vegna þess. Í málskoti kemur jafnframt fram að V hafi, þrátt fyrir að sex mánuðir séu frá slysinu, ekki viðurkennt bótaskyldu sína. Í viðbótarathugasemdum M kemur fram að V hafi borið því við að um sviðsett slys hafi verið að ræða. Eru gerðar margháttadar athugasemdir við framgöngu V hvað það varðar en engin gögn liggi fyrir um meinta lögreglurannsókn og sé beðið svara frá lögreglu hvað það varði. Í viðbótarathugasemdum M dags. 20. október 2025 er því lýst yfir að gagnaöflun sé lokið, en engin gögn um umrædda lögreglurannsókn liggi fyrir, og er þess óskað að nefndin taki málið til úrskurðar.

Í síðara bréfi V til nefndarinnar kemur fram að M hafi stefnt V fyrir héraðsdóm og er afrit stefnu meðfylgjandi. Í stefnu kemur fram að þær dómkröfur séu gerðar að viðurkennd verði bótaskylda V vegna þess líkamstjóns sem M varð fyrir sem farþegi í A í umræddu slysi.

Álit:

Samkvæmt d.-lið 1. mgr. 4. gr. samþykktu úrskurðarnefndar í vátryggingamálum fjallar nefndin ekki um mál sem eru til meðferðar almennra dómstólar. Er það til samræmis við áskilnað c.-liðar 1. mgr. 14. gr. laga nr. 81/2019 um úrskurðaraðila á sviði neytendamála þar sem fram kemur að slíkir aðilar skuli vísa frá málum sem eru til meðferðar dómstóla.

Fyrir liggur að M hefur stefnt V fyrir héraðsdóm í máli þar sem gerðar eru sömu dómkröfur og fyrir nefndinni, þ.e. um bótaskyldu V vegna líkamstjóns M. Var málið þingfest í héraðsdómi 6. nóvember sl. Verður því ekki annað séð en að ágreiningur aðila sé til meðferðar dómstóla og ber því, sbr. d.-lið 1. mgr. 4. gr. samþykktu úrskurðarnefndar í vátryggingamálum, að vísa máli þessu frá.

Niðurstaða.

Máli þessu er vísað frá úrskurðarnefnd í vátryggingamálum.

Reykjavík, 2. desember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 211/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V): (V1) og (V2).

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs og vinnuvélatrygging.

Nafn vátryggingartaka ábyrgðartryggingar (X): (X1) og (X2).

Skaðabótaábyrgð. Vinnuslys.

Gögn.

1. Málskot móttakið 11. júní 2025, ásamt fylgiskjöllum.
2. Athugasemdir V2, dags. 23. júní 2025.
3. Athugasemdir V1, dags. 9. júlí 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi orðið fyrir slysi við vinnu sína hjá X1 þann 21. desember 2023. Er tildrögum slyssins lýst svo að M sem hafi starfað við akstur vöru- og gámabíla hjá X1 hafi á slysdegi komið með krókgám að tilteknu fjölbýlishúsi í Reykjanesbæ, þar sem ætlunin var að losa í hann rusl úr djúpgámi sem stóð við sama hús. Þá er upplýst að algengast sé að djúpgámar séu tæmdir beint í sorphirðubifreiðar með sérstökum búnaði þeirra bifreiða. Þessi tiltekni djúpgámur hafi hins vegar verið sá eini á starfssvæði M sem hafi þurft að losa sérsaklega í stærri gám með því að nota kranabíl, en ekki sorphirðubíl með krana. Losun djúpgámsins hafi farið þannig fram að stjórnandi kranabílsins, sem var í eigu X2, hafi krækt krók hleðslukranans í tvo lyftikróa ofan á gámnum og híft hann síðan upp yfir opna gáminn. Lyftikrökarnir tengist síðan hvor um sig losunarlúgu neðan á gámnum. Í djúpgámnum hafi verið heimilissorp í pokum en algengt sé að ruslapokar festist í keðjunum sem tengdu lyftikróa og lúgurnar. Sú hafi orðið raunin á slysdegi og hafi M þá reynt að losa um ruslið sem hafi valdið stíflunni. Á þeim tímapunkti hafi hins vegar festing á krók hleðslukranans opnast og við það hafi annar lyftikrókur djúpgámsins hrokkið úr króknum. Við þetta hafi gámurinn fallið niður á við þannig að hendi M kramdist.

M byggir á því að X1 og X2 beri óskipta skaðabótaábyrgð á tjóni hans. Hvað ábyrgð X2 varðar þá er á því byggt að tjónið verði rakið til vanbúnaðar á hleðslukrananum, nokkuð sem brjóti í bága við 1. mgr. 10. gr. reglna nr. 609/1999 um öryggisbúnað krana og lyftibúnaðar. Þessu til viðbótar er vísað í tiltekin ákvæði laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum og í reglugerð nr. 367/2006 um notkun tækja. Byggir M á því að þó ekki liggi fyrir hvað nákvæmlega olli því að festing króksins opnaðist, hafi það ekki áhrif á saknæmismatið gagnvart X2, enda verði M ekki látinn bera halla af því að slysið hafi ekki verið rannsakað til hlítar. Er vísað í tiltekna dóma því til stuðnings. Þá hafnar M því að hann hafi hrist gáminn, hvað þá að hann hafi gengið svo harkalega fram að gámurinn hafi við það losnað úr króknum.

Hvað varðar meinta ábyrgð X1, þá er á því byggt í málskoti að slys M verði rakið til óforsvaranlegra vinnuaðstæðna og verklags við losun djúpgámsins, ófullnægjandi áhættumats og skorts á leiðbeiningum og verkstjón. Allt séu þetta atriði sem X1 beri skaðabótaábyrgð á. Í málskoti er að finna ítarlega röksemdafærslu framangreindu til stuðnings. Er meðal annars á því byggt að X1 hafi ekki sett neinar verklagsreglur um losun djúpgáma við þær aðstæður sem uppi voru á slysdegi. Hafi M ekki verið leiðbeint um handbrögð við losun djúpgáma, hvernig bregðast skyldu við ef stífla myndaðist við losun, eða hvaða áhætta kynni að vera því samfara.

Í athugasemd V2, dags. 23. júní 2025, en X1 var með ábyrgðartryggingu fyrir atvinnurekstur hjá því félagi, er skaðabótakröfu M hafnað. Því til stuðnings bendir V2 á að í umrætt sinn hafi M átt að flytja opinn krókgám, á krókbíl að umræddu fjölbýlishúsi og síðan til baka að vinnslustöð X1. Hlutverk verktakans X2 hafi hins vegar verið að flytja kranabíl að fjölbýlishúsinu og hífa djúpgám og losa úr honum í krókgáminn. Tekur V2 fram að M hafi því hvorki þurft né átt að fara út úr krókbílnum þegar hann sinnti umræddu verki. Hafi M verið meðvitaður um þetta enda margoft áður sinnt sambærilegum verkefnum. Í umrætt sinn hafi M því farið út fyrir verksvið sitt þegar hann steig inn í krókgáminn til að losa fast rusl enda hafi það verið hlutverk kranabílstjórans að losa djúpgáminn, ekki M. Þá tekur V2 fram að umræddur kranabílstjóri hafi upplýst að hann hafi ítrekað bent M á að hann ætti ekki að vera að þvælast í kring á meðan hann væri að hífa djúpgáminn. Þá hafi kranabílstjórinn einnig margoft bent M á að hann ætti alls ekki að standa nálægt krókgámnum eða djúpgámnum, hvað þá undir djúpgámnum, á meðan híft var. M hafi virt þessar leiðbeiningar kranabílstjórans að vettugi með fyrrgreindum

afleiðingum. V2 hafnar því einnig að slys M verði rakið til ófullnægjandi áhættumats og skorts á leiðbeiningum og verkstjórn eða að vinnuáðstæður hafi verið óforsvaranlegar.

Í athugasemdum frá V1, dags. 9. júlí 2025, en X2 var með vinnuvélatryggingu hjá því félagi, er skaðabótakröfu M hafnað. Færir V1 ítarleg rök fyrir þeirri afstöðu. Meðal annars er á því byggt að slys M verði ekki rakið til notkunar vinnuvélarinnar (kranans), heldur sé eingöngu stórkostlegu gáleysi M sjálfs um að kenna þegar hann reyndi að losa ruslapokana. Í þessu sambandi bendir V1 á skýrslu Vinnueftirlitsins þar sem eftirfarandi komi m.a. fram: „Starfsmaður kremdist á loki á djúpgám þegar hann er að reyna að losa rusl frá keðjunni inni í gámnum sem hafði fests. Við það dettur gámurinn úr lykkjunni á kranabílnum og lokið lokaðist á höndina á starfsmanni.” Einnig bendir V1 á að í kröfubréfi M segi eftirfarandi: „Þegar tjónþoli tók eftir þessu reyndi hann að toga í föstu pokana til að losa stífluna. Í sömu mund opnaðist hins vegar festing á krók hleðslukranans og annar lyftikrókur djúpgámsins hrökk úr króknum.“ Telur V1 ljóst að slysið verði ekki rakið til skaðabótaskyldrar notkunar vinnuvélarinnar (kranans) enda hafi verið búið að hífa djúpgáminn og slysið hafi því einungis orðið vegna þess að M togaði í ruslapokana. Telur V2 því að ekkert liggi fyrir í málinu sem bendi til þess að slys M verði rakið til saknæmrar háttsemi sem X2 beri skaðabótaábyrgð á.

Álit.

Ágreiningur í málinu snýr að því hvort X1 og X2 beri skaðabótaábyrgð á slysi því sem M varð fyrir við vinnu sína 21. desember 2023. Almennar sönnunarreglur í skaðabótarétti gera ráð fyrir því að sá sem heldur því fram að annar beri skaðabótaábyrgð á tjóni sínu beri sönnunarbyrði um að skilyrði slíkrar ábyrgðar séu uppfyllt. Nefndin telur að þær sönnunarreglur gildi í þessu máli.

Í málinu liggur m.a. fyrir lögregluskýrsla og skýrsla frá vinnueftirlitinu. Nefndin hefur komist að þeirri niðurstöðu að hvorki í þeim gögnum, né í gögnum málsins að öðru leyti, sé að finna upplýsingar sem gefi fullnægjandi ástæðu til að álykta sem svo að slys M verði rakið til saknæmra athafna eða athafnaleysis sem X1 eða X2 getu borið skaðabótaábyrgð á. Þvert á móti telur nefndin að eins og mál þetta liggur fyrir sé ástæða til að ætla að slysið verði fyrst og fremst rakið til gálausrar háttsemi M, nokkuð sem eðli málsins samkvæmt getur ekki leitt til skaðabótaábyrgðar X1 eða X2.

Niðurstaða.

M á hvorki rétt á skaðabótum úr ábyrgðartryggingu X1 hjá V2 né úr vinnuvélatryggingu X2 hjá V1 vegna afleiðinga vinnuslyssins 21. desember 2023.

Reykjavík, 4. nóvember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 212/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Tjónsatburður. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 11. júní 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 25. júní 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi orðið fyrir líkamstjóni hinn 5. apríl 2024, er bakkað var á hana á bílastæði fyrir utan verslun í Mosfellsbæ. Bifreiðinni hafi síðan verið ekið á brott. Um hafi verið að ræða svartan jeppling og hafi M ekki tekið eftir skráningarnúmerinu. Eftir atvikið hafi M fundið til í hálsi, öxl og baki. Slysið var tilkynnt til tjónsuppgjörsmiðstöðvarinnar V þann 1. október 2024 og síðan hafi sú tilkynning verið ítrekuð nokkrum sinnum. Þann 31. janúar 2025 hafi V hafnað ábyrgð á slysinu. M byggir kröfu sína á 1. mgr. 15. gr. laga um ökutækjatrýggingar nr. 30/2019 og reglugerð nr. 1244/2019 um ökutækjatrýggingar.

Í bréfi sínu til nefndarinnar hafnar V því að slysið hafi verið tilkynnt 1. október 2024 og að tilkynningin hafi verið ítrekuð nokkrum sinnum. Það sé alrangt. Bréf dagsett 1. október 2024 hafi verið sent til V með tölvupósti 30. janúar 2025 og hafi það verið fyrsta tilkynningin til V um þetta slys. Daginn eftir hafi sama bréf verið póstlagt og sent á skrifstofu V. V hafi svarað fyrrgreindum tölvupósti daginn eftir, eða 31. janúar 2025, þar sem óskað var eftir frekari gögnum áður en afstaða væri tekin til bótaskyldu af hálfu V vegna óþekkts ökutækis í samræmi við 1. mgr. 15. gr. laga um ökutækjatrýggingar. Það sé því ekki rétt að V hafi hafnað ábyrgð á slysinu. Með málskoti þessu komi fram ýmis gögn sem nú fyrst séu að koma fyrir sjónir V. Það séu gögn sem V vantaði til að taka afstöðu til bótaskyldu. Staðfestir V í bréfi sínu til nefndarinnar að það gangist við ábyrgð á slysinu.

Álit.

Samkvæmt 2. mgr. 4. gr. samþykktar úrskurðarnefndar er það skilyrði fyrir meðferð úrskurðarnefndar að varnaraðili hafi hafnað kröfu málskotsaðila eða ekki hafi tekist að leysa málið með sátt innan fjögurra vikna frá því að málskotsaðili lagði málið og nauðsynleg gögn fyrir viðkomandi vátryggingafélag. Hefur M ekki mótmælt því sem fram kemur í athugasemdum V til nefndarinnar og í raun kosið að nýta ekki rétt sinn til þess að koma með frekari athugasemdir. Af gögnum málsins verður ráðið að fyrsta tilkynning um slysið barst V með tölvupósti 30. janúar 2025 og að félagið tók þegar til við að óska eftir nauðsynlegum upplýsingum til að geta tekið efnislega afstöðu. Þá liggur fyrir að V hefur í bréfi til nefndarinnar lýst því yfir að félagið gangist við ábyrgð á slysinu samkvæmt 1. mgr. 15. gr. laga um ökutækjatrýggingar. Með hliðsjón af þessu verður að leggja til grundvallar að skilyrði til meðferðar málsins hjá úrskurðarnefndinni séu ekki uppfyllt og verður máli M því vísað frá nefndinni.

Niðurstaða.

Kröfu M á hendur V er vísað frá nefndinni.

Reykjavík, 16. desember 2025.
rafræn undirskrift.

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 214/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Frítímaslysátrygging****Tilkynningarfrestur.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 12. júní 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V sem bárust nefndinni með tölvupósti 9. júlí 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 5. ágúst 2025.

Málsatvik.

Í málskoti og gögnum málsins er atvikum lýst með þeim hætti að 28. júlí 2022 hafi M stigið á tvær hellur sem höfðu fallið saman við inngang að íþróttamiðstöð. Við það hafi M tognað illa á hægri ökkla og jafnframt hlotið taugaáverka í fætinum með leiðni upp í hægri mjöðm. Síðan er frá því greint í málskoti að M hafi farið í myndgreiningu á hægri ökkla 15. ágúst 2022 sem hafi ekki sýnt fram á brot. M hafi síðan leitað aftur til heimilislæknis 5. september 2022 þar sem lýst er verkjum í hægri ökkla. Þar hafi hún fengið almennar ráðleggingar og verið tjáð að einkenni hennar myndu ganga til baka með tímanum. M leitaði svo aftur til heimilislæknis 6. febrúar 2024. Segist M þá hafa lýst slysinu og upplýst um að hún hafi fundið fyrir einkennum í ökkla frá slysdegi og að þau færu versnandi. Við skoðun þá hafi hún verið bólgin í ökkla og verið greind með tognun og ofreynslu á ökkla og ráðlagt að fara í sjúkrabjálfun. V hafi síðan verið upplýst um slysið 28. nóvember 2024. V hafnaði bótaskyldu 7. mars 2025 með vísan í 1. mgr. 124. gr. laga nr. 30/2004 um vátryggingarsamninga (VSL).

Í málskoti er röksemdafærsla V mótmælt m.a. með þeim rökum að 5. september 2022 hafi heimililæknir sagt við M að einkenni hennar myndu ganga til baka með tímanum. Er því byggt á því í málskotinu að M hafi ekki mátt gera sér grein fyrir því að slysið myndi skilja eftir varanlegar afleiðingar fyrr en við heimsókn hjá heimilislækni 6. febrúar 2024. Er m.a. bent á tiltekna dóma Hæstaréttar og Landsréttar framangreindu til stuðnings. Gerir M því þær kröfur að nefndin staðfesti að ársfrestur samkvæmt 1. mgr. 124. gr. VSL hafi ekki verið liðinn er V var tilkynnt um slysatburð M.

Í fyrirbyggjandi bréfi frá V, dags. 7. mars 2025, hafnar félagið því með vísan í 1. mgr. 124. gr. VSL að M eigi bótarétt úr frítímaslysátryggingu. Bendir V m.a. á að félaginu hafi ekki verið tilkynnt um slysið fyrr en tveimur árum og þremur mánuðum eftir atvikið. Færir V síðan rök fyrir því að M hafi mátt vera afleiðingar slyssins ljósar strax í kjölfar þess og eigi því ekki bótarétt. Þá byggir V á því í athugasemdum sem bárust nefndinni 9. júlí 2025, með vísan í það sem fram kemur í sjúkraskrá M 6. febrúar 2024, að ekki verði séð að M hafi fundið fyrir verkjum frá því að slysið varð. Því telur V að eðlilegt sé að miða tilkynningafrest, væntanlega skv. 1. mgr. 124. gr., við 5. september 2022 en þá hafi M leitaði í annað sinn til læknis eftir slysið. Þar sem tilkynning hafi ekki borist fyrr en 2 árum og 2 mánuðum eftir þann tímapiunkt, sé um of seina tilkynningu að ræða og því engin bótaréttur. Til viðbótar byggir V á því að þar sem M eigi engar komur til læknis vegna meintra áverka á ökkla frá 5. september 2022 til 6. febrúar 2024 og þar sem það liggi fyrir að hún hafi verið orðið góð í ökkla og þarna á milli, sé ósannað að þeir verkir sem hún vísar til í dag verði taldir afleiðingar slyssins frá 2022.

Í viðbótarathugasemdum M, dags. 5. ágúst 2025, er framangreindum rökstuðningi V mótmælt. Þá vekur M athygli á því að það sé ekkert sem bendi til þess að M hafi mátt gera sér grein fyrir því að líkamstjón hennar yrði varanlegt við komu hennar til heimilislæknis 5. september 2022, um 6 vikum eftir slysdag. Þá mótmælir M því sérstaklega að gögn málsins bendi til þess að M hafi jafnað sig að fullu á tímabilinu september 2022 til 6. febrúar 2024. Í því sambandi bendir M á að í komunótu frá heilsugæslu 6. febrúar 2024 sé skráð að ástand ökkla M hafi skánað („it got better“). Telur M óeðlilegt að túlka þessi orð með þeim hætti að einkenni hennar hafi gengið til baka að öllu leiti. Þá bendir M á að höfnun V hafi byggt á því að tilkynningafrestur hafi verið liðinn. Ágreiningurinn snú því ekki að því hvort orsakatengsl teljist sönnuð milli núverandi einkenna M og slysatburðarins. Að lokum leggur M áherslu á þá skoðun sína að tilkynningafrestur skv. 1. mgr. 124. gr. VSL hafi ekki verið liðinn þann 25. nóvember 2024.

Álit.

Ágreiningur aðila snýr aðallega að því við hvaða tímamark eigi að miða upphaf tilkynningarfrests samkvæmt 1. mgr. 124. gr. laga nr. 30/2004 um váttryggingarsamninga og hvort M hafi glatað rétti til bóta úr frítímaslysstryggingu hjá V, þar sem tilkynning um slysið hafi ekki borist V innan tilskilins frests. Samkvæmt ákvæðinu glatar sá, sem rétt á til bóta samkvæmt slysstryggingu, þeim rétti ef krafa er ekki gerð um bætur til viðkomandi váttryggingafélags innan árs frá því að hann fékk vitneskju um þau atvik sem hún er reist á eða því hefur ekki borist tilkynning um váttryggingaratburð með öðrum hætti. Af fordæmum Hæstaréttar má ráða að upphaf frests miðist ekki sjálfkrafa við tiltekna atburði, svo sem þegar tjónþoli undirgengst aðgerð eða við stöðugleikatímamark, heldur þurfi að horfa til þess hvenær sá, sem orðið hefur fyrir tjóni, hafi raunverulega gert sér grein fyrir að það hefði varanlegar afleiðingar fyrir hann sbr. dóm Hæstaréttar í máli nr. 10/2015. Sama meginregla verður einnig dregin af dómi Hæstaréttar í máli nr. 7/2009 og dómi Landsréttar í máli nr. 813/2019.

Af lækisfræðilegum gögnum verður ráðið að M fór í röntgenmyndatöku af hægri ökkla 15. ágúst 2022. Þá er eftirfarandi skráð í tengslum við komu M til lækis 5. september 2022: „b) hægri ökkli, neðan malleolus lateralis. Sneri sig á fellingunni í stétt við sundlaug fyrir 6 vikum síðan. Enn aum og bólgin neðan við malleolus lateralis. Við skoðun fyrst og fremst verður við innrotation (þ.e.a.s. myndast tog á liðbönd neðan við mall. Lateralis). En ekki við útrotation né annað álag á milliföturbein, calcaneus/malleoll/talus/önnur fótrotabein. Klassísk toggun, almennt ráðl. Um gradual onset training fyrst 6 vikur frá atburði. Aftur pn.“ Þessu til viðbótar liggur fyrir að M kom einnig til lækis vegna afleiðinga slyssins 6. febrúar 2024. Þá er eftirfarandi skráð í sjúkaskrá: „She states she has had sprained her ankle on august 2022, she took x-ray which didn't show any fracture and she states that after some rest and ice it got better but now it's getting worse again. No recent trauma or accidents. She has a slightly swollen left ankle at the level of the lateral talus. She has a good range of movement but pain is present on palpation. She is not limping and has a normal gait. No inflammation present nor redness or warmth.“ Í málinu liggja ekki fyrir önnur lækisfræðileg gögn um slysið og afleiðingar þess.

Af þeim takmörkuðu lækisfræðilegu gögnum sem liggja fyrir í málinu telur nefndin þó að draga megi þær ályktanir að M hafi fyrst eftir komuna til lækis 5. september 2022 haft ástæðu til að ætla að einkenni hennar myndu ganga til baka. Hér bendir nefndin sérstaklega á að lækirinn greindi einkennin sem hefðbundna tognun. Þá benda gögn málsins ekki til þess að M hafi verið ráðlagt að fara í sjúkrapjálfun í framhaldi af þessari lækisheimsókn. Nefndin telur því að M hafi ekki haft ástæðu á þeim tíma til að tilkynna atburðinn til V. Þrátt fyrir þetta er á því byggt í málskoti að M hafi fundið fyrir einkennum frá slysdegi og að þau hafi svo farið versnandi áður en hún leitaði til lækis 6. febrúar 2024. Hér kemur beinlínis fram að M hafi ekki batnað, eins og í upphafi var gert ráð fyrir, heldur fundið fyrir einkennum í þetta tæplega 1,5 ár sem leið á milli framangreindra tveggja lækisheimsókna. Nefndin telur því að M hafi talsvert fyrir lækisheimsóknina 6. febrúar 2024 átt að gera sér grein fyrir því að afleiðingar slyssins kynnu að verða varanlegar og því haft ástæðu til að tilkynna V um slysaatburðinn. Þegar þetta er haft í huga og horft til þess að V var ekki tilkynnt um slysið fyrr en 25. nóvember 2024 hefur nefndin komist að þeirri niðurstöðu að sú tilkynning hafi ekki borist innan þess frests sem 1. mgr. 124. gr. laga um váttryggingarsamninga mælir fyrir um. Verður því að miða við að umræddur tilkynningarfrestur hafi verið liðinn þegar M tilkynnti V um tjón sitt.

Niðurstaða.

Ársfrestur samkvæmt 1. mgr. 124. gr. váttryggingarsamningalaga nr. 30/2004 var liðinn er V fengu tilkynningu um tjón M.

Reykjavík, 22. september 2025
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 215/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Slysátrygging ökumanns og eiganda.

Skráningarnúmer ökutækis (A)

Skilyrði þess að bótakrafa erfist. Krafa um bætur fyrir þjáningar og varanlegan miska

Gögn.

1. Málskot móttakið 12. júní 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 15. ágúst 2025.
3. Viðbótarathugasemdir V, dags. 10. október 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 30. október 2025.

Málsatvik.

Í gögnum málsins kemur fram að hinn 7. febrúar 2019 hafi faðir M, X, lent í árekstri. Ekki virðist ágreiningur um að X átti bótarétt úr slysátryggingu eiganda og ökumanns vegna afleiðinga árekstursins. Í kjölfar slyssins undirrituðu aðilar sameiginlega matsbeiðni þann 1. febrúar 2024. Í matsgerð, dags. 5. september 2024, komust matsmenn m.a. að þeirri niðurstöðu að X hafi verið veikur vegna afleiðinga slyssins frá slysdegi til 7. október 2019 þar af veikur og rúmfastur frá slysdegi til 12. apríl sama ár. Þá töldu matsmenn varanlegan miska X hafa verið 25 stig. X lést 22. ágúst 2024 af orsökum sem voru slysinu óviðkomandi, þ.e. áður en niðurstaða matsmanna lá fyrir.

Í málskoti kemur fram að M telja að þau eigi sem erfingjar X rétt á að fá greiddar bætur úr tryggingunni hjá V til samræmis við framangreinda niðurstöðu matsmanna. Vísa þau í 2. mgr. 18. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993 máli sínu til stuðnings. Vilja M meina að með því að taka þátt í að láta meta afleiðingar slyssins hafi V viðurkennt bótakröfu þeirra í skilningi framangreinds ákvæðis skaðabótalaga. Þá hafi V ekki mótmælt niðurstöðu matsgerðarinnar efnislega. M vísar einnig í úrskurð nefndarinnar í máli nr. 429/2022 máli sínu til stuðnings.

Í athugasemdum V, dags. 15. ágúst 2025, er því hafnað að bótakrafan erfist enda séu skilyrði 2. mgr. 18. gr. skaðabótalaga ekki uppfyllt. Telur V að það eitt að V hafi staðið að mati á afleiðingum slyssins geti ekki falið í sér viðurkenningu á kröfu M um þjáningabætur og bætur fyrir varanlegan miska. Byggir V á því að þó félagið hafi tekið þátt í að óska eftir mati jafngildi það ekki viðurkenningu á bótarétti M af hálfu V. Bendir V jafnframt á að almennt séð hefðu næstu skref félagsins til að mynda getað verið að afla mats dómkvaddra matsmanna. V hafi með engum hætti gefið í skyn að það myndi una matsgerðinni eða fallast á bótakröfuna. Hvað varðar úrskurð nefndarinnar í máli nr. 429/2022 þá kemur fram að V lýsti því yfir á sínum tíma að það væri ósammála þeim úrskurði og myndi ekki hlíta honum. Máli sínu til frekari stuðnings vísar V til dóms héraðsdóms Reykjavíkur í máli nr. E-901/2018.

Í viðbótarathugasemdum M, dags. 10. október 2025, eru fyrri rök ítrekuð og færð fram gagnrök við því sem fram kemur í framangreindum athugasemdum V.

Í viðbótarathugasemdum V, dags. 30. október 2025, eru fyrri rök félagsins ítrekuð. Auk þess bendir V m.a. á Hrd. í málum nr. 77/2008 og 449/2008 því til stuðnings að túlka beri þau skilyrði í 2. mgr. 18. gr. skaðabótalaga um að krafa hafi verið viðurkennd með þeim hætti sem V byggir á. Ítrekar V því þá afstöðu sína að það skilyrði sé ekki uppfyllt í tilviki kröfu M.

Álit.

Samkvæmt 2. mgr. 18. gr. skaðabótalaga erfist krafa um bætur fyrir þjáningar eða varanlegan miska hafi hún verið viðurkennd, einkamál verið höfðað til heimtu hennar eða viðurkenningar eða hún hefur verið gerð fyrir dómi í sakamáli. Aðila greinir samkvæmt framansögðu á um hvort krafan um bætur vegna þjáningar og varanlegs miska hafi verið viðurkennd í skilningi þessa ákvæðis. Skýringar í greinargerð með umræddu ákvæði veita ekki skýrar leiðbeiningar varðandi það hvers kyns athafnir leiði til þess að krafa teljist viðurkennd en samkvæmt orðalagi ákvæðisins er ljóst að það er ekki nauðsynlegt að mál hafi verið höfðað til heimtu eða viðurkenningar hennar.

Hlýtur þá að koma til skoðunar og mats nefndarinnar hvort V hafi með atferli sínu viðurkennt kröfuna, en fyrir liggur að niðurstaða matsmanna lá ekki fyrir þegar X lést. Fyrirliggjandi er matsbeiðni, dags. 1. febrúar 2024, sem er undirrituð fyrir hönd V og X. Verður því að líta svo á að aðilar hafi komið sér

saman um matsmenn og staðið saman að matsbeiðninni, þ.á.m. þeim spurningum sem þar eru settar fram. Því liggur fyrir að V féllst á að taka þátt í mati á afleiðingum hins bótaskylda atburðar. Matsgerð á grundvelli framangreindrar beiðni er dags. 5. september 2024 og verður ekki séð að neinir annmarkar séu á þeirri aðferðafræði sem var beitt við matið né hefur því verið borið við af hálfu V.

Eins og mál þetta horfir við nefndinni verður að telja að með athöfnum sínum hafi V í raun viðurkennt kröfuna sem slíka. Af öllu framansögðu er það því mat nefndarinnar að skilyrði 2. mgr. 18. gr. skaðabótalaga um að krafa hafi verið viðurkennd sé uppfyllt. Telur nefndin að það að niðurstaða matsmanna hafi ekki legið fyrir við andlát X breyti ekki framangreindu. Hér vísast einnig til fyrri úrskurða nefndarinnar í málum nr. 429/2022 og 134/2025.

Niðurstaða.

Krafa X um þjáningabætur og bætur fyrir varanlegan miska úr slysaftryggingu eiganda og ökumanns A hjá V erfist samkvæmt 2. mgr. 18. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993.

Reykjavík, 18. nóvember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 216/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn vátryggingartaka ábyrgðartryggingar: (X) og (Y).

Skaðabótaábyrgð. Frítímaslys. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 6. febrúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 24. febrúar 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að hinn 13. október 2024 hafi M runnið í hálku á göngugötu fyrir framan skemmtistað í eigu X, í bæjarfélaginu Y, með þeim afleiðingum að hún ökklabrotnaði á vinstri fæti. Vegna slyssins hefur M gert kröfu um bætur úr ábyrgðartryggingum X og Y. V sem er vátryggingafélag beggja aðila hefur hafnað bótaskyldu. Telur M að annað hvort X eða Y beri skaðabótaábyrgð á slysinu vegna óviðunandi aðstæðna á umræddri göngugötu. Telur M að X og Y hafi verið fullmeðvituð um aðstæður, enda hafi verið kalt í veðri vikuna fyrir slysið ásamt því að hitaveitukerfi göngugötunnar hafi verið bilað í umrætt sinn, og hafi því borið að gera viðeigandi ráðstafanir til þess að koma í veg fyrir hálku. Samkvæmt fréttum hafi mikil hálka myndast á gangstéttum og vegum umræddan dag. Göngugatan hafi verið ísilögð og liggur fyrir að mikill snjór og hálka hafði myndast dögnum fyrir slysið. Meðalhiti á slysdegi var $-7,8^{\circ}\text{C}$. Hafði a.m.k. Y vitneskju um að hitakerfi göngugötunnar hefði ekki virkað sem skyldi en þrátt fyrir það hafi hvorki X né Y aðhafst nokkuð til að tryggja öryggi almennings eða gesta skemmtistaðarins. Sú skylda hvíli á X sem rekstraraðila kaffihúss og skemmtistaðar, sem reki þjónustu fyrir neytendur og laði til sín viðskiptavini, að gera fullnægjandi ráðstafanir til þess að koma í veg fyrir slysaðttu vegna hálku. Varðandi vitneskju Y um aðstæður þá vísar M til fréttar sem birtust á netmiðlum daginn eftir slysið þar sem haft er eftir sviðsstjóra hjá Y: „Það er ekki boðlegt að hafa þetta svona en okkar menn eru á fullu að laga þetta.“

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að V telur með öllu ósannað að slysið hafi gerst með þeim hætti sem M lýsti í kröfubréfi sínu. Í sjúkragögnum komi fram að M hafi misstigið sig og dottið í hálku. Í tjónstilkynningu til annars tryggingafélags komi fram að M hafi verið búin að drekka tvo litla bjóra og verið að labba á göngugötunni og misstigið sig. Um X er vísað til þess að með öllu sé ósannað að slys M hafi gerst á þeim stað og með þeim hætti sem hún lýsi. Þá hafi starfsmenn X sinnt sand- og saltlagningu eins og þörf var á. Ósannað sé að starfsmenn X hafi sýnt af sér saknæma eða ólögmæta háttsemi sem leitt hafi til slyssins. Þessu til viðbótar vísar V til þess varðandi Y að starfsmenn bæjarins hafi ekki vitað af bilun í hitakerfi fyrr en eftir slysið. Kerfið hafi virkað að hluta, sandur hafi verið borinn á götur og gangstéttir og sveitarfélög beri ekki hlutlæga ábyrgð á að halda öllum götum og gangstéttum hálkufríum. Með öllu sé ósannað að slys M hafi orðið vegna hálku eða saknæmrar háttsemi starfsmanna Y.

Í viðbótarathugasemddum sínum leggur M áherslu á að mikill kuldi og snjór hafi verið í bæjarfélaginu á slysdegi og að framlögð gögn staðfesti að veruleg hálka hafi myndast á götum bæjarins í umrætt sinn og hafi gangandi vegfarendum þótt erfitt að fóta sig í miðbænum. Hafnar M því sem ósönnuðu að starfsmenn Y hafi ekki vitað af bilun í hitakerfi bæjarins fyrr en eftir slysið og vísar til fréttar dags. 14. október 2024 þar sem fram komi að hitakerfið hafi ekki virkað sem skyldi síðustu daga. Varðandi staðsetningu slyssins þá vísar M til frásagnar vitnis því til stuðnings að slysið hafi gerst fyrir utan skemmtistað í eigu X.

Álit.

Ágreiningur þessa máls lýtur að því hvort tjón M megi rekja til saknæmra athafna eða athafnaleysis af hálfu X eða Y eða starfsmanna þeirra, þannig að bótaskylda stofnist úr ábyrgðartryggingum þeirra hjá V. Það hvílir á M að sýna fram á að svo hafi verið. Almennit verður að leggja ríkar skyldur á eigendur og umráðamenn fasteigna líkt og X þar sem rekin er þjónusta að gera þær ráðstafanir sem sanngjarnar mega teljast til að sjá til þess að tryggja öryggi þeirra sem leið eiga um fasteignina. Hvað sveitarfélög

líkt og Y varðar þá verður ekki gerð sú krafa að þau tryggi að götur og gangstéttir séu ætíð hálkufríar. Varðandi X þá liggja ekki fyrir gögn sem sýna að starfsmenn hafi vanrækt skyldur sínar til að sinna hálkuvörnum. Samkvæmt upplýsingum frá X var sand- og saltlagningu sinnt eftir þörfum og engin sönnun um að mistök eða vanræksla starfsmanna X hafi valdið slysinu. Varðandi Y þá bera sveitarfélög ekki hlutlæga ábyrgð á að hitakerfi virki fullkomlega eða að allar götur séu lausar við hálku. Ekki verður talið að slysið verði rakið til saknæmrar háttsemi starfsmanna Y. Það er því afstaða nefndarinnar að ósannað sé að slys M megi rekja til saknæmrar vanrækslu starfsmanna X og Y á hálkuvörnum. Verður því að líta svo á að tjón M verði rakið til óhappatilviljunar, en ekki atvika eða aðstæðna sem X og Y bera skaðabótaábyrgð á. M á því ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingum X og Y hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X og Y hjá V.

Reykjavík, 9. september 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 217/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila: (V1) og (V2)

Tegund vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs og ábyrgðartryggingarliður húseigendatryggingar.

Heiti vátryggingartaka: (X1) og (X2)

Skaðabótaábyrgð. Verslun/þjónusta.

Gögn.

1. Málskot móttakið 12. júní 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V1, dags. 4. júlí 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Athugasemdir V2, dags. 15. júlí 2025, ásamt fylgiskjölum
4. Viðbótarathugasemdir M, dags. 11. ágúst 2025, ásamt fylgiskjali.
5. Viðbótarathugasemdir V2, dags. 22. ágúst 2025.

Málsatvik.

Í máskoti er málsatvikum lýst þannig að 19. ágúst 2023 hafi M verið gestkomandi á veitingastað X1. Þegar M hafi ætlað að yfirgefa staðinn og verið að ganga niður tröppur við innganginn hafi hún stigið í brotið þrep með þeim afleiðingum að hún hafi fallið fram fyrir sig, lent á höfðinu, og slasast. Er á því byggt að gögn málsins sýni að engin lýsing hafi verið við innganginn (tröppurnar). X1 var með ábyrgðartryggingu fyrir atvinnurekstur hjá V1 og X2 var með húseigendatryggingu – ábyrðartryggingalið, hjá V2. Í málskotinu kemur fram að óskað hafi verið eftir afstöðu V1 og V2 til skaðabótaábyrgðar X1 og X2 gagnvart M í janúar 2024. Hafi bæði V1 og V2 hafnað því að skaðabótaábyrgð væri til staðar.

M byggir á því að X1 og X2 beri skaðabótaábyrgð á slysi hennar. Er þar m.a. vísað til þess að umræddur stigi (tröppur) hafi á slysdegi verið vanbúinn og hættulegur auk þess sem engin lýsing hafi verið við hann. Er einnig á það bent að á þeim stað þar sem M hafi fallið hafi ekkert handrið verið til staðar. Þá hafi vátryggingartakar hvorki takmarkað aðgang gesta að stiganum né varað þá við þeirri hættu sem var til staðar þrátt fyrir að þeir hafi vitað af henni. Þessu til viðbótar er vísað í grein 6.4.6 í byggingarreglugerð nr. 112/2012, Hrd. 15. nóvember 2007 í máli nr. 184/2007, 16. gr. reglugerðar um veitingastaði, gististaði og skemmtanahald, 3. og 39. gr. reglna um húsnæði vinnustaða nr. 581/1995 og 14. gr. reglugerðar nr. 941/2002 um hollustuhætti, málatilbúnaði M til frekari stuðnings. Auk þess er í málskoti vísað í nokkra dóma því til stuðnings að ríkar skyldur hvíli á eigendum og umráðamönnum fasteigna að gera ráðstafir sem sanngjarnar megj teljast til að tryggja öryggi þeirra sem eiga leið um þær. Telur M að framangreint eigi að leiða til þess að nefndin komist að þeirri niðurstöðu að X1 og X2 beri skaðabótaábyrgð á tjóni M.

Í athugasemdum V1, dags. 4. júlí 2025, er bótaskyldu X1 hafnað. Er m.a. á það bent að gögnum málsins beri ekki saman um það hvort M hafi verið að ganga upp eða niður tröppurnar er slysið varð. Aðeins komi fram í lögregluskýrslu að M hafi fallið niður tröppur fyrir utan veitingastaðinn. Önnur gögn varpi ekki frekara ljósi á þetta. Þá er því mótmælt að brotið hafi verið upp úr stigaprepi eins og M heldur fram. V1 telur því að M hafi ekki tekist að sýna fram á að slysið megj rekja til saknæms vanbúnaðar eða ófullnægjandi aðstæðna sem X1 verði látinn bera skaðabótaábyrgð á. Vill V1 meina að gögn málsins bendi fremur til þess að um óhappatilvik hafi verið að ræða og/eða gáleysi M. Í athugasemdunum er síðan að finna ítarleg rök gegn þeim fullyrðingum M að stigin (tröppurnar) hafi verið stórhættulegur. Þá bendir V1 á að af gögnum málsins megj sjá að M hafi verið töluvert ölvuð er slysið varð. Að lokum bendir V1 á að sönnunarbyrðin í málinu hvíli á M. Telur V1 að M hafi ekki tekist að sanna að rekja megj slysið til vanbúnaðar á stiganum né annars þess sem leitt gæti til skaðabótaábyrgðar X1.

Í athugasemdum V2, dags. 15. júlí 2025, er skaðabótaábyrgð X2 hafnað. Bendir V2 m.a. á að frásagnir vitna og fyrirliggjandi gögn bendi til þess að slysið hafi orðið er M var á leið niður tröppurnar, en ekki sé ljóst hvort það hafi gerst vegna troðnings eða þess að M hafi misst jafnvægið. V2 telur því að það sé ósannað hvers vegna M féll. Þá telur V2 einnig ósannað að tröppurnar hafi verið vanbúnar og jafnvel þó sú hafi verið raunin sé ósannað að það hafi leitt til slyssins. Bendir V2 á að það sé M að sanna að

slysið verði rakið til saknæmrar háttsemi sem bakað geti X2 skaðabótaábyrgð, nokkuð sem M hafi ekki tekist að sanna. Gerir V2 síðan ítarlega grein fyrir rökum sínum og mótrökum við málatilbúnað M.

Í viðbótarathugasemdom M, dags. 11. ágúst 2025, er m.a. bent á að slys M sé ekki fyrsta slysið í umræddum tröppum. Vísar M í tiltekinn héraðsdóm því til stuðnings. Þá er á það bent að þegar blóðsýni M var tekið hafi hún þegar fengið umfangsmikla lyfjagjöf og orðið fyrir verulegum blóðmissi. Því megi með réttu efast um að áfengismælingin gefi rétta mynd af ástandi M er slysið varð. Þá er því mótmælt að troðningur hafi verið í tröppunum í umrætt sinn og jafnvel þó svo hafi verið hafi það verið á ábyrgð veitingastaðarins að gæta að því að gestum sé ekki hættan búin, sér í lagi þar sem áfengi er selt.

Í viðbótarathugasemdom V2, dags. 22. ágúst 2025, er m.a. bent á að það sem fram kemur í þeim héraðsdómi sem vísað er til í viðbótarathugasemdom M, styðji málatilbúnað X2 enda eigi sömu sjónarmið við í báðum málunum. Í umræddum héraðsdómi var ekki fallist á skaðabótakröfu tjónþola.

Álit.

Til þess að hægt sé að fallast á skaðabótakröfuna í þessu máli þarf M að sýna fram á að tjónatvik megi rekja til skaðabótaskyldra athafna, eða athafnaleysis, annað hvort X1 eða X2 eða þeirra beggja. Úrskurðarnefndin telur að M hafi hvorki tekist að sýna fram á það með fullnægjandi hætti hvernig slysið nákvæmlega atvikaðist né að töppurnar hafi verið vanbúnar. Því verður ekki fallist á að tjón M verði rakið til saknæmrar háttsemi sem vátryggðir geti borið skaðabótaábyrgð á. Þvert á móti telur nefndin að gögn málsins bendi til þess að um óhappatilvik hafi verið að ræða eða að slysið verði fyrst og fremst rakið til háttsemi M sjálfrar. Í því sambandi bendir nefndin á að gögn málsins benda til þess að M hafi verið talsvert ölvuð þegar hún slasaðist.

Niðurstaða.

M á hvorki rétt á skaðabótum úr ábyrgðartryggingu atvinnureksturs X1 hjá V1, né ábyrgðartryggingalið húseigendatryggingu X2 hjá V2.

Reykjavík, 9. september 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

VARNARAÐILI HAFNAÐI AÐ HLÍTA ÚRSKURÐI

Mál nr. 218/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Lögboðin brunatrygging.****Fullar bætur. Aðferð við tjónamat.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 12. júní 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 14. ágúst 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 2. september 2025, ásamt fylgiskjali.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 10. september 2025.

Málsatvik.

Samkvæmt gögnum málsins kom upp eldur í verslunarmiðstöð sem rekin er af M hinn 15. júní 2024. Umtalsverðar skemmdir urðu á einstökum rýmum fasteignarinnar, bæði á séreignum og sameign. Fasteignin skiptist í nokkur fastanúmer og er vátryggingarskrteini gefið út á hvert númer. Óumdeilt er að tjónsatvikið sjálft er bótaskyld þ.e. M á rétt á bótum vegna tjónsins úr lögboðinni brunatryggingu. Aðila greinir hins vegar á um útreikningsaðferð við tjónamat. Fyrir nefndinni er lagður ágreiningur milli aðila um uppgjör vegna eins fastanúmers en ekki allra. Í málskoti kemur fram að V hafi farið þá óhefðbundnu leið að takmarka hámarksbætur úr tryggingunni vegna einingarinnar við óformlega og óbirta sundurliðun á brunavirðingu Húsnæðis- og mannvirkjastofnunar (HMS) á einstökum eignahlutum annars vegar og hrábyggingu fasteignarinnar hins vegar, og matsliði sem þar séu tilgreindir (kostnaðarmatsmódel), en ekki brunabótamatið sjálft. M er þessu ósammála og áréttar að kostnaðarmatsmódel HMS sé ekki brunabótamat hlutaðeigandi eignar, heldur einungis vinnugagn sem stofnunin hefur í einhverjum tilvikum gert til að afmarka líklegan kostnað af einstökum byggingarliðum. Það að takmarka brunabætur með þessum hætti skortir að mati M lagastoð enda leiðir útreikningur V samkvæmt þessu mati til þess að tjón eigenda sé metið umtalsvert lægra en raunkostnaður viðkomandi af því að koma eigninni í sama horf. Markmið brunabóta sé að veita vátryggðum fullar bætur fyrir tjón af völdum bruna, líkt og ef bruninn hefði ekki orðið. Vátryggingarfjárhæð eignarhlutans sé samkvæmt skirteini 188.318.320 krónur. Í dag nemi heildarkostnaður M við úrbætur á séreign þessa fastanúmers 49.800.716 krónum. Samkvæmt sundurliðun V er hámarksfjárhæð kostnaðarmatsmódelis fyrir séreignahluta fasteignarinnar 16.573.538,8 krónur. Engar skýringar hafi fengist frá V um hvernig eftirstandandi fjárhæð sundurliðast.

Vísar M til 2. gr. laga nr. 48/1994 um brunatryggingar og reglugerðar nr. 809/2000 um lögboðna brunatryggingu húseigna þar sem hvergi komi fram að vátryggingartaki skuli bundinn af einstökum þáttum sem brunabótamatið byggir á, einkum ef um er að ræða hlutajón en ekki altjón. Hafi það verið ætlun löggjafans kæmi það skýrlega fram í lagatextanum sjálfum eða lögskýringargögnum. Í lögum, reglum eða vátryggingarskilmálum sé hvergi að finna sundurliðun eða afmörkun (takmörkun) bótafjárhæðar þannig að takmarka eigi rétt vátryggðs til fullra bóta. Telur M tjónamat V ekki standast 1. mgr. 35. gr. laga nr. 30/2004 um vátryggingarsamninga.

V vísar til 3. mgr. 3. gr. samþykktar fyrir úrskurðarnefndina og lýsir því yfir að ekki verði fallist á að nefndin fjalli um þá krónutölu sem greiða beri fyrir umrætt tjón en samþykkir á hinn bóginn umfjöllun og úrskurð nefndarinnar um hvaða aðferðarfræði sé réttmæt til þess að meta hvaða krónutala teljist bótaskyld. Telur V að krafa M feli í sér að bætur fyrir hlutajón eignar geti numið allt að öllu brunabótamati eignarinnar, óháð því hvað eftir standi af eigninni og sé óskemmt. Telur V sig bundið af sundurliðun brunabótamats í brunavirðingu húseignar og að greiddar bætur fyrir hvern byggingarhluta geti ekki farið fram úr ánöfnuðu verðmati hans í svokölluðu kostnaðarmódeli sem stafar frá matsaðila brunabótamats, HMS. Lög um brunatryggingar ásamt reglugerð um brunatryggingar fjalli mjög lítið efnislega um hvernig standa beri að tjónsuppgjöri brunatjóns. Í 1. mgr. 2. gr. laganna sé að finna leiðbeiningu um hvernig vátryggingarfjárhæð húseigna sé fundin og þar af leiðandi hvert svarið sé við ágreiningsefni málsins. Samskonar ákvæði sé að finna í reglugerð um brunatryggingar. Þá vísar V til þess að vátryggingaskilmáli brunatryggingarinnar bæti ekki miklu við það sem fram kemur í lögnum

eða reglugerðinni. Í almennum vátryggingarskilmálum félagsins sé að finna ákvæði um undirtryggingu. Í ljósi þess að allar réttarheimildir um brunabótamat og innri gerð þess fari eftir reglum sem HMS setur, telur V rétt að fara eftir því kostnaðarmati (brunavirðingu) sem liggur til grundvallar brunabótamati séreignar hins umdeilda verslunarbils. Í athugasemdum V er farið yfir sérstöðu verslunarmiðstöðvarinnar hvað það varðar að hlutfall sameignar er gríðarlega hátt og að yfirgnæfandi hluti sameignar hafi ekki orðið fyrir skemmdum. Litið sé til kostnaðarmatsmóðels HMS varðandi það hversu stór hluti af heildarbrunabótamati séreignarhlutans sé vegna þeirra byggingarhluta. Séreignalíkan fyrir hinn umdeilda eignarhluta, meti núverandi verðmæti séreignarinnar kr. 16.573.538, allt sundurliðað samkvæmt reglum HMS. Hlutdeild séreignar í sameignarhluta þegar kemur að brunatryggingum húseigna, sé ekki sama hlutfallstala og komi fram í eignaskiptasamningi fasteignarinnar. Yfirgnæfandi hluti vátryggingarfjárhæðar á umræddum séreignarhluta, eða 171.744.782 krónur af 188.318.320, tilheyri því sameign hússins, sem sé lítillaga skemmd. Ágreiningur þessa máls snúi ekki að sameigninni. Telur V engan vafa leika á því að það sé bundið af kostnaðarmatsmódeli HMS við útreikning bóta. Við útreikninginn hafi verið farið yfir hvern byggingarhluta og metið að hvaða marki í prósentum hann hafi skemmst vegna elds og vatns. Framboðnar tjónabætur fyrir hvern byggingarhluta séu þá sama hlutfall af brunabótamati byggingarhlutans eins og hann sé eftir afskriftir. Aðferðarfræði þessi byggir á áratuga framkvæmd V við tjónauppgjör brunatjóna.

Í viðbótarathugasemdum sínum gerir M athugasemdir við það sem fram kemur í athugasemdum V til nefndarinnar og áréttar það sem fram kemur í málskoti sínu. Þá kemur fram að V hafi ekki sannreynt og telja verði verulega óljóst hvert gildandi brunabótamat fasteignarinnar í heild sinni sé og hvort og hvernig sú tala samrýmis samtölu útgefinna vátryggingarskírteina fyrir öll fastanúmer fasteignarinnar. Meint sundurliðun vátryggingarfjárhæðarinnar í séreignar- og sameignarhluta sé jafnframt verulega óljós og óskýr. Að mati M verði vart annað séð af afstöðu V en að það telji að vátryggingarfjárhæðin sé of lág og því eigi M ekki rétt á fullum bótum. Telji V að sú sé raunin, verði bætur einungis lækkaðar á grundvelli reglna um undirtryggingu en V hafi aldrei lagt fram slíka kröfu.

Í viðbótarathugasemdum V koma fram andmæli við viðbótarathugasemdum M og ítrekar V einnig fyrri athugasemdir sínar.

Álit.

Óumdeilt er í málinu að brunatjón varð í fasteign í eigu M hinn 15. júní 2024 og að tjónið fellur undir bótasvið lögboðinnar brunatryggingar. Ágreiningur um bótafjárhæðir getur komið til úrskurðar úrskurðarnefndar í vátryggingamálum skv. 3. mgr. 3. gr. núgildandi samþykktu fyrir nefndina, án samþykkis vátryggingafélags, ef fjárhæð ágreiningsins nær að lágmarki 25.000 króna og upp að hámarki fimm milljóna króna. Ljóst er að ágreiningur aðila er langt umfram þá hámarksfjárhæð og að V samþykkir ekki að nefndin fjalli um bótafjárhæðir í úrskurði þessum. Eingöngu verður því fjallað um það hvort V sé heimilt að miða útreikning tjónabóta við sundurliðun á brunavirðingu Húsnæðis- og mannvirkjastofnunar (HMS) á einstaka byggingarhluta og hrábyggingu fasteignarinnar, svokallað kostnaðarmatsmódel, í stað þess að miða við brunabótamatið sjálft.

Nefndin bendir á að samkvæmt 2. gr. laga nr. 48/1994 um brunatryggingar húseigna skal vátryggingarfjárhæð húseignar nema fullu verði eignarinnar eftir virðingu Húsnæðis- og mannvirkjastofnunar. Í 1. mgr. 2. gr. kemur fram að brunabótamat skuli endurspegla byggingarkostnað til endurreisnar eignarinnar, með þeim takmörkunum og viðmiðum sem stofnunin ákveður. Lögin og reglugerð nr. 809/2000 um brunatryggingar húseigna mæla ekki fyrir um að einstök sundurliðun brunabótamats, svo sem skipting byggingarhluta, skuli hafa sjálfstæð áhrif á bótauppgjör eða setja vátryggingartaka fjárhagsleg takmörk við tjónauppgjör.

Í skilmálum brunatryggingar V segir í 6. gr. að matsmenn á vegum félagsins meti tjón og beri félaginu að hlutast til um að virðing fari fram svo fljótt sem verða má. Skulu helstu liðir virðingarinnar sérgreindir. Ekki er í skilmálanum né í almennum skilmálum félagsins vísað til þess að við virðingu skuli horft til kostnaðarmatslíkans HMS. Að mati nefndarinnar verður ekki séð að lög, reglugerðir eða vátryggingarskilmálar heimili vátryggingafélagi að takmarka greiðslu bóta fyrir tjón við kostnaðarmatsmódel HMS, þrátt fyrir að slíkt módel sé grundvöllur útreiknings á brunabótamati fasteignarinnar.

Eðlilegt getur þó verið að horfa til slíkra sundurliðana við virðingu tjóns og mat á því hvernig vátryggingarfjárhæðin skiptist milli séreignar- og sameignarhluta eða einstakra byggingarþátta, enda sé

Það gert sem hluti af sjálfstæðri virðingu vátryggingafélagsins á tjóni vátryggðs. Við skoðun á kostnaðarmati HMS vegna hinnar umdeildu eignar sést hins vegar að í módelinu eru liðir sem ekki falla að hefðbundnum tjónauppgjörum brunatrygginga. Þar má nefna að fjármögnunarkostnaður er tilgreindur sem hluti af brunavirði fasteignarinnar, þótt slíkur kostnaður sé tengdur upphaflegri byggingu en ekki endurreisn eftir tjón. Engu að síður hefur V ekki boðið M bætur vegna þess liðar, þrátt fyrir að hann nemi rúmlega 4% af mögulegum heildarbótum samkvæmt kostnaðarmódelinu. Þá eru í módelinu tilgreindir aðrir byggingarþættir, svo sem fjarskiptalagnir og loftræstisamstæður, sem V metur að ekkert tjón hafi orðið á, þótt aðilar virðist sammála um að umfangsmikið tjón hafi orðið í séreignarrýminu. Ekki liggja fyrir skýringar frá V um hvort þessir liðir hafi í raun verið óskemmdir eða hvort þeir hafi einfaldlega ekki verið til staðar í eigninni þegar tjónið varð. Af framangreindu verður ráðið að það að miða bótaútreikning við sundurliðað kostnaðarmatslíkan HMS geti leitt til þess að M fái ekki fullar bætur fyrir tjón sitt.

Nefndin áréttar að í lögum, reglugerðum og vátryggingarskilmálum er hvergi kveðið á um að vátryggingafélagi sé heimilt að takmarka bótaskyldu sína með því að byggja tjónamat á slíkri sundurliðun eða kostnaðarmatslíkani. Aðferð sú sem V hefur viðhaft við útreikning bóta hefur því hvorki lagastöð né stöð í vátryggingarskilmálum félagsins. Telur nefndin að það standi V nær, vilji félagið beita slíkri aðferð við uppgjör brunatjóna, að setja um það skýr ákvæði í vátryggingarskilmála sína þannig að vátryggingartakar geti fyrirfram áttað sig á áhrifum hennar á bótarétt.

Með vísan til alls ofangreinds er það álit nefndarinnar að við útreikning bóta vegna brunatjóns í fasteign M sé ekki heimilt samkvæmt lögum, reglugerðum eða skilmálum vátryggingarinnar að reikna tjónabætur á grundvelli sundurliðunar eða kostnaðarmatslíkans HMS. Við mat bóta skal byggja á brunabótamati eignarinnar eins og það liggur fyrir í opinberum gögnum og sjálfstæðri virðingu V á umfangi tjónsins.

Niðurstaða.

V er ekki heimilt að reikna tjónabætur á grundvelli kostnaðarmatslíkans HMS.

Reykjavík, 14. október 2025.
rafræn undirskrif

Guðmundur Sigurðsson
Óskarsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða

Mál nr. 219/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Fasteignatrygging.

Gildissvið vátryggingar. Umfang tjóns. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 20. júní 2025, ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V, dags. 23. júlí 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M, ódags.

Málsatvik.

Í málgögnum kemur fram að vatnstjón hafi orðið í fasteign M, hinn 26. mars 2025. Vegna tjónsins hafi M gert kröfu um bætur úr fasteignatryggingu sinni hjá V. Af hálfu V var bótaskylda samþykkt og sáu verktakar á vegum V um viðgerðir á fasteigninni. Ágreiningur aðila lýtur nú eingöngu að tveimur þáttum, þ.e. tímagjald fyrir þríf eftir framkvæmdirnar og hvort M eigi rétt á bótum fyrir afnotamissi fasteignarinnar. M telur að samkomulag hafi verið til staðar um að aðstandendur sínir myndu kalla til aðila til þess að þrifa fasteignina og hafi þrír starfsmenn á vegum þrífafyrirtækis verið fengnar til þess að þrifa fasteignina og tóku þrífina samtals 5 klukkutíma. Tímagjaldið var kr. 11.500 m/vsk. fyrir hvern starfsmann. Þessu til viðbótar fer M fram á að greiddar verði tvær klukkustundir vegna niðurtektar og uppsetningar á gardinum og kr. 70.000 vegna hreinsunar þeirra. Samtals nemur krafa M kr. 265.000 en M bauð V að greiða honum 250.000 til að ljúka málinu. Það hafi ekki verið samþykkt af hálfu V sem hafi eingöngu viljað greiða kr. 118.000 vegna þessa þáttar. Þá hefur M gert kröfu um að V bæti honum kr. 625.000 vegna afnotamissis þar sem eldhúsið hafi ekki verið nothæft meðan á framkvæmdum stóð. Vísar M til a-liðar greinar 4.10 í skilmála vátryggingarinnar. Þar sem fram kemur að V greiði bætur vegna afnotamissis ef viðgerð sé svo umfangsmikil að ekki sé hægt að nota eldunar-, svefn- eða hreinlætisaðstöðu og óhjákvæmilegt sé að flytja úr húsnæðinu. Telur M að óhjákvæmilegt hafi verið fyrir hann að flytja úr húsnæðinu í fimm vikur. Hann sé 91 árs lungnasjúklingur og þoli ekki að búa innan um gífs- og framkvæmdaryk.

V hafnar kröfum M bæði um þrífakostnað og afnotamissi. Um þrífakostnað vísar V til þess að reikningur M sé ófullnægjandi, þar sem aðeins sé tilgreint tímagjald þriggja starfsmanna en hvorki heildartími né umfang verksins. V telur tímagjaldið úr hófi miðað við sambærileg tilvik og bendir á að þegar hafi verið boðnar hærri bætur en eðlilegt væri að greiða. Þannig hafi verið greiddar kr. 150.000 vegna þrifa, sem sé meira en sanngjarnt miðað við aðstæður. Varðandi kröfu M um afnotamissi byggir V á því að viðgerðir hafi ekki verið þess eðlis að þær hafi gert eldhús-, svefn- og baðaðstöðu ónothæfa, líkt og áskilið sé í skilmálum. Ósannað sé að rýmin hafi ekki verið nothæf. Þá bendir V á að M hafi verið í hvíldarinnlögn á meðan viðgerðir stóðu yfir og því ekki orðið fyrir raunverulegu tjóni vegna afnotamissis. Krafa um kr. 625.000 sé því örökstudd, auk þess sem hámarksfjárhæð skv. skilmálum sé kr. 500.000. Að öllu framangreindu virtu telur V að þegar hafi verið greitt meira en tilefni sé til vegna þrifa og að ekki sé grundvöllur til bóta fyrir afnotamissi.

Í viðbótarathugasemdum sínum vísar M til þess að tímagjaldið sé í samræmi við staðfest verð frá ræstifyrirtæki sem vinni slík verk í tímavinnu án fastra tilboða vegna óvissu um umfang. Hvergi komi fram í skilmálum að leita skuli tveggja tilboða (eða fleiri) vegna þrifa. Frágangur eftir viðgerð hafi verið ófullnægjandi, sem myndir sýni, og samkomulag hafi verið um að aðstandendur mættu kalla til þrifa ef svo væri. Varðandi afnotamissi ítrekar M að eldhús hafi verið ónothæft og að aðgengi að svefnherbergi hafi verið heft um tíma. Til stuðnings fjárhæðinni vísar M til markaðsverðs, þar sem sambærileg íbúð hafi verið í skammtímaleigu fyrir um 790.000 kr. í 5 vikur.

Álit.

Ágreiningur þessa máls lýtur annars vegar að því hvort M eigi rétt á hærri bótum en V hefur þegar greitt vegna þrifa og frágangs eftir viðgerðir, og hins vegar að því hvort M eigi rétt til bóta vegna afnotamissis fasteignar sinnar samkvæmt a-lið gr. 4.10 í skilmálum fasteignatryggingarinnar. Samkvæmt almennum reglum vátryggingarréttar ber tjónþola að sýna fram á tjón sitt.

Varðandi kröfu um þrífakostnað liggur fyrir reikningur frá þrífafyrirtæki sem byggir á tímagjaldi kr. 11.500 á hvern starfsmann. Ekki liggja þó fyrir skýr gögn sem sundurliða verkþætti eða sýna með skýringum hætti hvernig 15 klukkustunda vinna tengist tjóninu sjálfu. Verður því ekki talið sannað að kostnaðurinn sem krafist er hafi allur verið nauðsynlegur vegna viðgerðanna. Fellst nefndin því ekki á frekari bætur umfram það sem V hefur þegar greitt.

Varðandi kröfu um afnotamissi er í a-lið gr. 4.10 skilmála vátryggingar áskilið að viðgerð sé svo umfangsmikil að ekki sé hægt að nota eldunar-, svefn- eða hreinlætisaðstöðu og að óhjákvæmilegt sé af þeim sökum að flytja úr húsnæðinu. Í þessu máli liggur fyrir að M dvaldist utan heimilis vegna hvíldarinnlagnar á meðan viðgerðir fóru fram og samkomulag var um að vinna yrði framkvæmd á þeim tíma. Að mati nefndarinnar verður því ekki talið að M hafi þurft óhjákvæmilega að flytja vegna tjónsins. Þá hefur M ekki lagt fram fullnægjandi gögn því til sönnunar að viðgerðir hafi verið svo umfangsmiklar að hann hefði ella ekki getað notað nefnda aðstöðu. Myndband það sem M leggur fram til sönnunar sýnir aðstæður þegar ljóst var að M væri ekki heima og verktakar því eðli máls samkvæmt hagað framkvæmdum í samræmi við það að enginn byggi í íbúðinni.

Að öllu framangreindu virtu er það niðurstaða nefndarinnar að M hafi ekki sýnt fram á rétt til frekari bóta hvorki vegna þrifa né afnotamissis fasteignarinnar.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á frekari bótum úr fasteignatryggingu sinni hjá V.

Reykjavík, 2. september 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 220/2025**VARNARAÐILI HAFNAÐI AÐ HLÍTA ÚRSKURÐI****Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.****Nafn vátryggingartaka ábyrgðartryggingar (X)****Skaðabótaábyrgð. Vinnuslys.****Gögn.**

1. Málskot móttengið 13. júní 2025 ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V dags. 8. júlí 2025 ásamt fylgiskjali.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 15. júlí 2025 ásamt fylgiskjali.

Málsatvik.

Hinn 4. ágúst 2023 varð M fyrir líkamstjóni við vinnu sína hjá Y sem fram fór í húsnæði X. Þegar hann hafi ætlað að ganga inn um dyr sem hann hafði opnað féll segull sem alla jafna hélt hurðinni lokaðri niður og á höfuð hans. M leitaði samdægurs á heilsugæslu vegna áverka sinna.

Í málskoti kemur fram að M byggi á því að slys hans verði rakið til þess að aðbúnaður á vinnustaðnum var ófullnægjandi, enda liggi í augum uppi að segull sem eigi að halda hurð lokaðri eigi ekki að leiða til slysaheattu fyrir þá sem leið eigi um. Telji M því að um hafi verið að ræða hættulegar og óforsvaranlegar aðstæður sem X sem umsjónaraðili húsnæðisins beri ábyrgð á. Er þá vísað til ábyrgðar X samkvæmt nánar tilgreindum ákvæðum laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum. Sú athafnaskylda hafi hvílt á X að gera allar mögulegar ráðstafanir til að koma í veg fyrir að tjón gæti hlotist af umræddum segli. Að sögn samstarfsmanns M, Z, en yfirlýsing hans dags. 16. maí 2025, er meðal málsgagna, hafi segullinn losnað daginn áður. Z hafi látið viðeigandi aðila vita af hættunni og verið sagt að þetta yrði lagað. Það hafi ekki verið gert. Auðvelt hefði verið fyrir X að grípa til viðeigandi ráðstafana, s.s. með viðvörunum til starfsfólks eða því að takmarka umferð um svæðið. Vanræksla á þeirri athafnaskyldu hafi leitt til slyss M. Kemur þá fram að Vinnueftirlitinu hafi ekki verið tilkynnt um slys M fyrr en 29. ágúst 2023, eða rúmum þremur vikum eftir að það átti sér stað. Hafi tilkynning því ekki verið send til samræmis við 79. gr. laga nr. 46/1980, en með hliðsjón af áverkum M og óvinnufærni hans í kjölfar slyssins hafi borið að senda slíka tilkynningu strax. Sú skylda hafi ekki aðeins hvílt á Y heldur einnig á X og er vísað til dómafordæma Hæstaréttar því til stuðnings. Vegna þessarar vanrækslu hafi ekki farið fram rannsókn á orsökum slyssins og beri X hallann af sönnunarskorti sem af því leiði.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að samkvæmt upplýsingum frá X hafi ekki verið til staðar vitneskja um neina bilun í umræddum búnaði. Hafi X því ekki haft ástæðu til að ætla að bilun væri til staðar eða að ástæða væri til að yfirfara virkni segulsins. Sé því þá mótmælt að slaka eigi á sönnunarbyri eða snúa henni við á grundvelli þess að Vinnueftirlitinu hafi ekki verið tilkynnt réttilega um slysið. Á slysdegi hafi M verið starfsmaður Y, og Y hafi ekki látið X vita um slysið. Hafi X því ekki verið í neinni aðstöðu til að tilkynna um það. Hafi M ekki sýnt fram á að tjón hans verði rakið til saknæms vanbúnaðar sem X verði gert að bera bótaábyrgð vegna heldur verði slys hans rakið til óhappatilviljunar.

Í viðbótarathugasemdum M er áréttað að Z hafi, til samræmis við verklagsreglur í handbók X, tilkynnt símleiðis um bilun í seglinum stuttu fyrir slys M og þá verið tjáð að ráðstafanir yrðu gerðar til að sporna við slysaheattu. Það hafi ekki verið gert. Verði það þá einnig að teljast saknæmt af hálfu X hafi framangreind tilkynning ekki verið skráð sérstaklega. Er því harðlega mótmælt þeirri staðhæfingu að X hafi ekki haft vitneskju um bilun í seglinum.

Álit.

Tildrög slyss M virðast óumdeild og í lýsingu á atvikum í tilkynningu Y til Vinnueftirlitsins segir að M hafi skannað passa í þeim tilgangi að opna hurð en þá hafi segullinn sem hélt hurðinni fallið niður og á höfuð hans. Er það til samræmis við lýsingu M í málskoti. Virðist þá einnig liggja fyrir að M hafi verið óvinnufær allt frá slysdegi og bar því, samkvæmt 1. mgr. 79. gr. laga nr. 46/1980, að tilkynna Vinnueftirlitinu um slys hans án ástæðulausrar tafar. Sú tilkynning var hins vegar ekki send fyrr en 29. ágúst 2023, eða 25 dögum eftir slysið. Er því ljóst að vinnuveitandi M, Y, stóð ekki rétt að slíkri tilkynningu. Hins vegar liggur ekki fyrir hvort sama skylda hafi stofnast gagnvart X, enda liggur ekkert fyrir um hvenær eða með hvaða hætti því var tilkynnt um óvinnufærni M.

Almennar sönnunarreglur í skaðabótarétti gera ráð fyrir því að sá sem heldur því fram að annar beri skaðabótaábyrgð á tjóni sínu beri sönnunarbyrði um að skilyrði slíkrar ábyrgðar séu uppfyllt. Þegar um vinnuslys er að ræða getur þó sú tilkynningarskylda sem hvílir á vinnuveitanda eftir atvikum haft áhrif á það hvaða atvikalýsingu ber að leggja til grundvallar.

Þrátt fyrir að byggt sé á lýsingum M á tildrögum slyssins, en í þessu tilviki virðast þau óumdeild, hvílir eftir sem áður á honum að sýna fram á að líkamstjón hans verði rakið til saknæmra athafna eða athafnaleysis X eða starfsfólks þess, eða annarra aðstæðna eða atvika sem X verði gert að bera skaðabótaábyrgð vegna.

Fyrirliggjandi er yfirlýsing Z varðandi það að hann hafi orðið bilunar í seglinum var einum eða tveimur dögum fyrir slys M, en þá hafi segullinn verið laus og sveiflast við höfuð hans sjálfs. Hann hafi látið viðeigandi aðila vita af biluninni og verið upplýstur um að viðgerð mundi fara fram. Fyrirliggjandi er handbók X en samkvæmt henni ber að tilkynna um bilanir í tiltekið símanúmer og við það fari í gang ákveðið mat á alvarleika bilunar og því hvort aðgerðastjórn eða X bregðist við vandanum. Z ber því við að hann hafi farið að þessum reglum, þ.e. hringt í viðkomandi símanúmer og fengið þau svör að brugðist yrði við.

Því hefur ekki verið mótmælt af hálfu X að umrædd handbók hafi verið í gildi og að það sé rétt verklag að tilkynna um bilun með framangreindum hætti. Hins vegar segir í bréfi starfsmanns X til V: „Engar tilkynningar eru um atvik eða slys frá 4. ágúst 2023 eru í skrá [X] en það er engin vísibending um slíkar tilkynningar og því má leiða að því líkum að [X] hafi ekki verið kunnugt um lausan segul á þessari hurð. Á þessum gögnum frá [V] er ekki hægt að sjá að [Y] hafi tilkynnt [X] um aðstæður á slysstað eða slysið sjálft...“

Ofangreind lýsing er því ekki afdráttarlaus varðandi það hvort tilkynning hafi borist frá Z einum eða tveimur dögum fyrir slysið, eða það hvort leitað hafi verið eftir slíkri tilkynningu í gögnum X, þó hún sé nokkuð afdráttarlaus um að Y hafi ekki sent X tilkynningu um slys M sem slíkt. Þegar svo háttar til að starfsfólki er gert að tilkynna símleiðis um bilun eða vanbúnað leiðir það af eðli máls að örðugt getur verið fyrir það að sýna fram á það síðar að slík samskipti hafi átt sér stað og hvað þau hafi falið í sér. Hins vegar verður að telja að slík símtöl hljóti að vera skráð af hálfu móttakanda þeirra enda starfsemin þess eðlis að mikilvægt er að öryggiseftirlit og ferlar séu í föstum skorðum. Með vísan til framburðar Z, sem nefndin metur trúverðugan, verður X að mati nefndarinnar að bera hallann af því að engin gögn hafa verið lögð fram um tilkynningar um bilanir eða vanbúnað, s.s. símtala- eða atvikaskráning, dagana fyrir slys M. Af slíkum gögnum hefði væntanlega mátt ráða með einföldum hætti hvort umrætt símtal Z hafi átt sér stað en án þeirra verður að líta svo á að framburði hans hafi ekki verið hnekk.

Verður því að miða við að X hafi verið, eða hafi mátt vera, kunnugt um bilun í umræddum segli og að ekki hafi verið brugðist við þeirri bilun sem skyldi. Verður að meta X það til gáleysis að hafa ekki gripið til aðgerða og er bótaskylda úr ábyrgðartryggingu þess þar af leiðandi fyrir hendi.

Niðurstaða.

M á rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 22. september 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson
Óskarsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða

Mál nr. 222/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Greiðslukortatrygging.

Gildissvið váttryggingar. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 19. júní 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 30. júlí 2025 ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 19. ágúst 2025 ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Í málskoti og fylgigögnum kemur fram að M og eiginmaður hennar hafi hugst fara í utanlandsferð hinn 21. maí 2025 en þau hafi fest kaup á ferðinni hinn 13. desember 2024. Vegna veikinda M hættu þau hins vegar við að fara, en í tjónstilkynningu til V, dags. 26. maí 2025, kemur fram að um skyndilega versnun alvarlegs gigtarsjúkdóms hafi verið að ræða. Í fyrirliggjandi læknisvottorði, dags. 15. maí 2025, segir m.a. að M hafi verið með langvinna bakverki vegna gigtarsjúkdóms en að við nýlega versnun hafi spinal stenosa greinst og vegna þessa treysti M sér ekki í ferðina. Í ítarlegra vottorði, dags. 8. ágúst 2025, kemur m.a. fram að M eigi langa sögu um psoriasisgigt og lið- og bakverki tengda henni. Vitað hafi verið um slitbreytingar í baki frá árinu 2016 en klár spinal stenosa, eða hryggþrengsli, hafi ekki verið greind á þeim tíma. Hinn 18. apríl 2025 hafi bakverkir M versnað og hafi myndgreining sem framkvæmd var í maí 2025 leitt í ljós degeneratíva diska, slitbreytingar og spinal stenósu.

V hefur hafnað kröfu M um bætur úr greiðslukortatryggingu vegna þess tjóns sem hún varð fyrir við afþöntun á ferðinni með þeim rökum að umrædd veikindi hafi verið til staðar áður en ferðin var keypt. Í málskoti kemur fram að þrátt fyrir langvinnan gigtarsjúkdóm hafi M verið fullfær til ferðalaga er kaupin fóru fram. Hafi hún þá stundað fulla vinnu fram að sjötugu þrátt fyrir sjúkdóm sinn.

Í bréfi V til nefndarinnar er vísað til þess að fram komi í fyrirliggjandi vottorði að veikindi M séu í tengslum við fyrri veikindi. Spinal stenosa sé ekki ástand sem komi skyndilega upp heldur sé um að ræða „krónískt ástand sem þróast hægt með tímanum og oft sem afleiðing af hrörnunarbreytingum í hryggnum.“ Er þá vísað til þess að í skilmálum forfallatryggingar umræddrar greiðslukortatryggingar komi fram að félagið bæti ekki tjón vegna hvers kyns slysa, veikinda og sjúkdóma sem váttryggður hafi þjáðst af og notið meðferðar við á síðustu sex mánuðum fyrir greiðslu staðfestingargjalds. Þá verði M að bera hallann af því að ekki sé sýnt fram á að veikindin sem leiddu til forfalla séu ekki tengd fyrri veikindum. Sé bótaréttur því ekki til staðar.

Í viðbótarathugasemdum M er ítrekað að sjúkdómur hennar hafi aldrei aftrað henni í starfi eða við aðra virkni, og eru lögð fram gögn þeirri staðhæfingu til stuðnings.

Álit.

Í umræddum váttryggingarskilmálum segir að félagið bæti ferðakostnað sem greiddur eru fyrirfram og fæst ekki endurgreiddur vegna ferðar sem váttryggður kemst ekki í sé ástæðan m.a. veikindi hins váttryggða. Um takmörkun á bótaskyldu segir svo að félagið bæti ekki tjón vegna hvers kyns veikinda og sjúkdóma sem váttryggður þjáðist af og var í meðferð vegna á síðustu sex mánuðum fyrir greiðslu staðfestingargjalds. Þar sem um undanþáguákvæði er að ræða hvílir það á V að sýna fram á að atvik séu með þeim hætti sem ákvæðið kveður á um.

Óumdeilt er að M hefur árum saman glímt við psoriasisgigt og lið- og bakverki tengda henni, þó raunar liggi ekki fyrir hvort og hvaða meðferð hún hafi gengist undir vegna hennar á síðustu sex mánuðum fyrir greiðslu staðfestingargjalds. Þá liggur fyrir að M fann fyrir versnandi einkennum frá baki og var í kjölfarið greind með spinal stenosa. Samkvæmt fyrirliggjandi læknisfræðilegum gögnum var það spinal stenosa, en einkenni hennar munu talsvert hamlandi, sem olli því að M komst ekki í umrædda ferð.

Þrátt fyrir að M hafi haft einkenni frá baki um árabil vegna gigtarsjúkdóms er það ekki svo að öll einkenni frá baki verði sjálfkrafa rakin til þess sjúkdóms. Eftir því sem nefndin kemst næst getur spinal stenosa, þ.e. þrenging að mænu eða taugarótum í hryggjarliðum, átt sér ýmsar orsakir en sú algengasta mun vera eðlilegar hrörnunarbreytingar vegna öldrunar. Jafnvel þó psoriasisgigt kunni að vera meðverkandi orsakabáttur verður ekki annað séð en að spinal stenosa sé annar sjúkdómur. Eðli máls

samkvæmt, þar sem spinal spinosa var ekki greind fyrr en í maí 2025, liggur því fyrir að M þjáðist hvorki af henni né var í meðferð vegna hennar á síðustu sex mánuðunum fyrir greiðslu staðfestingargjalds.

Breytir það ekki framangreindri niðurstöðu að í tjónstilkynningu segi að um versnun gigtarsjúkdóms hafi verið að ræða enda er þar aðeins um að ræða lýsingu eiginmanns M á atvikum og þykja önnur gögn málsins ekki staðfesta hana.

Samkvæmt öllu framansögðu hefur því ekki verið sýnt fram á það af hálfu V að umrætt undanþágúákvæði eigi við og er bótaskylda því fyrir hendi.

Niðurstaða.

M á rétt til bóta vegna forfalla úr greiðslukortatryggingu sinni, hjá V.

Reykjavík, 9. september 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 223/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B)

Sakarskipting. Hringtorg.

Gögn.

1. Málskot móttakið 19. júní 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 7. júlí 2025, ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirbyggjandi gögnum, varð árekstur á hringtorgi á gatnamótum Vesturlandsvegur og Þingvallavegar hinn 28. apríl 2025 milli bifreiðanna A, sem er í eigu M, og B. Báðum bifreiðum var ekið eftir Vesturlandsvegi í norðurátt og var A á hægri akrein og B á þeirri vinstri. Þegar komið var inn í hringtorgið var A á ytri hring og B á innri hring. Hafi ökumaður B beygt út úr hringtorginu við fyrstu útkeyrslu, þ.e. inn á Þingvallaveg, en ökumaður A hugðist halda áfram akstri í hringtorginu á ytri hring yfir þá útkeyrslu. Árekstur varð milli bifreiðanna þegar ökumaður B hugðist beygja út úr hringtorginu. Nánar tilgreint lenti B með hægri framhorn á vinstri afturhlið A.

Ágreiningur um sakarskiptingu var lagður fyrir tjonanefnd vátryggingafélaganna sem komst að þeirri niðurstöðu að ökumaður B beri helming sakar fyrir að aka út af innri hring við fyrsta útakstur og ökumaður A beri einnig helming sakar fyrir að veita ekki umferð um innri hring forgang.

M, sem var ökumaður A, telur sig hafa verið í fullum rétti. Færir M m.a. þau rök máli sínu til stuðnings að þegar áreksturinn varð hafi A verið komin áleiðis fram hjá fyrstu útkeyrslunni, nokkuð sem bendi til þess að ökumaður B hafi ekki sýnt næga aðgát er hann hugðist beygja út úr hringtorginu. Auk þess byggir M á að ytri hringur sé lögleg akstursleið í hringtorgi og sá sem þar aki beri ekki sjálfkrafa sök ef árekstur verður heldur verði að meta aðstæður hverju sinni. Auk þess beri ökumaður B ábyrgð á því að leiðin sé greið áður en hann beygir út úr hringtorgi. Þessu til viðbótar vísar M til almennra varúðarskyldu sem hvíli á öllum ökuönnum samkvæmt umferðarlögum nr. 77/2019.

Í athugasemdum V sem ábyrgðartryggir A og B, gerir félagið grein fyrir málsatvikum eins og þeim er lýst í gögnum málsins. Að öðru leyti gerir félagið ekki athugasemdir en lætur duga að vísa til gagna málsins og athugasemda í málskoti.

Álit.

Ágreiningur snýr fyrst og fremst að því hver skuli bera ábyrgð á árekstrinum þar með talið hvort skipta skuli sök milli A og B.

Í 5. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatrýggingar segir að ef tjon hlýst af árekstri ökutækja skiptist tjoníð á þau í réttu hlutfalli við sök þeirra sem hlut eiga að máli og með hliðsjón af atvikum öllum. Við mat á sök ökumanna er litið til háttætnisreglna umferðarlaga nr. 77/2019.

Í 2. málslíð 6. mgr. 19. gr. umferðarlaga segir að í hringtorgi sem skipt er í tvær akreinar skuli ökumaður velja hægri akrein, ytri hring, ætli hann að aka út úr hringtorginu á fyrstu gatnamótum. Enn fremur segir í 3. málslíð sömu málsgreinar að ökumaður á ytri hring skuli veita þeim sem ekur á innri hring forgang út úr torginu.

Þar sem ökumaður B ætlaði út úr hringtorginu á fyrstu gatnamótum eftir að hann ók inn í hringtorgið bar honum að aka á hægri akrein, ytri hring, um hringtorgið. Þessa gætti ökumaður B ekki. Hins vegar bar ökumanni A að víkja fyrir umferð úr innri hring er hann ók fram hjá fyrstu gatnamótunum, sbr. 3. málslíð sömu málsgreinar. Verður ráðið af gögnum málsins að ökumaður A hafi ekki gætt nægilega að þessum áskilnaði umrætt sinn. Það að ákoman hafi orðið á afturhluta A breytir að mati nefndarinnar ekki framangreindu. Meta verður sök ökumanna með hliðsjón af framangreindum lagaákvæðum og aðstæðum öllum og skiptist sök þannig að ökumaður A ber 1/2 hluta sakar og ökumaður B ber 1/2 hluta sakar á umræddum árekstri.

Niðurstaða.

Ökumaður bifreiðarinnar A ber helming sakar og ökumaður B ber helming sakar á umræddum árekstri.

Reykjavík, 21. október 2025
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 224/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnurekstrar.

Gildissvið váttryggingar. Bótaskyldur kostnaður.

Gögn.

1. Málskot móttakið 20. janúar 2025.
2. Athugasemdir V, dags. 11. maí 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 18. júlí 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 23. júlí 2025.

Málsatvik.

Í málskoti og gögnum málsins kemur fram að V hafi samþykkt bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu atvinnurekstrar sem M hafði hjá félaginu vegna tjóns sem M olli á bifreiðinni A þegar skipt var um tímareim þann 12. febrúar 2025. Hvað umfang tjónsins varðar hafi V ekki samþykkt kostnað vegna umskipta á spíssum sem fram kom á viðgerðarreikningi vegna hins bótaskylda tjóns. Höfnun V byggir á því að ábyrgðartryggingin taki aðeins til nauðsynlegs kostnaðar við að lagfæra það sem aflaga fór við skiptin á tímareiminni 12. febrúar 2025. Ekki hafi verið nauðsynlegt að skipta um spíssa í kjölfar þess, heldur hafi þeir brotnað þegar verið var að meta upphaflega tjónið. M telur að taka hafi þurft spíssa úr til þess að meta heildartjónið og hvort vélín væri viðgerðarhæf eftir að bolti brotnaði þegar skipt var um tímareim. Ábyrgðartryggingin taki skv. skildaga til bótakrafna vegna tjóns á einstökum vélum, sem M hefur til viðgerðar á verkstæði sínu eða í tengslum við rekstur þess. Þá mótmælir M því að V fari fram á að reikningur sé stílaður á eiganda bifreiðarinnar og að virðisaukaskattur og sjálfsábyrgð sé dregin frá reikningnum.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að viðtæka ábyrgðarverndin sem M sé með í gildi taki ekki til kostnaðar vegna þess ef nauðsynlegt reynist að vinna verk að nýju eða að hluta eða öllu leyti vegna ófaglegrar eða ófullnægjandi vinnu, sbr. sérsaminn skilmála á skírteini. Við uppgjör hafi V jafnframt óskað eftir því að M skrifaði reikning vegna tjónsins á eiganda bifreiðarinnar. Hafi V ekki borist slíkur reikningur en V hefur boðist til að greiða tjónabætur að frádreginni eigin áhættu og virðisaukaskatti með millifærslu. Vísar V til heimildar skv. 34. gr. almennra skilmála félagsins.

Í viðbótarathugasemdum sínum segir M það hafa verið nauðsynlegt að skoða vélina enda nauðsynleg og fagleg viðbrögð við tímareimaskipti. Til þess að framkvæma slíka skoðun hafi verið nauðsynlegt að fjarlægja spíssana. Reyndist það sérstaklega erfitt og brotnaði sérverkfæri við verkið þannig að tjón varð á tveimur spíssum. Um hafi verið að ræða óhjákvæmilegan og eðlilegan hluta mats á umfangi tjóns sem stafaði af verkþætti sem falli undir tryggingavernd. Ennfremur er því mótmælt að V sé heimilt að draga virðisaukaskatt frá við bótauppgjör. Umræddur virðisaukaskattur var greiddur af tjónþola sem, samkvæmt rekstrarumhverfi sínu, geti ekki nýtt hann að fullu til endurgreiðslu.

Álit.

Í váttryggingarskilmálum sem gilda í máli þessu kemur fram í 2. gr. að váttryggingin taki til skaðabótaábyrgðar sem fellur á váttryggðan vegna líkamstjóns eða skemmda á munum vegna starfsemi þeirrar sem getið er í váttryggingarskírteini enda verði líkamstjónið eða skemmdirnar raktar til skyndilegs og óvænts atburðar. Í i-lið 1. mgr. 3. gr. kemur fram að váttryggingin taki ekki til tjóns á munum sem váttryggður tekur að sér að gera við, hreinsa, setja upp eða vinna við með einum eða öðrum hætti, ef tjónið verður af verkinu eða við verkið. Vegna þeirrar ábyrgðartryggingar sem M hafði keypt hjá V var hins vegar samið um sérstakan skildaga fyrir bifreiðaverkstæði og bifreiðamálun þar sem sagði: „Váttryggingin tekur til bótakrafna vegna skemmda á eða tjóns af völdum vélknúinna ökutækja, sem váttryggingartaki hefur til viðgerðar, [...]. Skildagi þessi á einnig við um bótakröfur vegna skemmda á einstökum vélum, sem váttryggingartaki hefur til viðgerðar á verkstæði sínu eða í tengslum við rekstur þess. [...] Ef nauðsynlegt reynist að vinna verk að nýju að hluta eða öllu leyti vegna ófaglegrar eða ófullnægjandi vinnu, tekur váttryggingin ekki til kostnaðar við það. Þetta á einnig við um viðgerða hluti, sem afhentir hafa verið eiganda eða umboðsmanni hans.“ Á grundvelli framangreinds skildaga féllst V á bótaskyldu vegna tjóns sem varð við skiptin á tímareim hinn 12. febrúar 2025. Ágreiningur aðila lýtur hins vegar að því hvort kostnaður vegna brotinna spíssa falli undir váttryggingaverndina. Að mati

nefndarinnar er það skýrt samkvæmt skildaganum að tryggingin tekur aðeins til þess tjóns sem verður af hinu bótaskylda atviki sjálfu, þ.e. þegar boltinn brotnaði við skiptin á tímareim. Tekur skildaginn ekki til tjóns sem verður við eftirámat eða aðgerðir sem nauðsynlegar eru til að kanna hvort viðgerð sé möguleg. Skemmdir á spíssunum verða ekki raktar beint til hins bótaskylda atviks heldur til aðgerða sem framkvæmdar voru í kjölfarið. Á M því ekki rétt á að V taki þátt í þeim þætti viðgerðarinnar.

Þá gerir M athugasemd við að V hafi krafist þess að reikningur yrði stílaður á eiganda bifreiðarinnar fremur en tryggingafélagið sjálft. Að mati nefndarinnar er slík krafa í samræmi við venjubundið uppgjör ábyrgðartrygginga, þar sem viðgerðarkostnaður fellur í reikning tjónþola en vátryggingafélagið endurgreiðir hann á grundvelli tryggingar. Verður því ekki talið að sú framkvæmd V feli í sér ólögmæta takmörkun á bótagreiðslum. Að því er varðar ágreining um frádrátt virðisaukaskatts bendir nefndin á að hann lýtur að skattalegri stöðu tjónþola og því hvort hann geti nýtt skattinn til endurgreiðslu samkvæmt lögum um virðisaukaskatt. Verður að telja að M sé ekki réttur aðili að slíkum ágreiningi við V. Kröfu M að þessu leyti er því vísað frá.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á að frekara tjón sé bætt úr ábyrgðartryggingu atvinnurekstrar hjá V.

Reykjavík, 27. ágúst 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 225/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn vátryggingartaka ábyrgðartryggingar (X)

Skaðabótaábyrgð. Sönnun. Vinnuslys.

Gögn.

1. Málskot móttakið 20. júní 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 15. ágúst 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 29. ágúst 2025.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirbyggjandi lögregluskýrslu varð M fyrir líkamstjóni við vinnu sína hjá X 13. september 2023. Kemur þar fram að tilkynnt hafi verið um að M hafi fengið stóran skurð á vinstri hendi og sé talsverð blæðing. Var lögregla send á staðinn í forgangi ásamt sjúkrabifreið. Í skýrslunni kemur fram að lögreglan hafi haft samband við M 15. september og er þá er eftirfarandi haft eftir honum um málsatvik: „[M] kvaðst hafa verið að saga timbur í sög. Hann hafi sett vinstri hendi yfir þá hægri til að halda timbrinu við landið á söginni og hægri hendina hafi hann notað til að ýta á rofa til að kveikja á söginni. Í þessu tilfelli hafi hlíf sem fer yfir sagarblaðið þegar hún er í efstu stöðu verið uppi og því hafi sagarblað farið í vinstri hendina þegar hann kveikti á henni.“

Í málskoti er á því byggt að X beri skaðabótaábyrgð á afleiðingum líkamstjóns M og þess krafist að tjónið verði bætt úr ábyrgðartryggingu þeirri sem X sé með hjá V. Hvað atvik máls varðar þá er á því byggt að M hafi í umrætt sinn verið að saga timbur í útdraganlegri borðsög. Nánar tiltekið hafi hann borið sig þannig að við verkið að hann hafi sett vinstri hendi yfir þá hægri til að halda timbrinu við landið á söginni og hægri höndina hafi hann notað til að kveikja á söginni. Hlífin sem hafi átt að vera fyrir sagarblaðinu hafi verið föst í efstu stöðu og sagarblaðið því farið í vinstri hendi M þegar hann kveikti á söginni. Afleiðingarnar hafi verið handleggsbrot og stórt opið sár enda hafi vöðvi farið í sundur. Þá liggi fyrir mat á afleiðingum líkamstjónsins það sem varanleg læknisfræðileg örorka M sé metin 15%.

Hvað meinta skaðabótaábyrgð X varðar þá er á því byggt í málskoti að aðstæður í umrætt sinn hafi ekki verið í samræmi við fyrirmæli laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum. Í því sambandi er sérstaklega vísað til 13., 37. og 46. gr. þeirra laga. Þá vísar M einnig í tiltekna greinar í reglugerðum nr. 367/2006 um notkun tækja og nr. 492/1987 um öryggisbúnað véla. M byggir á því að umrædd sög hafi verið vanbúin þar sem hlíf hennar hafi verið föst í efstu stöðu og sagarblaðið því farið í vinstri hönd M er hann kveikti á söginni. Bendir M sérstaklega á að þrátt fyrir fullyrðingu V um að sögin hafi verið í „fullkomnu lagi“ sé ekki hægt að líta fram hjá því að öryggishlíf sem stendur í efstu stöðu og fer ekki sjálfkrafa yfir sagarblaðið sé óstarfhæf og hættuleg. Þá mótmælir M þeim rökum V að þar sem sögin hafi verið með CE-vottun hafi hún uppfyllt þær öryggiskröfur sem gerðar séu til tækja. Í málskotinu er bent á að CE-vottun leysi X ekki undan þeirri skyldu að tryggja að búnaður sé í fullnægjandi og öruggu ástandi á hverjum tíma. Er í þessu sambandi sérstaklega bent á að 2. mgr. 10. gr. og 65. gr. a í lögum nr. 46/1980 komi fram að vinnuveitanda beri skylda til þess að sjá til þess að tæki séu reglulega könnuð og þeim við haldið og að láta framkvæma áhættumat á vinnustað. M mótmælir einnig þeim rökum V að tjónið verði rakið til gáleysis M. Er á það bent í málskoti að hvað þetta varði þurfi að horfa á atvik málsins í samhengi við vanbúnað sagarinnar sem hafi verið hinn beini orsakavaldur slyssins.

Til viðbótar framangreindu er á það bent í málskoti að í lögregluskýrslu komi fram að Vinnueftirlitið hafi ekki komist á vettvang á slysdegi til að kanna aðstæður. M telur að þetta hafi leitt til þess að ekki hafi farið fram fullnægjandi rannsókn á slysinu, þar með talið á ástandi sagarinnar. Byggir M á því að X verði að bera hallann af þessu. Bendir M einnig á að fyrirbyggjandi skýrsla Vinnueftirlitsins, dags. 23. október 2023, byggji einungis á ljósmyndum af söginni og áverkum M, ásamt framburði vinnuveitanda. Hafi lögreglan ekki gert neina athugun á eða prófað ástand sagarinnar sérstaklega. Því telur M útilokað að byggja niðurstöðu í málinu á þeirri fullyrðingu V að sögin hafi verið í lagi og hlífir ekki staðið á sér. Sú fullyrðing sé ósönnuð. Þá bendir M á að þrátt fyrir að lögreglan hafi tekið ljósmyndir sem Vinnueftirlitið studdist við, hafi aldrei farið fram heilstæð og fagleg athugun á virkni sagarinnar eða

mögulegum bilunarorsökum hennar. Telur M að þetta eigi að leiða til þess að leggja beri frásögn kæranda til grundvallar í málinu. Vátryggingartaki X verði því að bera hallann af því að rannsókn hafi verið ófullnægjandi. Telur M það vera í samræmi við margítrekaða dómavenju.

Í athugasemdum V til nefndarinnar, dags. 15. ágúst 2025, er skaðabótaábyrgð X hafnað. Máli sínu til stuðnings færir V fyrst ítarleg rök fyrir því að lýsing M á atvikum standist ekki, þ.e. lýsing á því hvernig M hafi borið sig að við notkun sagarinnar. Telur V að gögn málsins sýni ótvírætt að orsök slyssins hafi verið sú að M hafi krossað hendur fyrir framan sagarblaðið. Hvað varðar meinta skaðabótaábyrgð X að öðru leiti þá bendir V m.a. á að X hafið staðið réttilega að því að tilkynna slysið til þar til bærara aðila og þannig stuðlað að því að fullnægjandi rannsókn færi fram. Þannig liggi fyrir að lögregla sem kom á slysstað, hafi talað við Vinnueftirlitið og verið tjáð að engin væri á vakt á því landssvæði þar sem slysið varð og því kæmist engin á vegum Vinnueftirlitsins á vettvang til að skoða aðstæður. Því hafi verið tekin sú ákvörðun að myndir yrðu teknar af vettvangi og þær sendar Vinnueftirlitinu. Þá upplýsir V einnig að samkvæmt upplýsingum frá vátryggingartaka hafi hann einnig hringt í Vinnueftirlitið á slysdegi og fengið sömu svör og lögreglan. V telur því að réttilega hafi verið staðið af því að tilkynna um slysið til Vinnueftirlitsins. Því geti ekki komið til þess í málinu að vikið verði frá hefðbundnum sönnunarreglum sem gilda um meint skaðabótaskyld líkamstjón. Þessu til viðbótar byggir V á að jafnvel þó sönnunarbyrgði um atvik máls og aðstæður á vinnustað, þar með talið um ástandið á umræddri sög, yrði lögð á X, sýndu fyrirbyggjandi ljósmyndir frá lögreglu aðstæður vel. Þá sé þar einnig að finna frásögn M og samstarfsmanna hans. Atvik máls og aðstæður á vinnustað séu því upplýstar í málinu. V hafnar þeirri fullyrðingu M að umrædd sög hafi verið vanbúin svo og að skort hafi á nauðsynlega kennslu og þjálfun af hálfu X.

Bendir V á að samkvæmt upplýsingum frá vátryggingartaka hafi M í umrætt sinn unnið að því að klæða íbúðarhús með standandi timburklæðningu. Við það verk hafi hann notað CE-vottaða bútasög, árgerð 2004. Á henni sé takki til að setja sögina í gang og annar til þess að sögin fari niður og lausa hlífín yfir sagarblaðinu fari frá um leið. V hafnar því, með vísan í fyrirbyggjandi gögn, að hlífín á söginni hafi verið föst í efstu stöðu þegar M kom að henni. Bendir V á ljósmyndir frá lögreglu í þessu sambandi. Þær sýni að hlífín hafi verið niðri þegar sögin er í efstu stöðu. Hlífín hafi því virkað eins og hún átti að gera. V vísar einnig til þess að vátryggingartaki hafi upplýst að sögnin hafi virkað eðlilega fyrir umrætt slys og hún verið talin örugg til notkunar. Þá hafi tveir aðrir starfsmenn verið að vinna sömu vinnu og M þegar slysið varð og hafi annar þeirra verið að nota sömu sög og M. Sá kannist ekki við að sögin hafi verið í ólagi. Þessu til viðbótar er á það bent að engin fyrri slys séu þekkt vegna notkunar á umræddri sög.

Þessu til viðbótar bendir V á að M, sem sé menntaður smiður, hafi unnið hjá X frá því í maí 2022 og við þetta tiltekna verk frá 1. nóvember 2022. Telur V því að jafnvel þó lagt væri til grundvallar að hlífín hafi verið uppi þegar M kom að henni telji V það ekki eitt og sér duga til þess að sök X teljist sönnuð. Ef hlífín hefði verið uppi, nokkuð sem V telur ósannað, hefði M sem menntaður smiður með reynslu m.a. af notkun á þessari sög, átt að finna út úr því hvað væri að, en ekki byrja að saga. Byggir V einnig á því að tvær aðrar sagir hafi verið til staðar á vinnustaðnum á slysdegi. M hefði því eftir atvikum getað notað þær. Hvað nauðsynlega þjálfun starfsmanna varðar bendir V aftur á að M sé menntaður smiður og að hann hafi í námi sínu fengið kennslu og þjálfun á sagir og vélar. Þá upplýsir V að vátryggingartaki hafi einnig verið ötull við að segja starfsmönnum sínum að fara varlega og nota ekki vélar ef þeir sjái eitthvað að þeim.

Eins og áður hefur komið fram byggir V m.a. á því að M hafi í umrætt sinn krossað hendur fyrir framan sögina og sagað með henni þannig. Telur V að í slíku verklagi felist stórfellt gáleysi af hálfu M. Það eigi aftur að leiða til þess að ef nefndin kemst að þeirri niðurstöðu að X beri skaðabótaábyrgð á afleiðingum líkamstjóns M, beri að skerða þann bótarétt vegna stórfellds gáleysis hans.

Í viðbótarathugasemdum M, dags. 29. ágúst 2025, eru fyrri kröfur og rök M ítrekuð svo og athugasemdir við þann málatalibúnað sem er að finna í athugasemdum V. Til viðbótar er m.a. sérstaklega ítrekað að öryggishlíf sagarinnar hafi ekki virkað sem skyldi. Það hafi verið hin raunverulega orsök slyssins. Hvað sem líði meintri eigin sök M sé því ljóst að slysið hefði aldrei orðið ef hlífín hefði virkað. Þá er á það bent að skv. 23. gr. a í skaðabótalögum nr. 50/1993 geti ekki komið til þess að M verði látinn bera hluta af tjóni sínu sjálfur vegna meðábyrgðar, nema að fyrir liggi að tjónið verði rakið til stórkostlegt gáleysis hans, nokkuð sem sé fráleitt.

Álit.

Ágreiningur í málinu snýr að því hvort X beri skaðabótaábyrgð á slysi því sem M varð fyrir við vinnu sína 13. september 2023. Almennar sönnunarreglur í skaðabótarétti gera ráð fyrir því að sá sem heldur því fram að annar beri skaðabótaábyrgð á tjóni sínu beri sönnunarbyrði um að skilyrði slíkrar ábyrgðar séu uppfyllt.

Í 1. mgr. 79. gr. laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum segir að atvinnurekandi skuli án ástæðulausrar tafar tilkynna til Vinnueftirlitsins öll slys þar sem starfsmaður deyr eða verður óvinnufær í einn eða fleiri daga, auk þess dags sem slysið varð. Dómafordæmi benda til þess að litið sé svo á að atvinnurekandi sem ekki hefur réttilega tilkynnt slys samkvæmt framangreindu lagaákvæði skuli bera hallann af sönnunarskorti um málsatvik og aðstæður á vinnustað að því leyti sem þau eru óljós og aðila greinir á um þau. Nefndin hefur hins vegar komist að þeirri niðurstöðu að X hafi uppfyllt þær kröfur gerðar eru til hans hvað varðar tilkynningu á slysi M. Þannig liggur fyrir að lögreglan kom á slysstað, skoðaði aðstæður, tók ljósmyndir og ræddi m.a. við M í kjölfarið. Þá kemur einnig fram að lögreglan talaði við Vinnueftirlitið á slysdegi. Þar sem lögreglu var þá tjáð að engin væri á vakt hjá Vinnueftirlitinu á umræddu landssvæði, var m.a. ákveðið að teknar yrðu myndir af vettvangi sem Vinnueftirlitið fengi. Þá kemur einnig fram að X hafi upplýst lögreglu um að hann hafi einnig hringt í Vinnueftirlitið og fengið sömu svör og lögreglan. Þá telur nefndin einnig að óháð framangreindu sýni gögn málsins fram á það með fullnægjandi hætti hvernig líkamstjón M atvikaðist og hverjar aðstæður á slysstað voru, þar með talið ástand sagarinnar.

Nefndin telur með vísan í framangreint að ekki séu forsendur til þess í þessu máli, eins og M færir rök fyrir, að víkja frá þeim sönnunarreglum sem að framan greinir. Það er því M að sanna að tjónið verði rakið saknæmrar háttsemi sem X geti borið skaðabótaábyrgð á. Þetta felur m.a. í sér að M þarf að sanna að umrædd sög hafi verið vanbúin og það hafi leitt til tjónsins. Nefndin telur að sú sönnun hafi ekki tekist og því ber X ekki skaðabótaábyrgð á afleiðingum líkamstjóns M.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 14. október 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 227/2023

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn vátryggingartaka ábyrgðartryggingar (X)

Skaðabótaábyrgð. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 23. júní 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 28. júlí 2025 ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 26. ágúst 2025 ásamt fylgiskjölum.
4. Viðbótarathugasemdir V dags. 5 september 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að þegar M hafi komið að fasteign sinni hinn 26. september 2024 hafi hún tekið eftir gufu- eða reykjarstrók í garðinum og meðfram vestur-/suðurhlíð hússins. Hafi verið heitt og raki inni í húsinu og vont loft. Þá hafi hita stafað frá gólfi hússins. Hafi M strax haft samband við X og starfsmaður komið á staðinn daginn eftir sem hafi sagst þurfa að kynna sér málið betur. Hann hafi komið aftur 28. september 2024 og þá sagst heyra „sog- eða hviðshljóð“ sem hafi staðfest að heimæðin væri í sundur og að leka stafaði frá henni. Það hafi hins vegar ekki verið fyrr en 2. október 2024 sem starfsfólk X hafi lokað fyrir heita vatnið og hafist handa við viðgerðir. Hafi því liðið vika milli þess að M tilkynnti um bilunina og þar til viðgerðir hófust. Á þeim tíma hafi heitt vatn streymt óhindrað að húsinu og hafi tjónið á fasteign M verið verulegt.

M byggir kröfu sína um bætur úr ábyrgðartryggingu X á því að tjón hennar sé að rekja til mistaka starfsmanna X sem hafi staðfest gat á lögninni en svo beðið í marga daga með að hefja viðgerðir. Á þeim tíma hafi ástand eignarinnar versnað en unnt hefði verið að skrófa fyrir lögnina og lágmarka þannig skemmdir. V hafi, með bréfi dag 25. nóvember 2024, hafnað kröfunni á grundvelli þess að ósannað væri að starfsmenn X hefðu sýnt af sér saknæma háttsemi. M er ósammála þeirri afstöðu enda hafi viðbrögð þeirra ekki verið í neinu samræmi við viðurkennd viðbrögð við vatnsleka. Ástæða þess að ekki hafi verið brugðist við strax hafi verið sú að starfsfólk X hafi verið erlendis á árs hátíð og fimm dagar hafi liðið frá bilanagreiningu og þar til nokkuð var aðhafst með tilheyrandi tjóni á fasteigninni vegna vatns og myglu. Verði tjónið á fasteigninni því rakið til mistaka og saknæmrar háttsemi starfsmanns X, en þegar hann kom á vettvang 27. september hefði með réttu átt að skrófa fyrir vatnið. Viðkomandi starfsmaður hafi ekki haft næga þekkingu til þess að bregðast rétt við né hafi hann fengið viðhlítandi leiðbeiningar frá sér reynslumeiri starfsmönnum.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að M hafi haft samband við X laugardagskvöldið 28. september 2024. Starfsmaður á bakvakt hafi strax farið á staðinn. Enginn leki hafi verið sjáanlegur og á þeim stað sem M hafi sagt gufu stafa frá hafi engin hitalögn verið. Daginn eftir hafi sami starfsmaður komið á vettvang og þá hafi hvorki gufa né leki verið sýnileg. Hinn 1. október 2024 hafi starfsmenn X aftur mætt á staðinn til að greina aðstæður betur. Hvorki hafi sést leki né gufa en við skoðun með hitamyndavél hafi greinst hiti við útvegg. Hafi starfsmenn X ályktað sem svo að leki væri á lögn sem var staðsett undir stétt og sólpalli. Samkvæmt X hafi hlífðarkápa á lögninni rofnað og líklegt sé að það hafi gerst við framkvæmdir við stétt eða sólpall en ekki hafi komið upp leki í lögnum í þessum hluta bæjarins. Með leyfi M hafi stétt og sólpallur verið fjarlægð og í framhaldi gert við lekann. Er því mótmælt að vika hafi liðið frá tilkynningu og þar til viðgerð fór fram, enda hafi M fyrst haft samband á laugardagskvöldi og viðgerð átt sér stað á þriðjudegi. Ástand fasteignarinnar hafi þá ekki verið gott fyrir og vísar V til ljósmynda frá árinu 2019 því til stuðnings. Sé það þá afstaða V að ekki hafi verið sýnt fram á að X beri skaðabótaábyrgð á tjóni M. Um ófyrirséða bilun hafi verið að ræða sem X hefði með engu móti getað komið í veg fyrir og ekkert liggi fyrir um að viðhaldi eða eftirliti með lögninni hafi verið ábótavant. Aðgerðir X í kjölfar tilkynningar M hafi þá verið eðlilegar og venjubundnar og ætla verði einhvern tíma til bilanagreiningar. Ekki verði gerð sú krafa á hendur veitufyrirtækjum að loka fyrir kerfi þegar engin sýnileg merki séu um leka. Jafnvel þó sýnt væri fram á saknæma vanrækslu X sé þá ósannað að skemmdir á fasteigninni verði raktar til þessa atviks en engin gögn hafi verið lögð

fram um það, og samkvæmt fyrrgreindum ljósmyndum hafi rakaskemmdir í íbúðinni verið til staðar fyrir.

Í viðbótarathugasemdum M kemur fram að M hafi fyrst haft samband við X á föstudeginum, þ.e. 27. september, og er áréttað að starfsmaður X hafi séð gufustrók standa upp úr jörðinni og tjáð sig um hann þegar hann kom fyrst á vettvang þann dag. Viðgerð hafi svo hafist 2. október, eða fimm dögum eftir að viðkomandi starfsmaður staðfesti lekann. Ljósmyndir frá árinu 2019 sem X hafi lagt fram hafi þá ekki vægi í málinu, enda sé þar um að ræða skemmdir langt frá lekastaðnum og einnig hafi verið gert við þær af fyrri eigendum. Af fyrirbyggjandi ljósmyndum af lögnunum verði þá ekki ráðið að þær hafi orðið fyrir hnjaski. Er þá ítrekað að hefði X gripið fyrir til aðgerða hefði mátt lágmarka tjónið.

Í viðbótarathugasemdum V er lýst þeirri afstöðu að fullyrðingar M um atvikarásina og beinar tilvitnanir í það sem starfsfólk X eigi að hafa sagt séu ósannaðar. Þá sé ekkert komið fram um orsök þeirra rakaskemmda sem sjá megi af ljósmyndunum frá árinu 2019 eða hvort fullnægjandi viðgerðir hafi farið fram á þeim, m.a. til að fyrirbyggja frekari leka. Er þá áréttuð sú afstaða að allt bendi til þess að skemmdir á kápu lagnarinnar verði raktar til framkvæmda við fasteignina.

Álit.

Samkvæmt framansögðu snýst ágreiningur aðila um það hvort M eigi rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu X vegna tjóns síns. Hefðbundin skilyrði skaðabótaskyldu eru fyrir hendi og sönnunarbyrði þess að hún hafi orðið fyrir tjóni sem verði rakið til saknæmra athafna eða athafnaleysis X, starfsmanna þess eða annarra atvika eða aðstæðna sem X beri ábyrgð á hvílir samkvæmt almennum sönnunarreglum skaðabótaréttar á M.

Fyrirliggjandi er ljósmynd af umræddri lögn og má greina af henni að rifa eða brot hafi komið á kápu hennar og að lögnin sjálf sé tærð. Ekki liggur fyrir hvað olli því að kápan og lögnin skemmdust með þessum hætti og hefur ekki verið sýnt fram á að lagnirnar sem slíkar hafi verið óforsvaranlegar eða viðhaldi þeirra ábótavant. Er því ekki sýnt fram á að lekann sem slíkan megi rekja til atvika sem X beri skaðabótaábyrgð vegna.

M byggir á því að með réttu verklagi, þ.e. með því að skrífa þegar fyrir vatnsflæði um lögnina, hefði mátt koma í veg fyrir frekara tjón á eigninni. Er atvikum í málskoti lýst svo að þegar M kom að fasteign sinni hinn 26. september 2024 hafi gufu- eða reykjarstrókur verið í garðinum og meðfram húsinu og hafi verið mikill hiti og raki innandyrar. Engin gögn, svo sem ljósmyndir eða vitnisburðir, önnur en frásögn M sjálfrar liggja þó fyrir um þau atriði. Gegn neitun X, sem samkvæmt V ber því við að engin sýnileg ummerki hafi verið um leka fyrir en skoðun með hitamyndavél fór fram, verður því að telja framangreinda lýsingu ósannaða. Liggja þá engin frekari gögn, svo sem mats- eða álitsgerð pípulagningameistara, varðandi það að verklag X í kjölfar tilkynningar um leka hafi verið óforsvaranlegt. Eins og atvikum er hér háttað er því ekki sýnt fram á að það viðbótartjón sem kann að hafa orðið á fasteign M, en umfang þess liggur ekki fyrir, frá því að hún hafði fyrst samband við X og þar til viðgerð fór fram, sé að rekja til atvika sem X beri skaðabótaábyrgð vegna.

Verður M að bera hallann af sönnunarskorti hvað framangreint varðar og er því óhjákvæmilegt, eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni, að hafna kröfu hennar.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 14. október 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 228/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging sveitarfélags.

Nafn vátryggingartaka ábyrgðartryggingar (X)

Skaðabótaábyrgð. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 24. júní 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 15. júlí 2025 ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M sé eigandi fasteignar í X en hún hafi verið í útleigu til Y á þeim tíma sem um ræði. Inngangar að húsinu séu um kjallara þess og miðhæð. Hinn 13. janúar 2024 hafi verið gefin út fyrirmæli um tímabundinn brottflutning frá X. Daginn eftir hafi heitt vatn farið af húsum í X vegna eldgoss. Hinn 16. janúar 2024 var heitt vatn aftur komið á í hluta X. Hinn sama dag hafi Almannaþingir óskað eftir lykklum frá öllum húseigendum í X svo unnt væri að kanna ástand hitakerfa. Y hafi haft samband við starfsmann X, Z, en þau hafi þekkt og Z tjáð henni að óþarft væri að afhenda lykla að miðhæðinni, enda væri hitainntakið í kjallara hússins. Hafi Y tekið þessa ráðgjöf trúanlega. Hinn 16. febrúar 2024 hafi verið tilkynnt um skemmdir á hitaveitulögn til X sem hefðu orðið við eldgosið hinn 14. janúar 2024. Jafnframt hafi komið fram að verið væri að skoða það í samstarfi HS veitna og Almannaþingar, en mikið og náið samstarf hafi verið milli X og Almannaþingar, hvernig rétt væri að standa að viðgerð. Er M hafi haft samband við slökkviliðið og farið til X, í kjölfar þess að hún sá frétt um að aðeins yrði áhleypling á köldu vatni við hafnarsvæðið í X, hafi starfsmenn þess haft orð á því að þeir hefðu ekki fengið lykla að efri hæð húss hennar. Hafi Þ, annar starfsmaður X, sagt að húsið væri lítið og að blásarar í kjallaranum mundu að líkindum koma í veg fyrir tjón á efri hæðinni. Z hafi sagt að hann hefði upplýst Y um að hún þyrfti ekki að skila lykli að efri hæðinni þar sem nægilegt væri að setja blásara á neðri hæðina. Hafi M ekki haft ástæðu til að draga framangreint í efa. Vatni hafi svo verið hleypt inn á svæðið og ofnar á miðhæðinni sprungið vegna frosts. Ráðgjöf Z hafi því leitt til tjóns sem fólst í því að sex ofnar á miðhæð sprungu og það fraus í neysluvatnslögn á baðherbergi með þeim afleiðingum taka þurfti sturtu frá, brjóta vegg og lagfæra lögnina. Engar skemmdir hafi orðið á lögnum í kjallara hússins en þar hafi blásurum verið komið fyrir. Sé því ljóst að hefði lykli að miðhæðinni hefði verið skilað og blásurum komið fyrir þar hefði ekki komið til umrædds tjóns. Hafi Náttúruhamfaratrygging Íslands hafnað bótaskyldu á grundvelli þess að eldgos hafi ekki valdið umræddu tjóni.

M gerir kröfu um bætur úr ábyrgðartryggingu X á grundvelli þess að X beri vinnuveitendaábyrgð vegna rangrar ráðgjafar Z og þess mats Þ að nægilegt væri að setja bara blásara á neðri hæð hússins. V hafi hafnað kröfunni, m.a. á grundvelli þess að aðgerðirnar hafi verið á vegum Almannaþingar en ekki X. Fyrir liggir í gögnum málsins að X og Almannaþingir hafi verið í samstarfi og hafi m.a. verið með skrifstofur í sama rými. X hafi þá tekið þátt og átt hlut í skipulagningu þess að tryggja að fasteignir í X yrðu ekki fyrir tjóni. Þegar „þíparasveit“ hafi gengið milli húsa við þessar aðgerðir hafi starfsmaður frá X ávallt verið með í för. Hafi Almannaþingir og X því verið í samstarfi og ekki verði gerður skýr greinarmunur á aðilum í samstarfi þeirra. Beri því að líta á báða aðila sem eina heild og hafi þeir báðir farið með boðvald yfir Z. Séu bein orsakatengsl milli þeirrar ákvörðunar Z að óska ekki eftir lykklum að miðhæð hússins og tjónsins og hafi Y mátt gera ráð fyrir að ráðgjöfin væri í tengslum við framkvæmd starfs hans, en hann hafi á þessum tíma starfað í sama rými og Almannaþingir og eins og áður segi hafi mikið samstarf verið milli þeirra og X við allar aðgerðir. Verði niðurstaða nefndarinnar byggð á því að Almannaþingir hafi borið ábyrgð á framkvæmdinni verði þá að líta á ráðgjöf Z sem óbeðinn erindisrekstur sem hafi valdið tjóni. Hafi sá óboðni erindisrekstur verið í slíkum tengslum við starf hans að leiði til þess að X beri vinnuveitendaábyrgð vegna hans. V hafi þá borið því við að það stæði M nær að tryggja að aðilar sem sinntu aðgerðum hefðu lykla að fasteigninni og upplýsingar um hana. Er því hafnað af hálfu M enda hafi henni beinlínis verið óheimilt að fara til X á þessum tíma og hafi hún því ekki haft tök á því að gæta sjálf að húseign sinni. Verði því hvorki séð að M hafi haft önnur tækifæri til að koma lykklum til skila né að hún hafi haft nokkra ástæðu til þess að vantroysta ráðgjöf Z.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að kallað hafi verið eftir atvikalýsingu frá X og þar komi fram að Almannavarnir hefðu unnið að umræddu verkefni í samstarfi við veitufyrirtæki og að X hefði því hvorki haft aðkomu né umsjón með því. X og þjónustumiðstöð Almannavarna hafi þá ekki haft aðkomu að innköllun lykla. X hafi séð um að hleypa köldu vatni á húsið en pípulagningarteymi Almannavarna hafi skoðað inntakið. Hafi M verið viðstödd þegar skoðunin fór fram. Inntakinu hafi verið lokað, en það sé á jarðhæð og miðstöð í rýminu sem hiti upp húsið. Því hafi ekki verið talin hætta á frostsprunguskemmdum á efri hæð, en þjónustumiðstöðin, sem aðeins hafi haft það hlutverk að loka fyrir vatnsveitu hafi ekki haft upplýsingar um ástand fasteignarinnar.

Er áréttað að aðgerðir sem lutu að því að takmarka tjónshættu hafi verið í höndum Almannavarna og veitufyrirtækisins. Í þeim tilgangi hafi þeir aðilar kallað eftir húslyklum til að auðvelda aðgengi, en áhersla hafi verið á að halda hita á húsum eins lengi og hægt væri og minnka hættu á því að neysluvatn streymdi óhindrað í mannlaust húsnæði. Framkvæmd þessa hafi verið í höndum faglærðra aðila á vegum aðgerðaraðila og X hafi ekkert forræði haft á þessu verkefni.

Hvað varði sakarábyrgð Z þá hafi engin gögn verið lögð fram því til stuðnings að hann hafi hafnað að taka við lyklum að miðhæð hússins eða talið það óþarft. Liggi þá ekki fyrir að meint ráðgjöf hans hafi verið röng á þeim tíma sem um ræði en þá hafi enn verið heitavatnstreymi til húshitunar. Jafnvel þó slík ráðgjöf hafi verið gefin sé hún of fjarlæg tjóninu sem geti því ekki talist sennileg afleiðing hennar. Hefðu faglærðir aðgerðaraðilar á vettvangi talið þörf á hefði þeim verið í lófa lagið að komast að miðhæð hússins en ákvörðun um aðgerðir hafi verið á þeirra valdi, en ekki X. Sé ósannað að skortur á lyklaaðgengi hafi breytt nokkru um það hvaða ráðstafanir voru gerðar í fasteign M. Er því þá hafnað að X beri ábyrgð á framkvæmd þessara ráðstafana, eða meintri ráðgjöf Z, enda hafi hún ekki verið í tengslum við verkefni sem X hafði með höndum. Væri því réttara að Almannavarnir bæru húsbóndaábyrgð á gjörðum Z hvað þetta varði. Hvorki veitufyrirtækið, Almannavarnir né X geti þó borið ábyrgð á því hafi þær aðgerðir sem ráðist var í ekki nægt til að koma í veg fyrir allt tjón. Geti aðgerðaraðilar ekki borið ábyrgð á því ef vatn sem fyrir er í neysluvatnslögnum frýs ef hiti fer af enda hafi aðgerðirnar beinst að því að loka fyrir innstreymi vatns og koma þannig í veg fyrir að það streymdi óheft og ylli stórtjóni.

Vísar V þá til hlutlægra ábyrgðartakmarkana en líta verði svo á að allt sem tengist þessu verkefni teljist neyðarréttur, eða í öllu falli óbeðinn erindisrekstur, og verði aðgerðaraðilar því ekki látnir bera skaðabótaábyrgð á tjóni sem þeir kunni að valda á þeim eignum sem ætlunin var að forða frá tjóni.

Hafi það verið á ábyrgð M sjálfrar að gæta hagsmuna sinna og draga úr tjónshættu. Geti hún ekki komist undan þeirri ábyrgð með því að velja ákvörðunum þar að lútandi yfir á Y og Z. Hafi Y þá ekki verið rétt að ganga út frá því að Z, sem Y virðist hafa átt vinatengsl við, hefði þekkingu og umboð til að taka ákvarðanir um nauðsynlegar aðgerðir í fasteign M. Telji V að hann hafi ekki verið til þess bær. Hafi þá verið ljóst að með tilkynningu dags. 17. janúar 2024 hafi verið óskað eftir lyklum að öllum húsum í bænum. Verði að meta M það til sakar að hafa ekki séð til þess að viðbragðsaðilar hefðu lykla að húsnæðinu, þrátt fyrir ítrekaðar tilkynningar varðandi innköllun lykla, og hafi verið næg tækifæri til að koma þeim til skila. Þá hafi M verið viðstödd hinn 22. febrúar 2024 þegar köldu vatni var hleyp á og hafi hún þá haft tækifæri á því að gera athugasemdir og láta yfirfara lagnir áður en áhleyping átti sér stað.

Að endingu vísar V til þess að tjón sem verði vegna náttúruhamfara, s.s. eldgosa en í þessu tilviki séu orsakatengsl tjónsins við eldgos skýr, falli ekki undir bótasvið vátryggingarinnar.

Álit:

Almennar sönnunarreglur í skaðabótarétti gera ráð fyrir því að sá sem heldur því fram að annar beri skaðabótaábyrgð á tjóni sínu beri sönnunarbyrði um að skilyrði slíkrar ábyrgðar séu uppfyllt. Það hvílir því á M að sýna fram á tjón sitt og að umrætt tjón sé að rekja til saknæmra athafna eða athafnaleysis X eða annarra atvika eða aðstæðna sem X verði gert að bera skaðabótaábyrgð vegna.

Engin gögn, önnur en lýsing M, liggja fyrir um umrætt tjón en milli aðila er ekki ágreiningur um að það hafi átt sér stað. Engin frekari greining á orsökum þess liggur því fyrir nefndinni, en af málskoti má ráða að M reki tjónið til þess að frosið hafi í neysluvatnslögnum með tilheyrandi skemmdum á þeim. Það megi svo aftur rekja til annars vegar rangrar ráðgjafar Z varðandi skil á lyklum og hins vegar þeirrar afstöðu þ að óþarft væri að setja blásara á miðhæð hússins. Á þeim athöfnum beri X skaðabótaábyrgð á grundvelli vinnuveitandaábyrgðar.

Hvað varðar samskipti Y og Z um skil á lykklum þá liggja engin gögn, s.s. yfirlýsing annars þeirra eða beggja, fyrir um þau samskipti. Er því í raun ósannað um það hvað þeim fór á milli en um það segir heldur ekkert í fyrirbyggjandi tölvupóstum X til V. Fyrirbyggjandi eru tilkynningar frá Almannavörnum dags. 16. og 17. janúar 2024 þar sem fram kemur að óskað sé eftir lykklum að húseignum í X. Af tilkynningunni má ráða að þjónustumiðstöð Almannavarna, en hún virðist hafa verið rekin í samstarfi Ríkislögreglustjóra, Rauða kross Íslands og X, og slökkvilið taki á móti lykklum. Nokkuð óljóst er þó hver aðkoma X og starfsmanna þess var að því verkefni. Liggur heldur ekki fyrir hver aðkoma Z var að verkefninu, en hann mun vera starfsmaður áhaldahúss X. Er því nokkuð á huldu hvaða hlutverk og umboð hann hafði í samskiptum við Y, en eins og áður segir liggur lítið fyrir, annað en lýsing M, um aðdraganda og inntak þeirra samskipta. Af málskoti má þá einna helst ráða að Y hafi haft samband við Z vegna tengsla þeirra. Verður ekki ráðið að M, eigandi fasteignarinnar, hafi átt í nokkrum samskiptum við þjónustumiðstöð Almannavarna vegna afhendingar lykla en boðið var upp á að afhenda lykla í Reykjavík og var slík afhending því ekki háð því að fólk kæmist til X. Af gögnum málsins virðist þá mega ráða að M hafi verið viðstödd er skoðun á inntaksloka í fasteign hennar fór fram. Ekki liggur annað fyrir en að hún hafi þá verið með lykla að húseigninni allri en ekkert kemur fram um að þeir fagaðilar sem voru á vettvangi hafi kallað eftir þeim. Verður af framangreindu að telja ósannað að ráðgjöf Z, jafnvel þó hún hafi verið með þeim hætti sem M lýsir, hafi leitt til tjóns. Af því og framangreindum óskýrleika verður M, eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni, að bera hallann.

Í tölvupósti X til V dags. 18. október 2024, er að finna lýsingu X á því sem fram fór í fasteign M hinn 22. febrúar 2024, en engin ítarlegri skýrsla um verkið liggur fyrir nefndinni. Kemur þar m.a. fram að inntak kalda vatns sem þjóni öllu húsinu sé á jarðhæð og hafi því verið lokað þannig að ekki hafi verið talin þörf að fara upp á aðra hæð. Einhver umræða hafi verið um frosthættu en Z hafi sagt ólíklegt að kalda vatnið mundi frjósa þar sem lokað væri fyrir inntakið og miðstöð væri í rýminu sem hitaði upp húsið. Ekki er minnst á aðkomu Þ í fyrrgreindum pósti og liggja engin gögn fyrir um hana. Í honum er jafnframt staðhæft að X hafi ekki haft neina aðkomu að umræddu verkefni. Taka verður undir það með M að svo virðist sem X og Almannavarnir hafi átt í miklu samstarfi vegna aðgerða á svæðinu, en þó liggur ekki að fullu fyrir hvernig því eða verkaskiptingu aðila var háttað. Verður því að telja ósannað hver aðkoma Z að aðgerðum í fasteign M hafi verið. Liggur þá ekki fyrir hver menntun hans eða almennt starfssvið eru. Af gögnum málsins má ráða að faglærðir aðilar hafi verið á vettvangi á vegum Almannavarna en samkvæmt framangreindu og gögnum málsins liggur ekki annað fyrir en ábyrgð á aðgerðum hafi hvílt á Almannavörnum. Má því, eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni, draga þá ályktun að þeim hafi staðið það nær að leggja mat á það hverra aðgerða væri þörf. Raunar liggja takmörkuð gögn fyrir um aðstæður í húsi M og verður ekkert fullyrt um það að fyrirsjáanlegt hafi verið að frysí í lögnum með þeim hætti sem raunin varð þó blásurum væri ekki komið fyrir á miðhæð þess. Er því af öllu framansögðu ekki sýnt fram á að fyrrgreind ummæli Z hafi leitt til tjóns.

Af framangreindu, og eins og mál þetta liggur fyrir, er það mat nefndarinnar að M hafi ekki tekist að sýna fram á að skilyrði skaðabótaskyldu X á grundvelli vinnuveitandaábyrgðar séu uppfyllt. Er því, eins og málum er háttað hér, óhjákvæmilegt að hafna kröfu hennar.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 4. nóvember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 229/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækis (A)

Miskabætur. Stórfellt gáleysi.

Gögn.

1. Málskot móttakið 24. júní 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 8. ágúst 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 12. ágúst 2025, ásamt fylgiskjölum.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 18. ágúst 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að 10. júlí 2024 hafi orðið árekstur á Holtavörðuheidi milli bifreiðanna A og B, en M ók þeirri síðarnefndu. Orsök árekstursins hafi verið sú að ökumaður A hafi ekið yfir á öfugan vegarhelming og framan á B. Hafi M slasast alvarlega. Vegna þessa fer M fram á að viðurkennd verði krafa hans til miskabóta samkvæmt a-lið 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993 úr ábyrgðartryggingu A hjá V, enda verði líkamstjón hans rakið til stórfellds gáleysis ökumanns A. Eru í málskoti færð ítarleg rök fyrir þeirri fullyrðingu M. Meðal annars er bent á að það komi fram í fyrirliggjandi lögregluskýrslu að ætla megi að slysið hafi orðið þegar A var ekið yfir á rangan vegarhelming og á B. Þá byggir M m.a. á að sú hættu sem hafi skapast af háttsemi ökumanns A nægi ein og sér til þess að flokka beri háttsemina sem stórfellt gáleysi auk þess sem ökumaður A hafi ekið yfir leyfðum hámarkshraða og því mun hraðar en aðstæður leyfðu. Einnig mótmælir M því að fyrir áreksturinn hafi B verið ekið nálægt miðlinu auk þess sem M byggir á því að hann hafi ekið á löglegum hraða. Telur M því að háttsemi ökumanns A feli í sér margvísleg brot á umferðarlögum nr. 77/2019. Er í því sambandi vísað í 4., 18., 22., 25. og 36. gr. þeirra laga. Að lokum vísar M m.a. í Hrd. frá 26. júní 2019 í máli nr. 11/2019 því til stuðnings að meta eigi háttsemi ökumanns B sem stórfellt gáleysi.

Í athugasemdum V, dags. 8. ágúst 2025, er framangreindum rökum M mótmælt. Bendir V m.a. á að það að A hafi verið ekið yfir á rangan vegarhelming í aðdraganda árekstursins feli ekki sjálfkrafa í sér stórfellt gáleysi ökumanns A. Færir V síðan ítarleg rök fyrir því að ekkert í á gögnum málsins bendi til þess að ökumaður A hafi sýnt af sér stórfellt gáleysi í umrætt sinn. Því sé ekki miskabótaréttur til staðar. Í viðbótarathugasemdum M, dags. 12. ágúst 2025, er m.a. að finna andsvör við því sem fram kom í athugasemdum V auk þess sem fyrri rök M eru ítrekuð. Þá er m.a. tekið fram að þó taka megi undir það að gögn málsins um tildrög og aðdraganda slyssins séu af skornum skammti telji M þau engu að síður duga svo hægt sé að álykta að slysið verði rakið til stórfellds gáleysis ökumanns A.

Í viðbótarathugasemdum V, dags. 15. ágúst 2025, er m.a. vísað til úrskurða nefndarinnar í málum nr. 22/2019, 7/2021 og 71/2025 því til stuðnings að í háttsemi ökumanns A hafi ekki falist stórfellt gáleysi.

Álit.

Ekki er um það deilt að ökumaður A telst eiga alla sök á árekstri bifreiðanna 10. júlí 2024. Í málinu er hins vegar ágreiningur um rétt M til greiðslu miskabóta skv. a-lið 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993. Í því ákvæði kemur fram að heimilt sé að láta þann sem af stórfelldu gáleysi eða ásetningi veldur líkamstjóni greiða miskabætur. Svo krafa M verði tekin til greina þarf háttsemi ökumanns A því að fela í sér veruleg frávík frá því sem eðlilegt má telja. Í Hrd. 8. desember 2016 í máli nr. 502/2016 er m.a. að finna eftirfarandi umfjöllun um hugtakið stórfellt gáleysi: „Í framangreindu felst að stórfellt gáleysi er gáleysi á hærri stigi en hið almenna. Það felur í sér að annað hvort vikur háttsemi hlutrænt séð meira frá þeirri háttsemi sem tjónvaldi bar að viðhafa en þarf til að staðreyna almennt gáleysi, eða að hin huglæga afstaða tjónvalds til atvika er leiddu til slyss einkennist af miklu tillitsleysi.“

Ekki er ágreiningur í málinu um að M varð fyrir líkamstjóni við áreksturinn. Það er á ábyrgð M að sýna fram á að háttsemi ökumanns hafi umrætt sinn falið í sér stórfellt gáleysi. Samkvæmt 48. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 ber ökumanni að vera í slíku líkamlegu og andlegu ástandi að hann geti stjórnað ökutæki örugglega.

Við mat á því hvort háttsemi ökumanns A í umrætt sinn hafi falið í sér stórfellt gáleysi leggur nefndin eftirfarandi til grundvallar. Gögn málsins viðrast benda til þess að þegar slysið varð hafi umferðarhraði í báðar áttir verið nálægt leyfilegum hámarkshraða. Hins vegar metur nefndin það svo að ekki liggi fyrir upplýsingar sem duga til þess að hægt sé að leggja til grundvallar að A hafi í umrætt sinn verið ekið yfir leyfilegum hámarkshraða. Þá er heldur ekkert sem bendir til þess að ökumaðurinn A hafi verið undir áhrifum áfengis eða fíkniefna.

Í lögregluskýrslu kemur m.a. eftirfarandi fram um aðstæður á slysstað og orsök árekstursins: „Akstursskilyrði voru góð en þungskýjað og 14m/sek. Mikil umferð var þegar slysið átti sér stað. Af framburði vitna og ummerkjum á vettvangi má ætla að slysið hafi orðið þegar bifreiðininni var ekið yfir á rangan vegarhelming og á bifreiðina [B] sem ekið var úr gagnstæðri átt.“

Með vísan í það sem að framan greinir telur nefndin að í málinu liggi ekki fyrir gögn sem sýni að ökumaður A hafi verið í slíku líkamlegu ástandi að hann væri, eða mátti vita að hann væri, ófær um akstur. Það er því mat nefndarinnar að M hafi ekki sýnt fram á að ökumaður A hafi sýnt af sér stórfellt gáleysi.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á miskabótum úr ábyrgðartryggingu A hjá V.

Reykjavík, 2. september 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 230/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila: (V1) og (V2)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs og skaðsemisábyrgðartrygging.

Nafn vátryggingartaka: (X1) og (X2)

Skaðabótaábyrgð. Skaðsemisábyrgð. Ágalli. Sönnun. Vinnuslys.

Gögn.

1. Málskot móttakið 25. júní 2025, ásamt fylgiskjöllum.
2. Athugasemdir V1, dags. 21. nóvember 2025.
3. Athugasemdir V2, dags. 9. júlí 2025, ásamt fylgiskjali.
4. Viðbótarathugasemdir M, dags. 24. nóvember 2025.
5. Viðbótarathugasemdir V2, dags. 26. nóvember 2025.

Málsatvik.

Í málskoti er málsatvikum lýst þannig að M hafi orðið fyrir líkamstjóni við vinnu sína hjá X1 9. júní 2023. Er á því byggt að í umrætt sinn hafi M verið að lyfta bretti með lyftara en þegar brettið hafi verið komið í ákveðna hæð hafi lyftarinn misst jafnvægið með þeim afleiðingum að hann hafi dottið á hliðina og gaffall lyftarans farið í vinstri síðu M. Við það hafi M orðið fyrir líkamstjóni, þ.e. áverka á öxl og upphandlegg. Hafi hann orðið óvinnufær í kjölfarið. M telur að vinnuveitandi hans, X1, og/eða sölu- og dreifingaraðili lyftarans, X2, beri skaðabótaábyrgð á tjóninu enda verði slysið rakið til athafnaleysis þeirra. Máli sínu til frekari stuðnings bendir M m.a. á eftirfarandi. Hvað varðar skaðabótaábyrgð X1 þá byggir M á því að aðstæður á vinnustað hafi ekki verið í samræmi við fyrirmæli 13., 37, og 46. gr. laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum auk 5. gr. reglugerðar nr. 367/2006 um notkun tækja og 3. og 4. gr. reglna nr. 492/1987 um öryggisbúnað véla. Með vísan í framangreint telur M að slysið verði rakið til vanbúnaðar á vinnustað og athafnaleysis vinnuveitanda sem X1 beri skaðabótaábyrgð á. Vísar M einnig í tilgreina dóma Hæstaréttar máli sínu til frekari stuðnings. Auk framangreinds telur M að X2 beri einnig skaðabótaábyrgð á tjóninu á grundvelli 5. gr. laga nr. 25/1991 um skaðsemisábyrgð, enda verði tjónið rakið til ágalla í vöru. Telur M að gögn málsins sýni að umræddur lyftari hafi verið haldinn ágalla í skilningi framangreinds ákvæðis sem eigi að leiða til þess að X2 sem seljandi lyftarans sé skaðabótaskyldur gagnvart M. Í niðurlagi málskotsins bendir M á að ljóst sé að ekki hafi verið gerðar ráðstafanir til að tryggja öryggi þeirra sem notuðu lyftarann, hvort sem þar hafi verið um að kenna sök vinnuveitanda M, þ.e. X1, sem notaði lyftarann til verksins eða sök seljanda, þ.e. X2, vegna þess hvernig lyftarinn var boðinn og kynntur. Telur M sig því eiga bótarétt bæði úr ábyrgðartryggingu X1 hjá V1, og úr skaðsemisábyrgðartryggingu X2 hjá V2. Vegna framangreinds er einnig á því byggt í bréfi M til V1, dags. 6. mars 2025, að X1 hafi vanrækt tilkynningarskyldu sína til Vinnueftirlitsins samanber 79. – 81. gr. framangreindra laga nr. 46/1980. Það hafi leitt til þess að slysið var ekki rannsakað af hálfu Vinnueftirlitsins. Telur M að sú vanræksla eigi að leiða til þess að X1 verði látinn bera halla af skorti á upplýsingum um atriði sem hafa áhrif á sakarmat, samanber margítrekaða dómaframkvæmd Hæstaréttar. Vísar M í Hrd. frá 5. febrúar 2009 í máli nr. 272/2008 í því sambandi. M telur því að leggja beri frásögn sína um málsatvik til grundvallar í málinu.

Í athugasemdum frá V1, dags. 21. nóvember 2025, er skaðabótaábyrgð X1 hafnað. Tekur V1 m.a. fram að samkvæmt upplýsingum frá X1 hafi fyrirtækið keypt lyftarann af X2 með þeim formerkjum að lyftihæð hans í metrum talið væri meiri en raunin var. Hafi starfsmaður X2 komið á starfsstöð X1 til að sýna getu lyftarans auk þess að fara yfir búnaðinn. Hafi sá aðili einnig staðfest að lyftarinn væri gerður fyrir það verk og þær aðstæður sem X1 óskaði eftir. V1 telur því að X1 hafi ekki haft ástæðu til að ætla annað en að lyftarinn væri öruggur og að hægt væri að nota hann í umrætt verk. Eftir slys M hafi strax verið brugðist við og búnaðurinn tekinn úr umferð, enda leggi X1 sig fram um að gæta fyllsta öryggis og tryggja að aðbúnaður á vinnustað sé góður. V mótmaelir því einnig að þau gögn sem hafa verið lögð fram af hálfu V2 sýni fram á að umræddur lyftari hafi ekki verið haldinn ágalla í skilningi laga um skaðsemisábyrgð. Bendir V m.a. á í því sambandi að þegar horft væri á það hvernig lyftarinn var kynntur og seldur hafi starfmenn X1 mátt treyst því að hann hentaði til þess verks sem átti að nota hann í, þ.e. að sækja vörur í vöruheimsu X1. Í tengslum við þetta bendir V1 einnig á að samkvæmt þeirri töflu sem V2 hefur lagt fram um lyftigetun lyftarans sé ekki hægt að álykta á annan veg en að lyftigetun sé 4 m miðið við 300 kg. Telur V1 að þær upplýsingar séu ekki í samræmi við aðrar upplýsingar frá

framleiðanda lyftarans, þar sem tekið sé fram að hámarkslyftigetna sé 3,6 m en ekki 4 m. Þessu til viðbótar bendir V1 á að sá sem verður fyrir tjóni verði að bera það sjálfur nema hægt sé að rekja tjónið til saknæmrar og ólögmætar háttsemi tjónvalds. Hafnar V1 því alfarið að aðstæður hafi verið hættulegar og að slys M verði rakið til saknæmrar vanrækslu af hálfu X1. Þá bendir V1 á að óumdeilt sé að slysið hafi verið tilkynnt til Vinnueftirlitsins nokkrum dögum eftir slysdag. Þá sé ekki gerður ágreiningur um tildrög slyssins, þ.e. að M hafi verið að lyfta bretti með búnaðinum (lyftaranum) sem síðan datt á hliðina. Telur V1 ekki að rannsókn Vinnueftirlitsins hefði verið til þess fallin að upplýsa frekar um atriði sem aðilar deila um. Það hafi því ekki áhrif á sönnunarfærslu þó ekki hafi verið tilkynnt um slysið í samræmi við 1. mgr. 79. gr. laga nr. 46/1980. Eftir sem áður beri M því sönnunarbyrðina fyrir því að tjón hans verði rakið til saknæmrar háttsemi X1.

Í athugasemdum frá V2, dags. 9. júlí 2025, er skaðsemisábyrgð X2 hafnað enda hafi lyftarinn ekki verið haldinn ágalla í skilningi 5. gr. laga nr. 25/1991 um skaðsemisábyrgð. Í því sambandi bendir V2 m.a. á að samkvæmt upplýsingum frá framleiðanda lyftarans sé hámarkslyftihæð hans 360 cm og hámarksburðargeta hans 1.200 kg. Það þýði þó ekki að lyftarinn geti lyft 1.200 kg upp í 360 cm hæð, þar sem burðargetan minnki eftir því sem lyftihæðin eykst. Vísar V1 til fyrirliggjandi töflu um lyftihæð og lyftigetna lyftarans þessu til stuðnings. Þá tekur V2 fram að M hafi ekki lagt fram nein gögn sem sýni fram á að lyftarinn hafi ekki uppfyllt þær kröfur sem gerðar voru né sýnt fram á að lyftarinn hafi verið boðinn eða kynntur á þann hátt að kaupandi hafi haft ástæðu til að ætla að hann hefði meiri lyftigetna en fram kom í framangreindum upplýsingum sem hafi legið fyrir við kaupin. Vísar V2 til Hrd. í máli nr. 384/2021 framangreindu til stuðnings. V2 telur því að M hafi ekki fært fram sönnur fyrir því að lyftarinn hafi verið haldinn ágalla í skilningi framangreindar 5. gr. laga um skaðsemisábyrgð. Því geti X2 ekki borið ábyrgð á tjóni M.

Í viðbótarathugasemdum M, dags. 24. nóvember 2025, er vísað til þess að V1 og V2 fyrir hönd X1 og X2, bendi hvort á annað í athugasemdum sínum í tengslum við ábyrgð sína gagnvart M. Því telur M ljóst að saknæm háttsemi sé til staðar hjá annað hvort bæði X1 og X2 eða öðru hvoru þeirra.

Í viðbótarathugasemdum V2, dags. 26. nóvember 2025, er því mótmælt að félagið hafi bent á að X1 bæri ábyrgð á tjóni M. V2 hafi einungis bent á að M hafi ekki tekist að sanna að lyftarinn hafi verið haldinn ágalla.

Álit.

Ágreiningur í málinu snýr að því hvort bæði X1 og X2 eða annað hvort þeirra beri skaðabótaábyrgð á slysi því sem M varð fyrir við vinnu sína 9. júní 2023. Almennar sönnunarreglur í skaðabótarétti gera ráð fyrir því að sá sem heldur því fram að annar beri skaðabótaábyrgð á tjóni sínu beri sönnunarbyrði um að skilyrði slíkrar ábyrgðar séu uppfyllt. Hvað varðar meinta skaðabótaábyrgð X1 þá eru hún eins og að framan greinir byggð á því að slysið verði rakið til vanbúnaðar á vinnustað og athafnaleysis vinnuveitanda.

Í 1. mgr. 79. gr. laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum segir að atvinnurekandi skuli án ástæðulausrar tafar tilkynna til Vinnueftirlitsins öll slys þar sem starfsmaður deyr eða verður óvinnufær í einn eða fleiri daga, auk þess dags sem slysið varð. Dómaframkvæmd bendir til þess að lítið sé svo á að atvinnurekandi sem ekki hefur réttilega tilkynnt slys samkvæmt framangreindu lagaákvæði skuli bera hallann af sönnunarskorti um málsatvik eða aðstæður á vinnustað, að því leyti sem þau eru óljós og aðila greinir á um þau. Ekki virðist ágreiningur um það að frá og með slysdegi var M óvinnufær. Þrátt fyrir þetta var slysið ekki tilkynnt til Vinnueftirlitsins fyrr en 21. júní 2023 sem rannsakaði því ekki slysið. Þó ekki virðist ágreiningur um það hvernig slysið í stórum dráttum atvikaðist, liggja t.d. ekki fyrir nánari upplýsingar um það hversu hátt verið var að lyfta í umrætt sinn eða hversu þungu var lyft. Af þessum upplýsingaskorti verður X1 að bera hallann þar ætla má að unnt hefði verið að sýna fram framangreint ef fullnægjandi rannsókn hefði farið fram í kjölfar slyssins. Vegna framangreinds bendir nefndin á að í tilkynningum um tjónið til V1, Vinnueftirlitsins og Sjúkratrygginga og í málskoti er málsatvikum lýst með nokkuð sambærilegum hætti, þ.e. að M hafi verið að lyfta bretti með lyftara og að þegar brettið hafi verið komið í ákveðna hæð hafi lyftarinn misst jafnvægið og dottið á hliðina með þeim afleiðingum að framhluti lyftarans, gaffallinn, hafi lent í síðu M. Hvergi er minnst á tiltekna lyftihæð eða þyngd. Í þessu sambandi bendir nefndin á að í málalýðunum sínum hefur X1 byggt á því að vinnutilhögunin í umrætt sinn hafi verið í fullu samræmi við þær upplýsingar sem starfsmaður X2 hafi veitt m.a. um getu lyftarans. Því hafi X1 mátt treysta því að óhætt væri að nota lyftarann við umrætt verk. Því sé ekki fyrir að fara sök af hálfu X1. Hér telur nefndin í fyrsta lagi að gegn mótmælum V2 sé ósannað að starfsmaður X2 hafi við sölu og kynningu á lyftaranum m.a. upplýst

um að lyftihæð og lyftigeta hans væri önnur en sú sem fram kemur af framlögðum gögnum í málinu. Þegar horft er til þessa og þess sem að framan greinir um að X1 ber hallann af sönnunarskorti um lyftihæð og þyngd þess sem lyft var á slysdegi, telur nefndin að M hafi með fullnægjandi hætti sýnt fram á að notkun lyftarans í starfsemi X1, þar á meðal við það verk sem M vann í umrætt sinn, hafi ekki verið í samræmi við þær upplýsingar frá framleiðanda um eiginleika og getu lyftarans sem X1 hafi mátt vera kunnar. Af þessu leiðir að mati nefndarinnar að slys M verður rakið til vanbúnaðar og athafnaleysis á vinnustað, nokkuð sem felur í sér saknæma háttsemi sem X1 ber skaðabótaábyrgð á gagnvart M.

Hvað varðar meinta skaðabótaábyrgð X2 þá er hún byggð á því að umræddur lyftari hafi verið haldinn ágalla í skilningi 5. gr. laga nr. 25/1991 um skaðsemissábyrgð. Í því ákvæði segir orðrétt: „Vara telst haldin ágalla þegar hún er ekki svo örugg sem með réttu mátti vænta eftir öllum aðstæðum, einkum eftirfarandi: 1. Hvernig hún var boðin og kynnt. 2. Notkun þeirri sem með sanngirni mátti gera ráð fyrir. 3. Hvenær vöru var dreift. Vara telst eigi haldin ágalla þó að síðar komi betri vara á markað.“ Eins og að framan greinir telur nefndin það ósannað í málinu að X2 eða starfmaður þess hafi veitt aðrar upplýsingar um eiginleika lyftarans við kynningu og sölu hans, þar með um lyftihæð eða lyftigetu, en fram kemur í framlögðum gögnum í málinu. Þetta leiðir aftur til þess að mati nefndarinnar að M hefur ekki tekist að sanna að slys hans verði rakið til ágalla lyftarans í skilningi framangreinds ákvæðis í lögum um skaðsemissábyrgð. X2 er því ekki skaðabótaskyld gagnvart M.

Niðurstaða.

M á rétt til skaðabóta úr ábyrgðartryggingu X1 hjá V en á ekki rétt til skaðabóta úr skaðsemissábyrgðartryggingu X2 hjá V2.

Reykjavík, 16. desember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

VARNARAÐILI HAFNAÐI AÐ HLÍTA ÚRSKURÐI

Mál nr. 231/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Kaskótrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækis (A)****Gildissvið vátryggingar. Umfang tjóns.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 13. maí 2025.
2. Bréf V dags. 18. júlí 2025 ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 15. ágúst 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi, hinn 4. desember 2024, misst stjórn á bifreiðinni A á Krýsuvíkurvegi snemma morguns með þeim afleiðingum að bifreiðin snerist í hring og fer utan í járngríðingu og staur við veginn. Við þetta komu rispur á framhlið A. V hefur samþykkt bótaskyldu úr kaskótryggingu A en telur að tjónið á bifreiðinni sé eftir þrjú mismunandi tjónstilvik og því eigi M að greiða þrjár eigin áhættur vegna viðgerðarinnar. M kveðst eingöngu vera að gera kröfu vegna tjónsins sem er framan á bifreiðinni, en ekki aftan á henni. Hafi þær ákomur komið í einu og sama tjóninu. Kveðst M aldrei hafa lent í árekstri áður. Leggur M fram myndir af tjóni á framhlið A og af meintum árekstrarstað.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að V hafi fallist á bótaskyldu í málinu 12. febrúar 2025 og upplýst M um næstu skref í tjónsuppgjöri. Að mati V hafi myndir af tjónsstað sem M lagði fram ekki samrýmt lýsingu hans á atvikinu. Myndirnar sýni opinn veg án umferðarmerkja og telji tjónamatsaðilar að ákomur á bifreiðinni geti ekki hafa myndast á þeim stað. V bendir á að samkvæmt fyrirbyggjandi gögnum sé ósannað að allar skemmdir á bifreiðinni séu tilkomnar vegna eins og sama tjónsatviks. Gerð, lögun og staðsetning ákomanna bendi til að a.m.k. þrjú tjónsatvik hafi átt sér stað. V hafi því gert kröfu um að skrá þrjú tjón og innheimta þrefalda eigin áhættu í samræmi við 9. gr. skilmála kaskótryggingarinnar. Enn fremur vísar V til þess að í upphaflegri tjónstilkynningu hafi rispur aftan á bifreiðinni verið tilgreindar sem hluti af tjóninu en M hafi síðar dregið þann framburð til baka. V telur að sú breyting á framburði, sem og vafi um tjónsstað og tengsl ákomanna við tilgreind atvik, hvíli á M. V telur að það sé á ábyrgð M að sýna fram á að ákomur framan á bifreiðinni séu allar tilkomnar vegna eins tjónsatviks. Í ljósi ofangreinds telur V rétt að innheimta þrjár eigin áhættur vegna tjóna á bifreiðinni.

Í viðbótarathugasemdum M til nefndarinnar ítrekar hann að hann sé eingöngu að gera kröfu um að skemmdir framan á bifreiðinni verði metnar sem eitt tjónsatvik og af því verði einungis greidd ein eigin áhætta. Kveður hann skemmdirnar framan á bifreiðinni allar hafa orðið við eitt óhapp sem átti sér stað á Krýsuvíkurvegi. M ítrekar að hæð staura á vettvangi og hæð víranna sem liggi milli stauranna passi nákvæmlega við hæð skemmdanna framan á bifreiðinni og því sé ljóst að þær séu allar tilkomnar vegna sama tjónsatviks.

Álit.

Aðila greinir samkvæmt framangreindu ekki á um bótaskyldu, heldur um það hvort tjón á framhlið A megi rekja til eins tjónsatviks og beri V þar af leiðandi einungis að innheima eina eigin áhættu, eða hvort rétt sé að líta svo á að skemmdirnar séu eftir fleiri en eitt tjónsatvik og því beri að innheimta fleiri eigin áhættur. Samkvæmt almennum sönnunarreglum hvílir á M að sýna fram á tjón sitt, umfang þess og að það verði rakið til bótaskylds atviks. M hefur lagt fram myndir af vettvangi og af framhluta A þar sem greinilegar og mjög sérstakar ákomur sjást. Nefndarmenn eru ekki sérfræðingar í tjónamati ökutækja, en ekki verður annað séð en að þær ákomur sem sjást á myndunum passi við lýsingu M á tjónsatvikinu og myndir af járngríðingu á vettvangi tjónsins. V hefur ekki lagt fram nánari skýringar eða gögn sem hnekkja framlögðum gögnum M eða sýni fram á að ákomurnar á framhluta bifreiðarinnar A séu að einhverju leyti eftir annað tjónsatvik. Ber V að mati nefndarinnar hallann af því. Með hliðsjón af framangreindu telur nefndin rétt að líta svo á að tjón á framhlið A sé tilkomið vegna eins tjónsatviks. Ber M því að greiða eina eigin áhættu vegna tjónsins, sbr. 9. gr. skilmála kaskótryggingar.

Niðurstaða.

M á rétt til bóta úr kaskótryggingu A hjá V vegna tjóns á framhlið ökutækisins og skal greiða eina eigin áhættu vegna þess tjóns.

Reykjavík, 22. september 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 232/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn vátryggingartaka (X)

Skaðabótaábyrgð. Vinnuslys.

Gögn.

1. Málskot móttakið 25. júní 2025, ásamt fylgiskjöllum.
2. Athugasemdir V, dags. 14. ágúst 2025, ásamt fylgiskjali.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 3. september 2025, ásamt fylgiskjöllum.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 19. september 2025, ásamt fylgiskjöllum.

Málsatvik.

Í málskoti er málsatvikum lýst þannig að M hafi orðið fyrir líkamstjóni við vinnu sína hjá X þann 11. október 2022. Er á því byggt að í umrætt sinn hafi M ásamt samstarfsmanni verið að þétta tímalok og fjarlægja mótór og skiptingu úr bifreið. Hafi þeir lagt mótórinn á stand á meðan þeir voru að skipta um skiptingu. Við það verk hafi mótórinn hrunið niður með þeim afleiðingum að M hafi gripið í hann til þess að forða því að fá hann yfir fæturna. Í framhaldinu hafi M náð að vinda upp á sig þannig að mótórinn hafi fallið á jörðina. Segir í málskoti að M hafi strax fundið fyrir verk í bakinu og hálsinum og hafi því leitað til læknis samdægurs. Þar hafi hann verið greindur með tognun og ofáreynslu á háls-, brjóst- og lendhrygg. Sé hann enn þann dag í dag að glíma við afleiðingar slyssins. Er þess krafist að nefndin staðfesti að X beri skaðabótaábyrgð á afleiðingum þessa slyss og M eigi því rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Máli sínu til frekari stuðnings byggir M á því að aðstæður á vinnustað hafi verið hættulegar og óforsvaranlegar auk þess sem verkstjórn og verklag hafi verið ófullnægjandi. Þannig hafi X brugðist skyldum sínum samkvæmt lögum nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum. Vísar M í 13., 1. og 2. mgr. 37., 42., og 46. gr. þeirra laga auk tilgreindra ákvæða reglugerðar nr. 367/2006 um notkun tækja og reglugerðar nr. 499/1994 um öryggi og hollustu þegar byrgðar eru handleiknar, máli sínu til frekari stuðnings. Þá byggir M því að hann hafi í umrætt sinn hagað störfum sínum í samræmi við leiðbeiningar frá yfirmönnum sínum. Honum hafi verið leiðbeint af sínum yfirmanni um að taka ætti niður mótór og skiptingu saman. Raunar hafi M og samstarfsmanni hans verið úthlutað því verki til að flýta fyrir, þó það væri ekki í samræmi við fyrirmæli framleiðandi. Þá segir M að í umrætt sinn hafi verið búið að styðja undir mótór vélarinnar á þremur stöðum, en sá standur sem hafi verið undir olíupönnu mótorsins hafi verið laus og því vaggað. Mótórinn hafi því staðið á óstöðugum standi/palli sem hafi vaggað og því skapað slysaþættu. Þá hafi þeir ekki getað notað vélargálga til verksins þar sem hann hafi verið í notkun. Vill M meina að umætt verklag og verkstjórn hafi verið ófullnægjandi og aðbúnaður með öllu óviðunandi. Telur M að X hefði getað komið í veg fyrir slysið með einföldum hætti, þ.e. með því að sjá til þess að fullnægjandi og stöðugur standur/pallur væri til staðar fyrir starfsmenn.

Þá byggir M einnig á því að X hafi ekki tilkynnt slysið til Vinnueftirlitsins í samræmi við 79. gr. framangreindra laga nr. 46/1980. Vegna þeirrar vanrækslu hafi engin rannsókn farið fram á vegum Vinnueftirlitsins. Telur M að þetta eigi að leiða til þess að í því mæli sem vafi kann að vera um málsatvik eigi X að bera hallann af þeim vafa.

Í athugasemdum V, dags. 14. ágúst 2025, er skaðabótaábyrgð X hafnað. V byggir á því að X hafi ekki vanrækt tilkynningaskyldu sína til Vinnueftirlitsins. Í því sambandi bendir V að á slysdegi hafi M klárað vinnudaginn. Daginn eftir hafi hann svo látið þjónusturáðgjafa hjá X vita að hann yrði heima vegna bakverks, sem hafi ekki verið óalgengt í hans tilviki þar sem hann hafi verið að glíma við bakverki. Það hafi því ekki verið fyrr en 17. október 2022 sem X hafi fengið vitneskju um slysið, en þann dag hafi M látið næsta yfirmann sinn vita af því. Í framhaldinu hafi slysið verið tilkynnt til Vinnueftirlitsins. V telur því að hefðbundnar sönnunarreglur eigi að gilda um slysið og skaðabótakröfu M.

Hvað vinnuaðstæður, verkstjórn og verklag varðar þá bendir V á að samkvæmt upplýsingum frá X þá sé í starfslýsingu bifvélaþvirkja tekið fram að farið skuli eftir leiðbeiningum framleiðanda við viðgerðir á bílum. Starfsmenn eigi því að fara eftir fyrirliggjandi verkferlum framleiðanda við vinnu sína enda séu þeir til þess fallnir að tryggja öruggt verklag og koma í veg fyrir slysaþættu. Síðan færir V rök fyrir því, með vísan í verkferla fyrir það verk sem M vann að á slysdegi, að M hafi staðið ranglega að verki.

Til viðbótar bendir V á að M sé menntaður bifvélavirki og hafi unnið hjá X í rúmlega þrjú og hálf ár þegar hann slasaðist. Verði því að telja að hann hefði í ljósi reynslu sinnar og menntunar mátt vita að tryggja þyrfti að mótorinn og skiptingin væru nægilega stöðug á pallinum og að gera þyrfti ráðstafanir áður en mótorinn og skiptingin væru tekin í sundur. Þá hafnar V þeim rökum M að þeir hafi ekki getað notað vélargálga til verksins þar sem hann hafi verið í notkun. Samkvæmt upplýsingum frá X sé viðkomandi gálgi ekki mikið notaður og þá einungis í stutta stund í einu. Lítið mál hefði því átt að vera fyrir M að bíða stutta stund eða gera aðrar ráðstafanir til að tryggja öruggt vinnuumhverfi. Til viðbótar hafnar V því að standurinn/pallurinn hafi verið vanbúinn, óstöðugur eða hafi vaggast. Samkvæmt upplýsingum frá X sé umræddur pallur með CE merkingu og sérhannaður í verk eins og M vann að í umrætt sinn. Hafi pallurinn verið skoðaður af verkstjóra eftir slysið og hafi þá ekkert óeðlilegt komið í ljós. Þá hafi engin sambærileg slys orðið hjá X og pallurinn verið í stöðugri notkun eftir slysið án nokkurra vandkvæða.

Í viðbótarathugasemdom M, dags. 3. september 2025, er m.a. ítrekað að M hafi umrætt sinn verið að fylgja leiðbeiningum sem hann hafi fengið frá sínum yfirmanni, þ.e. þeir hafi hagað störfum sínum eins og þeir hafi verið beðnir um. Hafi starfsmenn ítrekað verið beðnir um að vinna hratt. Með athugasemdom fylgdi einnig ódagsett en undirrituð yfirlýsing sem M segir að komi frá samstarfsmanni M á slysdegi. Hvað varðar tilkynningu til Vinnueftirlitsins þá byggir M á því að hann hafi tilkynnt þjónustufulltrúa X um slysið og að hann muni hætta fyrr á slysdegi og fara á læknavaktina. Segist M hafi verið með skráðan vinnutíma til kl. 17:00 en farið á læknavaktina kl. 16:00.

Í viðbótarathugasemdom V, dags. 19. september 2025, er m.a. tekið fram að þó M hafi verið með skráðan vinnutíma til kl. 17:00 á slysdegi hafi það ekki verið neitt óvanalegt við það að hann hafi hætt kl. 16:00 þann dag. Eru færð rök fyrir því hvers vegna sú sé raunin. Þá er því bæði hafnað að X hafi sett mikla pressu á starfsmenn að vinna sín verk á sem stystum tíma eða að yfirmaður hafi leiðbeint M og samstarfsmanni um að vinna verkið eins og þeir gerðu. Að auki mótmælir V því að eitthvað hafi verið að umræddum palli.

Álit.

Ágreiningur í málinu snýr að því hvort X beri skaðabótaábyrgð á slysi því sem M varð fyrir við vinnu sína 11. október 2022. Almennar sönnunarreglur í skaðabótarétti gera ráð fyrir því að sá sem heldur því fram að annar beri skaðabótaábyrgð á tjóni sínu beri sönnunarbyrði um að skilyrði slíkrar ábyrgðar séu uppfyllt.

Í 1. mgr. 79. gr. laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum segir að atvinnurekandi skuli án ástæðulausrar tafar tilkynna til Vinnueftirlitsins öll slys þar sem starfsmaður deyr eða verður óvinnufær í einn eða fleiri daga, auk þess dags sem slysið varð. Nefndin telur að eins og mál þetta liggur fyrir sé rétt að leggja það til grundvallar að M hafi ekki tilkynnt X um slysið fyrr en 17. október 2022 og að í framhaldinu hafi slysið verið tilkynnt til Vinnueftirlitsins. Nefndin telur að þetta leiði til þess að X teljist hafa uppfyllt tilkynningarskyldu sína skv. framangreindri 79. gr. Því gilda almennar sönnunarreglur í málinu. Með vísan til framangreinds og þeirra upplýsinga sem liggja fyrir í málinu, m.a. um hvernig standa átti að umræddu verki svo og til menntunar og reynslu M, telur nefndin að honum hafi ekki tekist að sýna fram á það að slysið verði rakið til athafna eða athafnaleysis af hálfu X eða starfsmanna X sem geti leitt til skaðabótaábyrgðar gagnvart M.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á til skaðabóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 11. nóvember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 233/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn vátryggingartaka ábyrgðartryggingar (X)

Skaðabótaábyrgð. Vinnuslys.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 26. júní 2025, ásamt fylgiskjöllum og myndbandi.
2. Bréf V, dags. 23. júlí 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 25. júlí 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 22. ágúst 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi hinn 4. mars 2024 slasast við byggingarvinnu á vegum X. Hafi M verið að störfum við byggingu húss og á leið upp á þak hússins í stiga. Stiginn rann undan honum á hálu svalagólfi með þeim afleiðingum að M féll niður og slasaðist. Slysið var tilkynnt til Vinnueftirlitsins sem gerði takmarkaða úttekt á vettvangi í kjölfar slyssins og gaf út tvö fyrirmæli um úrbætur, annars vegar að endurskoða þá þætti skriflegrar áætlunar fyrirtækisins um öryggi og heilbrigði sem við eiga um slysið og svo hins vegar að tilkynna skuli slysið í slysskráningarkerfi Vinnueftirlitsins. Hefur M gert kröfu um viðurkenningu á bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu X, hjá V vegna slyssins. Af hálfu V hefur bótaskyldu verið hafnað. M telur að aðstæður umrætt sinn hafi ekki verið í samræmi við fyrirmæli laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum og reglugerð nr. 367/2006 um notkun tækja. Hafnar M því að slysið megi rekja til eigin aðgæsluleysis. Máli sínu til stuðnings vísar M til nánar tilgreindra dóma Hæstaréttar. Það sé meginregla vinnuverndarlöggjafar að vinnuveitandi beri ábyrgð á öryggi starfsmanna sinna á vinnustaðnum, óháð eignarhaldi á búnaði sem notaður er í starfsemi hans. Því skipti það engu máli fyrir skaðabótaábyrgð X hvort stiginn hafi verið í þess eigu eða annars aðila á verkstað. M hafi verið vanur að taka frumkvæði við vinnu sína hjá X og hafði oft unnið sambærileg verk án beinna fyrirmæla. Hann hafi ákveðið að fara upp á þakið til að skoða stöðuna og meta hvaða verkefni þyrfti að framkvæma og úthluta þeim síðan til annarra. Umræddur stigi hafi verið notaður sem hluti af framkvæmdum og verkefnum sem M vann að fyrir vinnuveitanda sinn.

Í bréfi sínu til nefndarinnar vísar V til þess að samkvæmt upplýsingum frá X hafi ekki staðið til þennan umrædda dag að vinna upp á þaki hússins þar sem aðstæður og veður leyfðu það ekki. Kranamaður sem sé ótengdur X hafi beðið M að fara upp á þakið umræddan dag. M sé vanur og sérhæfður starfsmaður með sjö ára starfsreynslu hjá X. Hann hafi farið upp á þakið án samþykkis yfirmanna sinna og sótti til þess stiga sem var inni í húsinu. Á svölunum stillti hann stiganum ofan á klaka og snjó og fór upp í stigann með þeim afleiðingum að stiginn rann þegar hann var nánast kominn upp á þakið. Þá bendir V á að í 2. mgr. 81. gr. laga nr. 46/1980 sé nú skýrt kveðið á um að skýrslum Vinnueftirlitsins um rannsókn einstakra vinnuslysa skuli ekki beitt sem sönnunargögnum í dómsmálum, auk þess sem rannsókn stofnunarinnar eigi ekki að miða að því að ákvarða sök eða ábyrgð. Því er alfarið mótmælt sem röngu og ósönnuðu að slys M megi rekja til vanbúnaðar á vinnustað en sá rökstuðningur byggir á því að stiginn sem M sótti sjálfur og notaði hafi ekki verið stöðugur. Hann hafi ekki verið vanbúinn eða haldinn annmörkum. Það blasi við öllum að það að stilla upp stiga á hált undirlag hafi boðið hættunni heim. Máli sínu til stuðnings vísar V til nánar tilgreindra dóma Landsréttar.

Í viðbótarathugasemdum sínum hafnar M því að hafa haft vitneskju um að ekki hafi staðið til að vinna uppi á þaki hússins umræddan dag. Engin formleg verkstjórn hafi verið til staðar og engin munnleg eða skrifleg fyrirmæli bárust M um hvaða verkþætti skyldi vinna umrætt sinn. Þá ítrekar M fyrri röksemdir sínar og bendir jafnframt á að dómstólar hafi ítrekað stuðst við niðurstöður Vinnueftirlitsins við mat á málsatvikum og orsökum slysa.

Álit.

Ágreiningur þessa máls lýtur að því hvort tjón M megi rekja til saknæmra athafna eða athafnaleysis af hálfu X eða starfsmanna þess, þannig að bótaskylda stofnist úr ábyrgðartryggingu X hjá V. Það hvílir á M að sýna fram á að svo hafi verið. Samkvæmt lögum nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi

á vinnustöðum ber atvinnurekanda að tryggja sem fyllst öryggi starfsmanna sinna á vinnustað. Ekki verður annað ráðið en að um hafi verið að ræða einfalt verk sem M tók sjálfur frumkvæði að vinna, án fyrirmæla yfirmanna sinna. M er vanur og reyndur starfsmaður með sjö ára starfsreynslu hjá X og verður því að gera ríkar kröfur til aðgæslu hans við val á aðferðum til verksins. Að gögnum málsins virtum verður að telja að M hafi ekki sýnt fram á að slysið verði rakið til brota X gegn ákvæðum laga nr. 46/1980 eða reglugerða settum á grundvelli þeirra. Því á M ekki rétt til greiðslu bóta úr ábyrgðatryggingu X hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðatryggingu X hjá V.

Reykjavík, 9. september 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 234/2025

Nafn málskotsaðila: M

Nafn varnaraðila: V

Heiti váttryggingar: Fjölskyldutrygging, réttaraðstoðarliður.

Gildissvið váttryggingar. Undanþáguákvæði váttryggingarskilmála. Andskýringarregla váttryggingarréttar.

Gögn.

1. Málskot móttakið 26. júní 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. dags. 7. júlí 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 14. júlí 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi slitið sambúð við þáverandi sambýliskonu sína árið 2021. Sambúðin hafi varað frá 2016 og þau átt tvö börn saman. Vegna atvika sem nánari grein er gerð fyrir málskoti hafi börnin alfarið búið hjá M frá hausti 2023 og gangi þau í hverfaskóla þar sem M býr. Hafi barnavernd komið að framangreindri ákvörðun. Er í málskotinu tekið fram að þar sem M sé einstæður faðir skipti það miklu fyrir hann að fá réttarstöðu sem slíkur svo hann geti einn ráðið málefnum barna sinna, s.s. skólavist. Vegna þessa hafi hann óskað eftir því við móður barnanna að lögheimili þeirra yrði fært til hans. Hún hafi ekki viljað samþykkja það, þrátt fyrir sáttameðferð hjá Sýslumanni. Vegna þess hafi M ákveðið að höfða dómsmál til þess að ná fram breytingu á lögheimili og forsjá barna sinna. Hafi M óskað eftir afstöðu V til þess hvort ekki væri til staðar bótaréttur úr réttaraðstoðarliði tryggingar sem M var með hjá V. Hafi V hafnað því með þeim rökum að deiluefnið sem uppi væri falli utan gildissvið tryggingarinnar, sbr. nánar tiltekið undanþáguákvæði í a-lið 47. gr. skilmálanna. Í málskoti kemur fram að M er ósammála rökum V. Byggir M m.a. á að í framangreindu skilmálaákvæði séu eingöngu undanþegin mál sem varða forræði barna eða umgengni við þau. Mál M snúist hins vegar um skráningu lögheimilis en slíkt mál sé ekki undanþegið berum orðum í ákvæðinu. Er á það bent að þó M fari í sama máli fram á forræði barna sinna yrði málatilbúnaðurinn og vinna við það sá sami vegna dómskröfu sem myndi eingöngu snúa að lögheimili. Því sé það mat M að V geti ekki túlkað ákvæðið með rýmkandi hætti og þannig haldið því fram að eitthvert mál sé undanþegið sem ekki sé nákvæmlega tiltekið í 47. gr. skilmálanna. Bendir M á andskýringarreglu váttryggingarréttar máli sínu til frekari stuðnings og vísar í því sambandi í Hrd. í máli nr. 702/2012.

Í athugasemdum V til nefndarinnar, dags. 7. júlí 2025, er m.a. byggt á því með vísan í framangreinda 47. gr., að mál sem varði ágreining um forsjá barna séu undanskilin áhætta og því sé ekki hægt að fallast á kröfu M. Telur V að engu breyti að málið varði einnig skráningu lögheimilis barna enda sé skipan forræðis og lögheimilis óaðskiljanlegir þættir. Vísar V m.a. til fyrirliggjandi vottorðs um sáttameðferð máli sínu til stuðnings. Rót ágreiningsins sem fyrirhugað dómsmál snýr að sé því skipan forsjár, nokkuð sem falli utan gildissviðs tryggingarinnar hjá V. Hvað varðar tilvísun M í andskýringarreglu váttryggingarréttarins þá telur V hana ekki eiga við enda sé innihald a-liðar 47. gr. skilmálanna hvorki óljóst né umdeilanlegt hvað framangreint atriði varði. V telur því liggja fyrir að M eigi ekki rétt á bótum úr réttaraðstoðartryggingunni.

Í viðbótarathugasemdum M, dags. 14. júlí 2025, er því m.a. mótmælt að ágreiningur sá sem er undir í málinu snúi að skipan forsjár enda sé algengt að forsjá sé sameiginleg en börn eigi aftur á móti lögheimili hjá öðru foreldra. Þá fylgi skráningu lögheimilis ákveðin réttindi til lögheimilisforeldris. Þá eru fyrri rök varðandi andskýringarreglu ítrekuð.

Álit.

Í 46. gr. í váttryggingarskilmálum fjölskyldutryggingar V er fjallað um réttaraðstoðartryggingu þá sem hér er til skoðunar. Þar segir m.a. í a-lið að úr váttryggingunni séu greiddar bætur vegna hvers tjóns, nauðsynlegan og eðlilegan lögmannskostnað sem tryggður getur ekki fengið greiddan frá mótaðila eða hinu opinbera. Í 47. gr. sömu skilmála er á hinn bóginn mælt fyrir um hvað tryggingin bætir ekki og þar segir í a-lið að tryggingin taki ekki til ágreinings, máls eða málsbeiðna sem varða hjónaskilnað eða mál sem kunna að koma upp í sambandi við hjónaskilnað. Það sama gildi um mál vegna sambúðarslita og önnur mál sem varða ágreining um forræði barna og umgengisrétt. Dómsmál það sem ágreiningur þessa

máls snýr að varðar kröfu M um fullt foræði yfir börnum sinum og að lögheimili þeirra verði fært til hans frá móður. Eins og að framan greinir byggir M á því, með vísan til andskýringarreglu vátryggingaréttar, að vegna óskýrs orðalags framangreinds a-liðar 47. gr. skilmálanna, falli ágreiningurinn ekki undir það undanþáguákvæði. V byggir á móti á því að í raun sé hér um að ræða ágreining um forsjá barna sem sé skilmerkilega undanskilið í umræddu ákvæði. Breyti engu í því sambandi að málið varði einnig lögheimili barnanna, enda sé skipan forræðis og lögheimilis barna óaðskiljanlegir þættir. Rót ágreiningsins sé því deila um skipan forræðis yfir börnunum. Því sé ekki fyrir hendi bótaréttur. Eins og áður hefur komið fram vísar V til úrskurðar nefndarinnar í máli nr. 356/2018 máli sínu til stuðnings. Nefndin telur að ekki séu málefnalegar forsendur til þess að skilja á milli annars vegar kröfu um foræði yfir börnum og hins vegar lögheimili þeirra með þeim hætti sem krafa M byggir á. Í raun snúi því álitaefnið sem uppi er í grunninn að skipan forræðis barnanna. Af því leiðir að nefndin telur að dómsmálið falli undir a-lið 47. gr. skilmálanna og þar að leiðandi utan gildissviðs tryggingarinnar. Það að V hafi einhliða samið undanþáguákvæði a-liðar 47. gr. skilmálanna, breytir að mati nefndarinnar ekki framangreindu.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr réttaraðstoðarlið tryggingar hjá V.

Reykjavík, 27. ágúst 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 235/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Fjölskyldutrygging.

Gildissvið vátryggingar.

Gögn.

1. Málskot móttakið 26. júní 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 8. ágúst 2025 ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 28. október 2025 ásamt fylgiskjali.

Málsatvik.

Í málskoti og fylgigögnum kemur fram að M hafi leitað til lögmanns, en umboð hans hafi verið undirritað hinn 27. nóvember 2023. Hafi M við undirritun þess skuldbundið sig til að greiða lögmanninum fyrir umbeðna og veitta þjónustu til samræmis við gjaldskrá og tímaskráningu. Hinn 15. janúar 2024 hafi M verið veitt gjafsókn sem var „*takmörkuð við réttargjöld og lögmannspóknun við rekstur málsins fyrir héraðsdómi*“. Er úrskurður var kveðinn upp í héraðsdómi hinn 23. janúar 2024 hafi gjafsóknarkostnaður M verið ákvarðaður 400.000 kr. Málskostnaðarreikningur hafi hins vegar hljóðað upp á 1.719.040 kr., og því hafi aðeins hluti áfallins kostnaðar verið greiddur úr gjafsókn. Hinn 15. maí 2024 hafi V staðfest bótaskyldu úr réttaraðstoðarlið fjölskyldutryggingar M. Í staðfestingarpósti V komi m.a. fram að aðeins greiðist „*eðlilegur og nauðsynlegur lögmanns- og málskostnaður sem vátryggður getur ekki fengið greiddan frá mótaðila eða hinu opinbera...*“. Telur M því að V sé skylt að greiða þann kostnað sem ekki fékkst greiddur úr gjafsókn hennar, enda hafi verið umsamið að M greiddi lögmanni sínum fyrir umbeðna og veitta þjónustu og hvergi tekið fram að lögmanni hennar væri óheimilt að innheimta hærri fjárhæð en fengist greidd úr gjafsókn M.

Í bréfi V til nefndarinnar er vísað til úrskurða úrskurðarnefndar lögmannna í málum 33/2001 og 23/2021 en af þeim megi ráða að lögmonnum sé óheimilt að innheimta málskostnað úr hendi umbjóðenda sinna umfram það sem fáið greitt samkvæmt gjafsókn, nema sérstaklega sé samið um annað. Hafi kröfu M því verið hafnað þar sem ekki verði séð að neinn lögmannskostnaður hafi fallið á hana vegna málsins. Vísar V þá til þess að samkvæmt skilmálum vátryggingarinnar sé vátryggðum skylt að sækja um gjafsókn nema ljóst sé að skilyrði hennar séu ekki uppfyllt. Komi einnig fram að V greiði nauðsynlegan og eðlilegan lögmanns- og málskostnað sem ekki geti fengist greiddur frá mótaðila eða hinu opinbera. Sé greiðsluskylda V því takmörkuð við þann lögmannskostnað sem sannarlega hafi fallið á vátryggðan eftir að hann hefur neitt allra annarra úrræða til að fá þann kostnað greiddan. Til að bótaréttur sé fyrir hendi þurfi þá að sýna fram á raunverulegt tjón. Hafi V þá skorað á M að leggja ágreining um lögmannskostnað fyrir úrskurðarnefnd lögmannna enda sé frekari innheimta hans ekki heimil samkvæmt fyrrgreindum úrskurðum. Samkvæmt niðurstöðu nefndarinnar feli veiting gjafsóknarleyfis í sér þá breytingu á réttarsambandi lögmanns og umbjóðanda að aðeins sé heimilt að taka þóknun til samræmis við ákvörðun dómara um gjafsóknarkostnað nema sérstaklega sé samið um annað. Í slíkum tilvikum standi það upp á lögmann að ganga frá umboði með þeim hætti að ljóst sé að umbjóðandi hans fallist á að greiða lögmannskostnað umfram gjafsóknarkostnað. Umboðið sem hér liggi fyrir sé ekki afgerandi hvað það varðar. Þess utan sé ekki sýnt fram á að M hafi greitt umræddan reikning og sé því ekki sýnt að hún hafi orðið fyrir umþrættu tjóni. Enn fremur hafi M ekki brugðist við áskorun V um að leggja ágreining um þóknun lögmanns síns, sem V telji ólögmeta, fyrir úrskurðarnefnd lögmannna, og hafi því vanrækt tjónstakmörkunarskyldu sína.

Í viðbótarathugasemdum M kemur fram að í tjónstilkynningu M til V hafi sérstaklega verið tiltekið að gjafsóknarleyfi dygði ekki til greiðslu alls málskostnaðar og hafi því legið fyrir að sótt væri um bætur vegna þess kostnaðar sem eftir stæði. Hafi V fallist á bótaskyldu með hefðbundnum fyrirvara. Sé þá ljóst að M hafi sjálf orðið fyrir kostnaði að fjárhæð 1.317.660 kr. og beri V að bæta það tjón. Er þá tekið fram að lögmaður M hafi á sama tíma rekið annað sams konar mál og í því tilviki hafi viðkomandi vátryggingafélag greitt bætur vegna málskostnaðar. Krafa M sé til samræmis við öll skilyrði viðeigandi skilmála og er því hafnað að tilvitnaðir úrskurðir úrskurðarnefndar lögmannna eigi við. Atvik að baki þeim málum hafi verið allt önnur enda hafi lögmennt þar í öndverðu tekið að sér gjafsóknarmál án þess að áskilja sér rétt til frekari innheimtu hjá umbjóðendum sínum. Í tilviki M hafi aldrei verið samið um annað en að lögmannskostnaður yrði að fullu greiddur. Þá sé fráleitt að ætla M að leita til

úrskurðarnefndar lögmanna enda sé enginn ágreiningur uppi milli M og lögmanns hennar um þá þóknun er hinn síðarnefndi eigi rétt á.

Álit.

Í skilmálum réttaraðstoðartryggingar fjölskyldutryggingar M hjá V kemur fram að V greiði „*nauðsynlegan og eðlilegan lögmanns- og málskostnað sem tryggður getur ekki fengið greiddan frá mótaðila eða hinu opinbera...*“. Af málflutningi aðila má ráða að þá greini á um hvort reikningur lögmanns M sé vegna nauðsynlegs og eðlilegs lögmannskostnaðar, þ.e. hvort M beri að greiða lögmanni sínum frekara endurgjald en fólst í gjafsókn hennar.

Í forsendum fyrrgreindra mála fyrir úrskurðarnefnd lögmanna er byggt á því að „...2. mgr. 127. gr. laga um meðferð einkamála nr. 91/1991, feli í sér takmörkun á heimild lögmanns til að áskilja sér herra endurgjald fyrir flutning gjafsóknarmáls en sem nemur tildæmdri málflutningsþóknun, nema viðkomandi lögmaður semji sérstaklega um annað við umbjóðanda sinn.“ Þá er byggt á því að þegar gjafsóknarleyfi er veitt leiði það til breytingar á samningssambandi aðila, þannig að í stað þess að áskilja sér þóknun úr hendi umbjóðanda feli gjafsóknarleyfi það í sér að lögmaður þiggi þóknun samkvæmt ákvörðun dómara nema sérstaklega sé um annað samið.

Fyrir nefndinni liggur umboð M til lögmanns síns, dags. 27. nóvember 2023. Verður ekki annað séð en að um hefðbundið umboð sé að ræða, sem m.a. kveður á um skuldbindingu M til að greiða lögmanni sínum fyrir umbeðna og veitta þjónustu til samræmis við gjaldskrá á hverjum tíma. Gjafsóknarleyfi var gefið út hinn 15. janúar 2024. Af fyrrgreindri umfjöllun úrskurðarnefndar lögmanna verður að miða við að við útgáfu þess hafi orðið breyting á samningssambandi M og lögmanns hennar, þannig að semja hafi þurft um það sérstaklega ætti að koma til frekari greiðsla vegna málskostnaðar M. Engir frekari samningar eða samskipti um greiðslur eða tilhögun þeirra liggja hins vegar fyrir.

Verður því að telja að vafi sé á því að lögmaður M eigi rétt á að krefjast frekari greiðslu en fékkst úr gjafsókn M. Af því verður M að bera hallann.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr réttaraðstoðarlið fjölskyldutryggingar sinnar hjá V.

Reykjavík, 2. desember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 237/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækis (A)

Sönnun tjónsatviks.

Gögn.

1. Málskot móttakið 30. júní 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags 7. júlí 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Bréf V2 dags. 5. ágúst 2025, ásamt fylgiskjölum.
4. Ódags. viðbótarathugasemdir M.
5. Viðbótagögn frá M dags. 2. september 2025.

Málsatvik.

Samkvæmt málskoti varð bifreiðin B, sem er í eigu M, fyrir grjótkasti frá flutningabifreiðinni A er B tók fram úr A í þrengslunum. Með málskoti fylgdi myndband úr myndbandsupptökukerfi B og segir í málskoti að þar sjáist hvernig A var yfirlestuð, þannig að jarðvegsefni á palli hennar fór yfir hliðarskjólborð og hvernig rykský myndaðist við hlið hennar. Miklar skemmdir hafi orðið á B við þetta atvik en V hafi hafnað bótaskyldu þar sem M hefði ekki myndir sem sýndu grjót, möl eða sand lenda á bifreiðinni. Þá hafi ökumaður A ekki kannast við atvikið.

Í bréfi V, sem á tjónsdegi var váttryggjandi A, til nefndarinnar kemur fram að á myndböndum úr myndbandakerfi B megi ekki greina neitt grjótkast frá A og á B. Ökumaður A hafi þá ekki orðið var við neitt óeðlilegt og hafi ekki getað staðfest að möl eða smágrýti hafi hrunið af A og á B. Sé því ósannað að notkun A hafi valdið því tjóni sem greina megi víðs vegar á B. Verði M að bera hallann af þeim sönnunarskorti.

Í bréfi V2, sem á tjónsdegi var váttryggjandi B, til nefndarinnar segir að af ljósmyndum af B megi ráða að ákomur á hana séu nýlega til komnar. Þá liggi fyrir myndbandsupptaka af atvikun. Á henni megi sjá að frágangur farms á A hafi verið ófullnægjandi, ekki hafi verið ábreiða yfir farminum og hann hafi náð upp fyrir skjólborð bifreiðarinnar. Hafi frágangurinn því verið í andstöðu við háttænisreglur 2. mgr. 80. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 og reglugerðar nr. 671/2008 um hleðslu, frágang og merkingu farms

Þá liggi fyrir skjáskot af umræddu myndbandi þar sem greina megi steina á lofti við A. Telji V2 því ljóst að tjón á B verði rakið til notkunar A. Telji nefndin hins vegar að það sé ósannað telji V2, á grundvelli þeirra gagna sem fyrir liggi um steinvölur á lofti og ófullnægjandi frágangs farms A, rétt að snúa sönnunarbyrðinni við. Því skuli leggja það á ökumann A að sýna fram á að grjót eða möl hafi ekki stafað frá A og ekki valdið umræddu tjóni.

Í viðbótarathugasemdum M er ítrekað að pallur A hafi verið illa lestaður og að myndir af myndbandsupptöku úr B sýni grjót og möl, m.a. þegar eitt þeirra skjótist af framhlið A. Þá megi sjá af myndbandinu rykský sem A skilji eftir sig. Sýnt sé fram á að A hafi verið lestaður með möl og sýnt sé fram á að möl eða grjót hafi fokið frá A og í átt að B. Þá sé sýnt fram á nýjar skemmdir á lakki A sem samræmist frásögn M af atvikum.

Álit.

Hvað varðar hugsanlega bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu A hjá V þá lýtur ágreiningur aðila að því hvort sýnt sé að tjón á B megi rekja til notkunar A en sönnunarbyrði þess hvílir á M. Undir rekstri málsins kallaði nefndin eftir öllum viðeigandi myndböndum úr myndbandakerfi B og hefur tekið þau til skoðunar.

Óumdeilt er, og má jafnframt sjá það af fyrirbyggjandi myndböndum, að A og B var ekið eftir þrengslavegi og að B tók fram úr A. M byggir á því að þegar hann ók fram úr A hafi grjót eða möl skotist frá henni og á B. Af fyrirbyggjandi myndböndum verður hins vegar, að mati nefndarinnar, ekki greint að grjót eða möl hafi skotist frá A, né verður greint að rykský hafi stafað frá henni eða að farmur hafi fallið af palli hennar. Er það því samkvæmt framansögðu mat nefndarinnar að ekki hafi verið nægilega sýnt fram á að tjón á B megi rekja til notkunar A. Þar sem M ber hallann af sönnunarskorti hvað það varðar er því, á grundvelli framangreinds og gegn neitun ökumanns A, óhjákvæmilegt að hafna kröfu hans.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu A hjá V.

Reykjavík, 16. september 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 238/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Tegund vátryggingar: Slysátrygging launþega og ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Heiti vátryggingartaka (X)

Ágreiningur um málsatvik. Skaðabótaábyrgð. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 27. júní 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 11. ágúst 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 25. ágúst 2025, ásamt fylgiskjali.

Málsatvik.

Í málskoti er á því byggt að 25. júlí 2023 hafi M orðið fyrir líkamstjóni við vinnu sína hjá X. Er atvikinu nánar lýst með þeim hætti að M hafi verið að vinna við málmsuðu þegar hann hafi fallið ofan í gryfju í gólfinu. Hafi verið búið að setja dokaplötur yfir gryfjuna til að koma í veg fyrir að starfsfólk félli ofan í hana. Platan hafi hins vegar ekki verið nægjanleg föst. Hafi slysið orðið er M tók skref og laus dokaplata gaf sig með framangreindum afleiðingum. Við slysið hafi M hlotið áverka á bak og hné og strax orðið óvinnufær. Þá hafi hann strax leitað til læknis úr af slysinu. Í málskotinu kemur einnig fram að M hafi tilkynnt yfirmanni og eiganda X um slysið á slysdegi.

Byggir M á því að hann eigi bótarétt annars vegar úr slysátryggingu launþega og hins vegar úr ábyrgðartryggingu þar sem X beri skaðabótaábyrgð á tjóninu á grundvelli vinnuveitandaábyrgðarreglu. Þá kemur fram í málskoti að 20. maí 2025 hafi V hafnað framangreindum kröfum M. M sem getur ekki sætt sig við þá niðurstöðu, enda liggi fyrir að hann hafi orðið fyrir vinnuslysi 25. júlí 2023, fer fram á það að nefndin staðfesti bótarétt hans bæði úr slysátryggingu launþega og ábyrgðartryggingu sem X er með hjá V. Hvað varðar kröfu um skaðabætur þá byggir M á að frágangi gryfjunnar hafi verið ábótavant, þ.e. ekki í samræmi við lög og reglur. Þá hafi platan yfir gryfjunni verið laus. Telur M að ef platan hefði verið nægjanlega föst hefði slysið aldrei orðið. Þá bendir M m.a. á að ríkar skyldur hvíli á vinnuveitanda að tryggja öryggi starfsmanna. Telur M að aðstæður á vinnustað í umrætt sinn hafi ekki verið í samræmi við fyrirmæli laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum. Er sérstaklega bent á 13. og 37. gr. þeirra laga. Þá er einnig vísað til 1., 2. og 4. mgr. 3. gr., og 6. gr. reglna nr. 581/1995 um húsnæði vinnustaða. Til viðbótar vísar M í nánar tilgreind ákvæði byggingarreglugerðar nr. 112/2012 máli sínu til stuðnings. Auk framangreinds bendir M á að slysið hafi ekki verið réttilega tilkynnt til Vinnueftirlitsins nokkuð sem M telur að eigi að leiða til þess að leggja beri frásögn M af málsatvikum til grundvallar í málinu. Vísar M í Hrd. í máli nr. 272/2008 því til frekari stuðnings.

Í málskoti mótmælir M sérstaklega þeim rökum V að ósannað sé að M hafi slasast með þeim hætti sem hann byggir á. Í því sambandi bendir M á að hann hafi tilkynnt slysið strax til yfirmanns og trúnaðarmanns hjá X, auk þess sem hann hafi tilkynnt eiganda X um slysið og áverka sína í tölvupósti á slysdegi. Í þeirri tilkynningu komi fram að hann hafi dottið ofan í gryfjuna og orðið fyrir líkamstjóni. Er á því byggt að þessi samtímagögn sanni að M hafi orði fyrir slysi með þeim hætti sem hann byggir á. Auk þessa bendir M á að fyrirliggjandi læknisfræðileg gögn staðfesti frásögn hans.

Í athugasemdum V til nefndarinnar, dags. 11. ágúst 2025, er því hafnað að slysið hafi átt sér stað með þeim hætti sem m.a. er lýst í málskoti. Máli sínu til frekari stuðnings bendir V á að í það liggi fyrir yfirlýsing frá fjórum samstarfsmönnum M, þar sem skýrt komi fram að enginn á verkstæðinu hafi séð M detta þrátt fyrir að fjórir aðrir starfsmenn hafi verið í sama rými á þeim tíma. Þá komi þar fram að áður en M fór í hádegismat með konu sinni þennan umrædda dag hafi hann ekki minnt einu orði á að hann hafi orðið fyrir slysi þennan morgun. Hann hafi aðeins nefnt það að hann væri stirður í baki eftir að hafa bogað við rafsúðu. V telur því ósannað að M hafi orðið fyrir vinnuslysi þennan tiltekna dag. Þessu til viðbótar bendir V á að á þeim stað sem M segist hafi dottið ofan í gryfjuna séu ekki dokaplötur heldur þverbitar sem geti með engu móti hafa sporðreists. V hafnar því bótaskyldu úr tryggingunum tveimur þar sem M hafi ekki tekist að sanna að hann hafi orðið fyrir vinnuslysi.

Í viðbótarathugasemdum M, dags. 25. ágúst 2025, eru m.a. fyrri rök M ítrekuð og rökum V mótmælt. Þá er sérstaklega bent á að M hafi tilkynnt öryggistrúnaðarmanni um slysið. Hafi umræddur aðili hins vegar brugðist við þeirri tilkynningu með gríni. Hafi þetta átt sér stað rétt fyrir hádegishlé á slysdegi og

hafi eiginkona M þá verið komin til að sækja hann. Þá hafnar M því einnig að hann hafi gengist við því að hafa sagt ósatt í tölupósti til eiganda X á slysdegi.

Álit.

M telur sig eiga bótarétt úr slysaftryggingu launþega og ábyrgðartryggingu. Hann ber því sönnunarbyrði um að skilyrði bótaréttar séu uppfyllt, þar með talið að hann hafi orðið fyrir vinnuslysi með þeim hætti sem hann byggir á. Þessu til viðbótar liggur fyrir að til þess að hægt sé að fallast á skaðabótakröfuna í þessu máli þarf M auk framangreinds að sýna fram á að tjón hans megi rekja til skaðabótaskyldra athafna, eða athafnaleysis, sem X geti borið skaðabótaábyrgð á. Nefndin hefur komist að þeirri niðurstöðu að gegn eindreginni neitun V og X, hafi M ekki tekist að sýna fram á að hann hafi orðið fyrir vinnuslysi með þeim hætti sem hann byggir málatilbúnað sinn á. Í þessu sambandi bendir nefndin sérstaklega á að í málinu liggur fyrir undirrituð yfirlýsing fjögurra samstarfsmanna M þess efnis að þeir kannist ekki við að M hafi slasast í vinnu sinni hjá X. M á því hvorki rétt til bóta úr slysaftryggingu launþega né ábyrgðartryggingu.

Niðurstaða.

M á hvorki rétt á bótum úr slysaftryggingu launþega né ábyrgðartryggingu atvinnureksturs X hjá V.

Reykjavík, 22. september 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 239/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Sjúkdómatrygging.

Upplýsingaskylda váttryggingartaka við töku váttryggingar.

Gögn.

1. Málskot móttakið 27. júní 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 13. ágúst 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 18. ágúst 2025, ásamt fylgiskjali.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 22. ágúst 2025.

Málsatvik.

Samkvæmt málskoti fer M fram á að nefndin staðfesti rétt hans til bóta úr sjúkdómatryggingu hjá V vegna hjartaáfalls. M byggir á því að hann hafi verið í góðri trú er hann tók sjúkdómatryggingu hjá V árið 2023. Hann hafi veitt samþykki sitt fyrir því að V leitaði til heimilislæknis varðandi upplýsingar um heilsu hans og því ekki haft ástæðu til að ætla annað en að félagið myndi ganga eftir þeim upplýsingum. Þá mótmælir hann því að þær upplýsingar sem nú liggja fyrir um heilsufar hans séu þess eðlis að þær eigi að hafa einhver áhrif á rétt hans til bóta vegna hjartaáfallsins. Vísar hann m.a. í vottorð frá hjartalækni máli sínu til stuðnings.

Í athugasemdum V til nefndarinnar, dags. 13. ágúst 2025, kemur fram að M hafi undirritað umsókn um sjúkdómatryggingu 11. júlí 2023. Hafi þar m.a. komið fram að hann sé ekki með neina þá sjúkdóma, vandamál eða einkenni sem talin eru upp í umsókninni. Þá er upplýst í málinu að M hafi tilkynnt V 6. febrúar 2024 um hjartaáfall og 10. maí 2024 um krabbamein. Í athugasemdum sínum til nefndarinnar tekur V fram að þó málskot M virðist eingöngu tengjast kröfu um bætur vegna hjartaáfalls, telji það að ágreiningurinn snúist aðallega um það hvort M hafi vanrækt upplýsingaskyldu sína við töku tryggingarinnar og hvort það hafi verið í slíku mæli að ekki teljist óverulegt samanber 83. gr. laga nr. 30/2004 um váttryggingarsamninga. V bendir einnig á að það komi fram í umsókn M, að mikilvægt sé að upplýsingar sem gefnar séu þar séu réttar og eins nákvæmar og hægt sé. Upplýsingarnar séu notaðar til að meta umsóknina og ákveða hvort trygging verði gefin út og á hvaða kjörum. Jafnframt komi þar fram að umsækjandi staðfesti að öll svör hans séu rétt samkvæmt hans bestu vitund og hann hafi ekki undanskilið neitt sem skipt geti máli við áhættumat félagsins.

V rekur síðan í athugasemdum sínum upplýsingar um heilsufar M sem félagið hafi fengið í hendur eftir að M hafði sent tjónstilkynningarnar til V. Færir V fyrir því rök að þar séu á ferð upplýsingar um heilsufarsleg atriði sem M hefði skilyrðislaust átt að upplýsa um við töku tryggingarinnar. Í því sambandi tekur V eftirfarandi fram um heilsufar M:

„Í læknisfræðilegum gögnum sem félagið aflaði í tilefni af tilkynningum kæranda kemur fram að hann hafi um árabíl átt við háan blóðþrýsting að stríða og verið í lyfjameðferð vegna þess. Í sjúkraskrárfærslu frá 15.03.2023 kemur fram að hann hafi verið í eftirliti hjá hjartalækni vegna háþrýstings og efnaskiptavillu, sem og að nýleg blóðprufa hafi sýnt PSA gildi uppá 30+. Í kjölfarið hafi læknir sent málið til frekari skoðunar hjá þvagfæraskurðlækni.

Kæranda var vísað til hjartasérfræðings 2016 með háþrýsting og var í þétu eftirliti frá 2021 hjá hjartasérfræðingi. Hafði m.a. verið með blæðingu inn á augnbotna áður vegna háþrýstings. Hann var einnig í eftirliti hjá hjartasérfræðingi í maí 2022 og janúar 2023. Einungis tveimur mánuðum síðar, í mars 2023, er hann svo aftur hjá hjartalækni. Fyrir það eftirlit sýndi blóðprufa mikla PSA hækkun og tilvísun gerð til þvagfæraserfræðings vegna þess. Þá hafði hann einnig verið með töluvert skert sykurþol og hækkað insulín (einkenni byrjandi sykursýki) í mars 2023. Einnig með sögu um hjartastækkun. Umsókn um sjúkdómatryggingu var svo undirrituð af kæranda í júlí 2023 án þess að nokkurra ofangreinda upplýsinga væri getið.“

Fullyrðir V að ef M hefði upplýst um framangreint við töku tryggingarinnar, eins og honum hafi borið skylda til, hefði M ekki fengið sjúkdómatryggingu. Í þessu sambandi vísar V m.a. til áhættumatskerfis félagsins. Fullyrðir V að ef M hefði réttilega upplýst um heilsufar sitt við töku tryggingarinnar, s.s. um PSA gildi, sykurþol/efnaskiptasjúkdóma og blæðingu í augnbotna, hefði niðurstaða áhættumatsins orðið sú að hafna umsókn M. Upplýsingar (myndræn gögn) úr áhættumatskerfinu sem V telur sýna fram

á þetta fylgdu með athugasemdum V. Telur V að horfa þurfi á kröfu M í þessu ljósi. Það er því mat V að M hafi vanrækt upplýsingaskyldu sína við töku tryggingarinnar í þeim mæli að ekki teljist óverulegt sbr. 2. mgr. 83. gr. laga nr. 30/2004 um váttryggingarsamninga. Því hafi V verið heimilt að hafna greiðsluskyldu úr sjúkdómatryggingu.

Í viðbótarathugasemdum M, dags. 18. ágúst 2025, ítrekar M að hann hafi við töku tryggingarinnar veitt V heimild til þess að hafa samband við heimilislækni sinn og heilsugæslu til að fá allar upplýsingar um heilsufar sitt. Hann hafi því verið í góðri trú um að V fengi allar nauðsynlegar upplýsingar um heilsufar hans. Þá hafi hann verið með tryggingar hjá V í mörg ár. Síðan bendir M á að hann hafi verið í rannsóknnum hjá hjartalækni síðast liðið eitt og hálft ár. Þá komi fram í læknaþréfi frá hjartalækni að ekkert í gögnum um fyrra heilsufar M hafi gefið ástæðu til að óttast hjartaáfall.

Í viðbótarathugasemdum V, dags. 22. ágúst 2025, er tekið fram að svo virðist að í viðbótarathugasemdum sínum kannist M ekki við sykursýki og greinda hjartastækkun fyrir töku tryggingarinnar. Vegna þessa bendir V á sérfræðinótur frá hjartalækni þar sem fram komi upplýsingar um að M eigi sér sögu um hjartavöðvastækkun og blæðingu inn á augnbotna. Þá sé þar fjallað um skert sykurlól. Ekkert sé minnst á framangreint í umsókn M frá 11. júlí 2023. Að lokum er það ítrekað að V byggi á því að við áhættumat til framtíðar sé ekki sé bara verið að leita greininga á sjúkdómum með spurningum í umsókn heldur einnig einkenna sem skipt geta máli til framtíðar.

Álit.

Eins og að framan greinir gerir M einungis þær kröfur í málskoti að fá viðurkenndan bótarétt sinn úr sjúkdómatryggingunni hjá V vegna hjartaáfalls. Þrátt fyrir að í gögnum málsins komi fram að hann hafi einnig tilkynnt V um krabbamein er ekkert minnst á það í málskoti. Þá er þar heldur ekkert minnst á þá ákvörðun V, sbr. bréf dags. 3. júlí 2024, að segja sjúkdómatryggingu M upp frá og með þeim degi með vísan í 1. mgr. 84. gr. laga nr. 30/2004 um váttryggingarsamninga. Ágreiningur sá sem liggur fyrir nefndinni snýr því eingöngu að hugsanlegum bótarétti vegna hjartaáfalls M.

Samkvæmt 82. gr. laga nr. 30/2004 um váttryggingarsamninga er váttryggingartaka skylt að veita rétt og tæmandi svör við þeim spurningum sem váttryggingafélag leggur fyrir hann við umsókn um váttryggingu og jafnframt að veita að eigin frumkvæði upplýsingar um atvik sem hann veit eða má vita að hafi verulega þýðingu fyrir mat félagsins á áhættu.

Í 2. mgr. 83. gr. sömu laga kemur fram að hafi váttryggingartaki vanrækt upplýsingaskyldu sína skv. 82. gr. í þeim mæli að ekki telst óverulegt, megi fella ábyrgð félagsins niður í heild eða að hluta. Ljóst er að M svaraði nokkrum spurningum um heilsufar sitt í váttryggingarumsókn neitandi, þrátt fyrir að af fyrirbyggjandi gögnum verði ráðið að hann haft fulla ástæðu til að upplýsa félagið um tiltekin heilsufarlega atriði, s.s. um PSA gildi, sykurlól/efnaskiptasjúkdóma og blæðingu í augnbotna. Verður því að telja að M hafi ekki virt upplýsingaskyldu sína samkvæmt 1. mgr. 82. gr. laga um váttryggingarsamninga og hafi vanrækslan verið ekki óveruleg. Nefndin telur hér engu skipta þó M hafi talið að samþykki hans fyrir því að V gæti leitað heilsufarlega upplýsinga hjá heilsugæslulækni hans drægi úr framangreindri upplýsingaskyldu hans.

Í 3. mgr. 83. gr. laga um váttryggingasamninga kemur fram að við mat á ábyrgð félagsins skv. 2. mgr. 83. gr. skuli litið til þess hvaða þýðingu vanrækslan hafi haft fyrir mat félagsins á áhættu, hve sök váttryggingartaka var mikil, með hvaða hætti váttryggingaratburður varð og atvika að öðru leyti. Hvað mat á sök M varðar verður að líta til þess að ekki verður annað greint af fyrirbyggjandi gögnum en að hann hafi haft fulla ástæðu við töku tryggingarinnar að upplýsa V um tiltekin mikilvæg atriði sem sneru að fyrra heilsufari, atriði sem M mátti segja sér að gætu skipt máli varðandi áhættumat V samfara því að selja M trygginguna. Þó ekki sé sýnt fram á sviksamlega vanrækslu verður að telja sök M umtalsverða auk þess sem telja verður að framangreind vanræksla M hafi haft umtalsverð áhrif á mat V á áhættunni. Þá hefur V lagt fram upplýsingar varðandi áhættumat félagsins sem V telur að leiði til þess að hefðu fullnægjandi upplýsingar verið veittar við töku tryggingarinnar, hefði M verið neitað um sjúkdómatryggingu. Telur nefndin að þau gögn styrki sönnunarstöðu V. Með hliðsjón af framangreindu er það mat nefndarinnar að V hafi verið heimilt að fella niður ábyrgð sína að fullu, skv. 3. mgr. 83. gr. laga um váttryggingarsamninga.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr sjúkdómatryggingu sinni hjá V.

Reykjavík, 9. september 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 240/2025**Nafn málskotsaðila: (M1) og (M2)****Nafn varnaraðila: (V)****Heiti váttryggingar: Greiðslukortatrygging****Gildissvið váttryggingar.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 1. júlí 2025.
2. Bréf V dags. 28. júlí 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 11. ágúst 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 14. ágúst 2025.

Málsatvik.

Í gögnum málsins kemur fram að M1 og M2 hafi átt bókaða ferð til Færeyja 23.-27. júní 2025. Vegna veikinda hafi þau ekki komist í ferðina og gerðu þau kröfu um bætur úr forfallatryggingu greiðslukortatryggingar M1 hjá tryggingafélaginu X. Af hálfu X var bótaskylda samþykkt og greiddar voru hámarksbætur úr forfallatryggingu greiðslukortsins, samtals kr. 400.000. Óbættur er ferðakostnaður að fjárhæð kr. 118.000 þar sem ferðin kostaði samtals kr. 518.000. Hafa M1 og M2 gert kröfu um bætur sem nema þeirri fjárhæð úr greiðslukortatryggingu þeirri sem M2 hafði hjá V. Hámarksbætur samkvæmt þeirri tryggingu eru kr. 200.000 og rúmast tjónið því innan þeirrar tryggingar. Af hálfu V hefur bótaskyldu verið hafnað með vísan til þess að í skilmálum greiðslukortsins stendur „Bætur greiðast aðeins úr tryggingu eins kreditkorts fyrir hvern tryggðan vegna hvers tjónsatburðar.“ Í málskoti gera M1 og M2 kröfu um að V greiði þeim kr. 118.000 sem óbættar eru af umræddu tjóni og vísa máli sínu til stuðnings til 37. gr. laga nr. 30/2004 um váttryggingarsamninga þar sem fjallað er um tvíttryggingu.

V vísar til 11. gr. í 5. kafla skilmála greiðslukortatryggingar og telur að M1 og M2 hafi þegar fengið hámarksbætur sem hægt er að fá greiddar úr forfallatryggingu kreditkorta þegar þau gerðu kröfu kröfu í greiðslukortatryggingu M2 hjá V. Ljóst sé að bætur greiðist aðeins úr tryggingu eins kreditkorts fyrir hvern tryggðan vegna hvers tjónsatburðar. Á grundvelli þess sé bótaskyldu hafnað.

Í viðbótarathugasemdum sínum vísa M1 og M2 til þess að um sé að ræða sameiginlegt tjón tveggja einstaklinga sem tryggðir séu fyrir slíku tjóni hvor um sig af tveimur ólíkum tryggingafélögum á grundvelli tveggja ólíkra greiðslukorta. Ákvæði í skilmála V eigi sér ekki lagastoð og sé ósamrýmanlegt öðrum skilmálum V.

Í viðbótarathugasemdum V er fyrri afstaða V ítrekuð.

Álit.

Óumdeilt er að M1 og M2 hafi þurft að afbóka ferð sína til Færeyja 23. – 27. júní 2025 vegna veikinda og að forföllin falli undir gildissvið forfallatrygginga tveggja greiðslukorta, annars vegar greiðslukorts M1 hjá X og hins vegar greiðslukorts M2 hjá V. Þá er óumdeilt að X greiddi hámarksbætur samkvæmt sínum skilmálum, samtals kr. 400.000, en kostnaður vegna ferðarinnar nam samtals kr. 518.000. Óbættur hluti tjónsins er því kr. 118.000 sem M1 og M2 hafa krafist V um.

Ágreiningur málsins lýtur að því hvort ákvæði í skilmálum greiðslukortatryggingar V, þar sem segir að bætur greiðist aðeins úr tryggingu eins kreditkorts fyrir hvern tryggðan vegna hvers tjónsatburðar, takmarki rétt M1 og M2 til bóta samkvæmt 37. gr. laga nr. 30/2004 um váttryggingarsamninga. Samkvæmt ákvæðinu getur váttryggður valið hvaða váttryggingu hann vill nota ef sama tjón fellur undir fleiri en eina váttryggingu, þar til hann hefur fengið þær bætur sem hann á kröfu til. Ef fleiri en eitt váttryggingafélag bera ábyrgð á tjóninu, skulu þau, sé ekki um annað samið, greiða váttryggingu hlutfallslega eftir ábyrgð hvers þeirra um sig á tjóninu. Skilmálaákvæði V, sem kveður á um að bætur greiðist aðeins úr einni tryggingu kreditkorts fyrir hvern tryggðan, verður ekki túlkað með þeim hætti að það gangi framur ákvæðum laga um váttryggingarsamninga enda er það ekki í samræmi við 37. gr. að skilmálar eins félags útiloki rétt til bóta ef hagsmunir tjónþola eru enn óbættir.

Í tilviki þessu eru hagsmunir hvors um sig, þ.e. ferðakostnaður M1 og M2, tryggðir samkvæmt hvoru greiðslukorti fyrir sig. Hjá X nam váttryggingafjárhæðin kr. 400.000 og hjá V kr. 200.000, eða samtals

kr. 600.000. Hlutur X í tjóninu er skv. 37. gr. 66,7% og hlutur V 33,3%. Þar sem X hefur þegar greitt meira en sinn hlutfallslega hlut, verður V gert að bæta M1 og M2 óbætta fjárhæð tjónsins, kr. 118.000, að fullu úr greiðslukortatryggingu M2.

Niðurstaða.

M1 og M2 eiga rétt á bótum að fjárhæð kr. 118.000 úr greiðslukortatryggingu M2 hjá V.

Reykjavík, 2. september 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 241/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn vátryggingartaka (X)

Skaðabótaábyrgð. Vinnuveitandaábyrgð.

Gögn.

1. Málskot móttakið 1. júlí 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 18. júlí 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 26. ágúst 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 1. september 2025, ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Í gögnum málsins er á því byggt að M hafi orðið fyrir líkamstjóni er hann sótti leiksýningu hjá Tjarnarbíói 29. janúar 2023. Í málskoti er atvikum lýst þannig að M hafi verið að koma út af sýningu er hann féll um svart svið sem staðsett var á gólfi í skála í Tjarnarbíói. Tekur M fram að umrædd leið frá salnum sé merkt sem flóttaleið yfir í skála. Þá fullyrðir M að enginn litamunur sé á kantinum á sviðinu sem sé með hvassri brún og gólfflísunum í skálanum. Þá hafi lýsingu verið áfátt og troðningur af fólki. Það hafi því verið erfitt fyrir M að sjá misfelluna, þ.e. hæðarmun á gólffletinum og sviði. M byggir á því að aðstæður í umrætt sinn hafi verið hættulegar gestum enda eigi þeir að geta treyst því að þeir geti farið fótgangandi um húsnæði Tjarnarbíós án þess að því fylgi sérstök hættu. Telur M að X, sem eigandi fasteignarinnar, hafi ekki gripið til nauðsynlegra ráðstafana til að koma í veg fyrir slyshættu, m.a. vegna þessa hæðarmunar sem var á sviðinu og gólffletinum. Vísar M í tiltekin ákvæði í byggingareglugerð nr. 112/2012 og 14. gr. reglugerðar um hollustuhætti nr. 941/2002 máli sínu til frekari stuðnings. Þessu til viðbótar byggir M á að samkvæmt samþykktum teikningum fyrir fasteign X hafi ekki verið sótt um að setja upp svið á þeim stað þar sem slysið varð. Það hafi því verið gert án leyfis. Með vísan í framangreint telur M að X beri skaðabótaábyrgð á tjóni sínu. Í þessu sambandi bendir M einnig á að í skaðabótarétti séu auknar kröfur lagðar á eigendur og umráðamenn fasteigna þar sem rekin er verslun eða þjónusta að tryggja öryggi þeirra sem þar eiga leið um. Vísar M í nánar tiltekna dóma Hæstaréttar í þessu sambandi.

Í athugasemdum V til nefndarinnar er í fyrsta lagi á því byggt að ósannað sé að slysið hafi átt sér stað þar sem dagsetningu slyssins hafi verið breytt í málskoti frá því sem áður var í kröfubréfum M. Þá er á því byggt að þótt X sé eigandi fasteignarinnar þá sé Menningarfélagið Tjarnarbíó umráðamaður fasteignarinnar samkvæmt gildandi samningi um afnot á húsnæðinu. Segir að samkvæmt gildandi samningi skuli allar breytingar á húsnæðinu og búnaði gerðar í samráði við Eignarsjóð Reykjavíkurborgar og verða eign sjóðsins. Er á því byggt að umrætt svið hafi ekki verið sett upp í samráði við X, líkt og gera átti, og því hafi X ekki verið kunnugt um sviðið. Loks er á því byggt að umrætt kvöld hafi sýningarsalurinn verið hálfsetinn og því ólíklegt að troðningur hafi verið mikill þegar gestir yfirgáfu sýningarsalinn. Telur V að staðsetning og útlit sviðsins hafi verið með þeim hætti að það hafi verið vel sýnilegt og ekki staðið í gönguleið gesta. Því hafi í raun ekki verið um mikla slyshættu að ræða á þeim stað þar sem M slasaðist. Það er því skoðun V að ekki séu uppfyllt skilyrði þess að X geti borið skaðabótaábyrgð á tjóni M, heldur sé hér frekar um óhappatilvik að ræða eða tjón sem rakið verður til aðgæsluleysis M.

Í viðbótarathugasemdum M, dags. 26. ágúst 2025, er athugasemdum V hafnað. Þá ítrekar M þau rök sín að umrætt svið hafi verið illa staðsett með tilliti til þess um sé að ræða flóttaleið úr stóra salnum. Einnig ítrekar M að sviðið hafi verið byggt án leyfis og að það hafi verið mjög erfitt að greina það frá gólffletinum.

Í viðbótarathugasemdum V, dags. 1. september 2025, hafnar félagið því að umrætt svið hafi verið byggt í óleyfi enda þyki ekkert renna stoðum að um leyfisskylda framkvæmd sé að ræða eða að um

orsakatengsl séu á milli þess að um meinta óleyfisframkvæmd sé að ræða og þess að slysið varð. Þá ítrekar V fyrri afstöðu og málsástæður og telur að um óhappatilvik sé að ræða.

Álit.

Ágreiningur þessa máls snýr að hugsanlegri skaðabótaábyrgð X á líkamstjóni M. Mögulegur bótaréttur byggir á því að M eigi skaðabótakröfu á hendur X á grundvelli annað hvort sakareglunnar eða reglunnar um ábyrgð vinnuveitanda. Báðar þessar bótareglur gera það m.a. að skilyrði að M takist að sanna að tjónið verði rakið til saknæmrar háttsemi X eða starfsmanna sem X ber vinnuveitandaábyrgð á. Í meðferð dómstóla hafa almennt verið gerðar strangar kröfur til fasteignareigenda sem reka atvinnurekstur en vægari kröfur til þeirra sem nota fasteignir til búsetu.

Af gögnum málsins verður að telja að atvikið hafi gerst á þeim tíma sem tilgreindur er í málskoti, jafnvel þótt dagsetning hafi verið ranglega tilgreind í fyrri kröfubréfi í samskiptum við V. Þá verður í raun ekki dregin sú ályktun að raunverulegur ágreiningur sé um það hvernig slysið sjálft atvikaðist. Hins vegar er talsverður ágreiningur um atriði sem m.a. lúta að aðstæðum á slysstað.

Eins og að framan greinir ber M að sanna að tjónið verði rakið til saknæmrar háttsemi X eða einhvers þess starfsmanns eða starfsmanna sem voru undir boðvaldi X. Nefndin telur, með vísan til þess sem að framan greinir um atvik máls og aðstæður á slysstað í málatilbúnaði aðila, að M hafi ekki tekist sú sönnun. Nefndin telur í fyrsta lagi að leggja verði til grundvallar að í gildi hafi verið samningur um afnot á umræddri fasteign, þar sem slysið varð, og að Menningarfélag Tjarnarbíó hafi verið umráðamaður fasteignarinnar. Fær það enn frekari stoð í upphaflegu kröfubréfi M, dags. 25. janúar 2025, þar sem byggt er á bótaábyrgð Menningarfélagsins. Þá telur nefndin að leggja verði til grundvallar að X hafi verið ókunnugt um uppsetningu sviðsins. Telur nefndin að þegar af þeirri ástæðu geti X ekki borið skaðabótaábyrgð á slysinu.

Þess utan telur nefndin rétt að árétta að fyrirbyggjandi gögn sýna ekki fram á að aðstæður á slysstað hafi verið þess eðlis að sérstök hættu stafaði af. Þannig verður ekki séð af þeim gögnum sem liggja fyrir í málinu að umrætt svið í skála hafi náð út á það svæði sem merkt er sem flóttaleið á samþykktum teikningum fyrir viðkomandi húsnæði. Því virðist ekki hafa verið erfiðleikum bundið að ganga um eða yfirgefa húsnæðið eftir merktum flóttaleiðum án þess að eiga það á hættu að rekast í sviðið. Þá byggir V m.a. á því að á umræddri sýningu hafi salurinn verið hálfsetinn. M hefur ekki lagt fram gögn sem hnekkja þeirri fullyrðingu. Þessu til viðbótar telur nefndin að gögn málsins sanni ekki að lýsing eða litur á gólfefnum eða sviðinu, hafi skapað aukna slysaþættu fyrir þá sem sóttu sýningar hjá X, né að óheimilt hafi verið að setja umrætt svið upp.

Með vísan til alls framanritaðs telur nefndin að af fyrirbyggjandi gögnum verði ekki dregin sú ályktun að tjón M verði rakin til saknæmrar háttsemi eða athafnaleysis sem geti bakað X skaðabótaábyrgð. Því beri að hafna kröfum M í málinu. Er það til samræmis við niðurstöðu nefndarinnar í máli nr. 103/2025 þar sem reyndi á skaðabótaábyrgð annars aðila vegna sama atviks.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 7. október 2025.

rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Jóhann Tómas Sigurðsson

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 242/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Kaskótrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækis (A)

Gildissvið vátryggingar. Sönnun tjónsatviks.

Gögn.

1. Málskot móttakið 1. júlí 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags 1. ágúst 2025 ásamt fylgiskjali.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 18. ágúst 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V dags. 19. ágúst 2025 ásamt fylgiskjali.

Málsatvik.

Samkvæmt málskoti og fyrirbyggjandi tjónstilkynningu M til V varð, hinn 28. júní 2024, tjón á bifreiðinni A, sem er í eigu M. Í tjónstilkynningu er atvikum lýst svo að einhver svartur fólksbíll hafi verið fastur úti í kanti á þjóðvegi og manneskja hafi staðið við bílinn, sem hafi verið nokkrum metrum fyrir utan veginn. Þegar M hafi ekið fram hjá hafi smásteinadrífa komið yfir A, brotið framrúðu hennar og skilið eftir grjótkastför á vélarhlíf, frambretti og hliðarhurð. Þá kemur fram að M sé ekki viss um hvaðan þetta grjót hafi komið en vindasamt hafi verið á svæðinu. Í málskoti segir að þegar hinni óþekkту bifreið var ekið af stað hafi steinar eða grjót skotist undan dekki hennar og á A. Krefst M bóta úr kaskótryggingu A vegna tjónsins.

Í bréfi V til nefndarinnar er vísað til þess að í skilmálum kaskótryggingarinnar segi að tjón af völdum foks lausra jarðefna, s.s. sands, ösku, malar eða vikurs, bætist ekki. Með hliðsjón af lýsingu M í tjónstilkynningu, þar sem m.a. hafi komið fram að M væri ekki viss hvaðan grjótið hafi komið, hafi V því hafnað bótaskyldu með vísan til þess. Í kjölfarið hafi M haft samband við V og beðið um endurskoðun höfnunarinnar þar sem misskilningur hefði orðið en atvik hafi í raun verið þau að steinar eða grjót hafi skotist undan dekki óþekkту bifreiðarinnar á A. Hafi V þá óskað eftir tjónamati og myndum af A. Hinn 3. júlí 2024 hafi V borist tjónamat frá verkstæðinu X, þar sem fram komi að A sé skemmd á framenda og báðum hliðum eftir steinkast. Eftir skoðun á fyrirbyggjandi gögnum hafi V metið það sem svo að útilokað sé að skemmdir á A megi rekja til eins tiltekins atviks og sé um hefðbundnar lakkskemmdir að ræða. Samkvæmt skilmálum kaskótryggingarinnar séu ekki greiddar bætur vegna skemmda eða slits a ökutæki vegna eðlilegrar notkunar, en þar undir falli eðlilegt slit á lakki vegna hefðbundins steinkasts af vegi. Er bótaskyldu úr kaskótryggingu A því hafnað, en tekið fram að V hafi bætt tjón á framrúðu A, en aðrir skilmálar eigi við um rúðutryggingu.

Í viðbótarathugasemdum M er því alfarið mótmælt að um hefðbundnar lakkskemmdir sé að ræða af fyrirbyggjandi ljósmyndum megi ráða að skemmdir séu aðeins framan á A og á hægri hlið hennar, en ekki á henni allri eins og V haldi fram. Raunar sé það aðallega framendi hennar sem sé skemmdur eftir steinadrífuna. Þá liggur fyrir að framrúða A hafi brotnað á fjórtán stöðum við atvikið. Hefði það ekki gerst hefði ekki komið til umrædds tjónsatviks.

Í viðbótarathugasemdum V segir m.a. að engin gögn liggi fyrir er sýni fram á að framrúðan hafi brotnað á fjórtán stöðum. Er þá áréttað að aðrir skilmálar gildi um framrúðutryggingu, og sé sambærilegt undanþágúakvæði um að skemmdir eða slit vegna eðlilegrar notkunar séu ekki bættar ekki að finna í skilmálum rúðutryggingar.

Álit.

Samkvæmt almennum sönnunarreglum hvílir það á M að sýna fram á tjón sitt og umfang þess og að atvik að baki tjóninu leiði til bótaskyldu V samkvæmt viðeigandi skilmálum. Telja verður að atvik það sem M lýsir í málskoti, þ.e. að grjót hafi stafað frá óþekktri bifreið er hún tók af stað og valdið tjóni á M, sé skyndilegt og óvænt utanaðkomandi atvik í skilningi skilmálanna en slík atvik, að því gefnu að undanþágur eigi ekki við, eru bótskyld. Engin frekari gögn liggja fyrir um umrætt atvik og í tjónstilkynningu er því, eins og áður segir, lýst með talsvert öðrum hætti. Þrátt fyrir að af tjónstilkynningu megi ráða að M hafi ekki verið einn í bifreið sinni, enda segir þar „þegar við keyrum fram hjá“, liggja engar frekari upplýsingar um það hver hafi verið með honum í A eða vitnisburður þess eða þeirra aðila. Þá virðist sem A sé af bifreiðategund sem alla jafna er búin myndbandsupptökukerfi, en engar upplýsingar liggja fyrir varðandi það hvort myndband af atvikum er til staðar. Þá virðast ekki

til staðar frekari upplýsingar um hina óþekktu bifreið, aðrar en að hún hafi verið svört, og liggur ekkert fyrir um það hvort M hafi gert tilraun til að ná tali af ökumanni hennar. M heldur því fram að framrúða A hafi brotnað á fjórtán stöðum, en hafi sú verið raunin gæti það vissulega stutt við aðrar röksemdir hans. Hins vegar liggur ekkert fyrir um það hvers eðlis tjón á framrúðu hans var, og verður því að telja ósannað að fjórtán brot hafi verið í henni. Samkvæmt fyrirbyggjandi tjónamati virðist það þá einnig að nokkru leyti taka til vinstri og hægri afturhurða og afturhluta bifreiðarinnar. Virðist því sem grjótkastskemmdir á bifreiðinni séu nokkuð víðfeðmari en svo að þær taki aðeins til framenda og hægri hliðar hennar.

Af öllu framangreindu er það niðurstaða nefndarinnar að ósannað sé að tjón á A sé að rekja til tjónsatviks þess sem M lýsir í málskoti og að, eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni, líkur séu fremur til þess að það megi rekja til slits vegna steinkasts, en slíkt tjón er undanskilið bótaskyldu. Er samkvæmt öllu framangreindu óhjákvæmilegt að hafna kröfu M.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr kaskótryggingu A hjá V.

Reykjavík, 9. september 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 243/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Húseigendatrygging.

Gildissvið váttryggingar. Undanþáguákvæði skilmála.

Gögn.

1. Málskot móttakið 2. júlí 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 8. júlí 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 14. júlí 2025, ásamt fylgiskjali.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 15. ágúst 2025.

Málsatvik.

Ágreiningur þessa máls snýr að því hvort og þá í hvaða mæli M kunni að eiga rétt á frekari bótum úr tryggingum hjá V, vegna munatjón af völdum vatns sem varð á fasteign og innbúi hans. Tjónið var tilkynnt til V 26. júlí 2024. Í fyrirbyggjandi skoðunarskýrslu, dags. 30. júlí 2024, kemur m.a. fram að vatn hafi flætt upp úr handlaug á baði og einnig upp úr gólfniðurfalli og vaski í þvottahúsi hússins. Í skýrslunni var ástæða þessa talin vera sú að frárennslið frá handlauginni, niðurfallinu og vaskinum hafi verið tengt við drenkerfi hússins þar sem þakniðurfall sé einnig tengt. Hafi sú lögn stíflast með fyrr greinum afleiðingum. Þá kemur einnig fram að vaskur í eldhúsi sé líka tengdur við þessa lögn en ekkert hafi komið upp úr honum þar sem stíflan hafi verið framan við hann. Hafi vatn náð að flæða yfir öll gólf hússins.

Telur M sig eiga rétt á að fá tjón sitt bætt úr tryggingum þeim sem hann er með hjá V. Hvað röksemdafærslu M varðar þá er hún almennt orðuð og því frekar erfitt fyrir nefndina að átta sig á hvaða megin rök liggja til grundvallar kröfunni. Í málskoti tekur M þó fram að V hafi hafnað að bæta tjónið þar sem vatnið sem olli því hafi komið utan frá.

Í athugasemdum V, dags. 8. júní 2025, eru færð rök fyrir því að M eigi hvorki rétt á bótum úr vatnstjónslið húseigendatryggingar né úr innbústryggingarlið heimilisverndar, en M var með umræddar tryggingar hjá V. Máli sínu til frekari stuðnings vísar V til þess að í gögnum málsins komi fram að stífla hafi myndast í frárennislögnum húseignarinnar sem liggja utan við útveggi hennar og af þeim sökum hafi vatn flætt upp um niðurfalls og vask í þvottahúsi og handlaug í baðherbergi hennar. Telur V því með vísan í 1. og 2. gr. í skilmálum fyrir húseigendatryggingu og 2. gr. skilmála fyrir vatnstjónstryggingu heimiliverndar að M eigi ekki rétt á bótum úr þeim tryggingunum. Þá telur V einnig að M hafi ekki sýnt fram á að skilyrði þess að bæta tjónið úr skýfalls- og asahlákutryggingu, sbr. 4. gr. skilmála fyrir húseigendatryggingu, séu uppfyllt. Hins vegar féllst V á að M eigi rétt á að fá innbústjón sitt bætt úr innbúskaskó heimilisverndar. Því greiddi V hámarksbætur úr þeirri tryggingu, samtals 769.000 krónur. Telur V því að M eigi hvorki rétt á bótum úr húseigendatryggingu né frekari bótum úr heimilisvernd vegna vatnstjónsins. Þá hafnar V því sem ósönnuðu að M hafi fengið ófullnægjandi eða misvísandi raðgjöf við tryggingartöku.

Í málskoti tekur M m.a. fram að hann telji rökstuðning V ómálefnalegan. Í því sambandi bendir M á að V neiti að bæta tjónið að fullu með vísan til legu umræddar lagnar, utan sökkuls, þrátt fyrir að það hefði væntanlega engu breitt vaðandi fjárhæð iðgjalds fyrir viðkomandi tryggingu hvort sú var raunin eða ekki. Þá hafi V ekki athugað legu lagnar þegar M tók trygginguna. Þessu til viðbótar tekur M fram að þann dag sem tjónið varð hafi óvenjulegur regnskúr verið á svæðinu.

Í viðbótarathugasemdum M, dags. 14. júlí 2025, eru færð frekari rök fyrir bótarrétti og athugasemdir gerðar við röksemdafærslu V.

Í viðbótatathugasemdum V, dags. 15. ágúst 2025, er sérstaklega vísað í b-lið 5. gr. í skilmálum fyrir húseigendatryggingu þar sem fram komi að úr skýfalls- og asahlákutryggingu sé ekki bætt tjón vegna utanaðkomandi vatns s.s. grunnvatns, vatns frá svölum, úrkomu, flóða eða vatns frá þakrennum eða frárennislisleiðslum þeirra.

Álit.

Aðila greinir á um hvort hið umdeilda munatjón M eigi að fást bætt á grundvelli þeirra trygginga sem voru í gildi hjá V. Í a-lið 1. gr. í skilmálum fyrir húseigendatryggingu segir eftirfarandi um vatnstjónstryggingu: „Tryggingin bætir skemmdir á tryggðri húseign af völdum: a. vökva, sem á upptök sín innan veggja hússins, og stafar eingöngu af ófyrirsjáanlegum, skyndilegum og óvæntum leka úr vatnsleiðslum, hitakerfi eða frárennislislögnum þess. Tryggingin greiðir kostnað við uppbrot og rask sem óhjákvæmilega fylgir því að stöðva leka, svo og frágang að nýju vegna slíkra aðgerða, þannig að húseignin sé í sama en ekki verra ástandi en hún var fyrir tjónið.“ Þá segir eftirfarandi í a-lið 2. gr. sömu skilmála: „Tryggingin bætir ekki: a. tjón vegna vatns sem þrýstist upp úr skólþ- eða frárennislisleiðslum eða ef skólþleiðslur geta skyndilega ekki flutt allt það vatn sem berst en þó með þeirri undantekningu að slíkt er bótaskyld ef leiðsla stíflast eða springur innanhúss.“ Sambærilegt ákvæði er að finna í 2. gr. skilmála fyrir vatnstjónstryggingu heimilisverndar.

Nefndin telur að gögn málsins bendi til þess að tjón það sem um er deilt í málinu megi rekja til þess að stífla hafi myndast í frárennislislögnum húseignarinnar sem liggi utan við útveggi hennar og af þeim sökum hafi vatn flætt upp um niðurfall og vask í þvottahúsi og handlaug á baðherbergi. Þegar horft er til þessa og þeirra skilmála sem að framan eru raktir telur nefndin að ekki séu uppfyllt skilyrði þess að M eigi rétt á frekari bótum frá V en þegar hafa verið greiddar. Þessu til viðbótar telur nefndin að M hafi hvorki tekist að sýna fram á að til staðar sé bótaréttur úr skýfalls- og asahlákutryggingu né að V hafi veitt honum ófullnægjandi eða misvísandi ráðgjöf við tryggingartöku.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á frekari bótum úr tryggingum þeim sem hann er með hjá V en þegar hafa verið greiddar.

Reykjavík, 2. september 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 244/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nöfn varnaraðila (V): (V1) og (V2)

Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B)

Sakarskipting.

Gögn.

1. Málskot móttakið 8. júlí 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V1 dags. 14. júlí 2025 ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 21. júlí 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V1 dags. 22. júlí 2025.
5. Bréf V2 dags. 2. september 2025 ásamt fylgiskjölum.
6. Viðbótarathugasemdir M dags. 5. september 2025.

Málsatvik.

Samkvæmt sameiginlegri tjónstilkynningu ökumanna varð hinn 18. maí 2024 árekstur milli bifreiðarinnar A, sem er í eigu M, og bifhjólsins B, við Ármúla í Reykjavík. Á bakhlið tjónstilkynningar lýsir M atvikum svo að hann hafi verið að beygja til vinstri við Ármúla 15 og hafi verið með stefnuljós á. Þegar hann hafi verið að beygja hafi hann heyrt drunur í mótorhjóli, sem hann hafi ekki séð áður en hann beygði. Ökumaður hjólsins, þ.e. B, hafi beðist afsökunar og sagst vera pirraður þar eð hann hafi verið á eftir hægfara bifreið. Ökumaður B lýsti atvikum svo, í tjónstilkynningu til V2, að A hefði gefið stefnuljós til hægri, beygt smá til hægri og svo tekið snarpa vinstri beygju með þeim afleiðingum að B hafnaði á A.

Ágreiningur um sakarskiptingu var lagður fyrir Tjónanefnd váttryggingafélaganna sem komst að þeirri niðurstöðu að ökumaður A bæri 1/3 hluta sakar fyrir að gæta ekki með fullnægjandi hætti að umferð fyrir aftan sig áður en beygt var til vinstri og að ökumaður B bæri 2/3 hluta sakar vegna ógætilegs framúraksturs.

M fellir sig ekki við þau málalok og fer í málskoti fram á að sök verði að fullu lögð á ökumann B. Er í málskoti byggt á því að M hafi gætt þeirrar varkárni sem ætlast mætti til og að áreksturinn verði að fullu rakinn til ógætilegs aksturslags ökumanns B. Hafi M, áður en hann tók ákvörðun um að beygja til vinstri, gefið gaum að umferð sem á eftir kom en þar hafi engin hætta verið sjáanleg. Þá hafi því ekki verið hnekkt að M hafi gefið stefnúmerki til marks um fyrirhugaða akstursstefnu. Verði því ekki á því byggt að hann hafi brotið gegn háttætnisreglum umferðarlaga. Hann hafi þá ekki haft tök á að afstýra árekstrinum þar sem B hafi verið ekið óvarlega og svo hratt að M hafi ekki getað greint það í baksýnispeglum, en um mjög lágt hjól sé að ræða. Sé umræddan árekstur að fullu að rekja til þess að ökumaður B hafi ekki gætt að háttætnisreglum við framúrakstur.

Í bréfi V1, sem á tjónsdegi var váttryggjandi M, til nefndarinnar kemur m.a. fram að á vettvangi hafi verið hálfbrotin miðlína og að óheimilt sé að aka yfir slíka miðlínu nema fyllst varúðar sé gætt. Sú regla leysi þó ekki þann sem beygir á vegamótum undan sinni ábyrgð. Staðhæfing M um að hann hafi gefið stefnúmerki til vinstri áður en hann beygði sé þá ekki studd neinum gögnum og sé því um einhliða frásögn hans að ræða. Jafnvel þó stefnúmerkjagjöf teldist sönnuð hafi það ekki áhrif á sakarskiptingu enda leysi slík merkjagjöf M ekki undan varúðarskyldu við vinstri beygju. Sú venja hafi þá skapast að þegar hálfbrotin lína er á vettvangi sé 1/3 hluti sakar lagður á þann ökumann sem beygir til vinstri en 2/3 hlutar á þann ökumann sem er við framúrakstur. Er afstaða V1 því sú að rétt sé að M beri 1/3 hluta sakar á árekstri aðila, en ökumaður B 2/3 hluta.

Í viðbótarathugasemdum M er lýst þeirri afstöðu að ökumaður B hafi brotið gegn varúðar- og tillitsskyldu ökumanna, sbr. 4. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 svo og 2. mgr. 18. gr. laganna um skyldu ökumanna til að gæta þess að halda nægilegu bili milli bifreiða. Fyrstu viðbrögð V1 hafi þá verið þau að M hefði verið í fullum rétti. Er þá vísað til þess að talsverðar breytingar hafi verið gerðar á umferðarlögum og sé ekki stætt á því að vísa til venju um sakarskiptingu sem mótast hafi í gildistíð eldri laga. Auk þess hafi M ekki verið að beygja á vegamótum. Er þá áréttað að M hafi gætt fullrar aðgátar við aksturinn og gefið stefnúmerki.

Í bréfi V2 til nefndarinnar kemur fram að ósannað sé að M hafi gefið stefnuljós til marks um vinstri beygju, en samkvæmt ökumanni B hafi M gefið stefnuljós til hægri, sveigt A til hægri og svo skyndilega beygt til vinstri. Bifreiðastæði séu beggja vegna akbrautarinnar. Hafi framúrakstur þá ekki verið óheimill enda hafi verið hálfbrotin miðlína á vettvangi. Hafi M þá borið að gæta að áskilnaði 19. gr. umferðarlaga en ljóst sé að hvorugur ökumanna hafi gætt að sér sem skyldi í aðdraganda áreksturs. Telji V2 því rétt að M beri 1/3 hluta sakar á umræddum árekstri.

Í viðbótarathugasemdum M er áréttuð sú afstaða að ákvæði 19. gr. umferðarlaga eigi bara við á gatnamótum. Samkvæmt 23. gr. laganna hafi ökumanni B borið að gæta sérstaklega að því að unnt væri að aka fram úr án hættu fyrir aðra umferð og hafi framúrakstur í raun verið óheimill við þær aðstæður sem hafi verið á vettvangi, enda hafi M gefið merki um að hann hygðist beygja til vinstri. Eru málsástæður og kröfur M þá ítrekaðar.

Álit.

Óumdeilt er að B var ekið fram úr A í aðdraganda áreksturs. Jafnframt er óumdeilt að á vettvangi hafi verið hálfbrotin miðlína en varhugavert er að aka yfir slíka línu og óheimilt nema með fyllstu varúð, sbr. 36. gr. reglugerðar um umferðarmerki og notkun þeirra nr. 250/2024. Framúrakstur var því ekki beinlínis óheimill en auknar varúðarskyldur áttu við. Verður að telja að ökumaður B hafi umrætt sinn ekki gætt nægilega að umræddum áskilnaði og ber hann því meginsök á árekstri aðila.

Hvað ökumann A varðar þá ók hann bifreiðinni til vinstri inn á bifreiðastæði og af afstöðumynd á sameiginlegri framhlið tjónstilkynningar má ráða að bifreiðastæðið sé aðskilið frá akbraut um Ármúla, og samræmist það aðstæðum við Ármúla 15. Vegur er skilgreindur í 41. tl. 3. gr. umferðarlaga sem „vegur, gata, götuslóði, stígur, húsasund, brú, torg, bifreiðastæði eða þess háttar, sem notað er til almennrar umferðar“. Í 38. tl. sama ákvæðis eru vegamót skilgreind sem „þar sem vegir mætast eða skerast eða vegur greinist.“ Virðist því að M hafi verið að beygja á vegamótum í framangreindum skilningi. Í 1. mgr. 19. gr. umferðarlaga segir að ætli ökumaður að beygja á vegamótum skuli ganga úr skugga um að það sé unnt án hættu eða óþarfa óþæginda fyrir aðra. Skal m.a. sérstaklega gefa gaum að umferð sem á móti og eftir kemur og gefa stefnumerki til samræmis við fyrirhugaða akstursstefnu. Af gögnum málsins verður að telja að M hafi ekki gætt nægilega að þessum áskilnaði umrætt sinn og að því beri hann einnig nokkra sök á árekstrinum.

Hvað varðar stefnumerkjagjöf sérstaklega verður þá að líta til þess að ökumaður B heldur því fram að M hafi gefið stefnuljós til hægri, beygt aðeins til hægri og svo tekið snarpa vinstri beygju. Í ljósi þess verður að telja að framburður M um stefnumerkjagjöf sína sé ósannaður og þar með einnig fullyrðing hans um að ökumaður B hafi brotið gegn b.-lið 2. mgr. 23. gr. umferðarlaga. Er þá ekki sýnt fram á meintan hraðakstur ökumanns B og ekki verður séð hvernig vísan M til 2. mgr. 18. gr. umferðarlaga verður heimfærð til atvika í þessu máli.

Samkvæmt öllu framangreindu, sbr. og 5. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatryggingar, verður sök skipt þannig að A ber 1/3 hluta sakar en B 2/3 hluta.

Niðurstaða.

Ökumaður A ber 1/3 hluta sakar á umræddum árekstri og ökumaður B 2/3 hluta.

Reykjavík, 22. september 2025.

rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 246/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila : (V1) og (V2)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B)

Sakarskipting. Árekstur.

Gögn.

1. Málskot móttakið 2. júlí 2025, ásamt fylgiskjöllum.
2. Athugasemdir V2, dags. 9. júlí 2025, ásamt fylgiskjöllum.
3. Athugasemdir V1, dags. 24. október 2025.

Málsatvik.

Árekstur varð milli bifreiðarinnar A, sem M ók, og bifreiðarinnar B hinn 29. ágúst 2024 á Háaleitisbraut. Nánar tiltekið varð árekstur nálægt þeim stað þar sem vinstri akreinin endar og hægri akreinin ein heldur áfram suður Háaleitisbraut. Fyrirtækið Aðstoð & öryggi tók framburðarskýrslur af öikumönnum sem voru ósammála um málsatvik. Framburður M er á þá leið að hann hafi ekið suður Háaleitisbraut á hægri akrein. Það hafi verið strætisvagn á vinstri akrein og ætlaði M að hleypa honum inn á hægri akreinina. M stöðvaði og við það ók B aftan á A. Framburður ökumanns B er á þá leið að hann hafi ekið suður Háaleitisbraut á hægri akrein. Hann vissi ekki hvort A hafi verið beint fyrir aftan hann eða á vinstri akrein. Sá hann strætisvagn á vinstri akrein og fannst eins og hann væri með hazardljósinn á. Svo hafi A komið á ofsahraða á vinstri akrein, skipt yfir á hægri akrein, hemlað snögglega. Við það hafi B ekið aftan á A. Ágreiningur um sakarskiptingu var lagður fyrir tjónanefnd vátryggingafélaganna sem komst að þeirri niðurstöðu að M, sem ökumaður A, bæri alla sök á árekstrinum þar sem sannað þótti, sérstaklega með tilliti til ákomna, að hann hefði skipt um akrein í veg fyrir B. M er ósáttur við að bera alla sök á umræddum árekstri og telur ökumann B bera sökina. Hafi ökumanni B borið að hægja á sér áður en M fór af vinstri akrein yfir á hægri akrein. Það hafi verið nauðsynlegt fyrir M að skipta yfir á hægri akrein enda hafi vinstri akrein sameinast í þá hægri. Vísar M til þess að ökumaður B hafi ekki gætt að því að nægt bil væri á milli bifreiðanna, sbr. 2. mgr. 18. gr. umferðarlaga og hafi honum jafnframt borið að veita A svigrúm til að komast inn á hægri akrein, sbr. 3. mgr. 20. gr. sömu laga. Þá eigi samkvæmt 1. mgr. 36. gr. laganna að miða ökuhraða við aðstæður með sérstöku tilliti til öryggis annarra.

V1, sem er vátryggingafélag A, tekur undir þau sjónarmið sem fram komi í málskoti M þess efnis að atvik slyssins hafi verið með þeim hætti að ökumaður B beri meginábyrgð á árekstrinum. Vísar V1 til þess að samkvæmt gögnum málsins virðist M hafa verið að ljúka akreinaskiptum þegar ökumaður B ók aftan á hann, án þess að sýna nægilega aðgæslu eða draga úr hraða í samræmi við 20. gr. umferðarlaga. Telur V1 því að leggja beri alla sök á ökumann B.

V2, sem er vátryggingafélag B, byggir á því að M beri alla sök á umræddum árekstri. Hann hafi brotið gegn 20. gr. umferðarlaga nr. 77/2019, sér í lagi 2. og 3. mgr. Í 4. mgr. 20. gr. felist ekki heimild fyrir ökumann á akreininni sem rennur saman við hina til að skipta um akrein í veg fyrir aðra umferð án aðgæslu. V2 hafnar því að 36. gr. eða 2. mgr. 18. gr. umferðarlaga eigi við í málinu. Að mati V2 er ósannað að ökuhraði beggja ökumanna hafi verið umfram leyfilegan hámarkshraða. Áreksturinn verði rakinn til þess að M skipti um akrein í veg fyrir B. Gat því ökumaður B ekki brugðist við með því að hemla til að koma í veg fyrir áreksturinn þar sem M upptók hemlunarvegalegd B með akreinaskiptum sínum. Vísar V2 til úrskurða nefndarinnar í málum nr. 127/2018, 109/2019 og 195/2023 máli sínu til stuðnings.

Álit.

Samkvæmt 2. mgr. 20. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 skal ökumaður, áður en hann ekur af stað frá vegarbrún, skiptir um akrein eða ekur á annan hátt til hliðar, ganga úr skugga um að það sé unnt án hættu eða óþarfa óþæginda fyrir aðra. Sama gildir ef ökumaður ætlar að nema staðar eða draga snögglega úr hraða ökutækisins. Þegar virtar eru ákomur á bifreiðunum, sem eru á vinstra framhorni B og hægri afturhorni A, verður að leggja til grundvallar, líkt og tjónanefnd gerði, að A hafi nýlokið eða verið að ljúka akreinaskiptum inn á hægri akrein þegar áreksturinn varð. Þannig verður talið að M hafi

með akreinaskiptunum tekið upp hemlunarvegalengd B og ekki gengið nægilega úr skugga um að akreinaskiptin væru í samræmi við 2. mgr. 20. gr. umferðarlaga. Ósannað er að ökumaður B hafi ekið of hratt miðað við aðstæður umrætt sinn, sbr. 36. gr., eða að hann hafi brotið gegn 3. mgr. 20. gr. umferðarlaga þannig að hann verði talinn bera hluta sakar á umræddum árekstri.

Niðurstaða.

Ökumaður A ber alla sök á umræddum árekstri.

Reykjavík, 18. nóvember 2025
rafræn undirritun

Sóley Ragnarsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 247/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Starfsábyrgðartrygging fasteignasala.

Nafn vátryggingartaka (X)

Skaðabótaábyrgð. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 7. júlí 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 21. október 2025, ásamt fylgiskjali.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 21. október 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að í ágúst 2021 hafi A sem var starfmaður X verðmetið fasteign sem var í eigu M og þáverandi maka hennar sem var skráður eigandi fasteignarinnar. Hafi matsverð verið kr. 28.900.000. Hafi það verðmat verið lagt til grundvallar við fjárskipti milli M og þáverandi maka hennar. Hafi makinn haldið fasteigninni en hlutur M verið kr. 14.500.000, þ.e. helmingur af metnu markaðsviði eignarinnar. Í málskoti kemur síðan fram að fasteignin hafi í desember árið 2023, þ.e. tveimur árum og fjórum mánuðum síðar, verið seld á kr. 81.000.000. Er á því byggt að þetta sýni að upphaflegt mat A hafi falið í sér saknæmt vanmat á verðmæti fasteignarinnar, nokkuð sem hafi leitt til þess að hlutur M við fjárskiptin hafi orðið mun lægri en hann átti að vera. Einnig er á því byggt að A hafi verið vinur þáverandi maka M. Eru í málskoti færð frekari rök fyrir því að með réttu hefði upphaflega verðmætið átt að vera kr. 33.482.060 hærra en raunin varð. M hafi átt rétt á helmingi þeirra fjárhæðar, þ.e. kr. 16.741.030 til viðbótar við þær kr. 14.500.000 sem komu í hlut hennar við skiptin. Er þess krafist að nefndin viðurkenni bótarétt M vegna þessa skaðabótaskylda tjóns.

Í athugasemdum frá V, dags. 21. október 2025, er skaðabótakröfu M hafnað. Færir V m.a. þau rök því til stuðnings að samkvæmt upplýsingum frá vátryggingartaka megi skýra mismun á verðmatinu 2021 og söluverðinu 2023 að stórum hluta af almennum hækkunum á markaði miðað við þróun fasteignaverðs, en ljóst sé að vísitala íbúðaverðs hafi hækkað talsvert á tímabilinu. Það sem eftir stendur telji vátryggingartaki að megi auðveldlega útskýra með hliðsjón af stórfelldum úrbótum sem gerðar hafi verið á eigninni frá þeim tíma sem verðmat A var unnið og þar til eignin er seld. Einnig bendi vátryggingartaki á að verð sem fæst á markaði geti verið breytilegt, það geti ýmist verið hærra eða lægra en verðmöt, enda margt sem geti haft áhrif í viðskiptum af þessum toga. Þar að auki liggi fyrir að þrátt fyrir að mat A hafi verið vel ígrundað hafi það verið óformlegt og aðeins veitt munnlega.

Í viðbótarathugasemdum M, dags. 21. október 2025, eru færð frekari rök fyrir málatilbúnaði M og gegn þeim rökum sem er að finna í framangreindum athugasemdum V. Þá telur M sig m.a. hafa sýnt fram á að skilyrði 27. gr. laga nr. 70/2015 um sölu fasteigna og skipa og almennu sakarreglunnar séu uppfyllt þar sem A hafi verulega undirverðmetið fasteignina árið 2021 nokkuð sem hann hefði átt að gera sér grein fyrir. Þá vísar M til þess að ströng sakarábyrgð hvíli á fasteignasölum.

Álit.

Ágreiningur er um hvort fasteignasaliinn A hafi með saknæmum hætti vanrækt skyldur sínar við verðmat á fasteigninni að [...] og hvort M eigi vegna þessa rétt til bóta úr starfsábyrgðartryggingu hans samkvæmt 27. gr. laga nr. 70/2015 um sölu fasteigna og skipa. Samkvæmt því ákvæði ber fasteignasali ábyrgð á tjóni sem hann eða starfsmenn hans valda af ásetningi eða gáleysi. Um sakarmat og sönnun gilda almennar reglur skaðabótaréttar. Það leiðir til þess að sú meginregla skaðabótaréttar gildir að sá sem telur sig hafa orðið fyrir tjóni sem tiltekinn aðili beri skaðabótaábyrgð á þarf að sanna tjón sitt og að önnur skilyrði viðkomandi bótareglu séu uppfyllt. Það er því M að sanna að skilyrði framangreindrar 27. gr. eða almennu sakarreglunnar séu uppfyllt.

Að mati nefndarinnar liggja ekki fyrir í málinu nein þau gögn, önnur en þau sem stafa frá M eða lögmanni hennar, sem gætu með fullnægjandi hætti undirbyggt þá málsástæðu M að A hafi við upphaflegt verðmat sýnt af sér saknæma háttsemi. M hefur t.d. ekki lagt fram nein gögn frá óháðum sérfræðingum um verðmat fasteigna, sem gætu leitt til annarrar niðurstöðu. Nefndin hefur því komist að þeirri niðurstöðu að M hafi ekki tekist að sanna að hún hafi orðið fyrir tjóni sem rakið verði til saknæmrar háttsemi af hálfu A sem leiði til skaðabótaábyrgðar X.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr starfsábyrgðartryggingu fasteignasölunnar X hjá V.

Reykjavík, 18. nóvember 2025.

rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 249/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.****Vátryggingartaki (X)****Skaðabótaábyrgð. Sönnun.****Gögn.**

1. Málskot móttengið 8. júlí 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 25. ágúst 2025, ásamt fylgiskjali.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 28. ágúst 2025.

Málsatvik.

Í málskoti M kemur fram að hann hafi á tímabilinu frá 20. – 24. maí 2025 verið á ferðalagi og er hann kom heimt seint þann 24. maí sá hann á öryggiskerfi að rafmagn hafði farið af húsinu kl. 9:04 að morgni 22. maí. Vatn hafði lekið á eldhúsgólfíð og er ísskápurninn var opnaður mætti honum vond lykt af skemmdum mat. Hvorki ísskápur né frystir virkuðu og var allur matur ónýtur. Ísskápurninn hafi síðar byrjar að virka aftur en enn sé vond lykt úr honum. Metur M tjón sitt vegna matvæla vera um 150 – 160 þúsund og virði ísskápsins sé um 170 þúsund krónur. Við heimkomuna fann M miða frá X í póstkassanum þar sem fram kemur að rafmagn yrði tekið af vegna spennubreytinga á húsi og óskað var eftir að húseigendur yrðu heima til að hleypa X í rafmagnstöflu og tengingar í húsinu. Eiginkona M skoðaði póstkassann 20. maí, áður en þau fóru að heiman og var þá ekkert í póstkassanum. Vegna tjónsins hefur M gert kröfu um bætur úr ábyrgðartryggingu veitufyrirtækisins X hjá V. Af hálfu V hefur bótaskyldu verið hafnað. Telur M það hafa verið vítavert gáleysi af hálfu X að láta hann ekki vita með góðum fyrirvara hvað til stæði að gera. Engin símtöl eða smáskilaboð hafi borist M á því tímabili sem X kveðst hafa sent slík skilaboð enda hafði X sent skilaboðin og hringt í símanúmer sem er M óviðkomandi. X hafi hæglega getað látið M vita hvað til stæði að gera með góðum fyrirvara t.d. með því að senda honum skilaboð á island.is. Telur M ljóst að X hafi valdið honum skaða af gáleysi þar sem enginn var heima þegar rafmagn var tekið af húsinu.

V hafnar bótaskyldu og bendir á að X hafi verið að skipta um spennukerfi í hverfinu. Íbúar hafi ítrekað fengið upplýsingar um verkefnið og framgang þess. X hafi sent M smáskilaboð í það símanúmer sem skráð var hjá þeim. Eins hafi verið reynt að hringja í það númer. Sama númer sé skráð á ja.is. Einnig var leitað að númeri á 1819.is þar sem finna má tvö símanúmer í eigu M. Reynt var að hringja í þau númer en enginn svaraði. Það liggi því fyrir að M var með þrjú símanúmer skráð í opinberum skrá en ekkert þeirra virkt. Ennfremur hafi starfsmaður X haft samband við leigjanda M sem skráður sé á þinglýstum leigusamningi í eigninni. Einsýnt sé því að X hafi gert það sem það gat til að upplýsa M um framkvæmdina. Rafvirki hafi farið í öll hús 19. maí og tilkynnt um spennubreytingu ásamt því að afhenta öllum upplýsingablað. Þar sem enginn hafi verið heima, hafi bréfið verið skilið eftir í póstlúgu. Að mati V sé með öllu ósannað að umræddur ísskápur hafi skemmst vegna lyktar eða að meint tjón M megi rekja til starfsmanna X enda hafi öllum ferlum og verklagi verið fylgt.

Í viðbótarathugasemdum M kemur fram að skráningar símanúmera hjá ja.is séu ekki áreiðanlegar og beri handhöfum símanúmera engin skylda til að skrá símanúmer hjá slíkum aðilum. Forðist hann að skrá númer sitt hjá slíkum aðilum. Auk þess að senda honum skilaboð í gegnum island.is hefði X getað sent honum ábyrgðarbréf, það væri örugg leið til að koma boðum til skila. Ekkert af þessu hafi verið gert.

Álit.

Ágreiningur aðila lýtur að því hvort X beri skaðabótaábyrgð á meintu tjóni sem varð á ísskáp og matvælum M sem í honum voru í maí 2025 þegar rafmagn fór af ísskápnum eftir framkvæmdir X á spennukerfi í hverfinu. Til þess að X beri skaðabótaábyrgð samkvæmt almennum reglum þarf M að sýna fram á saknæma háttsemi sem X geti borið ábyrgð á. Óumdeilt er að rafmagn fór af húsnæði M 22. maí 2025 vegna spennubreytinga sem X framkvæmdi í hverfinu. Ljóst er að M var þá fjarverandi og því ekki heima til að hleypa starfsmönnum X inn í húsið. Þegar M kom heim 24. maí kom í ljós að ísskápurninn hafði verið rafmagnslaus um tveggja daga skeið með þeim afleiðingum að matur í honum

hafði skemmst og búnaðurinn sjálfur virkaði ekki eðlilega um hríð eftir það. Af svörum X verður ekki annað ráðið en að X hafi gripið til þeirra ráðstafana sem almennt má gera kröfu um til að upplýsa íbúa um fyrirhugaðar framkvæmdir, þ.á.m. að senda smáskilaboð og hringja í skráð símanúmer, auk þess sem gengið var í hús og skrifleg tilkynning skilin eftir hjá þeim ekki voru heima. Það að M hafi ekki haft virkt símanúmer skráð eða ekki séð miðann í póstkassanum fyrir brottför sína leiðir ekki sjálfkrafa til þess að vanræksla hafi átt sér stað af hálfu X. Engin gögn liggja fyrir um að framkvæmdin sjálf hafi verið unnin með ámælisverðum hætti eða að mistök starfsmanna X hafi valdið því að bilun í ísskápnum olli því að hann fór ekki sjálfkrafa í gang aftur. Þá hefur M ekki lagt fram haldbær sönnunargögn um að tjónið á ísskápnum og matvælum hafi verið bein afleiðing af háttsemi X eða vanrækslu í tilkynningarskyldu. Með vísan til framangreinds verður ekki talið sannað að tjón á ísskáp og matvælum M verði rakið til atvika sem X ber skaðabótaábyrgð á. Ber því að hafna kröfu um bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 14. október 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 250/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Greiðslukortatrygging.

Gildissvið vátryggingar. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 8. júlí 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 17. júlí 2025 ásamt fylgiskjölum.
3. Ódags. viðbótarathugasemdir M.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi, hinn 27. febrúar 2025, misst af tengiflugi frá Toronto í Kanada til Íslands vegna seinkunar á flugi hennar frá Miami í Bandaríkjunum. Telur M sig eiga rétt á bótum en hún hafi meðal annars þurft að bera kostnað vegna gistingar og uppihalds. V hafi hafnað bótaskyldu með vísan til skilmála sinna en samkvæmt þeim séu bætur greiddar ef verkfallsaðgerðir, óhagstæð veðurskilyrði eða vélarbilun valda töfum á ferðum almenningssfarartækis og það leiðir til seinkunar á komutíma vátryggðs til ákvörðunarstaðar. Samkvæmt skriflegri staðfestingu flugfélagsins á töfunum komi fram að „uncontrollable reason“ hafi orsakað töf flugsins frá Miami. Er M hafi kallað eftir ítarlegri upplýsingum flugfélagsins hafi komið fram að fluginu væri seinkað „due to late inbound aircraft from previous flight“, þ.e. vélar frá Toronto til Miami en komu þeirrar vélar hafi seinkað vegna „airport congestion“. Ekki komi því beinlínis fram að ferðatöfin hafi orsakast af slæmum veðurskilyrðum, en M hafi verið upplýst um það á flugvælinum í Miami. V hafi enn hafnað bótaskyldu og finnst M sú úrvinnsla ekki til samræmis við kynningu á skilmálum ferðatryggingar sinnar.

Í bréfi V er vísað til þess að samkvæmt skilmálum vátryggingarinnar séu bætur greiddar ef verkfallsaðgerðir, óhagstæð veðurskilyrði eða vélarbilun valda töfum á ferðum almenningssfarartækis og það leiðir til seinkunar á komutíma vátryggðs til ákvörðunarstaðar. Um tæmandi upptalningu orsaka sé að ræða og liggi engin gögn fyrir til stuðnings þeirri staðhæfingu M að um töf vegna óhagstæðra veðurskilyrða hafi verið að ræða. Samkvæmt almennum sönnunarreglum hvíli það á tjónþola, þ.e. M, að sýna fram á atvik og aðstæður að baki tjóni sínu. Verði hún því að bera hallann af þeim vafa sem uppi sé um málsatvik.

Í viðbótarathugasemdum M kemur fram að í svari V sé ekki vikið að því hvernig afla megi skriflegrar staðfestingar frá öðrum en flugfélaginu, sem gefi óljós svör í þeim tilgangi að firra sig bótaskyldu. Á umræddum tíma hafi oft verið tafir á flugvælinum í Toronto vegna óhagstæðs veðurs, en flugvélin sem olli seinkun á flugvælinum í Miami hafi verið að koma þaðan. Þá hafi alvarlegt slys átt sér stað á flugvælinum í Toronto nokkrum dögum fyrr og hafi tvær af fimm flugbrautum enn verið lokaðar. Þyki henni fullsannað að veður hafi í öllu falli átt stóran þátt í því að orsaka ferðatöf hennar.

Álit.

Í 31. gr. vátryggingarskilmálum greiðslukortatryggingar M eru tæmandi talin þau tilvik sem geta leitt til bóta vegna ferðatafa. Er þar um að ræða verkfallsaðgerðir, óhagstæð veðurskilyrði eða vélarbilun. Einnig kemur fram í 33. gr. að tjónþola, þ.e. M, beri að framvísa skriflegri staðfestingu frá flutningsaðila þar sem orsök og tímalengd tafar komi skýrt fram. Fyrir liggja tvær staðfestingar frá viðkomandi flutningsaðila og í þeirri ítarlegri þeirra, dags. 27. maí 2025, kemur fram að töfina megi rekja til þess að töf hafi orðið á komu viðkomandi flugvélar frá Toronto og á flugvöllinn í Miami. Þá seinkun megi rekja til „airport congestion“ sem, eftir því sem nefndin kemst næst, er of mikil umferð flugvéla á flugvelli. Engin gögn liggja hins vegar fyrir um það að fluginu frá Miami hafi verið seinkað vegna veðurs, og þó M hafi leitt líkur að því að tafir af þeirri orsök geti átt sér stað í febrúar í Toronto liggur ekkert fyrir um að sú hafi verið raunin hvað þetta tiltekna flug varðar. Það hvílir á M að sýna fram á að tjón hennar megi rekja til einhverra þeirra orsaka sem skýrlega og tæmandi eru taldar upp í 31. gr. vátryggingarskilmálanna. Samkvæmt framangreindu hefur henni ekki tekist að sýna fram á það og verður því að hafna kröfu hennar.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta vegna ferðatafa úr greiðslukortatryggingu sinni, hjá V.

Reykjavík, 11. nóvember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 253/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Tegund vátryggingar: Réttaraðstoðartrygging.

Fullnaðargreiðsla á grundvelli vátryggingasamnings. Sönnun fjártjóns.

Gögn.

1. Málskot móttakið 10. júlí 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 31. júlí 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 18. ágúst 2025, ásamt fylgiskjölum.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 20. ágúst 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að A var með í gildi réttaraðstoðartryggingu sem hluta af fasteignatryggingu sinni hjá V. Lögmaðurinn M var með umboð frá A til að sækja um réttaraðstoðartryggingu A hjá V og móttaka greiðslur vegna hennar vegna dómsmáls er varðar galla í fasteign sem A seldi. V staðfesti rétt A til bóta vegna málsins með tölvupósti þann 8. febrúar 2022. Ágreiningsmál A við kaupendur fasteignarinnar fór bæði fyrir héraðsdóm og Landsrétt. Þann 14. apríl 2025 barst V beiðni frá M um greiðslu úr réttaraðstoðartryggingunni samkvæmt umboði. Starfsmaður V óskaði í kjölfarið eftir upplýsingum inn á hvaða fjárvörslureikning leggja ætti bæturnar. Í tölvupósti milli aðila 15. apríl 2025 sagði starfsmaður V orðrétt „Við bókum greiðsluna í dag inn á fjárvörslureikning ykkar og ætti greiðslan að berast ykkur á næstu dögum“. M barst engin greiðsla og hafði í kjölfarið samband við V sem upplýsti að greiðslan hefði farið inn á bankareikning A. Jafnframt sagði starfsmaður V „Biðst velvirðingar, greiðslan var greidd inn á reikning umbjóðanda þíns þann 15.04.2025“. Í málskoti sínu greinir M frá því að eftir samskipti sín við A sé ljóst að A ætli ekki að greiða M og að M sé ekki lengur lögmaður hans enda ósáttur við framferði hans. M gerir kröfu um að nefndin úrskurði að V sé skuldbundið til að greiða bætur úr réttaraðstoðartryggingu að fjárhæð kr. 1.826.400 til sín á grundvelli umboðs frá A, dags. 17. janúar 2022, þrátt fyrir að hafa greitt trygginguna inn á reikning A. Í málskoti sínu rekur M samskipti sín við V og vísar til nánar tilgreindra ákvæða í skilmála réttaraðstoðartryggingar máli sínu til stuðnings.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að ágreiningur málsins lúti fyrst og fremst að því hvort bótagreiðsla V til A teljist réttmæt og hvort M eigi rétt til þess að V leiðrétti greiðslu vátryggingabóta og greiði hana að nýju til M. Það fæli í sér að V þyrfti að tvígreiða bætur í málinu og alfarið sé óljóst hvort endurheimtur væru réttmætar eða mögulegar. Enginn ágreiningur sé um útreikning bótafjárhæðar. V telur sig hafa uppfyllt skyldur sínar til greiðslu bóta samkvæmt vátryggingarsamningi með því að greiða bæturnar til hins vátryggða sjálfs. Fullar efndir kröfunnar hafi því átt sér stað. Í inngangsákvæði fasteignatryggingar komi skýrt fram að vátryggðir séu þinglýstir eigendur vátryggðrar fasteignar eða eignarhluta. Í 13. tl. 2. gr. laga um vátryggingarsamninga segi að í skaðatryggingum sé vátryggður sá sem samkvæmt vátryggingarsamningi eigi rétt á að krefjast bóta. Í 36. gr. almennra skilmála félagsins segi að „greiðslur bóta úr vátryggingunni skuli renna til vátryggða nema um annað hafi verið samið og komi fram í vátryggingarskipteini eða skilmálum. Bætur greiðist eingöngu til umboðsmanns vátryggða gegn framvísun fullgilds umboðs.“ Í grunninn sé það því hinn vátryggði sem eigi rétt til greiðslu vátryggingabóta og sá réttur verði ekki af honum tekinn nema samkvæmt reglum kröfurettar um kröfuframsal, veðsetningu eða skuldajöfnun. Orðalag umboðsskjals verði ekki túlkað svo rúmt að í því felist framsal á rétti til vátryggingabóta og tilvist slíks umboðs útiloki ekki möguleika skuldara á því að efna kröfu sína með greiðslu til kröfuhafa í stað umboðsaðila. Þá fellst V ekki á að starfsmaður þess hafi gefið M skuldbindandi loforð um greiðslu bótafjárhæðarinnar inn á fjárvörslureikning M. Telur V að skilyrði bótaréttar innan samninga séu ekki fyrir hendi. Hvað varðar bótarétt utan samninga þá telur V að háttsemi starfsmanns hafi hvorki verið saknæm né ólögsmæt. Afleiðing þess að greiðslan barst ekki á reikning málskotsaðila sé sú að hann missti möguleika á því að skuldajafna bótagreiðslunni upp í kröfu um ógreidda þóknun skv. málskostnaðarreikningi eins og honum var heimilt skv. reglugerð nr. 1192/2005 um fjárvörslureikninga lögmannna.

Í viðbótarathugasemdum M er vísað til þess að V gerði mistök og beri að leiðrétta þau þannig að M verði ekki fyrir tjóni og hafi fyrirhöfn og kostnað af því að þurfa að höfða mál á hendur A sem alls óvíst

er að geti borgað. Þá ítrekar M fyrri rökstuðning sinn og telur að skilmálar réttaraðstoðartryggingar gangi framur almennum skilmálum.

Í viðbótarathugasemdum V er því hafnað að túlkun V á umræddu skilmálaákvæði sé röng. Í réttaraðstoðartryggingu sé að finna upptalningu kostnaðarliða sem V greiðir váttryggðum vegna ágreiningsmáls. Það feli ekki í sér að lögmaður váttryggðs geti krafist greiðslu lögmannskostnaðar frá félaginu. Það sé beinlínis rangur skilningur á ákvæðinu.

Álit.

Ágreiningur þessa máls lýtur að því hvort V hafi með greiðslu bóta úr réttaraðstoðartryggingu til hins váttryggða, A, uppfyllt skyldur sínar samkvæmt váttryggingarsamningi, eða hvort V hafi borið að greiða bætur inn á fjárvörslureikning M á grundvelli umboðs sem A hafði veitt honum. Samkvæmt 36. gr. almennra skilmála V skulu greiðslur bóta úr váttryggingunni renna til hins váttryggða nema um annað hafi verið samið og komi fram í váttryggingarskírteini eða skilmálum. Þá segir að bætur greiðist til umboðsmanns váttryggðs gegn framvísun fullgilds umboðs. Með umboði A til M var M heimilt að sækja um bætur fyrir hans hönd og móttaka greiðslu vegna þeirra. Slíkt umboð felur þó ekki í sér framsal á sjálfum bótaréttinum nema slíkt sé sérstaklega tekið fram, sbr. almennar reglur kröfuréttar. Hinn váttryggði heldur þannig rétti til váttryggingarbóta. Í máli þessu liggur fyrir að V greiddi bætur úr réttaraðstoðartryggingu inn á bankareikning A, sem er váttryggður samkvæmt samningi. Með þeirri greiðslu hefur félagið fullnægt skyldu sinni til efnda samkvæmt váttryggingarsamningi. Það að A hafi í framhaldinu ekki ráðstafað bótunum til að standa skil á þóknunarkröfu M gagnvart sér getur ekki haft í för með sér skyldu V til að greiða bætur að nýju, enda tengist það innbyrðis réttarsambandi A og M en ekki skuldbindingum V samkvæmt váttryggingarsamningnum. M hefur vísað til þess að starfsmaður V hafi gefið honum loforð um að greiða bætturnar inn á fjárvörslureikning hans og byggt á því að félagið beri ábyrgð á mistökum starfsmanns síns. Slíkt sjónarmið lýtur að mögulegri skaðabótaábyrgð utan váttryggingarsamningsins, þ.m.t. vinnuveitandaábyrgð V á háttsemi starfsmanns síns. Það er hins vegar annar ágreiningur sem fellur ekki undir úrlausn nefndarinnar í máli þessu, enda snýst málskotið um kröfu M um bætur úr réttaraðstoðartryggingu A hjá V. Að öllu framangreindu virtu er það niðurstaða nefndarinnar að V hafi með greiðslu til A fullnægt skyldum sínum samkvæmt váttryggingarsamningi.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr málskostnaðartryggingu A hjá V.

Reykjavík, 9. september 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 254/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn váttryggingartaka (X)

Skaðabótaábyrgð. Skilyrði vinnuveitandaábyrgðarreglu.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 10. júlí 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 18. ágúst 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Ódagsettar viðbótaraathugasemdir M, bárust nefndinni 24. ágúst 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 25. ágúst 2025.

Málsatvik.

Í málskoti er málsatvikum þannig lýst að þegar M hafi verið staddur í Sorpu að Sævarhöfða í Reykjavík, hafi viljað svo illa til að annaði aðili, A, sem hafi verið að farga byggingarúrgangi hafi misst spýtu á bifreið M með þeim afleiðingum að hún varð fyrir tjóni. A hafi verið á bifreið í eigu X sem starfi í byggingariðnaði. M byggir á því að þegar fyrirtæki í byggingariðnaði sé að farga byggingarúrgangi sé það augljóslega beintengt starfsemi þess fyrirtækis sem á þá bifreið sem notuð var. Því sé ljóst að tjónið á bíl M eigi að falla undir ábyrgðartryggingu atvinnureksturs sem X er með hjá V. Bendir M á að honum finnist einkennilegt ef hægt sé að fírra sig ábyrgð með þeim rökum að A hafi verið að farga efninu utan vinnutíma og því falli það ekki undir gildissvið ábyrgðartryggingarinnar. Bendir M einnig á að umræddur starfmaður X hafi viðurkennt að hafa valdið tjóninu.

Í athugasemdum V, dags. 18. ágúst 2025, er skaðabótaskyldu X hafnað með þeim rökum að M hafi í umrætt sinn verið í einkaerindum í Sorpu og því sé ósannað að sú háttsemi sem leiddi til tjóns M hafi tengst starfsemi X. Ekki geti því komið til þess að tjónið verði bætt úr ábyrgðartryggingu atvinnureksturs sem X er með hjá V.

Í viðbótarathugasemdum M, sem bárust nefndinni 24. ágúst 2025, er m.a. á því byggt að tengja megi þann byggingarúrgang sem málið varðar við starfsemi X. Um hafi verið að ræða úrgang sem fallið hafi til við starfsemi X. Þá liggi einnig fyrir að starfmaður X hafi valdið tjóninu og að X beri húsbóndaábyrgð á athöfnum hans.

Í viðbótarathugasemdum V, dags. 25. ágúst 2025, er m.a. bent á að samkvæmt 2.1. gr. váttryggingarskilmála gildi ábyrgðartryggingin um skaðabótaábyrgð vegna munatjóna sem rakin verða til starfsemi þeirrar sem getið er í skirteini, þ.e. í tilvikum X til múrara sem eru að störfum fyrir X. V telur því ljóst að tryggingin taki einungis til tjóna af völdum verka sem unnin eru í múrarastarfsemi á vegum X. Þá bendir V á að það sé M að sanna að umrætt verk hafi verið unnið í tengslum við starfsemi X. Það eitt að A hafi verið á bíl í eigu X dugi þar ekki til. Þvert á móti telur V að gögn málsins bendi eindregið til þess að A hafi verið í einkaerindum í Sorpu þegar tjónið varð.

Álit.

Ágreiningur þessa máls snýr að hugsanlegri skaðabótaábyrgð X á tjóni M. M byggir kröfu sína á því að hann eigi rétt á skaðabótum úr ábyrgðartryggingu fyrir atvinnurekstur sem X var með hjá V. Mögulegur bótaréttur byggir á því að M eigi skaðabótakröfu á hendur X á grundvelli annað hvort sakarreglunnar, þ.e. á grundvelli saknæmrar háttsemi X, eða reglunnar um ábyrgð vinnuveitanda. Í málinu liggur fyrir að ekki eru forsendur til þess að fallast á skaðabótaábyrgð á grundvelli saknæmrar háttsemi X. Hvað varðar hugsanlega skaðabótaábyrgð X á grundvelli vinnuveitandaábyrgðarreglu þurfa eftirtalins þrjú skilyrði öll að vera uppfyllt til þess að sú geti orðið raunin: 1. Tjónið er rakið til saknæmrar hegðunar starfsmanns – sakarreglutilvísun. 2. Tjóninu er valdið (saknæm hegðun starfsmanns) í starfi eða í tengslum við starf. 3. Starfsmaður sá sem olli tjóni er undir boðvaldi vinnuveitanda. Það er M að sanna að öll framangreind skilyrði séu uppfyllt.

Eins og að framan greinir lýsir M atvikum máls með þeim hætti að tjón hans verði rakið til athafna A sem hafi verið staddur í Sorpu á bíl í eigu og merktur X. Því hefur ekki verið mótmælt af hálfu V að A starfar hjá X. Byggir M á því að A hafi í umrætt sinn verið að farga byggingarúrgangi sem tengist

starfsemi X sem hafi verið fluttur í Sorpu með bifreið í eigu X. M telur því liggja fyrir að A hafi unnið verkið í þágu X. Tilvikið falli því undir gildisvið ábyrgðartryggingar atvinnureksturs sem X er með hjá V. Þá er í gögnum málsins að finna eftirfarandi atvikalýsingu sem höfð er eftir A: „[A] sagðist hafa verið að losa spýtur úr vinnubílnum sínum Hafi hann haldið á tréborði og verið að setja borðið í ruslagám. Þá hafi borðið dottið í sundur og ein spýtan fallið á bíl [M]. Aðspurður sagðist A] hafa séð tjón á húddinu á bíl [M] eftir þetta en að það hafi verið smá dæld. [A] sagðist aðspurður að lokum vera með heimilistryggingu hjá [V] og að bifreiðin væri líklegast líka tryggð þar.“ V hefur hafnað því að ástæða þess að A var staddur í Sorpu hafi haft eitthvað með starfsemi X að gera. Því geti tjónið ekki fallið innan gildissviðs vinnuveitandaábyrgðarreglu og þannig bakað X skaðabótaábyrgð.

Eins og áður hefur komið fram er það M að sanna að framangreind skilyrði vinnuveitendaábyrgðarreglunnar séu uppfyllt, m.a. það skilyrði að tjóni sé valdið í starfi eða í tengslum við starf. Nefndin telur að M hafi ekki tekist að sanna að þetta skilyrði sé uppfyllt. Í því sambandi bendir nefndin á að það eitt að byggingarúrgangurinn var fluttur með bifreið í eigu X sannar ekki að verkið hafi verið unnið í starfi hjá X eða í tengslum við það starf. Þá verður ekki dregin sú ályktun af því sem haft var eftir A að framan að hann hafi litið svo á að för hans með byggingarúrganginn í Sorpu hafi haft eitthvað með starfsemi X að gera.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 9. september 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 255/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Slysáttrygging launþega.

Nafn váttryggingartaka (X)

Gildissvið váttryggingar. Hugtakið slys í váttryggingarétti.

Gögn.

1. Málskot dags. 10. júlí 2024, ásamt fylgiskjöllum.
2. Athugasemdir V, dags. 21. ágúst 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 15. október 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 15. október 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að hinn 28. janúar 2023 hafi M við vinnu sína hjá X, skyndilega fengið hnykk á hægri öxl sína við það að hann teygði sig eftir jeppafelgu sem datt af búkka. Vegna tjónsins hefur M gert kröfu um bætur úr slysáttryggingu launþega sem vinnuveitandi hans, X, hafði hjá V á slysdegi. Af hálfu V var bótaskyldu hafnað á grundvelli þess að slysið falli ekki innan skilgreiningar á hugtakinu slys í skilmálum tryggingarinnar. M telur að um ófyrirséðan og skyndilegan utanaðkomandi atburð hafi verið að ræða. Líkamstjónið hafi ekki komið vegna þess að hann hafi verið að lyfta þungum hlut, heldur vegna skyndilegs og óvænnts atburðar er felgan var að detta af búkkanum.

V vísar til þess að í tjónstilkynningu komi fram að M hafi fengið sinaslit í hægri öxl við að lyfta jeppafelgu. Samkvæmt gögnum frá bráðamóttöku Landspítala leitaði M þangað samdægurs og lýsti því að hann hefði verið að lyfta þungri bílfelgu, heyrt skynlegan smell, fengið verk og orðið máttlaus í hægri öxl. Það að lyfta eða bera þunga byrði geti ekki talist skyndilegur utanaðkomandi atburður í skilningi 1. gr. 1. kafla skilmála slysáttryggingar launþega. Hvorki upphafleg atvikalýsing eða ný atvikalýsing uppfylli skilgreiningu á slysi samkvæmt skilmálum váttryggingarinnar. Vísar V til ýmissa dóma og úrskurða máli sínu til stuðnings.

Í viðbótarathugasemdum sínum bendir M á að vinnuslys M hafi ekki verið tilkynnt til Vinnueftirlitsins fyrr en 3. nóvember 2023, þ.e. löngu eftir að frestur til þess rann út samkvæmt 79. og 80. gr. laga nr. 46/1980. Beri því að leggja lýsingu M til grundvallar í málinu.

Í viðbótarathugasemdum V er á það bent að í upphaflegri lýsingu á atviki, hafi M lýst álagsmeiðslum en ekki slysi af völdum utanaðkomandi atburðar. Hin breytta atvikalýsing, sem kom eftir að bótaskyldu var hafnað, sé augljós tilraun til að laga atvikið að skilmálum váttryggingarinnar. Styðji samtímagögn ekki þá frásögn. Sú málsástæða að vinnuveitandi hafi ekki tilkynnt slysið til Vinnueftirlitsins sé málinu með öllu óviðkomandi og breyti engu um sönnunarmat í einkaréttarlegu ágreiningsmáli milli M og V, sbr. niðurstöðu Landsréttar í máli nr. 403/2023.

Álit.

Í váttryggingarskilmála slysáttryggingar launþega hjá V er hugtakið „slys“ skilgreint með þeim hætti að um sé að ræða „skyndilegan utanaðkomandi atburð, sem veldur meiðslum á líkama þess, sem tryggður er, og gerist án vilja hans“. Krafan um utanaðkomandi atburð hefur verið túlkuð á þann veg að meiðsli sem rekja megi til sjúkdóma eða innra ástands í líkama váttryggðs, falli ekki undir slyshugtakið. M byggir kröfu sína um bætur úr slysáttryggingu launþega á því að hann hafi, hinn 28. janúar 2023, orðið fyrir slysi í skilningi váttryggingaréttar við störf sín í þágu X.

Samkvæmt almennum sönnunarreglum váttryggingaréttar hvílir það á M að sýna fram á tjón sitt og þau atvik sem að baki því liggja, þ.e. að tjón hans megi rekja til skyndilegs, utanaðkomandi atburðar í skilningi skilmála slysáttryggingarinnar. M byggir á því að þar sem atvikið hafi ekki verið tilkynnt til Vinnueftirlitsins innan lögboðins frests beri að leggja atvikalýsingu hans til grundvallar. Bendir nefndin á að krafa M beinist ekki að vinnuveitanda hans, X, heldur byggir hún á sjálfstæðum rétti M samkvæmt váttryggingarsamningi sem er í gildi milli X og V. Það eru því eingöngu skilmálar viðkomandi tryggingar, ásamt almennum reglum váttryggingaréttar, sem ákvarða hvort M eigi rétt til bóta. Meint

vanræksla X á að tilkynna atvikið til Vinnueftirlitsins hefur því ekki þau áhrif að vikið verði frá almennum sönnunarreglum vátryggingaréttar í málinu.

Hvað atvikalýsingu varðar verður að byggja á frumgögnum málsins nema frekari gögn, t.a.m. lækisfræðileg gögn eða framburðir vitna, styðji afdráttarlaust við síðar til komna atvikalýsingu. Í bráðamóttökuskrá, dags. 28. janúar 2023, segir: „...kemur á btm eftir að hafa verið í vinnu, var að lyfta þungri bílfelgu, heyrir skyndilega smell, fær verk og verður máttlaus í hæ öxlinni.“ Í tilkynningu M til V, dags. 2. nóvember 2023, segir: „Var að lyfta jeppafelgu þegar eitthvað gefur sig í öxl.“ Þannig styðja gögn málsins ekki síðar til kominn framburð M. Verður því ekki annað ráðið af gögnum málsins en að meiðsli M verði rakin til innra álags eða veikleika og því ekki um að ræða slys í skilningi skilmálaákvæðis V. Verður því ekki talið að M hafi sýnt fram á að meiðslin sem hann hlaut við vinnu sína hjá X verði rakin til slyss í skilningi vátryggingarskilmála slysátryggingar launþega. M á því ekki rétt til bóta úr tryggingunni.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr slysátryggingu launþega hjá V.

Reykjavík, 4. nóvember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 256/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nöfn varnaraðila (V): (V1) og (V2)****Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B)****Sakarskipting.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 13. júní 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V2, dags. 30. júlí 2025.
3. Athugasemdir V1, dags. 16. október 2025, ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirbyggjandi niðurstöðu tjónanefndar vátryggingafélaganna kemur fram að 27. febrúar 2025 varð árekstur milli bifreiðanna A, og B, sem M ók, við útkeyrslu frá bifreiðastæði við Fellsmúla 24, inn á Grensásveg. Þar kemur einnig fram að ökumaður A kvaðst hafa stöðvað við útkeyrsluna vegna umferðar, en þá hafi B verið ekið vinstra megin við bifreið hans og utan í vinstra framhorn bifreiðar hans. M kvaðst hafa ekið frá bifreiðastæðinu og að Grensásvegi á litlum hraða og stöðvað vegna umferðar um Grensásveg. Hafi hún ekið bifreið sinni til hægri til að hleypa bifreið sem var á leið inn á bifreiðastæðið, en þá hafi A verið ekið í hlið B. Niðurstaða tjónanefndar varð sú að skipta beri sök þannig að ökumaður A beri helming sakar fyrir ógætilegan framúrakstur við akstur út frá bifreiðastæði og M beri helming sakar fyrir að gæta ekki að annarri umferð áður en ekið var af stað úr kyrrstöðu. Í málskoti er byggt á því að M hafi verið í rétti í umrætt sinn og að fella beri alla sök á ökumann A. Telur M að það liggi fyrir að ökumaður A hafi sýnt ógætilegan framúrakstur í umrætt sinn, nokkuð sem megi sjá í fyrirbyggjandi myndbandi af árekstrinum. Er vísað í 25. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 í því sambandi og á því byggt að þar sé lagt bann við framúrakstri við álíka aðstæður og voru uppi í þessu máli. Þá sé kveðið á um aðgæslu ökumanns við framúrakstur í 24. gr. þeirra laga.

Í athugasemdum V2, dags. 30. júlí 2025, en B var tryggð lögboðinni ábyrgðartryggingu hjá því félagi, er vísað til þess að atvik máls liggi fyrir í myndbandsupptöku. Aðrar athugasemdir gerir V2 ekki í málinu.

Í athugasemdum V1, dags. 16. október 2025, en A var tryggð lögboðinni ábyrgðartryggingu hjá því félagi, er á því byggt að leggja beri alla sök á M. Bendir V1 í því sambandi á að í myndbandinu megi sjá að B var staðsett kyrrstæð alveg til vinstri við útkeyrsluna á bifreiðastæðinu, þegar A var ekið að útkeyrslunni hægri megin við B. Ökumaður A hafi síðan stöðvað við gatnamótin og eftir augnablik megi sjá þegar B er ekið á vinstra framhorn A. Þá liggi fyrir að B hafi ekki verið með stefnuljós á. Vísar V1 einnig í 2. mgr. 19. gr., 2. mgr. 20. gr. og 3. mgr. 33. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 máli sínu til stuðnings.

Álit.

Í 1. mgr. 19. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 segir að ökumaður sem ætlar að beygja á vegamótum skuli ganga úr skugga um að það sé unnt án hættu eða óþarfa óþæginda fyrir aðra. Nefndin telur að hvorugur ökumanna í þessu máli hafi gætt að framangreindu með fullnægjandi hætti.

Þá telur nefndin einnig að B hafi í umrætt sinn verið staðsett of langt til vinstri við útkeyrsluna auk þess sem M hafi ekki gefið stefnuljós til hægri né gætt nægjanlega að annarri umferð áður en ekið var af stað úr kyrrstöðu, nokkuð sem feli í sér brot gegn 2. mgr. 19. gr. 2. mgr. 20. gr. og 3. mgr. 33. gr. umferðarlaga.

Jafnframt telur nefndin að eins og aðstæðum var háttað á árekstrarstað hafi ökumanni A mátt vera það ljóst að M ætlaði að taka hægri beygju inn á Grensásveg. Sú ákvörðun ökumanns A að aka engu að síður upp að hlið B, með það í huga að aka fram úr, fól því að mati nefndarinnar í sér brot á fyrrgreindri 1. mgr. 19. gr. umferðarlaga.

Nefndin telur með vísan í framangreint að skipta beri sök jafnt milli ökumanna A og B.

Niðurstaða.

Skipta ber sök jafnt milli ökumanna bifreiðanna A og B.

Reykjavík, 4. nóvember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 257/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn vátryggingartaka ábyrgðartryggingar (X)

Skaðabótaábyrgð. Vinnuslys.

Gögn.

1. Málskot móttakið 10. júlí 2025 ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V dags. 19. ágúst 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 17. september 2025.

Málsatvik.

Hinn 27. nóvember 2023 varð M fyrir líkamstjóni við vinnu sína hjá X. Samkvæmt lýsingu í málskoti voru atvik þau að M var að aðstoða Y, stjórnanda skotbómulyftara, við að fjarlægja 200 lítra tunnu sem var á vörubretti úr sendibifreið sem M stjórnaði. Vegna vinds hafi M þurft að staðsetja sig aftarlega farþegamegin við bifreiðina og halda hurð hennar opinni meðan Y sá um að afferma bifreiðina. Þegar farmurinn var kominn út úr bifreiðinni hafi tunnan oltið á brettinu og fallið á M, sem varð fyrir meiðslum. Reki M tjónið til þess að Y hafi ekið skotbómulyftaranum óvarlega ofan í holu en jarðvegur á svæðinu hafi verið grýttur og holóttur.

Lögregla var kölluð á vettvang og er í skýrslu hennar, dags. 28. nóvember 2023, haft eftir M að brettið sem tunnan stóð á hafi brotnað þegar það var næstum komið út úr bifreiðinni. Sambærileg atvikalýsing er höfð eftir Y.

Í málskoti kemur fram að M telji X bera skaðabótaábyrgð á tjóni hans á grundvelli sakarreglunnar og reglunnar um vinnuveitendaábyrgð, en V hafi, með bréfi dags. 2. maí 2025, hafnað kröfu hans um bætur úr ábyrgðartryggingu X á grundvelli þess að ekki væri sýnt fram á að skilyrði skaðabótaábyrgðar væru uppfyllt. M er ósammála þeirri afstöðu og telur að Y hafi sýnt af sér saknæma og gáleysislega háttsemi við afferminguna og ekki hagað verkinu af þeirri aðgæslu og varúð sem vænta mætti miðað við aðstæður. Þá hafi aðstæður á slysstað verið hættulegar, jarðvegurinn grýttur og holóttur og mikill vindur. Ekki hafi verið gætt fyllsta öryggis og góðs aðbúnaðar af hálfu vinnuveitanda en t.a.m. hefði verið auðvelt að binda tunnuna við brettið áður en afferming hófst. Vísar M til nánar tilgreindra ákvæða laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum og reglna settra með stoð í þeim framangreindu til stuðnings. Kemur þá fram að Vinnueftirlitinu hafi ekki verið tilkynnt um slys M fyrr en 8. desember 2023. Hafi tilkynning því ekki verið send til samræmis við 79. gr. laga nr. 46/1980, en með hliðsjón af óvinnufærni M strax í kjölfar slyssins hafi borið að senda slíka tilkynningu án tafar.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að staðhæfingar M um gáleysislega háttsemi Y séu með öllu ósannaðar, og að atvikalýsing í málskoti sé í ósamræmi við það sem fram komi í lögregluskýrslu. Þá hafi innanhússrannsókn X leitt til þeirrar niðurstöðu að jarðvegur á slysstað hafi verið sléttur og jafn og ekki stórar holur eða teljandi ójöfnur og því ólíklegt að mikill veltingur hafi verið á lyftaranum. Sé með öllu ósannað að aðstæður hafi með einhverjum hætti verið ófullnægjandi og að það hafi leitt til slyss M. Er þá vísað til þess að sem bílstjóra hafi M sjálfum borið að tryggja farm fyrir affermingu hans, þ.e. að festa tunnuna við brettið. Hvað varði tilkynningu til Vinnueftirlitsins þá hefði rannsókn þess, hefði hún yfirleitt farið fram en tilkynning sé engin trygging fyrir því, ekki bætt neinu við þá ítarlegu lögreglurannsókn sem fram fór á vettvangi. Hafi dráttur á tilkynningu því ekki leitt til þess að atvik geti með einhverjum hætti talist óupplýst.

Í viðbótarathugasemdum M kemur fram að hann hafi fest tunnuna er hann flutti hana á áfangastað en hann beri ekki ábyrgð á því að hún hafi ekki verið fest við brettið er Y affermdi bifreiðina. Þá beri ljósmyndir í lögregluskýrslu það með sér að jarðvegur á vettvangi hafi verið holóttur. Er þá sönnunargildi innanhússrannsóknar X dregið í efa enda hafi M t.a.m. ekki átt þess kost að koma á framfæri athugasemdum í tengslum við hana. Er þá áréttað að X hafi vanrækt að tilkynna um slysið til Vinnueftirlitsins.

Álit.

Fyrir liggur að M var óvinnufær allt frá slysdegi og bar því, samkvæmt 1. mgr. 79. gr. laga nr. 46/1980, að tilkynna Vinnueftirlitinu um slys hans án ástæðulausrar tafar. Sú tilkynning var hins vegar ekki send

fyrir en 8. ágúst 2023, eða ellefu dögum eftir slysið. Er því ljóst að vinnuveitandi M, X, stóð ekki rétt að slíkri tilkynningu.

Almennar sönnunarreglur í skaðabótarétti gera ráð fyrir því að sá sem heldur því fram að annar beri skaðabótaábyrgð á tjóni sínu beri sönnunarbyrði um að skilyrði slíkrar ábyrgðar séu uppfyllt. Þegar um vinnuslys er að ræða getur þó sú tilkynningarskylda sem hvílir á vinnuveitanda eftir atvikum haft áhrif á það hvaða lýsingu á atvikum og aðstæðum ber að leggja til grundvallar.

Fyrir liggur að lögregla var kölluð á vettvang slyssins og liggur skýrsla hennar fyrir nefndinni. Er þar m.a. að finna frásögn M af atvikum en þar kemur fram að brettið hafi brotnað undan tunnunni. Er hvorki þar, né í öðrum frumgögnum málsins, s.s. læknisfræðilegum, því borið við að eitthvað hafi verið athugavert við aksturslag Y eða yfirborð vegarins. Bollaleggingar M þess efnis að Y hafi líklega ekið í holu virðast fyrst koma fram í tjónstilkynningu til V dags. 15. desember 2023. Af fyrirliggjandi ljósmyndum í lögregluskýrslu má ráða að vegurinn sem um ræðir sé grófur malarvegur en ekki verður ráðið af þeim að á vettvangi hafi verið holur eða aðrar ójöfnur sem geri það að verkum að vinnuaðstæður hafi verið óforsvaranlegar. Þrátt fyrir að vanræksla á tilkynningu vinnuveitanda til Vinnueftirlitsins geti haft áhrif á sönnunarreglur þegar kemur að atvikalýsingu verður ekki gengið svo langt að horft verði fram hjá skýrri atvikalýsingu í frumgögnum málsins.

Nefndin telur því nægilega sýnt fram á að tildrög slyssins hafi verið þau að vörubretti eða palletta sem umrædd tunna var á hafi brotnað við flutninginn. Virðist þar hafa verið um óhappatilviljun að ræða en hugsanlegt er að meðverkandi orsök þess að M fékk tunnuna á sig hafi verið sú að tunnan virðist ekki hafa verið fest við pallettuna. Verður þá að líta til þess að M, sem ökumaður sendibifreiðarinnar, bar sjálfur ábyrgð á því að farmur, þ.e. tunnan, væri rétt skorðuð.

Hefur M samkvæmt öllu framansögðu ekki tekist að sýna fram á að líkamstjón hans verði rakið til saknæmra athafna eða athafnaleysis X eða starfsfólks þess, eða annarra aðstæðna eða atvika sem X verði gert að bera skaðabótaábyrgð vegna. Er því óhjákvæmilegt að hafna kröfu hans.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 21. október 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson
Óskarsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða

Mál nr. 259/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V): (V1) og (V2)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B)

Vátryggingaratburður. Sönnun. Sakarskipting.

Gögn.

1. Málskot móttakið 11. júlí 2025.
2. Athugasemdir V1, dags. 30. júlí 2025, ásamt fylgiskjöllum.
3. Athugasemdir V2, dags. 16. október 2025, ásamt fylgiskjöllum.
4. Viðbótarathugasemdir M, dags. 16. október 2025, ásamt fylgiskjöllum.

Málsatvik.

Samkvæmt ökutækjaskýrslu sem fyrirtækið Aðstoð og öryggi (A&Ö) gerði, var bifreiðin A, sem er í eigu M, kyrrstæð í bílaröð fyrir framan Grensásveg 9, hinn 5. maí 2025, þegar ökumaður kveðst hafa fundið högg koma á hægri hlið A við það að bifreiðinni B var ekið aftur á bak úr stöðureit að bifreiðinni. Ökumaður A lagði bifreiðinni aðeins frammar á bílaplaninu og ætlaði að ræða við ökumann B þegar hann ók af vettvangi. Starfsmaður A&Ö hafði samband við ökumann B sem kannaðist við atvikið en taldi sig hafa hemlað nógu snemma en neitaði ekki fyrir þetta. Gerður var samanburður á ökutækjunum og benti ökumaður A á rispur á hægri aftur hurð bifreiðarinnar sem hann sagði vera nýtt tjón. Við skoðun sáust engar ákomur á B. Niðurstaða samanburðar A&Ö var sú að mögulegt hafi verið að vinstra afturhorn B hafi farið á A án þess að neitt sæist á B.

Í málskoti segir M son sinn hafa verið á bifreiðinni umrætt sinn og að hann hafi fundið greinilega og heyrt þegar ekið var á bifreiðina A. Sjáanlegt tjón hafi orðið á bifreiðinni. Finnst M skrítið að tjónvaldur geti einfaldlega neitað fyrir að hafa ekið á hann og borið fyrir sig að hann hafi ekki orðið var við það.

V1 telur að teknu tilliti til þess að í skýrslu A&Ö sé ekki útilokað að bifreiðarnar hafi lent saman og þess að ökumenn beggja kannist við atvikið, sé rétt að M eigi rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu B hjá V2.

V2 vísar til þess að hafa verði hliðsjón af almennum sönnunarreglum sem kveða á um að sá sem heldur því fram að hafa orðið fyrir tjóni, beri sönnunarbyrði fyrir því hver olli honum tjóni, umfangi þess og að tjónið sé afleiðing af saknæmri háttsemi tjónvalds. Með hliðsjón af því telur V2 ósannað að tjón á A verði rakið til notkunar bifreiðarinnar B.

Álit.

Ágreiningur málsins snýst um hvort sannað sé að tjón á A sé að rekja til þess að bifreiðinni B var ekið aftur á bak úr stöðureit á bifreiðina A. V2 telur ósannað að tjónið sé af völdum B og vísar til almennra sönnunarreglna skaðabótaréttarins. M telur sig hafa sýnt fram á að tjón hafi orðið umrætt sinn. Samkvæmt gögnum liggur fyrir skýrsla frá A&Ö, þar sem fram kemur að samanburður ökutækja bendi til þess að mögulegt sé að vinstra afturhorn B hafi farið utan í hægri afturhurð A, án þess að sjáanlegar ákomur yrðu á B. Þá kemur fram í framburði ökumanns B að hann kannist við að hafa ekið aftur á bak að bifreiðinni A, þó hann telji sig hafa hemlað tímanlega. Með vísan til fyrirbyggjandi gagna, framburðar aðila og samanburðar á ákomum á bifreiðunum A og B sem fyrirtækið Aðstoð og öryggi framkvæmdi, er það afstaða nefndarinnar að fyrir liggi fullnægjandi sönnun á því að bifreiðinni B var ekið aftur á bak utan í bifreiðina A fyrir utan Grensásveg 9 þann 5. maí 2025. Með vísan til ofangreinds verður sök því, sbr. 5. gr. laga um ökutækjatrýggingar nr. 30/2019, skipt þannig að ökumaður B ber alla sök á umræddum árekstri.

Niðurstaða.

Ökumaður B ber alla sök á árekstrinum.

Reykjavík, 11. nóvember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 260/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nöfn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækis (A)

Miskabætur. Stórfellt gáleysi.

Gögn.

1. Málskot móttekið 16. júlí 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 5. ágúst 2025 ásamt fylgiskjali.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 1. september 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V dags. 24. febrúar 2025.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirbyggjandi lögregluskýrslu, dags. 16. júlí 2024, rakst bifreiðin A á M aðfaranótt 14. júlí 2024. Var M fótgangandi, en hann var ásamt tveimur öðrum, X og Y, á leið heim til sín eftir veislu og var að gangi eftir brú við Hvammsveg, Hrunamannahreppi þegar atvikið varð. Gekk hann á akbrautinni en hin tvö á gangstétt samsíða henni. Hlaut M nokkurt líkamstjón af, en samkvæmt fyrirbyggjandi matsgerð, dags. 10. júlí 2025, er varanlegur miski hans metinn til 28 stiga og varanleg örorka 20%. Við skýrslugjöf hjá lögreglu, dags. 26. júlí 2024, sagðist M ekki muna mikið eftir atvikinu en hann hefði rankað við sér á malbikinu. Aðspurður um hvar hann hefði verið staðsettur í aðdraganda atviksins sagðist hann ekki muna það en að hann telji að hann hafi verið upp við gangstéttina þar sem X og Y hafi verið þar. Við skýrslutöku hjá lögreglu, dags. 15. júlí 2024, lýsti ökumaður A, Z, atvikum svo að hún hafi verið á leið yfir brúna þegar hún hafi tekið eftir M á miðjum veginum og var hann að henni virtist dansandi. Z hafi reynt að bremsa og beygja til vinstri frá M en það hafi ekki tekist og hafi hægra framhorn A rekist á M. M hafi ekki gert tilraun til að færa sig. Aðspurð sagðist Z hafa verið með athyglina við aksturinn þó hún hafi mögulega verið að „skipta um lag í símanum“. Z hafi gefið X og Y upplýsingar um sig en svo „panikkað“ svo mikið að hún fór af vettvangi. Aðspurð um áfengisneyslu sagðist Z hafa nýtt áfengis eftir að hún var komin á áfangastað sinn eftir slysið. Z taldi sig þá hafa ekið A á um 40 kílómetra hraða á klukkustund en hún hefði verið nýkomin út úr hringtorgi. Samkvæmt lögregluskýrslu um atvikið var rökkur/myrkur á vettvangi, rigning og vegur blautur. Var m.a. haft eftir X og Y að A hefði verið ekið á mikilli ferð í átt að þeim.

Fyrir nefndinni gerir M kröfu um miskabætur á grundvelli a-liðar 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993 vegna atviksins, enda hafi tjóni hans verið valdið af stórkostlegu gáleysi Z, sem hafi ekið A á of miklum hraða í aðdraganda þess og á M sem hafi verið fótgangandi alveg við gagnstéttina. Háttsemi Z í kjölfarið hafi þá verið undarleg, en hún hafi farið af vettvangi og örðugt reynst að hafa uppi á henni. Gruni M því að hún hafi verið verulega ölvuð við aksturinn. Hafi M með háttalagi sínu ekki sýnt þá tillitssemi og varúð sem ætla mátti og gerst brotleg við 4. gr. og 2. og 2. mgr. 27. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 auk 215. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940, sbr. einnig 19. gr. umferðarlaga. Bjart hafi verið og aðstæður ekki með þeim hætti að skýrt geti atvikið sem sé að rekja til háttalags Z og vanmats hennar á aðstæðum.

Í bréfi V er vísað til þess sem fram komi í frumskýrslu lögreglu varðandi það að M hafi verið á akbrautinni en ekki á göngustígnum og að Z hafi tekið eftir M á miðjum veginum en ekki náð að afstýra slysinu. Aðilum beri ekki saman um hver ökuhraði A hafi verið en telji Z hann hafa verið á bilinu 30 til 50 kílómetrar á klukkustund. Sé það því mat V að ósannað sé að slysinu hafi verið valdið af stórkostlegu gáleysi Z. Háttsemi hennar í kjölfar þess hafi verið ámælisverð en það breyti þó ekki þeirri niðurstöðu.

Í viðbótarathugasemdum M er áréttað að ljósmyndir í lögregluskýrslu beri með sé að skyggni hafi verið ágætt, enda hásumar, og hefði Z því auðveldlega átt að veita M athygli tímanlega, hefði hún verið með hugann við aksturinn. Af framburði vitna sé þá ljóst að A hafi verið ekið á miklum hraða. Hafi Z því orðið völd að líkamstjóni M með háttsemi sem metin verði henni til stórkostlegs gáleysis og varði við 218. og 219. gr. almennra hegningarlaga. Kemur þá fram að lögmaður M hafi beðið eftir gögnum frá ákærusviði viðkomandi lögregluembættis þar sem málið hafi verið til meðferðar, og að áskilinn sé réttur til að koma þeim gögnum til nefndarinnar berist þau fyrir uppkvaðningu úrskurðar hennar.

Álit:

Svo miskabótakrafa M, skv. a-lið 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga, komi til álita þarf hann að sýna fram á að Z hafi sýnt af sér stórfellt gáleysi sem leitt hafi til líkamstjóns M. M byggir m.a. á því að birtuskilyrði hafi verið góð og að af því megi ráða að hefði Z sýnt tilhlýðilega athygli við aksturinn hefði hún átt að verða M vör í tíma. Í fyrirbyggjandi lögregluskýrslu segir hins vegar um akstursskilyrði að birtuskilyrði hafi verið rökkur og myrkur og að engin lýsing hafi verið á brúnni. Þá hafi verið rigning. Gegn því sem fram kemur í frumgögnum málsins, þ.e. fyrirbyggjandi skýrslu lögreglu, verður því ekki fullt um að með því að veita M ekki athygli í tíma hafi Z sýnt af sér stórfellt gáleysi. Er þá einnig litið til þess að M var á akbrautinni, en ekki gangstéttinni til hliðar við hana. Hvað varðar aksturshraða Z verður þá ekki séð að nein sérstök rannsókn hafi farið fram á honum og þó vitni lýsi því svo að A hafi verið ekið á „mikilli ferð“ verður ekki dregin sú ályktun af því að ökuhraði hennar hafi verið umfram lögmæltan hámarkshraða eða ekki til samræmis við aðstæður á vettvangi með þeim hætti að um stórfellt gáleysi Z hafi verið að ræða. Er þá ekki sýnt fram á að Z hafi verið undir áhrifum áfengis eða vímuefna við aksturinn. Liggur þá ekkert fyrir um að ákæra hafi verið gefin út á hendur henni.

Af gögnum málsins má ráða að viðbrögð Z í kjölfar atviksins hafi verið ámælisverð en svo bótakrafa M komi til álita þarf að vera sýnt fram á orsakasamhengi milli stórfelldrar gáleysislegrar háttsemi Z og líkamstjóns hans. Af gögnum málsins verður samkvæmt framansögðu aðeins fullt um það að rökkur hafi verið á vettvangi, en ekki eru efni til að draga skýrslu lögreglu hvað það varðar í efa, og það að M hafi verið á gangi á akbrautinni, þó ekki liggi fyrir nákvæmlega hvar hann gekk.

Hefur því, eins og mál þetta og gögn þess liggja fyrir nefndinni, ekki verið sýnt fram á að Z hafi umrætt sinn sýnt af sér stórfellt gáleysi sem leitt hafi til líkamstjóns M. Af því verður M að bera hallann og er því óhjákvæmilegt að hafna kröfu hans.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum samkvæmt 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993, úr ábyrgðartryggingu A hjá V.

Reykjavík, 4. nóvember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 261/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nöfn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækis (A)

Orsakatengsl. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 17. júlí 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V dags. 16. október 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að hinn 4. ágúst 2023 hafi M lent í umferðarslysi og hlotið af því líkamstjón. Hafi atvik verið þau að M sat í öikumannssæti kyrrstæðrar bifreiðar þegar bifreiðinni A var ekið aftan á bifreið hennar á gatnamótum Grensásvegur og Ármúla. Hélt ökumaður A að M væri farin af stað eftir að grænt ljós logaði og ók af þeirri ástæðu aftan á bifreið M. M leitaði sama dag á bráðamóttöku Landspítalans og kvartaði undan verkjum í öxlum, hálsi, höfði og öllu baki. Þar kemur einnig fram að tíu dögum áður hafi M dottið niður stiga í vinnu og haft verki í baki og herðum síðan þá en ekki í hálsi. Vegna einkenna sinna gerði M kröfu um bætur vegna líkamstjóns úr ábyrgðartryggingu A hjá V. Með bréfi, dags. 12. ágúst 2024, hafnaði V bótaskyldu með þeim rökum að slysið væri ekki til þess fallið að valda líkamstjóni og að meiri líkur en minni væru á að þau einkenni sem M kvartaði undan væru ekki vegna umræddrar aftanákeyrslu. M byggir kröfu sína á hinni hlutlægu ábyrgðarreglu laga um ökutækjatrýggingar og vísar til fyrirliggjandi læknisfræðilegra gagna. Sérstaklega er vísað til matsgerðar læknisins B, dags. 29. maí 2025, sem fjallar um vinnuslys M 24. júlí 2023 en þar sem jafnframt að M hafi ekki lýst einkennum frá hálsþrygg fyrir en eftir umferðarslysið. Bendir M á að ekkert í gögnum málsins bendi beinlínis til annars en að líkamstjón hafi hlotist af umferðarslysinu.

Í bréfi V, sem var vátryggjandi A á tjónsdegi, kemur fram að gögn málsins bendi til þess að höggið sem kom á bifreið M hafi verið afar vægt. Í fyrirliggjandi læknisfræðilegum gögnum sé fyrri heilsufar M rakið. Þar komi m.a. fram að hún hafi í lok árs 2018 lýst krónísku verkjavandamáli í baki og hnakka sem virðist hafa byrjað í kjölfar vinnuslyss. Telur V að M hafi ekki tekist að sýna fram á að orsakatengsl séu milli einkenna hennar og umferðarslyssins sem hér um ræðir.

Álit.

Ágreiningur þessa máls varðar það hvort líkamleg einkenni M megi rekja til áreksturs 4. ágúst 2023. Af ljósmyndum af bifreið M má ráða að um vægan árekstur var að ræða og fær það stoð í fyrirliggjandi áætlun fyrir viðgerðarkostnaði á bifreið M, sem nam 177.737 kr. Fyrir liggur að M leitaði á bráðamóttöku Landspítalans sama dag og áreksturinn varð og kvartaði þar undan fjölmörgum einkennum. Næst leitar hún til læknis 10. ágúst 2023 og kvartar þá undan verkjum í baki. Sömu kvartanir koma einnig fram við komu til lækna 24. ágúst 2023, 21. september 2023 og 11. apríl 2024. Samkvæmt læknisvottorði, dags. 24. júlí 2024, bjó M við krónísk verkjavandamál í baki og hnakka sem hófust í kjölfar vinnuslyss 2017 og aftur sumarið 2023. Leiddu þessu verkjavandamál m.a. til óvinnufærni M um langt tímabil. Í sama vottorði segir jafnframt: „...miðað við þær upplýsingar sem liggja fyrir í sjúkraskrá er ómögulegt að meta hvort umferðarslysið eða vinnuslysið sumarið 2023 hafi valdið þeim einkennum sem hún finnur fyrir í dag“. Í matsgerð læknisins B, dags. 29. maí 2025, er fjallar um afleiðingar vinnuslyss M 24. júlí 2023, er haft eftir M að hún haldi að verkir í herðum séu umferðarslysinu um að kenna. Taldi matslæknir að litlar líkur séu á að líkamstjón hafi hlotist við umferðarslysið, þó slíkt sé ekki útilokað. Að virtum fyrirliggjandi gögnum verður að leggja til grundvallar að M hafi þegar við áreksturinn búið við krónískan stoðkerfisvanda, m.a. í baki og herðum og að þessi vandi hafi haft veruleg áhrif á færni hennar og heilsufar bæði fyrir og eftir umræddan árekstur. Þótt M hafi leitað á bráðamóttöku sama dag og áreksturinn varð og lýst fjölmörgum einkennum, verður ekki séð af fyrirliggjandi gögnum að um hafi verið að ræða ný einkenni sem ekki höfðu áður verið til staðar eða að breyting hafi orðið á fyrri líkamlegum einkennum hennar. Ekki liggur fyrir mat hæfra og óvilhallra matsmanna, varðandi orsakatengsl milli áreksturs og þeirra einkenna sem M býr við í dag. Ber M því hallann af þeim sönnunarskorti, enda gera meginreglur um sönnun í skaðabóta- og vátryggingarétti ráð fyrir að tjónþoli sýni fram á tjón sitt og orsakatengsl þess við tjónsatburð. Á grundvelli framangreinds verður ekki talið sýnt fram á að meiri líkur en minni séu fyrir

Því að M hafi hlotið líkamstjón sem rekja má til árekstursins hinn 4. ágúst 2023. Verður M því að bera hallann af sönnunarskorti hvað það varðar og eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni er því óhjákvæmilegt að hafna kröfu hennar.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum vegna líkamstjóns úr ábyrgðartryggingu bifreiðarinnar A hjá V.

Reykjavík, 16. desember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 263/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V): (V1) og (V2)****Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B)****Sakarskipting.****Gögn.**

1. Málskot móttekið 18. júlí 2025, ásamt fylgiskjali.
2. Athugasemdir V1, dags. 5. ágúst 2025, ásamt fylgiskjöllum.
3. Tölvupóstur V2, dags. 12. nóvember 2025.
4. Viðbótarathugasemdir M, dags. 14. nóvember 2025.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirbyggjandi tjónaskýrslu frá Aðstoð og öryggi (A&Ö), varð árekstur hinn 2. júlí 2025, á bifreiðastæði við Dalshraun 13 í Hafnarfirði með bifreiðunum A, vátryggðri hjá V1, og B, vátryggðri hjá V2. Báðir ökumenn lýstu því við starfsmann A&Ö á vettvangi að þeir hefðu verið að aka aftur á bak í aðdraganda áreksturs og hvorugur þeirra hafi séð hinn áður en bifreiðarnar rákust saman. V1 upplýsti M með tölvupósti 3. júlí 2025 að það teldi rétt að skipta ábyrgðinni til helminga, þ.e. 50% á hvorn aðila. M mótmælir þeirri niðurstöðu. Hún telur að starfsmaður Aðstoðar og öryggis hafi ekki fært rétt inn þær upplýsingar sem hún og ökumaður B veittu. Hún heldur því fram að ökumaður B hafi viðurkennt á vettvangi að hafa bakkað á bifreið A. Þá kveður M að bifreið hennar hafi verið kyrrstæð þegar áreksturinn varð, þar sem hún var nýbúin að bakka og hafi verið að skipta um gír.

V1 byggir á framburði beggja ökumanna í skýrslu Aðstoðar og öryggis og telur að gögn málsins bendi ótvírætt til þess að báðir hafi verið að bakka. V2 tekur undir þá afstöðu og vísar til sömu gagna.

Í viðbótarathugasemdum sínum ítrekar M að hún hafi ekki verið að bakka á þeim tíma sem árekstur varð.

Álit.

Ágreiningur snýr að því hver skuli bera ábyrgð á árekstrinum þar með talið hvort skipta skuli sök milli A og B. Í 5. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatrýggingar segir að ef tjón hlýst af árekstri ökutækja skiptist tjónið á þau í réttu hlutfalli við sök þeirra sem hlut eiga að máli og með hliðsjón af atvikum öllum. Við mat á sök ökumanna er litið til háttarnisreglna umferðarlaga nr. 77/2019. Samkvæmt 1. mgr. 20. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 skal ökumaður, áður en hann snýr ökutæki eða ekur því aftur á bak, ganga úr skugga um, að það sé unnt án hættu eða óþæginda fyrir aðra. Hvað atvikalýsingu varðar verður að byggja á frumgögnum málsins nema frekari gögn styðji síðar til komna atvikalýsingu. Samkvæmt frumgagni þessa máls þ.e. skýrslu A&Ö, var báðum bifreiðunum ekið aftur á bak og sá hvorugur hinn í aðdraganda áreksturs. Hefur M ekki lagt fram nein gögn, svo sem vitnaframburði eða myndbandsupptöku, sem styðja það að bifreið hennar hafi verið kyrrstæð í aðdraganda áreksturs. Engin gögn liggja heldur fyrir sem sýna að ökumaður B hafi staðfest sök sína með þeim hætti sem M lýsir. Með hliðsjón af framangreindu er það afstaða nefndarinnar að hvorugur ökumanna hafi gætt að áskilnaði 1. mgr. 20. gr. umferðarlaga við akstur aftur á bak. Ber því að skipta sök til helminga.

Niðurstaða.

Ökumenn A og B bera hvor um sig helming sakar á umræddum árekstri.

Reykjavík, 9. desember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 264/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Slysátrygging launþega.

Nafn vátryggingartaka (X)

Slysahtak vátryggingaréttar. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 21. júlí 2025 ásamt fylgigögnum.
2. Bréf V dags. 14. ágúst 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi, hinn 2. apríl 2024, orðið fyrir slysi við störf sín hjá X. Atvik hafi nánar tiltekið verið þau að M var að vinna við lagningu rafmagnsvíra í jörðu og er hann hafi rétt sig fram yfir opna holu, í því augnmiði að koma rafmagnsvír fyrir, hafi hann misst jafnvægið og fallið ofan í holuna. Við fallið hafi hann festis á milli stálbita og hlotið við það mar og rifbeinsbrot. Sambærilega lýsingu er að finna í tilkynningu til Sjúkrátrygginga en hún er hvorki undirrituð af M né X.

Í skýrslu X um slysið sem send var til V, dags 2. júní 2025, segir um atvikið að M hafi verið að koma kastblökk fyrir ofan í tengibrunni undir rafmagnskassa. Hann hafi legið ofan á kanti rafmagnskassans og fundið fyrir verk í bringu eftir það. Líklega hafi eigin þungi M valdið verknum en hann hafi sennilega ekki gætt nógu vel að vinnuaðstæðum sínum. Segir einnig að lýsing í atvikaskráningu X sé önnur en lögmaður M haldi fram. X hafi neitað að staðfesta lýsingu hans í tilkynningu til Sjúkrátrygginga, enda hafi enginn starfsmanna X verið meðvitaður um það að M teldi sig hafa orðið fyrir vinnuslysi og enginn utanaðkomandi atburður hafi átt sér stað.

Hinn 17. júlí 2025 hafnaði V bótaskyldu úr slysátryggingu launþega á grundvelli þess að ósannað væri að bótaskyld atvik hefði átt sér stað.

Í málskoti kemur fram að fráleitt sé að varpa ábyrgð á aðbúnaði og aðstæðum á vinnustað yfir á M enda beri X samkvæmt lögum nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum ábyrgð á þeim atriðum. Þá sé fjarstæðukennt að rifbeinsbrot hafi orsakast við það eitt að sitja á kanti rafmagnskassa. Þá hafi X ekki tilkynnt um slysið til Vinnueftirlitsins til samræmis við 79. gr. laga nr. 46/1980. Beri X því hallann af þeim sönnunarskorti sem kunni að hafa leitt af því að rannsókn á tildrögum slyssins fór ekki fram. Eru þá gerðar ýmsar athugasemdir við framgöngu X í málinu. Það að ekki hafi verið gerðar athugasemdir við að M leitaði á heilsugæslu eftir slysið og að honum hafi verið greidd laun vegna veikinda í kjölfar þess bendi þá sterklega til þess að X hafi viðurkennt að slys hafi átt sér stað.

Í bréfi V til nefndarinnar er vísað til þess að í skilmálum vátryggingarinnar komi fram að með hugtakinu „slys“ sé átt við skyndilegan, utanaðkomandi atburð sem veldur meiðslum á líkama þess sem tryggður er og gerist án vilja hans. Til að þeim skilyrðum sé fullnægt þurfi eitthvað að gerast sem feli í sér frávik frá þeirri atburðarás sem tjónþoli hafi mátt reikna með. Þá þurfi tjónsorsakir að standa utan við líkama vátryggðs og ef rekja megi líkamstjón til undirliggjandi sjúkdóma eða veikleika sé skilyrðið um utanaðkomandi atburð ekki uppfyllt. Hvað varði slys M sé mikið ósamræmi í atvikalýsingum fyrirbyggjandi gagna. Í læknisfræðilegum gögnum komi annars vegar fram að M hafi verið að teygja sig yfir og hafi teygð höndina niður og fengið við það verk í brjóstakassa og bak, hins vegar segi að M hafi festis á milli stálbita þegar hann var að beygja sig fram. Í tilkynningu til V um slysið, dags. 4. apríl 2024, segi að M hafi hrasað ofan í bil með þeim afleiðingum að rifbeinsbrotnaði. Í skýrslu X til V segi hins vegar að M hafi legið ofan á kanti rafmagnskassa og fundið fyrir verk í bringu eftir það. Verulegur vafi sé þannig á því hvað hafi gerst umrætt sinn. V telji rétt að leggja samtímagögn, læknisfræðileg gögn frá slysdegi, til grundvallar mati á því og sé því ekki sýnt fram á að umrætt atvik uppfylli skilyrði slysahtaksins.

Álit.

Aðila greinir samkvæmt framansögðu á um hvort umrætt atvik falli undir slyshugtak vátryggingaréttar eins og því er lýst í viðeigandi vátryggingarskilmála, þ.e. hvort um hafi verið að ræða skyndilegan utanaðkomandi atburð sem olli meiðslum á líkama M og gerðist án vilja hans. Almennar sönnunarreglur í vátryggingarétti leiða til þess að það hvílir á tjónþola, þ.e. M, að sýna fram á að svo sé.

Eins og rakið er að framan eru aðilar ekki sammála um atvikalýsingu, og er atvikalýsing í málskoti og tilkynningu til Sjúkratrygginga nokkuð frábrugðin þeirri lýsingu sem fram kemur í læknisfræðilegum gögnum. Í samskiptaseðlum slysa- og bráðamóttöku frá 2. apríl 2024 segir annars vegar, svo sem áður er rakið, að M hafi verið að teygja sig og fengið við það verk í brjóst og bak og hins vegar að M hafi verið að beygja sig fram þegar hann festist á milli stálbita. Er því hvorki minnst á það að M hafi misst jafnvægið eða fallið. Hvorug framangreindra lýsinga bendir með afdráttarlausum hætti til þess að skyndilegur og utanaðkomandi atburður hafi valdið meiðslum M. Þá liggja engin læknisfræðileg gögn fyrir til stuðnings því að áverkar M séu sértækir fyrir slys í skilningi vátryggingaréttar en geti ekki hafa atvikast vegna álags eða rangrar líkamsbeitingar.

Nefndin telur þá, eins og atvikum er hér háttað, ekki tilefni til þess að víkja frá almennum sönnunarreglum um atvik að slysinu á grundvelli þess að Vinnueftirlitinu hafi ekki verið tilkynnt um það. Telst enda ekki sýnt fram á að X eða starfsfólk þess hafi haft vitneskju um það að M teldi sig hafa orðið fyrir slysi í framangreindum skilningi og benda frumgögn málsins fremur til þess að um einhvers konar álagsmeiðsli hafi verið að ræða. Er því ósannað hvort og hvenær tilkynningarskylda skv. 79. gr. laga nr. 46/1980 hafi stofnast.

Breytir það ekki framangreindri niðurstöðu þó M hafi strax, með leyfi vinnuveitanda, leitað til læknis og fengið laun í veikindaförföllum vegna rifbeinsbrots, enda á starfsfólk veikindarétt óháð því hvort veikindi er að rekja til slyss í skilningi vátryggingaréttar.

Samkvæmt framansögðu er það mat nefndarinnar, eins og mál þetta liggur fyrir henni, að ekki sé sýnt fram á að meiðsl M megi rekja til atviks sem teljist slys í skilningi vátryggingaréttar. Verður M að bera hallann af þeim sönnunarskorti og er því óhjákvæmilegt að hafna kröfu hans.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr slysatryggingu launþega X hjá V.

Reykjavík, 9. september 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Anna Dögg Hermannsdóttir

Mál nr. 268/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Fjölskyldutrygging.

Gildissvið vátryggingar.

Gögn.

1. Málskot móttakið 24. júlí 2025 ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V dags. 19. ágúst 2025 ásamt fylgiskjali.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 21. ágúst 2025.

Málsatvik.

Ágreiningslaust er að M hafi, hinn 14. apríl 2025, orðið fyrir frítímaslysi er hann féll af hestbaki. Afi M, X, sem er með lögheimili á sama stað og M, er með í gildi fjölskyldutryggingu hjá V. M byggir á því að hann sé vátryggður samkvæmt þeirri vátryggingu, þar sem hann sé ógift barnabarn og haldi sameiginlegt heimili með ömmu sinni og afa. Hann hafi átt heima hjá þeim frá barnsaldri og sé fóstursonur þeirra enda hafi þau alið hann upp að mestu. Þar sem M sé ógift barn heyri hann í raun undir vátrygginguna. Verði hins vegar talinn einhver vafi á túlkun skilmálanna að þessu leyti beri að líta til þess að um sé að ræða skilmála sem séu einhliða samdir af V og allan vafa um túlkun þeirra beri því að meta M í hag, sbr. andskýringarreglu 36. gr. samningalaga nr. 7/1936.

Í bréfi V til nefndarinnar er vísað til þess að í 1. gr. skilmála fjölskyldutryggingar sé tæmandi talið hverjir séu vátryggðir samkvæmt henni. Þar sem M sé barnabarn vátryggingartaka falli hann ekki þar undir. Engin gögn liggi fyrir um það að M sé fósturbarn vátryggingartaka, en jafnvel þó svo væri séu fósturbörn ekki meðal þeirra aðila sem taldir eru upp í ákvæðinu.

Í viðbótarathugasemdum M er áréttað að M sé ógiftur og hafi búið hjá afa sínum og ömmu frá barnæsku. Skipti aldur hans ekki máli varðandi það hvort hann falli undir skilgreiningu á barni og séu engin aldursmörk tilgreind í skilmálum. Því geti fullorðnir einstaklingar verið „börn“. M sé þá „barna barn ömmu sinnar og afa og því barn þeirra í þeim skilningi.“ Er þá áréttað að óskýrleika í skilmálum verði að túlka M í hag.

Álit.

Hið umþrætta skilmálaákvæði 1. gr. skilmála viðeigandi fjölskyldutryggingar er svohljóðandi: „Vátryggðir eru vátryggingartaki, maki hans eða sambylismaki og ógift börn, enda eigi þessir einstaklingar sameiginlegt lögheimili á Íslandi, búi á sama stað og hafi sameiginlegt heimilishald.“

Óumdeilt virðist að M eigi lögheimili á sama stað og vátryggingartaki, þ.e. afi hans, og ekki liggur annað fyrir en að heimilishald þeirra sé sameiginlegt. Hins vegar er ljóst af ákvæðinu að það dugir ekki til svo M falli undir vátryggingu X.

Barn er samkvæmt skilgreiningu 1 mgr 3. gr. barnaverndarlaga nr. 80/2002 „einstaklingur yngri en átján ára“. Í framangreindu skilmálaákvæði er hins vegar talað um „ógift börn“ og þar sem lágmarksaldur hjónaefna, sbr. 7. gr. hjúskaparlaga nr. 31/1993, er 18 ár verður að líta svo á að vátryggingarvernd taki til eldri „barna“ en átján ára, að því gefnu að þau séu ógift, eigi sama lögheimili og búsetustað og vátryggingartaki og haldi sameiginlegt heimili með honum.

Þrátt fyrir að ákvæðið tiltaki ekki að um börn vátryggingartaka eða maka hans þurfi að vera að ræða verður þó að túlka það sem svo að einhvers konar forsjártengsl þurfi að hafa verið milli þeirra og viðkomandi barna, þannig að öll „ógift börn“ verði ekki felld undir vátrygginguna að því gefnu að önnur skilyrði séu uppfyllt. Verður þó ekki fallist á þá þröngu túlkun V að fósturbörn, s.s. í skilningi VII. kafla barnaverndarlaga nr. 80/2002, geti ekki fallið undir vátrygginguna, svo og stjúpborn og börn sem eru aðeins líffræðileg börn annað hvort vátryggingartaka eða maka hans. Vissulega færi betur á því væri framangreint orðað með skýrari hætti í viðkomandi skilmálaákvæði en að mati nefndarinnar er þó ótækt að túlka ákvæðið með þeim hætti að nægilegt sé að um „ógift barn“ sé að ræða.

Eins og áður segir er það því mat nefndarinnar að einhvers konar formleg umsjárskylda þurfi að hafa verið til staðar svo ógiftur einstaklingur sem deilir lögheimili og heimilishaldi með vátryggingartaka

njóti verndar samkvæmt váttryggingunni. Í tilvikum M er ekki sýnt fram á slík tengsl en aðeins liggur fyrir frásögn M um það að hann sé í raun uppeldis- eða fóstursonur afa síns og ömmu. Í því samhengi er rétt að geta þess að samkvæmt 90. gr. barnaverndarlaga er gert ráð fyrir því að foreldrar sem sjálfir taka ákvörðun um að vista börn sín utan heimilis tilkynni barnavernd um dvöl barns hjá vandamönnum sé henni ætlað að standa í tólf mánuði eða lengur. Má því ætla að eitthvað skjalfest lægi fyrir um slíka ráðstöfun hafi hún farið fram.

Af öllu framangreindu leiðir að M verður ekki talinn njóta verndar samkvæmt váttryggingunni og verður því að hafna kröfu hans.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr fjölskyldutryggingu X hjá V.

Reykjavík, 22. september 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 269/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila: (V1) og (V2)

Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn váttryggingartaka ábyrgðartryggingar: (X) og (Y)

Skaðabótaábyrgð. Sönnun. Vinnuslys.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 25. júlí 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V2, dags. 27. ágúst 2025.
3. Bréf V1, dags. 4. september 2025.
4. Viðbótarathugasemdir M, dags. 11. september 2025.
5. Viðbótarathugasemdir V, dags. 19. september 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi hinn 17. apríl 2023 slasast er hann féll niður um óvarinn glugga á annarri hæð við vinnu innanhúss, þegar steypubrot féll á vinnupall sem hann stóð á, með þeim afleiðingum að pallurinn færðist skyndilega úr stað. Reyndist pallurinn vanbúinn, sem leiddi til þess að M féll út um gluggann og niður á steypa jörð og hlaut alvarlega áverka. M hafði nýlega komið til starfa fyrir X og sinnti aðallega niðurrifi á steypu og einangrunarefnum. Var hann ráðinn í gegnum skrifstofu sem aðstoðaði við ráðningar erlendra starfsmanna og talar hann litla sem enga ensku og enga íslensku. Á verkstaðnum hafði Y, sem var aðalverktaki á vinnustaðnum, útvegað vinnupallinn sem M notaði við vinnu sína. Var hann með bilaðar bremsur á hjólum sem áttu að hindra að pallurinn færðist úr stað við vinnu. Lögregla kom á slyssað og vegna tungumálaörðugleika gerir M fyrirvara við það sem haft var eftir honum í lögregluskýrslu og bráðamóttökuskrá. Slysið hafi ekki verið tilkynnt til Vinnueftirlitsins á réttum tíma af hálfu X, sem bar þó lagaskyldu til þess, sbr. 79. gr. laga nr. 46/1980. Tilkynning hafi borist síðar eftir ítrekanir lögmanns M. Í skýrslu eftirlitsins komi fram að M hafi fallið út um glugga á annarri hæð þar sem hvorki hafi verið komið fyrir handriði né öðrum öryggisbúnaði til að varna falli úr gluggaopinu. Telur M að slysið megi rekja til alvarlegra öryggisbresta á vinnustaðnum. Vegna slyssins hafi M gert kröfu um bætur úr ábyrgðartryggingum X og Y, en af hálfu V1 og V2 hafi bótaskyldu verið hafnað. Telur M að slys hans megi rekja til þess að vinnupallurinn hafi hvorki verið tryggður né útbúinn fallvörnum. Hafi bæði X og Y brugðist lagaskyldum sínum og beri þeir óskipta skaðabótaábyrgð á slysi M á grundvelli sakarreglu skaðabótaréttar og meginreglunnar um vinnuveitendaábyrgð. Vísar M máli sínu til stuðnings til ákvæða laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum og reglugerða setta á grundvelli laganna. Áhættugreiningar X sem voru á pólsku, hafi hvorki gert grein fyrir þeirri augljósa fallhættu sem skapast við notkun vinnupalla við glugga á efri hæðum, líkt og í því verki sem M sinnti þegar slysið var, né um sérstök áhættuatriði vegna vinnu í hæð. M hafi ekki fengið neina fræðslu, hann hafi verið nýkominn til starfa á Íslandi og engin gögn liggi fyrir um að útskýrt hafi verið fyrir honum hvernig pallurinn virkaði, hver hættan væri tengd glugganum, eða hvernig tryggja skyldi öryggi við vinnu í hæð. Þar sem slysið hafi ekki verið tilkynnt tímanlega til Vinnueftirlitsins, telur M að X beri allan halla af skorti á sönnun um atriði sem talin verði óljós.

V1 sem er váttryggjandi X, bendir í bréfi sínu á að X hafi útvegað starfsmann, M, til að sinna verkefni á vinnusvæði yfirverktaka. Vinnustaðurinn hafi verið undir boðvaldi og umráðum yfirverktaka og hafi vinnupallurinn verið í eigu hans og settur upp af starfsmönnum hans. Hafi X hvorki haft beina aðkomu að uppsetningu né viðhaldi pallsins né heldur nokkra stjórn á öðrum öryggismálum er vörðuðu vinnuumhverfið á vinnustöðinni. Hlutverk X hafi verið takmarkað við að útvega starfsmenn í samræmi við óskir yfirverktaka.

M mótmælir í viðbótarathugasemdum sínum afstöðu V1 enda samræmist sú afstaða hvorki gildandi réttarreglum né dómaframkvæmd. Vinnuveitandi beri viðtæka og sjálfstæða skyldu til að tryggja fyllsta öryggi starfsmanna sinna, óháð því hvort hann sé eini aðilinn með boðvald á vinnustaðnum, sbr. ákvæði laga nr. 46/1980. X hafi sýnt af sér augljósa vanrækslu með því að láta M vinna við augljóslega óöruggar aðstæður, á gölluðum vinnupalli og án fullnægjandi fræðslu eða leiðbeininga, sérstaklega í ljósi

tungumálaörðugleika hans. X hafi brugðist þeirri lagaskyldu að tilkynna slysið til Vinnueftirlitsins og verði því að bera allan halla af sönnunarskorti um atvik sem talin eru óljós.

V2 sem er vátryggjandi Y, hafnar því að umræddur vinnupallur hafi verið með bilaðar bremsur. Hann sé enn í notkun og í góðu lagi og hafi verið í góðu lagi er slysið varð. Engin gögn renni stoðum um annað. Y hafi eingöngu útvegað umræddan pall og ekki sýnt af sér gáleysi né vanrækslu.

Í viðbótarathugasemdum sínum bendir M á að sönnunarbyrði fyrir því að vinnupallurinn hafi verið í góðu lagi hvíli á Y. Íslensk dómaframkvæmd hafi ítrekað sýnt fram á að eigendur búnaðar og verktakar geti borið skaðabótaábyrgð vegna bilana eða galla á búnaði sem þeir útvega eða nota. Vísar M til 25. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993 þar sem fram kemur að þegar tveir eða fleiri beri óskipta bótaábyrgð, skuli ábyrgð þeirra innbyrðis skiptast eftir því sem sanngjarnt þyki.

Álit.

Ágreiningur þessa máls lýtur að því hvort tjón M megi rekja til saknæmrar háttsemi eða athafnaleysis af hálfu X eða Y, þannig að bótaskylda stofnist úr ábyrgðartryggingum þeirra hjá V1 og V2. Í 1. mgr. 79. gr. laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum segir að atvinnurekandi skuli án ástæðulausrar tafar tilkynna til Vinnueftirlitsins öll slys þar sem starfsmaður deyr eða verður óvinnufær í einn eða fleiri daga, auk þess dags sem slysið varð. Samkvæmt fyrirliggjandi gögnum hlaut M alvarlega áverka í slysinu og var frá vinnu í nokkra mánuði í kjölfar slyssins. Þannig er ljóst að X bar að tilkynna slysið til Vinnueftirlits ríkisins án ástæðulausrar tafar. Það var ekki gert fyrir en 15. ágúst 2023 en þrátt fyrir það kom eftirlitið á vettvang tveimur dögum eftir slysið og framkvæmdi takmarkaða úttekt ásamt því að ræða við verkstjóra hjá Y, sem er aðalverktaki á svæðinu. Þá kom lögregla á vettvang og tók myndir ásamt því að ræða við M. Á grundvelli þess verða ekki talin efni til að víkja frá almennum sönnunarkröfum. Það hvílir því á M að sýna fram á að tjónið megi rekja til saknæmra athafna eða athafnaleysis af hálfu X, Y eða starfsmanna þeirra, þannig að bótaskylda stofnist úr ábyrgðartryggingum þeirra hjá V1 og V2. Í fyrirliggjandi gögnum er aðdraganda slyssins lýst með öðrum hætti en gert er í málskoti M. Í lögregluskýrslu er haft eftir M að hann hafi „misst jafnvægið og þá fallið niður af syllunni sem hann stóð á.“ Verkstjóri Y lýsir aðdraganda slyssins á þann veg fyrir Vinnueftirlitinu í heimsókn þeirra 19. apríl 2023 að líkur séu á því að M „hafi verið að klifra upp á pallinn og dottið út um gluggann.“ Í tilkynningu til Vinnueftirlitsins, dags. 15. ágúst 2023 segir: „var að fara uppá stillans sem var út við glugga missti takið á stillans og datt út um glugga“. Í tilkynningu til Sjúkratrygginga Íslands, undirrituð af lögmanni M 31. ágúst 2023 er slysinu lýst þannig að M hafi verið á vinnupalli sem hafi færst frá vegg sem olli því að hann missti jafnvægið og féll. Af framangreindum gögnum má ráða að frásagnir af orsök slyssins eru ekki samhljóða, en ekkert liggur fyrir sem sýnir með nægilegum hætti að orsök fallsins hafi verið bilun eða vanbúnaður vinnupallsins, eða að X eða Y hafi með saknæmum hætti valdið því að öryggi við vinnu M væri ekki tryggt. Ekkert bendir til þess að vinnupallurinn hafi verið í því ástandi að hann teldist haldinn galla eða óhæfur til notkunar, og engin gögn styðja að bremsur hans hafi verið bilaðar. Ljóst er að Y útvegaði pallinn og hafði umráð yfir honum á verkstaðnum, en ekkert liggur fyrir sem bendir til þess að starfsmenn Y hafi brugðist skyldum sínum eða að pallurinn hafi verið vanbúinn eða ekki settur upp með réttum hætti. Þá verður ekki séð að X, sem útvegaði M til vinnu fyrir Y, hafi haft aðkomu að uppsetningu pallsins eða eftirliti með öryggi á vinnusvæðinu. Þótt árétta megi almenna skyldu atvinnurekanda samkvæmt lögum nr. 46/1980 til að tryggja öryggi starfsmanna sinna, verður ekki talið að X hafi sýnt af sér þá vanrækslu eða athafnaleysi sem jafna mætti til sakar í skilningi skaðabótaréttar. Að framangreindu virtu verður að telja að M hafi ekki sýnt fram á að slysið verði rakið til brota X og Y gegn ákvæðum laga nr. 46/1980 eða reglugerða settum á grundvelli þeirra. Bótaskylda úr ábyrgðartryggingum X hjá V1 og Y hjá V2 er því ekki fyrir hendi.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V1 eða úr ábyrgðartryggingu Y hjá V2.

Reykjavík, 28. október 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 271/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Frítímaslysáttrygging.

Gildissvið váttryggingar. Stórkostlegt gáleysi.

Gögn.

1. Málskot M móttakið 7. ágúst 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags 12. september 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags 21. september 2025, ásamt fylgiskjali.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags 22. september 2025.

Málsatvik

Í málskoti kemur fram að 13. október 2024 hafi M lent í slysi er hann féll af rafmagnshlaupahjólí á göngustíg. Mikil hálka hafi verið á vettvangi og hafi hlaupahjólíð runnið undan M vegna hálkunnar. Við fallið hafi M m.a. hlotið mjög slæmt höfuðhögg og rotast, auk þess að verða fyrir áverka í andliti og á líkama. M hafi leitað sér lækniaðstoðar í kjölfar slyssins en verið vísað á bráðamóttöku Landspítalans vegna gruns um kinnbeinsbrot. Slysið hafi verið tilkynnt til V 15. október 2024 en M sé með frítímaslysáttryggingu í gildi hjá V. V hafi hafnað bótaskyldu 13. nóvember 2024 með vísan til sjúkragagna þar sem fram komi að M hafi dottið á hlaupahjólí og verið drukkinn. Hafi V byggt höfnun sína á 26. gr. skilmála sem giltu um slysáttrygginguna og 90. gr. laga nr. 30/2004 um váttryggingarsamninga. M sem telur sig eiga bótarétt úr slysáttryggingunni vegna slyssins fer fram á að nefndin endurskoði niðurstöðu V. Máli sínu til stuðnings bendir M m.a. á eftirfarandi. Í 90. gr. laga nr. 30/2004 komi fram að váttryggingafélag geti lækkað eða fellt niður bæt看 ef váttryggður hefur valdið váttryggingaratburði af stórkostlegu gáleysi. Leggur M áherslu á að V sem byggi neitun sína á því að M hafi verið ölvaður og ölvunin hafi valdið slysinu, beri sönnunarbyrðina um ölvun og orsakatengsl. Þetta megi leiða af framangreindri 90. gr. og dómaframkvæmd. Hafnar M því að V hafi tekist að sanna að hann hafi verið ölvaður þegar slysið varð og að orsakatengsl séu milli ölvunar og slyssins. Í því sambandi bendir M á að hvorki liggi fyrir blóðrannsókn sem staðfesti styrk áfengis í blóði hans né nein önnur hlutlæg göng sem sýni fram á að hann hafi verið ölvaður er slysið varð. Lögregla hafi ekki komið á vettvang og engin vitni hafi verið að slysinu. Eina vísbendingin sem V styðjist við sé munnleg frásögn M í símtali við heilsugæslu daginn eftir slysið, þar sem M hafi sagst hafa drukkinn áfengi kvöldið áður. Í málskotinu er byggt á því að varðandi þessa frásögn verði að líta til þess að M hafi rotast í slysinu daginn áður og verið enn verulega vankaður er símtalið fór fram. Ber M því við að hann muni lítið sem ekkert eftir símtalinu. Er á því byggt að framburður M við þessar aðstæður geti með engu móti falið í sér fullnægjandi sönnun um ölvun og áhrif hennar á hegðun M er slysið varð. Máli sínu til frekari stuðnings vísar M í úrskurð nefndarinnar í máli nr. 229/2013 þar sem eftirfarandi komi m.a. í fram: „Ekki liggur fyrir nein mæling á áfengismagni í líkama M. Þótt M hafi verið undir talsverðum áfengisáhrifum verður það eitt og sé ekki virt honum til stórkostlegs gáleysis.“ Er í málskotinu byggt á því að í tilviki M sé jafnvel minni sönnun um ölvun en í framangreindu máli. Telur M því að slysið verði rakið til háлку á slysstað en ekki þess að M hafi verið ölvaður.

Þessu til viðbótar byggir M á því að jafnvel þó fallist yrði á að M hafi verið undir einhverjum áhrifum áfengis telji hann að skilyrði 1. mgr. 90. gr. laga nr. 30/2004 til skerðingar eða niðurfellingar bóta séu ekki uppfyllt. Óheimilt sé að fella niður bæt看, hvort sem er að hluta eða að fullu, nema að undangengnu heildstæðu mati á þeim atriðum sem nefnd séu í ákvæðinu. Þannig sé beinlínis óheimilt að líta til eins atriðis, til að mynda áfengisneyslu váttryggðs, og láta niðurstöðu um takmörkun ábyrgðar ráðast einungis af því.

Í athugasemdum V til nefndarinnar, dags 12. september 2025, er aðallega á því byggt að M eigi ekki rétt á bótum úr slysáttryggingunni þar sem bæði liggi fyrir sönnun þess að M hafi verið drukkinn er slysið varð, þ.e. undir slíkum áhrifum áfengis við stjórn rafmagnshlaupahjólísins, að hann hafi ekki getað stjórnað því örugglega og að orsakatengsl séu milli þess ástands M og slyssins. Færir V ítarleg rök fyrir framangreindu m.a. með vísan í tilgreinda dóma. Telur V að í frumgögnum málsins komi skýrt fram að M hafi verið drukkinn er hann slasaðist. Því beri að leggja það til grundvallar nema M takist að sýna fram á annað, nokkuð sem honum hafi ekki tekist. V telur því að félaginu hafi verið heimilt að fella niður bótarétt M að fullu þar sem tjóninu hafi verið valdið með háttsemi sem telst til stórkostlegs

gáleysis, sbr. 90. gr. laga nr. 30/2004 og 26. gr. skilmála þeirra sem giltu um slysátrygginguna. Bendir V á að við framangreint mat félagsins hafi verið horft til alls þess sem fram kemur í framangreindu ákvæði vátryggingarsamningalaga, þ.e. sakar M, hvernig vátryggingaratburðinn bar að, hvort M hafi verið undir áhrifum áfengis eða fíkniefna sem hann hafi sjálfviljugur neytt og atvika að öðru leyti. Til viðbótar bendir V m.a. á að af dómaframkvæmd megi ráða að ölvun stjórnenda vélknúinna ökutækja, en hlaupahjólíð teljist vélknúíð ökutæki, leiði til þess að bætur eru felldar niður að fullu. Vísar V í tilgreinda dóma þessu til frekari stuðnings. V telur því ljóst að M eigi ekki bótarétt úr slysátryggingunni. Í viðbótarathugasemdum M, dags. 21. september 2025, er m.a. vísað til upplýsinga um veðurfar í Reykjavík á slysdegi. Þar komi fram að umræddan dag hafi hitastig verið undir frostmarki. Í viðbótarathugasemdum V, dags. 22. september 2025, eru fyrri rök ítrekuð. Þá er því hafnað að þau gögn sem M lagði fram um veðurfar í Reykjavík á slysdegi séu fullnægjandi sönnun þess að orsakatengsl séu milli meintrar hálfu og slyss M. V bendir einnig á að engin úrkoma hafi verið þennan dag auk þess sem göngustígar höfuðborgarinnar séu þjónustaðir með söltun og söndun eftir því sem þörf er á. Telur V að M verði að bera hallann af sönnunarskorti varðandi hina meintu hálfu þar sem M hafi ekki tilkynnt um atvikið eða tryggt sér sönnun á aðstæðum á vettvangi í kjölfar atviksins. M hafi því ekki tekist að sýna fram á að slysið verði ekki rakið til ölvunar hans.

Álit

Aðila greinir á um það hvort M eigi bótarétt úr frítímaslysátryggingu hjá V vegna afleiðinga slyss 13. október 2024. V hefur hafnað að greiða bætur úr tryggingunni með vísan í 26. gr. skilmála og 90. gr. laga nr. 30/2004 um vátryggingarsamninga. Í 1. og 3. mgr. framangreindrar 90. gr. segir eftirfarandi: „Hafi vátryggður í öðrum vátryggingum en líftryggingum valdið því af stórkostlegu gáleysi að vátryggingaratburður varð eða afleiðingar hans urðu meiri en ella hefðu orðið má lækka eða fella niður ábyrgð félagsins. ...Við úrlausn á þessum atriðum skal litið til sakar vátryggðs, hvernig vátryggingaratburður bar að, hvort vátryggður var undir áhrifum áfengis eða fíkniefna sem hann hafði sjálfviljugur neytt og atvika að öðru leyti.“ Sambærilegt ákvæði er að finna í 26. gr. skilmálanna fyrir slysátryggingu. V telur að framangreind skilyrði séu uppfyllt enda sýni frumgögn þau sem liggja fyrir í málinu fram á að slysið verði rakið til ölvunar M og þar af leiðandi til stórkostlegs gáleysis hans. Það er V að sanna að framangreind skilyrði þess að hafna bótum séu uppfyllt. V ber því sönnunarbyrði varðandi það hvort slysið verði rakið til stórkostlegs gáleysis M vegna þess að hann hafi verið ölvaður á slysstundu og að orsakatengsl séu milli ölvunarinnar og slyssins. Einu upplýsingarnar í málinu varðandi meinta ölvun M og hugsanleg tengsl hennar við slysið er að finna í samskiptaseðli frá heilsugæslu sem aftur byggði á símtali sem M átti við hjúkrunarfræðing daginn eftir slys. Þar segir m.a.: „Datt af hlaupahjólí í gærkvöldi, var drukinn...“ Nefndin hefur komist að þeirri niðurstöðu að þessi gögn dugi ekki til þess að framangreind skilyrði fyrir því að slysið verði rakið til stórkostlegs gáleysis M teljist uppfyllt. Í því sambandi bendir nefndin á að í fyrsta lagi liggur ekki fyrir bein játning frá M þess efnis að hann hafi verið ölvaður og slysið verði rakið til þess. Þvert á móti byggir M á því að slysið verði rakið til hálfu. Þá bendir nefndin á að jafnvel þó lagt yrði til grundvallar að M hafi verið „drukinn“ eins og það er orðað í samskiptaseðlinum, verður það eitt og sér ekki virt honum til stórkostlegs gáleysis enda felur þetta orð ekki í sér neina sönnun varðandi umfang ölvunarinnar né hvort hún hafi leitt til slyssins. Þá liggur ekki fyrir nein mæling á áfengismagni í líkama M. Það er því niðurstaða nefndarinnar að V hafi ekki tekist að sanna að slys M verði rakið til stórkostlegs gáleysis hans. M á því rétt á bótum úr frítímaslysátryggingu hjá V vegna afleiðinga slyssins 13. október 2024.

Niðurstaða.

M á rétt á óskertum bótum úr frítímaslysátryggingu hjá V vegna slyss sem hann varð fyrir 13. október 2024.

Reykjavík, 21. október 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 274/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Fjölskyldutrygging.

Gildissvið váttryggingar.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 31. júlí 2025 ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V dags. 15. ágúst 2025 ásamt fylgiskjöllum.
3. Ódags. viðbótarathugasemdir M.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að mongólskt hirðingjatjald í eigu M sem staðsett var í Laugardal, Reykjavík hafi brunnið til grunna vegna íkveikju hinn 26. júlí 2025. Vegna þessa hafi M kafið V um bæt看 úr innbústryggingu fjölskyldutryggingar sinnar en V hafi hafnað kröfu hennar með vísan til þess að umrætt tjald teldist hvorki almennt innbú né almennur viðlegubúnaður og félli því utan gildissviðs váttryggingarinnar.

M byggir á því að tjaldið, sem notað sé til gistingar og útivistar, falli undir það að vera viðlegubúnaður samkvæmt skilmálum. Þó tjaldið sé óhefðbundið að gerð hafi tilgangur þess og eðli verið sambærileg öðrum viðlegubúnaði og ekkert í orðalagi skilmála váttryggingarinnar undanskilji tjöld af þessari tegund. Umrætt tjald sé sett upp og tekið niður og hafi ekki verið ætlað til varanlegrar búsetu heldur hafi staðsetning þess í Laugardal verið þáttur í viðburði og fyrirhugað hafi verið að taka tjaldið niður í lok ágúst. Sé því um að ræða búnað sem ætlaður sé til útilegudvalar og venjulegrar frístundaiðju og skipti ekki máli þó stærð og lögun tjaldsins hafi verið óvenjuleg. Verði talinn einhver vafi á túlkun skilmálanna að þessu leyti beri að líta til þess að um sé að ræða skilmála sem séu einhliða samdir af V og allan vafa um túlkun þeirra beri því að meta M í hag, sbr. andskýringarreglu 36. gr. laga um samningsgerð, umboð og ógilda löggæringa nr. 7/1936. Hefði V þá jafnframt verið í lófa lagið að kveða sérstaklega á um það í skilmálum væri ætlunin að undanskilja tjöld af þessari gerð. Vísar M þá til ósanngirnissreglu 36. gr. laga nr. 7/1936 en til álita geti komið að víkja samningsskilmálum til hliðar á grundvelli þess ákvæðis enda væri það verulega ósanngjarnt og íþyngjandi gagnvart neytanda væri váttryggingarvernd innbústryggingar takmörkuð með þeim hætti sem V haldi fram.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að samkvæmt skilmálum taki innbústryggingin til almenns innbús sem fylgi almennu heimilishaldi og sé nánar skilgreint um hvað sé að ræða. Komi þá fram í skilmálum að almennur viðlegubúnaður og almenn tómstundaáhöld falli undir gildissvið innbústryggingarinnar. Komi því til skoðunar hvort um sé að ræða almennt tjald sem notað er sem tómstundaáhöld eða viðlegubúnaður. Verðmæti geti haft áhrif í þessu samhengi og megi nefna að hefðbundin tjöld kosti almennt undir 250.000 kr., en tjald sambærilegt við tjald M kosti um 2,5 milljónir kr. Svo dýrt tjald sé ekki til á flestum heimilum og sé ekki notað sem almennur viðlegubúnaður. Samkvæmt reikningi frá X hafi uppsetningarkostnaður, vinna tveggja starfsmanna við uppsetningu, komið til vegna tjaldsins og styðji það enn frekar við þá afstöðu að ekki sé um að ræða almennt innbú til tómstundaiðkana. Um gríðarlega stórt tjald, sem rúmi yfir tuttugu manns, með áfastri viðarhurð, hafi verið að ræða og hafi tjaldið staðið uppreist í Laugardal í um tvo mánuði fyrir brunann, þrátt fyrir að M eigi lögheimili í Reykjavík. Geti tjald af þessari gerð ekki talist vera almennt innbú. Ekki sé þá heldur um almennan viðlegubúnað að ræða enda sé þung viðarhurð á tjaldinu auk þess sem stórar viðarsúlur hafi haldið því uppréttu. Falli það því ekki undir umrædda váttryggingu heldur hefði M þurft að váttryggja það sérstaklega. Ómögulegt sé þá að tilgreina með tæmandi hætti í skilmálum þá muni sem ekki falla undir váttrygginguna.

Í viðbótarathugasemdum M kemur m.a. fram að í skilmálum sé tekið fram að tryggingin nái til fylgihluta hjólhýsa, fellihýsa og tjaldvagna, sem séu augljós dæmi um viðlegubúnað. Slíkur búnaður geti kostað margar milljónir og geti krafist sérhæfðrar vinnu við uppsetningu. Verð, stærð eða fyrirferð útiloki því ekki að umrætt tjald geti fallið undir það að vera almennur viðlegubúnaður. Teljist það því vera viðlegubúnaður nema skýrt komi fram í skilmálum að svo sé ekki. Enga slíka afmörkun sé að finna í skilmálum enda segi þeir ekkert um það að viðarhurð, stærð eða sérhæfður frágangur leiði til þess að

tjald sé ekki viðlegubúnaður. Það að þörf hafi verið á aðstoð við fyrstu uppsetningu tjaldsins segi þá ekki til um það hvort um viðlegubúnað í skilningi skilmálanna sé að ræða, og hafi M ekki þurft neina faglega aðstoð við uppsetningu þess í Laugardal. Skipti þá ekki máli hvar lögheimili M sé, enda heimili skilmálar V sérstaklega að innbú sé staðsett utan lögheimilis í allt að 90 daga. Er þá áréttað að um einhliða samda skilmála V sé að ræða og verði að túlka þá í því ljósi enda beri V þá allan halla af óskýrleika þeirra. Visar M þá til ýmissa lagaákvæða er varða neytendavernd og skýrleika samningsskilmála máli sínu til frekari stuðnings.

Álit.

Í gr. 7.1 í skilmálum innbústryggingarliðar fjölskyldutryggingar M hjá V kemur fram að tryggingin taki til „innbús sem fylgi almennu heimilishaldi“. Er þá tekið fram í a) lið ákvæðisins að þar undir falli „*almennt innbú, s.s. húsgögn, heimilistæki, skrautmunir, leirtau, bækur, fatnaður og sængurföt, auk almenns viðlegubúnaðar og almennra tómstundaáhalda*“. Er „almennur viðlegubúnaður“ því einn þeirra munaflokka sem felldur er undir hugtakið „almennt innbú“. Í d) lið segir m.a. að einnig falli undir innbú „*Auka- og varahlutir sem tilheyra vélknúnu ökutæki, hjólhýsi, fellihýsi, tjaldvagni eða skemmtibát í eigu tryggðu*“. Í gr. 10.6.3 er þá að finna nánari takmarkanir á gildissviði d)liðar.

Fallast má á það með V að örðugt sé að telja með tæmandi hætti upp þá hluti sem falla undir, eða utan þess, að vera „almennt innbú“ enda hljóti það að vera misjafnt eftir aðstæðum og áhugamálum hverrar fjölskyldu. Verði því að meta það í hverju tilviki hvort um „almennt“ innbú og „almennan“ viðlegubúnað sé að ræða, þ.e. hluti sem ætla megi að fylgi almennu heimilishaldi.

Tjaldið sem um ræðir var mongólskt hirðingjatjald með burðargrind úr tré og af ljósmynd af því má ráða að gengið hafi verið inn í það um viðarhurð. Stærð þess liggur ekki að fullu fyrir en af ljósmyndum má ráða að það sé töluvert stærra en almenn tjöld sem ætluð eru til útilega. Liggur þá fyrir að kostnaður við vinnu tveggja aðila við uppsetningu tjaldsins auk ferðakostnaðar nam á árinu 2018 1.240.000 kr. með virðisaukaskatti. Af þessu má ráða að tjald af þessari gerð er talsvert frábrugðið almennum útilegutjöldum, og ekki verður talið að um sé að ræða hlut sem almennt fylgi almennu heimilishaldi, þ.e. er „almennt innbú“.

Jafnvel þó fallist verði á að um „viðlegubúnað“, þ.e. búnað til útilegu, sé að ræða þarf hann samkvæmt fyrrgreindu skilmálaákvæði að vera „almennur“ og þess eðlis að hann falli undir það að tilheyra almennu heimilishaldi.

Af þeirri lýsingu og ljósmyndum sem fyrir nefndinni liggja af umræddu tjaldi verður að telja að það sé nokkuð óvenjulegt og að gerð þess, stærð og uppsetning sé talsvert frábrugðin almennum fjölskyldutjöldum. Þó frekari skilgreiningu á því hvað sé „almennur viðlegubúnaður“ sé ekki að finna í skilmálaákvæðinu verður þó að ætla að um sé að ræða viðlegubúnað vegna útilega fjölskyldu, þ.e. svefnpoka, dýnur, eldunartæki, tjöld og þess háttar sem „almennt“ fyrirfinnst á heimilum og ætla megi að fólk ferðist almennt með og nýti til útilegu. Ekki er sýnt fram á að umrætt tjald hafi verið nýtt í slíkum tilgangi, eða hentað til hans, en þegar það brann hafði það verið í tvo mánuði í Laugardal vegna ótilgreinds viðburðar. Þar sem gerð tjaldsins er með svo sérstökum hætti sem raun ber vitni verður M að bera hallann af því að ekki sé sýnt fram á að það hafi verið „almennur“ viðlegubúnaður í framangreindum skilningi. Það er enda vátryggingartaki sem ber sönnunarbyrði þess að um bótaskyld tjón sé að ræða.

Að mati nefndarinnar verður umrætt tjald þá ekki felld undir d) lið skilmálaákvæðisins enda er þar talið upp með tæmandi hætti að um auka- og varahluti ökutækja, hjólhýsa, fellihýsa, tjaldvagna eða skemmtibáta sé að ræða. Er því ekki tækt að fella umrætt tjald þar undir með einhvers konar löggjöfnun.

Hvað varðar tilvísun M til ýmissa lagaákvæða er varða neytendavernd og skýrleika samninga sem gerðir eru við neytendur er afstaða nefndarinnar sú að jafnvel þó meta þurfi hvort um „almennt“ innbú sé að ræða sé umrætt skilmálaákvæði ekki haldið þeim annmörkum að því verði vikið til hliðar á grundvelli 36. gr. laga nr. 7/1936, eða að vafi um túlkun þess hvað sé „almennt“ innbú sé til staðar með þeim hætti að túlka beri skilmálanna með öðrum hætti en hér hefur verið gert. Verður ekki heldur talið að með því að tilgreina ekki að tjald af þessari gerð væri undanskilið vátryggingavernd hafi V brotið gegn 19. gr. laga um vátryggingarsamninga nr. 30/2004, enda er eins og áður sagði fallist á það með V að ekki sé unnt að setja fram tæmandi upptalningu á því hvað telst ekki til „almenns“ innbús heldur verði að meta það hverju sinni.

Af öllu framangreindu, og eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni, er kröfu M því hafnað.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr fjölskyldutryggingu sinni hjá V.

Reykjavík, 21. október 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 275/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn vátryggingartaka ábyrgðartryggingar(X)

Skaðabótaábyrgð. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 7. ágúst 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 21. ágúst 2025 ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M dags 25. ágúst 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V dags. 26. ágúst 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að hinn 24. maí 2025 hafi M ekið bifreið sinni A í gegnum hlið við þjónustumiðstöð X. Hliðið hafi verið hálfopið og ekki á hreyfingu. Þegar A hafi verið komin u.þ.b. hálf í gegnum hliðið hafi hliðið færst úr stað og lagst að A. Töluvert tjón hafi hlotist af þessu atviki og gerir M kröfu um bætur úr ábyrgðartryggingu X vegna þess.

Meðfylgjandi bréfi V til nefndarinnar er myndbandsupptaka af umræddu atviki. Í bréfi V segir að þar megi sjá að veður- og birtuskilyrði hafi verið góð og sjá megi að nokkru áður en A var ekið að hliðinu hafi hliðið byrjað að lokast og hafi það verið á hreyfingu alveg fram að því að M ók A inn um þann hluta hliðsins sem enn var opinn með þeim afleiðingum að hann ók utan í þann hluta hliðsins sem var á hreyfingu. Hafi honum því átt að vera augljóst að hliðið var að lokast áður en hann ók að því. Verði tjón á A því að fullu rakið til aðgæsluleysis M sjálfs en ekki hafi með nokkru móti verið sýnt fram á að það verði rakið til bilunar á hliðinu eða annarra atvika sem X verði gert að bera skaðabótaábyrgð vegna.

Í viðbótarathugasemdum M kemur fram að eftir skoðun á fyrirliggjandi myndbandsupptöku fallist hann á að hliðið hafi verið á hreyfingu þegar hann ók að því. Hreyfingin sé þó svo lítil að hún sé vart greinanleg og hafi alls ekki orðið til þess að M hafi skynjað að hliðið væri lokað eða að lokast. Þá sé það spurning hvort X hefði ekki átt að viðhafa einhvers konar eftirlit með hliðinu meðan það var að lokast.

Í viðbótarathugasemdum V er ítrekuð sú afstaða að tjón M verði rakið til aðgæsluleysis hans sjálfs. Hliðið lokist hægt til þess að fyrirbyggja eða draga úr líkum á tjóni og er því hafnað að þörf hafi verið á einhvers konar verði við hliðið á meðan það lokaðist.

Álit:

Almennar sönnunarreglur í skaðabótarétti gera ráð fyrir því að sá sem heldur því fram að annar beri skaðabótaábyrgð á tjóni sínu beri sönnunarbyrði um að skilyrði slíkrar ábyrgðar séu uppfyllt. Það hvílir því á M að sýna fram á tjón sitt og að umrætt tjón sé að rekja til saknæmra athafna eða athafnaleysis X eða starfsfólks þess eða annarra atvika eða aðstæðna sem X verði gert að bera skaðabótaábyrgð vegna.

Af fyrirliggjandi myndbandsupptöku má sjá að einhvers konar vinnubifreið er ekið út um hliðið að þjónustumiðstöð X. Eftir að henni er ekið út má sjá að báðir hlutar hliðsins byrja að dragast saman, þ.e. hliðið lokast. Þegar A er ekið að hliðinu virðist það hafa lokast að u.þ.b. hálfu. Í þann mund sem A er ekið í gegn rekst þá vinstri hluti hliðsins, sem enn er að lokast, á afturhurð A bílstjóramegin og veldur tjóni á henni. Að mati nefndarinnar verður að telja að lokun hliðsins hafi verið vel greinileg þegar ekið var að því.

Að öðru leyti liggur lítið fyrir um umrætt hlið, virkni þess og tilgang, s.s. hvort það hafi átt að vera opið fyrir umferð almennings, eða hvort hafi þurft að opna það sérstaklega fyrir viðkomandi umferð. Liggur þá ekkert fyrir um að hliðið hafi á einhvern hátt verið vanbúið eða virkni þess óforsvaranleg. Né hefur verið sýnt fram á að sérstaks eftirlits hafi verið þörf með því. Hefur því að mati nefndarinnar ekki verið sýnt fram á að tjón á A verði rakið til atriða sem X beri skaðabótaábyrgð vegna. Í ljósi þess að samkvæmt almennum sönnunarreglur hvílir það á M að sýna fram á það er því óhjákvæmilegt að hafna kröfu hans.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 9. september 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 277/2025.

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Sjúklingatrygging.

Nafn váttryggingartaka sjúklingatryggingar (X)

Bótaábyrgð. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 5. ágúst 2025 ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V dags. 4. september 2025 ásamt fylgiskjali.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að ólögráða sonur M, A, hafi allt frá fæðingu haustið 2018 haft mikla og alvarlega hægðatregðu og að M og kona hans hafi oft leitað lækniáðstoðar fyrir hann vegna þess. Meðferð heilsugæslu hafi þó skilað litlum sem engum árangri og hinn 7. júlí 2020 hafi foreldrar M leitað til Y, sérfræðings í innkirtla- og efnaskiptasjúkdómum. Hafi Y sent beiðni til barnalæknisins X, en í þeirri nótu komi m.a. fram að A sé sendur til X til frekara mats og að ekki sé hægt að útiloka hluti eins og Morbus Hirschsprung sjúkdóm sem er meðfæddur meltingarfærasjúkdómur. Hafi A fengið tíma hjá X hinn 13. ágúst 2020. Hafi A verið settur á lyf og X tekið fram að líklega væri ekki um þann sjúkdóm að ræða en það hafi þó ekki verið rannsakað frekar. Hinn 27. ágúst 2020 hafi röntgenmynd leitt í ljós alvarleg einkenni en X hafi ekki talið tilefni til frekari aðgerða. A hafi aftur komið til X hinn 17. september 2020 og þá fengið uppáskriftuð lyf. A hafi svo flutt með foreldrum sínum til Danmerkur í mars 2021. Foreldrar A hafi leitað með hann til læknis þar og eftir rannsóknir hafi hann verið greindur með Morbus Hirschsprung.

M byggir í málskoti á því að A eigi rétt á skaðabótum á grundvelli 1. tl. 1. mgr. 2. gr. þágildandi laga um sjúklingatryggingu nr. 111/2000 en þar komi fram að greiða skuli bætur ef ætla megi að komast hefði mátt hjá tjóni ef rannsókn eða meðferð við þær aðstæður sem um ræðir hefði verið hagað eins vel og unnt hefði verið og í samræmi við þekkingu og reynslu á viðkomandi sviði. V hafi hins vegar hafnað þeirri kröfu með bréfi dags. 8. ágúst 2024 á grundvelli þess að meðferð A hafi verið í eðlilegu ferli þegar foreldrar hans hafi einhliða og án samráðs hætt samskiptum við X. M fellir sig ekki við þau málalok og ítrekar í málskoti að A hafi ekki fengið rétta greiningu og meðhöndlun þar sem X, sem sé sérfræðingur í meltingarlækningum barna, hafi vanrækt að útiloka umræddan sjúkdóm. Í nótu X dags. 13. ágúst 2020 komi fram að ólíklegt sé að um Morbus Hirschsprung sé að ræða en ekki komi fram hvernig hann hafi komist að þeirri niðurstöðu enda hafi A síðar greinst með þann sjúkdóm. Yfirlæknir á sjúkrahúsi í Danmörku hafi þá tjáð foreldrum A að hefði sjúkdómurinn greinst fyrr væri alvarleiki hans ekki sá sami og raunin sé. Komi einnig fram í dönskum sjúkragögnum að A hafi verið vanmeðhöndlaður með ýmsum lyfjum sem ekki hafi borið árangur. A hafi verið orðinn alvarlega veikur þegar sjúkdómurinn loks greindist og sé líkamstjón hans að líkindum varanlegt.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að félagið telji í fyrsta lagi ekki sýnt fram á að A hafi orðið fyrir tjóni, en samkvæmt trúnaðarlækni V séu ekki vísbendingar um að það að seinkun á greiningu hafi valdið skaða, enda sé almennt fyrst beitt einkennameðferð eins og gert hafi verið áður en greining lá fyrir. Í öðru lagi telji V að skilyrði 1. tl. 1. gr. 2. gr. laganna séu ekki uppfyllt. Meðhöndlun A hafi verið í eðlilegu ferli og í samræmi við vinnulag þegar um er að ræða börn með langvinna hægðatregðu, þegar foreldrar A hafi einhliða ákveðið að hætta samskiptum við X. Álit trúnaðarlæknis sé það að greining hefði komið fyrr fram hefði greiningarferli verið haldið áfram eins og lagt var upp með, en X hafi farið að verkreglum og klínískum leiðbeiningum og verði ekki séð að um óeðlilegar tafir hafi verið að ræða af hans hálfu. Þá hafi greining í Danmörku einnig tekið nokkra mánuði en greining á grundvelli lífsýnis hafi ekki legið fyrir fyrr en í nóvember 2021, eða um hálfu ári eftir að fyrst var leitað til læknis þarlandis.

Álit.

Rétt til bóta samkvæmt þágildandi lögum um sjúklingatryggingu eiga, skv. 1. mgr. 1. gr. laganna, sjúklingar sem verða fyrir líkamlegu eða geðrænu tjóni hér á landi í tengslum við rannsókn eða sjúkdómsmeðferð hjá m.a. heilbrigðisstarfsmanni sem starfar sjálfstætt og hefur hlotið löggildingu til starfans. Í 1. mgr. 2. gr. sagði að bætur skuli greiða án tillits til þess hvort einhver ber skaðabótaábyrgð samkvæmt reglum skaðabótaréttarins, enda megi að öllum líkindum rekja tjónið til nánar tilgreindra

atvika sem tiltekin eru í fjórum tölulíðum. M byggir kröfu sína fyrir hönd A á 1. tl. sem var svohljóðandi: „1. Ætla má að komast hefði mátt hjá tjóni ef rannsókn eða meðferð við þær aðstæður sem um ræðir hefði verið hagað eins vel og unnt hefði verið og í samræmi við þekkingu og reynslu á viðkomandi sviði.“

Aðila greinir á um hvort skilyrði þessa ákvæðis séu uppfyllt. Þó sönnunarkröfur til tjónþola séu vægari en ella þegar kemur að sjúklingatryggingu hvílir það samt sem áður á M fyrir hönd A að sýna fram á tjón og að það sé „að öllum líkindum“ að rekja til þeirra atvika sem tilgreind eru í 1. mgr. 2. gr. laga um sjúklingatryggingu. Svo skilyrði 1. tl. 1. mgr. 2. gr. séu uppfyllt þarf þá að sýna fram á að „ætla meg“ að komast hefði mátt hjá tjóni hefði rannsókn eða meðferð verið hagað með öðrum hætti.

Kemur þá fyrst til skoðunar hvort um tjón í þessum skilningi hafi verið að ræða. Þrátt fyrir að kvartað hafi verið til embættis Landlæknis hinn 27. september 2023 verður ekki séð að niðurstaða embættisins liggi fyrir. Nefndarmenn búa ekki yfir sértækri læknisfræðilegri þekkingu og verður því að mega ráða af gögnum málsins að um tjón hafi verið að ræða. Í málskoti er vísað til þess að nafngreindur danskur læknir hafi tjáð foreldrum A að hefði greining legið fyrir fyrir hefði mátt komast hjá tjóni. Engin skrifleg yfirlýsing viðkomandi liggur þó fyrir um það og þrátt fyrir að í læknagögnum komi fram að um vanmeðhöndlun hafi verið að ræða kemur ekki fram hvort og þá hvaða, tjóns hún hafi leitt til. Í gögnum málsins, sem að miklu leyti eru dönsk sjúkragögn, má ráða að foreldrar M telji hann hafa orðið fyrir tjóni en ekki liggur fyrir skýr læknisfræðileg staðfesting á því. Samkvæmt gögnum málsins gekkst A undir skurðaðgerð og er nú með stóma. Af gögnum málsins verður ekki fullyrt að umrædd aðgerð hefði orðið annars eðlis eða haft minni afleiðingar í för með sér hefði greining legið fyrir við fyrra tímamark. Verður því að telja tjón A ósannað.

Þess utan verður ekki talið sýnt fram á að meðferð X á A hafi ekki verið hagað eins vel og unnt hefði verið og í samræmi við þekkingu og reynslu á viðkomandi sviði. Samkvæmt gögnum málsins hitti X A þrisvar sinnum haustið 2020, á tímabilinu 13. ágúst til 17. september án þess að hann væri greindur með Morbus Hirschberg. Átti A þá bókaðan tíma hjá X hinn 27. október en ekki var mætt í þann tíma og höfðu foreldrar A ekki frekara samband við X né liggur fyrir hvaða læknismeðferð A fékk frá þeim tíma og þar til leitað var læknis í Danmörku vegna einkenna hans. Af gögnum málsins má þá ráða að frá því fyrst var leitað læknis þar í landi hafi liðið um sex mánuðir þar til sýnataka til greiningar á Morbus Hirschberg fór fram hinn 22. október 2021. Virðist mega ráða af gögnum málsins að fyrst hafi verið reynt að meðhöndla A með hægðalyfjum áður en sýnataka var ákveðin. Verður ekki annað séð en meðhöndlun A hafi því verið með sambærilegum hætti í Danmörku og hjá X og liggur ekki annað fyrir en að um eðlilegan framgang meðferðar hafi verið að ræða. Án gagna sem sýni fram á hið gagnstæða verður því ekki talið að meðferð X hafi ekki verið hagað eins vel og unnt var og til samræmis við reynslu og þekkingu á sviðinu.

Er það því mat nefndarinnar að ekki hafi tekist að sýna fram á tjón eða að það meg“ að öllum líkindum rekja til þeirra atvika sem tilgreind eru í 1. tl. 1. mgr. 2. gr. þágildandi laga um sjúklingatryggingu og að skilyrði bótaskyldu séu því ekki uppfyllt. Er því, eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni, óhjákvæmilegt að hafna kröfu M.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr sjúklingatryggingu X hjá V.

Reykjavík, 14. október 2025.

rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 279/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Tegund vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Heiti vátryggingartaka (X)

Skaðabótaábyrgð. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 8. ágúst 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 2. september 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 23. september 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 3. október 2025.

Málsatvik.

Í lögregluskýrslu, dags. 30. ágúst 2022, kemur fram að M hafi hinn 25. ágúst 2022 dottið af rafmagnshlaupahjólí á göngustíg í Mosfellsbæ. Vitni sögðu M hafa hjólað á „kubb“ og að hún hefði „eithvað verið að líta til hliðar“. Rætt var við foreldra M á bráðadeild Landspítalans sem höfðu eftir henni að hún hefði verið á leið niður brekku á rafmagnshlaupahjólínu og klesst á stein með þeim afleiðingum að hún féll, rak höfuðið í stein og tók kollhnís yfir steina og hafnaði á bakinu. Var hún með hjálm. Kveðst hún ekki hafa séð steininn. Af ljósmyndum lögreglu af vettvangi má sjá öryggisgirðingu sem fest er með steypuklumpum liggja samhliða göngustígnum. Nokkrir lausir steypuklumpar voru staðsettir fyrir utan göngustíginn en ein ljósmynd sýnir að einn klumpurinn hafi líklega legið örlítið inn á göngustígnum fyrir slysið.

Vegna slyssins hefur M gert kröfu um bætur úr ábyrgðartryggingu byggingarfélagsins X sem sá um byggingarframkvæmdir á svæðinu. Af hálfu V hefur bótaskylda úr ábyrgðartryggingu X verið hafnað. Í málskoti sínu vísar M til þess að aflað hafi verið vitnayfirlýsingar frá tveimur vitnum sem voru með M þegar slysið var. Þar er atvikinu lýst þannig að steypuklumpurinn hafi verið inn á gangstéttinni og að fjöldi annarra steypuklumpa hafi verið fyrir utan öryggisgirðingu byggingarsvæðis X. Telur M X bera ábyrgð á aðbúnaði og öryggi vinnusvæðisins og nærumhverfi þess ef hlutir af vinnusvæðinu voru geymdir utan þess. Bar X að haga frágangi innan og utan svæðisins þannig að slysaætta stafaði ekki af. Þá vísar M til ljósmynda lögreglu til sönnunar því að einn steypuklumpurinn hafi verið inn á gangstéttinni og færst svo til við áreksturinn. Frágangur hans hafi skapað augljósa slysaættu fyrir hjólandi vegfarendur. Vísar M til ákvæða laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum og reglugerða setta á grundvelli laganna. Telur M það engu skipta að X hafi ekki sett upp girðinguna þar sem óumdeilt sé að X var eini verktakinn á svæðinu þegar slysið átti sér stað og vann þar að uppsteypu húsanna. Vinnusvæðið hafi því verið á hans forræði. Hafi X vitað eða mátt vita að umþrættir steypuklumpar væru utan vinnusvæðis og einn klumpur hafi a.m.k. verið inn á fjölförnum göngustíg. Samkvæmt upplýsingum frá Mosfellsbæ hafi öryggisgirðingin og frágangur hennar verið í óleyfi í bæjarlandinu. Eftir slysið hafi X bætt úr frágangi á klumpunum og var þeim raðað ofan á girðinguna eftir áskorun frá byggingarfulltrúa. Með háttsemi sinni hafi M brotið gegn ákvæðum byggingarreglugerðar nr. 112/2012, ákvæðum reglugerðar nr. 1127/2007 um lögreglusamþykktir og lögreglusamþykkt Mosfellsumdæmis. Að lokum vísar M til nokkurra dóma máli sínu til stuðnings.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að engin bótaskylda hafi stofnast úr ábyrgðartryggingu X, þar sem ekki hafi verið sýnt fram á að slysið megi rekja til saknæms frágangs öryggisgirðingarinnar eða steina við hana. X hafi einungis annast steypuvinnu á byggingarsvæðinu og ekkert haft með girðinguna að eða frágang steinanna að gera, enda hafi það verið á ábyrgð aðalverktaka, sbr. grein 8,8 í fyrirbyggjandi verksamningi. V telur því óheimilt að leggja hlutlæga ábyrgð á X sem undirverktaka án sönnunar um saknæma háttsemi af þess hálfu. Þá geti X ekki borið ábyrgð á því þótt ekki hafi verið aflað framkvæmdaleyfis fyrir girðinguna, enda hafi það verið á ábyrgð lóðarhafa. Að mati V voru steinarnir utan marka göngustígsins og sköpuðu enga raunverulega hættu. Ef einn steinn hafi hugsanlega skagað örlítið inn á stíginn hafi það fremur verið afleiðing árekstursins sjálfs. Slysið sé því fyrst og fremst rakið til óaðgæslu M, sem hafi ekið hlaupahjólí á miklum hraða, við brún stígsins og horft til hliðar í stað fram fyrir sig. Vegfarendur verði almennt að gera ráð fyrir hindrunum á göngu- og hjólastígum og sýna

eðlilega aðgæslu, sérstaklega þegar birtuskilyrði eru góð og hindranir sýnilegar, eins og í þessu tilviki. V hafnar jafnframt trúverðugleika vitnayfirlýsinga sem lagðar voru fram síðar í málinu og telur þær ekki hafa sjálfstætt sönnunargildi. Þær innihaldi gildishlaðnar fullyrðingar og villandi framsetningu á staðháttum sem dragi úr trúverðugleika þeirra. Að öllu virtu telur V að slysið sé alfarið M sjálfri að kenna.

Í viðbótarathugasemddum M er á því byggt að X hafi verið eini aðilinn á byggingarsvæðinu á umræddum tíma og hafi því borið ábyrgð á vinnusvæðinu. Þá telur M að steypuklumpurinn hafi verið talsvert meira en 2-3 cm inn á stígnum. Þá sé rangt og ósannað að M hafi ekið hratt, hvað þá of hratt. Á vettvangi hafi verið átta steypuklumpar sem höfðu ekkert hlutverk annað en að skapa hættu. Þeir hafi ekki verið notaðir sem farg á girðinguna né hafi þeir verið tengdir við hana. Þeir voru auk þess utan lóðarmarka. Mótmælir M því sérstaklega að vitnayfirlýsingin sé einhliða samin af lögmanni sínum eða að í henni felist ekki sjálfstæð lýsing þeirra á atburðum. Þá er mótmælt að verksamningur og orðalag hans geti leitt til takmörkunar á skaðabótaábyrgð í málinu.

Í viðbótarathugasemddum V er því mótmælt að X hafi verið eini aðilinn á byggingarsvæðinu á þessum tíma. Hafi steinninn á annað borð skagað inn á stíginn, bendi myndir til þess að það hafi þá verið afar lítið og varla meira en 2-3 cm. Í ljósi staðsetningar, breiddar stígsins og sýnileika (bjart) hafi staðsetning steinanna ekki verið til þess fallin að valda stórfelldri hættu. Hafi M ekið á steinninn sé eina skýring þess sú að hún hafi ekki verið að horfa fram fyrir sig eða sýnt þá aðgæslu sem reikna má með frá vegfarendum.

Álit.

Ágreiningur þessa máls lýtur að því hvort tjón M megí rekja til saknæmra athafna eða athafnaleysis af hálfu X eða starfsmanna þess, þannig að bótaskylda stofnist úr ábyrgðartryggingu X hjá V. Það hvílir á M að sýna fram á að svo hafi verið samkvæmt almennum sönnunarreglum skaðabótaréttarins. Samkvæmt fyrirbyggjandi gögnum hafði X þann verkþátt við byggingaframkvæmdirnar að annast uppsteypu á lóðinni við hlið göngustígsins er slysið varð. Samkvæmt grein 8.8 í verksamningi bar verkkaupi ábyrgð á því að girða vinnusvæðið af og viðhalda girðingunni á verk tíma. Ljóst er að öryggisgirðing hafði þegar verið reist áður en X hóf störf á svæðinu og ekkert liggur fyrir um að X hafi komið að uppsetningu hennar eða frágangi steinanna sem voru við girðinguna. Þá er ósannað hver hafi lagt hinn umdeilda stein þar sem slysið varð á göngustíginn, hvenær það hafi verið gert eða hvort X eða starfsmenn þess hafi haft vitneskju um staðsetningu hans. Að þessu virtu verður ekki talið að slysið megí rekja til sakar X eða starfsmanna þess. Verður samkvæmt framansögðu að leggja til grundvallar að um óhappatilvik hafi verið að ræða, og er því bótaskylda úr ábyrgðartryggingu X hjá V ekki fyrir hendi.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 21. október 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 283/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn vátryggingartaka (X)

Skaðabótaábyrgð. Sönnun. Vinnuslys.

Gögn.

1. Málskot móttakið 12. ágúst 2025, ásamt fylgiskjöllum.
2. Athugasemdir V, dags. 8. september 2025, ásamt fylgiskjali.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 16. september 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 25. september 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi orðið fyrir líkamstjóni í vinnuslysi hjá X 25. janúar 2023. Er þess krafist að nefndin staðfesti að X beri skaðabótaábyrgð á afleiðingum þess slyss og M eigi því rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V. Er á því byggt að slysið hafi orðið við bakdyr eldhúss vinnustaðar X. Atvikum er þannig lýst að M hafi umrætt sinn verið að bera stór bretti út um bakdyr eldhúss vinnustaðarins. Hafi hann haldið á bretti og þegar hann hafi stigið út fyrir dyrnar hafi hann runnið í hálku, sem hafði myndast fyrir utan dyrnar, og fengið brettið ofan á sig. Á öðrum stað í málskoti er atvikum þó þannig lýst að þegar M hafi runnið í hálkunni hafi hann fengið tvö bretti ofan á sig. Þá kemur fram í málskotinu að daginn eftir slysið hafi hann leitað til yfirmanns síns hjá X það sem hann hafi lýst tildrögum slyssins og gerð hafi verið atvikaskráning. Þá hafi M leitað til lækis þar sem komið hafi í ljóst brot á löngutöng vinstri handar, en M sé örvhentur. Hafi M síðan verið til meðferðar á slyshadeild LHS, hjá bæklunarlækni og sjúkraþjálfara auk þess að njóta þjónustu hjá Virk, vegna afleiðinga slyssins. Sé M enn óvinnufær. Í málinu liggur fyrir matsgerð frá endurhæfingarlækni, dags. 5. apríl 2025, þar sem vararnleg læknifræðileg örorka M af völdum slyssins er metin 5%.

M telur að rekja megi slysið til þess að ekki hafi verið búið að hálkuverja svæðið fyrir utan eldhúsdyrnar og að X beri ábyrgð á þeim vanbúnaði. Nauðsynlegt hafi verið að hálkuverja svæðið fyrir utan dyr eldhússins, en um 4-5 starfsmenn hafi átt leið um það svæði oft á dag í því skyni að henda rusli. Lýsir M því að mikil hálka hafi átt það til að myndast við dyrnar, sérstaklega á þeim tíma árs sem slysið átti sér stað (þ.e. janúar). Telur M að það hefði með einföldum hætti verið unnt að koma í veg fyrir hálkumyndun með því að sanda eða salta svæðið. Það hafi hins vegar ekki verið gert í umrætt sinn. M telur að í því felist stórkostlegt gáleysi af hálfu starfsfólks X. Auk framangreinds upplýsir M að starfsmenn hjá X hafi átt að vera í tilteknum vinnuskóm, sem X hafi útvegað, við vinnu í eldhúsinu. Er fullyrt að yfirmaður M hafi meinað honum aðgang að slíkum skóm. Byggir M á því að ef hann hefði haft aðgang að þesskonar skóbúnaði, líkt og gilt hafi um aðra starfsmenn X, hefði mögulega verið hægt að koma í veg fyrir slysið. Þá telur M einnig óeðlilegt að honum hafi einum verið ætlað að vinna umrætt verk, enda hafi verið um að ræða stórar pallettur. Telur M að mögulega hefði verið hægt að koma í veg fyrir slysið ef hann hefði fengið aðstoð frá öðrum starfsmönnum.

M telur að X og starfsmenn þess hafi brotið gegn þeim skyldum sem á vinnuveitanda eru lagðar skv. lögum nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum, nokkuð sem hafi bakað X skaðabótaábyrgð. Nefnir hann sérstaklega 1., 13., 37. og 41. gr. þeirra laga í því sambandi. Til viðbótar bendir M á 6. gr. reglna nr. 499/1994 um öryggi og hollustu þegar byrðar eru handleiknar og 1. mgr. og d-lið 3. mgr. 41. gr reglna nr. 581/1995 um húsnæði vinnustaða, máli sínu til frekari stuðnings. Hér vísar M einnig í Hrd. 16. nóvember 2006 í máli nr. 198/2006.

M byggir einnig á því að slysið hafi ekki verið tilkynnt til Vinnueftirlitsins fyrr en 19. maí 2023, þ.e. um fjórum mánuðum eftir slysdag. Sú vanræksla X hafi falið í sér brot á 79. sbr. 81. gr. laga nr. 46/1980, enda sé ljóst að X hafi borið skylda til að tilkynna slysið strax til Vinnueftirlitsins. Telur M að þar sem slysið var ekki réttilega tilkynnt og því engin rannsókn farið fram á tildrögum þess, eigi að leggja frásögn M um atvik máls til grundvallar í málinu. Bendir M á í þessu sambandi að þær upplýsingar sem fram koma í tilkynningu X til Vinnueftirlitsins og Sjúkratrygginga um fjórum mánuðum eftir slysdag séu ófullnægjandi enda í engu samræmi við lýsingu hans á tildrögum slyssins. Undirstrikar M einnig að engin vitni hafi verið að slysinu. Þá er í málskotinu einnig tekið fram að M tali mjög takmarkaða ensku og íslensku. Verður að skilja málatilbúnað M í málskoti þannig að hann telji að þetta hafi m.a. leitt til þess að sú stutta atvikalýsing sem yfirmaður hans skráði niður daginn eftir slysið hafi

verið ófullnægjandi, enda ekki í samræmi við þá lýsingu M sem er að finna í málskoti. Er einnig á það bent að þegar sú atvikalýsinga hafi verið skráð hafi M ekki notið aðstoðar tólks. Að lokum mótmælir M þeim rökum V að leggja eigi þá atvikalýsingu sem sé að finna í frumgögnum málsins til grundvallar, enda séu þau gögn af skornum skammti og upplýsingarnar takmarkaðar og ófullnægjandi sbr. framangreind rök. Bendir M aftur á í því sambandi, að það megi rekja til þess að slysið var ekki réttilega tilkynnt til Vinnueftirlits og þannig tryggt að fullnægjandi rannsókn gæti farið fram.

Í athugasemdum V, dags. 8. september 2025, er skaðabótaábyrgð X hafnað. Máli sínu til stuðnings vísar V til upplýsingar um atvik máls í frumgögnum. Bendir V á að í frumgögnum málsins komi fram að M hafi í umrætt sinn verið að stilla upp bretti við annað bretti þegar þau hafi dottið á finger hans, þ.e. að M hafi klemmt sig á milli bretta sem hann hafi verið að stilla upp. Hvergi í frumgögnum málsins sé talað um að M hafi dottið í hálku. Það sé ekki fyrr en með óundirritaðri tilkynningu M til Sjúkratrygginga, dags. 28. september 2023, sem málsatvikum sé lýst með þeim hætti sem byggt sé á í málskoti. M hafi veitt lögmanni umboð þann sama dag, þ.e. 28. september 2023. Í tjónstilkynningu til V, dags. 6. október 2023, sé einnig að finna sömu lýsingu og í málskoti. Sú tilkynning sé undirrituð af lögmanni M en ekki X. Þá bendir M einnig á að í gögnum vegna komu M til læknis 13. desember 2023, sé atvikum lýst með sama hætti og í frumgögnum. Framangreindu til frekari stuðnings bendir V á að í atvikalýsingu, dags. 26. janúar 2023, þ.e. daginn eftir slysið, sé atvikum lýst þannig: „Var að færa palettu undan vörum handþvottabretti sem datt á finger þ. 25.1. Lét ekki vita á og kláraði vinnudaginn.“ Þá sé m.a. eftirfarandi skráð á bráðamóttöku þann sama dag: „Var að ganga frá bretti sem hafði komið með vörur í gær. Var að stilla því upp við annað bretti þegar þau detta á hann og hann fær flís í vi. löngutöng. Náði að taka strax flísina. Bólga og mat á fingrinum, max eymsli voralt um pip ligð dig III sin. Rtg. sýnir afrifu basalt frá miðkjúku.“ Sambærilega lýsingu sé m.a. að finna í læknisvottorði dags. 13. mars 2023, í tilkynningum til Vinnueftirlits, dags. 19. maí 2023 og Sjúkratrygginga, dags. 22. maí 2023 og í sjúkrakrá 31. ágúst 2023. V telur að framangreindar upplýsingar í frumgögnum sýni skýrt hvernig slys M atvikaðist. Það beri því að leggja þá lýsingu til grundvallar í málinu. Slíkt sé í samræmi við dómvenju. Bendir V á Hrd. 8. júní 2006 í máli nr. 47/2006 og frá 22. mars 2018 í máli nr. 286/2017 því til frekari stuðnings.

Þessu til viðbótar bendir V á að samkvæmt upplýsingum frá X sé umrætt svæði, þ.e. það svæði sem í málskoti er byggt á að M hafi dottið, upphitað. Þá vísar V einnig til þess að í upplýsingum frá Veðurstofu Íslands hafi almennt við nokkuð hlýtt í aðdraganda slyssins. Þannig hafi hitastig á þeim tíma þegar atvikið á að hafa átt sér stað verið 1,8 gráður í plús. Telur V að fyrirliggjandi gögn um veður bendi því til þess að ólíklegt sé að hálka hafi verið á svæðinu er slysið varð, og jafnvel þó sú hafi verið raunin sé ólíklegt að hún hafi verið það mikil að hitakerfið hafi ekki ráðið við hálkuna. Þessu til viðbótar bendir V á að X hafi upplýst að húsvörður sjái um að hálkuverja allt útisvæði þegar þörf sé á því.

V telur með vísan í framangreint að tjón M verði ekki rakið til athafna eða athafnaleysis sem X geti borið skaðabótaábyrgð á. Telur V að jafnvel þó málsatvikalýsing M í málskoti yrði lögð til grundvallar í málinu yrði niðurstaðan sú sama, enda hefði ekki verið lögð fram nein þau gögn sem gætu sýnt fram á hálku á svæðinu í umrætt sinn né að hálkuvarnir af hálfu X hafi verið vanræktar. Hvað varði rannsókn á slysinu bendir V á að M hafi ekki tilkynnt vinnuveitanda um slysið fyrr en daginn eftir slysdag. Þá hafi ekki lengur verið möguleiki á að rannsaka aðstæður á slysavettvangi m.t.t. hálku. Telur V því að M verði að bera ábyrgð á því að ekki hafi farið fram rannsókn á aðstæðum á slysdegi. Þá hafnar V fullyrðingum M varðandi skóbúnað starfsmanna, enda séu þær ekki studdar neinum gögnum. Þá sé alvanalegt og ekkert við það að athuga að starfsmenn beri vörubretti einir sín liðs.

Í viðbótarathugasemdum M, dags. 16. september 2025, er rökum V mótmælt. Þá er m.a. bent sérstaklega á að upplýsingar um málsatvik í frumgögnum séu mjög takmarkaðar, auk þess sem það hafi verið X en ekki M að sjá til þess að tildrög og orsök slyssins væru rannsökuð.

Í viðbótarathugasemdum V, dags. 25. september 2025, eru fyrri rök félagsins ítrekuð. Þá er m.a. bent á að lýsing á falli og hálku komi ekki fram í atvikalýsingu í frumgögnum málsins né í samskiptum við yfirmenn M daginn eftir slysið. Þá bendir V á að engin gögn styðji það að M hafi ekki getað gert sig nægjanlega skiljanlegan vegna tungumálaerfiðleika. Sömu sögu sé að segja um fullyrðingar lögmanns M um skort á hálkuvörnum. Þá liggi fyrir upplýsingar um veðurfar sem bendi ekki til þess að hálka hafi verið á svæðinu.

Álit.

Ágreiningur í málinu snýr að því hvort X beri skaðabótaábyrgð á slysi því sem M varð fyrir við vinnu sína 25. janúar 2023. Almennar sönnunarreglur í skaðabótarétti gera ráð fyrir því að sá sem heldur því fram að annar beri skaðabótaábyrgð á tjóni sínu beri sönnunarbyrði um að skilyrði slíkrar ábyrgðar séu uppfyllt.

Í 1. mgr. 79. gr. laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum segir að atvinnurekandi skuli án ástæðulausrar tafar tilkynna til Vinnueftirlitsins öll slys þar sem starfsmaður deyr eða verður óvinnufær í einn eða fleiri daga, auk þess dags sem slysið varð. Dómafordæmi benda til þess að litið sé svo á að atvinnurekandi sem ekki hefur réttilega tilkynnt slys samkvæmt framangreindu lagaákvæði skuli bera hallann af sönnunarskorti um málsatvik eða aðstæður á vinnustað, að því leyti sem þau eru óljós og aðila greinir á um þau. Í málinu liggja fyrir gögn um óvinnufærni M í kjölfar slyssins. X bar því að tilkynna slysið til Vinnueftirlitsins. Það var hins vegar ekki gert fyrr en um fjórum mánuðum eftir slysdag nokkuð sem fól í sér brot X á skyldum skv. framangreindu ákvæði 79. gr. Þrátt fyrir framangreint telur nefndin, með vísan til upplýsinga í frumgögnum málsins, að ekki sé óvissu fyrir að fara í málinu um málsatvik eða aðstæður á vinnustað. Nefndin leggur því til grundvallar í málinu að M hafi í umrætt sinn verið að stilla upp bretti við annað bretti þegar þau hafi dottið á fingur hans, þ.e. að M hafi klemmt sig á milli bretta sem hann hafi verið að stilla upp. Sú lýsing sem er að finna í málskoti á sér hins vegar ekki stoð í frumgögnum málsins og verður því ekki lögð til grundvallar. Með vísan í framangreint, þar á meðal þá málsatvikalýsingu sem lögð er til grundvallar í málinu, hefur nefndin komist að þeirri niðurstöðu að M hafi ekki tekist að sýna fram á það að slys hans verði rakið til athafna eða athafnaleysis af hálfu X eða starfsmanna X sem geti leitt til skaðabótaábyrgðar gagnvart M.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á til skaðabóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 21. október 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 286/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Slysátrygging ökumanns og eiganda.

Skráningarnúmer ökutækis (A)

Ákvörðun árslauna vegna útreiknings bóta. Frávísun.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 13. ágúst 2025 ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V dags. 28. ágúst 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 29. ágúst 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi, hinn 31. janúar 2023, misst stjórn á bifreiðinni A með þeim afleiðingum að hún hafnaði á ljósastaur. Ekki er ágreiningur um atvikið sem slíkt né niðurstöðu matsgerðar um líkamstjón M, þ.e. að varanlegur miski M sé 6 stig og varanleg örorka 8%.

Aðila deilir hins vegar á um aðferðafræði við útreikning á bótum vegna varanlegrar örorku. M byggir á því að rétt sé að meta framtíðartekjur M sérstaklega á grundvelli 2. mgr. 7. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993, enda hafi aðstæður verið óvenjulegar á viðmiðunarárum samkvæmt 1. mgr. 7. gr. M starfi við veitingarekstur og ljóst sé að Covid-19 faraldurinn hafði mikil áhrif á slíka starfsemi á árunum 2020 og 2021, þ.m.t. á opnunartíma og möguleika á yfirvinnu. Hafi starfshlutfall M vegna þessa m.a. verið lækkað tímabundið í 25%. Telji M því réttast að miða við tekjur hans á árinu 2022 og hafi bótakrafa hans tekið mið af því.

V hafi hins vegar viljað miða við tekjur M síðustu þrjú árin fyrir slys hans. Eftir nokkrar viðræður hafi V fallist á bótauppgjör á grundvelli 2. mgr. 7. gr. skaðabótalaga, þó þannig að miða skyldi við árin 2022, 2023 og 2024.

M krefst þess að miðað verði við tekjur hans á árinu 2022 enda sé það sanngjarnt og eðlilegt viðmið og til samræmis við nánar tilgreinda dóma Hæstaréttar og er krafist eftirstöðva bóta vegna varanlegrar örorku til samræmis við það. Til vara krefst M þess að miðað verði við meðaltekjur hans árin 2018, 2019 og 2022 enda gefi tekjur hans á því tímabili rétta mynd af tekjuöflunarhæfni hans. Sé ófært að miða að einhverju leyti við tekjur M eftir slys hans enda sé ljóst að eftir slysið treysti hann sér ekki lengur til að taka langar vaktir og veigri sér við yfirvinnu. Tekjur hans eftir slys gefi því alls ekki rétta mynd af þeim tekjum sem hann hefði haft hefði slysið ekki komið til.

Í bréfi sínu til nefndarinnar krefst V aðallega frávísunar málsins. Ágreiningur aðila lúti að því hvaða árslaunaviðmið skuli notað við útreikning á varanlegri örorku samkvæmt 2. mgr. 7. gr. skaðabótalaga. Því sé um að ræða túlkun á tilteknu lagaákvæði skaðabótalaga og falli ágreiningurinn ekki undir starfssvið nefndarinnar eins og það er skilgreint í 3. gr. samþykktu hennar. Þá snúi ágreiningur aðila að fjárhæð sem er umfram 5.000.000 kr., þ.e. þau fjárhæðarmörk sem nefndinni er heimilt að fjalla um án sérstaks samþykkis V. Jafnframt telur V að ágreiningur málsins sé það flókinn og yfirgripsmikill að meðhöndlun málsins hamli skilvirkni nefndarinnar og beri því að vísa því frá á grundvelli h.-liðar 4. gr. samþykktu hennar.

Fari svo að nefndin vísi málinu ekki frá er afstaða V sú að hafna beri kröfum M. Ekki sé um það deilt að aðstæður í tilviki M hefðu verið óvenjulegar á viðmiðunarárunum og hafi V því fallist á að beita 2. mgr. 7. gr. skaðabótalaga við bótaútreikning. Ágreiningur sé hins vegar um það hvað geti talist réttur mælikvarði á líklegar framtíðartekjur M í skilningi þess ákvæðis. Hvorki fyrr né síðar hafi M verið með viðlíka tekjur og þau ár sem farið sé fram á að horft sé til við útreikning á varanlegri örorku. Það að uppreikna laun frá 2018 og 2019 með launavísitölu alveg fram til stöðugleikapunkts árið 2023 leiði til niðurstöðu sem sé alls ekki í takt við þau laun sem M hafi sannanlega verið með eftir slysið. Horfa verði á launatekjur fyrir og eftir slys við mat á líklegum framtíðartekjum og er vísað til dóms Landsréttar í máli nr. 152/2024 því til stuðnings. Ekki sé tilefni til að horfa á eina árið í tekjusögu M þar sem laun hans voru hæst. Er þá tekið fram að ekki hafi verið um umfangsmikla og hamlandi áverka að ræða, og ætti skerðing á tekjuöflunarhæfni því að vera í takt við niðurstöðu matsgerðar, þ.e. 8%. Hafi bótauppgjör tekið mið af því. Að öllu virtu hafi árslaunaviðmið það sem V bauð til að ná sáttum í málinu verið sanngjarnt og nær því að vera réttur mælikvarði um ætlaðar framtíðartekjur en þau viðmið sem M vilji

byggja á. Það hafi þá verið töluvert hærra en efri fjórðungsmörk í viðkomandi starfsflokki samkvæmt Hagstofunni.

Í viðbótarathugasemddum M er röksemdum fyrir frávísunarkröfu V hafnað. Nefndin hafi þannig áður tekið til meðferðar sambærilegan ágreining í máli 468/2024 og sé fjárhæð kröfunnar innan þeirra marka sem nefndinni er heimilt að fjalla um án sérstaks samþykkis. Þá sé um að ræða ágreining um uppgjör úr slysatryggingu ökumanns og því ágreining á sviði vátryggingaréttar þó ákvörðun bóta fari eftir ákvæðum skaðabótalaga. Eigi ágreiningur aðila því heima fyrir nefndinni.

Álit.

Krafa V um frávísun máls þessa frá nefndinni er studd ýmsum rökum sem rétt þykir að taka til ítarlegrar skoðunar.

Í fyrsta lagi kemur til skoðunar hvort rétt sé að vísa málinu frá á grundvelli þess að fjárhæðir þær sem deilt er um sé hærri en svo að nefndinni sé heimilt að fjalla um þær án samþykkis V. Í 3. mgr. 3. gr. samþykktu úrskurðarnefndar í vátryggingamálum kemur fram að samþykki aðila sé áskilið eigi nefndin að fjalla um ágreining varðandi fjárhæðir. Hins vegar segir einnig í 3. mgr. 3. gr. að: „*Neytanda er þó heimilt án samþykkis að skjóta til nefndarinnar ágreiningi um fjárhæðir vegna vátryggingarsamnings milli hans og varnaraðila, enda nemi ágreiningurinn að lágmarki kr. 25.000 og að hámarki kr. 5.000.000.*“ Ekki hefur verið byggt á því af hálfu V að M sé ekki neytandi í framangreindum skilningi. Þá verður ekki séð að fjárhæð sú sem ágreiningur aðila snýst um sé hærri en 5.000.000 kr. og hefur V engin gögn eða útreikninga lagt fram því til stuðnings. Telur nefndin því ekki forsendur til að vísa málinu frá á grundvelli þessa.

Kemur í öðru lagi til skoðunar hvort ágreiningur aðila falli utan við starfssvið nefndarinnar eins og það er að öðru leyti skilgreint í 3. gr. samþykktanna en 1. og 2. mgr. 3. gr. eru svohljóðandi: *Undir starfssvið nefndarinnar heyra mál sem varða réttarágreining um vátryggingarsamninga eða annan ágreining sem lýtur að dreifingu vátrygginga eða vátryggingarstarfsemi að öðru leyti eins og nánar greinir í 2. og 3. mgr. Nefndin fjallar um ágreining varðandi bótaskyldu, þ.m.t. sök og sakarskiptingu, milli málskotsaðila og varnaraðila auk annars ágreinings sem varðar ákvæði laga um vátryggingarsamninga, nr. 30/2004, og laga um dreifingu vátrygginga, nr. 62/2019.* Samkvæmt þessu er ljóst að undir starfssvið nefndarinnar falla mál sem varða réttarágreining um vátryggingarsamninga og er þar um nokkuð víðtækt úrlausnarefni að ræða. Við úrlausn slíkra mála þarf nefndin iðulega og eðli máls samkvæmt að líta til annarra laga og reglna en þeirra tveggja lagabálka sem tilgreindir eru í 3. mgr. Á það ekki síst við um t.a.m. skaðabótalög og lög um ökutækjetryggingar nr. 30/2019 enda eru lög um vátryggingarsamninga nátengd þessum lögum. Að því marki sem skaðabótalög varða úrlausn ágreinings um vátryggingarsamninga, bótaskyldu eða eftir atvikum bótafjárhæðir, vegna t.a.m. ábyrgðartrygginga telur nefndin sér rétt og skylt að taka ágreining um túlkun og beitingu ákvæða þeirra til skoðunar. Ella gæti nefndin illa sinnt hlutverki sínu samkvæmt gildandi samþykktum. Má benda á mýmörg fordæmi nefndarinnar þessu til stuðnings, er varða t.a.m. meðábyrgð starfsmanns vegna líkamstjóns í vinnuslysum skv. greinar 23.a í þeim lögum og kröfur um miskabætur á grundvelli a-liðar 1. mgr. 26. gr. sömu laga. Verður máli þessu því ekki vísað frá nefndinni á grundvelli þess að um sé að ræða ágreining sem heyrir ekki undir starfssvið hennar, sbr. b.-lið 1. mgr. 4. gr. samþykktu nefndarinnar.

Í þriðja lagi vísar V til þess að vísa beri máli þessu frá á grundvelli h.-liðar 1. mgr. 4. gr. samþykktanna en þar segir að nefndin fjalli ekki um mál sem eru það flókin eða yfirgripsmikil að meðhöndlun þeirra hamli skilvirkni nefndarinnar. Vísar V til þess að álitaefni þessa máls sé þess eðlis að leggjast þurfi gaumgæfilega yfir gögn málsins sem og dómaframkvæmd og eigi nefndin að yfirfara álitaefni af þessu tagi í miklum mæli muni það hamla skilvirkni hennar svo um munar. Rétt er að áréttta hér að nefndin leggst gaumgæfilega yfir gögn allra mála sem henni berast svo og viðeigandi dómaframkvæmd hverju sinni og hefur það hingað til ekki hamlað skilvirkni hennar. Fyrrgreint orðalag h.-liðar gefur að öðru leyti ekki til kynna hvenær vísa skuli máli frá á þeirri forsendu að það sé það flókið eða yfirgripsmikið að skilvirkni nefndarinnar sé í hættu, og virðist nefndin því hafa sjálfðæmi um mat á því. Eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni verður ekki fallist á að umfang þess eða flækjustig sé þeim mun meira en almennt gerist að því verði vísað frá af þeim sökum.

Eins og ítarlega hefur verið rakið verður því ekki annað séð en að ágreiningur M og V, eins og hann er lagður fyrir nefndina, falli innan starfssviðs hennar eins og það er skilgreint í nügildandi samþykktum.

Verður mál þetta því tekið til efnislegrar meðferðar.

Eins og að framan greinir snýr efnislegur ágreiningur í málinu að því hvernig skuli ákvarða þau árslaun skv. 7. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993 sem nota beri við útreikning á fjárhæð bóta fyrir varanlega örorku M. Þó aðilar séu sammála um að ákvarða skuli árslaunin samkvæmt 2. mgr. 7. gr. skaðabótalaga er eftir sem áður ágreiningur um það hvernig það skuli nánar útfært og því hvaða árslaun skuli lögð til grundvallar útreikningi.

Nefndin telur að fallast beri á að vegna áhrifa Covid-19 faraldursins á vinnutilhögun og laun M árin 2020 og 2021 gefi þau ekki rétta mynd af því sem hefði mátt vænta varðandi framtíðalaun ef hann hefði ekki slasast 31. janúar 2021. Nefndin telur það sama gilda ef eingöngu yrði stuðst við laun M árið 2022 eins og M krefst aðallega eða stuðst við þau þrjú ár sem M byggir varakröfu sína á. Þá telur nefndin heldur ekki að þau laun sem V vill leggja til grundvallar gefi rétta mynd af þeim framtíðarlaunum sem M hefði mátt vænta, enda byggir sá útreikningur m.a. að hluta til á launum M eftir slysið. V hefur ekki gert athugasemdir við fyrirbyggjandi mat um að varanleg örorka M af völdum slyssins sé 8%, nokkuð sem þó þýðir ekki sjálfkrafa að mati nefndarinnar að launatap M til framtíðar litið kunni ekki að vera mismikið á mismunandi tímabilum þó heildamatið sé 8%. Því telur nefndin ekki forsendur til að horfa jafn mikið til launa M árin eftir slysið eins og V færir rök fyrir í málalímbúnaði sínum.

Nefndin hefur því komist að þeirri niðurstöðu að við útreikning árslauna skv. 2. mgr. 7. gr skuli byggja á launum M árin 2019 og 2022 þar sem þau séu réttasti mælikvarðinn á hverjar líklegar framtíðartekjur M hefðu orðið. Þá sé rétt að leiðrétta (uppreikna) þau laun með þeirri aðferðafræði sem um getur í 1. mgr. 7. gr. skaðabótalaga. Útreikningurinn tekur því mið af framangreindum árslaunum að meðtöldu framlagi vinnuveitanda í lífeyrissjóð, leiðrétt samkvæmt launavísitölu til 30. apríl 2023, en þann dag töldu matsmenn að heilsufar M hafi verið orðið stöðugt vegna afleiðinga slyssins. Launvísitala fyrir apríl 2023 var 933,9. Þá er einnig miðað við meðaltalsvísitölu fyrir viðmiðunarárin tvö. Meðaltalslaunavísitala fyrir árið 2019 var 688,5 og 2022 var hún 858,4. Hvað framlag vinnuveitanda í lífeyrissjóð varðar þá virðist nefndinni að árið 2019 hafi það verið 10% (þ.e. 8% +2%) en 13,5% árið 2022 (þ.e. 11,5% +2%). Mótframlag vinnuveitanda vegna séreignar bætist við hefðbundið framlag vinnuveitanda til lífeyrissjóðs, sbr. dóm Landsréttar frá 23. júní 2025, í máli nr. 494/2024. Nefndin telur hins vegar að eins og málið liggur fyrir séu ekki forsendur til þess að líta á kr. 348.500 sem M fékk í verktakagreiðslur árið 2022 sem laun í skilningi 2. mgr. 7. gr. skaðabótalaga. Árslaun M skv. 2. mgr. 7. gr. skaðabótalaga eru því reiknuð með eftirfarandi hætti:

Laun árið 2019, að teknu tilliti til 10% framlags vinnuveitanda í lífeyrissjóð, $\text{kr. } 9.578.259 \times 933,9/688,5 = \text{kr. } 12.992.209$.

Laun árið 2022, að teknu tilliti til 13,5% framlags vinnuveitanda í lífeyrissjóð, $\text{kr. } 12.924.226 \times 933,9/858,4 = \text{kr. } 14.060.967$.

Meðalárslaun kr. 13.526.588. Nefndin telur að leggja beri þau laun til grundvallar útreikningi á fjárhæð bóta fyrir varanlega örorku M af völdum slyssins 31. janúar 2021.

Niðurstaða.

Leggja ber árslaunin kr. 13.526.588 skv. 2. mgr. 7. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993 til grundvallar útreikningi á fjárhæð bóta fyrir varanlega örorku M vegna slyssins 31. janúar 2023.

Reykjavík, 16. desember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmunur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 287/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Kaskótrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækis (A)

Samsömun.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 14. ágúst 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 19. september 2025 ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 26. september 2025 ásamt fylgiskjali.
4. Viðbótarathugasemdir V dags. 13. október 2025.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirbyggjandi lögregluskýrslu dags. 7. maí 2025, hafnaði bifreiðin A utan vegar við Miðhúsabraut við Naustagil á Akureyri að morgni hins 1. maí s.á. A er í eigu fyrirtækisins M. Í bifreiðinni voru X, Y, Z og Þ og reyndist Y hafa ekið henni umrætt sinn. Í ljós kom að Y var töluvert ölvður við aksturinn og reyndist áfengismagn í blóði hans vera 1,71 prómill, en auk þess greindi vitnið Þ frá því að ökuhraði A hefði verið talsvert umfram löglegan hámarkshraða í aðdraganda slyssins. Á grundvelli þessa hafnaði V bótaskyldu úr kaskótryggingu A þar sem Y, sem M yrði samsamað með, hefði sýnt af sér stórkostlegt gáleysi sbr. 2. mgr. 27. gr. laga um vátryggingarsamninga nr. 30/2004.

Í málskoti kemur fram að ekki séu gerðar athugasemdir við þá afstöðu að um stórkostlegt gáleysi hafi verið að ræða en hins vegar verði ekki fallist á að M verði samsamað með Y. Y hafi hvorki verið starfsmaður M né tengst því á nokkurn hátt. Hann hafi ekið bifreiðinni án vilja og vitundar M, og X, starfsmaður M sem umrætt sinn hafi farið með umráð A, hafi enga heimild haft til að fela Y stjórn hennar. Samræmist það ekki 3. mgr. 29. gr. laga um vátryggingarsamninga, eins og það ákvæði verði túlkað með hliðsjón af lögskýringargögnum, að beita samsömun í þessu tilviki. Skilmálaákvæði V, um að í atvinnurekstri geti V borið fyrir sig háttsemi stjórnanda ökutækis verði þá einnig að túlka til samræmis við fyrrgreint lagaákvæði. Gerir M því kröfu um fullar bætur úr kaskótryggingu A.

Í bréfi V til nefndarinnar er nánar fjallað um atvik málsins og tekið fram að ágreiningur aðila snúi aðeins að því hvort samsömun sé heimil, en ekki sé um það deilt hvort tjóninu hafi verið valdið af stórkostlegu gáleysi. Vísar V til þess að samkvæmt heimild í 3. mgr. 29. gr. laga um vátryggingarsamninga komi fram í gr. 9.2 í skilmálum kaskótryggingar að tengist vátrygging atvinnurekstri geti V borið fyrir sig háttsemi stjórnanda hins tryggða ökutækis. Telji V þetta ákvæði sé bæði skýrt og sanngjarnt til samræmis við áskilnað laganna og önnur niðurstaða verði ekki byggð á ónákvæmu orðalagi í lögskýringargögnum með frumvarpi til laga um vátryggingarsamninga. Hljóti þannig að teljast eðlilegt og sanngjarnt að beita samsömun þegar ökumaður, þ.e. Y, hafi stjórnað ökutækinu með samþykki umráðamanns þess og starfsmanns M, þ.e. X. Telji V að heimilt sé að semja um að vátryggður glati rétti sínum til bóta í heild eða að hluta vegna háttsemi Y.

Verði ekki fallist á þá afstöðu telur V eftir sem áður að heimild til samsömunar sé fyrir hendi. Fyrir liggi að X, sem hafi verið umráðamaður A, hafi falið Y stjórn hennar þrátt fyrir að Y hafi verið undir slíkum áfengisáhrifum að honum hafi ekki getað dulist þau. Með því að fela Y stjórn bifreiðarinnar hafi X því valdið tjóni af stórkostlegu gáleysi. Er vísað til þess að á grundvelli gr. 9.1 í skilmálum vátryggingarinnar sé heimilt að bera fyrir sig háttsemi þessa aðila sem með samþykki eiganda er ábyrgur fyrir hinu vátryggða ökutæki. Það ákvæði byggir á a-lið 2. mgr. 29. gr. laga um vátryggingarsamninga. Sé á grundvelli þessa heimilt að samsama M með háttsemi X sem leiði til brottfalls bótaréttar úr kaskótryggingu A.

Í viðbótarathugasemdum M kemur fram að X hafi ekki haft óskert eða varanleg afnot af A, heldur hafi hann stundum nýtt A til sýninga og prófana. Umrætt sinn hafi hann farið til Akureyrar á A í þeim tilgangi að sýna bifreiðina en hafi jafnframt fengið heimild yfirmanns til að nýta bifreiðina í ákveðnum einkaerindum að því loknu. X hafi ekki haft neitt umboð til að samþykkja að annar aðili stjórnaði A og

hafi X og Y báðum mátt vera það ljóst. Geti M því ekki orðið skuldbundið af þeirri háttsemi X að hafa falið Y akstur A né verði það samsamað með háttsemi Y.

Hvað varði tilvísun V til skilmálaákvæðis 9.1 og a-liðar 2. mgr. 29. gr. laga um váttryggingarsamninga þá virðist þar aðeins um að ræða heimild til samsömunar í váttryggingum sem ekki tengjast atvinnurekstri. Því sé þá alfarið hafnað að þeim skilyrðum sem þar komi fram fyrir samsömun sé fullnægt. Þannig hafi X ekki haft slík umráð yfir bifreiðinni að samsömun sé tæk. Hafi heldur ekki verið sýnt fram á að X, sem þess utan hafði ekki heimild til að fela Y umráð bifreiðarinnar, sé ábyrgður fyrir því tjóni sem varð.

Í viðbótarathugasemdum V er m.a. vísað til álits nefndarinnar í máli nr. 68/2017 hvað varðar mat á því hvenær umráð teljist varanleg. Fyrir liggir að M hafi haft bifreiðina að láni í a.m.k. fjögurra daga skemmtiferð, og af framangreindu áleti megi einnig ráða að í því hafi falist heimild til að lána þriðja aðila bifreiðina og að slíkt leiði þá til samsömunar milli þess aðila og eiganda hennar. M hafi þá engin gögn lagt fram fyrir þeirri fullyrðingu að um vinnuferð hafi verið að ræða. Sé heimild til samsömunar skýr hvað varði háttsemi Y eða eftir atvikum þeirri háttsemi X að fela ölvuðum öikumanni stjórn A. Er því þá hafnað að 2. mgr. 29. gr. laga um váttryggingarsamninga eigi ekki við um váttryggingar sem tengjast atvinnurekstri, enda sé þar um almenna heimild til samsömunar að ræða.

Álit.

Rétt er að taka fyrst til skoðunar hvort M verði samsamað við háttsemi Y, þ.e. stjórnanda A, á grundvelli 3. mgr. 29. gr. laga um váttryggingarsamninga en hún er svohljóðandi: „Í váttryggingum sem tengjast atvinnustarfsemi má, með þeim takmörkunum sem leiðir af 1. mgr. 41. gr., semja um að váttryggður geti glatað rétti sínum til bóta í heild eða að hluta vegna háttsemi nánar tilgreindra manna eða hópa.“ Í athugasemdum með frumvarpi því sem varð að lögum nr. 30/2004 um váttryggingarsamninga segir nánar um þessa heimild: „Í 3. mgr. er regla sem tekur til heimilda félagsins til þess að semja um samsömun í váttryggingum tengdum atvinnurekstri. Meginreglan í þeim váttryggingum er sú að ekki skuli vera um samsömun að ræða nema um það sé sérstaklega samið í váttryggingarsamningi. Heimildum félagsins til slíkra samninga eru ekki sett önnur takmörk en þau sem leiða af kröfum um sanngirni. Það verður því að ætla að sá sem samsamaður er váttryggður hafi þá stöðu í atvinnurekstrinum að sanngjarnt sé að beita samsömun. Við sanngirnismatið yrði m.a. að líta til umfangs atvinnustarfseminnar og sérstakrar þarfar félagsins fyrir að takmarka ábyrgð sína.“ Virðist framangreint ákvæði því byggt á sambærilegum grunni og regla skaðabótaréttar um svokallaða húsbónda- eða vinnuveitandaábyrgð. Í skilmálum V vegna kaskótryggingar A er sérstaklega samið um það í gr. 9.2 að „Í atvinnurekstri geti V borið fyrir sig háttsemi stjórnenda hins tryggða og stjórnanda hins tryggða ökutækis.“ Samkvæmt orðanna hljóðan nær því heimild V til samsömunar til háttsemi hvers þess sem fer með stjórn bifreiðarinnar, óháð því hvort það er með heimild váttryggingartaka eður ei. Á grundvelli þess sem í ákvæðinu kemur fram um að um sé að ræða „háttsemi nánar tilgreindra manna eða hópa“ svo og þess sem segir í lögskýringargögnum um að ætla verði að sá sem er samsamaður váttryggður hafi tiltekna stöðu í atvinnurekstrinum verður að telja að slík beiting ákvæðisins sé ekki tæk, enda tæki það þá jafnframt til þeirra tilvika þegar bifreið sem nýtt er í atvinnurekstri er tekin ófrjálstri hendi. Er það því mat nefndarinnar að umrætt ákvæði skilmálanna feli í sér fullrúma heimild til samsömunar sé höfð hliðsjón af umræddu lagaákvæði og lögskýringargögnum þess og verði að lágmarki að gera ráð fyrir því að stjórnandi ökutækis stýri því með vitneskju og heimild váttryggingartaka, eða í öllu falli þess sem fer með varanleg umráð þess, en um það verður nánar fjallað hér á eftir, svo sanngjarnt geti talist að beita samsömun.

Fyrir liggur, og um það er ekki deilt, að Y var ekki stjórnandi eða starfsmaður M og hafði því ekki neina stöðu innan atvinnureksturs þess né var M kunnugt um að honum hefði verið falin stjórn bifreiðarinnar. Túlkun umrædds skilmálaákvæðis verður að vera til samræmis við fyrrgreint lagaákvæði og lögskýringargögn þess og verður því með hliðsjón af öllu framangreindu að telja að samsömun á grundvelli þess sé ótæk eins og málum hér er háttað.

Nefndin telur að tilvísun V til dóma Landsréttar í málum nr. 127/2018 og 5/2023 breyti ekki framangreindu. Í þeim málum verður ekki annað séð en að stjórnendur ökutækja hafi tekið að sér ákveðinn starfa í þágu váttryggðra sem verktakar og því stýrt tækjunum með vitneskju þeirra og samþykki. Því hafi verið slík tengsl milli aðila að samsömun á grundvelli 3. mgr. 29. gr. laga um váttryggingarsamninga, sbr. fyrri umfjöllun um hana, hafi verið tæk. Nefndin fær þá ekki séð að dómstólar hafi tekið afstöðu til þess álítaefnis sem hér er uppi, þ.e. þegar stjórnandi ökutækis sem tengist atvinnurekstri er eiganda þess óviðkomandi.

Kemur þá til skoðunar hvort M verði samsamað við þá háttsemi X að fela Y stjórn A. Byggir V í þeim efnum á gr. 9.1 í skilmálum kaskótryggingar A en hún er svohljóðandi: „*V er heimilt að bera fyrir sig háttsemi aðila sem með samþykki skráðs eiganda eða umráðamanns er ábyrgur fyrir hinu tryggða ökutæki.*“ Er umrætt skilmálaákvæði sett fram samkvæmt heimild a.-liðar 2. mgr. 29. gr. laga um vátryggingarsamninga þar sem fram kemur að þrátt fyrir almennt bann við samsömun vátryggðs við tengda aðila þegar um er að ræða vátryggingar sem ekki tengjast atvinnustarfsemi megi, við vátryggingu m.a. ökutækja, vátryggingafélag bera fyrir sig háttsemi þess sem með samþykki vátryggðs er ábyrgur fyrir hinu vátryggða. Af samhengi og staðsetningu þessa ákvæðis má ráða að það eigi aðeins við um vátryggingar neytenda, en ekki þær sem tengjast atvinnurekstri, og má jafnframt ráða þá ætlan af orðalagi í greinargerð með frumvarpi því sem varð að lögum um vátryggingarsamninga. Verður hins vegar að telja að V sé heimilt að beita umræddu skilmálaákvæði þegar um vátryggingar í atvinnurekstri er að ræða, enda rúmast beiting þess innan þeirrar heimildar sem finna má í 3. mgr. 29. gr. laganna, og ekki kemur fram í skilmálaákvæðinu að það einskorðist við tryggingar einstaklinga.

Kemur því til skoðunar hvort samsömun geti grundvallast á því ákvæði. Samkvæmt V byggir það á og er til samræmis við a.-lið 2. mgr. 29. gr. laga um vátryggingarsamninga og því þurfi umráð X yfir A að hafa verið með nokkuð varanlegum hætti samkvæmt því sem segir í athugasemdum með frumvarpi því sem varð að lögum um vátryggingarsamninga. Þar segir nánar um slík umráð: „*Hér þarf að koma til að vátryggður hafi meðvitað afhent umráð og vörslur hins vátryggða með nokkuð varanlegum hætti. Ekki mundi nægjanlegt að hið vátryggða yrði lánað í skamman tíma með venjulegum hætti, og ekki yrði talið nægjanlegt þótt um varanlega heimild til afnota væri að ræða ef vátryggður annast um eða rekur hið vátryggða.*“ Ekkert liggur fyrir um að umráðum X hafi verið hagað með þessum hætti, og verður raunar að telja ólíklegt þegar um vinnubifreið af þessu tagi er að ræða annað en að M annist um og reki hana. Rétt er hér að áréttta að samsömun er undantekning frá þeirri meginreglu í vátryggingarétti að almennt sé óheimilt að samsama vátryggðum með háttsemi annarra aðila og hvílir það því á V að sýna fram á að skilyrði fyrir frávik frá meginreglunni séu fyrir hendi. Vísast til úrskurða nefndarinnar í málum 383/2021, 8/2023 og 183/2024 varðandi framangreint en í öllum framangreindum málum var því hafnað að umráð stjórnanda ökutækis hafi verið slík að samsömun kæmi til álita.

Þegar af þeirri ástæðu þykir samsömun á grundvelli a.-liðar 2. mgr. 29. gr. laga um vátryggingarsamninga ekki koma til álita. Er þá óþarft að fjalla frekar um það hvort ábyrgð á tjóni sem verður vegna ölvunar ökumanns geti verið felld á farþega viðkomandi ökutækis, þannig að sú háttsemi að fela ölvuðum ökumanni stjórn ökutækis teljist hafa beinlínis valdið tjóni við akstur þess.

Samkvæmt öllu framansögðu verður því ekki séð að heimild til samsömunar sé fyrir hendi.

Niðurstaða.

M á óskertan rétt til bóta úr kaskótryggingu A hjá V.

Reykjavík, 28. október 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 290/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Slysátrygging sjómanna.

Nafn vátryggingartaka (X)

Ákvörðun árslauna vegna útreiknings bóta. Frávísun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 15. ágúst 2025 ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V dags. 8. september 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 16. september 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi, hinn 4. nóvember 2023, er hann var skipverji á skipinu Y sem gert er út af X, orðið fyrir slysi. Ekki er ágreiningur um atvikið sem slíkt né niðurstöðu matsgerðar um líkamstjón M, þ.e. að varanlegur miski M sé 3 stig og varanleg örorka 5%. Hinn 28. júlí 2025 skrifaði lögmaður M undir fullnaðaruppgjör bóta úr slysátryggingu sjómanna með fyrirvara, en sú bótafjárhæð sem þar var sett fram miðaði við meðallaun verkafólks.

M byggir á því að rétt sé að meta framtíðartekjur M sérstaklega á grundvelli 2. mgr. 7. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993, og miða við þær tekjur sem hann var með í fullu starfi við sjómennsku, en ekki í fæðingarorlofi eða atvinnulaus, enda hafi M verið fastráðinn á Y á slysdegi. Tekjur hans af sjómennsku séu því réttari mælikvarði á líklegar framtíðartekjur hans en meðaltekjur hans á síðustu þremur árum fyrir slysdag. Í málskoti er framangreint ítarlega rökstutt og vísað til dómafordæma því til stuðnings að byggt skuli á framangreindri 2. mgr. 7. gr. skaðabótalaga. Taki krafa M því mið af hámarksfjárhæð 4. mgr. 7. gr. skaðabótalaga, enda hafi raunverulegar tekjur M við sjómennsku að viðbættu lífeyrissjóðsframlagi X verið umfram þá fjárhæð. Ógreiddar eftirstöðvar bóta nemi samkvæmt því 4.206.189 kr., auk vaxta og dráttarvaxta frá dagsetningu kröfubréfs.

Er þá rakið í málskoti að V haldi því fram að réttasti mælikvarðinn á framtíðartekjur M séu meðallaun verkafólks, enda hafi hann horfið til annarra starfa eftir slysið og matsmönnum hafi þótt líklegt að hann mundi starfa við önnur líkamlega krefjandi störf í framtíðinni. Telur M þá afstöðu óréttmæta og ekki til samræmis við dómaframkvæmd og það markmið skaðabótalaga að tjónþola skuli tryggðar fullar bætur. Ekki sé hægt að leggja það til grundvallar að M hefði haft lægri tekjur til langtíma en hann var farinn að afla fyrir slysið og eigi bætur að endurspegla þá tekjuöflunargetu sem M hefði haft hefði ekki komið til slyssins. Breyting á starfsvettvangi M sé afleiðing slyssins og eigi ekki að hafa áhrif á bótarétt hans. Engar vísbendingar séu um það að M hefði látið af sjómennsku hefði slysið ekki átt sér stað. Það að miða bótagreiðslur við meðallaun verkafólks veiti því ekki rétta mynd af tekjuöflunargetu M fyrir slysið með hliðsjón af tekjusögu hans. Er áréttað að réttasti mælikvarðinn á framtíðartekjur M sé annað hvort meðallaun hans á þeim hluta árána 2021 til 2023 sem hann var ekki atvinnulaus eða í fæðingarorlofi eða rauntekjur hans á tímabilinu mars til nóvember 2023 þegar hann var í fullu starfi á Y eftir fæðingarorlof. Báðir mælikvarðar leiði til þess að tekjur M séu yfir hámarki 4. mgr. 7. gr. skaðabótalaga og miðist krafa hans því við það hámark.

Í bréfi sínu til nefndarinnar krefst V aðallega frávísunar málsins. Ágreiningur aðila lúti að því hvaða árslaunaviðmið skuli notað við útreikning á varanlegri örorku samkvæmt 2. mgr. 7. gr. skaðabótalaga. Því sé um að ræða túlkun á tilteknu lagaákvæði skaðabótalaga og falli ágreiningurinn ekki undir starfssvið nefndarinnar eins og það er skilgreint í 3. gr. samþykktar hennar. Þá snúist ágreiningur aðila að öllum líkindum um fjárhæð sem er umfram 5.000.000 kr., þ.e. þau fjárhæðarmörk sem nefndinni er heimilt að fjalla um án sérstaks samþykkis V. Jafnframt telur V að ágreiningur málsins sé það flókinn og yfirgripsmikill að meðhöndlun málsins hamli skilvirkni nefndarinnar og beri því að vísa því frá á grunsvelli h)liðar 4. gr. samþykktar hennar.

Fari svo að nefndin vísi málinu ekki frá er afstaða V sú að hafna beri kröfu M. Fyrir slysið hafi M starfað um þriggja ára skeið við sjómennsku og hafi hann lokið grunnskólamenntun. Atvinnusaga M, sem nýverið hafi orðið einstætt foreldri, sé annars fjölbreytt en hann hafi m.a. starfað í verslun og í álveri.

Nú sé M í skrifstofustarfi. V hafi fallist á að beita 2. mgr. 7. gr. skaðabótalaga við útreikning á varanlegri örorku enda sé ekki um það deilt að aðstaður M hafi verið óvenjulegar á viðmiðunartímanum. Ágreiningur aðila sé hins vegar um það hvað teljist réttur mælikvarði á líklegar framtíðartekjur M. Krafa M miði við afmarkað tímabil á árunum 2021 til 2023 þegar M hafi verið með hvað hæstar tekjur en V sé, að gögnum málsins virtum, ekki reiðubúið til að fallast á þá nálgun, enda hafi M hvorki fyrr né síðar verið með viðlíka tekjur. V hafi verið reiðubúið að miða árslaunaviðmið við meðaltekjur verkafólks og talið það eðlilega nálgun með hliðsjón af atvinnusögu M og því sem fram komi í matsgerð en ekki sé um umfangsmikinn áverka að ræða og hafi matsmenn talið M hæfan til líkamlega krefjandi starfa í landi. Ekki sé tilefni til að líta aðeins til afmarkaðra tímabila í tekjusögu M og líta alfarið fram hjá þeim atriðum sem honum séu óhagstæð. Árslaun þau sem V hafi lagt til grundvallar bótauppgjöri séu þá um tveimur milljónum kr. hærri en árslaun M í núverandi starfi, og hærri en meðaltekjur M á síðustu þremur árum fyrir slysið.

Í viðbótarathugasemdum M er röksemdum fyrir frávísunarkröfu V hafnað. Nefndin hafi þannig áður tekið til meðferðar sambærilegan ágreining og sé fjárhæð kröfunnar innan þeirra marka sem nefndinni er heimilt að fjalla um án sérstaks samþykkis.

Álit.

Ekki er ágreiningur um að M hafi orðið fyrir slysi og að bótaskylda úr slysatryggingu sjómanna sé fyrir hendi. Þá er ekki ágreiningur um niðurstöðu fyrirbyggjandi matsgerðar á líkamlegu afleiðingum slyssins fyrir M. Aðilar virðast þá sammála um að byggt skuli á 2. mgr. 7. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993 við ákvörðun bóta, enda gefi meðalatvinnutekjur M síðustu þrjú ár fyrir slysdag ekki rétta mynd af líklegum framtíðartekjum, enda hafi M á því tímabili bæði verið í fæðingarorlofi og atvinnulaus um hríð. Aðila greinir hins vegar á um það hvort leggja eigi meðallaun verkafólks til grundvallar við útreikning bóta vegna varanlegrar örorku eða hvort miða eigi við tekjur M af sjómennsku fyrir slysið.

Þá greinir aðila einnig á um hvort vísa beri málinu frá nefndinni. Í 2. gr. samþykktu úrskurðarnefndar í váttryggingamálum er hugtakið neytandi skýrt með eftirfarandi hætti: „*Einstaklingur, sem gert hefur váttryggingarsamning við váttryggingafélag eða leiðir rétt sinn af slíkum samningi sem váttryggður eða réttthafi í skilningi laga um váttryggingarsamninga nr. 30/2004, enda varði samningurinn og ágreiningsefnið ekki atvinnurekstur hans, sbr. lög um váttryggingarsamninga og lög um dreifingu váttryggingar, nr. 62/2019.*“ Hugtakið neytandi er því skýrt nokkuð rúmt og er ljóst að M, sem leiðir rétt sinn af váttryggingu sem vinnuveitandi hans keypti hjá V, fellur undir það að vera neytandi í skilningi samþykktanna. Í 3. mgr. 3. gr. samþykktanna kemur þá fram að samþykki aðila sé áskilið eigi nefndin að fjalla um ágreining varðandi fjárhæðir. Ljóst er af málflutningi V að slíkt samþykki er ekki fyrir hendi. Hins vegar segir einnig í 3. mgr. 3. gr. að: „*Neytanda er þó heimilt án samþykkis að skjóta til nefndarinnar ágreiningi um fjárhæðir vegna váttryggingarsamnings milli hans og varnaraðila, enda nemi ágreiningurinn að lágmarki kr. 25.000 og að hámarki kr. 5.000.000.*“ Af skýru orðalagi þessa ákvæðis má ráða að það dugi ekki til að M sé „neytandi“ í skilningi samþykktanna heldur þurfi beinlínis að vera um að ræða váttryggingarsamning milli M og V. Ekki nægir því að um sé að ræða váttryggingu sem annar aðili, þ.e. í þessu tilviki X, hefur keypt og M leiðir rétt sinn af. Má af því ráða að heimildarákvæði lokamálsliðs 3. mgr. 3. gr. samþykktanna taki ekki til M í þessu tilviki. Þess utan verður að telja nokkurn vafa á því hvort endanleg kröfufjárhæð M sé innan tilgreindra fjárhæðarmarka.

Kemur þá til skoðunar hvort um „ágreining um fjárhæðir“ í þessum skilningi er að ræða, en nefndin hefur almennt ekki túlkað það hugtak með rúmum hætti. Með rúmri túlkun mætti enda halda því fram að allur ágreiningur um bótskyldu snúist í raun á endanum um bótafjárhæðir og mundi rúm túlkun því takmarka starfssvið nefndarinnar með óeðlilegum hætti og í andstöðu við 1. og 2. mgr. 3. gr. samþykktanna. Hefur því samkvæmt framansögðu verið litið svo á að um undantekningarákvæði sé að ræða sem beri því að túlka þröngt.

Dæmi um slíka túlkun er t.a.m. að finna í úrskurði nefndarinnar í máli 468/2024 þar sem deilt var um umfang óvinnufærni, í máli 269/2020 þar sem deilt var um beitingu hlutfallsreglu við mat á miska svo og í mýmörgum málum nefndarinnar er varða umfang tjóns á fasteignum, þ.e. litið er svo á að slíkur ágreiningur snúi að tjónsumfangi en ekki beinlínis að bótafjárhæð sem slíkri.

Í því máli sem hér er til meðferðar verður hins vegar ekki betur séð en að ágreiningur aðila snúi einvörðungu að fjárhæð þeirra bóta sem M eigi rétt á vegna slyss síns og að ekki sé ágreiningur um aðra þætti eða aðferðafræði við útreikning bóta en þann hvaða tekjuviðmið eigi að styðjast við. Verður

samkvæmt öllu framansögðu að telja að nefndinni sé óheimilt, án samþykkis V, að fjalla um ágreining aðila og er því þegar af þeirri ástæðu óhjákvæmilegt að vísa máli þessu frá nefndinni.

Niðurstaða.

Máli þessu er vísað frá úrskurðarnefnd í váttryggingamálum.

Reykjavík, 21. október 2025.

rafræn undirskrift

Guðmunur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 291/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.****Nafn vátryggingartaka ábyrgðartryggingar (X)****Skaðabótaábyrgð.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 15. ágúst 2025, ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V, dags. 20. ágúst 2025, ásamt fylgiskjöllum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 11. september 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að tjón hafi orðið á 11 kV rafmagnsstreng í eigu M við framkvæmdir við Hafravatnsveg þann 19. júní 2023. Starfsmenn X, sem störfuðu sem undirverktakar Y fyrir Vegagerðina, hafi við niðurrekstur stólpa fyrir vegrið farið í gegnum strenginn með þeim afleiðingum að hann skemmdist. M gerir kröfu um bætur úr ábyrgðartryggingu X hjá V á þeim grundvelli að starfsmenn X hafi sýnt af sér saknæmt gáleysi við framkvæmd verksins. Vísað er til þess að fyrir framkvæmdina hafi legið fyrir nákvæmar upplýsingar um legu strengsins í Luksjá Orkuveitunnar og að hann hafi jafnframt verið merktur á vettvangi að beiðni Vegagerðarinnar. Eftir að slitlag hafi verið lagt yfir veginn hafi stólpar verið reknir niður á sama svæði og strengurinn hafi verið merktur. M telur að starfsmenn X hafi haft fulla vitneskju um, eða í það minnsta átt að vita um, legu strengsins áður en vinnan hófst og að þeim hafi verið í lófa lagið að afstýra tjóninu með því að gæta eðlilegrar varúðar. V hefur hafnað bótaskyldu með bréfi dags. 18. júlí 2023 á þeim grundvelli að starfsmenn X hafi ekki sýnt af sér saknæma háttsemi. M hafnar þeirri niðurstöðu og telur að um saknæma vanrækslu hafi verið að ræða af hálfu starfsmanna X sem beri bótaábyrgð á tjóninu.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að X hafi starfað sem undirverktaki og byggt á upplýsingum sem hann fékk frá Y, aðalverktaka, sem í samvinnu við Vegagerðina og M hafi aflað upplýsinga um legu strengja á svæðinu. Samkvæmt þeim upplýsingum hafi strengurinn ekki legið í vegi fyrir framkvæmdunum og hafi X verið í góðri trú um að þær væru réttar. Síðar hafi komið í ljós að mistök hefðu orðið við sönun hjá M þar sem sónaður hafi verið rangur strengur. Að mati V hafi X því ekki sýnt af sér saknæma háttsemi heldur unnið á grundvelli rangra upplýsinga frá veitueiganda.

Í viðbótarathugasemdum M kemur fram að aðeins einn háspennustrengur liggi meðfram Hafravatnsvegi og hafi hann verið staðsettur í vegðxl, þar sem algengt sé að strengir séu lagðir. Því sé rangt að halda því fram að mistök hafi orðið við sönun eða að ruglingur hafi orðið á strengjum. Sönun hafi sýnt rétta legu strengsins, sem samrýmist bæði innmælingum frá 2016 og þeim gögnum og myndum sem liggja fyrir í málinu. M hafnar jafnframt fullyrðingum um að til hafi staðið að færa strenginn, enda liggi engin beiðni þar að lútandi fyrir hjá M og engin gögn styðji slíka málsástæðu. Þá áréttar M að verktaki beri ávallt ábyrgð á að afla réttra upplýsinga um legu innviða áður en framkvæmdir hefjast og að honum hafi verið í lófa lagið að afla upplýsinga til að koma í veg fyrir tjónið.

Álit.

Ágreiningslaust er að starfsmenn X ollu tjóni á rafmagnsstreng í eigu M með þeim afleiðingum að hann skemmdist. Svo bótaskylda sé fyrir hendi úr ábyrgðartryggingu X hjá V, þarf að mega rekja tjónið til saknæmra athafna eða athafnaleysis af hálfu aðila sem X ber ábyrgð á. Sönnunarbyrði hvílir á þeim sem slíku heldur fram og verður því að meta hvort M hafi með framlögðum gögnum sýnt fram á að starfsmenn X hafi ekki gætt fyllstu varúðar áður en þeir ráku stólpa niður í veginn. Af gögnum málsins liggur fyrir að X starfaði sem undirverktaki fyrir Y ehf., sem sá um framkvæmdir á veginum fyrir Vegagerðina. Þá liggur fyrir tölvupóstur frá Vegagerðinni þar sem fram kemur að M hafi gert mistök við sönun á svæðinu, þannig að rangur strengur hafi verið sónaður. Einnig liggur fyrir staðfesting frá Y um að hafa veitt X þær upplýsingar að strengurinn lægi á miðri akrein, þ.e. strengurinn sem sónaður hafði verið af M. Af þeim gögnum sem liggja fyrir verður ekki ráðið að starfsmenn X hafi haft tilefni til að rengja þær upplýsingar sem þeir fengu frá aðalverktaka sínum, sem aflað hafði upplýsinga í samvinnu við Vegagerðina og M. Ekkert bendir til þess að þeir hafi unnið verkið með þeim hætti að

telja verði að þeir hafi sýnt af sér saknæma vanrækslu eða vanrækt skyldur sem á þeim hvíldu við framkvæmdina. Sönnunarbyrði um að orsök tjónsins megi rekja til saknæmrar háttsemi starfsmanna X hvílir á M og hefur slík sönnun ekki tekist. M á því ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 28. október 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 292/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Kaskótrygging vagna.

Skráningarnúmer hjólhýsis (A)

Gildissvið vátryggingar.

Gögn.

1. Málskot móttakið 6. ágúst 2025.
2. Bréf V, dags. 2. september 2025, ásamt fylgiskjöllum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 8. september 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 10. september 2025.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirbyggjandi tjónstilkynningu varð tjón á hjólhýsinu A, þann 13. júlí 2025, eftir að dekk hvelsprakk og eyðilagði út frá sér m.a. með eldi. Vegna tjónsins gerði M kröfu um bætur úr vagnakaskótryggingu A hjá V. Bótaskyldu var hafnað af hálfu V á þeim grundvelli að sprungið dekk falli ekki undir bótaskvið skilmálans. M lýsir því í málskoti að dekk hafi sprungið og að hjólhýsið sé skemmt eftir óhappið. Dekkjaskál hafi bráðnað, bretti, gúmmí, hitakútur, blöndunartæki og vatnsleiðslur séu ónýtt. Allt rafmagn sé laskað og lausamunir að hluta til ónýttir. Telur M að V beri að greiða skemmdir sem urðu vegna þess að dekk sprakk, en M skilur skilmálann á þann veg að dekkið sjálft geti verið undanskilið en afleiðingarnar sjálfar teljist til óvænts atviks. Hafi M fengið þær upplýsingar frá öðrum tryggingafélög að hefðbundin vagnakaskótrygging greiddi bætur vegna afleiddra skemmda ef dekk springur.

V vísar til þess að í 3. gr. skilmála tryggingarinnar komi fram upptalning á þeim atvikum sem falli undir gildissvið tryggingarinnar. Sprungið dekk og afleiðingar þess séu ekki eitt af þeim tilvikum og því sé kröfu M um bætur úr tryggingunni hafnað.

Í viðbótarathugasemdum sínum vísar M til þess að kviknað hafi í vagninum út frá því að dekkið sprakk. Í b-lið 3. gr. skilmálanna sé tekið fram að tryggingin bæti tjón af völdum eldsvoða, enda verði eldur laus í eftirvagni.

Í viðbótarathugasemdum V er því hafnað að eldur hafi orðið laus í hjólhýsinu og að eldur sé meginorsök fyrir því tjóni sem hafi orðið á því. Hvorki í upphaflegri tilkynningu M, né í málskoti sé þess getið að eldur hafi orðið laus í hjólhýsinu. Þá megi ekki greina neinar skemmdir vegna bruna á fyrirbyggjandi myndum. Telja verði ósannað að eldur hafi orðið laus í hjólhýsinu umrætt sinn.

Álit.

Í skilmálum vagnakaskótryggingarinnar segir í 3. gr. að vátryggingin bæti tjón á hinum vátryggða vagni vegna tjónsorsaka sem taldar eru upp í liðum a-l. Um er að ræða tæmandi upptalningu á þeim tilvikum sem bótaskyld eru skv. vátryggingunni, þar á meðal árekstur, eldsvoða, hrap, velta, grjóthrun, þjófnaðar og óveður. Fellur það tjónstilvik sem M tilkynnti umrætt sinn til V, þ.e. að dekk hjólhýsisins hafi sprungið, ekki þar undir. Í málinu liggja engin gögn fyrir sem sýna fram á að eldur hafi í raun orðið laus í hjólhýsinu, heldur verður ráðið af gögnum að tjónið hafi einkum stafað af því að dekkið sprakk og hitaskemmdum í kjölfar þess. Að þessu virtu telur nefndin ekki sannað að eldur hafi orðið laus í hjólhýsinu með þeim hætti sem fallið gæti undir b-lið 3. gr. skilmálanna. Með vísan til framangreinds á M ekki rétt á bótum úr vagnakaskótryggingu A hjá V.

Niðurstaða.

M ekki á rétt til bóta úr kaskótryggingu hjólhýsisins A hjá V.

Reykjavík, 14. október 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 293/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Slysátrygging ökumanns og eiganda.

Skráningarnúmer ökutækis (A)

Takmörkun ábyrgðar vátryggingafélags. Stórkostlegt gáleysi.

Gögn.

1. Málskot móttakið 25. ágúst 2025, ásamt fylgiskjöllum.
2. Athugasemdir V, dags. 16. september 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 17. september 2025.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirbyggjandi lögregluskýrslu, dags. 2. nóvember 2023, lenti M í árekstri daginn áður á Reykjanesbraut við Bústaðarveg. Af lögregluskýrslunni er haft eftir M á vettvangi að hann hafi ekið á um 60 km/klst. en svo hafi hann skyndilega „dottið út“ eða sofnað því hann hafi ekki vitað af sér í um það bil 20 sekúndur. Á meðan hann hafi verið „úti“ hafi bifreiðin A, sem M ók, farið yfir eina akrein og skolið síðan af miklum krafti aftan á bifreiðinni B sem hafi verið kyrrstæð á beygjuakreininni inn á Bústaðarveg. Þá er í samskiptaseðli frá bráðamóttöku haft eftir M á slysdegi að hann hafi sofnað í akstri og muni ekki eftir neinu. Hann hafi vaknað eftir að áreksturinn varð. Með tölvupósti, dags. 7. maí 2025, tilkynnti V að bótaréttur M úr slysátryggingu ökumanns og eiganda væri skertur um helming á þeim grundvelli að hann hefði sýnt af sér stórkostlegt gáleysi, sbr. 90. gr. laga nr. 30/2004 um vátryggingarsamninga og 26. gr. þeirra skilmála sem giltu um trygginguna.

M sem mótmælir þeirri niðurstöðu, telur ósannað að áreksturinn verði rakinn til stórkostlegs gáleysis síns. Þvert á móti telur M að slysið verði rakið til óviðráðanlegs og skyndilegs heilsubrests sem ekki geti talist gáleysi af hans hálfu. Engin gögn liggi fyrir í málinu sem sanni að M hafi verið óhæfur til aksturs á slysdegi né að hann hafi vitað að hætta væri á því að hann dytti út við aksturinn. Er sérstaklega á það bent í málskoti að það hafi fyrst verið eftir svefnrannsókn sem M fór í 7. nóvember 2023, að honum hafi verið ráðið frá því að aka bíl. Því séu engin rök fyrir því að skerða bótarétt hans úr slysátryggingu ökumanns og eiganda hjá V. Þá bendir M jafnframt á að sönnunarbyrðin um stórkostlegt gáleysi hvíli á V. Í málskoti kemur einnig fram að M byggir á því að ef nefndin kemst að þeirri niðurstöðu að umræddur árekstur verði rakinn til stórkostlegs gáleysis af hálfu M þá eigi hann samt sem áður rétt á óskertum bótum úr tryggingunni, enda leiði stórkostlegt gáleysi ekki sjálfkrafa til skerðingar bóta. Vísar M í Hrd. í málum nr. 55/2017 og 336/2005 þessu til frekari stuðnings. Að lokum krefst M þess að ef nefndin fellst ekki á óskertan bótarétt M þá sé ekki réttlætanlegt að skerða bótréttinn um helming.

Í athugasemdum V, dags. 16. september 2025, er á því byggt að félaginu hafi verið heimilt að skerða bótarétt M um helming eins og gert var. Þannig liggi fyrir að M hafi verið fyllilega meðvitaður um að hann ætti við svefnvandamál að stríða fyrir slysið, enda hafi hann leitað til læknis rétt fyrir slysið vegna kæfisvefns og erfiðleika með svefn. Þá komi fram í svörum M við þeim spurningalista sem lagður var fyrir hann sem hluti af svefnrannsókn sem hann fór í tæpri viku eftir slysið að hann teldi talsverðar líkur á því að hann sofnaði í ákveðnum aðstæðum, þ.m.t. þegar hann sæti aðgerðarlaus, þegar hann væri farþegi í bíl eða þegar hann sæti og spjallaði við einhvern. Þó að málskotsaðili hafi svarað spurningalistanum um viku eftir slysið, telur V ljóst að þau einkenni sem rannsóknin beindist að, og M hafði kvartað yfir, hafi verið til staðar í umtalsverðan tíma fyrir slysið. Telur V að svör M við spurningalistanum staðfesti að hann hafi þjáðst af alvarlegum svefnvandamálum og daglegri þreytu fyrir slysið og að talsverð hætta væri á því að hann sofnaði skyndilega við ákveðnar aðstæður og án fyrirvara. Þá telur V einnig ljóst af framburði M í lögregluskýrslu að hann hafi verið fyllilega meðvitaður um að svefnleysi hans gerði það að verkum að verulegar líkur væru á því að hann gæti sofnað við akstur bifreiðar. Því hafi mátt gera þá kröfu til M að hann hegðaði sér í samræmi við framangreint ástand sitt og tæki ekki ákvörðun um að aka bifreið nema vera þess fullviss að hann væri úthvöldur og ekki væri hætta á að hann sofnaði undir stýri. Telur V að fyrirbyggjandi gögn, þ.m.t. framburður M í lögregluskýrslu og svör hans við spurningalista svefnrannsóknarinnar, feli í sér fullnægjandi sönnun um háttsemi sem teljist til stórkostlegs gáleysis skv. 90. gr. laga nr. 30/2004 um

vátryggingarsamninga og 26. gr. þeirra skilmála sem giltu um trygginguna. Telur V að sú háttsemi réttlæti skerðingu á bótarétti hans, með hliðsjón af skyldum ökumanna skv. 1. mgr. 48. gr. umferðarslaga nr. 77/2019. Fer V því fram á að nefndin staðfesti þá ákvörðun félagsins að skerða bótarétt M um helming. Í því sambandi vísar V einnig til niðurstöðu nefndarinnar í máli nr. 238/2020. Að lokum tekur V fram að ef nefndin fellst ekki á kröfuna um skerðingu bótaréttar um helming, sé gerð krafa um að bætur til M verði a.m.k. skertar um 1/3. Vísar V í úrskurði nefndarinnar í málum nr. 8/2021 og 284/2022 því til stuðnings.

Í viðbótarathugasemdum M, dags. 17. september 2025, eru fyrri rök ítrekuð auk þess sem því er m.a. hafnað sem röngu og ósönnuð að þau einkenni sem svefnrannsóknin beindist að hafi „verið til staðar í umtalsverðan tíma fyrir slysið.“ Sömu sögu sé að segja um þá staðhæfingu V að M hafi fyrir slysið verið fyllilega meðvitaður um að hann ætti við svefnvandamál að stríða sem gerði það að verkum að verulegar líkur væru á því að hann gæti sofnað við akstur bifreiða eða að M þjádíst af alvarlegum svefnvandamálum og daglegri þreytu. Í lok athugasemdanna er bent á úrskurð nefndarinnar í máli nr. 165/2021 því til stuðnings að ef á annað borð yrði fallist á það að skerða bótarétt M væri helmings skerðing úr hófi.

Álit.

Ágreiningur þessa máls snýr að því hvort V hafi verið heimilt að skerða bætur úr slysstryggingu ökumanns og eiganda um helming vegna háttsemi M. Samkvæmt 1. mgr. 90. gr. vsl. má lækka eða fella niður ábyrgð vátryggingafélagsins hafi vátryggður í slysstryggingu valdið því af stórkostlegu gáleysi að vátryggingaratburður varð eða afleiðingar hans urðu meiri en ella hefðu orðið. Við sakarmatið skal líta til sakar vátryggðs, hvernig vátryggingaratburð bar að, hvort vátryggður var undir áhrifum áfengis eða fíkniefna sem hann hafði sjálfviljugur neytt og atvika að öðru leyti. Ljóst er að fyrrgreint lagaákvæði býður upp á nokkurt mat og þarf að skoða atvik í hverju máli fyrir sig.

Í því atviki sem hér um ræðir var M hvorki undir áhrifum áfengis né fíkniefna. Samkvæmt framburði hans sjálfs hjá lögreglu, taldi hann sig hafa ekið á um 60 km/klst. þegar áreksturinn varð. Hámarkshraði á Reykjanesbraut á því svæði þar sem áreksturinn varð er 80 km/klst. Af gögnum málsins verður ekki ráðið að lögreglan hafi rannsakað málið frekar né að M hafi verið sektaður né sviptur ökuréttindum í kjölfar slyssins. Hins vegar er haft eftir M í lögregluskýrslu að hann eigi í erfiðleikum með svefn og að hann hafi farið í skoðun á sjúkrahúsi fyrir þremur vikum vegna þess og eigi að koma í frekari rannsóknir 7. nóvember 2023. Þá er eins og áður hefur komið fram einnig haft eftir M í lögregluskýrslu að hann hafi í aðdraganda árekstursins „dottið út“ og ekki vitað af sér í um 20 sekúndur fyrir áreksturinn. Í málinu liggja jafnframt fyrir gögn varðandi þá kæfisvefnrannsókn sem M fór í 7. nóvember 2023. Þar kemur m.a. fram í tengslum við mat á dagsýfju að talsverðar líkur séu á því að hann dotti eða sofni þegar hann situr og les, þegar hann horfi á sjónvarp, þegar hann sitji aðgerðarlaus, þegar hann sitji sem farþegi í bíl, þegar hann situr og spjallar við einhvern, eða þegar hann situr í bíl sem hafi verið stöðvaður. Þá segir m.a. eftirfarandi um sjúkrasögu M í fyrirliggjandi gögnum: „Mikil offita, vaxandi þreyta og mæði, sefur lítið sem ekkert, hrekkur upp í andnað, verið sagt að hann hætti að anda í svefni.“ Í 1. mgr. 48. gr. umferðalaga nr. 77/2019 segir: „Ökumaður skal vera líkamlega og andlega fær um að stjórna ökutæki því sem hann fer með.“ Nefndin telur, með vísan í framangreindar upplýsingar, að þegar áreksturinn varð hafi M ekki uppfyllt framangreint skilyrði. Þvert á móti telur nefndin að fyrirliggjandi svefnvandamál hans hafi verið þess eðlis að hann hafi mátt gera sér grein fyrir því að hann gæti ekki stjórnað A örugglega. Það leiðir aftur til þess að nefndin hefur komist að þeirri niðurstöðu að M hafi valdið árekstrinum af stórkostlegu gáleysi og heimilt sé, með vísan til 1. mgr. 90. gr. laga um vátryggingarsamninga, að takmarka ábyrgð V. Þykir af öllu framangreindu hæfilegt að bætur til M verði skertar um helming, sem er sama skerðing og V hefur miðað við. M á því ekki frekari bótarétt úr slysstryggingu ökumanns og eiganda en V hefur fallist á.

Niðurstaða.

M á ekki frekari bótarétt úr slysaftryggingu ökumanns og eiganda bifreiðarinnar A en sem nemur því hlutfalli sem V hafa fallist á.

Reykjavík, 28. október 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 294/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Greiðslukortatrygging

Gildissvið vátryggingaskilmála. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 25. ágúst 2025, ásamt fylgiskjöllum.
2. Athugasemdir V, dags. 29. ágúst 2025, ásamt fylgiskjöllum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 2. september 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 3. september 2025.

Málsatvik.

Í gögnum þeim sem M byggir málatilbúnað sinn á kemur fram að 14. janúar 2025 hafi hann bókað golfferð til útlanda. Af gögnum máls virðist mega ráða að umrædd ferð hafi átt að vera 31. maí til 5. júní sama ár. Tekur M fram að áður en til þess kæmi að hann færi í ferðina hafi langvinn nýrnabilun hans þróast óvænt og skyndilega til verri vegar. Af þeim sökum hafi meðferðarlæknir hans ráðlagt honum að fara ekki í ferðina. Leggur M m.a. fram læknisvottorð þessu til staðfestingar. Í málskoti kemur fram að M byggir á því að um ófyrirséða versnum á fyrirliggjandi sjúkdómi hafi verið að ræða sem hafi leitt til þess að hann hafi ekki getað farið í ferðina. Tók M einnig fram að þegar hann pantaði ferðina hafi ástand hans verið stöðugt og ekkert bent til þess að hann gæti ekki ferðast eða spilað golf daglega.

Í athugasemdum V, dags. 29. ágúst 2025, kemur fram að ágreiningur sé um það hvort M og maki hans eigi rétt til greiðslu bóta úr forfallatryggingu greiðslukortatryggingar hjá V. Telur V, með vísan í grein 7.2.1 í skilmálum vátryggingarinnar, að bótaskylda sé ekki fyrir hendi. Ljóst sé af fyrirliggjandi gögnum að M hafi verið veikur og notið læknishjálpar vegna þeirra veikinda á síðustu 6 mánuðum fyrir greiðslu staðfestingargjalds. Bendir V á í þessu sambandi að í fyrirliggjandi læknisvottorði komi fram að M hafi verið með langvinna nýrnabilun og nýrnamein og ástæða forfalla M hafi verið skyndileg versnum á nýrnastarfsemi, nokkuð sem hafi valdið því að M treysti sér ekki í ferðina. Þessu til viðbótar byggir V á að það komi fram í tjónstilkynningu að M hafi notið læknishjálpar eða meðferðar á framangreindu 6 mánaða tímabili. Tekur V fram að framangreind undanþága gildi um alla sjúkdóma sem fyrir eru hvort sem veikindi teljast fyrirséð eða ekki.

V byggir einnig á því með vísan í grein 7.1.2.b í skilmálum að maki M eigi ekki bótarétt þar sem skilyrðið um að hún hafi ekki komist að ferðina vegna þess að M hafi veikst alvarlega sé ekki uppfyllt.

Í viðbótarathugasemdum M, dags. 2. september 2025, eru færð rök gegn framangreindum athugasemdum V. Bendir M m.a. á að um hafi verið að ræða ófyrirséða versnun sem hafi leitt til þess að hann komst ekki í ferðina. Telur M að sú sýn V að aðeins nýir sjúkómar falli undir trygginguna skerði rétt vátryggðs óhóflega og sé andstætt tilgangi tryggingarinnar. Þá byggir M einnig á því að ef vafi leiki á um túlkun skilmála skuli túlka þá vátryggðum í hag.

Í viðbótarathugasemdum V, dags. 3. september 2025, er m.a. á það bent að tryggingin bæti aðeins forföll vegna veikinda sem ekki voru til staðar áður en ferð er keypt. Tryggingin bæti því eðli málsins samkvæmt aðeins tjón af völdum nýrra veikinda, þ.e. ekki veikinda sem háðu vátryggðum áður en ferð er keypt. Þá mótmælir V því að umrædd skilmálaákvæði séu óljós og beri því að túlka vátryggðum í hag.

Álit.

Ágreiningur þessa máls lýtur að því hvort M eigi rétt á bótum úr forfallatryggingu greiðslukortatryggingar hjá V vegna golfferðar sem hann komst ekki í. Samkvæmt ákvæði 7.2.1 í vátryggingaskilmálum þeim sem hér um ræðir bætir V ekki kröfur vegna hvers kyns slysa, veikinda og sjúkdóma, sem hinn vátryggði hefur þjáðst af og hefur notið læknishjálpar eða meðferðar við, á síðustu sex mánuðum fyrir greiðslu staðfestingargjalds. Nefndin telur efnislegt innihald framangreinds ákvæðis vera skírt.

Í fyrirliggjandi læknisvottorði kemur fram að M sé með langvinna nýrnabilun og nýrnamein. Skyndilega versnum á nýrnastarfsemi hafi síðan leitt til þess að M hafi ekki treyst sér í umrædda ferð. Þá liggur fyrir staðfesting M þess efnis að hann hafi notið læknishjálpar við veikindum sínum á síðustu 6 mánuðum fyrir greiðslu staðfestingargjalds. Nefndin telur því bæði liggja fyrir að á síðustu sex mánuðum fyrir greiðslu staðfestingargjalds þjáðist M af þeim sjúkdómi sem leiddi til þess að hann treysti sér ekki í ferðina, og að hann var í meðferð vegna viðkomandi sjúkdóms á sama tímabili. Af þessu leiðir að M á ekki rétt á bótum úr forfallatryggingu greiðslukortatryggingar hjá V.

Þá telur nefndin að maki M eigi ekki rétt til bóta úr forfallatryggingunni þar sem ekki hafi verið sýnt fram á að skilyrðið í b) lið 7.1.2. gr. í vátryggingarskilmála um alvarleg veikindi náins ættingja séu uppfyllt.

Niðurstaða.

Hvorki M né maki hans, eiga rétt á bótum úr greiðslukortatryggingu hjá V.

Reykjavík, 14. október 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson
Óskarsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða

Mál nr. 295/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Greiðslukortatrygging.

Gildissvið váttryggingar. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 21. ágúst 2025 ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V dags. 3. september 2025 ásamt fylgiskjöllum.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 10. september 2025 ásamt fylgiskjöllum.
4. Viðbótarathugasemdir V dags. 15. september 2025.

Málsatvik.

Í málskoti og fylgigögnum kemur fram að M hafi, í gegnum greiðslukortatryggingu sína hjá V, fengið bætur vegna tafa á farangri. V hafi hins vegar hafnað að greiða slíkar bætur til unnusta M, X, þrátt fyrir að váttryggingin taki samkvæmt skilmálum sínum einnig til sambúðarmaka. Krefst M því bóta vegna farangurstafa X að fjárhæð 80.000 kr. úr greiðslukortatryggingu sinni hjá V.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að samkvæmt tjonstilkynningu sem V barst frá M dags. 16. janúar 2025, séu tengsl M og X tilgreind sem „other“ en ekki merkt við að X sé maki M. Hafi M verið bent á að X yrði að sækja tjon sitt í eigin tryggingar. Hafi M og X ekki verið skráðir í sambúð, giftir eða með sama lögheimili á tjónsdegi og M hafi ekki borið því við fyrir en síðar að X væri maki hans. Hafi M ekki fært sönnur fyrir því að þeir hafi verið í sambúð á tjónsdegi. Séu skilyrði fyrir greiðslu bóta vegna farangurstafa X því ekki uppfyllt.

Í viðbótarathugasemdum M kemur fram að í staðlaðri tjonstilkynningu V sé hægt að velja um ákveðna möguleika þegar komi að því að tilgreina tengsl tjónþola. X hafi ekki verið „spouse/cohabiting spouse“ enda vísi „spouse“ aðeins til fólks í hjónabandi. Hugtakið „partner“ sem notað sé í enskri útgáfu skilmálanna komi þannig ekki fram í tjonstilkynningareyðublaði. Þá sé ekki möguleiki á því að skýra tengsl nánar þegar „other“ er valið. Í samskiptum við V hafi M frá upphafi tekið skýrt fram að X væri „partner“ eða maki hans. Skilmálar váttryggingarinnar geri það þá ekki að skilyrði að sambúð hafi verið sérstaklega skráð hjá Þjóðskrá. M hafi ítrekað boðist til að leggja fram gögn um að þeir X hafi verið í sambandi á umræddum tíma, m.a. með framlagningu skjala er sýni fram á sameiginlegt heimilishald, en V hafi hafnað því að taka við öðrum gögnum en staðfestingu frá sýslumanni, án þess að tilgreina hvers eðlis sú staðfesting ætti að vera.

Í viðbótarathugasemdum V er áréttað að M hafi ekki verið í skráðri sambúð á tjónsdegi og hafi ekki fært haldberar sönnur á því með staðfestingu frá Þjóðskrá að svo hafi verið.

Álit.

Í gildisákvæði viðeigandi skilmála kemur fram að váttryggingin nái til korthafa, maka, sambýlismaka og barna á framfæri til 22 ára aldurs. Í skilgreiningarákvæði skilmálanna kemur fram að „sambýlismaki“ merki að sambúðaraðilar hafi sameiginlegt „a) skráð lögheimili, b) skattframtal, c) eigi barn saman, eða d) að sambúðin hafi sannanlega varað í a.m.k. eitt ár.“

Aðila deilir samkvæmt framansögðu á um það hvort M og X hafi verið í sambúð samkvæmt framangreindum skilningi á tjónsdegi. Ljóst virðist að skilyrði a), b) og c) hafi ekki verið uppfyllt og kemur þá til skoðunar hvort sýnt hafi verið fram á að sambúð þeirra M og X hafi varað í a.m.k. eitt ár þegar til tjónsins kom. Ljóst er að ekki er nægilegt að aðilar séu í sambandi heldur þurfa þeir samkvæmt framangreindu að búa saman. Rétt er að leggja ríka áherslu á það að ekki er gert að skilyrði að um skráða sambúð sé að ræða. Þar sem orðalag skilgreiningarákvæðisins verður ekki túlkað öðru vísi en svo að hvert skilyrði standi sjálfstætt verður heldur ekki séð að sameiginlegt lögheimili sé skilyrði þess að bótaréttur geti verið fyrir hendi. Verður orðalag ákvæðisins þá ekki túlkað öðru vísi en svo að hægt sé að sýna fram á sambúð með öðrum hætti en með formlegri skráningu á sambúð. Verður því að gera athugasemdir við afstöðu V hvað þetta varðar, en af bæði samskiptum þess við M svo og málflutningi þess fyrir nefndinni má ráða að krafist sé einhvers konar opinberrar staðfestingar á því að aðilar séu í sambúð. Að mati nefndarinnar hefði mátt sýna fram á það með öðrum hætti, s.s. vitnisburðum, upplýsingum um sameiginlegt heimilishald o.s.frv., sem hefðu þá sætt almennu sönnunarmati. Þar sem

skilyrði a), b) og c) voru ekki uppfyllt á tjónsdegi hvílir það á M að sýna fram á að sambúðin hafi varað í a.m.k. eitt ár á tjónsdegi. Þar sem engin gögn þar að lútandi, s.s. vitnisburðir eða annað, liggja fyrir nefndinni er óhjákvæmilegt að hafna kröfu hans.

Að endingu verður að taka undir athugasemdir M hvað varðar tilgreiningu tengsla í enskri útgáfu tjónstilkynningar. Eftir því sem nefndin kemst næst vísar enska orðið „spouse“ almennt til hjúskaparmaka, en orðið „partner“ til sambúðarmaka. Virðast þau hugtök því sæta þrengri túlkun en íslenska orðið „maki“ sem er notað jöfnum höndum yfir sambýlis- og hjúskaparmaka. Mætti að ósekju bæta úr skýrleika hvað þetta varðar. Þar sem þetta atriði hefur þó ekki áhrif á það að M hefur ekki axlað sönnunarbyrði þess að hann og X hafi verið í sambúð í a.m.k. eitt ár á tjónsdegi, hefur framangreint þó ekki áhrif á niðurstöðu málsins.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta vegna tafa á farangi X úr greiðslukortatryggingu sinni hjá V.

Reykjavík, 14. október 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 296/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn vátryggingartaka (X)

Skaðabótaábyrgð. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 25. ágúst 2025, ásamt fylgiskjöllum.
2. Athugasemdir V, dags. 1. október 2025, ásamt fylgiskjöllum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 8. október 2025, ásamt fylgiskjöllum.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 17. október 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að í febrúar 2025 hafi starfsmaður X skipt um ofnloka á ofni í íbúð M. Í júní sama ár fór ofninn að leka og olli lekinn tjóni á parketi og sófa hjá M. M gerði kröfu um bætur úr ábyrgðartryggingu X hjá V. Af hálfu V var kröfu M hafnað á þeim grundvelli að tjónið yrði ekki rakið til saknæmrar háttsemi eða mistaka starfsmanna X.

M er þessu ósammála. Hann telur að lekinn hafi stafað af mistökum við vinnu starfsmanna X og því beri að bæta tjónið úr ábyrgðartryggingu X. Þá byggir M á því að þegar lekinn kom í ljós hafi hann haft samband við starfsmann X, sem hafi komið á vettvang og stöðvað lekann. Sá starfsmaður hafi í skilaboðum til M sagt að kraninn ætli að vera þeim leiðinlegur. M byggir jafnframt á því að starfsmaður V hafi í samskiptum við hann sagt að tjónið yrði bætt úr ábyrgðartryggingu X, og að hann hafi í trausti þess ráðist í að skipta um parket og farga sófanum.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að óskað hafi verið eftir upplýsingum frá starfsmanni X vegna málsins. Samkvæmt honum hafi vanir pípulagningarmenn unnið verkið í janúar 2025 en M hafi ekki orðið var við lekann fyrr en í júní sama ár, hálfu ári eftir að verkið var unnið. Farið hafi verið eftir viðurkenndu verklagi við verkið og þegar starfsmenn yfirlögðu verkstað hafi allt verið eðlilegt. Farið hafi verið yfir alla ofnkrana, þeir hertir og loft tekið af ofnum. Var M ráðlagt að líta á ofnakerfið og fylgjast með því eftir að verkinu lauk þar sem ofnakerfið var 40-50 ára gamalt. Að mati V hafi M ekki farið eftir þeim fyrirmælum. Þegar komið var á vettvang í júní sá starfsmaður X leka í dropatali við ofnakranann. Stöðvaði hann þá lekann.

Í viðbótarathugasemdum sínum ítrekar M að hann hafi fengið upplýsingar frá starfsmanni V að tjónið yrði bætt og hann gæti skipt um parket og sófa. Dropað hafi úr ofninum bak við sófa og undir hálfum sófanum hafi verið þykk motta sem hindraði það að M gæti séð lekann.

V vísar til þess í viðbótarathugasemdum sínum að ekki sé hægt að sjá á þeim gögnum sem M leggi fram að sá starfsmaður V sem M talaði við í gegnum skilaboðaforrit hafi viðurkennt bótaskyldu enda sé það ekki í hans verkahring að taka slíkar ákvarðanir.

Álit.

Ágreiningur þessa máls lýtur að því hvort tjón M sé bótaskyldt úr frjálsri ábyrgðartryggingu X hjá V. Til að bótaskylda verði viðurkennd úr ábyrgðartryggingu X verður tjónið að vera rakið til saknæmrar háttsemi eða gáleysis starfsmanna X, eða aðila sem X ber ábyrgð á. Það er M sem ber sönnunarbyrðina fyrir því að svo sé.

Af samskiptum M við starfsmann V í gegnum smáskilaboð verður ekki ráðið að bótaskylda hafi verið viðurkennd. Í þeim samskiptum sem liggja fyrir kemur fram að V sé með málið til skoðunar og bíði upplýsinga frá X. Þau samskipti fela ekki í sér skuldbindandi yfirlýsingu eða loforð um greiðslu bóta. Sama á við um samskipti M við starfsmann X, ekkert í þeim samskiptum verður skýrt túlkað sem viðurkenning á mistökum eða bótaskyldu.

Engin gögn liggja fyrir um að orsök lekans megi rekja til saknæmrar háttsemi starfsmanna X. Sá sem gerir skaðabótakröfu á annan ber hallann af slíkum sönnunarskorti. Því verður ekki fallist á kröfu M til greiðslu bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 4. nóvember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson
Óskarsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða

Mál nr. 298/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækis (A)

Umfang tjóns.

Gögn.

1. Málskot móttakið 23. ágúst 2025, ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V, dags. 9. september 2025, ásamt fylgiskjali.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 10. september 2025.

Málsatvik.

Í málskoti og gögnum málsins kemur fram að bifreiðin A, sem vátryggð er hjá V, hafi ekið utan í kyrrstæða bifreið M á Reykjanesbraut hinn 24. janúar 2025. Enginn ágreiningur er um að bifreiðin A beri alla sök á umræddum árekstri og að vátryggingafélag þeirrar bifreiðar beri að bæta M það tjón sem varð á hans bifreið. Samkvæmt málskoti neitar V að bæta eða láta laga bifreið M. Verkstæði sem M hafi leitað til hafi ekki getað tjónaskoðað bifreiðina nema á hana sé skráð tjón. V hafi ekki gert það. V hafi boðið hlægilegar upphæðir til að greiða fyrir bifreiðina. Hún sé gömul en í góðu standi að öðru leyti. V hafi horft fram hjá þeim umbótum sem gerðar hafi verið á bifreiðinni til að laga hana og endurnýja. Til hafi staðið að nýta hana í tómstundir og ferðalög. Óskar M þess að fá bifreið sína lagfærða í stað þess að fá „ófullnægjandi upphæð í peningum“.

V kveðst hafa reynt að leysa þetta mál með því að kaupa bifreið M. Ítrekað hafi verið reynt að hafa samband við M eftir að sátt náðist um kaupverð símleiðis en M svari ekki skilaboðum V. Telur V eðlilegt að nefndin vísi málinu frá.

Álit.

Verður fyrst vikið að kröfu V um frávísun málsins. Í samþykktum fyrir nefndina, sem tóku gildi 1. janúar 2022 og birtar eru á heimasíðu nefndarinnar, kemur fram í 2. mgr. 4. gr. að það sé skilyrði fyrir meðferð úrskurðarnefndar að varnaraðili hafi hafnað kröfu málskotsaðila eða ekki hafi tekist að leysa málið með sátt innan fjögurra vikna frá því málskotsaðili lagði málið og nauðsynleg gögn fyrir viðkomandi vátryggingafélag. Af gögnum málsins verður ráðið að aðilar hafi átt einhver samskipti í febrúar 2025 um að V myndi kaupa bifreið M af honum á kr. 350.000 og að M hafi ekki svarað erindum V til þess að unnt væri að ganga frá eigendaskiptum. Engin frekari samskipti milli aðila eru lögð fyrir nefndina og þar á meðal ekki upplýsingar um það hvort M hafi formlega lagt fram kröfu um að V myndi greiða viðgerðarkostnað í stað þess að kaupa bifreiðina. Að virtum málsgögnum er því ekki unnt að leggja til grundvallar að skilyrði 2. mgr. 4. gr. samþykktanna um að V hafi hafnað kröfu M séu uppfyllt. Þá vísar nefndin einnig til g-liðar 1. mgr. 4. gr. samþykktanna þar sem fram kemur að nefndin fjalli ekki um mál, sem eru það óljós, illa upplýst eða kröfur aðila svo óskýrar að þau eru ekki tæk til úrskurðar.

Niðurstaða.

Máli M er vísað frá úrskurðarnefnd í vátryggingamálum.

Reykjavík, 18. nóvember 2025
rafræn undirritun

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 299/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila : (V1) og (V2)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B)

Sakarskipting. Ekið aftur á bak.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 25. ágúst 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V2, dags. 19. september 2025, ásamt fylgiskjölum
3. Athugasemdir V1, dags. 6. október 2025, ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Hinn 19. mars 2025 varð árekstur milli bifreiðanna A sem er í eigu M, og B, á gatnamótum Þjóðveg 1 og Melasveitarveg nr. 505. A var vátryggt hjá V1 og B hjá V2. Aðilar fylltu út sameiginlega tjónstilkynningu á vettvangi. Þar er m.a. að finna teikningu af staðsetningu A og B við áreksturinn. Af þeirri teikningu virðist mega ráða að B, sem kom keyrandi eftir Melasveitarvegi í átt að Þjóðveginum, hefði verið komin fram hjá biðskyldumerki er áreksturinn varð en þó ekki út á Þjóðveginn. Þá virðist einnig mega ráða af teikningunni að ökumaður A, sem hugðist beygja til vinstri af Þjóðveginum inn á Melasveitarveg, hafi tekið þrönga vinstri beygju. Þá liggur einnig fyrir vitnisburður aðila sem kom að vettvangi. Hann lýsir aðstæðum þannig að miðað við staðsetningu A og B hafi hann talið að B hafi verið komin fram fyrir biðskylduna þegar A lenti á henni. Segist vitnið hafa sjálfur komið keyrandi á vörubifreið og verið á leið inn í Melasveit. Hafi hann komist fram hjá A og B sem hefði vart verið hægt ef B hefði ekki verið komin fram fyrir biðskyldumerkið. Hinn 31. mars 2025 skilaði M einnig tjónstilkynningu til V1 þar sem hann lýsir því að áreksturinn hafi orðið þegar A sem hafi komið keyrandi eftir Þjóðvegi 1 var að beygja inn á Melasveitarveg. Á því augnabliki sem árekstur varð milli A og B hafi B verið komin fram fyrir biðskyldumerki sem var við innkeyrsluna á Þjóðveg 1. Tekur M fram að A hafi verið hálf inn á Þjóðveginum þegar áreksturinn varð.

Ágreiningur um sakarskiptingu var lagður fyrir Tjónanefnd vátryggingafélaganna sem komst að þeirri niðurstöðu að skipta beri sök með þeim hætti að ökumaður A skuli bera 2/3 hluta sakar fyrir of þrönga vinstri beygju og ökumaður B 1/3 fyrir að veita ekki umferð af Þjóðvegi 1 forgang samanber biðskyldu. M fellir sig ekki við þau málalok og í málskoti kemur fram að hann telji réttast að B beri alla sök á árekstrinum og ef ekki sé fallist á það verði sök skipt jafnt milli ökumanna A og B. Byggir hann framangreint á því að ökumaður B hafi ekki virt biðskyldu og því ekki veitt umferð um Þjóðveg 1 þann forgagn sem honum bar. Telur M að ökumaður B hefði ekki átt að aka fram fyrir biðskyldumerkið. Þá tekur M fram að A hafi ennþá verið inn á Þjóðvegi 1 þegar B hafi keyrt á A.

Í athugasemdum V2, dags. 19. september 2025, eru færð fyrir því rök að rétt sé að skipta sök milli ökumanna með sama hætti og tjónanefndin gerði. Í því sambandi bendir V2 á að af teikningu á sameiginlegri tjónstilkynningu ökumanna megi sjá að ökumaður A hafi tekið þrönga vinstri beygju inn á akrein þá sem B var ekið eftir. Hann hafi því brotið gegn 2. mgr. 19. gr umferðarlaga nr. 77/2019 þar sem kveðið er á um að við vinstri beygju skuli aka sem næst miðlínu akbrautar og að beygjuna skuli taka þannig að þegar ökutækið kemur úr af vegamótum sé það hægra megin á akbrautinni sem beygt er inn á. Þá bendir V2 einnig á að samkvæmt teikningunni séu allar líkur á að B hafi verið komin fram hjá biðskyldumerkinu er áreksturinn var en þó ekki komin út á Þjóðveginn. Ökumaður B hafi því brotið gegn 2. mgr. 26. gr. umferðarlaga þar sem fram komi að þegar ekið er inn á veg skuli ökumaður veita umferð ökutækja á þeim vegi forgang ef það er gefið til kynna með umferðarmerki um biðskyldu. Máli sínu til frekari stuðnings vísar V2 í úrskurði nefndarinnar í málum nr. 223/2018, 91/2018, 341/2014, 316/2013, 248/2013 og 93/2010.

Í athugasemdum V1, dags. 6. október 2025, eru færð fyrir því rök að ökumaður B sem hafi ekki virt biðskyldu beri meirihluta sakar á árekstrinum

Álit.

Málið lýtur að því hvort og þá hvernig skuli skipta sök á árekstri milli ökumanna bifreiðanna A og B sem átti sér stað 19. mars 2025. Í 5. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatryggingar segir að ef tjón hlýst af árekstri ökutækja skiptist tjónið á þau í réttu hlutfalli við sök þeirra sem hlut eiga að máli og með hliðsjón af atvikum öllum. Við mat á sök ökumanna er litið til háttæknisreglna umferðarlaga nr. 77/2019. Af fyrirbyggjandi gögnum telur nefndin að leggja beri til grundvallar að ökumaður A hafi tekið of þrönga vinstri beygju í aðdraganda árekstursins og ökumaður B hafi verið kominn fram fyrir biðskyldumerkið er áreksturinn varð. Það liggur því fyrir að mati nefndarinnar að ökumaður A braut gegn 2. mgr. 19. gr umferðarlaga nr. 77/2019 og ökumaður B braut gegn 2. mgr. 26. gr. sömu laga. Er það mat nefndarinnar með vísan til þessara brota og þess sem að framan greinir um tildrög árekstursins og staðsetningu ökutækja, að rétt sé að skipta sök með þeim hætti að ökumaður A beri 2/3 hluta sakar og ökumaður B 1/3 hluta.

Niðurstaða.

Ökumaður A ber 2/3 hluta sakar á umræddum árekstri og ökumaður B 1/3 hluta sakar.

Reykjavík, 16. desember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 301/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Slysátrygging launþega.

Nafn vátryggingartaka (X)

Vinnuslys. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 25. ágúst 2025 ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V dags. 29. september 2025.

Málsatvik.

Í greinargerð M kemur fram að M hafi, hinn 16. júní 2023, orðið fyrir slysi við störf sín hjá X. Atvik hafi verið þau að M hafi runnið í baðkari við þrif þess og hlotið áverka á hægri hné. Vegna þeirra meiðsla hafi hún svo hrasað við að fara niður stiga á vinnustað sínum hinn 5. júlí 2025. Hinn 16. desember 2023, er hún var á leið til vinnu, hafi M svo lent í slysi í hálku og slasast enn frekar. Upp frá því hafi hún verið óvinnufær með öllu. V hafi, með bréfi dags. 13. júní 2025, hafnað bótaskyldu vegna slysanna dags. 16. júní og 16. desember 2023. Er þeirri afstöðu mótmælt enda séu skilyrði slyshugtaksins um að um skyndilegan og utanaðkomandi atburð hafi verið að ræða uppfyllt. Sýni lækisfræðileg gögn þá fram á líkamstjón M og hafi slysin verið tilkynnt innan þess frests sem áskilinn sé í 1. mgr. 124. gr. laga um vátryggingarsamninga nr. 30/2004.

Hvað slys M hinn 16. desember 2023 varði sérstaklega þá hafi atvik verið þau að M hafi dottið í hálku á leið til vinnu sinnar hjá X. Hafi hún lent illa á á mjöðm og rasskinn og slasast á hægri hné sem hafi eftir það verið mjög óstabilt og M þurft að sækja ýmsa meðferð vegna þess. Hafi X verið afhent lækisvottorð vegna þess slyss hinn 18. desember 2023 og þar hafi komið fram að M væri óvinnufær vegna afleiðinga þess. Afleiðingar þess vinnuslyss hafi verið sérlega umfangsmiklar.

Ein forsenda V fyrir höfnun á bótaskyldu sé sú að V og X telji ekki nægilegar sannanir fyrir slysunum. Er vísað til þess að slys M hafi ekki verið réttilega tilkynnt Vinnueftirlitinu til samræmis við áskilnað 79. gr. laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum. Miða verði við að rannsókn þess eða eftir atvikum X hefði varpað nánara ljósi á atvik, en vegna vanrækslu á tilkynningarskyldu verði að túlka allan vafa um þau M í hag.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að eftir endurskoðun á gögnum málsins fallist V á bótaskyldu vegna slyss M hinn 16. júní 2023, og sé því ekki ágreiningur um bótaskyldu vegna þess.

Hvað varði meint slys M hinn 16. desember 2023 telji V hins vegar ósannað M hafi orðið fyrir slysi á leið til vinnu. X hafi kallað eftir áverkavottorði vegna þess slyss en það hafi ekki borist, og hafi X ekki verið tilkynnt um meint atvik fyrr en lögmaður M hafði samband við mannauðsdeild þess þremur vikum síðar.

Álit.

Í málskoti er vísað til þriggja slysa M sem hafi atvikast 16. júní, 5. júlí og 16. desember 2023. V hefur undir rekstri málsins fallist á bótaskyldu vegna afleiðinga slyss sem M varð fyrir hinn 16. júní 2023. Virðist því ekki ágreiningur uppi um þann þátt málsins og kemur það atvik ekki til frekari umfjöllunar fyrir nefndinni. Af málskoti verður þá ekki ráðið að sjálfstæðar og sérstakar kröfur séu gerðar vegna slyss M hinn 5. júlí 2023, og af lækisfræðilegum gögnum málsins verður ekki skýrlega ráðið að sérstakar afleiðingar hafi orðið af því slysi, umfram þær sem M bjó þegar við vegna fyrra slyss síns.

Verður því að líta svo á að eftirstæður ágreiningur aðila varði aðeins það hvort M hafi orðið fyrir bótaskyldu slysi hinn 16. desember 2023. Í málskoti er aðeins að finna þá atvikalýsingu að M hafi dottið í hálku á leið til vinnu sinnar. Ekki er að finna neina sjálfstæða lýsingu M á atvikum né verður ráðið af gögnum málsins að nokkur vitni hafi orðið að meintu slysi. Í bráðamóttökuskrá vegna komu M þangað hinn 16. desember 2023 segir að M hafi leitað á bráðamóttöku „því hún dettur í strætó í gær á rassinn“ og virðist mega ráða af því að umrætt atvik hafi átt sér stað hinn 15. desember. Er þá m.a. lýst kvörtunum M yfir því að X hafi ekki tekið nægilegt tillit til ástands hennar eftir hið fyrra slys og að henni hafi verið gert að sinna mikilli líkamlegri vinnu. Virðist í þeirri komu annars frekar hafa verið horft til afleiðinga

slyssins 16. júní 2023 fremur en nýrra áverka. Fékk M þá fjarvistarvottorð vegna vinnuslyss vegna daganna 16. til 21. desember 2023. Í tilkynningu til Sjúkratrygginga, sem send var af lögmanni M hinn 8. janúar 2024, kemur fram að M hafi orðið fyrir slysi í desember 2023 þegar hún var á leið til vinnu sinnar hjá X og rann í hálku og slasaði sig á hægra hné. Eru því lýsingar á umræddu slysi nokkuð takmarkaðar, t.a.m. er varðar nákvæma tíma- og staðsetningu, en almennt tekur launþegatrygging aðeins til slysa sem verða á vinnustað eða á beinni leið í eða úr vinnu. Ber atvikalýsingum þess utan, eins og að framan greinir, ekki fyllilega saman.

Af framangreindu má ráða að M hafi líklega orðið fyrir byltu 15. eða 16. desember 2023, og að það atvik hafi mögulega aukið við eða ýft upp einkenni frá hægra hné hennar. Hins vegar verður ekki talið sýnt fram á að um vinnuslys í skilningi viðeigandi skilmála hafi verið að ræða. Af því verður M, eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni, að bera hallann og er því óhjákvæmilegt að hafna kröfu hennar um bætur vegna þess atviks.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr slysatryggingu launþega X hjá V vegna atviks dags. 16. desember 2023.

Reykjavík, 28. október 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 302/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Sjúklingatrygging.

Nafn vátryggingartaka sjúklingatryggingar (X)

Bótaábyrgð. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 27. ágúst 2025, ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V dags. 18. september 2025.

Málsatvik.

Í málskoti og gögnum málsins kemur fram að M hafi leitað til heimilislæknis 26. janúar 2018 vegna aums hnúts í hægri brjósti. Heimilislæknir þreifaði hana, fann hnút í klukkustefnu 11 og vísaði henni til rannsóknar og skoðunar hjá skurðlækni. Læknirinn X hitti M samdægurs þar sem hann bæði skoðaði M og framkvæmdi brjóstamyndatöku. Niðurstaða hennar var eðlileg og var M send heim. M leitaði á ný til heimilislæknis 10. apríl 2019 vegna hnúts í hægri holhönd. Þá greindist fyrirferðaraukning í hægri brjósti og eitlameinvörp. Við frekari rannsóknir á Leitarstöðinni kom fram að um væri að ræða krabbamein í báðum brjóstum og meinvörp í lungum. Umfang sjúkdómsins var mikið og gekkst M undir mikla lyfjameðferð og síðar skurðaðgerð á báðum brjóstum og holhöndum í ágúst 2019. M hefur gert kröfu um bætur úr sjúklingatryggingu X og byggir á því að um sé að ræða bótaskyldt atvik sem falli undir ákvæði 1. tölul. 2. gr. þágildandi laga nr. 111/2000 um sjúklingatryggingu, þar sem ætla megi að komast hefði mátt hjá tjóni ef rannsókn eða meðferð við þær aðstæður sem um ræðir hefði af hálfu X verið hagað eins vel og unnt hefði verið. Skoðun X hafi verið yfirborðskennd og engin sýnataka átt sér stað, eða frekari rannsóknir, þrátt fyrir að tilvísun heimilislæknis hafi ekki bara gefið fullt tilefni til þess, heldur hafi heimilislæknir staðsett hnút, sem X bar að rannsaka betur miðað við aðstæður, þ.m.t. vegna ættarsögu M. Bendir M á að samkvæmt lögum um sjúklingatryggingu er við mat á orsakasambandi milli tjóns og rannsóknar eða meðferðar nægilegt að sýna fram á að tjón hafi að öllum líkindum hlotist af rannsókn eða meðferð. Hefðbundnar reglur skaðabótaréttar eigi því ekki við.

Í bréfi V til nefndarinnar er á það bent að samkvæmt þágildandi lögum um sjúklingatryggingu nr. 111/2000 hvíli sönnunarbyrði á tjónþola að sýna fram á að skilyrði bótaskyldu séu uppfyllt. Þótt slakað hafi verið á almennum sönnunarkröfum, þá sé það engu að síður skilyrði bótaskyldu að tjónið með „að öllum líkindum“ rekja til atvika sem falla undir lögin. Í málinu liggi fyrir álit landlæknis, dags. 17. júlí 2025, vegna kvörtunar M á hendur X vegna meintra mistaka/vanrækslu við veitingu heilbrigðisþjónustu. Í álitinu eru gögn málsins og röksemdir málsaðila rakin með ítarlegum hætti. Þá hafi embættið aflað umsagnar óháðs sérfræðings. Niðurstaða landlæknis var sú að X hafi ekki gert mistök við skoðun M í janúar 2018. Telur V að M hafi að engu leyti fært fram sönnun fyrir málatilbúnaði sínum um að mistök hafi verið gerð við meðferð hennar hjá X og að þau mistök hafi leitt til tjóns hennar. Því séu skilyrði 1. tölul. 2. gr. laganna ekki uppfyllt.

Álit.

Ágreiningur málsins lýtur að því hvort líkamstjón M falli undir 1. tölul. 1. mgr. 2. gr. þágildandi laga nr. 111/2000 um sjúklingatryggingu. Þar segir að bætur skuli greiða án tillits til þess hvort einhver ber skaðabótaábyrgð samkvæmt reglum skaðabótaréttarins, enda megi að öllum líkindum rekja tjónið til þess atviks að ætla megi að komast hefði mátt hjá tjóni ef rannsókn eða meðferð við þær aðstæður sem um ræðir hefði verið hagað eins vel og unnt hefði verið og í samræmi við þekkingu og reynslu á viðkomandi sviði. Tekur ákvæðið til allra mistaka sem verða við rannsókn eða meðferð. M byggir kröfu sína um bætur á því að komast hefði mátt hjá tjóni, hefði skoðun X verið ítarlegi og frekari rannsóknir verið framkvæmdar m.a. sýnataka. Fyrir liggur álit embættis landlæknis, dags. 17. júlí 2025, vegna kvörtunar M til embættisins vegna meintra mistaka og meintrar vanrækslu við veitingu heilbrigðisþjónustu 26. janúar 2018. Niðurstaða embættisins er sú að ekki sé hægt að staðhæfa að X hafi fundið hnút en látið vera að rannsaka hann frekar. Engin rök hafi komið fram sem styðji þá fullyrðingu að X hafi látið vera að sinna M eins vel og hægt var. Um hafi verið að ræða örvef sem þreifaðist á báðum brjóstum og hafi það því verið nærtæk skýring að mati X. Landlæknir taldi að mistök

hefðu ekki átt sér stað þegar M leitaði til X. Þá segir einnig: „Þar sem ekki var um auðfinnanlegan hnút að ræða að mati [...] er ekki hægt að fullyrða að sýnataka hefði getað greint mein í brjóstinu fyrr. Líkt og fram kemur í greinargerð [...] var áætluð stærð breytinga á þessum tíma 5-15 mm, það litlar að nánast ómögulegt hefði verið að greina krabbamein á þeim tíma sem málshefjandi leitaði til [...]“. Hefur M ekki lagt fram nein gögn sem hnekkja fyrrgreindu áliti landlæknis. Þó sönnunarkröfur til tjónþola séu vægari þegar kemur að sjúklingatryggingu en almennt í skaðabótarétti hvílir það samt sem áður á M að sýna fram á að tjón sé „að öllum líkindum“ að rekja til þeirra atvika sem tilgreind eru í 2. gr. laganna. Af framangreindu leiðir að nefndin telur að skilyrði bótaskyldu samkvæmt 1. tölul. 2. gr. þágildandi laga nr. 111/2000 um sjúklingatryggingu séu ekki uppfyllt. Kröfu M er því hafnað.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr sjúklingatryggingu X hjá V.

Reykjavík, 28. október 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 303/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V): (V1) og (V2)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B)

Sakarskipting.

Gögn.

1. Málskot móttakið 26. ágúst 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V2 dags. 5. september 2025 ásamt fylgiskjölum.
3. Bréf V1 dags. 17. október 2025 ásamt fylgiskjölum.
4. Viðbótarathugasemdir M dags. 27. nóvember 2025.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirbyggjandi skýrslu Aðstoðar og öryggis varð hinn 11. ágúst 2025 árekstur milli almenningsvagnsins A og hópferðabifreiðarinnar B á Sæbraut í Reykjavík við gatnamót Sæbrautar og Sægarða. Er atvikalýsing ökumanns sú að A hafi verið ekið frá biðstöð við Sæbraut sem er við hægri frárein rétt við gatnamót Sæbrautar og Sægarða. Samkvæmt frásögn ökumanns A hafi A verið beygt til vinstri frá fráreininni yfir á hægri akrein Sæbrautar. Þá hafi B verið ekið vinstra megin fram hjá A með þeim afleiðingum að A og B rákust saman. Er þá vísað til upptöku úr mælaborðsmýndavél A þar sem sjá megi að B sé ekið á mikilli ferð vinstra megin fram hjá A og yfir á hægri akrein og síðan yfir gatnamótin gegnt rauðu umferðarljósi en þar hafi litlu mátt muna að B væri ekið á kyrrstæða fólksbifreið. Ekki er að finna neina atvikalýsingu ökumanns B í skýrslunni en þar kemur fram að ekki sé vitað hver ók henni umrætt sinn og að svör frá stjórnendum B hvað það varði hafi ekki borist.

Ágreiningi um sakarskiptingu var vísað til Tjónanefndar vátryggingafélaganna sem komst að þeirri niðurstöðu að sök skyldi skipt til helminga enda hefði hvorugur ökumanna gætt nægilega að sér við akreinaskipti.

M fellir sig ekki við þau málalok og telur ökumann B bera alla sök á árekstrinum. Í málskoti kemur fram að ökumaður A hafi ekki séð neinn á hægri akrein Sæbrautar og því beygt frá biðstöðinni á fráreininni og inn á hægri akrein Sæbrautar. B hafi þá verið á vinstri akrein á mikilli ferð á eftir fólksbifreið sem hafi staðnæmst gegnt rauðu umferðarljósi. Til þess að aka ekki aftan á þá bifreið hafi ökumaður B ekið yfir óbrotna miðlínu yfir á hægri akrein þar sem hann hafi ekið utan í A.

Í bréfi V2, sem á tjónsdegi var vátryggjandi B, er tekið undir niðurstöðu nefndarinnar og vísað til þess að af fyrirbyggjandi myndbandi megi sjá að A og B hafi skipt um akrein á sama tíma. Sé þá ósannað að B hafi verið ekið yfir óbrotna miðlínu og megi greina að myndbandinu að á þeim stað sem ökumaður B hóf akreinaskipti hafi þau verið heimil. Ljóst sé að aksturslag ökumanns B hafi verið fráleitt og liggi skýrlega fyrir að hann hafi ekið yfir gatnamót gegnt rauðu ljósi. Hins vegar skipti það ekki máli við ákvörðun sakar vegna árekstursins og þar beri einungis að líta til háttsemi ökumanna við akreinaskiptin. Í þeim efnum sé ljóst að hvorugur ökumanna hafi gætt nægilega að sér og því skuli sök skipt til helminga.

Í bréfi V1, sem á tjónsdegi var vátryggjandi A, kemur fram að af fyrirbyggjandi myndbandi megi greina að ökumaður B hafi skipt um akrein þar sem óbrotin miðlína skilur að akreinar og akreinaskipti eru því óheimil. Við nánari skoðun virðist sem B hafi verið ekið of hratt miðað við aðstæður og hafi henni því verið sveigt til hægri í þeim tilgangi að forðast árekstur við kyrrstæða fólksbifreið. Ökumanni A hafi á hinn bóginn verið heimilt að skipta um akrein en hálfbrotin miðlína skilji fráreinina frá hægri akrein Sæbrautar. Meti V2 það svo að ökumaður A hafi gætt að annarri umferð í aðdraganda akreinaskipta og hafi hann ekki mátt reikna með viðlíka glæfraakstri og ökumaður B hafi viðhaft. Sé því rétt að ökumaður B beri alla sök á árekstri aðila.

Í viðbótarathugasemdum M kemur fram að ökumaður A hafi litið í spegilinn við akstur frá biðskýlinu. Á þeim tíma hafi B verið á vinstri akrein Sæbrautar og því eðlilegt að ökumaður A hafi ekið inn á Sæbraut af fráreininni.

Álit.

Af fyrirbyggjandi myndbandi má sjá að A hefur hafið akreinaskipti yfir hálfbrotna miðlínu, og virðist raunar vera að ljúka þeim, þegar bifreið B er ekið fram úr henni eftir að bifreiðarnar hafa rekist saman. Af myndbandinu sést ekki glögglega hvenær ökumaður B hóf akreinaskiptin en sjá má hvernig henni er ekið fram hjá A, á ökuhraða sem virðist töluvert umfram það sem ætla mætti miðað við aðstæður, á milli akreina og yfir gatnamót gegnt rauðu umferðarljósi. Má jafnframt greina af myndbandinu að þar sem A og B eru samsíða er miðlínan milli akreina á Sæbraut orðin óbrotin og því óheimilt að aka yfir hana. Við upphaf myndbandsins loga gul umferðarljós við gatnamót Sæbrautar og Sægarða og á vinstri akrein Sæbrautar má sjá að ökumaður fólksbifreiðar á vinstri akrein býr sig undir að stöðva bifreiðina.

Af myndbandinu og loftmyndum af vettvangi má þá sjá að hálfbrotin miðlína milli fráreinarinnar og hægri akreinar Sæbrautar nær nokkuð nær gatnamótum Sæbrautar og Sægarða en hálfbrotna miðlínan sem skilur að vinstri og hægri akrein Sæbrautar. Með öðrum orðum var ökumanni A lengur heimilt að skipta um akrein, enda væri fyllstu varúðar gætt, en ökumanni B.

Samkvæmt 2. mgr. 20. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 skal ökumaður, m.a. áður en hann skiptir um akrein ganga úr skugga um að það sé unnt án hættu eða óþarfa óþæginda fyrir aðra. Í 4. gr. laganna er þá kveðið um almenna aðgæslu- og tillitsskyldu vegfarenda og í 21. gr. þeirra er kveðið á um tiltekna háttsemi ökumanna við biðstöðvar hópibifreiða í almenningsakstri. Í 1. mgr. 7. gr. laganna kemur fram að óheimilt sé að aka gegn rauðu umferðarljósi og í 2. mgr. sömu lagagreinar kemur fram að gult umferðarljós eitt og sér merki að numið skuli staðar. Þó taka megir undir það með V2 að akstur B yfir gatnamót gegnt rauðu ljósi skipti ekki máli þegar kemur að ákvörðun um sakarskiptingu í máli þessu verður þó að telja að ógætilegt aksturslag ökumanns B, sem glögglega sést af fyrirbyggjandi myndbandi, gefi nokkrar vísbendingar um aksturslag hans í aðdraganda árekstursins og það hvort gætt hafi verið að framangreindum áskilnaði.

Af heildstæðu mati á þeim aðstæðum sem sjá má af fyrirbyggjandi myndbandi telur nefndin meiri líkur en minni á því að ökumaður B hafi, í ljósi þess að ökuhraði B virðist hafa verið meiri en svo að unnt væri að stöðva bifreiðina gegnt gulu ljósi, sveigt af vinstri akrein til þess að forða árekstri við þá bifreið sem var kyrrstæð við gatnamótin. Við þær aðstæður hafi hann ekki gætt að þeim áskilnaði sem kveðið er á um í 2. mgr. 20. gr. umferðarlaga svo og þeirri sérstöku tillitsskyldu sem leiðir af 21. gr. laganna.

Það er hins vegar mat nefndarinnar að, eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni, ekki sé sýnt fram á það með gögnum að ökumaður A hafi umrætt sinn brotið gegn áskilnaði 2. mgr. 20. gr. eða öðrum ákvæðum sem við kunna að eiga en akreinaskipti A voru heimil á þeim stað sem þau fóru fram og ekki er sýnt fram á að ökumaður hennar hafi sýnt af sér óaðgæslu við aksturinn.

Rétt er ítreka að engin sjálfstæð atvikalýsing ökumanns B eða eigenda B liggur fyrir. Þar sem gögn málsins styðja að mati nefndarinnar við lýsingu ökumanns A á atvikum verða ökumaður og eigendur B að bera allan halla af sönnunarskorti sem af því leiðir.

Niðurstaða.

Ökumaður B ber alla sök á umræddum árekstri.

Reykjavík, 16. desember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 307/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn vátryggingartaka (X)

Skaðabótaábyrgð. Vinnuslys.

Gögn.

1. Málskot móttakið 1. september 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 11. september 2025, ásamt fylgisköllum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 11. september 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi orðið fyrir líkamstjóni í vinnuslysi hjá X kl. 13:00 þann 30. apríl 2024. Er þess krafist að nefndin staðfesti að X beri skaðabótaábyrgð á afleiðingum þess slyss og M eigi því rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V. Í fyrirbyggjandi tilkynningu til Vinnueftirlitsins er atvikum lýst þannig að fyrir hádegi á slysdagi hafi starfsmenn verið að hífa járnabúnt nálægt svæði sem þeir voru að fara að vinna á. Hafi þeir sett járnabúnt við og á gönguleið. Fyrstu járnabúntin hafi verið sett samsíða gönguleiðinni en síðasta búntið hafi farið þvert á gönguleiðina. Starfsmenn hafi síðan farið í mat og hafi ætlað að hífa búntin áfram á réttan stað eftir matinn. Þegar starfsmenn hafi verið að labba til baka á verkstað eftir matinn hafi M stígið yfir búntið sem var þvert á gönguleiðina og flækst í lykkju á stroffu sem var utan um búntið með þeim afleiðingum að hann féll til jarðar og slasaðist. Í málskoti byggir M á því að það hafi verið starfsmenn X sem voru að ganga frá járnabúntum þennan dag. Þá hafi hann farið fyrstur í hádegismat, þ.e. áður en gengið hafi verið frá járnabúntinu þvert fyrir gönguleiðina. Einnig hafi lykkjan á stroffunni verið illsjáanleg og þannig úr garði gerð að M hafi ekki séð hana og því ekki getað komið í veg fyrir slysið.

M byggir málaltilbúnað sinn á því að starfsmenn X hafi ekki fylgt öryggisreglum þegar þeir skildu síðasta búntið eftir þvert yfir gönguleiðina, nokkuð sem hafi valdið slysaþættu. Máli sínu til frekari stuðnings bendir M á 13., 21. – 23., 1. mgr. 37. og 1. mgr. 42. gr. laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum og dóma Landsréttar í málum nr. 431/2023 og 11/2019. Þessu til viðbótar byggir M á því að X hafi vanrækt að tilkynna slysið til Vinnueftirlitsins sbr. 79. gr. framangreindra laga. Þrátt fyrir að X hafi borið að tilkynna slysið strax til Vinnueftirlitsins hafi það ekki verið gert fyrir an 13 dögum eftir slysdag. Telur M að sú vanræksla X eigi að leiða til þess að X verði að bera hallann af mögulegum sönnunarskorti í málinu. Vísar M í Hrd. í málum nr. 363/2008 og 272/2008 því til stuðnings.

Í athugasemdum V, dags. 11. september 2025, er því mótmælt að X beri skaðabótaábyrgð á tjóni M. Gerir V grein fyrir því að samkvæmt upplýsingum frá X hafi það verið starfsmenn undirverktaka sem sáu um járnabindingar umræddan dag, þar með talið að hífa og ganga frá umræddum járnabúntum. Þá bendir V á að starfsmenn undirverktakans hafi áður verið sendir á öryggisnámskeið hjá X þar sem farið var yfir áhættumat þar sem fram kom að allar gönguleiðir eigi að vera greiðfærar og að tiltekt skuli fara fram jafnóðum og minnst daglega. Einnig hafi starfsmenn X tekið þátt í slíku námskeiði og hafi þeim borið að tilkynna sínum yfirmanni ef ekki var farið eftir settum öryggisreglum. Þá bendir V á að þegar M slasaðist hafi veður verið gott og M hafi mátt sjá járnabúntið sem var á miðri gönguleið. Hann hafði því átt að tilkynna það yfirmanni sínum. Ekki sé hægt að gera þá kröfu að X sjái til þess að allir undirverktakar fylgi öryggisreglum svo nákvæmlega að unnt sé að bregðast við um leið og slíkt gerist.

Í viðbótarathugasemdum M, dags. 11. september 2025, eru fyrri rök ítrekuð og sérstaklega á það bent að það hafi verið starfsmanna X að sjá til þess að gönguleiðin væri greiðfær. Það hafi þeir hins vegar ekki gert heldur lagt járnabúntið þvert fyrir gönguleiðina.

Álit.

Ágreiningur í málinu snýr að því hvort X beri skaðabótaábyrgð á slysi því sem M varð fyrir við vinnu sína 30. apríl 2024. Almennar sönnunarreglur í skaðabótarétti gera ráð fyrir því að sá sem heldur því fram að annar beri skaðabótaábyrgð á tjóni sínu beri sönnunarbyrði um að skilyrði slíkrar ábyrgðar séu uppfyllt.

Í 1. mgr. 79. gr. laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum segir að atvinnurekandi skuli án ástæðulausrar tafar tilkynna til Vinnueftirlitsins öll slys þar sem starfsmaður deyr eða verður óvinnufær í einn eða fleiri daga, auk þess dags sem slysið varð. Dómafordæmi benda til þess að litið sé svo á að atvinnurekandi sem ekki hefur réttilega tilkynnt slys samkvæmt framangreindu lagaákvæði skuli bera hallann af sönnunarskorti um málsatvik eða aðstæður á vinnustað, að því leyti sem þau eru óljós og aðila greinir á um þau. Í málinu liggja fyrir gögn um óvinnufærni M í kjölfar slyssins. X bar því að tilkynna slysið til Vinnueftirlitsins. Það var hins vegar ekki gert fyrr en 13. maí 2024, nokkuð sem fól í sér brot á skyldum skv. framangreindu ákvæði. Þrátt fyrir þetta telur nefndin, með vísan í upplýsingar í gögnum málsins, að ekki sé slíkri óvissu fyrir að fara í málinu um málsatvik eða aðstæður á vinnustað, að máli skipti varðandi mat á meintu saknæmi X eða starfsmanna X. Í þessu sambandi bendir nefndin á að þó vissulega sé m.a. ágreiningur um það hvort það hafi verið starfsmenn X eða starfsmenn undirverktaka sem sáu um að ganga frá járnabúntunum á slysdegi, þar með talið að skilja eitt þeirra eftir þvert á gönguleið starfsmanna, telur nefndin að það skipti ekki máli varðandi úrlausn þess álitaefnis sem uppi er. Í málinu liggja fyrir ljósmyndir af járnabúnti eins og því sem deilan snýr að. Þá liggur jafnframt fyrir að slysið varð um miðjan dag. Nefndin telur í raun að af þessu tvennu megi draga þá ályktun að umrætt búnt hafi verið mjög greinilegt og í raun lítil hindrun þeim sem þurfti að stíga yfir það. Nefndin fellst því ekki á þau rök M að umrædd lykkja á stroffunni sem var utan um búntið, hafi verið illsjáanleg. Nefndin telur því að þrátt fyrir að sú ákvörðun að skilja umrætt járnabúnt eftir þvert á gönguleið í umætt sinn, hafi falið í sér brot á öryggisreglum þeim sem giltu á vinnustað, liggi orsök slyssins ekki í þeirri háttsemi. Þvert á móti telur nefndin að sérstök slysaætta hafi ekki átt að vera því samfara að stíga yfir búntið, enda kemur fram í málskoti að M sá búntið. Með eðlilegri aðgæslu hefði M því ekki átt að slasast. Þetta leiðir aftur til þess að nefndin telur að slysið verði ekki rakið til saknæmrar háttsemi sem X beri skaðabótaábyrgð á heldur til aðgæsluleysis M.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á til skaðabóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 11. nóvember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 308/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Slysátrygging launþega.

Nafn vátryggingartaka (X)

Bótaskyld atvik. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 1. september 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 25. september 2025, ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Í málskoti er á því byggt að M hafi orðið fyrir vinnuslysi hinn 27. júní 2024. Hafi M dottið í stiga er hún var á leið heim úr vinnu hjá X. Við fallið hafi M slasast. Með bréfi, dags. 2. september 2024, hafi V hafnað því að M ætti bótarétt úr slysátryggingu launþega. Rök V hafi verið þau að ósannað sé að atvikið hafi átt sér stað. Í því sambandi er í málskoti bent á að slysið teljist bótaskyldt hjá Sjúkrátryggingum. M, sem mótmælir framangreindri afstöðu V, telur þvert á móti að gögn málsins sýni með nægjanlegri vissu að hún hafi orðið fyrir vinnuslysi 27. júní 2024 og orðið óvinnufær í kjölfar þess slyss. Máli sínu til frekari stuðnings bendir M á úrskurð nefndarinnar í máli nr. 78/2025. M fer því fram á að nefndin úrskurði á þá leið að hún eigi bótarétt úr slysátryggingu launþega hjá V.

Í athugasemdum V, dags. 25. september 2025, er því hafnað að M eigi bótarétt úr slysátryggingu launþega. Telur V ósannað að hið umdeilda slys sé vinnuslys sem falli undir gildissvið tryggingarinnar. Í því sambandi bendir V m.a. á að í málinu liggi fyrir mismunandi upplýsingar um það hvað gerðist og hvenær. Þannig sé í gögnum frá þáverandi lögmanni M lagt til grundvallar að slysið hafið orðið 1. júlí 2024 en í læknisfræðilegum gögnum sé 27. júní einnig nefndur sem slysdagur. Miðað sé við seinni dagsetninguna í málskoti. M hafi ekki leitað til læknis fyrr en 9. júlí 2024. Í sjúkraskrá vegna þeirrar heimsóknar komi m.a. fram að slysið hafi orðið fyrir viku síðan. Ekkert sé minnst á vinnuslys við það tækifæri. Þá upplýsir V að í samræmi við verklag félagsins hafi verið óskað eftir upplýsingum frá X. Þaðan hafi borist upplýsingar um að M hefði aldrei tilkynnt til þeirra að hún hafi lent í vinnuslysi en óumdeilt sé að engin vitni hafi orðið að slysinu. Þá hafi X jafnframt upplýst að M hafi ekki verið í vinnu 1. júlí 2024. Þessu til viðbótar bendir V á að það hafi ekki verið fyrr en í áverkavottorði, dags. 15. ágúst, sem fyrst sé minnst á að slys M hafi verið vinnuslys. Til viðbótar vísar V til úrskurðar nefndarinnar í máli nr. 327/202 máli sínu til stuðnings. V telur því að ósannað sé að slys M í júní/júlí 2024 hafi verið vinnuslys.

Álit.

Ágreiningur þessa máls lýtur að því hvort sannað sé að M hafi orðið fyrir slysi í starfi sínu hjá X hinn 27. júní 2024, þannig að bótaskylda stofnist úr slysátryggingu launþega V. Samkvæmt almennum sönnunarreglum ber M sönnunarbyrði fyrir því að slysið hafi átt sér stað með þeim hætti sem byggt er á. Engin vitni voru að atvikinu og hvorki lögregla né aðrir viðbragðsaðilar komu á vettvang. Nefndin hefur komist að þeirri niðurstöðu að ósannað sé að M hafi orðið fyrir slysi sem falli undir gildissvið slysátryggingarinnar. Í því sambandi bendir nefndin sérstaklega á að í frumgögnum er við það miðað að slys M hafi orðið í byrjun júlímánaðar 2024. Þannig komi beinlínis fram í umboði til þáverandi lögmanns M og í ódagsettri tilkynningu til V, sem þangað barst frá þeim sama lögmanni 24. júlí 2024, að slysið hafi orðið 1. júlí 2024. Þegar horft er til fyrirliggjandi upplýsinga frá X þess efnis að M hafi ekki verið í vinnu 1. júlí og að M hafi ekki tilkynnt X um að hún hafi orðið fyrir vinnuslysi þó hún hafi verið í veikindaleyfi frá 4. júlí 2024, metur nefndin það svo að upplýsingar í áverkavottorði, dags. 18. júlí 2024, um að slysið hafi orðið 27. júní 2024 rými illa við framangreindar upplýsingar í frumgögnum málsins. Í þessu sambandi bendir nefndin á að M hefur ekki mótmælt því að hún hafi ekki verið í vinnu hjá X 1. júlí 2024. Það er því mat nefndarinnar að framangreint leiði til þess að miða verði við að slysið hafi orðið 1. júlí 2024 og að M hafi ekki sýnt fram á að hún hafi verið í vinnu hjá X þann dag. M á því ekki bótarétt úr slysátryggingu launþega hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr slysaftryggingu launþega X hjá V.

Reykjavík, 28. október 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 309/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Kaskótrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækis (A)

Gildissvið vátryggingar. Umfang tjóns.

Gögn.

1. Málskot móttekið 1. september 2025 ásamt fylgiskjali.
2. Bréf V dags. 23. september 2025 ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 3. október 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V dags. 6. október 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að hinn 20. ágúst 2024 hafi bifreiðin A skemmst vegna grjótkasts. Samkvæmt fyrirbyggjandi tjónstilkynningu voru atvik með þeim hætti að vörubifreið var ekið á miklum hraða til móts við A og dreifði lausamöl og grjóti yfir hana. Sé A öll grjótbarin að framan og speglar, framendi, grjóthlíf og speglahlífar brotnar. V hafi fallist á bótaskyldu vegna tjónsins en hins vegar undanskilið „yfirborðsskemmdir á lakki“ með vísan til skilmála kaskótryggingar, en þar komi fram að tryggingin bæti ekki „Tjón sem kemur til vegna steinkasts af vegi eða frá öðru ökutæki. Með steinkasti er hér átt við þann atburð þegar steinn eða steinar skjótast í bifreið og valda skemmdum á yfirborði ökutækis.“ Afstaða M er sú að V túlki þetta undanþáguákvæði á óeðlilegan og óréttmætan hátt, en tjón á A hafi ekki aðeins falist í yfirborðsskemmdum rispum eða minni háttar lakkskemmdum heldur einnig dældum og öðrum skemmdum sem kalli á frekari viðgerðir en aðeins á lakkinu sem slíku. Skilgreiningu í skilmálum V á steinkasti verði að túlka þannig að undantekningarákvæðinu sé ekki ætlað að taka til tjóns sem þurfi að gera við með réttinu, spörslun og eftirfarandi lökkun bifreiðar. Því sé aðeins ætlað að undanskilja minni háttar og algengar rispur sem ekki leiði til meiri háttar viðgerða. Hafi V ætlað sér að undanskilja lökkun á bifreiðinni sem sé óhjákvæmileg afleiðing viðgerða á dældum og skemmdum hefði félaginu verið í lófa lagið að orða slíkt ákvæði með skýrum hætti. Það hafi ekki verið gert og verði V að bera hallann af því. Sé þess því krafist að nefndin úrskurði um fulla bótaskyldu vegna tjónsins, þ.m.t. vegna kostnaðar við endurlökkun enda sé hún óhjákvæmilegur hluti þeirrar viðgerðar sem þurfi að fara fram vegna skemmda sem steinkastið hafi valdið.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að ljósmyndir af bifreiðinni sýni m.a. yfirborðsskemmdir á lakki. Hafi V fallist á bótaskyldu úr kaskótryggingu A en undanskilið yfirborðsskemmdir á lakki til samræmis við skilmála vátryggingarinnar. Sé röksemdum M hafnað enda telji V að umrætt skilmálaákvæði sé skýrt og afdráttarlaust. Af ljósmyndum af A að dæma sé eingöngu um að ræða yfirborðsskemmdir á lakki sem augljóslega sé að rekja til steinkasts frá vegi eða öðru ökutæki. Engar dældir sjáist á bifreiðinni. Samkvæmt fyrirbyggjandi tjónamati verkstæðis sé þá ekki gert ráð fyrir yfirborðsréttingu heldur útskiptum á húddhlíf og spegilkápu svo og málun þeirra flata sem fengið hafi á sig steinkast. Hafi V fallist á bótaskyldu en samkvæmt framansögðu séu yfirborðsskemmdir á lakki undanskildar bótaskyldu og séu því ekki greiddar bætur vegna þeirra.

Í viðbótarathugasemdum M kemur fram að V virðist því vera að viðurkenna bótaskyldu að hluta. M geri áfram ítrustu kröfur og krefjist þess jafnframt að M verði gert að greiða málskotsgjald vegna málskots þessa.

Í viðbótarathugasemdum V er ítrekað að V hafi alltaf fallist á að bótaskylda væri til staða. Ágreiningur aðila snúi aðeins að þeim lakkskemmdum sem séu undanskildar samkvæmt skilmálum vátryggingarinnar. Er því þá velt upp hvort M og lögfræðingi hans sé ekki örugglega ljóst að V hafi aldrei hafnað bótaskyldu alfarið. Er því þá mótmælt að V verði, á grundvelli þess að það hafi fallist á bótaskyldu, gert að greiða málskostnað.

Álit.

Málatilbúnaður V og M, sem þó nýtur lögfræðiaðstoðar, og gagnaframlagning eru ekki eins skýr og ítarleg og best væri á kosið. Af málskoti verður þó ekki annað ráðið en að M hafi a.m.k. frá 4. september 2024, þegar tölvubréf V þess efnis barst honum, verið ljóst að V féllist á bótaskyldu sem slíka. Verður jafnframt að telja að afstaða V um að bótaskylda sem slík væri til staðar hafi verið skýrlega framsett í

umræddu bréfi. Verður því að telja að ágreiningur aðila fyrir nefndinni hafi frá upphafi aðeins snúið að þeim þáttum tjónsins sem V hefur ekki fallist á að greiða bætur vegna.

Rétt er að ávarpa þann misskilning sem virðist ríkja um málskostnað og málskotsgjald vegna meðferðar mála fyrir nefndinni. Samkvæmt samþykktum úrskurðarnefndar í váttryggingamálum er það skilyrði fyrir málsmeðferð nefndarinnar að málskotsgjald sé greitt, sbr. 1. mgr. 8. gr. samþykktanna. Málskotsgjald er svo endurgreitt falli mál málskotsaðila í vil í heild eða hluta, eða ef mál er felld niður með samkomulagi eða sátt. Mál telst þá ekki falla málskotsaðila í vil í heild eða hluta nema breyting verði á réttarstöðu hans undir rekstri málsins, þ.e. viðkomandi váttryggingarfélag eða nefndin fallist á kröfur hans í heild eða hluta. Hvað „málskostnað“, en V frábíður sér í viðbótarathugasemddum að slíkur kostnaður verði felldur á það, er þá ljóst af i.-lið 4. gr. samþykktanna að nefndin úrskurðar ekki um slíkan kostnað. Kemur ágreiningur aðila hvað þetta varðar því ekki til skoðunar nefndarinnar.

Eftir því sem nefndin kemst því næst varðar ágreiningur aðila fyrir nefndinni því aðeins það hvort V sé, á grundvelli d.-liðar 2. gr. skilmála kaskótryggingar A, heimilt að undanskilja yfirborðsskemmdir á lakki vegna steinkasts.

Eins og áður segir eru gögn málsins ekki ítarleg og ekki liggur fyrir nefndinni nákvæm útlistun þess hvaða hluti tjónsins fáið bætur og hvaða hluti ekki. Né liggur fyrir neitt sérfræðimat er tilgreini t.a.m. orsakir skemmda á A, þ.e. hvort telja megi þær allar að rekja til umrædds steinkasts. Þá er einnig óljóst af málskoti hvaða tjón M telur að V hafi undanskilið. Af fyrirbyggjandi ljósmyndum af A má þó ráða að sums staðar, s.s. á speglakápu, sé um brot, en ekki aðeins rispu í lakki, að ræða. Afstaða V virðist byggja á því að slíkt tjón, en ekki yfirborðstjón á lakki, sé bótaskyld.

Hið umþrætta skilmálaákvæði er eins og áður segir svohljóðandi varðandi það að váttryggingin bæti ekki: „Tjón sem kemur til vegna steinkasts af vegi eða frá öðru ökutæki. Með steinkasti er hér átt við þann atburð þegar steinn eða steinar skjótast í bifreið og valda skemmdum á yfirborði ökutækis.“ Af atvikalýsingu M, en henni hefur ekki verið sérstaklega mótmælt, verður ekki annað ráðið en að allt tjón á A verði rakið til steinkasts frá öðru ökutæki. Verður þó ekki séð að tilraun hafi verið gerð til að sækja bætur vegna þess í ábyrgðartryggingu þess ökutækis. Samkvæmt orðanna hljóðan virðist því 1. málsliður ákvæðisins leiða til þess að umrætt tjón í heild sinni sé undanskilið bótasviði váttryggingarinnar. Hins vegar virðist orðalagstúlkun V á skilgreiningarákvæði 2. málsliðar leiða til þess að annað en tjón á yfirborði bifreiðarinnar sé bótaskyld, þannig að sá málsliður leiði til þrengingar á gildissviði 1. málsliðar. Í öllu falli verður ekki annað ráðið af málalíbúnaði V fyrir nefndinni.

Eins og ítrekað hefur komið fram liggur ekki fyrir hvaða tjón á A V telur samkvæmt framansögðu vera yfirborðstjón og hvað ekki. Nefndin telur þó í öllu falli ljóst að tjón sem felur í sér rispu á lakki teljist vera „yfirborðstjón“ og að orðalag skilmálaákvæðisins sé ekki óljóst með þeim hætti að tækt sé að túlka það með öðrum hætti eða víkja því til hliðar á grundvelli 36. gr. laga um sammingsgerð, umboð og ógilda löggæringa nr. 7/1936 svo sem byggt virðist á í málskoti. Ekki liggur annað fyrir af óljósum málalíbúnaði aðila en að V hafi fallist á að bæta tjón vegna skemmda sem ekki eru „yfirborðsskemmdir á lakki“ að fullu.

Það hvílir samkvæmt almennum sönnunarreglum á tjónþola að sýna fram á umfang tjóns síns og að það megi rekja til bótaskylds tjónsatburðar. Eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni hefur M ekki tekist að sýna fram á að umfang bótaskylds tjóns þess sé meira en það sem V hefur þegar fallist á að bæta. Eins og málum er hér háttað verður M að bera hallann af því.

Niðurstaða.

M á ekki frekari rétt til bóta úr kaskótryggingu A hjá V en V hefur þegar fallist á að greiða.

Reykjavík, 28. október 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 310/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V): (V1) og (V2)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B)

Sakarskipting. Árekstur.

Gögn.

1. Málskot móttakið 2. september 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V1 dags. 15. september 2025.
3. Bréf V2 dags. 17. september 2025 ásamt fylgiskjölum.
4. Ódags. viðbótarathugasemdir M ásamt fylgiskjali.

Málsatvik.

Hinn 10. júní 2025 varð árekstur milli bifreiðanna A, sem M ók umrætt sinn og B, á bifreiðastæði við Gufunesveg. Aðilar fylltu út sameiginlega tjónstilkynningu á vettvangi. Á henni er hakað við að A hafi verið ekið inn á bílastæði, lóð, einkaveg e.þ.h. og að A hafi verið beygt til hægri. Vegna B er aðeins hakað við að henni hafi verið ekið inn á bílastæði, lóð, einkaveg e.þ.h. Á bakhlið tjónstilkynningar lýsir M atvikum svo að hann hafi verið að beygja í stæði á bílastæði og B hafi komið inn í hægri hlið A. Í tjónstilkynningu hans til V1 er að finna nánari lýsingu atvika, þ.e. að þegar hann hafi verið að beygja inn í stæði hafi B ætlað að taka fram úr hægri megin við A með þeim afleiðingum að árekstur varð. A hafi verið ekið á kannski 5 til 10 kílómetra hraða á klukkustund en búast megi við að B hafi verið ekið mun hraðar, eða á 40 til 50 kílómetra hraða á klukkustund hið minnsta. Í tjónstilkynningu sinni til V2 lýsir ökumaður B atvikum svo að A, sem hafi verið fyrir framan B hafi verið beygt til vinstri svo hafi henni verið skyndilega beygt til hægri og í veg fyrir B.

Ágreiningi um sakarskiptingu var vísað til Tjónanefndar vátryggingafélaganna sem komst að þeirri niðurstöðu að sök skyldi skipt þannig að A bæri helming sakar fyrir að taka hægri beygju með röngum hætti og B helming sakar vegna ógætilegs framúraksturs hægri megin. M fellir sig ekki við þau málalok og telur ökumann B bera alla sök á árekstrinum. Í málskoti er tekið fram að M hafi ekið á eðlilegum hraða, en hámarkshraði á vettvangi sé 15 kílómetrar á klukkustund og hafi verið að beygja inn í bifreiðastæði, en þau séu aðeins hægri megin. Stuttu áður en hann hafi tekið beygjuna hafi vegurinn verið greiður en þegar hann beygði hafi B verið ekið á hlið A. Það standist ekki skoðun að A hafi fyrst verið beygt til vinstri og samræmist sú atvikalýsing ekki ákomum á bifreiðunum. Af því tjóni sem varð verði þá að telja augljóst að aksturshraði B hafi verið töluvert umfram lögmæltan hámarkshraða. Megi þá ætla að það hafi verið vegna þess aksturshraða sem ökumanni B hafi ekki tekist að afstýra árekstri.

Í bréfi V1, sem á tjónsdegi var vátryggjandi A, til nefndarinnar er vísað til 23. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 en samkvæmt henni skuli framúrakstur fara fram vinstra megin. Heimild til framúraksturs hægri megin sé aðeins fyrir hendi þegar ökumaður bifreiðarinnar fyrir framan beygir til vinstri eða undirbýr greinilega vinstri beygju. Framúrakstur B hafi því verið ólögmætur. M hafi borið að sýna aðgát og gefa skýr merki við beygju sína inn á bifreiðastæðið. Hafi það verið gert í tæka tíð hafi ökumanni B borið að sleppa framúrakstri til hægri. Með vísan til þessa telur V1 rétt að ökumaður B beri alla sök á árekstrinum en til vara er lagt til að henni verði skipt til helminga.

Í bréfi V2, sem á tjónsdegi var vátryggjandi B, til nefndarinnar kemur fram að A hafi, samkvæmt teikningu á framhlið sameiginlegrar tjónstilkynningar, ekki verið við hægri brún vegar svo sem skylt sé, sbr. 1. mgr. 18. gr. umferðarlaga. Í 2. mgr. 19. gr. laganna komi þá fram að við hægri beygju beri að aka sem næst hægri brún akbrautar og skuli hægri beygja vera eins kröpp og unnt er. Hefði A verið ekið við hægri brún vegar og gefið stefnumerki til marks um fyrirætlun sína hefði ökumaður B getað hægt á ferðinni eða ekið fram úr vinstra megin. Hafi M þá ekki gætt nægilega að áskilnaði 2. mgr. 20. gr. umferðarlaga um að tryggja, áður en beygt er, að það sé unnt án hættu fyrir aðra. Þá sé ósannað að ökuhraði B hafi verið umfram lögmæltan hámarkshraða á vettvangi. Er afstaða V2 þó sú að framúrakstur B hafi verið framkvæmdur með röngum hætti en að framangreint leiði til þess að sök skuli skipt til helminga.

Í viðbótarathugasemdum M mótmælir hann ályktunum V2 varðandi það að A hafi ekki verið ekið við hægri vegbrún og leggur fram ljósmyndir því til stuðnings. Í öllu falli megi ráða af ljósmyndum að framúraksturinn hafi átt sér stað alveg við hægri vegbrún og hljóti það að teljast ólögmaett. Ekki sé þó mikið um vegmerkingar á vettvangi en um vinnusvæði sé að ræða. Þá er ítrekað að ákomur á bifreiðunum sýni fram á að B hafi verið ekið á of miklum hraða.

Álit.

Í 1. mgr. 18. gr. umferðarlaga segir að ökumaður skuli vera með ökutæki sitt eins langt til hægri og unnt er með tilliti til annarrar umferðar og aðstæðna að öðru leyti. Í 2. mgr. 19. gr. laganna segir svo að við hægri beygju skuli aka sem næst hægri brún akbrautar og skuli beygjan tekin eins kröpp og unnt er. Samkvæmt 2. mgr. 20. gr. laganna ber ökumanni, áður en hann ekur af stað frá vegarbrún, skiptir um akrein eða ekur á annan hátt til hliðar ganga úr skugga um að það sé hægt án hættu eða óþarfa óþæginda fyrir aðra. Samkvæmt h.-lið 3. mgr. 30. gr. ber ökumanni þá að gefa stefnuljós áður en hann ekur inn í eða út úr bifreiðastæði. Af ljósmyndum af tjónsvettvangi verður ekki fullyrt með vissu hvað bifreiðarnar voru staddar á veginum í aðdraganda áreksturs. Af teikningu á framhlið sameiginlegrar tjónstilkynningar, sem er eina myndin sem ætla má að aðilar hafi sammælt um, má þó ráða að A hafi verið ekið í nokkurri fjarlægð frá hægri vegarkanti. Verður þá jafnframt að ætla að M hafi ekki gætt nægilega að áskilnaðir fyrrgreindrar 2. mgr. 20. gr. laganna um aðgát gagnvart annarri umferð áður en hann beygði A til hægri inn að bifreiðastæðinu. Hvað merkjagjöf varðar liggur þá ekkert fyrir, og virðist því ekki haldið fram af hálfu M, um að hann hafi gefið stefnuljós til marks um þá fyrirætlan sína að beygja til hægri inn á bifreiðastæðið. Telst M því samkvæmt öllu framansögðu bera nokkra sök á árekstri aðila.

Í 1. mgr. 23. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 segir að aka skuli vinstra megin fram úr ökutæki. Þó skuli aka hægra megin fram úr ökutæki ef ökumaður þess beygir til vinstri eða undirbýr greinilega vinstri beygju. Þrátt fyrir lýsingu ökumanns B á vinstri beygju A í aðdraganda áreksturs er ekki sýnt fram á að M hafi beygt til vinstri eða greinilega undirbúið vinstri beygju. Verður því ekki talið að við þessar aðstæður hafi verið heimilt að taka fram úr hægra megin og ber B því jafnframt nokkra sök á árekstri aðila. Hins vegar er ósannað að aksturshraði B hafi verið slíkur að hafa eigi áhrif á sakarskiptingu.

Niðurstaða.

Ökumenn A og B bera hvor um sig helming sakar.

Reykjavík, 11. nóvember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 313/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nöfn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Eignatrygging lausafjár.****Gildissvið vátryggingar. Varúðarreglur. Þjófnaður. Sönnun.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 18. september 2025, ásamt fylgiskjöllum.
2. Athugasemdir V, dags. 21. nóvember 2025, ásamt fylgiskjöllum.

Málsatvik.

Í málskoti og gögnum málsins kemur fram að brotist hafi verið inn í húsnaði M í fjórgang, þann 17. mars 2025, 19. mars 2025, 16. júní 2025 og 18. júní 2025, og stolið þaðan áfengi að virði kr. 1.120.253. M tilkynnti tjón sitt og gerði kröfu um bætur úr eignatryggingu lausafjár hjá V með tjónstilkynningu dags. 16. júní 2025. Í kjölfarið óskaði V eftir nánari upplýsingum frá M og benti á að tilkynna þurfi þjófnaðinn til lögreglu með beiðni um rannsókn. M tilkynnti þjófnaðinn í kjölfarið til lögreglu en engin rannsókn fór fram á þjófnaðinum af hálfu lögreglu. Með tölvupósti dags. 11. júlí 2025 hafnaði V bótaskyldu með vísan til þess að engin lögreglurannsókn hafi farið fram og engar myndir liggi fyrir sem staðfesti að um innbrot hafi verið að ræða. Í málskoti sínu vísar M til tveggja myndbanda sem og ljósmynda sem sönnun þess að um innbrot hafi verið að ræða.

Í bréfi sínu til nefndarinnar vísar V til þess að samkvæmt 3. málsl. 1. mgr. skilmála eignatryggingar lausafjár sé það forsenda fyrir bótaskyldu að á vettvangi séu ótvíræð merki um innbrot. Bótaskyldu hafi verið hafnað þar sem ekki hafi verið sýnt fram á að innbrotsmerki séu til staðar. Bendir V einnig á varúðarreglur skilmálans sem kveða á um að vátryggðum beri að gæta þess að dyr eða önnur op inn á þann stað þar sem hið vátryggða er geymt séu tryggilega læst. Þá hvíli á vátryggðum skylda að tilkynna þegar í stað til lögreglu þegar innbrot á sér stað með ósk um rannsókn skv. 2. mgr. 17. gr. almennra skilmála V. Af fyrirliggjandi gögnum sé ljóst að M sendi ekki tilkynningu til lögreglu fyrir en þann 19. júní 2025. Samkvæmt 4. mgr. 17. gr. almennra skilmála V geti vanræksla á tilkynningu til lögreglu leitt til lækkunar eða missis bótaréttar. Með málskoti M hafi fylgt myndir sem hafi ekki áður borist V sem virðist eiga að sýna innbrotsmerki á hurð. Það sé óljóst af hvaða hurð eða hurðum myndirnar séu, hvar hurðin eða hurðirnar séu staðsettar og enn fremur óljóst hvenær myndirnar voru teknar. Að mati V verði að teljast óljóst hvort raunveruleg innbrotsmerki hafi verið til staðar.

Álit.

Ágreiningur þessa máls lýtur að því hvort M eigi rétt á bótum úr eignatryggingu lausafjár vegna áfengis sem stolið var úr húsnaði þess í fjórgang. Sönnunarbyrði hvílir á M um að tjón falli undir gildissvið vátryggingarinnar samkvæmt almennum sönnunarreglum. Samkvæmt 6. gr. eignatryggingar lausafjár greiðir vátryggingin bætur vegna þjófnaðar á hinu vátryggða lausafé verði hann við innbrot. Í ákvæðinu segir jafnframt að innbrot teljist hafa átt sér stað ef þjófur kemst inn á vátryggingarstað með afbrigðilegum aðferðum eða um op sem ekki er ætlað til inngöngu og að það sé skilyrði bótaskyldu að á vettvangi séu ótvíræð merki um slíkt innbrot. Í a-lið 8. gr. skilmálanna er jafnframt mælt fyrir um varúðarreglu um að dyr og gluggaop skuli vera tryggilega læst, og í 2. mgr. 17. gr. almennra skilmála V er kveðið á um skyldu vátryggðs til að tilkynna innbrot þegar í stað til lögreglu og óska eftir rannsókn. Samkvæmt 4. mgr. sömu greinar getur vanræksla á þeirri skyldu leitt til lækkunar eða missis bótaréttar. M hefur lagt fram tvö myndbönd dagsett 16. og 18. júní 2025, sem sýna einstaklinga setja áfengi í töskur inni í húsnaði M. Ekki verður af myndböndunum ráðið með hvaða hætti viðkomandi komust inn í húsnaðið eða hvort aðgangur hafi verið fenginn með þeim hætti sem skilmálar skilgreina sem innbrot. Þá liggja ekki fyrir myndir sem sýna inngangsop eða hurðir á þeim tíma sem tjónsatburðirnir eiga að hafa átt sér stað.

Ljósmyndir sem M hefur lagt fram styðja heldur ekki að innbrotsmerki hafi verið til staðar á vettvangi. Tvær myndanna eru teknar í janúar og febrúar 2025 og tengjast því ekki þeim tjónsatburðum sem um ræðir í þessu máli. Þær sýna ekki saknæma háttsemi né tengjast meintum þjófnaði á áfengi. Aðrar ljósmyndir eru ódagsettar og án skýringa um hvar eða hvenær þær voru teknar. Af þeim verður hvorki

ráðið hvort þær sýni hurðir sem tengjast þeim rýmum þar sem tjónið átti sér stað né hvort þær endurspegli ástand sem var fyrir hendi þegar meint innbrot átti sér stað. Verða þær því ekki lagðar til grundvallar sem sönnun um ótvíræð innbrotsmerki í skilningi skilmálanna. Þá tilkynnti M ekki innbrotið til lögreglu fyrr en þann 19. júní 2025, þrátt fyrir skýra skyldu til tafarlausrar tilkynningar samkvæmt 2. mgr. 17. gr. almennu skilmálanna. Engin rannsókn fór fram af hálfu lögreglu, og hefur M ekki lagt fram skýringar á seinkun tilkynningarinnar. Ber váttryggður samkvæmt 4. mgr. sömu greinar hallann af þeim afleiðingum sem vanræksla á þessari skyldu kann að hafa í för með sér. Að öllu framangreindu virtu liggja ekki fyrir þau ótvíræðu innbrotsmerki sem skilyrði váttryggingarinnar gerir að grundvelli bótaskyldu. Af gögnum málsins verður ekki heldur ráðið að framlagðar myndir eða myndbönd geti sannað með fullnægjandi hætti að innbrot í skilningi skilmálanna hafi átt sér stað. Ber M því hallann af þeim sönnunarskorti. Með vísan til þessa verður að hafna kröfu M um bætur úr eignatryggingu lausafjár.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr eignatryggingu lausafjár hjá V.

Reykjavík, 16. desember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 317/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Starfsábyrgðartrygging

Váttryggingartaki ábyrgðartryggingar (X)

Bótaskylda. Eigin áhætta. Gildissvið váttryggingar. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 4. september 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 29. september 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 8. október 2025.

Málsatvik.

Í málskoti og gögnum málsins kemur fram að M, lögmaður, sé ósáttur við að V, tryggingafélag sitt hafi krafðið X, um eigin áhættu af starfsábyrgðartryggingu M hjá V. Forsaga málsins er sú að A, fyrrum umbjóðandi M, lenti í slysi 5. ágúst 2018. Hafi M fengið undirritað umboð frá A 3. apríl 2019 til þess að sækja bætur honum til handa m.a. frá tryggingafélaginu Y. Í málskoti sínu rekur M samskipti sín við tryggingafélagið Y, þá lækni meðferð sem A var í á þessum tíma og þá gagnaöflun frá meðferðaraðilum sem M réðist í vegna slyss A. Illa hafi gengið að fá lokavottorð frá meðferðarlækni en þegar það barst hafi M sent vottorðið til Y 28. september 2022. Tveimur dögum síðar, 30. september 2022, hafi Y sent tölvupóst til M þar sem óskað var eftir frekari gögnum. Frekari samskipti eiga sér stað milli M og Y í febrúar 2023 en svo var það 24. mars 2023 sem Y hafnaði bótaskyldu vegna slyss A á þeim grundvelli að slysið hafi frá upphafi verið tilkynnt að liðnum árs tilkynningafresti og að þriggja ára matsfrestur samkvæmt skilmála tryggingarinnar hafi verið liðinn en á þeim tíma var A kominn með nýjan lögmann og fékk M því ekki afrit af þeim tölvupósti. Það var ekki fyrr en gerð var krafa í starfsábyrgðartryggingu M hjá V, sem hann fékk vitneskju um niðurstöðuna eða upplýsingar um að A hefði afturkallað umboð sitt til hans. Af hálfu V var bótaskylda úr starfsábyrgðartryggingu M samþykkt á þeim grundvelli að M hefði ekki gætt nægilega að frestum í máli A.

M er ósáttur við þá afstöðu V að fallast á bótaskyldu úr starfsábyrgðartryggingu hans. Niðurstaða Y hafi verið röng og illa unnin. Seinagangur við gagnaöflun hafi ekki verið á hans forræði og leit M svo á að með samskiptum sínum við Y væri búið að samþykkja alla fresti í málinu þótt þrjú ár væru liðin frá slysi áður en örorkumat væri gert. Þessi áskilnaður um þrjú ár eftir slys geti við ósanngjarn ef aðstæður séu þannig að því verði einfaldlega ekki viðkomið vegna seinagangs heilbrigðisþjónustunnar. Bendi M á að af hálfu Y hafi aldrei verið vakið máls á því að þriggja ára fresturinn væri liðinn fyrr en með tölvupósti 24. mars 2023, þrátt fyrir að hann hefði liðið 5. ágúst 2021. Unnið hafi verið í málinu án athugasemda Y og tók Y sjálft þátt í að vinna í því með M eftir að fresturinn var liðinn. Því sé um að ræða algert tómlæti Y að halda því á lofti að þriggja ára fresturinn væri liðinn og hvað þá eins ár fresturinn. Þá hafi V ekki skilgreint nægilega eigin áhættu þ.e. á hverju hún byggist, en enginn grundvöllur sé til þess að X eigi að bera eigin áhættu í þessu máli þegar Y var búið að samþykkja með tómlæti sínu vinnu við málið af hálfu M alveg fram til ársins 2023. Telur M því að hafna eigi því að X beri eigin áhættu af tryggingu hjá V vegna þessa máls.

Í bréfi V til nefndarinnar er rakin tímalína samskipta milli V og M vegna þessa máls. Bótaskylda hafi verið samþykkt á þeim grundvelli að M hefði ekki gætt að því að óska eftir framlengingu þriggja ára matsfrests frítímaslysátryggingar A hjá Y. Þá hefi einnig verið spurning hvort ársfrestur skv. 124. gr. laga um váttryggingarsamninga nr. 30/2004, til þess að tilkynna slys A til Y hefði verið liðinn þegar slysið var tilkynnt. Hafi V ekki fengið að sjá gögn um að hann hefði tilkynnt slysið til Y í júlí 2019 fyrr en í málskoti þessu en það breyti ekki afstöðu V til bótaskyldu enda óumdeilt að þriggja ára matsfrestur skilmála frítímaslysátryggingar rann sitt skeið meðan M hafði umboð til að vinna í málinu. Hvað þriggja ára matsfrestinn varði sé dómaframkvæmd orðin töluverð og hafi Hæstiréttur í mörgum dómum fjallað um matsfrestinn. Lögmennt lúti sérfræðiábyrgð, þ.e. ströngu sakarmati, og beri þeim að neyta allra lögmætra úrræða til að gæta lögvarinna hagsmuna umbjóðenda sinna, sbr. 18. gr. laga um lögmennt nr. 77/1998. Það verði að gera ríka kröfu til lögmanna sem taki að sér hagsmunagæslu fyrir einstaklinga að þeir þekki til eða kynni sér þá tímafresti sem eigi við í málinu hvort sem þeir byggja á lögum að skilmálum trygginga og bregðist við ef umræddir tímafrestir séu að renna út. Í samræmi við skirteini

tryggingarinnar og grein 7.1. í skilmála tryggingarinnar ber vátryggðum að greiða eigin áhættu vegna tjónsins.

Í viðbótarathugasemdum sínum rekur M ástæður þess að illa hafi gengið að afla gagna. Covid-19 heimsfaraldur hafi geisað og enginn hafi sinnt störfum að einhverju viti hvort sem það voru læknar, lögfræðingar eða aðrir. Allt hafi verið meira og minna stopp. Þessir tímar hafi verið hamfarir sem verði að taka tillit til í máli þessu og ekki sé hægt að miða tímafresti við það sem var með öllu óraunhæft. Undir þessum ótrúlegu kringumstæðum í heiminum og á Íslandi hafi láðst að óska eftir því við Y að fá framlengdan þriggja ára matsfrest. Þá hafi forkastanlegur seinagangur heilsugæslunnar og breyting A á læknum einnig haft áhrif. Það skipti máli að Y sendi tölvupóst til M 30. september 2022 þar sem það fór fram á frekari gögn vegna slyssins. Á þessum tímapunkti voru liðin meira en þrjú ár frá slysdegi og samkvæmt málatalbúnaði V og Y, var þriggja ára matsfrestur liðinn 5. ágúst 2021. Með þessari ósk Y um frekari gögn í stað þess að hafna frekari afgreiðslu málsins vegna þriggja ára matsfrestsins samþykkti Y frekari frest við öflun gagna eðli málsins samkvæmt. Sá frestur hafi verið jafn langur því sem tók að afla gagnanna enda lengd hans ekki tiltekin. Í ofanálæg var Y í sambandi við M um öflun upplýsinga og gagna frá 13. janúar 2023 til 7. febrúar 2023. M fékk ekki gögnin sem Y bað um fyrr en 17. maí 2023. Í millitíðinni, eða þann 24. mars 2023 var afstaða til bótaskyldu sent til nýs lögmanns A. Y hafi aldrei vakið máls á því við M að þriggja ára matsfresturinn væri liðinn enda framlengdi Y hann sjálfkrafa með því að óska eftir frekari gögnum ári eftir að hann var liðinn.

Álit.

Ágreiningslaust er að umbjóðandi M, A, hafi orðið fyrir slysi 5. ágúst 2018 og að M hafi tekið að sér að sækja bætur honum til handa á grundvelli frítímaslysatryggingar hjá Y. M hafði umboð til að annast málið frá apríl 2019 þar til umboðið var afturkallað. Bótaskylda var síðar samþykkt úr starfsábyrgðartryggingu M hjá V á þeim grundvelli að M hefði ekki gætt að því að óska eftir framlengingu þriggja ára matsfrests samkvæmt skilmálum tryggingarinnar. M mótmælir þeirri niðurstöðu og telur að V hafi ranglega fallist á bótaskyldu, auk þess sem hann mótmælir því að X, eigandi lögmannsstofunnar, beri greiðslu eigin áhættu samkvæmt tryggingunni. Samkvæmt gögnum málsins rann þriggja ára matsfrestur samkvæmt skilmálum frítímaslysatryggingar A hjá Y út 5. ágúst 2021, á meðan M hafði umboð til að annast málið. M byggir á því að Y hafi með framgöngu sinni samþykkt að fresturinn skyldi framlengdur, þar sem félagið óskaði eftir frekari gögnum með tölvupósti 30. september 2022 og hafi síðar átt samskipti við hann um öflun gagna í janúar og febrúar 2023. Hann telur að af því leiði að Y hafi sýnt tömlæti við að byggja á liðnum matsfresti.

Nefndin tekur undir það með V að það sé á ábyrgð lögmanns að fylgja eftir öllum frestum sem geta haft þýðingu fyrir réttindi umbjóðanda. Þótt ytri aðstæður, svo sem dráttur á gagnaöflun eða áhrif heimsfaraldurs, geti torvelað framgang mála, breytir það ekki þeirri meginreglu að lögmaður þarf að tryggja að framlenging fresta sé formlega staðfest. Það að tryggingafélag óski eftir viðbótargögnum eftir að matsfrestur er liðinn jafngildir ekki framlengingu hans, enda er slíkt háð formlegri beiðni og samþykki. Að því er varðar kröfu M um að X beri ekki eigin áhættu samkvæmt starfsábyrgðartryggingunni er vísað til þess að samkvæmt skilmálum tryggingarinnar, nánar tiltekið gr. 7.1., ber vátryggðum að greiða tiltekna eigin áhættu vegna tjóns sem fellur undir trygginguna. Engin sérstök atvik liggja fyrir í málinu sem gefa tilefni til undantekningar frá þeirri reglu.

Að öllu framangreindu virtu er það niðurstaða nefndarinnar að M hafi gert mistök við hagsmunagæslu A gagnvart Y, og að X beri að greiða eigin áhættu til V samkvæmt skilmálum tryggingarinnar.

Niðurstaða.

X ber að greiða V eigin áhættu samkvæmt vátryggingarsamningi.

Reykjavík, 28. október 2025
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 318/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Heimilistrygging.

Vátryggingaathurður. Sönnun. Hugtakið slys í vátryggingarétti.

Gögn.

1. Málskot móttakið 4. september 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V dags. 29. september 2025, ásamt fylgiskjali.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 2. október 2025.

Málsatvik.

Samkvæmt málskoti varð M, hinn 20. nóvember 2023, fyrir slysi sem atvikaðist með þeim hætti að hann var að lyfta þungum trjádrumbi þegar hann missti tak á honum og reyndi í sömu andrá að grípa hann en fékk þá skyndilegan sting í hægri olnboga og verk sem lá niður allan handlegginn. Í kjölfarið leitaði hann til læknis og fékk hjá honum verkjasprautu. Leitaði hann aftur til læknis 11. janúar 2024 vegna viðvarandi verks í handleggnum og var honum vísað til sjúkrabjálfa. Þann 6. janúar 2025 gekkst hann undir aðgerð á olnboganum. Hefur M gert kröfu um bætur úr frítímaslysstryggingu sinni hjá V. Af hálfu V var bótaskyldu hafnað með vísan til þess að ekki hafi verið um utanaðkomandi atburð að ræða. Vísar M til þess að samkvæmt skilmála er gerður sérstakur áskilnaður um að meiðsl á útlimum þurfi einungis að stafa af skyndilegum atburði. Einsýnt sé að skilyrði bótaskyldu séu uppfyllt, enda um að ræða skyndileg meiðsl á útlím.

V vísar til þess að í málskoti sé vísað til þess að meint atvik hafi orðið 20. nóvember 2023, en sú dagsetning sé fyrst að koma fram í málskoti. Fær V ekki séð að nein gögn staðfesti þá dagsetningu. Upphaflega hafi V borist tilkynning, dags. 10. febrúar 2025, þar sem segir að atvik hafi orðið þann 6. janúar 2024 kl. 16:00. Þar stóð: „Var að hreinsa til í kringum íbúðarhús heima hjá sér í [...] og var að lyfta þungum bjálka (stórt tré) þegar hægri handleggur gaf sig. Olnbogi“ Í þeirri tjónstilkynningu kom fram að M hafi leitað á heilsugæslu 11. janúar 2024 vegna atviksins. Í sjúkraskrá þann dag er atviki ekki lýst, heldur eingöngu fjallað um einkenni. Vissulega sé rétt að ekki sé gerð krafa um utanaðkomandi atburð þegar um útlím er að ræða en hverju sem því liður, hafi ekki verið um skyndilegan atburð að ræða miðað við gögn málsins. Eftir að V hafi hafnað bótaskyldu, hafi borist ný tjónstilkynning, dags. 6. júní 2025 þar sem atvikum var lýst með öðrum hætti en áður. Virðist nákvæm tjónsdagsetning ekki vituð þar sem hún er á tilkynningunni tilgreind sem nóvember eða desember 2023. Ef gengið er út frá því, sé ljóst að engin koma hafi verið til læknis fyrr en einum til tveimur mánuðum eftir meint atvik. Er það afstaða V að það sé með öllu ósannað hvort, hvenær og hvernig atvikið varð. Þar að auki séu orsakatengsl milli meints atviks og einkenna M frá olnboga ósönnuð. Þá hefur ekki verið sýnt fram á að um skyndilegt atvik hafi verið að ræða.

Í viðbótarathugasemdum M er áréttað að atburðurinn sem slíkur hafi verið skyndilegur. Atvikalýsing hafi legið fyrir frá því áður en M leitaði til lögmanns þó að fyrsta lýsing sé ekki ítarleg. Í þessu samhengi sé áréttað að M sé af erlendu bergi brotinn og tali ekki íslensku. Hvað varðar misvísandi dagsetningar vísar M til læknisvottorðs, dags. 25. júlí 2024, þar sem fram komi að slysið hafi átt sér stað 20. nóvember 2023. Þessi dagsetning sé því ekki úr lausu lofti gripin. Hvað varði komu hans til læknis 11. janúar 2024, þá samræmist sú sjúkraskrárfærsla því að atvikið hafi átt sér stað í nóvember 2023. M hafi útskýrt fyrir vakthafandi lækni hvað hefði gerst með eins nákvæmum hætti og honum var unnt en ljóst sé að misbrestur hafi orðið á því að skrá það nákvæmlega í sjúkraskrá. Hugsanlega hafi verið um tungumálaörðugleika að ræða. M hafi fengið sprautu í hendina eftir slysið en ekki virðist getið um þá verkjasprautu í sjúkraskrá. Hins vegar sé læknisheimsókn, tveimur mánuðum eftir slysið, sem sé vel innan þess tímaramma sem almennt hafi verið talið að sé nægilega stutt frá slysi til að styðja orsakatengsl milli slyss og áverka.

Álit.

Ágreiningur þessa máls lýtur að því hvort M hafi orðið fyrir bótaskyldu slysi samkvæmt frítímaslysstryggingu V. M ber sönnunarbyrði fyrir því að slys hafi orðið og að meiðsl hans tengist því atviki. Í málinu er að finna nokkurt misræmi á því hvenær tjónsatvikið hafi átt sér stað. Í fyrstu

tilkynningu til V var atvik sagt hafa orðið 6. janúar 2024 og að fyrsta koma til læknis hafi verið 11. janúar 2024. Í sjúkraskrárfærslu frá þeirri komu segir: „Var góður í um 2 mán eftir inj. í lat. epicondyl festur, nú aftur hratt versnandi...“ Greining er sögð vera tennisolnbogi. Af færslunni má ráða að M hafi áður leitað til læknis og fengið sprautu í olnboga, en engin sjúkraskrá frá þeim tíma eða frá árinu 2023 liggur fyrir í málinu og er engin skýring gefin á því hvers vegna hún fylgir ekki gögnum málsins.

Eftir að V hafnaði bótaskyldu, reyndar á röngum forsendum, var send ný tjónstilkynning þar sem lýsingu atviksins var breytt og dagsetning þess sögð vera í nóvember eða desember 2023. Í læknisvottorði frá júlí 2025, rúmlega einu og hálfu ári eftir meinta tjónsdagsetningu, kemur fyrst fram að slysið hafi átt sér stað 20. nóvember 2023. Engin önnur gögn staðfesta þessa dagsetningu og verður ekki séð að í sjúkraskrárfærslum frá janúar 2024 sé vísað til slyss sem gerðist tveimur mánuðum áður. Fyrsta staðfesta koma til læknis eftir tjónsatvik er því 11. janúar 2024 og er þá eingöngu vikið að einkennum, en ekki slysi. Þannig liggja fyrir í málinu þrjár mismunandi upplýsingar um dagsetningu slyss. Þá verður ekki annað ráðið af fyrstu komum M til læknis sem liggja fyrir í málinu en þar vanti tengingu við slysaatburð. Engin samtímagögn tengja þannig meint frítímaslys M við einkenni hans. Með hliðsjón af fyrirliggjandi gögnum er það mat nefndarinnar að M hafi ekki sýnt fram á að hann hafi orðið fyrir bótaskyldu slysi í skilningi skilmála frítímaslysatryggingar V. Nánar tiltekið liggur ekki fyrir sönnun þess að bótaskylt slys hafi orðið, hvenær það varð og hvort einkenni M frá olnboga séu afleiðingar af slíku slysi. Á M því ekki rétt á bótum úr frítímaslysatryggingu sinni hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr frítímaslysatryggingu sinni hjá V.

Reykjavík, 11. nóvember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 320/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila: (V1) og (V2)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B)

Sönnun tjónsatviks.

Gögn.

1. Málskot móttakið 4. september 2025.
2. Bréf V1 dags. 19. september 2025 ásamt fylgiskjölum.
3. Bréf V2 dags. 16. október 2025 ásamt fylgiskjölum.
4. Viðbótarathugasemdir M dags. 14. nóvember 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að bifreið M, A, hafi verið lagt í bifreiðastæði við Keflavíkurflugvöll hinn 6. september 2024 við hlið bifreiðar B. Þegar B var ekið af stað af stæði sínu hafi framdekk B sem sé stór pallbifreið, farið utan í A sem sé mun minni bifreið, með þeim afleiðingum að stuðari, hlið og ljós á A skemmdust. Tjónvaldur hafi farið af vettvangi en tjónið uppgötvast fyrir tilstilli starfsfólks Isavia sem hafi tekið eftir skemmdunum og í kjölfarið skoðað myndband af atvikinu. V2, sem sé vátryggjandi B, hafi hafnað bótaskyldu á grundvelli þess að skoðun Aðstoðar og öryggis hafi ekki leitt í ljós neitt tjón á B. Sé það eðlilegt enda sé B stór pallbíll og það hafi aðeins verið dekk hans sem fór utan í A.

Í bréfi V1 sem á tjónsdegi var vátryggjandi A, er vísað til þess að í skýrslu Aðstoðar og öryggis um skoðun á bifreiðunum komi m.a. fram að ákomur á A hafi verið þannig að ekki hafi verið unnt að bera hjólbarða B saman við þær. Það bendi til þess að ekki sé útilokað að hjólbarði B hafi rekist á A. Þá séu ákomur á A mjög svartlitaðar og greinilegt að nudd hafi átt sér stað. Framangreint dugi ekki til sönnunar á bótaskyldu en þá komi myndband af atvikinu til skoðunar sem lykilgagn í málinu. Megi af því sjá að A sé kyrrstæð og ótjónuð en B lagt skakkt og mjög nálægt A í stæðið við hlið hennar. Þegar B sé á leið úr stöðureitnum megi hins vegar sjá tjón á A. Sé því fullsannað að tjón á A sé af völdum bifreiðarinnar B.

Í bréfi V2 til nefndarinnar kemur fram að eigandi B kannist ekki við að hafa valdið umræddu tjóni. Er þá vísað til þess að samkvæmt skýrslu Aðstoðar og öryggis hafi ekkert tjón verið sjáanlegt á B. Skemmdir á A hafi þá verið með þeim hætti að ekki hafi verið unnt að tengja þær við ummerki eða hjólbarða á B. Af myndbandsupptöku af atvikinu verði þá ekki séð að B hafi rekist á A. Telur V2 því ósannað að B hafi valdið tjóni á A.

Í viðbótarathugasemdum M kemur fram að á myndbandinu sem hljóti að vega þyngra en huglægt tjónamat sem framkvæmt var nokkru eftir atvikið, sjáist greinilega þegar B sé ekið fram hjá A og eftir það megi sjá tjón á A. Sé vandséð hvernig það hafi getað gerst með öðrum hætti en þeim að B hafi verið ekið á A.

Álit.

Engin sjálfstæð yfirlýsing liggur fyrir frá eiganda B, sem að sögn V2 neitar því að hafa valdið umræddu tjóni. Í fyrirliggjandi skýrslu Aðstoðar og öryggis dags. 18. október 2024 er haft eftir eiganda B að hann hafi ekki ekið B umrætt sinn heldur starfsmaður „lagningarþjónustu.“ Frekari upplýsingar um þann aðila eða yfirlýsing hans liggja ekki fyrir nefndinni. Í ljósi þess að eigandi B virðist ekki hafa verið í bifreiðinni umrætt sinn verður því ekki byggt frekar á neitun hans á því að umþrætt atvik hafi átt sér stað.

Í skýrslu Aðstoðar og öryggis kemur jafnframt fram að ekkert tjón hafi verið sjáanlegt á B og að ekki hafi verið unnt að bera t.d. hjólbarða hennar saman við ákomu á A. Verður framangreint ekki túlkað sem svo að útilokað sé að notkun A hafi leitt til tjóns á B, heldur aðeins til samræmis við framangreint orðalag, þ.e. að samanburður hafi ekki verið mögulegur.

Kemur þá til skoðunar fyrirliggjandi myndband af meintu tjónsatviki en það er meðal gagna fyrir nefndinni. Þar má sjá að B er lagt í stæði við hlið A og virðist afar lítið hliðarbil milli bifreiðanna. Ekki verður greint af myndbandinu að neitt tjón sé sjáanlegt framan á A á þessum tíma. Skömmu síðar er B ekið af stað og þegar hún er komin hálf út úr stöðureit sínum má sjá hvernig framstuðari A hefur losnað frá henni.

Þó sjónarhorn myndavélarinnar sé með þeim hætti að ekki sjáist beinlínis að hjólbarði B hafi rekist utan í A telur nefndin því nægilega sannað að tjón á A hafi komið til með þeim hætti, enda útiloka önnur gögn málsins það ekki eins og að framan er rakið. Verður þá að telja afar ósennilegt að það tjón á A sem sýnilegt er í lok myndbandsins hafi getað komið til með öðrum hætti. Er bótaskylda úr ábyrgðartryggingu B því fyrir hendi.

Niðurstaða.

Ökumaður B ber alla sök á umræddum árekstri.

Reykjavík, 9. desember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 321/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Greiðslukortatrygging****Gildissvið váttryggingar. Sönnun.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 4. september 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 26. september 2025, ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Í gögnum málsins kemur fram að flugi M og dóttur hans 17. ágúst 2025 frá Keflavík til Litáen var aflýst vegna tæknilegra örðugleika og að næsta mögulega flug með upphaflega flugfélaginu var ekki fyrr en 21. ágúst. Þetta varð til þess að M valdi að fljúga til Litáen með SAS 18. ágúst. Telur M að sá kostnaður sem þessu var samfara falli undir forfallatryggingu greiðslukortatryggingar hjá V. Því hefur V hafnað.

Í málskoti byggir M bótakröfu sína á því að í grein 6.1.5 í skilmálum þeim sem gilda um greiðslukortatrygginguna komi fram að félagið greiði m.a. kostnað vegna í röskunar sem leiðir til a.m.k. 12 klst. tafa á brottför almenningsfarartækis hins váttryggða á útleið skv. ferðaáætlun sem honum hefur verið látin í té.

Í athugasemdum frá V, dags. 26. september 2025, er bótakröfu M hafnað. Bendir V á að það komi skýrt fram í gögnum málsins að lögheimili M sé í Litáen þar sem hann hafi fasta búsetu. Þá hafi Íslandsferð M átt að vera frá 11. júlí til 17. ágúst 2025. Um forföll sé fjallað í 6. kafla skilmála fyrir greiðslukortatryggingu þá sem gildi. Í lokamálsgrein þess kafla komi eftirfarandi fram: „Bætur skv. þessari grein eru greiddar vegna forfalla sem verða fram að brottför frá heimili váttryggðs.“ Telur V að þetta ákvæði setji skýr tímamörk fyrir gildistíma forfallatryggingarinnar. Skilmálarnir kveði þannig á um að forfallatrygging gildi einungis vegna atburða sem verða áður en váttryggður leggur af stað frá heimili sínu. Ef forfallatburður á sér stað eftir þann tímamörk, falli bótakrafan ekki undir gildissvið tryggingarinnar. Telur V að framangreint skilyrði sé ekki uppfyllt í tilviki ferðar M og dóttur hans. Heimili hans sé í Litáen en ekki á Íslandi þar sem hann hafi aðeins ætlað að dvelja um nokkurra vikna skeið. Hugtakið heimili geti því ekki tekið til dvalarstaðar hans á Íslandi. Engu breyti hér þó hugtakið heimili sé ekki sérstaklega skilgreint í skilmálum. Bendir V á að hugtakið heimili sé almennt skilið þannig í váttryggingarétti og samkvæmt íslenskum lögum sem sá staður þar sem einstaklingur hefur fasta búsetu og bækistöð. Með heimili váttryggðs í skilmálunum sé því átt við þann stað þar sem váttryggður hefur fasta búsetu, þ.e. þar sem hann á lögheimili og hefur sína daglegu bækistöð. Brottför frá heimili merki því að váttryggður hefur yfirgefið þann stað með það fyrir augum að hefja ferð sína. M hafi hins vegar yfirgefið heimili sitt þegar hann fór frá Litáen áleiðis til Íslands.

Af málskoti má ráða að M, sem er ósammála framangreindum rökum V, telji að þar sem hugtakið heimili sé ekki sérstaklega skilgreint í skilmálunum, þá beri að túlka það með þeim hætti að það geti eftir atvikum átt við um tímabundinn dvalarstað váttryggðs. Bendir M á í þessu sambandi að þó hans núverandi búseta sé í Litáen sé hann fæddur og alinn upp á Íslandi auk þess sem fjölskylda hans sé búsett á Íslandi.

Álit.

Ágreiningur þessa máls lýtur að því hvort M eigi rétt á bótum úr forfallatryggingu greiðslukortatryggingar hjá V vegna kostnaðar af völdum þess að flugi var aflýst. Samkvæmt ákvæði í lok 6. kafla váttryggingaskilmála þeirra sem hér um ræðir bætir V kröfur vegna forfalla sem verða fram að brottför frá heimili váttryggðs. Í málinu liggur fyrir að M er búsettur í Litáen en ekki á Íslandi. Telur nefndin að þó hugtakið heimili sé ekki nánar skilgreint í skilmálunum sé nægjanlega ljóst að með því hugtaki sé átt við varanlegan dvalarstað váttryggðs og geti því ekki átt við um þann stað sem váttryggður dvelur á um stundarsakir utan þess lands þar sem hann er búsettur. Framangreind skilyrði í 6. kafla skilmálanna voru því ekki uppfyllt í tilviki M. M á því ekki rétt á bótum úr forfallatryggingu greiðslukortatryggingar hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr greiðslukortatryggingu hjá V.

Reykjavík, 28. október 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson
Óskarsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða

Mál nr. 322/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Fasteignatrygging.

Umfang tjóns. Fjárhæð bóta.

Gögn.

1. Málskot móttakið 5. september 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 10. september 2025 ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 12. september 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V dags. 17. september 2025.

Málsatvik.

Í gögnum málsins kemur fram að vatnstjón sem bótaskyld er úr fasteignatryggingu hafi orðið á húseign M. Ekki er sumsé ágreiningur um atvik að baki tjóninu eða bótaskyldu sem slíka en í málskoti gerir M athugasemdir við að sá fermetrafjöldi af parketi sem V áætla að þurfi til viðgerða sé vanáætlaður, að kostnaður vinnuliðar við lagningu gólfefnis sé vanáætlaður og að V fallist einungis á að bæta tjón á stofu og gangi, en ekki í sjónvarpsrými, og því sé tjón M í raun aðeins bætt að hluta. Í málskoti er nánar tiltekið gerð athugasemd við að tjónamat V geri ráð fyrir að endurnýja þurfi 35,2 fermetra af parketi og ekki sé gert ráð fyrir afskurði, afföllum o.þ.h. Sé því farið fram á að fermetrafjöldi verði endurreiknaður til samræmis við rauntjón. Gerir M þá athugasemdir við að tímagjald iðnaðarmanns við parketlagningu sé aðeins 6.000 kr. sem endurspegli ekki markaðsverð. Er þá gerð athugasemd við að parket á gangi og stofu sé bætt en ekki í samliggjandi sjónvarpsrými en enginn þröskuldur aðskilji þessar vistarverur í dag. Er því gerð krafa um að parket verði bætt á öllu alrýminu sem um ræðir. Tjónamat þurfi að miða að því að viðgerð vegna tjónsins verði til þess að íbúðin verði í sama ástandi og ef tjónið hefði ekki komið til.

Í bréfi V kemur fram að það sé rétt að í tjónamati sé ekki gert ráð fyrir afskurði. Hann sé hins vegar alla jafna minni háttar í hornréttum rýmum og í tjónamati sé gert ráð fyrir öðrum og ófyrirséðum kostnaði að fjárhæð 20.000 kr. sem ætti að mæta afföllum. Þá sé efnisliður tjónamatsins ríflega áætlaður en parketið á íbúð M sé með kvistum og sé slíkt parket alla jafna ódýrara en kvistalaust. Hvað varði gagnrýni M varðandi vinnulið tjónamatsins virðist hún þá á misskilningi byggð, enda sé gert ráð fyrir 6.000 kr. vegna hvers fermetra af parketi en ekki hvernar klukkustundar, og gera megí ráð fyrir því að faglærður aðili leggi nokkra fermetra af parketi á klukkustund. Sé því um ríflegt tímagjald að ræða. Hvað varði athugasemd M um að ekki sé gert ráð fyrir gólfefnaskiptum í aðliggjandi rými þá sé það svo að samkvæmt skilmálum vátryggingarinnar séu aðeins greiddar bætur vegna tjóns á gólfefni í því rými þar sem tjón verður. Í tilviki M sé það í stofunni. Hins vegar hafi félagið talið sanngjarnt, með hliðsjón af legu gangs og stofu, að greiða einnig bætur vegna gólfefnis á ganginum. Önnur rými séu hins vegar skýrt aðskilin með veggjum og hurðargötum og beri V því engin skylda til að bæta gólfefni í þeim jafnvel þó flæðandi parket sé milli rýma. Hafi sú túlkun félagsins margsinnis verið staðfest af hálfu nefndarinnar. Sé því afstaða V sú að tjón M hafi verið að fullu bætt til samræmis við skilmála vátryggingarinnar.

Í viðbótarathugasemdum M er tekið fram að tjónamat V miði við að fermetraverð á parketi sé 15.000 kr. Hins vegar virðist einnig gert ráð fyrir að áætlað efnistap sé innifalið í þeirri fjárhæð og virðist V því gera ráð fyrir að ódýrara parket sé keypt. Ljóst sé þá að þær 20.000 kr. sem V leggi til vegna annars og ófyrirséðs kostnaðar dugi ekki til að mæta afföllum, hvað þá öðrum kostnaði. Hvað varði vinnuliðinn þá hafi verið hugtakaruglingur hvað hann varði í málskoti en M geri sér grein fyrir að um einingar- en ekki tímaverð hafi verið að ræða og sé um of lága fjárhæð að ræða, miðað við verðkönnun sem M hafi framkvæmt.

Í viðbótarathugasemdum V kemur fram að félagið telji M ekki hafa sýnt fram á fjártjón umfram 1.100.650 kr., þ.e. þá fjárhæð sem V hafi boðið fram fyrir frádráttarliði samkvæmt lögum og skilmálum. Breyti engu þar um þótt ákveðnir liðir tjónamatsins kunni að hafa verið van- eða ofáætlaðir.

Álit.

M gerir m.a. kröfu um að við bótauppgjör sé einnig miðað við útskipti á parketi í sjónvarpsstofu. Samkvæmt 1. mgr. 35. gr. laga nr. 30/2004 um vátryggingarsamninga nr. 30/2004 á vátryggður rétt á fullum bótum fyrir fjártjón sitt ef ekki er um annað samið í vátryggingarsamningi. Er því almennt gert ráð fyrir því, þegar um bótaskyld tjón á fasteign er að ræða, að eignin sé ekki í verra ástandi en hún var fyrir tjónið. Þá vísar V til þess að sérstaklega komi fram í skilmálum vátryggingarinnar að komi til tjóns á gólfefnum séu aðeins greiddar bætur fyrir gólfefni í því rými sem tjón verður. Liggur því fyrir nefndinni að meta hvort sjónvarpsstofan í fasteign M tilheyri sama rými og stofan. Af ljósmyndum og fyrirbyggjandi grunnteikningu má ráða að dyraop og hurð sé milli þessara tveggja rýma og að um tvö sjálfstæð rými sé því að ræða, sem aðskilin eru með hurð. Það að flæðandi parket sé milli rýmanna, þ.e. engin þröskuldur á milli, leiðir ekki til þess að mati nefndarinnar að um eitt og sama rými sé að ræða. Hefur M þá ekki sýnt fram á að ástand eignarinnar verði lakara en það var fyrir tjónið þó þröskuldur eða listi verði settur í dyraopið eða að heildarútlit raskist þannig að sjálfstæður bótaréttur stofnist þess vegna.

Þá gerir M athugasemdir við fjárhæðir í tjónamati V, sér í lagi hvað varðar vinnulið og kostnað vegna afskurðar og affalla. Fjárhæð tjónamats M hljóðar upp á 1.100.650 kr. en frá þeirri upphæð er dregin endurgreiðsla virðisaukaskatts vegna vinnuliðar, afskriftir af parketi vegna aldurs og eigin áhætta samkvæmt vátryggingarskírteini. Eins og áður segir á vátryggður rétt á að fá tjón sitt að fullu bætt en það hvílir jafnframt á honum að sýna fram á umfang tjóns síns. Við mat á umfangi tjónsins verður þá fyrst og fremst að líta til heildarmats fremur en einstakra liða enda getur verið örðugt að greina nákvæman kostnað vegna þeirra. Eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni hefur þá ekki verið sýnt fram á það með neinum haldbærum gögnum að kostnaður vegna vinnuliðar sé vanáætlaður né hefur M tekist að sýna fram á að rauntjón hans vegna viðgerða á íbúðinni nemi hærri fjárhæð en V hefur boðið fram. Er því samkvæmt öllu framangreindu óhjákvæmilegt að hafna kröfu hans.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til frekari bóta úr fasteignatryggingu sinni hjá V en þegar hafa verið boðnar af hálfu V.

Reykjavík, 28. október 2025.

rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 325/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn vátryggingartaka ábyrgðartryggingar (X)

Skaðabótaábyrgð. Sveitarfélag.

Gögn.

1. Málskot móttakið 8. september 2025.
2. Athugasemdir V, dags. 30. september 2025, ásamt fylgiskjöllum.

Málsatvik.

Í málskoti segist M hafa orðið fyrir tjóni er hann ók bifhjóli sínu í holu við Einarsnes í Skerjafirði. Í tjónstilkynningu til V, sem send var rafrænt kl. 12:24 þann 23. maí 2025, kemur fram að tjónið hafi orðið kl. 20:00 þann 15. maí 2025. M virðist í málskoti krefjast þess að fá tjónið bætt úr ábyrgðartyggingu þeirri sem X er með hjá V. Virðist M byggja kröfu sína á því að þar sem X hafi móttakið tilkynningu um holuna upp úr kl. 18 þann 15. maí hefði átt að vera búð að gera við holuna fyrir kl. 20:00 þann sama dag. Þá heldur M því fram að fyrirliggjandi ljósmyndir bendi til þess að holan hafi ekki verið nýtilkomin. Þá telur M einnig að X geti ekki firrt sig ábyrgð með þeim rökum að þar sem tilkynning hafi ekki borist fyrr en eftir kl. 18:00 sé það afsakanlegt að ekki var búð að gera við hana er tjónið varð.

Í athugasemdum V til nefndarinnar, dags. 30. september 2025, kemur fram að X hafi fengið tvær ábendingar um holu á móts við Einarsnes 34. Fyrri ábendingin sem hafi borist rafrænt kl. 18:06 þann 15. maí 2025, hafi því ekki borist til starfsmanna hverfastöðvar fyrr en þeir mættu til starfa daginn eftir. Þá hafi þeir hins vegar brugðist við samdægurs og hafi verið búnir að fylla upp í holuna fyrir hádegi 16. maí. V telur því að starfsmenn X hafi brugðist við eins fljótt og hægt var að ætlast til af þeim. Seinni ábendingin hafi svo borist frá M næsta laugardag þar á eftir. Þessu til viðbótar bendir V á að umrædd hola hafi ekki verið þess eðlis að af henni ætti að stafa sérstök tjónahætta.

Álit.

Samkvæmt 43. gr. vegalaga nr. 80/2007 ber veghaldari ábyrgð á því að vegi, sem opinn er almenningi til frjálsrar umferðar, sé haldið við með eðlilegum hætti miðað við þá umferð sem um veginn fer. Þá skal veghaldari, svo fljótt sem við verður komið eftir að hann hefur fengið vitneskju um skemmdir á vegi sem hættulegar eru umferð, láta gera við þær eða merkja hina hættulegu staði þar til viðgerð hefur farið fram og skulu merkingar vera í samræmi við ákvæði umferðarlaga. Þá segir í 56. gr. laganna að veghaldari vegar sem opinn er almenningi til frjálsrar umferðar beri ábyrgð á tjóni sem hlýst af slysi á veginum þegar tjónið er að rekja til gáleysis veghaldara við veghaldið og sannað er að vegfarandi hafi sýnt af sér eðlilega varkárni. Við mat á bótaskyldu samkvæmt þessari bótareglu ber sá sem krefst bóta sönnunarbyrði um að tjón megi rekja til gáleysis veghaldara. Í því felst að leggja þarf fram gögn sem sýna fram á að viðhald eða merkingar vegar hafi verið ábótavant.

Í þessu tilviki liggja ekki fyrir upplýsingar sem benda til þess að starfsmenn X hafi vitað af holunni án þess að bregðast þegar í stað við. Gögn málsins benda til þess að tilkynnt hafi verið um holuna eftir að starfsmenn X hættu störfum þann 15. maí 2025 og gert hafi verið við hana daginn eftir. Með vísan til framangreinds verður talið að M verði að bera hallann af sönnunarskorti um ófullnægjandi viðhald eða merkingu veghaldara. Þannig verður ekki fallist á kröfu M um greiðslu bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 4. nóvember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Jóhann Tómas Sigurðsson

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 327/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nöfn varnaraðila (V): (V1) og (V2)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B)

Notkun ökutækis. Skaðabótaábyrgð. Sakarskipting.

Gögn.

1. Málskot móttakið 8. september 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V1, dags. 30. september 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Athugasemdir V2, dags. 26. september 2025.
4. Viðbótarathugasemdir M, dags. 5. október 2025.

Málsatvik.

Í málskoti er málsatvikum þannig lýst að eins og komi greinilega fram á fyrirbyggjandi myndbandi hafi bifreiðinni A verið ekið aftan á bifreiðina B, sem er í eigu M, þann 19. maí 2025. Við það hafi orðið tjón á B. Þegar atburðurinn varð voru báðar bifreiðarnar staddar á færibandi inni á bílaþvottastöð. Telur M að orsök tjónsins hafi annað hvort verið sú að A hafi verið ekið aftan á B eða að bilun hafi komið upp í tækjabúnaði/færibandi þvottastöðvarinnar, en báðar bifreiðarnar áttu að vera tengdar færibandinu þegar tjónið varð. Telur M því að V1, en þar var A ábyrgðartryggð, eða tryggingafélag þvottastöðvarinnar, V3, eigi að bera tjónið. Af málskotinu verður þó ekki annað ráðið en kröfunni sé einungis beint að V1, enda liggur ekkert fyrir um það að M hafi krafist skaðabóta úr ábyrgðartryggingu þeirri sem þvottastöðin var með hjá V3. M krefst þess að fá þann hluta tjóns síns sem ekki fæst bætt úr kaskótryggingu B hjá V2, bættan úr ábyrgðartryggingu A.

Í athugasemdum V1, dags. 30. september 2025, er því hafnað að bæta tjón M úr ábyrgðartryggingu A. Rök V1 eru þau að engin gögn liggja fyrir í málinu sem sýni fram á að tjónið á B verði rakið til þess að A hafi í umrætt sinn verið ekið áfram og á B. Því sé ekki uppfyllt það skilyrði að tjónið á B verði rakið til notkunar A í skilningi 1. mgr. 4. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatrýggingar.

Í athugasemdum V2, en þar var B kaskó- og ábyrgðartryggð, kemur fram sú skoðun að ekkert í gögnum málsins bendi til þess að ástæða þess að B hafi stöðvast í umrætt sinn eða að A hafi haldið áfram og hafnað aftan á B, verði rakið til stjórnataka ökumanna bifreiðanna. Bendir V2 á að þegar svo hátti til, þ.e. að árekstur verði án þess að sök ökumanna sé um að kenna, eigi hvorugur þeirra rétt á skaðabótum. Því geti ekki komið til skiptingar á tjóninu skv. 5. gr. laga nr. 30/2019, heldur verði hvor um sig að bera tjón sitt án aðkomu ábyrgðartrygginga. V2 telur því að um óhappatilvik hafi verið að ræða og skaðabótaréttur sé því ekki til staðar úr ábyrgðartryggingum A og B.

Í viðbótarathugasemdum M, dags. 5. október 2025, eru fyrri rök ítrekuð og m.a. lögð áhersla á að A hafi lent aftan á B. Þá byggir M á því að B hafi ekki stöðvast fyrr en eftir áreksturinn.

Álit.

Ágreiningur aðila snýr að því hvort tjón það sem varð á bifreiðinni B verði rakið til notkunar bifreiðarinnar A í skilningi laga nr. 30/2019 um ökutækjatrýggingar og ef svo er hvort M eigi rétt á að fá tjón sitt bætt úr ábyrgðartryggingu A hjá V1. Það liggur fyrir að árekstur varð milli A og B, en hvorki lögregluskýrsla né sameiginleg tjónstilkynning liggja fyrir í málinu.

Ný lög um ökutækjatrýggingar nr. 30/2019 tóku gildi 1. janúar 2020. Í 2. gr. kemur fram að lögin gilda um lögmæltar ökutækjatrýggingar og skaðabótaábyrgð vegna tjóns sem hlýst af notkun ökutækja. Í 8. gr. laganna kemur fram að greiðsla á bótakröfu vegna tjóns sem hlýst af notkun ökutækis skal vera tryggð með ábyrgðartryggingu.

Eins og áður hefur verið fjallað um eru málsatvik með þeim hætti að A lenti aftan á B, en báðar bifreiðarnar áttu þá að vera tengdar við færiband inni á bílaþvottastöð. Byggir M á því að A hafi verið ekið á B og því beri ökumaður A ábyrgð á tjóninu. Ökumaður B neitar því að hafa ekið aftan á B, segir þvert á móti að A hafi verið í hlutlausum gir á færibandinu. Þá er m.a. í gögnum málsins að finna fullyrðingu frá forsvarsmanni bílaþvottastöðvarinnar þess efnis að ekkert hafi verið að færibandinu í umrætt sinn. Engin frekari gögn liggja hins vegar fyrir því til stuðnings.

Eins og komið hefur fram byggir V1 m.a. á að tjónið á B verði ekki rakið til notkunar A í skilningi 1. mgr. 4. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatrýggingar. Nefndin hefur hins var komist að þeirri niðurstöðu

að tjón á B hafi orðið vegna notkunar A í skilningi framangreinds ákvæðis. Það að tjón verður á B vegna þess að A lendir á B án þess að vél A sé í gangi telst notkun í skilningi sérreglunnar í 4. gr. Þetta gildir þó ekki sé um að ræða akstur í þrengri merkingu þess orðs. Telja verður að þegar tjón er rakið til þess að ökutæki er á hreyfingu sé skilyrði 4. gr. laganna um notkun að öllu jöfnu uppfyllt, án tillits til þess hvers vegna bifreiðin er á hreyfingu. Hættan sem starfar af þyngd ökutækis á hreyfingu er í þessu deilumáli í eðli sínu sambærileg án tillits til þess hvort A er ekið á B eða hún lendi á B á þess að vera beinlínis ekið. Því fellur tilvikið innan þeirrar sérstöku hættu sem almennt stafar af ökutækjum, þ.e. hraða, vélarafli og þyngd. Framangreind niðurstaða er í samræmi við fræðileg skrif um efnið, samanber Arnljótur Björnsson; Ökutæki og tjónabætur, (2003) bls. 39. Af framangreindu leiðir að hið umdeilda tilvik fellur innan gildissviðs ábyrgðartryggingar A hjá V.

Nefndin hefur hins vegar komist að þeirri niðurstöðu að þrátt fyrir að skilyrðið um notkun sé uppfyllt eigi M ekki rétt á að fá tjón sitt bætt úr ábyrgðartryggingu A. Í 5. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatrýggingar er að finna svokallaða árekstrarreglu. Í greininni segir að ef tjón hlýst af árekstri ökutækja skiptist tjónið á þau í réttu hlutfalli við sök þeirra sem hluta eiga að máli og með hliðsjón af atvikum öllum. Nefndin telur að í því máli sem hér er til úrskurðar liggi ekki fyrir hvers vegna bifreiðin A lenti aftan á B. Þar að leiðandi liggur heldur ekki fyrir sönnun þess að tjónið á B verði rakið til saknæmrar háttsemi ökumanns A.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á að fá tjónið á B bætt úr ábyrgðartryggingu A hjá V1.

Reykjavík, 11. nóvember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 328/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nöfn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækis : (A) og (B)

Bótauppgjör. Frávísun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 9. september 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 29. september 2025.
3. Ódagsettar viðbótarathugasemdir M.

Málsatvik.

Í gögnum málsins kemur fram að M á bótarétt úr ábyrgðartryggingu ökutækisins A sem tryggt var hjá V, vega afleiðinga slyss 22. desember 2022. Þá liggur einnig fyrir að M hefur fengið greiddar bætur reiknaðar á grundvelli skaðabótalaga nr. 50/10993 samanber niðurstöður í fyrirliggjandi matsgerð. Tekið var við þeim bótum fyrir hönd M, m.a. með fyrirvara um árslaunaviðmið skv. 7. gr. skaðabótalaga. Málskot M snýr að ákvörðun þeirra árslauna sem M telur að eigi að leggja til grundvallar uppgjóri. Byggir M nánar til tekið á því að þar eigi að styðjast við 2. mgr. 7. gr. skaðabótalaga en ekki 3. mgr. 7. gr. eins og raunin var við uppgjörið. Því er ljóst að ágreiningurinn snýr að umfangi tjóns og þar með að fjárhæð bóta. Í málskoti færir M frekari rök máli sínu til stuðnings.

Í athugasemdum V, dags. 29. september 2025, er þess krafist að málinu verði vísað frá nefndinni. Máli sínu til stuðnings vísar V til 2. og 3. gr. samþykktu fyrir nefndina og færir ítarleg rök fyrir frávísunarkröfu sinni. Þá bendir V t.d. á að ágreiningur þessa máls snúist um bótauppgjörið sjálft, þ.e. tekjuviðmið það sem var lagt til grundvallar uppgjóri sem aftur hafi bein áhrif á fjárhæð bóta fyrir varanlega örorku. Þegar svo hátti til þurfi samþykki tryggingafélagsins að leggja fyrir svo úrskurðarnefnd í váttryggingamálum geti úrskurðað um ágreininginn, sbr. ákvæði 3. mgr. 3. gr. í samþykktum fyrir nefndina. V samþykki ekki að ágreiningur um hvaða tekjuviðmið beri að leggja til grundvallar við útreikning á varanlegri örorku samkvæmt skaðabótalögum nr. 50/1993 verði tekinn til úrskurðar hjá nefndinni.

Í ódagsettum viðbótarathugasemdum M, eru færð frekari rök fyrir kröfum M og gerðar athugasemdir við framangreind rök V.

Álit:

Í 3. mgr. 3. gr. samþykktu fyrir úrskurðarnefndina segir um starfssvið nefndarinnar „Nefndin fjallar um ágreining varðandi fjárhæðir milli málskotsaðila og varnaraðila að fengnu samþykki varnaraðila. Neytanda er þó heimilt án samþykkis að skjóta til nefndarinnar ágreiningi um fjárhæðir vegna váttryggingarsamnings milli hans og varnaraðila, enda nemi ágreiningur að lágmarki kr. 25.000 og að hámarki kr. 5.000.000.“

Í máli þessu er um að ræða kröfu M sem byggir á bótarétti úr ábyrgðartryggingu ökutækisins A. A var á slysdegi 22. desember 2022 ekið gegn biðskyldu inn í hlið ökutækisins B sem M ók. M fékk því greiddar bætur úr ábyrgðartryggingu ökutækisins A sem var váttryggt hjá V. Bótaréttur M byggir því ekki á váttryggingarsamningi milli hennar og V sbr. framangreint orðalag 3. mgr. 3. gr. samþykktu fyrir nefndina. Þar sem ágreiningefni það sem hér er undir snýr að fjárhæð bóta er það skilyrði sett í samþykktunum að jafnvel þó um sé að ræða fjárhæð yfir kr. 25.000 og undir kr. 5.000.000 þurfi viðbótaraskilyrðið um að um sé að ræða ágreining um fjárhæðir vegna váttryggingarsamnings milli M og V einnig að vera uppfyllt sem ekki er raunin í þessu máli enda byggir bótaréttur M eins og áður kom fram á skaðabótaábyrgð ökumanns A. Ber því samkvæmt b.-lið 1. mgr. 4. gr. sbr. 3. mgr. 3. gr. samþykktu úrskurðarnefndar í váttryggingamálum, að vísa máli þessu frá.

Niðurstaða.

Máli þessu er vísað frá úrskurðarnefnd í vátryggingamálum.

Reykjavík, 16. desember 2025.

rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Guðmundur Stefán Martinsson

Mál nr. 329/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila : (V1) og (V2)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B)

Sakarskipting. Árekstur.

Gögn.

1. Málskot móttakið 10. september 2025.
2. Tölvupóstur V2, dags. 15. september 2025, ásamt skýrslu A&Ö.
3. Athugasemdir V1, dags. 29. september 2025, ásamt fylgiskjöllum.
4. Viðbótarathugasemdir M, dags. 10. nóvember 2025.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirbyggjandi skýrslu Aðstoðar og öryggis varð árekstur milli bifreiðarinnar A, sem er í eigu M, og óvátryggðu bifreiðarinnar B, á Heiðmerkurvegi við Elliðavatnsblett hinn 14. júlí 2025. Báðum bifreiðum var ekið suður Heiðmerkurveg að Elliðavatnsbletti. Þegar ökumaður A beygði til vinstri inn Elliðavatnsblett, var B ekið á sama tíma fram úr A með þeim afleiðingum að árekstur varð. Ökumaður B segir A ekki hafa gefið stefnuljós til vinstri. Ágreiningur um sakarskiptingu var lagður fyrir tjónanefnd vátryggingafélaganna sem skipti sök með þeim hætti að A var talinn bera 2/3 hluta sakar fyrir að gæta ekki nægjanlega að umferð fyrir aftan áður en ekið var í vinstri beygju og B var talinn bera 1/3 hluta sakar fyrir að gæta ekki nægjanlega að annarri umferð við framúrakstur. M mótmælir þeirri afstöðu í málskoti og segir engin bremsuför hafa verið á vettvangi sem bendi til þess að A hafi verið með bilaðar bremsur. Hann hafi ekki getað séð B í baksýnisspelinum þar sem B hafi verið ekið á þeim hluta vegarins sem var fyrir gagnstæða akstursstefnu. Kveðst M alltaf gefa stefnuljós og telur hann sig vera í fullum rétti, sbr. 25. gr. umferðarlaga sem kveður á um að ekki megi aka fram úr öðru ökutæki rétt áður en komið er að vegamótum eða á þeim.

V1 telur að ekki sé tilefni til að leggja sök á M. Ökumaður B beri alla ábyrgð á árekstri bifreiðanna fyrir ógætilegan framúrakstur, sbr. 23. og 25. gr. umferðarlaga nr. 77/2019.

Af hálfu V2 er ekki tekin afstaða til sakarskiptingar þar sem um óvátryggt ökutæki var að ræða.

Í viðbótarathugasemdum M er farið yfir mörg atriði sem tengjast ekki þeim ágreiningi sem málskot þetta fjallar um og krefst M þess að V greiði honum fimm milljónir króna í skaða- og miskabætur.

Álit.

Samkvæmt fyrirbyggjandi skýrslu Aðstoðar og öryggis varð árekstur A og B við gatnamót Heiðmerkurveg og Elliðavatnsblettar. Um er að ræða vegamót skv. skilgreiningu sem fram kemur í 38. tölul. 3. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 að vegamót séu þar sem vegir mætast eða skerast eða vegur greinist. Í 41. tölul. er vegur skilgreindur þannig: „Vegur, gata, götuslóði, stígur, húsasund, brú, torg, bifreiðastæði eða þess háttar, sem notað er til almennrar umferðar“. Samkvæmt 1. mgr. 25. gr. umferðarlaga má eigi aka fram úr öðru ökutæki rétt áður en komið er að vegamótum eða á þeim. Um var að ræða malarveg og voru því engar yfirborðsmerkingar á veginum. Með því að aka framúr A á gatnamótunum, braut ökumaður B gegn fyrrgreindu ákvæði umferðarlaganna. Samkvæmt 1. mgr. 19. gr. umferðarlaga skal ökumaður vélknúins ökutækis sem ætlar að beygja á vegamótum, ganga úr skugga um að það sé unnt án hættu eða óþarfa óþæginda fyrir aðra. Skal hann gefa gaum að umferð gangandi og hjólandi vegfarenda, svo og umferð sem á móti og á eftir kemur, og gefa stefnumerki í samræmi við fyrirhugaða akstursstefnu. Í framburðarskýrslu sinni kveðst ökumaður B hafa gefið stefnumerki til vinstri áður en hann byrjaði að beygja umrætt sinn en getur ekki um að hann hafi gætt að umferð fyrir aftan sig áður en hann beygði og braut hann því gegn 1. mgr. 19. gr. umferðarlaga.

Meta verður sök ökumanna með hliðsjón af framangreindum lagaákvæðum og aðstæðum öllum og skiptist sök þannig að ökumaður A ber 1/3 hluta sakar og ökumaður B ber 2/3 hluta sakar á umræddum árekstri. Þeim athugasemdum M er varða samskipti hans við bifreiðaverkstæði og V, er vísað frá nefndinni enda ekki um að ræða ágreining sem fellur undir starfsvið nefndarinnar eins og það er skilgreint í 3. gr. samþykktu úrskurðarnefndar í vátryggingamálum.

Niðurstaða.

Ökumaður bifreiðarinnar A ber 1/3 hluta sakar og ökumaður B ber 2/3 hluta sakar á umræddum árekstri. Öðrum ágreiningi M er vísað frá nefndinni.

Reykjavík, 2. desember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 331/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækis: (A)

Bótafjárhæð. Afnotamissir. Frávísun að hluta.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 11. september 2025 ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V dags. 24. september 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 10. október 2025 ásamt fylgiskjali.
4. Viðbótarathugasemdir V dags 24. október 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að bifreiðin B, í eigu M, hafi, hinn 27. júlí 2025, skemmst við árekstur og að ágreiningslaust sé að tjónið sé bótaskyldt úr ábyrgðartryggingu bifreiðarinnar A hjá V. Ekki hafi verið talið borga sig að gera við bifreiðina og hafi V tilkynnt M að V mundi kaupa bifreiðina. Ágreiningur sé um verðmat hennar, en samkvæmt verðmati sem aflað hafi verið af hálfu M sé eðlilegt kaupverð 9.490.000 kr. sem sé í samræmi við auglýst verð og nýlegt kaupverð. Starfsmaður V hafi hins vegar sagst hafa aflað verðmata sem hljóðuðu upp á 6 til 7 milljónir kr. Starfsmaður V hafi boðið M að koma með B til frekari skoðunar bifreiðasala en því hafi verið hafnað af hálfu M þar sem V hefði aðgang að ljósmyndum af B og gæti einnig sótt þær í CABAS-kerfi. M telur verðmöt þau sem V hafi látið framkvæma byggja á röngum forsendum en bifreiðasalar þeir sem beðnir voru um verðmat hafi ekki haft nægar upplýsingar um B. Er þá vísað til þess að upphaflegt uppsett verð á B, þegar M festi kaup á henni í júlí 2024, hafi verið 11.990.000 kr., þó M hafi keypt hana á lægra verði. Sjái M ekki fram á að geta fengið sambærilega bifreið fyrir 7 milljónir kr. í dag og sé tjón þess því ekki að fullu bætt. Er vísað til skilmála V þar sem fram komi í 17. gr. að ef viðgerð fer ekki fram skuli V greiða fébætur eða útvega sambærilegan hlut og varð fyrir tjóni. Sé afgreiðsla V því í andstöðu við skilmála þess.

Í bréfi V til nefndarinnar er krafist frávísunar málsins enda eigi ágreiningurinn ekki undir nefndina þar sem um sé að ræða ágreining um bótafjárhæð úr ábyrgðartryggingu.

Í viðbótarathugasemdum M er frávísunarkröfu V mótmælt. Ágreiningur aðila snúi annars vegar að fjárhæð bóta og hins vegar að kostnaði vegna bílaleigu. Er vísað til þess að nefndin geti, með samþykki vátryggjanda, fjallað um bótafjárhæðir. Fyrir liggi að V hafi bent M á að leita til nefndarinnar og hafi því veitt slíkt samþykki í verki. Hvað varði kostnað vegna bílaleigu hafi M fengið samþykki fyrir átta daga leigu en vegna misskilnings um að um væri að ræða átta virka daga hafi heildarleigutíminn orðið 13 dagar. Með skýrari upplýsingagjöf af hálfu V hefði mátt koma í veg fyrir þessa aukadaga. Hins vegar hafi samkomulag um verðmat á B ekki legið fyrir á þessum tíma og uppgjöri ólokið og þörf hafi verið á bílaleigubílnum alla þessa daga. Tilboð V um bætur hafi ekki verið byggt á réttum forsendum og það eitt að V hafi boðið bætur feli ekki í sér að málið hafi verið leyst eða að réttur til bílaleigukostnaðar hafi runnið út. Sé kostnaður vegna bílaleigubíls þennan tíma því í beinu orsakasambandi við tjónið á B og eðlilegur hluti af fjártjóni M.

Í viðbótarathugasemdum V er ítrekuð sú krafa að ágreiningi um fjárhæð bótatillögu vegna B verði vísað frá nefndinni. Því sé hafnað að V hafi í afstöðubréfi sínu bent M á að leggja þann hluta ágreinings aðila fyrir nefndina, enda hafi það bréf aðeins snúið að ágreiningi um bætur vegna afnotamissis. Hvað afnotamissi varðar hafi komið í ljós að ekki borgaði sig að gera við tjónið á B og hafi M verið boðað á tjónastöð V hinn 14. ágúst 2025 til að hefja útborgunarferli. Nokkrar viðræður um verð B hafi átt sér stað í kjölfarið og hafi M m.a. verið boðið að koma með B til frekara mats en því boði hafi verið hafnað. M hafi ekki óskað eftir bílaleigubíl fyrr en 22. ágúst 2025 og hafi M þá fengið heimild til leigu á sjö manna bifreið í sjö daga, en V hafi síðar fallist á að greiða leigu vegna átta daga. M hafi þó haft bifreiðina á leigu í 13 daga. V sé ekki reiðubúið til að greiða leigu vegna þessara fimm daga sem deilt er um. Það sé ekki sjálfkrafa lögvarinn réttur tjónþola að fá greiddan afnotamissi lendi hann í árekstri. Í þeim tilvikum þar sem bætur hafi verið boðnar fram sé þá eðlilegt að miða lok tímabil afnotamissis við það tímamark þegar bætur eru boðnar. Bótaréttur vegna afnotamissis byggist á meginreglum

skaðabótaréttar og komi þá ýmis sjónarmið til skoðunar, s.s. um sönnun og takmörkun tjóns. Er þá tekið fram að sá einstaklingur sem hefur verið í samskiptum við V fyrir hönd M, sé sérfræðingur á þessu sviði og vinni við tjónauppgjör fyrir hönd vátryggingafélags. Ætti hún því að þekkja vel til þess hver skilyrði fyrir greiðslu afnotamissis eru og geti ekki haldið því fram að hægt sé að sækja bætur eftir að „sanngjarn“ verð hafði verið boðið fyrir B. Vísar M til álits nefndarinnar í máli 59/2022 framangreindu til stuðnings.

Álit.

Af gögnum málsins má ráða að ekki sé ágreiningur um að V beri að bæta það fjárhagslega tjón sem M varð fyrir vegna áreksturs A og B.

Aðila greinir annars vegar á um það hve hátt verð V skuli inna af hendi fyrir að leysa B til sín og hins vegar um það hvort M eigi rétt á greiðslu vegna bílaleigubíls í 13 daga.

Hvað fyrra atriðið varðar þá segir eftirfarandi í 3. mgr. 3. gr. samþykktu úrskurðarnefndar í vátryggingamálum: *Nefndin fjallar um ágreining varðandi fjárhæðir milli málskotsaðila og varnaraðila að fengnu samþykki varnaraðila. Neytanda er þó heimilt án samþykkis að skjóta til nefndarinnar ágreiningi um fjárhæðir vegna vátryggingarsamnings milli hans og varnaraðila, enda nemi ágreiningurinn að lágmarki kr. 25.000 og að hámarki 5.000.000 kr.*

Ljóst er að undantekningarákvæði seinni málsliðarins á ekki við, enda er M fyrirtæki en ekki neytandi auk þess sem ágreiningurinn varðar greiðslu bóta úr ábyrgðartryggingu ökutækis þriðja aðila en ekki úr eigin vátryggingu M. Kemur þá til skoðunar hvort V hafi veitt samþykki sitt fyrir því að nefndin fjalli um bótafjárhæð í þessu tilviki. Í afstöðubréfi V, sem sent var þeim aðila er annaðist samskipti við V fyrir hönd M, dags. 2. október 2025, er M vissulega bent á þann möguleika að leggja ágreining aðila fyrir nefndina. Það afstöðubréf varðar hins vegar ekki bótatilboð vegna bifreiðarinnar B, eða fjárhæð þess, heldur er þar aðeins fjallað um ágreining aðila um bótarétt vegna afnotamissis. Verður umrætt bréf og sú tilvísun til nefndarinnar sem þar kemur fram því ekki túlkað sem samþykki V fyrir því að nefndin fjalli um ágreining um fjárhæðir. Meðal gagna málsins eru jafnframt tölvupóstsamskipti milli V og áðurnefnds fulltrúa M varðandi ágreining um verðmat á B. Segir þar, í bréfi V til M dags. 2. september 2025: „Því miður held ég að þú þurfir að leita aðstoðar lögmanns og fara fram á dómkvatt mat.“ Í svari fulltrúa M til V segir: „Samþykkið þið að úrskurðarnefnd sjái um það?“ og svar V við þeirri fyrirspurn er svohljóðandi: „Held að sú nefnd taki bara á kaskó málum.“ Verða þessi samskipti ekki túlkuð sem svo að V hafi veitt samþykki sitt fyrir því að nefndin tæki á ágreiningi varðandi fjárhæðir í skilningi fyrri málsliðar 3. mgr. 3. gr. samþykktanna.

Verður því, samkvæmt öllu framansögðu, ágreiningi V og M varðandi það hvaða verð skuli greitt fyrir B vísað frá nefndinni.

Hvað varðar hins vegar ágreining um bætur vegna afnotamissi lítur nefndin svo á að sá ágreiningur aðila snúist ekki aðeins um bótafjárhæðir sem slíkar, heldur umfang þess tjóns sem hlaust af árekstri A og B. Kemur sá hluti ágreining M og V því til úrlausnar nefndarinnar.

Í málskoti kemur fram að ætlunin hafi verið að fara í útilegu yfir eina helgi og að V hafi heimilað leigu á bifreið í svipuðum stærðarflokki og B í átta daga. Þar sem ekki hafi samist um verð á B hafi því önnur bifreið verið tekin á leigu. Að öðru leyti er ekki fjallað um ágreining vegna leigunnar í málskoti. Í viðbótarathugasemdum sem settar eru fram af hálfu M kemur hins vegar fram að vegna misskilnings varðandi það að umræddir átta dagar væru virkir dagar hafi heildarleigutíminn orðið 13 dagar en ekki átta. Með betri upplýsingagjöf hefði V getað komið í veg fyrir þann misskilning. Er þó jafnframt byggt á því að þörf hafi verið á bílaleigubíl allan tímann enda hafi uppgjóri verið ólokið og V geti ekki fírrt sig ábyrgð með því að leggja fram ófullnægjandi tilboð vegna kaupa þess á B.

Fyrir liggja tölvupóstsamskipti aðila þar sem skýrt kemur fram að V sé tilbúið að greiða fyrir bílaleigubíl í sjö daga, og var sá tími síðar framlendur um einn dag, þ.e. V féllst á að greiða leigu vegna alls átta daga. Af þeim samskiptum verður ekki ráðið annað en að um almanaksdaga, en ekki eingöngu virka daga, hafi verið að ræða og verður því ekki talið sýnt fram á að V hafi veitt misvísandi upplýsingar sem leitt hafi til misskilnings um samkomulag aðila. Verður M að bera hallann af sönnunarskorti hvað það varðar.

Ekki liggur að fullu fyrir hvenær umrædd bifreið var tekin á leigu, en af gögnum málsins er ljóst að M fór ekki fram á bílaleigubíl fyrr en 22. ágúst 2025. Þá höfðu aðilar þegar átt í nokkrum viðræðum um fjárhæð bóta vegna B og svo virðist sem ekki sé ágreiningur um að V hafi boðið fram bætur hinn 18.

ágúst 2025, þó samkomulag um fjárhæð þeirra hafi ekki náðst. Hinn 21. ágúst 2025 bauð V svo M að skilja B eftir í tjónastöð V í einn dag eða svo, svo bifreiðasali gæti komið á staðinn og skoðað B, en það væri betra en að meta verð hans út frá ljósmyndum. Því boði var hafnað af hálfu M.

Það er meginregla í skaðabótarétti að það hvílir á tjónþola að sýna fram á umfang tjóns síns, svo og að takmarka það eins og kostur er. Í ljósi þess verður að telja að það tjón sem M hafi hugsanlega orðið fyrir, vegna tafa á lúkningu málsins frá 18. ágúst 2025, verði það sjálft að bera. Er þá litið til þess að ekki liggur fyrir að það tilboð er V setti fram 18. ágúst 2025 hafi verið óeðlilegt eða ósanngjarnt en til að fá úr því skorið verður M að líkindum að leita til dómstóla. Er enn fremur horft til þess að M hafnaði boði V um ítarlegri skoðun vegna verðmats á B en mögulegt er að slík skoðun hefði leitt til þess að unnt hefði verið að leysa ágreining aðila.

Á M því ekki rétt á frekari bótum vegna afnotamissis en V hefur þegar fallist á að greiða.

Niðurstaða.

Ágreiningi aðila um fjárhæð bóta er vísað frá nefndinni. M á ekki frekari rétt til bóta vegna afnotamissis en V hefur þegar fallist á að greiða.

Reykjavík, 11. nóvember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

VARNARAÐILI HAFNAÐI AÐ HLÍTA ÚRSKURÐI

Mál nr. 332/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Fasteignatrygging.****Vatnstjón. Umfang tjóns.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 12. september 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 3. október 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 16. október 2025.

Málsatvik.

Í gögnum málsins er málavöxtum lýst með þeim hætti að vatnstjón hafi orðið í bílskúr í eigu M hinn 29. apríl 2025. Lekann mátti rekja til sprungu í hitalögn sem olli skemmdum á gólfi bílskúrsins. V samþykkti bótaskyldu úr faseignatryggingu M og hefur greitt M bætur sem nema kr. 777.000, að teknu tilliti til 30% endurgreiðslu virðisaukaskatts. M telur tjón sitt nema hærri fjárhæð og hefur á grundvelli fyrirbyggjandi matsgerðar, farið fram á kr. 3.119.411 til viðbótar. V hefur hafnað greiðslu frekari bóta úr tryggingunni.

M byggir kröfu sína á því að tryggingin taki til kostnaðar við uppbrot og frágang þannig að eignin verði í sama eða ekki verra horfi en fyrir tjón. Í skýrslu A-fagmanna komi fram að tjónið sé afleiðing innanhúss leka úr hitaleiðslu og að tjónið sé svo umfangsmikið að nauðsynlegt sé að framkvæma heildarviðgerð á gólfi, þar með talið að fjarlægja epoxy ilögn og gólfhitalagnir, enda séu þessir þættir órjúfanlegur hluti gólfsins. Þeir styðji að ekki sé um hönnunargalla eða utanaðkomandi leka að ræða. Telur M að V hafi aðeins fallist á bótagreiðslu vegna hluta tjónsins og eingöngu vegna epoxy-húðunar, en ekki vegna þeirra nauðsynlegra framkvæmda sem gera þurfi til að koma gólfinu í sama horf og áður. Þá sé hluti kostnaðar sem V hafnar, þar á meðal kostnaður vegna fjarlægingar hitalagnar og annar kostnaður sem fylgi framkvæmdunum, órjúfanlegur hluti þess að koma eign í fyrra ástand og því beri að bæta þann kostnað. M krefst jafnframt bóta vegna óbeins tjóns, svo sem geymslu og flutnings húsgagna, og lögmannskostnaðar, enda hafi M þurft að leita lögmanns vegna ágreinings við V. M byggir á því að hann eigi samkvæmt 35. gr. laga um vátryggingarsamninga nr. 30/2004 og grein 4.1. a í skilmála vátryggingarinnar, rétt á fullum bótum þannig að bílskúrin verði í sama horfi og hann var fyrir tjónið.

V telur kröfur M ofmetnar og feli í sér endurbætur sem falla utan skilmála vátryggingarinnar. V byggir á meginreglunni um að tjónþoli eigi ekki að hagnast á tjóninu. Tryggingin bæti aðeins raunverulegt tjón, ekki „tjónvaldinn“ sjálfan þ.e. lagnirnar sem láku, né uppfærslur á gólfhitakerfi eða víðtækar endurnýjanir á gólfi. Að mati V varð tjón á litlum fleti. Nauðsynlegt upprask og lokafrágangur (múr og epoxy) hafi verið greitt, m.a. epoxy á allt gólfið til að forðast litamun, án þess að það feli í sér viðurkenningu á fullu uppraski. V vísar jafnframt til mynda af bílskúrsgólfinu og bendir á þunna ilögn sem mögulega teljist vera galli og bendir á að myndirnar bendi til þess að um mögulegan utanaðkomandi raka við vegg hafi verið að ræða sem valdið hefur hluta af tjóninu. Matsgerð A-fagmanna sé einhliða og taki ekki mið af takmörkunum vátryggingarinnar. Lögfræðikostnaður og liðir á borð við málun veggja eða tilfærslu lausafjár séu ekki bótaskyldir. Samkvæmt skilmála vátryggingarinnar hafi V val um að greiða áætlaðan viðgerðarkostnað eða láta gera við. V hafi greitt sanngjarna fjárhæð sem endurspeglar bótaskyldu og hafnar frekari greiðslum.

Í viðbótarathugasemdum sínum mótmælir M því að um endurbætur sé að ræða og heldur því fram að tjónið sé ótvírætt afleiðing innanhússleka úr hitalögn, sem hafi valdið því að heitt vatn streymdi undir alla ilögnina, losaði hana frá undirlagi og olli sjáanlegum kalkútfellingum um allan gólfhlötinn. M telur að rök V um að gólfið hafi þurft lagfæringar fyrir slysið, eða að mögulegur hönnunargalli eða utanaðkomandi leki komi í veg fyrir bótaskyldu, séu örökstudd og ósönnuð. Að mati M eru þær framkvæmdir sem gert er kröfu um nauðsynlegar til að koma gólfinu í sama horf og það var fyrir tjónið, enda sé ekki unnt að laga slíkar skemmdir með því einu að fylla í og mála yfir gólfið. M bendir einnig á að V hafi aðeins greitt fyrir nýja epoxy-húðun en ekki fyrir þær viðgerðir sem skýrslur A-fagmanna sýni að séu nauðsynlegar. Þá telur M að V hafi ekki uppfyllt upplýsingaskyldu sína um bótarétt

samkvæmt 12. gr. b laga um vátryggingarsamninga og hafni alfarið þeirri fullyrðingu að hann hafi „hagnast“ á tjóninu. M telur að sönnun tjóns liggi fyrir og að V hafi ekki fært fram gögn sem hnekkir mati A-fagmanna.

Álit.

Eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni og ráða má af málsgögnum, greinir aðila á um umfang tjóns sem varð á bílskúr M í kjölfar leka úr hitalögn í gólfi bílskúrsins. Óumdeilt er að tjónsatburðurinn sem slíkur fellur undir fasteignatryggingu M hjá V. Ágreiningur snýr að því hvort viðgerðaráætlun M, sem byggð er á skýrslu sem M aflaði frá fyrirtækinu A-fagmenn, feli eingöngu í sér nauðsynlegar viðgerðir til þess að koma bílskúrnum í sama horf og hann var í fyrir tjónið eða hvort hluti kröfunnar lúti að endurbótum og breytingum á gólfinu sem tryggingin bæti ekki.

Af hálfu M hefur verið lögð fram ítarleg sérfræðiskýrsla þar sem fram kemur að vatn hafi dreifst undir ílögnina, valdið því að hún losnaði frá undirlagi og leiddi til skemmda á gólfinu. V hefur ekki lagt fram eigin gögn eða sérfræðiskýrslu sem hnekkir þeirri niðurstöðu. Nefndin telur því að nægilega sýnt fram á að umfang tjónsins sé meira en V hefur greitt bætur vegna.

Þrátt fyrir það bendir nefndin á að samkvæmt i-lið greinar 4.1. í skilmála tryggingarinnar, eru ekki greiddar bætur vegna tjóns á þeim hlutum sem tjóninu ollu, svo sem sjálfri hitaleiðslunni eða endurlögn hennar. Þá kveður grein 7.7. á um að tryggður skuli ekki hagnast á tjóni og að tryggingin bæti aðeins raunverulegt tjón. Í gögnum málsins kemur fram að viðgerðaráætlun geri ráð fyrir þykkara flotlagi yfir nýjar lagnir (um 30 mm) en sjá má á af myndum að hafi verið á þeirri lögn sem fyrir var. Bendir það til þess að skýrsla A-fagmanna geri ráð fyrir endurbótum á gólfinu, en ekki viðgerða sem nauðsynlegar eru til að koma gólfinu í sama horf og það var í fyrir tjónið.

Með hliðsjón af framangreindu er það niðurstaða nefndarinnar að M hafi sýnt fram á rétt sinn til frekari bóta úr fasteignatryggingu sinni hjá V, að því marki sem kostnaður lýtur að nauðsynlegum viðgerðum til að koma bílskúrnum í sama horf og hann var í fyrir tjónið. Þeir liðir kröfunnar sem varða endurbætur, breytingar á gólfi eða kostnað vegna þeirra hluta sem tjóninu ollu, falla hins vegar utan bótaskyldu samkvæmt skilmálum tryggingarinnar. Þá bætir tryggingin hvorki flutning eða geymslu á lausum hlutum. Hvað lögfræðikostnað varðar þá kemur fram í i-lið 4. gr. samþykktar fyrir nefndina, að nefndin fjalli ekki um kröfu málskotsaðila um málskostnað.

Með hliðsjón af framangreindu er það afstaða nefndarinnar að M hafi sýnt fram á að eiga rétt á frekari bótum vegna tjónsins úr fasteignatryggingu sinni hjá V. En þar sem ekki er unnt að byggja ákvörðun nefndarinnar á fyrirbyggjandi kostnaðaráætlun M, tekur nefndin ekki frekari afstöðu til bótafjárhæða.

Niðurstaða.

M á rétt á frekari bótum úr fasteignatryggingu hjá V en á grundvelli fyrirbyggjandi gagna er ekki unnt að taka afstöðu til bótafjárhæða.

Reykjavík, 11. nóvember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson
Heiða Óskarsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Mál nr. 333/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V): (V1) og (V2)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B)

Sakarskipting. Árekstur.

Gögn.

1. Málskot móttakið 17. september 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V1, dags. 8. október 2025.
3. Athugasemdir V2, dags. 31. október 2025.
4. Viðbótarathugasemdir M, dags. 6. nóvember 2025.

Málsatvik.

Í fyrirbyggjandi lögregluskýrslu kemur fram að 11. nóvember 2024 varð árekstur milli bifreiðanna A, sem M á og ók, og B. Bifreiðin A er tryggð hjá V1 og bifreiðin B hjá V2. Í lögregluskýrslunni er haft eftir M að B hafi skolið aftan á A á Vesturlandvegi við Víkurveg. Ágreiningur hafi myndast milli ökumanna um áreksturinn og hafi ökumaður B ekið burt. Skömmu eftir að lögreglan kom á vettvang var ökumaður B mættur aftur. M lýsti málsatvikum þannig að hann hafi verið að aka Víkurveg í átt til norðurs og ekið á aðrein í átt til vesturs að Vesturlandsvegi. Hafi hann tekið eftir því að B sem var fyrir aftan hann hafi verið ekið mjög nálægt A. Ökumaður B hafi síðan ekið fram úr A við afleggjarann í átt að Víkurvegi og ekið aftan á hægri afturhlið A. M sagðist hafi verið í bílbelti og ekið á um 80 km/klst. hraða. Hann hafi ekki slasast en vilji fá tjónið á A bætt. Í lögregluskýrslunni er haft eftir ökumanni B að hann hafi verið að aka af aðrein við Vesturlandsveg frá Víkurvegi þegar bifreið hans hafi hafnað utan í A. Sagði hann ákomuna hafa verið mjög litla.

Ágreiningur um sakarskiptingu var lagður fyrir tjónanefnd vátryggingafélaganna og í úrskurði nefndarinnar í máli nr. 523/24 var sök skipt til helminga milli ökumanna A og B með þeim rökum að ósannað væri um stöðu ökutækja við áreksturinn.

Í málskoti færir M rök fyrir því að niðurstaða tjónanefndar sé ekki rétt. Byggir M á því að rétt sé að ökumaður B beri alla sök í málinu. Bendir hann á máli sínu til stuðnings að það komi skýrt fram í lögregluskýrslu að ökumaður B hafi ekið utan í A á þeirri akrein sem A var á þegar áreksturinn átti sér stað.

Í athugasemdum V1, dags. 8. október 2025, eru færð fyrir því rök að ökumaður B eigi að bera alla sök á árekstrinum enda samræmist niðurstaða tjónanefndar ekki því sem fram komi í gögnum málsins. Þannig sé haft eftir báðum ökumönnum í lögregluskýrslu að B hafi verið ekið á A. Það hafi því verið ökumaður B sem olli tjóninu. V1 hafnar því jafnframt að ósannað sé um stöðu ökutækjanna þar sem framburður ökumanna um aðdraganda árekstursins sé samhljóða, þ.e. að B hafi verið ekið á A.

Í athugasemdum V2, dags. 31. október 2025, kemur fram að félagið tekur að rétt sé að úrskurðarnefndin komist að sömu niðurstöðu og tjónanefnd. Það sé M að sanna að ökumaður B beri alla sök í málinu, nokkuð sem V2 telur að ekki hafi tekist enda liggi ekki fyrir óyggjandi gögn sem staðfesti frásögn M. Þá telur V2 að það tjónamynstur sem sjá megi á fyrirbyggjandi ljósmyndum styðji ekki með afgerandi hætti frásögn M um framúrakstur B og högg á aftur hlið A.

Í viðbótarathugasemdum M, dags. 6. nóvember 2025, er ítrekað að báðir aðilar séu samsaga og sammála um aðdraganda óhappsins og afstöðu ökutækjanna þegar áreksturinn varð og ábyrgð ökumanns B. Þetta komi einnig fram í lögregluskýrslunni.

Álit.

Málið lýtur að því hvort og hvernig skuli skipta sök á árekstri milli ökumanna bifreiðanna A og B sem átti sér stað 11. nóvember 2024. Í 5. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatrýggingar segir að ef tjón hlýst af árekstri ökutækja skiptist tjónið á þau í réttu hlutfalli við sök þeirra sem hlut eiga að máli og með hliðsjón af atvikum öllum. Við mat á sök ökumanna er litið til háttarnisreglna umferðarlaga nr. 77/2019.

Ökumenn gerðu ekki sameiginlega skýrslu á vettvangi, en í skýrslu lögreglu, er m.a. að finna framburð beggja ökumanna. Af því sem þar kemur fram fær nefndin ekki betur séð en að það sé óumdeilt að

bifreiðinni B hafi verið ekið utan í A enda er það beinlínis haft eftir ökumanni B. Eins og gögn málsins liggja fyrir telur nefndin því að hægt sé að ganga út frá því að ökumaður B hafi valdið tjóninu og sök af hálfu ökumanns A sé ósönnuð. Því beri ökumaður B alla sök á umræddum árekstri.

Niðurstaða.

Ökumaður B ber alla sök á umræddum árekstri.

Reykjavík, 2. desember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 336/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Slysátrygging launþega.

Vátryggingartaki (X)

Bótaskylda. Ásetningur. Skerðing bóta. Stórkostlegt gáleysi.

Gögn.

1. Málskot móttakið 17. september 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 20. október 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 29. október 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 4. nóvember 2025, ásamt fylgiskjali.

Málsatvik.

Fram kemur í fyrirbyggjandi lögregluskýrslu að M hafi lent í vinnuslysi hinn 11. desember 2024. Er lögreglan kom á staðinn voru sjúkraflutningamenn að hlúa að M sem hafi fundið fyrir miklum eymslum í baki, fótleggjum og vinstri handlegg. Þá segir að M hafi verið með hjálm. Í skýrslunni er m.a. haft eftir vitni að hann hafi séð í myndavél þar sem M hafi gengið að vinnusvæði og kastað frá sér hönskum c.a. tvo metra niður í grunn og hafi síðan hent sér fram af malarpalli niður í grunninn. Taldi vitnið augljóst að ekki hafi verið um slys að ræða heldur hafi M vísvitandi hent sér fram af pallinum, vitandi um hversu hátt fallið var. Þá kemur fram í lögregluskýrslunni að starfsmenn á staðnum hafi upplýst lögregluna um að M hafi misst meðvitund við fallið en hafi síðan komið til meðvitundar áður en sjúkralið kom á vettvang.

Í málskoti hafnar M því að hann hafi valdið slysinu af ásetningi eða stórkostlegu gáleysi. Þvert á móti byggir M á því að slysið verði rakið til þess að hann hafi misst jafnvægið og fallið ofan í grunninn. Telur hann sig því ótvírætt eiga bótarétt úr slysátryggingu launþega hjá V. Máli sínu til frekari stuðnings vísar M m.a. til þeirrar ákvörðunar lögreglu að fella niður mál á hendur M, en M hafi verið kærður til lögreglu fyrir meint fjársvik í tengslum við slysið. Bendir M á að lögreglan hafi komist að þeirri niðurstöðu að ekki sé hægt að sanna hvort huglæg afstaða M, þegar hann fór niður af pallinum í umrætt sinn, hafi staðið til þess að svíkja út tryggingabætur. Þá bendir M einnig á að ákvæði í c-lið 7. gr. skilmálanna sbr. 1. og 2. mgr. 27. gr. vátryggingasamningalaga nr. 30/2004 áskilji annað hvort ásetning eða stórkostlegt gáleysi til þess að það geti leitt til brottfalls bótaréttar. Þegar um slíka takmörkun á ábyrgð vátryggingafélags sé að ræða beri það almennt sönnunarbyrði um að slík háttsemi hafi átt sér stað. Því sé ljóst að jafnvel þó svo að talið yrði að M hafi sýnt af sér gáleysi dugi það ekki til brottfalls bótaréttar nema slíkt gáleysi hafi verið stórfellt. Telur M að eins og atvikum málsins sé háttað hafi V ekki sýnt fram á að M hafi valdið slysinu af gáleysi, hvað þá með stórkostlegu gáleysi eða ásetningi. Þá leggur M áherslu á að um hafi verið að ræða slys sem hafi gerst án vilja hans. Hann eigi því fullan bótarétt úr slysátryggingu launþega hjá V. Þessu til viðbótar bendir M á að í tilkynningu X til Sjúkrátrygginga sé slysinu lýst með sama hætti og M byggi á. Auk þess hafi M aðeins verið búinn að vinna á vinnustaðnum í örfáa daga er hann slasaðist. Hann hafi því verið óvanur þessu tiltekna byggingarsvæði sem spili eðli máls samkvæmt einhvern þátt í slysinu. Að lokum er á því byggt í málskoti að fyrstu daganna eftir slysið hafi M verið illa áttáður, auk þess sem hann hafi vegna tungumálaerfiðleika átt erfitt með samskipti við starfsfólk Landspítalans. Verði að hafa þetta í huga varðandi það sem kann að vera haft eftir honum um slysið í sjúkragögnum.

Í athugasemdum V, dags. 20. október 2025, er á því byggt að slysið verði rakið til ásetnings M. Færir V ítarleg rök þessu til stuðnings. Telur V því að M eigi því ekki rétt á bótum úr slysátryggingu launþega. Í þessu sambandi bendir V m.a. á að í lögum um vátryggingarsamninga nr. 30/2004 (VSL) sé að finna skýra heimild til að fella brott ábyrgð V sé vátryggingaratburði valdið af ásetningi. Sé það skilyrði ekki sett að samhliða verði að liggja fyrir sakfelling eða útgáfa ákæru í sakamáli. Telur V að þrátt fyrir að lögreglan hafi talið ómögulegt að sanna ásetning M til fjársvika, sé ljóst af fyrirbyggjandi gögnum að M hafi ollið tjóninu af ásetningi og því beri V ekki ábyrgð, sbr. 89. gr. VSL og c-lið 7. gr. skilmála slysátryggingar launþega og 19. gr. almenns skilmála V. Þá bendir V einnig á að í tilkynningum til Sjúkrátrygginga frá X og Y, sem fór með verkstjórn á svæðinu, sé atvikum ekki lýst með sama hætti.

Í viðbótarathugasemdum M, dags. 29. október 2025, eru fyrri rök ítrekuð og gerðar verulegar athugasemdir við þau rök sem er að finna í framangreindum athugasemdum V. Fjallar M síðan um það með ítarlegum hætti að gögn málsins sýni ekki fram á að tjón M verði rakið til ásetnings hans.

Í viðbótarathugasemdum V, dags. 4. nóvember 2025, er ítrekað að sönnunarkröfur í einkamálum séu aðrar en í sakamálum. Niðurstaða rannsóknar lögreglu breyti því engu varðandi bótarétt M. Hvað varði meintan ásetning M þá telur V að horfa verði til samtímaganga og þess sem ótvírætt sé haft eftir M um slysið í sjúkragögnum. Þá telur V að fyrirbyggjandi myndband sýni að um ásetning M hafi verið að ræða, enda hafi hann ekkert erindi átt ofan í grunninn og viðvörunarmerkingar hafi verið skýrar og lýsing fullnægjandi. Þá telur V að myndbandsupptakan sýni að á engum tímapunti hafi M misst jafnvægið.

Álit.

Eins og að framan greinir telur V að M eigi ekki rétt á bótum úr slysátryggingu launþega þar sem líkamstjónið vegna slyssins 11. desember 2024 verði rakið til ásetnings hans. Þó svo að nefndin telji að gögn málsins sýni fram á það með ótvíræðum hætti, ekki síst fyrirbyggjandi myndband, að slys M verði ekki rakið þess að hann hafi einfaldlega misst jafnvægið í umrætt sinn, telur nefndin ekki forsendur til að fullyrða að um ásetning af hálfu M hafi verið að ræða. Hins vegar telur nefndin, samanber eftirfarandi umfjöllun, að saknæmisstig M hafi í umrætt sinn verið mjög hátt.

Þrátt fyrir að nefndin hafi að framan komist að þeirri niðurstöðu að ekki verði lagt til grundvallar að tjónið verði rakið til ásetnings M, telur nefndin að gögn málsins eigi að leiða til þess, sbr. 90. gr laga um vátryggingarsaminga nr. 30/2004 (VSL), að vegna stórkostlegs gáleysis beri að fella niður bótarétt M úr slysátryggingu launþega hjá V. Samkvæmt 1. mgr. 90. gr. VSL. má lækka eða fella niður ábyrgð vátryggingafélagsins hafi vátryggður í slysátryggingu valdið því af stórkostlegu gáleysi að vátryggingaratburður varð eða afleiðingar hans urðu meiri en ella hefðu orðið. Við sakarmatið skal líta til sakar vátryggðs, hvernig vátryggingaratburður bar að, hvort vátryggður var undir áhrifum áfengis eða fíkniefna sem hann hafði sjálfviljugur nýtt og atvika að öðru leyti. Ljóst er að fyrrgreint lagaákvæði býður upp á nokkurt mat og þarf að skoða atvik í hverju máli fyrir sig.

Í því atviki sem hér um ræðir var M hvorki undir áhrifum áfengis né fíkniefna. Á grundvelli fyrirbyggjandi ganga, ekki síst myndbands, telur nefndin hins vegar að ganga megi út frá því að þó ekki hafi verið fallist á að tjón M verði rakið til ásetnings hans beri háttalag hans í umrætt sinn með sér að hann hafi lítið látið sig varða hvort hann yrði fyrir tjóni eða ekki. Það að henda frá sér vettlingum ofan í grunninn og að því virðist að nánast ganga beint fram af brúninni, verður að mati nefndarinnar ekki flokkað með neinum öðru hætti en sem stórkostlegt gáleysi af hálfu M. Með hliðsjón af háttsemi M, er það því mat nefndarinnar að V sé heimilt að fella niður bótarétt M úr slysátryggingu launþega.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum vegna líkamstjóns úr slysátryggingu launþega hjá V.

Reykjavík, 18. nóvember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 341/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Starfsábyrgðartrygging byggingarstjóra

Heiti váttryggðs/byggingarstjóra (A)

Heiti umsjónarmanns með byggingarframkvæmdum fyrir hönd byggingarstjóra (B)

Sérfræðiábyrgð. Gildistími váttryggingar.

Gögn.

1. Málskot móttakið 18. september 2025, ásamt fylgiskjöllum.
2. Athugasemdir V, dags. 7. október 2025, ásamt fylgiskjöllum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 28. október 2025, ásamt fylgiskjöllum.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 29. október 2025.

Málsatvik.

Í gögnum málsins kemur fram að M séu eigendur fasteignarinnar að [...] í Hafnarfjarðarbæ. Byggja M á því að gallar séu á fasteigninni og að þau eigi rétt til bóta úr starfsábyrgðartryggingu byggingarstjóra hjá V þar sem gallarnir hafi orðið á þeim tíma sem starfsábyrgðartryggingin var í gildi. Byggja M á því að fimm ára frestur til að gera kröfu í ábyrgðina hafi fyrst byrjað að líða þegar vottorð um lokaúttekt hafi verið gefið út þann 30.11.2020 og því hafi framkomin tilkynning um tjón frá 5. apríl 2025 verið sett fram innan gildistíma tryggingarinnar. Jafnframt var skorað á V til að leggja fram gögn um að rétt hafi verið staðið að niðurfellingu váttryggingarinnar. Þá er og einnig á því byggt að hinum váttryggða, þ.e. byggingarstjóra, sé ekki kunnugt um að honum hafi verið tilkynnt um niðurfellingu váttryggingarinnar, enda hefði hann snarlega brugðist við því, s.s. með stöðvun framkvæmda o.fl.

V hefur hafnað bótaskyldu þar sem tilkynning um tjón hafi borist 5. apríl 2025 en þá hafi verið liðin meira en fimm ár frá lokum þeirra framkvæmda sem falla undir gildissvið tryggingarinnar. Byggir V á því að starfsábyrgðartrygging A vegna verksins að [...] hafi tekið gildi hjá V 1. september 2018 en vegna vanskila A hafi starfsábyrgðartryggingin verið felld niður 16. apríl 2019 en að váttryggingin hafi haldið gildi sínu í sex vikur eftir tilkynningu V til Mannvirkjastofnunar um afturköllun tryggingarinnar, sbr. 1. mgr. 7. gr. reglugerðar nr. 271/2014. Tilkynning til Mannvirkjastofnunar hafi verið send í byrjun maí 2019 og því hafi tryggingin falið úr gildi 20. júní 2019. Á meðal framlagðra gagna V er að finna tvö greiðsluáskorunarbréf V sem send voru byggingarstjóranum A þar sem m.a. kemur fram að verði iðgjaldið ekki greitt innan 14 daga, falli váttryggingin niður, sbr. 33. gr. laga nr. 30/2004. Þá lagði V einnig fram tilkynningu til Mannvirkjastofnunar um afturköllun starfsábyrgðartryggingar A frá 9. maí 2019 og tilkynningu Mannvirkjastofnunar þar um til byggingarfulltrúa Hafnarfjarðarbæjar. Loks lagði V fram skjámynd af skráningu úr innra kerfi VÍS þar sem fram kemur að bréf um niðurfellingu vegna vanskila hafi verið skrifað, en á árinu 2019 geymdi kerfið ekki afrit af bréfinu sjálfu.

Í viðbótarathugasemdum M er á því byggt að umræddur B hafi verið byggingarstjóri fasteignarinnar en ekki félagið A. Þannig hafi B, sem byggingarstjóra, ekki verið tilkynnt um niðurfellinguna og því hafi ekki verið hægt að gera ráðstafanir vegna niðurfellingar tryggingarinnar. Þá er og áréttað að tryggingin eigi að halda gildi sínu í fimm ár frá lokum þeirra framkvæmda sem byggingarstjórinn stýrði, sbr. m.a. 8. mgr. 29. gr. laga nr. 160/2010, um mannvirki og að byggingarstjórinn hafi stýrt framkvæmdum í þeim skilningi til a.m.k. 30. nóvember 2020.

Í viðbótarathugasemdum V er vísað til 5. mgr. 28. gr. laga nr. 160/2010, um mannvirki, þar sem segir m.a. að fyrirtæki geti í eigin nafni borið ábyrgð sem byggingarstjóri enda starfi þar maður við byggingarstjórn sem hafi starfsleyfi til að annast umsjón með þeirri gerð mannvirkis, sbr. 4. mgr. 27. gr. laganna. Þannig segi í skýrlega í skirteini váttryggingarinnar að A hafi verið í byggingarstjóri en B hafi verið hæfur aðili f.h. byggingarstjórans A. Því hafi niðurfelling váttryggingarinnar verið í samræmi við ákvæði laga og reglna.

Álit.

Samkvæmt lögum um vátryggingasamninga nr. 30/2004, hefur V skýra heimild til að losna undan ábyrgð sé iðgjald ekki greitt enda sé vátryggingataki, þ.e. byggingarstjórinn sjálfur í þessu máli, upplýstur um niðurfellingu vátryggingar vegna vanskila á iðgjaldi, sbr. 33. gr. laganna. Þá mæla sérreglur um starfsábyrgðartryggingar fyrir um að V ber að tilkynna um niðurfellingu ábyrgðarinnar til byggingarstjórans og Mannvirkjastofnunar, og að vátryggingin haldi gildi sínu gagnvart þriðja manni í sex vikur frá því að Mannvirkjastofnun móttók tilkynninguna, sbr. 1. mgr. 7. gr. reglugerðar nr. 271/2004. Ekki er að finna beina lagaskyldu fyrir V til að upplýsa eiganda viðkomandi fasteignar sérstaklega um niðurfellingu starfsábyrgðartryggingar byggingarstjóra.

Af fyrirliggjandi gögnum, þ.m.t. skirteini umþrættar vátryggingar, er ljóst að vátryggingataki var félagið A og var B skráður sem hæfur aðili f.h. byggingarstjórans, allt í samræmi við heimild 5. mgr. 28. gr. laga um mannvirki. Af fyrirliggjandi gögnum er einnig ljóst að V sendi byggingarstjóranum A tilkynningu með aðvörun um að vátryggingin muni falla niður ef iðgjaldið yrði ekki greitt innan tilskilins tíma, allt í samræmi við kröfur 33. gr. laga nr. 30/2004. Þá leiðir einnig af fyrirliggjandi gögnum að iðgjaldið var ekki greitt og að 9. maí 2019 tilkynnti V um afturköllun tryggingarinnar til Mannvirkjastofnunar. Loks verður lagt til grundvallar að tilkynning um afturköllunina hafi verið send A, sbr. m.a. úrskurð nefndarinnar í máli nr. 225/2016. Af því leiðir að vátryggingin féll úr gildi 6 vikum síðar eða 20. júní 2019.

Í þágildandi skilmálum lögboðinnar starfsábyrgðartryggingar byggingarstjóra nr. AP28 er fjallað um ábyrgðartíma tryggingarinnar. Í ákvæði 3.2. segir „Komi afleiðingar atvik sem tjón hefur hlotist af og gerst hefur á vátryggingartímabilinu ekki í ljós fyrr en vátryggingin er fallin úr gildi greiðir félagið samt sem áður bætur. Bætur greiðast þó ekki ef afleiðingarnar koma í ljós þegar liðin eru meira en fimm ár frá lokum framkvæmda skv. 8. gr. mgr. 29. gr. laga um mannvirki nr. 160/2010, á mannvirki því sem vátryggður annaðist byggingarstjórn á og ábyrgð hans tekur til.“ Við skýringu ákvæðisins verður að horfa til þess að starfsábyrgðartrygging byggingarstjórans var felld niður 20. júní 2019 og því verður að miða við að fimm ára frestur til að tilkynna um tjón hefjist á því tímamarki. Fimm ára fresturinn var því liðinn þegar V barst tjónstilkynning 5. apríl 2025.

Niðurstaða.

M eiga ekki rétt á bótum úr starfsábyrgðartryggingu byggingarstjóra hjá V.

Reykjavík, 2. desember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Jóhann Tómas Sigurðsson

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 342/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Slysátrygging ökumanns og eiganda.

Skráningarnúmer ökutækis (A)

Takmörkun ábyrgðar vátryggingafélags. Stórfellt gáleysi.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 18. september 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V dags. 6. október 2025 ásamt fylgiskjali.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 7. október 2025.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirbyggjandi lögregluskýrslu lenti M í umferðarslysi hinn 5. júlí 2024 á Ásavegi í Mosfellsbæ en umræddur vegar er malarvegur. Er lögregla kom á vettvang var bifreiðin A kyrrstæð úti í vegkant og var ekki ökufær. Spólför voru í malarveginum töluverða vegalengd sem stoppuðu þar sem umferðarslysið átti sér stað. Mat lögreglu á vettvangi hafi verið að M hefði viljandi verið að spóla í mölinni og að það hafi líklega valdið slysinu. Framburður M í lögregluskýrslu var á þann veg að hann hafi verið að aka bifreiðinni á Ásavegi til suðurs og hafi hann hemlað vegna blindhæðar á veginum og við það misst stjórn á bifreiðinni. Neitar M að hafa verið að „drifta“.

M sótti bæt看 úr slysátryggingu ökumanns og eiganda bifreiðarinnar A hjá V. Með bréfi, dags. 19. júní 2025, tilkynnti V að bótaréttur M væri skertur um helming vegna ofsaaksturs.

M mótmælir þeirri afstöðu V. Hann vísar til þess að ákvörðun V sé reist á vangaveltum lögreglumanna sem komu á vettvang, sem töldu líklegt að M hafi verið að spóla viljandi í mölinni og að það hafi valdið slysinu. Engin eiginleg rannsókn virðist hafa farið fram sem sanni framangreindar vangaveltur með einhverju móti.

V leggur áherslu á það sem fram kemur í lögregluskýrslu málsins og hafnar því að þar sé um vangaveltur lögreglu að ræða sem líta eigi fram hjá við mat á háttsemi M. Af vettvangsmyndum sé ljóst að hjólför þau sem enda á þeim stað sem bifreiðin hafnaði út af séu að hluta til vinstra megin á veginum en sveigi svo skarpt til hægri. Akstursskilyrði umrætt sinn hafi verið góð. Af vettvangsmyndum megi ætla að blindhæð sú sem M vísaði til í framburði sínum, hafi verið nokkuð langt frá þeim stað sem för eftir bifreiðina byrja. Vísar V til 1. mgr. 18. gr., 1. mgr. 36. gr., og e-liðar 2. mgr. 36. gr. umferðarlaga nr. 77/2019. Á grundvelli 1. mgr. 90. gr. laga nr. 30/2004 um vátryggingarsamninga, megi V lækka ábyrgð sína vegna stórkostlegs gáleysis M. Vísar V til fordæma úrskurðarnefndar í málum nr. 112/2017 og 248/2018 máli sínu til stuðnings.

Í viðbótarathugasemdum sínum bendir M á að ekki hafi verið ágreiningur um að M hafi misst stjórn á bifreið sinni umrætt sinn. Ekkert liggi fyrir um að M hafi með aksturslagi sínu brotið gegn aðgæsluskyldum þeirra ákvæða umferðarlaga sem V vísar til. Líkt og fram hafi komið, missti hann stjórn á bifreiðinni er hann hemlaði.

Álit.

Ágreiningur þessa máls varðar það hvort V hafi verið heimilt að skerða bæt看 úr slysátryggingu ökumanns og eiganda um helming, sbr. 1. mgr. 90. gr. laga um vátryggingarsamninga (vsl.). Samkvæmt ákvæðinu má lækka eða fella niður ábyrgð vátryggingafélagsins hafi vátryggður í slysátryggingu valdið því af stórkostlegu gáleysi að vátryggingaratburður varð eða afleiðingar hans urðu meiri en ella hefðu orðið. Við sakarmatið skal líta til sakar vátryggðs, hvernig vátryggingaratburð bar að, hvort vátryggður var undir áhrifum áfengis eða fíkniefna sem hann hafði sjálfviljugur neytt og atvika að öðru leyti. Ljóst er að fyrrgreint lagaákvæði býður upp á nokkurt mat og þarf að skoða atvik í hverju máli fyrir sig.

Fyrir liggur að M var hvorki undir áhrifum áfengis né fíkniefna. Samkvæmt framburði hans missti hann stjórn á bifreiðinni er hann hemlaði vegna blindhæðar. Hann neitar því alfarið að hafa verið að „drifta“ eða spóla viljandi í mölinni. Af lögregluskýrslu verður ráðið að lögreglumenn töldu líklegt, byggt á spólförum á malarvegi, að M hefði verið að spóla af ásetningi og að það hefði orsakað slysið. Af vettvangsmyndum verður ekki dregin ótvíræð ályktun um að M hafi sýnt af sér stórkostlegt gáleysi.

Þótt spólför hafi sést á veginum og lögregla hafi talið líklegt að spól hafi átt sér stað, liggur ekki fyrir að þau ummerki séu þess eðlis að þau útiloki þann möguleika að M hafi einfaldlega misst stjórn á bifreiðinni við hamlun. Þá er ljóst að lögregla taldi ekki ástæðu til að hefja frekari rannsókn til að staðfesta þá niðurstöðu eða hrekja framburð M. Þá verður ekki séð að V hafi lagt fram önnur gögn sem sýna fram á M hafi umrætt sinn ekið of hratt eða ekki í samræmi við aðstæður á þann hátt að hann teljist hafa sýnt af sér stórfellt gáleysi. Með vísan til alls framangreinds telur nefndin að ekki hafi verið sýnt fram á að M hafi sýnt af sér stórkostlegt gáleysi í skilningi 1. mgr. 90. gr. vsl. umrætt sinn. Því eru ekki forsendur til að skerða bótarétt hans úr slysaftryggingu ökumanns og eiganda.

Niðurstaða.

M á rétt á óskertum bótum vegna líkamstjóns úr slysaftryggingu ökumanns og eiganda bifreiðarinnar A hjá V.

Reykjavík, 18. nóvember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 343/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B)

Skaðabótaábyrgð. Sakarskipting.

Gögn.

1. Málskot móttakið 22. september 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 31. október 2025, ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Í fyrirliggjandi skýrslu frá Aðstoð & öryggi kemur fram að 19. ágúst 2025 varð árekstur milli bifreiðanna A, sem M á, og B. Báðar bifreiðarnar eru tryggðar hjá V. Er atvikum þannig lýst að A var ekið frá Skeljabrekku að biðskyldu við Dalbrekku. B var hins vegar ekið á vinstri akrein frá Hafnarfjarðarvegi að hringtorginu við Nýbýlaveg. Haft er eftir ökumanni A að þegar hún hafi ekið að biðskyldunni hafi hún tekið eftir því að B var ekið á vinstri akrein. Þá hafi ökumaður B ekki gefið stefnuljós til merkis um að hún hygðist skipta yfir á hægri akrein. Hafi hún því keyrt inn á hægri akrein þátt fyrir biðskyldu. Á sama augnabliki hafi ökumaður B hins vegar skipt frá vinstri yfir á hægri akrein með þeim afleiðingum að árekstur hafi orðið milli A og B. Er í skýrslunni vísað til þess að það sjáist á yfirlitsmyndum að B hafi verið á milli akreina þegar áreksturinn varð. Þá er í skýrslunni einnig haft eftir ökumanni B að hún hafi vitað af biðskyldunni sem gildi gagnvart A. Þegar hún hafi skipt af vinstri akrein yfir á þá hægri hafi A verið ekið inn á hægri akreinina með þeim afleiðingum að árekstur varð.

Ágreiningur um sakarskiptingu var lagður fyrir tjónanefnd vátryggingafélaganna og í úrskurði nefndarinnar í máli nr. 359/25 var öll sök lögð á ökumann A með þeim rökum að henni hafi borið að veita allri umferð frá Hafnarfjarðarvegi forgang á grundvelli biðskyldu.

Í málskoti færir M rök fyrir þeirri skoðun sinni að niðurstaða tjónanefndar sé ekki rétt. Virðist M telja að leggja beri alla sök á ökumann B. Tekur M m.a. fram að allar myndir í málinu sýni að A hafi verið komin inn á hægri akrein þegar áreksturinn varð. Þá telur hún að ökumanni A hafi verið heimilt að aka inn á hægri akreinina, þrátt fyrir biðskyldu, þar sem B hafi á því augnabliki verið á vinstri akrein og ökumaður A hafi ekki haft neina ástæðu til að ætla að B myndi skipta um akrein. Þá telur M liggja fyrir að ökumaður B hafi ekki gefið merki um að ætlunin væri að skipta um akrein.

Í bréfi V, dags. 31. október 2025, er vísað í niðurstöðu tjónanefndar og tekið fram að félagið geri ekki sérstakar athugasemdir.

Álit.

Málið lýtur að því hvort og hvernig skuli skipta sök á árekstri milli bifreiðanna A og B sem átti sér stað 19. ágúst 2025. Ökumenn gerðu ekki sameiginlega skýrslu á vettvangi, en í skýrslu Aðstoðar & öryggis, er m.a. að finna framburð beggja ökumanna. Þá liggja fyrir ljósmyndir af vettvangi, þar með talið af afstöðu ökutækja. Ljóst er af akstursstefnu bifreiðanna að ökumanni bifreiðar A bar að veita umferð um Hafnarfjarðarveg að hringtorginu við Nýbýlaveg forgang vegna biðskyldu, sbr. 2. mgr. 26. gr. umferðarlaga nr. 77/2019. Þá sýna yfirlitsmyndir af vettvangi að B var á milli akreina þegar áreksturinn varð. Nefndin telur að eins og aðstæður voru í umrætt sinn hafi sú ákvörðun ökumanns A að aka inn á hægri akreinina, þrátt fyrir biðskylduna, með þeim rökum að B hafi á þeim tíma verið ekið á vinstri akrein, falið í sér brot á framangreindri 2. mgr. 26. gr. umferðalaga, þ.e. brot á skyldunni til að veita B forgang. Með hliðsjón af því og atvikum öllum ber ökumaður A alla sök á árekstrinum.

Niðurstaða.

Ökumaður A ber alla sök á umræddum árekstri.

Reykjavík, 18. nóvember 2025.

rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 347/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn vátryggingartaka ábyrgðartryggingar (X)

Gildissvið vátryggingar. Ásetningur. Samsömun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 8. október 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 8. október 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 9. október 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V dags. 16. október 2025.
5. Viðbótargögn frá V dags. 4. nóvember 2025.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirbyggjandi lögregluskýrslu, dags. 22. apríl 2023, voru lögreglumenn vitni að því þegar tveir dyraverðir, annar þeirra Y, fylgdu M út af veitingastað X aðfaranótt 22. apríl 2023. Í kjölfar þess baðaði M, samkvæmt því sem fram kemur í skýrslunni, öngum sínum í átt að Y, sem brást illa við og ýtti harkalega við M. M kastaðist þá yfir götuna og skall með höfuðið í malbikið. Varð M fyrir líkamstjóni við þetta atvik. Ákæra var gefin út á hendur Y vegna brots á 1. mgr. 217. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940 og var hann í héraðsdómi dæmdur til refsingar, enda taldist skilyrði um ásetning hans uppfyllt eins og segir í dómnum.

Í málskoti kemur fram að M geri kröfu um bætur úr ábyrgðartryggingu X enda hafi starfsmaður þess, Y, farið offari í störfum sínum og með því sýnt af sér saknæma háttsemi. V hafi, með bréfi dags. 30. september 2024, hafnað bótaskyldu á grundvelli þess að fall M mætti frekar rekja til ölvunar hans sjálfs og ekki hefði verið sýnt fram á að líkamstjón hans væri að rekja til saknæmra mistaka Y. Í kjölfar þess að dómur í málinu var kveðinn upp hafi verið gerð krafa um að V endurskoðaði þá afstöðu sína, enda fullsannað að mati M að líkamstjón hans sé að rekja til saknæmrar háttsemi Y sem X beri vinnuveitendaábyrgð vegna. Þrátt fyrir ítrekanir hafi þeirri kröfu ekki verið svarað.

Í bréfi V til nefndarinnar er vísað til 1. mgr. 27. gr. laga um vátryggingarsamninga nr. 30/2004 og 10. gr. skilmála viðkomandi vátryggingar en þar komi fram að V beri ekki ábyrgð hafi vátryggður valdið því af ásetningi að vátryggingarathurður varð. Fyrir liggir að Y hafi verið sakfelldur fyrir brot gegn 1. mgr. 217. gr. almennra hegningarlaga og hafi dómurinn komist að þeirri niðurstöðu að um ásetning Y hafi verið að ræða. Þrátt fyrir að Y hafi ekki ætlað sér að slasa M hafi honum ekki getað dulist að það gæti orðið afleiðing þess að hann ýtti við honum, sér í lagi þegar litið sé til ölvunarástands M og aflsmunar milli Y og M. Sé sönnunarbyrði um ásetning í skilningi vátryggingaréttar einnig uppfyllt enda hafi Y vitað eða mátt vita að háttsemi hans gæti valdið líkamstjóni. Sé bótaréttur því ekki til staðar. Máli sínu til stuðnings vísar V m.a. til dóma Landsréttar í máli nr. 501/2019 og dóms Hæstaréttar í máli nr. 696/2013.

Í viðbótarathugasemdum M er byggt á því að dómur Hæstaréttar í máli nr. 696/2013 hafi ekki fordæmisgildi í þessu máli enda séu atvik allt önnur. Í því máli hafi dyravörður farið út fyrir starfssvið sitt og brot hans hafi ekki verið í tengslum við framkvæmd starfs hans. Líkamsárásin sem hér um ræðir hafi hins vegar átt sér stað í tengslum við brottvísun M af staðnum, og hafi brotið því átt sér stað er Y var að sinna starfsskyldum sínum. Hafi hann ekki farið svo langt út fyrir starfssvið sitt að vinnuveitendaábyrgð eigi ekki við.

Í viðbótarathugasemdum V er því borið við að misskilnings gæti við túlkun M á Hæstaréttardómi í máli 696/2013. Þar hafi vinnuveitandi verið sýknaður þar sem viðkomandi starfsmaður hafi farið út fyrir starfssvið sitt og því hafi ekki stofnast bótaskylda úr ábyrgðartryggingu. Það hafi jafnframt verið sjálfstæð ástæða þess að vátryggingafélagið í því máli var sýknað að tjóni hafi verið valdið af ásetningi. Þá sé ljóst, og megi m.a. ráða það af lögskýringargögnum með frumvarpi því er varð að lögum um vátryggingarsamninga, að það sé grundvallarregla í skaðatryggingum að einungis sé hægt að vátryggja gegn tjóni sem frá sjónarhóli hins vátryggða hafi orðið af tilviljun. Beri V því ekki ábyrgð á tjóni sem vátryggður veldur af ásetningi.

Álit.

Fyrirliggjandi er dómur héraðsdóms í máli Lögreglustjórans á höfuðborgarsvæðinu gegn Y. Var Y þar dæmdur til refsingar vegna brots gegn 1. mgr. 217. gr. almennra hegningarlaga en svo dæmt sé vegna brots gegn því ákvæði þarf ásetningur að vera til staðar. Í niðurstöðukafla dómsins kemur m.a. fram að árás Y hafi ekki verið tilefnislaus en að sjónarmið um neyðarvörn ættu þó ekki við. Taldi dómurinn þá skilyrði um ásetning Y vera uppfyllt. Nefndin telur sér ekki fært annað en að byggja á þeirri niðurstöðu, þ.e. að um ásetningsbrot hafi verið að ræða.

Afstaða nefndarinnar er hins vegar sú að atvik þessa máls sé talsvert frábrugðin þeim aðstæðum er voru að baki dómi Hæstaréttar í máli nr. 696/2013 sem báðir aðilar vísa til málflutningi sínum til stuðnings. Í því tilviki var vinnuveitandi í fyrsta lagi sýknaður á grundvelli þess að líkamstjón tjónþola hefði átt sér stað ekki minna en 15 metrum frá anddyri umrædds veitingastaðar og 10 til 15 mínútum eftir að upphaflegum stimpingum tjónþola og dyravarðanna lauk. Var háttsemi þeirra því talin svo fjarri starfsskyldum þeirra að ábyrgð yrði ekki felld á vinnuveitanda. Ekki er fjallað um ásetning þeirra, sem virðist hafa verið til staðar, í því samhengi.

Í dómnum er þá vísað til þess að bæði vinnuveitandi og starfsmenn hans væru vátryggðir samkvæmt 1. gr. viðeigandi vátryggingarskilmála. Þar sem starfsmennirnir höfðu valdið tjóni af ásetningi var bótaskylda úr ábyrgðartryggingu hvað þá varðaði því ekki til staðar.

Í máli því sem hér er til skoðunar eru aðstæður nokkuð aðrar og fordæmisgildi framangreinds Hæstaréttardóms því að nokkru takmarkað. Þannig er það mat nefndarinnar að líkamsárás Y hafi verið í beinum tengslum við starf hans, þ.e. gerst í beinu framhaldi þess að Y vísaði M út af staðnum. Verður bótaskylda úr ábyrgðartryggingu X því ekki hafnað á grundvelli þess að brotið hafi ekki verið í tengslum við starf Y.

Eins og áður greinir var þó um ásetningsbrot Y að ræða og kemur þá til skoðunar hvort bótaskylda úr ábyrgðartryggingu X verði felld niður á grundvelli þess. Í 1. mgr. 27. gr. laga um vátryggingarsamninga kemur fram að hafi vátryggður valdið því af ásetningi að vátryggingaratburður varð beri félagið ekki ábyrgð. Þetta ákvæði endurspeglar jafnframt í gr. 10 í skilmálum ábyrgðartryggingar X hjá V en þar kemur fram að verði vátryggingaratburður rakinn til ásetnings vátryggðs beri félagið ekki bótaábyrgð. Kemur þá til skoðunar hvort Y sé vátryggður samkvæmt skilmálum ábyrgðartryggingar X hjá V. Samkvæmt gr. 1 í skilmálum hennar er „vátryggingartaki“, þ.e. X, „vátryggður“, en aðrir aðilar, s.s. starfsmenn X ekki tilteknir. Vátryggingarskírteini, sem nefndin kallaði sérstaklega eftir, gefur þá ekki frekari vísbendingar um hvort aðrir en X eru vátryggðir, en af 1. mgr. 27. gr. leiðir að ásetningur vátryggðs, en ekki annarra, þarf að koma til. Samkvæmt framangreindu verður ekki talið að Y hafi verið vátryggður samkvæmt ábyrgðartryggingu X í þessum skilningi. Eru því aðstæður hvað þetta varðar ólíkar þeim sem voru uppi í Hæstaréttardómi nr. 696/2013, þar sem sérstaklega virðist hafa verið tiltekið í skilmálum að starfsmenn væru vátryggðir.

Að síðustu kemur þá til skoðunar hvort V sé rétt að beita samsömun. Í máli V fyrir nefndinni virðist raunar ekkert fjallað um samsömun sem slíka, heldur gengið út frá því að Y sé „vátryggður“. Þrátt fyrir það telur nefndin sér ekki annað fært en að skoða ákvæði laga og skilmála V að því er samsömun varðar.

Í 3. mgr. 29. gr. laga um vátryggingarsamninga segir að í vátryggingum sem tengjast atvinnustarfsemi megi með þeim takmörkunum sem leiðir af 1. mgr. 41. gr., semja um að vátryggður geti glatað rétti sínum til bóta í heild eða að hluta vegna háttsemi nánar tilgreindra manna eða hópa. Í athugasemdum í greinargerð með frumvarpi því er varð að lögum um vátryggingarsamninga segir svo um þetta ákvæði: „*Meginreglan í þeim vátryggingum er sú að ekki skuli vera um samsömun að ræða nema um það sé sérstaklega samið í vátryggingarsamningi. Heimildum félagsins til slíkra samninga eru ekki sett önnur takmörk en þau sem leiða af kröfum um sanngirni. Það verður því að ætla að sá sem samsamaður er vátryggðum hafi þá stöðu í atvinnurekstrinum að sanngjarnt sé að beita samsömun. Við sanngirnismatið yrði m.a. að líta til umfangs atvinnustarfseminnar og sérstakrar þarfar félagsins fyrir að takmarka ábyrgð sína.*“

V hefur, í 18. gr. skilmála ábyrgðartryggingar atvinnureksturs, sett fram ákvæði um samsömun í vátryggingum sem tengjast atvinnurekstri og á tjónsdegi var umrætt ákvæði svohljóðandi: „*Félaginu er heimilt að bera fyrir sig að starfsmenn vátryggingartaka hafi brotið gegn ákvæðum vátryggingarinnar skv. 3. mgr. 29. gr. laga nr. 30/2004 um vátryggingarsamninga.*“

Felur ákvæði þetta í sér að V hefur samið um samsömun í vátryggingum sem tengjast atvinnurekstri, á grundvelli 3. mgr. 29. gr. laganna. Um er að ræða undanþágu frá þeirri meginreglu að ekki skuli vera um samsömun að ræða og e.t.v. má halda því fram að umrædd undanþága, eins og hún er sett fram í

skilmálum V, kunni að vera fullrúm sé litið til þess sem fram kemur í athugasemdum með lagagreininni, þ.e. um að ætla verði að sá sem samasamaður sé vátryggður hafi þá stöðu í atvinnurekstrinum að sanngjarnt sé að beita samsömun. Umrætt skilmálaákvæði nær hins vegar samkvæmt orðalagi sínu til allra starfsmanna X.

Eins og atvikum þessa máls er háttað verða þó ekki talin efni til annars en að beita umræddu ákvæði samkvæmt orðanna hljóðan og verður X því samsamað háttsemi Y. Felur það í sér að ásetningsbrot Y, sem leiddi til líkamstjóns M, er ekki bótaskylt úr ábyrgðartryggingu X, samkvæmt 1. mgr. 27. gr., sbr. 3. mgr. 29. gr., laga um vátryggingarsamninga.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 11. nóvember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson
Óskarsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða

Mál nr. 349/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn vátryggingartaka ábyrgðartryggingar (X)

Skaðabótaábyrgð. Miskabætur. Líkamstjón. Stórfellt gáleysi. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 2. október 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V dags. 29. október 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 12. nóvember 2025.

Málsatvik.

Í málskoti og gögnum málsins kemur fram að M hafi orðið fyrir tveimur atvikum, hinn 7. og 17. ágúst 2024, þegar hann naut þjónustu sveitarfélagsins X á grundvelli laga nr. 38/2018 um þjónustu við fatlað fólk með langvarandi stuðningsþarfir. Atvikið 7. ágúst 2024 varð með þeim hætti að starfsmaður X var að aðstoða M úr standandi stöðu yfir í hjólastól með aðstoð segllyftu. Samkvæmt frásögn starfsmannsins gaf lyftan frá sér óvenjuleg hljóð eða dynk, sem varð til þess að starfsmaðurinn taldi að eitthvað væri óeðlilegt og kallaði eftir aðstoð annarra starfsmanna á vakt. Því kalli var ekki svarað og fór starfsmaðurinn frá til að leita aðstoðar. Á meðan rann eða seig M niður í seglinu og féll í gólfíð. Atvikið 17. ágúst 2024 varð þegar starfsmaður X var í göngutúr með M og í för var vinur starfsmannsins. Þegar farið var niður brattan göngustíg hallaði M fram og við það losnaði öryggisbelti og borð sem fest var á hjólastólinn. Við það féll M úr hjólastólnum og hlaut beinbrot. M hefur gert kröfu um bætur úr ábyrgðartryggingu X hjá V vegna beggja atvika. Af hálfu V hefur verið fallist á bótaskyldu vegna atviksins 17. ágúst 2024, en hafnað bótaskyldu vegna atviksins 7. ágúst 2024. Bótaskyldu á grundvelli a-liðar 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993 var hafnað með tölvupósti og bréfi, bæði dags. 4. apríl 2025.

Varðandi atvikið 7. ágúst 2024 byggir V á því að skilyrði a-liðar 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga séu ekki uppfyllt. Þá vísar V jafnframt til þess að samkvæmt almennum skilmálum beri félagið ekki ábyrgð hafi vátryggður af ásetningi valdið tjónsatburði og að háttsemi starfsmanna eða stjórnenda X feli ekki í sér stórfellt gáleysi.

Í málskoti sínu og viðbótarathugasemdum byggir M á því að X hafi borið ábyrgð á því að aðstæður, verklag og þjálfun starfsmanna væru fullnægjandi. Hann telur að vanræksla á þessum atriðum feli í sér saknæma háttsemi og að slysið megi rekja til aðgerðar- og skeytingarleysis X. M vísar máli sínu til stuðnings til laga nr. 38/2018 um þjónustu við fatlað fólk með langvarandi stuðningsþarfir.

Álit.

Eins og áður greinir er ekki ágreiningur um bótarétt vegna atviksins 17. ágúst 2024 og verður því ekki fjallað um það atvik. Ágreiningur málsins lýtur að því hvort M eigi rétt til miskabóta samkvæmt a-lið 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga vegna atviksins 7. ágúst 2024. Samkvæmt ákvæðinu er heimilt að láta þann sem af stórfelldu gáleysi eða ásetningi veldur líkamstjóni greiða slíkar bætur. Til þess að krafa M verði tekin til greina þarf því annars vegar að liggja fyrir að M hafi orðið fyrir líkamstjóni og hins vegar að háttsemi X eða starfsmanna feli í sér stórfellt gáleysi. Ásetningur kemur ekki til skoðunar enda fellur háttsemi af völdum ásetnings ekki undir ábyrgðartryggingu X hjá V, sbr. 23. gr. almennra skilmála V þar sem fram kemur að félagið beri ekki ábyrgð hafi vátryggður af ásetningi valdið því að tjónsatburður varð. Hvað fyrri skilyrðið varðar, liggja engin læknisfræðileg gögn fyrir nefndinni en í bréfi V til M, dags. 4. apríl 2025, er vísað til þess að samkvæmt lækni- og sálfræðisfræðilegum gögnum sem framkvæmd var samdægurs á bráðamóttöku Landspítalans, hafi ekki verið til staðar vísbendingar um áverka eftir fallið. Hefur M ekki lagt fyrir nefndina nein gögn s.s. lækni- og sálfræðisfræðileg gögn eða matsgerð sem sýna fram á að hann hafi hlotið líkamstjón í kjölfar atviksins 7. ágúst 2024. Hvað seinna skilyrðið varðar, hefur nefndin litið til þess að fyrir liggur rannsókn Gæða- og eftirlitsstofnunar velferðarmála þar sem komist var að þeirri niðurstöðu að skýring á atvikinu lægi hjá þjónustuveitanda, m.a. vegna skorts á verklagsreglum um að tveir starfsmenn væru við aðstoð í segli og vegna skorts á kalltæki inni í íbúð. Af niðurstöðunum verður þó jafnframt ráðið að starfsmaður hafi farið eftir þeim verklagsreglum sem í gildi voru á þeim tíma. Að

mati nefndarinnar verður sú háttsemi, að ekki hafi verið fyrir fram gert ráð fyrir atviki sem þessu með ítarlegri verklagsreglum, ekki talin fela í sér slíkt verulegt frávik frá því sem eðlilegt má telja að hún jafngildi stórfelldu gáleysi í skilningi 26. gr. skaðabótalaga. Með vísan til alls framangreinds er það álit nefndarinnar að skilyrði a-liðar 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga séu ekki uppfyllt vegna atviksins 7. ágúst 2024. Kröfu M um greiðslu miskabóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V vegna þess atviks er því hafnað.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum samkvæmt a-lið 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993, úr ábyrgðartryggingu sveitarfélagsins X, hjá V vegna atviks 7. ágúst 2024.

Reykjavík, 18. desember 2025.
rafrænt undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Jóhann Tómas Sigurðsson

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 352/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn vátryggingartaka ábyrgðartryggingar (X)

Skaðabótaábyrgð. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 24. september 2025.
2. Bréf V dags. 22. október 2025 ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 30. október 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V dags. 9. nóvember 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi farið með bifreið sína, A, á verkstæði X í janúar 2025. Tilgangurinn hafi verið að skipta um tímareim og fá úr því skorið hvað orsakaði smelli frá afturhjólabúnaði. Hafi X skipt um tímareim og framkvæmt einhverjar viðgerðir á pústkerfi en talið hafi verið að smellirnir stöfuðu þaðan. Smellirnir hafi þó enn verið til staðar og A hafi aftur verið færð á verkstæðið, en auk bilanaleitar hafi X framkvæmt bremsuskipti. Þegar M fór með A í fimmta skiptið til X hafi hann fengið þær upplýsingar að um ónýtt rafdrif sem sæti á afturöxli væri að ræða og það orsakaði óhljóðin. Hafi M þá leitað annars álits, og farið með A á verkstæðið Y. Niðurstaða skoðunar Y hafi verið sú að afturöxull væri brotinn og hafi verið skipt um hann. Við prufuakstur hafi heyrst aukahljóð úr vélinni og við skoðun hafi komið í ljós að hedd hennar var ónýtt. Orsök þess hafi verið sú að tímareim var vitlaust sett í, þ.e. það skeikaði um eina tönn. Sé því ljóst að mistök hafi orðið við tímareimarskipti X í janúar og krefst M bóta úr ábyrgðartryggingu X vegna þess.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að leitað hafi verið eftir umsögn X um málið, en þar komi m.a. fram að X telji ólíklegt að tímareimin hafi verið ranglega sett í „þar sem þegar það skeður komi það strax í ljós.“ Í umsögn Y komi fram að skeikað hafi einni tönn milli sveifaráss og knastáss og allt liti út fyrir að skeikað hafi um eina tönn í samsetningu. Hinn 15. september 2025 hafi V borist innanhússálit frá tjónamatsmanni í ökutækjatjónum þar sem staðfest sé að ef tímareim er vitlaust sett í komi það strax í ljós, en ekki fimm mánuðum síðar. Álit X hafi svo borist V hinn 19. september 2025, en þar komi fram að málið sé flókið og tjón af þessu tagi eigi ekki að verða þegar skeikar um eina tönn, heldur þurfi að skeika um tvær til þrjár tennur.

V byggir á því að samkvæmt mati sérfræðinga þess á sviði bifvéla viðgerða sé ómögulegt að A hefði verið ekið nema í mjög skamman tíma hefðu mistök átt sér stað við ísetningu á tímareikinni. Hefði skeikað um eina tönn við samsetningu hefði tjónið því komið fram strax. Ólíklegt sé þá að hægt hefði verið að aka A hefðu undirstöður verið brotnað en þær hefðu brotnað mjög fljótt eftir ranga ísetningu. Hefði óhljóð og óþægindi þá ekki átt að dyljast öikumanni við akstur A og sé útilokað að hávaði frá afturöxli hefði yfirgnæft og dulið þau. Sé því ekki sýnt fram á að tjón M verði rakið til rangrar ísetningar tímareimar. Hefði tímareimin verið ranglega ísett hefðu afleiðingar þess þá komið strax fram, en ekki fimm mánuðum síðar. Þess utan taki ábyrgðartrygging aðeins til tjóns sem rekja megi til skyndilegs og óvænts atburðar og hafi tjónið verið svo lengi að raungerast sem M haldi fram sé það því undanskilið gildissviði hennar.

Meðfylgjandi viðbótarathugasemdum M er tölvupóstur frá Y, dags. 30. október 2025, þar sem fram kemur að við skoðun á A hafi komið í ljós að tímareimin var vitlaus um eina tönn. Það sé nóg til að brjóta undirlyfturnar úr heddinu en ekki nóg til að „stoppa bílinn.“ Ekki hafi verið merki um nein utanaðkomandi áhrif á reimina og allt verið eins og átti að vera, nema hvað að tímareimin var vitlaus um eina tönn.

Í viðbótarathugasemdum V eru afstaða þess og röksemdir ítrekaðar. Er sérstaklega ítrekað að fimm mánuðir hafi liðið frá ísetningu tímareimar og þar til umrædd bilun kom fram, og hana sé þá allt eins að rekja til tilviljunar, rangrar notkunar eða meðferðar. Sé þá um að ræða átta ára gamla bifreið sem hafi verið ekið tæplega 152.000 kílómetra.

Álit.

Samkvæmt framangreindu hverfist ágreiningur aðila um það hvort mistök hafi orðið við tímareimarskipti A, og hvort þau mistök hafi orsakað tjón á bifreiðinni. Á tjónsdegi var í gildi ábyrgðartrygging X hjá V. Hún tekur samkvæmt skilmálum sínum til skaðabótaábyrgðar sem fellur á X vegna líkamstjóns eða skemmda á munum enda verði líkamstjónið eða skemmdirnar rakin til skyndilegs og óvænts atburðar. Því er ekki borið við af hálfu V að undanþáguákvæði skilmálanna, s.s. svokölluð vörsluákvæði, eigi við um ágreining aðila og verður þar af leiðandi ekki á því byggt. Tekur nefndin ágreining aðila því til skoðunar eins og hann er lagður fyrir.

Fyrirliggjandi er reikningur X vegna tímareimarskipta á A, dags. 24. janúar 2025. Ekki kemur fram hver kílómetrastaða A var á þeim tíma þó reikningseyðublað geri ráð fyrir að kílómetrastaða sé skráð. Í tölvupósti frá X til V dags. 23. júlí 2025, kemur fram að X telji ólíklegt að tímareimin hafi verið ranglega sett í enda komi það strax í ljós sé reimin vitlaus á tíma. Í tölvupósti Y til V, dags. 18. ágúst 2025, en samkvæmt gögnum málsins var A færð á verkstæði Y 2. júní 2025, kemur fram að við kóðalestur á A hafi komið í ljós að allir ventlar voru ekki að opna á réttum tíma. Ventlalok hafi verið tekið af og þá komið í ljós að einhverjir rokker armar voru ekki á réttum stöðum og undirlyftur brotnar úr heddinu, sem gerist ef vél er ekki rétt á tímamerkjum. Hafi komið í ljós að það skeikaði einni tönn á milli sveifaráss og knastáss sem sé nóg til þess að stimplar sláist upp í ventla og brjóti undirlyftur úr heddinu. Að skekkju á tíma undanskilinni sé ekkert athugavert við varahluti í bifreiðinni. Starfsmaður V bar framangreint undir annan starfsmann V sem lýsti þeirri skoðun sinni í tölvupósti dags. 15. september 2025 að „Ef tímareimin er vitlaus í þá kemur það í ljós strax, ekki fimm mánuðum seinna. Miðað við myndirnar af undirlyftunum þá er mjög ólíklegt að bíllinn hafi verið keyrandi með þær svona.“ Ekkert liggur frekar fyrir um sérfræðipækkingu sendanda tölvupóstarins og virðist álit hans aðeins byggt á skoðun á fyrirliggjandi ljósmyndum en ekki á skoðun á A sjálfri. Hinn 15. september 2025 bað starfsmaður V X um að senda bifvélaavirkja til að skoða A, en hún var þá fyrir utan verkstæði Y. Í tölvupósti X til V, dags. 19. september 2025 segir að bifvélaavirki hafi skoðað A, málið sé flókið og þetta eigi ekki að gerast þegar skeikar um tönn og mundi ekki gerast nema skeiki um tvær til þrjár tennur. Segir þá jafnframt „þarna virðast hafa átt sér stað mannleg mistök þegar tímareimarskiptin voru gerð“. Í tölvupósti Y, dags. 30. október 2025, sem var meðfylgjandi viðbótarathugasemdum M segir m.a.: „Við höfum séð þó nokkur dæmi um bila sem hafa komið keyrandi og jafnvel bara með vélarljós en ekkert annað og hafa þá verið vitlausir á tíma.“

Af heildstæðri skoðun á framangreindu er það mat nefndarinnar að nægilega sé sýnt fram á að mistök hafi verið gerð við tímareimarskipti á A. Ekki er um það deilt að reimin var ekki rétt tímastíllt og hefur ekki verið gert líklegt að það sé að rekja til annars en mistaka við ísetningu, og er því raunar ekki heldur mótmælt af hálfu X, sbr. fyrrgreind samskipti þess við V dags. 19. september 2025. Fyrirliggjandi er þá sérfræðiálit Y þar sem m.a. kemur fram að þekkt sé að bifreiðum sé ekið þrátt fyrir slíka skekkju í tíma. Hefur V ekki hnekkst því áliti, s.s. með ítarlegri skoðun og mati þar til bærð sérfræðings, og er ekkert komið fram í málinu sem útilokar að A geti hafa verið gangfær í einhvern tíma eftir tímareimarskiptin. Er þá ekkert komið fram sem bendir til þess að skemmdir í heddi verði raktar til annarra orsaka. Verður því að telja sýnt fram á orsakatengsl milli þeirra mistaka sem áttu sér stað við ísetningu tímareimar og tjóns á A.

Í málflutningi V er þá byggt á því að tjón sem raungerist svo seint geti ekki verið að rekja til skyndilegs og óvænts atburðar, en það sé skilyrði þess að bótaskylda sé fyrir hendi. Framangreint er ekki sérstaklega rökstutt að öðru leyti en rétt er að benda á að þörf er á því að aðskilja tjónsatburð sem slíkan frá því tjóni sem kann að raungerast vegna hans. Mistökin sem gerð voru við ísetningu tímareimar voru að mati nefndarinnar skyndileg og óvænt, og er því raunar ekki borið við af hálfu V að svo hafi ekki verið. Er tjón M því að rekja til skyndilegs og óvænts atburðar í skilningi viðeigandi skilmála þó tjónið sem slíkt hafi ekki uppgötvast fyrr en síðar.

Af öllu framansögðu er bótaskylda úr ábyrgðartryggingu X til staðar.

Niðurstaða.

M á rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 2. desember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson
Óskarsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða

Mál nr. 360/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Slysátrygging sjómanna.

Nafn vátryggingartaka (X)

Gildissvið vátryggingar. Sönnunargögn.

1. Málskot móttakið 7. október 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 7. nóvember 2025, ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Í málskoti er á því byggt að M sem hafi verið á sjó á skipum A og B í eigu X hafi verið að ganga upp landganginn á A hinn 30. janúar 2025 er hann hafi fengið járn í höfuðið, sem hafi leitt til líkamstjóns. Vill M meina að vegna þessa eigi hann bótarétt úr slysátryggingu sjómanna sem X er með hjá V. Kemur fram í málskoti að slysið hafi verið tilkynnt til X og Sjúkrátrygginga Íslands (SÍ). X sem telur að ekki hafi verið um vinnuslys að ræða hafi hins vegna hafnað að undirrita tjónstilkynningu til SÍ. M byggir kröfu sína um bætur úr slysátryggingu sjómanna á því að þegar slysið varð hafi hann verið að sækja hluti í sinni eigu um borð í A og hafi síðan ætlað að fara um borð í B. Máli sínu til frekari rökstuðnings bendir M á 1. mgr. 172. gr. siglingalaga nr. 34/1985.

Í athugasemdum V, dags. 7. nóvember 2025, er bótarétti M hafnað með þeim rökum að M hafi ekki sannað að um vinnuslys hafi verið að ræða. Eru frekari rök færð fyrir þeirri niðurstöðu.

Álit.

Ágreiningur þessa máls lýtur að því hvort M eigi bótarétt úr slysátryggingu sjómanna vegna slyss 30. janúar 2025. Í grein 2.2 í þeim skilmálum sem gilda um slysátryggingu sjómanna hjá V kemur fram að vátryggðir séu þeir sem ráðnir eru í skiprúm hjá vátryggingartaka á skipi því, sem tilgreint er í vátryggingarskírteini eða iðgjaldskvittun, og slysið hefur borið að höndum er hlutaðeigandi var staddur á skipinu eða vann í beinum tengslum við rekstur þess.

Eins og að framan greinir byggir V á því að ósannað sé að umrætt slys hafi verið vinnuslys sem falli undir gildissvið tryggingarinnar. Í því sambandi skal tekið fram að það er M að sanna framangreind bótaskilyrði í grein 2.2. séu uppfyllt, m.a. skilyrðin um að M hafi þegar slysið varð verið ráðinn í skiprúm og slasast annað hvort um borð í skipi eða að hann hafi á því tímamarki verið í vinnu í beinum tengslum við rekstur þess skips. Nefndin telur að sú sönnun hafi ekki tekist enda hefur M ekki lagt fram nein þau gögn sem sýnt gætu fram á að framangreind skilyrði séu uppfyllt. Í þessu sambandi bendir nefndin m.a. einnig á að í athugasemdum frá V er vísað í svar frá X þar sem m.a. eftirfarandi kemur fram: „Aftur á móti tel ég alveg víst að [M] var ekki í vinnu hjá okkur þegar hann er að ganga um borð í [A]. Hann hefur greinilega skilið eitthvað eftir af sínu dóti í [A] þar sem hann var að leysa þar af sem háseti í nokkurn tíma. Hafði síðast verið í veiðiferð á skipinu sem stóð yfir tímabilið 17.-23. janúar. Það er því alveg á hreinu að hann var ekki á leið úr eða í vinnu um borð í [A] þann 30. janúar heldur að sækja eigur sínar. Hann fór síðan veiðiferð á [B] sem hófst þann 30. janúar og stóð til 26. febrúar. Það var brottför á [B] um kvöldið kl. 23:30 þann dag.”

Það er því niðurstaða nefndarinnar að M eigi ekki bótarétt úr slysátryggingu sjómanna hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr slysátryggingu sjómanna X hjá V.

Reykjavík, 9. desember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 361/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B)

Sakarskipting. Ekið aftur á bak.

Gögn.

1. Málskot móttakið 9. október 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 23. október 2025 ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 27. október 2025.

Málsatvik.

Hinn 22. september 2025 varð árekstur milli bifreiðanna A, sem er í eigu M og B, á bifreiðastæði. Aðilar fylltu ekki út sameiginlega tjónstilkynningu á vettvangi heldur skiluðu hvor um sig tjónstilkynningu til V sem á tjónsdegi var vátryggjandi beggja bifreiða. Þar lýsir M atvikum svo að ökumaður A hafi verið að bakka úr stæði og séð B bakkað úr öðru stæði. Ökumaður A hafi staðnæmst og flautað en ekki getað forðað sér frá og hafi B verið bakkað á A. Í sinni tjónstilkynningu lýsir ökumaður B atvikum svo að báðir ökumenn hafi verið að bakka og komnir út úr stæðum sínum. Ökumaður A segist hafa flautað en þarna sé alltaf allt pakkað af bílum og margir sem flauti úr öllum áttum.

Ágreiningur um sakarskiptingu var lagður fyrir Tjónanefnd vátryggingafélaganna sem komst að þeirri niðurstöðu að sök skyldi skipt til helminga þar sem hvorugur ökumanna hefði gætt nægilega að sér við akstur aftur á bak. M fellir sig ekki við þau málalok og í málskoti kemur fram að hann telji A bera alla sök á árekstrinum. Er í málskoti byggt á því að A hafi verið kyrrstæð, og búin að vera það í 15-30 sekúndur er til áreksturs kom. Ökumaður A hafi verið búin að bakka út úr stæðinu, og verið við það að hefja akstur áfram þegar hún sá B stefna í átt að sér. Hafi hún þá gefið hljóðmerki til viðvörunar en B samt sem áður ekið á A. Ákomur á A sýni þá fram á að hún hafi verið kyrrstæð við áreksturinn.

Í bréfi V er vísað til fyrirbyggjandi gagna málsins.

Í viðbótarathugasemdum M er dregið í efa að ökumaður B geti fullyrt að A hafi verið bakkað í aðdraganda áreksturs, enda hafi hann ekki séð A fyrir áreksturinn. Þá hafi ökumaður B ekki tekið eftir ítrekuðu viðvörunarflauti ökumanns A.

Álit.

Af upphaflegum tjónstilkynningum aðila má, eins og framan er rakið, ráða að A og B hafi báðum verið ekið aftur á bak í aðdraganda áreksturs. Í síðari frásögn M kemur fram að ökumaður A hafi lokið akstri aftur á bak og hafi verið að leggja á bifreiðina til að aka áfram og hafi A því verið kyrrstæð í aðdraganda áreksturs. Það hefur ekki úrslitaáhrif þó ökumaður A hafi ekið fyrr af stað úr stæði sínu og jafnvel þó fallist yrði á að A hafi lokið akstri aftur á bak og verið kyrrstæð er til áreksturs kom verður ekki ráðið annað en að þá hafi einungis verið um augnablikstöðvun að ræða. Verður því að miða við það, eins og fram kemur í frumgögnum málsins, að báðum bifreiðum hafi verið ekið aftur á bak í aðdraganda áreksturs.

Í 1. mgr. 20. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 er kveðið á um að ökumaður skuli, áður en hann snýr ökutæki eða ekur því aftur á bak, ganga úr skugga um að það sé unnt án þess að skapa hættu eða óþægindi fyrir aðra. Verður að miða við að hvorugur ökumanna hafi gætt nægilega að þessum áskilnaði umrætt sinn. Samkvæmt því, sbr. og 5. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatrýggingar, verður sök skipt til helminga.

Niðurstaða.

Ökumenn A og B bera hvor um sig helming sakar á umræddum árekstri.

Reykjavík, 2. desember 2025.

rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 362/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Sjúklingatrygging.

Nafn vátryggingartaka sjúklingatryggingar (X)

Bótaábyrgð. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 7. október 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 28. október 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 30. október 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi hinn 17. mars 2023 gengist undir ófrjósemisaðgerð hjá læknum X. Í aðgerðinni hafi komið upp vandamál þegar klippa átti á vinstri sáðrás og þurfti því að gera stærri skurð, með tilheyrandi óþægindum fyrir M. Eftir aðgerðina var M ráðlagt að kæla svæðið og sagt að hafa samband ef hann hefði áhyggjur. Síðar sama dag hélt svæðið áfram að bólgnu og gat M vart gengið vegna bólgu. Hringdi M þá á læknastöð X en var upplýstur um að X væri farinn heim og fékk M því enga hjálp þar. Í kjölfarið leitaði M á bráðamóttöku Landspítala og var mat læknis þar að líklega hefði blætt svona mikið innvortis. Á mánudeginum 20. mars 2023 óskaði M eftir að fá samband við X sem svo hringdi í hann. Upplýsti X hann um að þetta væri eðlilegt. M hringdi aftur í X daginn eftir með sömu umkvartanir en M tók þeim áhyggjum fálega. M hringdi í nokkur skipti til viðbótar á starfsstöð X og óskaði eftir því að X hefði samband við hann. Framhaldið atvikaðist með þeim hætti að M leitaði nokkrum sinnum á Landspítala og í ljós kom að drep komst í 2/3 hluta vinstra eista sem og eistalyppuna og undirgekkst M aðgerð 31. mars 2023 hjá þvagfæraskurðlækni á einkastofu eftir tilvísun frá Landspítala þar sem drep var hreinsað og fjarlægja þurfti eistað.

Vegna þessa hefur M gert kröfu um bætur úr sjúklingatryggingu læknisins X auk þess sem M tilkynnti einnig atvikið til Sjúkratrygginga Íslands vegna aðkomu Landspítala í málinu. M tilkynnti atvikið einnig til landlæknis sem skilaði álitinu sínu þann 2. maí 2025. Niðurstaða landlæknis var sú að X hafi sýnt af sér vanrækslu þar sem hann hafi ekki sinnt eftirliti með M með fullnægjandi hætti eftir aðgerð ásamt því að vanrækja skráningar í sjúkraskrá. Af hálfu V hefur bótaskyldu verið hafnað úr sjúklingatryggingu X með vísan til þess að ósannað væri að meðferð X hefði verið hagað með ófullnægjandi hætti og í ósamræmi við 1. tölul. 2. gr. þágildandi laga um sjúklingatryggingu nr. 111/2000. Einnig taldi V að skilyrði 4. tölul. 2. gr. laganna væri ekki uppfyllt. Telur M að hann hafi orðið fyrir tjóni vegna læknisþjónustu sem hann fékk hjá X á tímabilinu 17. mars – 21. mars 2023. Byggir M á því að X hafi ekki sinnt eftirfylgni eftir aðgerðina með fullnægjandi hætti. Strax á aðgerðardegi hafi verið ljóst að aðgerðin hafi orðið umfangsmeiri en almennt gerist. Þegar M hafi haft samband við X hafi honum eingöngu verið ráðlagt að vera þolinmóðum og taka inn verkjalyf. Taldi X fullnægjandi að meta ástand M símleiðis og bauð honum ekki að koma til sín í skoðun. Sem sérfræðingi í sínu fagi hefði X mátt vera ljóst að ekki væri allt með felldu. Athafnaleysi X í þessum efnum leiði til þess að skilyrði 1. tölul. 2. gr. laganna séu uppfyllt. Niðurstaða landlæknis hafi verið að bæði Landspítala og X hafi ekki sinnt M sem skyldi. Það leiðir ekki til þess að ábyrgð X á tjóni M sé engin. Mistök eins heilbrigðisstarfsmanns útiloki ekki mistök annars. Læknar Landspítala hafi talið rétt að aðgerðarlæknir hitti sjúkling og mæti ástandið og tekur M undir það að það hafi verið á ábyrgð X að skoða M og fylgja honum eftir, sér í lagi í ljósi ítrekaðra umkvartana hans og þeirrar staðreyndar að hnökrar komu upp í aðgerðinni sem gerðu hana umfangsmeiri en ella. Byggir M kröfu sína fyrst og fremst á 1. tölul. 2. gr. þágildandi laga um sjúklingatryggingu en til vara á 4. tölul. 2. gr. laganna.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram sú afstaða V að M hafi ekki sýnt fram á orsakatengsl milli meintrar vanrækslu X við eftirmeðferð og færslu sjúkraskrár og aðgerðarinnar sjálfrar og þess tjóns sem hann krefst bóta fyrir. Samkvæmt fyrirliggjandi upplýsingum úr sjúkraskrá, leitaði M aldrei aftur til X í kjölfar aðgerðarinnar. Þess í stað leitaði hann fjórum sinnum á bráðamóttöku Landspítala. Í fyrstu heimsóknunum var M ávallt vísað heim með ávísun á sýklalyf og var ekki skoðaður af þvagfæraskurðlækni fyrr en við fjórðu heimsóknina, þann 30. mars 2023. Það var ekki fyrr en þá að gripið var til aðgerða og ákveðið að fjarlægja vinstra eistað daginn eftir. Ómskoðun sem framkvæmd

var á Landspítala þann 24. mars 2023 sýndi skert blóðflæði í vinstra eista og eistalyppu en hafði verið rangtúlkuð af starfsmönnum spítalans og ranglega skráð í sjúkraskrá sem eðlilegt blóðflæði. Þessi rangtúlkun og seinkun á réttri greiningu og meðferð dragi verulega úr líkum á því að tjónið sé beint rakið til aðgerðarinnar hjá X eða meintrar vanrækslu í eftirmeðferð af hálfu X. Tjónið verði ekki rakið til sjaldgæfs fylgikvilla aðgerðar, sbr. 4. tölul. 2. gr. þágildandi laga um sjúklingatryggingu enda blæðingar og sýkingar algengir fylgikvillar þeirrar aðgerðar sem M gekkst undir.

Í viðbótarathugasemdum sínum hafnar M því í fyrsta lagi að hafa ekki leitað til X eftir aðgerðina. Hann hafi vissulega ekki mætt á starfsstöð X en hafði samband við starfsstöðina strax á aðgerðardegi, sem var á föstudegi. Á mánudeginum hafi X rætt við M símleiðis en ekki boðið honum í skoðun. Hringdi M aftur í X degi síðar með sömu umkvartanir. Í öðru lagi áréttað M að hann telur X bera ábyrgð, ásamt Landspítala á því tjóni sem hann varð fyrir í kjölfar aðgerðarinnar. Ætla megi að X hefði strax áttað sig á alvarleika ástandsins hefð hann hitt M og skoðað hann. Allar líkur séu á því að M hefði fyrir fengið rétta greiningu hefði eftirmeðferð X verið hagað með fullnægjandi hætti. Í þriðja lagi bendir M á að seinkun á sérfræðiskoðun X sem þess lækni sem framkvæmdi aðgerðina og bar að fylgja M eftir í bataferlinu, hafi að öllum líkindum verið orsök tjóns M, ekki eingöngu seinkun greiningar af hálfu Landspítala.

Álit.

Ágreiningur er uppi um það hvort sýnt sé fram á að M hafi orðið fyrir líkamstjóni sem fellur undir 1. eða 4. tölul. 2. gr. þágildandi laga nr. 111/2000 um sjúklingatryggingu. Í 2. gr. laganna eru tilgreind þau skilyrði sem uppfylla þarf til að réttur til bóta stofnist úr sjúklingatryggingu. Í 1. tölul. 2. gr. kemur fram að greiða skuli bætur án tillits til þess hvort einhver beri skaðabótaábyrgð samkvæmt reglum skaðabótaréttarins, enda megi að öllum líkindum rekja tjónið til þess að komast hefði mátt hjá því ef rannsókn eða meðferð hefði verið hagað eins vel og unnt var og í samræmi við þekkingu og reynslu á viðkomandi sviði. Í 4. tölul. er fjallað um tjón af völdum sýkingar eða annars fylgikvilla meðferðar sem er meiri en svo að sanngjarn sé að sjúklingur þoli það bótalaust. Metið skal hve mikið tjónið er, heilsufar sjúklings að öðru leyti og hversu algengt er að tjón verði af meðferð eins og þeirri sem sjúklingur gekkst undir.

Fyrir liggur álit embættis landlæknis, dags. 29. apríl 2025, þar sem komist er að þeirri niðurstöðu að X hafi vanrækt skyldur sínar við eftirfylgni eftir aðgerð og ekki sinnt skráningarskyldu í sjúkraskrárkerfi. Í álitinu kemur fram að engar færslur séu um símtöl og samskipti sem X sjálfur staðfestir að hafi átt sér stað. Þá kemur fram í bréfi frá læknastofu þeirri sem X vinnur hjá, að skráð hafi verið nokkur símaskilaboð til X, þau fyrstu mánudaginn 20. mars 2023. Samkvæmt 2. gr. þágildandi laga um sjúklingatryggingu er tjónþola ekki gert að sanna orsakatengsl með þeim hætti sem almennt gildir í skaðabótarétti, heldur nægir að tjónið megi að öllum líkindum rekja til meðferðar eða skorts á meðferð. Þegar atvik máls þessa eru virt heildstætt verður að telja að X hafi ekki hagað eftirmeðferð M eins vel og unnt var. Umfang aðgerðarinnar reyndist meira en venja er, M lýsti snemma verulegri bólgu og óþægindum og óskaði ítrekað eftir sambandi við X án þess að honum væri boðið í skoðun eða fylgt eftir með viðeigandi hætti. Í ljósi þess verður talið að rétt og tímabær skoðun X hefði að öllum líkindum leitt til þess að unnt hefði verið að grípa fyrir inn í ferlið og bregðast við alvarlegum einkennum sem leiddu til tjóns M. Nefndin tekur fram að þótt tafir á greiningu og rangtúlkun gagna á Landspítala hafi einnig átt þátt í framgangi einkenna, útilokar það ekki bótaskyldu X. Að mati nefndarinnar eru því skilyrði 1. tölul. 2. gr. þágildandi laga um sjúklingatryggingu nr. 111/2000 uppfyllt og ber V að greiða M bætur úr sjúklingatryggingu X. Þegar af þeirri ástæðu er ekki nauðsynlegt að fjalla um hvort skilyrði bótaskyldu samkvæmt 4. tölul. 2. gr. laganna séu uppfyllt.

Niðurstaða.

M á rétt á bótum úr sjúklingatryggingu X hjá V.

Reykjavík, 2. desember 2025
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 363/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Slysátrygging launþega.

Nafn vátryggingartaka (X)

Slysaflugtakið í vátryggingarétti. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 7. október 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 14. október 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 17. október 2025.

Málsatvik.

Í málskoti er á því byggt að M hafi orðið fyrir vinnuslysi hjá X hinn 9. júlí 2024. Þegar slysið varð hafi M verið að vinna við fráslátt á byggingarstað og hafi verkefni hans að miklu leyti snúist um að bera þunga drumba/súlur. Hafi slysið atvikast þannig að M hafi verið að vinna við fráslátt þegar ein stoðanna hafi fallið á hægri öxl hans. M sem hafi verið 16 ára á slysdegi hafi leitað samdægurs til heilsugæslu og hitt þar fyrir vakthafandi lækni. Kemur fram í málskoti að móðir M hafi farið með honum til læknisins. Er sérstaklega áréttað í málskoti að þau hafi upplýst lækinn um að M hafi orðið fyrir vinnuslysi þó í samskiptaseðli frá þeim degi komi ekki skilmerkilega fram hver málsatvik voru. Sami læknir hafi hins vegar leiðrétt það síðar sem bendi til þess að M hafi upplýst hann um slysið. Er í því sambandi bent á að sami læknir hafi á slysdegi gefið út óvinnufærnisvottorð fyrir tímabilið 9. til 12. júlí 2024 þar sem skýrt komi fram að um óvinnufærni af völdum slyss sé að ræða. Þá hafi M verið greindur með tognun í öxl á slysdegi. Er á því byggt að tognun stafi ekki af áreynslu heldur af áverka. Þá hafi M leitað aftur til lækis 15. júlí 2024 þar sem hann hafi einnig verið greindur með tognun. Jafnframt er frá því greint í málskoti að móðir M hafi hringt í eiganda X er þau M voru á leið til lækis á slysdegi og upplýst hann um slysið og að þau væru á leið til lækis. Hafi eigandinn jafnframt hitt M og móður hans á heimili þeirra seinna á slysdegi og sagt M að jafna sig og koma til baka í vinnu þegar hann væri orðinn góður. Þessu til viðbótar er m.a. á það bent í málskoti að í sjúkraskrárfærslu 20. september 2024 komi fram að M hafi orðið fyrir vinnuslysi í sumar, fengið drumb í öxlina og ekki getað unnið eftir það. Þá vísar M í frekari upplýsingar í samskiptaseðlum því til sönnunar að hann hafi sannarlega orðið fyrir vinnuslysi umræddan dag. Meðal annars liggi fyrir í málinu færsla þess læknis sem tók á móti M á slysdegi, dags. 4. nóvember 2024, þar sem hann viðurkennir að hafa misskilið M í upphafi. Telur M sig því hafa lagt fram þau gögn sem duga til að sanna að hann hafi orðið fyrir vinnuslysi 9. júlí 2024 og eigi af þeim sökum bótarétt úr slysátryggingu launþega sem X var með hjá V.

Í athugasemdum V, dags. 14. október 2025, er því hafnað að M eigi bótarétt úr slysátryggingu launþega, enda sé ósannað að hann hafi orðið fyrir slysi eins og það hugtak sé skilgreint í skilmálum fyrir þá tryggingu. Færir V ítarleg rök máli sínu til stuðnings.

Álit.

Ágreiningur þessa máls lýtur að því hvort sannað sé að M hafi orðið fyrir vinnuslysi hjá X hinn 9. júlí 2024, þannig að bótaskylda stofnist úr slysátryggingu launþega hjá V. Í þeim skilmálum sem gilda um trygginguna kemur fram að með orðinu slys sé átt við „skyndilegan utanaðkomandi atburð, sem veldur meiðslum á líkama þess, sem tryggður er og gerist án vilja hans. Eins og að framan greinir byggir V á því að M hafi ekki tekist að sanna að tjón hans verði rakið til slyss í framangreindri merkingu heldur hafi verið um að ræða álagstengdan áverka. Í samskiptaseðli frá lækni dags. á slysdegi 7. júlí 2024, er eftirfarandi lýsing að finna: „Er á samningi sem smiður. Er að vinna í því 5 vikur í sömu vinnu að bera þungar spítur. Er með mikinn verk í hægri öxl og baki. Hvíli og fær veikindavottorð...“ Þá er m.a. eftirfarandi skráð í samskiptaseðli læknis, dags. 15. júlí 2024: „Verið við vinnu í 2 mánuði, mikil líkamleg vinna, burður á þungum drumbum megnið af deginum...Kom hingað í síðustu viku og þá veikindaskrífaður í 3 daga.“ Þá kemur jafnframt fram í þessum seinni samskiptaseðli að um álagstengda stoðkerfisverki sé að ræða hjá M. Í samskiptaseðli læknis, dags. 2. september 2024 segir svo eftirfarandi: „Veikindavottorð sem skrifuð voru eftir vinnuslys bæði hakað við sjúkdóm en ekki vinnuslys. Laga bæði vottorð og prenta út.“ Í tjónstilkynningu frá M sem V upplýsir að hafi borist 16. september 2024, er að finna eftirfarandi lýsingu: „[M] var látinn taka drumba og

stangir og við það fékk hann þungan skell á öxlina marðist illa og bo..“ Þann 17. september barst V tjónstilkynning frá X. Þar er m.a. eftirfarandi lýsing að finna. „[X] er ósammála því að slys hafi orðið og teljum við að þetta flokkist sem áreynsluáverki.“ Nefndin telur með vísan í framangreint að þegar horft er til þess sem fram kemur um tjónsatburðinn í frumgögnum málsins þá hafi M ekki tekist að sýna fram á að tjón hans verði rakið til slyss í skilningi tryggingarinnar heldur bendi gögnin til þess að um álagstengdan áverka hafi verið að ræða. Það er því niðurstaða nefndarinnar að M eigi ekki bótarétt úr slysaftryggingu launþega hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr slysaftryggingu launþega X hjá V.

Reykjavík, 2. desember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 364/2025.

Nafn málskotsaðila: (M1) og (M2)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Sjúklingatrygging og ábyrgðartrygging.

Nafn váttryggingartaka sjúklingatryggingar (X)

Bótaábyrgð. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 8. október 2025 ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V dags. 28. október 2025 ásamt fylgiskjöllum.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 31. október 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram gerð sé krafa um bætur úr sjúklingatryggingu X hjá V vegna þeirrar röngu og ófullnægjandi meðferðar sem M2 hafi fengið hjá X er hún gekk með dóttur sína, D. Í málskoti kemur fram að vegna aldurs M2 og fyrri fösturláta hafi verið um áhættumeðgöngu að ræða. Hinn 3. ágúst 2021 hafi M2 gengist undir sykurpolspróf hjá X og greinst með meðgöngusykursýki. Láðst hafi að tilkynna M2 um þá greiningu og hafi hún ekki verið upplýst um hana fyrr en 12. ágúst 2021 og hafi því ekki getað brugðist strax við með reglulegum mælingum og breytingum á mataræði. Vegna sykursýkinnar og aldurs M2 hafi henni þá verið tjáð af starfsmanni X að meðgangan mætti ekki verða lengri en 40 vikur, þ.e. hún mætti ekki ganga með barnið lengur en til 2. nóvember 2021. Hafi M2 raunar skilist að konur með sykursýki mættu ekki ganga lengur með en í 39 vikur og starfsmaður X hafi tjáð henni að hún yrði gagnsett í október. Engin boð um gangsetningu hafi hins vegar borist og hinn 1. nóvember hafi M2 mætt til skoðunar hjá X. Við þá komu hafi eggjahvíta greinst í þvagi hennar og blóðþrýstingur verið óeðlilega hár. Sé það vísbending um meðgöngueitrun og hefði X átt að framkvæma frekari rannsóknir en það hafi ekki verið gert. Án nokkurs vafa hefði M2 þegar þarna var komið átt að vera send samstundis með sjúkrabíl á sjúkrahús en það hafi ekki verið gert. Þess í stað hafi ljósmóðir hjá X haft samband við Landspítalann og pantað tíma í gangsetningu. Hafi ljósmóðirin fengið þær upplýsingar að ekki væri laus tími fyrr en þremur dögum seinna, þ.e. 4. nóvember, og hafi hún fallist á það án mótmæla eða athugasemda og hvorki tilkynnt spítalanum um eggjahvítu í þvagi M2 né háan blóðþrýsting hennar. Hafi M2 því farið á sjúkrahúsið 4. nóvember, þar sem henni voru gefin lyf til að gangsetja fæðingu. Hafi hún að því loknu verið send heim til að bíða eftir virkni lyfjanna. Svo fór að D fæddist með mjög skyndilegum hætti, á baðherbergi á heimili M, síðar sama dag. Gekkst M2 strax undir stóra, opna kviðaðgerð vegna mikillar blæðingar sem talið er að hafi stafað af fylgju í kjölfar gangsetningar og rofs á lifur. Hafi bataferli hennar verið langt og erfitt og henni oft ekki hugað líf. Þá kom í ljós að D hafði hlotið mjög viðtækan heilaskaða vegna súrefnisþurrðar við fæðingu. D lést hinn 30. nóvember 2021 en í málskoti eru gerðar athugasemdir við umönnun hennar á sjúkrahúsinu.

Í málskoti er byggt á því að X hafi valdið M miklu og varanlegu heilsutjóni vegna afleiðinga rangrar meðferðar M2 í aðdraganda fæðingar D. Meðferðin hafi ekki verið fullnægjandi eða til samræmis við verklagsreglur X. Er sérstaklega vísað til þess að M2 hafi ekki verið tilkynnt tafarlaust um að meðgöngusykursýki hefði greinst, að gleymst hafi að bóka gangsetningu, að ekki hafi verið með neinum hætti brugðist við ábendingum um meðgöngueitrun svo og þess að með vísan til fyrirliggjandi áhættuþátta hefði átt að bóka keisaraskurð fyrir fram. Hefði M2 verið vísað á sjúkrahús 1. nóvember 2021 megi ætla að atburðarásin hefði orðið allt önnur enda megi þá ætla að fylgst hefði verið með þeim M2 og D með fullnægjandi hætti. Í stað þess hafi gangsetning átt sér stað of seint og M2 hafi verið send heim án eftirlits.

Hvað varðar tjón M þá hafi þau orðið fyrir varanlegum miska vegna andláts dóttur sinnar. M2 búi enn við fjölda andlegra og líkamlegra kvilla og ekki sé víst að þeir séu allir komnir fram. M hafi bæði sótt áfallahjálp og hafi M1 einnig verið lengi frá vinnu vegna þeirra áfalla sem þau hafi orðið fyrir.

Byggt er á því að M eigi rétt á skaðabótum á grundvelli 1. tl. 1. mgr. 2. gr. þágildandi laga um sjúklingatryggingu nr. 111/2000 en þar komi fram að greiða skuli bætur ef ætla megi að komast hefði mátt hjá tjóni ef rannsókn eða meðferð við þær aðstæður sem um ræðir hefði verið hagað eins vel og unnt hefði verið og í samræmi við þekkingu og reynslu á viðkomandi sviði. Er janframt gerð krafa um bætur úr ábyrgðartryggingu X vegna þess tjóns sem ekki fáist að fullu bætt úr sjúklingatryggingu þess,

sbr. 7. gr., sbr. 5. gr. þágildandi laga um sjúklingatryggingu enda hafi starfsmenn X sýnt af sér saknæma háttsemi.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að M2 hafi, vegna aldurs síns, verið boðið þétt eftirlit í mæðravernd hjá X. M2 hafi greinst með meðgöngusykursýki 3. ágúst 2021 en henni hafi verið tilkynnt um þá greiningu hinn 12. ágúst, þegar hún átti tíma hjá ljósmóður. Geti það ekki talist óeðlilegt. Hafi þá verið farið yfir niðurstöðurnar og gerðar áætlanir um framhaldið samkvæmt þágildandi vinnuleiðbeiningum. Sykurstjórnun hafi gengið vel og engin þörf verið á lyfjameðferð. Samkvæmt vinnuleiðbeiningum sé mælt með framköllun fæðingar hjá konum sem ekki eru á lyfjameðferð þegar meðgöngulengd er milli 40 vikna og 40 vikna og sex daga. Þegar M2 hafi komið í skoðun hjá X hinn 1. nóvember 2021 hafi hún verið gengin 39 vikur og sex daga. Þrátt fyrir háþrýsting og einn plús af próteinum í þvagi hafi M2 ekki uppfyllt skilmerki fyrir meðgöngueitrun. Hafi beiðni um gangsetningu verið send Landspítala samdægurs. Fyrir liggi niðurstaða landlæknis, dags. 10. júní 2024, þar sem lýst sé þeim atburðum sem urðu eftir að Landspítalinn tók við meðferð M2. Þar komi m.a. fram að ekki sé með vissu hægt að fullyrða um hvað orsakaði skyndilega og ríkulega blæðingu hjá M2 í og eftir fæðingu en að líklegast hafi verið um að ræða fylgjuloss sem sé skyndilegur atburður sem hvorki sé hægt að sjá fyrir né koma í veg fyrir. Að mati V verði ekki annað ráðið en að meðferð X hafi verið hagað eins vel og unnt var og til samræmis við reynslu og þekkingu á viðkomandi sviði og þær vinnuleiðbeiningar sem voru í gildi. Sé þá ekki sýnt fram á orsakatengsl milli meintrar ófullnægjandi meðferðar og tjóns M. Verði enn fremur ekki séð að sýnt hafi verið fram á saknæma háttsemi af hálfu starfsmanna X.

Í viðbótarathugasemdum M er því mótmælt að M2 hafi verið boðið þéttara eftirlit á þeim tíma sem hún gekk með D. Eru þá ítrekuð sú afstaða að það teljist ekki eðlilegt verklag að M2 hafi ekki fengið upplýsingar um meðgöngusykursýki fyrr en níu dögum eftir greiningu hennar. Sé þá einnig ljóst, í ljósi þess að um áhættumeðgöngu var að ræða, að meðgangan hefði ekki átt að verða lengri en 39 vikur. Er þá ítrekuð sú afstaða að ljósmóðir hafi ekki brugðist rétt við þegar M2 greindist með háþrýsting og eggjahvítu í þvagi við skoðun 1. nóvember 2021. Hefði M2 þá verið send til eftirlits á sjúkrahúsi hefði ekki komið til líkamstjóns hennar og ætla megi að D hefði ekki látist. Megi telja víst að hefði ljósmóðir á X gefið allar upplýsingar um M2 þegar hún pantaði gangsetningu fyrir hana hefði starfsfólk Landspítalans brugðist við með öðrum hætti og haft M2 undir eftirliti. Hefði fylgjulosið þá uppgötvast og verið unnt að bregðast við því.

Álit.

Rétt til bóta samkvæmt þágildandi lögum um sjúklingatryggingu nr. 111/2000 eiga, skv. 1. mgr. 1. gr. laganna, sjúklingar sem verða fyrir líkamlegu eða geðrænu tjóni hér á landi í tengslum við rannsókn eða sjúkdómsmeðferð hjá m.a. heilbrigðisstarfsmanni sem starfar sjálfstætt og hefur hlotið löggildingu til starfans. Í 1. mgr. 2. gr. sagði að bætur skuli greiða án tillits til þess hvort einhver ber skaðabótaábyrgð samkvæmt reglum skaðabótaréttarins, enda megi að *öllum líkindum* rekja tjónið til nánar tilgreindra atvika sem tiltekin eru í fjórum töluliðum. M byggja kröfu sína á 1. tl. sem var svohljóðandi: *1. Ætla má að komast hefði mátt hjá tjóni ef rannsókn eða meðferð við þær aðstæður sem um ræðir hefði verið hagað eins vel og unnt hefði verið og í samræmi við þekkingu og reynslu á viðkomandi sviði.*

Aðila greinir á um hvort skilyrði þessa ákvæðis séu uppfyllt. Þó sönnunarkröfur til tjónþola séu vægari en ella þegar kemur að sjúklingatryggingu hvílir það samt sem áður á M að sýna fram á að tjón þeirra sé „að öllum líkindum“ að rekja til þeirra atvika sem tilgreind voru í 1. mgr. 2. gr. þágildandi laga um sjúklingatryggingu. Svo skilyrði 1. tl. 1. mgr. 2. gr. séu uppfyllt þarf þá að gera líklegt að meðferð sem ætla megi að leitt hafi til tjóns hafi ekki verið hagað eins vel og unnt hefði verið og í samræmi við þekkingu og reynslu á viðkomandi sviði og að með vandaðri meðferð hefði að líkindum mátt komast hjá tjóni.

Af gögnum málsins má ráða að andlát D og líkamstjón M2, og þar með andlegt tjón M1 og M2, megi rekja til atvika við fæðingu D. Af læknisfræðilegum gögnum málsins má ráða að líkast til hafi verið um að ræða fylgjuloss sem leitt hafi til lífshættulegrar blæðingar og storkutruflana hjá M2 og alvarlegs súrefnisskorts D sem síðar leiddi til andláts hennar.

Krafa M lýtur aðeins að X, sem annaðist meðgöngueftirlit, en ekki að sjúkrahúsinu, sem tók við umönnun M2 og sá um gangsetningu fæðingar D. Verður að skilja þar á milli.

Í fyrsta lagi gera M athugasemdir við að M2 hafi ekki verið tilkynnt um meðgöngusykursýki fyrr en níu dögum eftir að hún gekkst undir sykurþolspróf. Ekkert liggur fyrir um orsakatengsl milli þess og fylgjuloss, og verður ekki annað ráðið af fyrirliggjandi gögnum en að blóðsykurstjórn hafi gengið vel.

Er því ekki sýnt fram á að tjón M sé að öllum líkindum tengt því að M2 hafði ekki tilefni til að bregðast við umræddri greiningu fyrr en eftir níu daga. Kemur þetta atriði því ekki til frekari skoðunar nefndarinnar.

Þá gera M athugasemdir við að M2 hafi ekki verið send í gangsetningu fyrr og vísa til þess að þegar um áhættumeðgöngu er að ræða eigi meðgöngulengd ekki að fara fram yfir 39 vikur. Er vísað til þess að kennsla í læknisfræði virðist miða við þau tímamörk svo og að M2 hafi skilist í samskiptum við X að hún yrði ekki látin ganga með D lengur en í 39 vikur. Engin frekari gögn, s.s. fræðagreinar, verklagsreglur, eða álit sérfræðinga í fæðingarlækningum, eru lögð fram framangreindu til stuðnings. Gegn staðhæfingu V um að samkvæmt vinnuleiðbeiningum sé mælt með framköllun fæðingar á tímabilinu 40 vikur til 40 vikur og sex dagar, verður því að telja ósannað að X hafi borið að panta gangsetningu fyrr en gert var. Er því ekki sýnt fram á að meðferð M2 hvað þetta varðar hafi ekki verið til samræmis við reynslu og þekkingu á viðkomandi sviði.

Er þá einnig byggt á því að miðað við niðurstöður skoðunar á M2 hinn 1. nóvember 2025, hafi starfsmanni X borið að leggja áherslu á þörf þess að hraða gangsetningu enda hafi verið til staðar ábendingar um meðgöngueitrun. Hefði átt að senda M2 tafarlaust á sjúkrahús þar sem hún hefði þá verið undir eftirliti. Í tilviki M2 hefði raunar átt að vera búð að panta keisaraskurð. V staðhæfir hins vegar að á umræddum tíma hafi skilmerki fyrir meðgöngueitrun ekki verið uppfyllt. Af greinargerð landlæknis dags. 10. júní 2024, má jafnframt ráða að starfsfólk Landspítala hafi metið það svo að ekki hafi verið um sérstaka áhættuþætti að ræða, og að því hafi lyfjameðferð í því skyni að framkalla fæðingu verið veitt heima eins og venjan sé. M hafa ekki lagt fram nein gögn, s.s. fræðagreinar, verklagsreglur, eða álit sérfræðinga í fæðingarlækningum, er sýni fram á að skilmerki fyrir meðgöngueitrun hafi verið uppfyllt 1. nóvember 2024 og að hefðbundið eða rétt verklag hafi verið með öðrum hætti en raunin var. Án slíkra gagna verður ekki talið sýnt fram á að meðferð M2 hvað þetta varðar hafi ekki verið til samræmis við reynslu og þekkingu á viðkomandi sviði.

Er það því mat nefndarinnar að ekki hafi tekist að sýna fram á að tjón M megi að öllum líkindum rekja til þeirra atvika sem tilgreind eru í 1. tl, 1. mgr. 2. gr. þágildandi laga um sjúklingatryggingu og að skilyrði bótaskyldu séu því ekki uppfyllt.

Að fenginni þeirri niðurstöðu eru ekki efni til að fjalla frekar um kröfu M um bætur úr ábyrgðartryggingu X.

Er því, eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni, óhjákvæmilegt að hafna kröfum M.

Niðurstaða.

M eiga ekki rétt á bótum úr sjúklingatryggingu X hjá V.

Reykjavík, 2. desember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 365/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nöfn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækja: (A)

Umfang tjóns.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 8. október 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 15. október 2025, ásamt fylgiskjali.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 17. október 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 20. október 2025.

Málsatvik.

Samkvæmt gögnum málsins var bifreiðinni A bakkað á bifreiðina B sem M á, þann 11. júlí 2025. Afleiðingar árekstursins urðu þær að tjón varð á vinstri aftur hurð og vinstra afturbretti B. V hefur samþykkt að bæta tjón M úr ábyrgðartryggingu A. Ágreiningur er hins vegar um bótafjárhæðina. M fór með B í viðgerðarmat á verkstæði í kjölfar tjónsins. Hefur M lagt fram mat frá því verkstæði upp á 409.292 krónur. Fer M fram á að V greiði þá fjárhæð í samkomulagsbætur en ekki 225.000 krónur eins og V hefur boðið. Máli sínu til frekari stuðnings vísar M, auk framangreinds viðgerðarkostnaðarmats, m.a. til 35. gr. laga nr. 30/2004 um vátryggingarsamninga. Tekur M sérstaklega fram að það komi skýrlega fram í 2. mgr. þess ákvæðis að ef ákveða á bætur í samræmi við viðarkostnað geti vátryggður krafist bóta fyrir slíkan kostnað þó viðgerð hafi ekki átt sér stað. Byggir M á því að þetta ákvæði taki af allan vafa um að hann eigi því rétt á að fá 409.292 krónur í samkomulagsbætur.

Í athugasemdum V, dags. 15. október 2025, er á því byggt að þar sem M hafi óskað eftir því að fá samkomulagsbætur greiddar í stað þess að gert yrði við skemmdirnar á bílnum, þyrfti að meta raunverulegt fjártjón sem síðan yrði greitt sem samkomulagsbætur. Yrði það best gert með því að bera saman markaðsvirði bifreiðarinnar fyrir og eftir tjón. Leggur V fram gögn þess efnis að sá mismunur hafi numið 100.000 krónum. Því verði að telja framboðnar samkomulagsbætur að fjárhæð 225.000 krónur mjög sanngjarnar. Telur V að framangreint feli því í sér tilboð um fullar bætur til handa M fyrir tjónið.

Í viðbótarathugasemdum M, dags. 17. október 2025, eru fyrri rök ítrekuð og sérstaklega á það bent að vátryggingarsamningalögin séu skýr og hann hafi lagt fram sundurliðaðan reikning yfir viðgerðarkostnað á meðan V byggi tilboð sitt á huglægu mati, jafnvel þó fagmaður hafi gert það. Þá fullyrðir M að það sé rangt að hann hafi að fyrra bragði óskað eftir bótum í stað þess að láta gera við bílinn.

Í viðbótarathugasemdum V, dags. 20. október 2025, er m.a. á því byggt að félagið taki almennt ekki afstöðu til þess hvort sá sem bótarétt á velji samkomulagsbætur eða að láta gera við bílinn.

Álit.

Ágreiningur málsins snýr að ákvörðun bótafjárhæðar sem greiða á til M vegna tjóns á bifreið hans. Tjón M er bótaskyld úr ábyrgðartryggingu bifreiðarinnar A hjá V. Bótafjárhæð miðast því við reglur skaðabótaréttar um fullar bætur fyrir fjártjón. Sama hugtak er grundvöllur bótaákvörðun 35. gr. laga um vátryggingarsamninga nr. 30/2004 (hér eftir vsl.), þar sem kemur fram að ef ekki sé um annað samið eigi vátryggður rétt á fullum bótum vegna fjártjóns síns. Þrátt fyrir þetta verður 35. gr., þar með talið 2. mgr. þess ákvæðis, ekki beitt með beinum hætti í þessu máli enda er krafa M krafa um skaðabætur sem greiða á úr ábyrgðartryggingu hjá V. Því er hér ekki um að ræða bótakröfu vátryggðs á grundvelli vátryggingarsamnings, eins og gildir um bætur á grundvelli framangreindar 35. gr. laga um vátryggingarsamninga.

Þrátt fyrir að það virðist liggja fyrir í málinu að V hefði samþykkt að gert yrði við bíl M með þeim kostnaði sem því fylgdi hefði M kosið að fara þá leið, valdi hann að gera það ekki. Það þýðir að M á rétt á að fá fjártjón sitt að fullu bætt, þ.e. mismuninn á verðmæti bílsins fyrir og eftir tjónið, nokkuð sem kann eftir aðstæðum að leiða til lægri bóta en sem nemur viðgerðarkostnaði. V hefur lagt fram gögn sem stafa frá starfandi bifreiðasala þess efnis að mismunur á verðmæti bifreiðar fyrir og eftir tjón sé

100.000. M hefur ekki lagt fram nein þau gögn sem hnekkst gætu þessu mati. Þegar framangreint er haft í huga telur nefndin að boð V um að greiða 225.000 krónur í samkomulagsbætur fyrir tjón á bifreið M sé til þess fallið að bæta fjártjón hans að fullu. Nefndin hefur því komist að þeirri niðurstöðu að M eigi ekki rétt á frekari samkomulagsbótum en þeim sem V hefur boðið, þ.e. 225.000 krónum.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á frekari bótum en þeim sem V hefur boðið.

Reykjavík, 11. nóvember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 368/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækis (A)

Orsakatengsl. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 8. október 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V dags. 28. október 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 4. nóvember 2025.

Málsatvik.

Í fyrirbyggjandi skýrslu Aðstoðar og öryggis, dags. 8. maí 2024, kemur fram að hinn sama dag hafi bifreiðin A, ekið aftur á bak úr bifreiðastæði, utan í hægri hlið/framhorn bifreiðarinnar B, sem M ók. Í skýrslunni er haft eftir M að hann hafi leitað til læknis vegna verkjar í hálsi. M tilkynnti tjón sitt til V með tjónstilkynningu, dags. 12. júlí 2024. Með bréfi dags. 8. október 2024, hafnaði V bótaábyrgð með vísan til þess að ósannað væri að slysið hefði valdið M varanlegum afleiðingum þar sem um vægan árekstur var að ræða. Samþykkti V að greiða fyrir fyrstu komu M á Læknavaktina. Í málskoti sínu rekur M komur sínar til lækna í kjölfar árekstursins. Leitaði hann á Læknavaktina 12. maí 2024 og lýsti eymslum í hálsi. Sjúkdómsgreining var „Tognun og ofreynsla á hálshrygg“ og fékk M beiðni um sjúkrabjálfun. Leitaði hann aftur á sama stað tveimur mánuðum síðar, eða þann 11. júlí 2024, vegna sama áverka. Þann 25. október 2024 var tekin röntgenmynd af hálslíðum sem sýndi ekkert óeðlilegt. Aftur leitar M til læknis 13. desember 2024 og þá vegna braks í hálsi og svo leitar hann til læknis í Póllandi 25. ágúst 2025 vegna kvartana undan dofa í báðum höndum. Sýndi skoðun takmarka hreyfigetu til vinstri og stíflleika í hálsi. Hefur M einnig lagt fram sjúkraskrá sína sem nær aftur til maí 2021 og vísar til þess að ekkert bendi til þess að M hafi kennt sér meins í hálsi eða haft aðra sambærilega áverka fyrir slysið. Ljóst sé því að umferðarslysið 8. maí 2024 hafi orsakað varanlegt líkamstjón hans. Í málskoti sínu gagnrýnir M vísan V til svokallaðrar pc-crash skýrslu til stuðnings höfnun sinni. Niðurstöður skýrslunnar um verkandi þyngdarhröðun séu háðar gríðarlegum frávikum með breytingum á ágiskunum sem liggi skýrslunni til grundvallar, jafnvel þótt þeim ágiskunum sé aðeins breytt lítillega. Eðlilegra væri að segja að þyngdarhröðunin hafi verið á bilinu 0,5 g til 4 g þegar mest lét, en þó sé ekki hægt að útiloka meiri eða minni hröðun. Möguleikar á líkamstjóni við árekstur ráðist af mun fleiri þáttum heldur en þeirri skyndilegu hröðun sem þar myndast. Megi þar einkum nefna líkamsstöðu tjónþola, hversu viðbúinn hann var fyrir átakið og svo líkamsbyggingu og heilsufar einstaka tjónþola. Auk þess hafi bersýnilega áhrif hvort tjónþoli hafi verið í bílbelti og hvernig bílsætið sé hannað. Vísar M til ýmissa fræðirita og skýrslna auk úrskurðar nefndarinnar nr. 55/2023, máli sínu til stuðnings.

V ítrekar fyrri afstöðu félagsins og bendir á að samkvæmt almennum sönnunarreglum í skaðabóta- og vátryggingarétti, sé það tjónþola að sanna tjón sitt og að það megi rekja til bótaskylds atburðar. Í þessu tilviki hafi verið um mjög vægan árekstur að ræða. Þyngdarhröðun upp á 0,5 g sé afar lítil og skemmdir á ökutækjum hafi nánast engar verið. Ekkert tjón hafi sést á bifreiðinni A og eina skemmdin á bifreið M hafi verið beygla á vinstra frambretti sem sé hannað til þess að gefa eftir og taka á sig höggið. Enn fremur styðji læknisfræðilegur ferill M ekki kröfu hans um bótaskyldu. Hann hafi fyrst leitað til læknis fjórum dögum eftir slysið og síðan aftur tveimur mánuðum síðar. Þessi skortur á samfelli í læknismeðferð eða skjótri leit aðstoðar bendi ekki til þess að orsakatengsl séu á milli slyssins og einkenna sem M rekur til þess. Að auki séu einkennin sömu og hrjái marga án þess að slys hafi komið til. Segulóm skoðun sem framkvæmd var 24. október 2024 hafi ekki sýnt nein áverkamerki. Þá liggi ekki fyrir matsgerð samkvæmt 10. gr. skaðabótalaga eða ítarlegt læknisvottorð frá hæfum og óvillhöllum aðila sem staðfesti orsakatengsl milli áreksturs og þeirra einkenna sem M rekur til hans. Vísar V til ýmissa úrskurða nefndarinnar máli sínu til stuðnings.

Í viðbótarathugasemdum M er fyrri afstaða árétuð.

Álit.

Ágreiningur þessa máls varðar það hvort líkamleg einkenni M megi rekja til árekstursins 8. maí 2024. Samkvæmt almennum sönnunarreglum skaðabóta- og vátryggingaréttar hvílir sönnunarbyrðin á M um að hann hafi orðið fyrir líkamstjóni í slysinu og að orsakatengsl séu milli árekstursins og þeirra einkenna sem hann lýsir. Af hraða- og höggkraftsútreikningi (PC-crash), dags. 23. september 2024, verður ráðið að um vægan árekstur hafi verið að ræða. Þótt slíkar niðurstöður gefi vísbendingu um að líkur á alvarlegum áverkum séu almennt minni við slíkar aðstæður, verður ekki dregin sú afdráttarlaus ályktun af slíkum útreikningum einum og sér að líkamstjón geti ekki hafa orðið. Mat á orsakatengslum verður að vera heildstætt og byggt bæði á atvikum slyss, læknisfræðilegum gögnum og þróun einkenna. Af læknisfræðilegum gögnum verður ráðið að M leitaði fyrst læknisaðstoðar fjórum dögum eftir slysið vegna verkja í hálsi og var þá greindur með tognun og ofreynslu á háls hrygg. Hann leitaði aftur til læknis tveimur mánuðum síðar vegna sömu einkenna og svo bæði í desember 2024 og í ágúst 2025, þar sem lýst er dofa í höndum, stífleika og takmörkuðum hreyfingum í hálsi. Þá kemur ekki fram í sjúkraskrá hans hjá heilsugæslu, m.a. fyrir tímabilið 8. maí 2021 til slysdags, að hann hafi áður glímt við hálsvandamál eða sambærileg einkenni. Að virtum þessum gögnum verður ekki tekið undir með V að til staðar sé skortur á samfellu í læknismeðferð. Þá kemur einnig fram í gögnum málsins að hann hafi leitað til sjúkraþjálfara vegna einkenna sinna, þó skýrsla þar að lútandi liggi ekki fyrir. Með hliðsjón af því að einkenni frá hálsi koma fyrst fram í kjölfar slyssins, að þau hafa verið viðvarandi í meira en ár og að engar vísbendingar liggja fyrir um fyrri sambærileg einkenni, verður að telja að meiri líkur en minni séu á því að áreksturinn hafi valdið M líkamstjóni. Af PC-crash skýrslu sem V byggir mál sitt á, verða ekki dregnar það víðtækar ályktanir að M geti ekki hafa orðið fyrir neinu tjóni við áreksturinn þar sem læknisfræðileg gögn styðja að svo hafi verið. Miðað við þau gögn sem liggja fyrir í málinu telst M því eiga rétt á bótum vegna líkamstjóns úr ábyrgðartryggingu bifreiðarinnar A, að því marki sem sýnt verður fram á slíkt tjón með matsgerð hæfra og óvilhallra matsmanna.

Niðurstaða.

M á rétt á bótum fyrir líkamstjón úr ábyrgðartryggingu bifreiðarinnar A hjá V.

Reykjavík, 9. desember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 369/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Tegund vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Heiti vátryggingartaka (X)

Skaðabótaábyrgð. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 8. október 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 30. október 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 11. nóvember 2025.

Málsatvik.

Í málskoti og fylgigögnum kemur fram að M hafi hinn 2. nóvember 2024 fallið á hálu viðargólfi við pottasvæði líkamsræktarstöðvar X með þeim afleiðingum að hún axlarbrotnaði. Er slysið varð var starfsfólk X að sinna þrifum og hafði M upphaflega verið meinaður aðgangur í pottinn vegna þrifa. Hún hafi af þeim sökum fyrst farið í gufubað og síðan fengið grænt ljós frá starfsfólki að fara í pottinn. Þegar M var að fara upp úr pottinum rann hún á viðargólfi sem liggur meðfram pottinum. Hafði gúmmímotta sem þar er staðsett verið fjarlægð vegna þrifa. Hefur M gert kröfu um bætur vegna líkamstjónsins úr ábyrgðartryggingu X hjá V. Með bréfi, dags. 19. ágúst 2025, hefur V hafnað bótaskyldu á þeim grundvelli að slysið verði rakið til óhappatilviljunar eða óaðgæslu M sjálfar. M er þessu ósammála og telur að slysið megi rekja til saknæmrar háttsemi starfsmanna X sem hafi ekki tryggt öryggi viðskiptavina sinna á pottasvæði með fullnægjandi hætti. Telur M augljóst að fyrirkomulag og framkvæmd þrifa hafi verið verulega ábótavant og að starfsfólk hafi greinilega ekki hugsað hlutina til enda. Hættulegt hafi verið að fjarlægja gúmmímottuna við heita pottinn án þess að gera frekari ráðstafanir í millitíðinni. Sennilega hefði verið eðlilegast að loka aðgangi að pottinum tímabundið eða í öllu falli koma að handklæðum eða öðrum aðbúnaði til þess að koma í veg fyrir hálfu og tryggja öryggi gesta nægilega vel. Þá hafi jafnframt verið nauðsynlegt að koma upp viðvörðunarskiltum. Máli sínu til stuðnings vísar M til ákvæða reglugerðar um hollustuhætti á sund- og baðstöðum nr. 814/2010 og nánar tilgreindra dóma.

Í bréfi sínu til nefndarinnar bendir V á að verið var að þrifa gúmmímottuna á slysstað og að M hafi vitað af þrifunum og að mottan væri ekki á sínum stað. Um sé að ræða útisvæði sem verði hált í bleytu og það sé eðlilegt og fyrirsjáanlegt. Notuð séu gólfefni og mottur sem uppfylla skilyrði 8. gr. reglugerðar um hollustuhætti á sund- og baðstöðum og þrif á pottasvæði. Það að fjarlægja mottu tímabundið, sé hluti af reglubundnum og nauðsynlegum hreinlætisaðgerðum. Að mati X hafi aðstæður ekki verið sérstaklega hættulegar á meðan þrifin fóru fram og M hefði getað beðið þar til mottan væri komin á sinn stað. Engin sambærileg slys hafi áður orðið á svæðinu og slys hafi verið skráð í samræmi við reglugerð. Aðgerðir X eftir slysið, svo sem að setja hitaplötur á svæðið, tengist ekki þessu tilviki. V telur að M hafi ekki sýnt fram á brot á skráðum háttænisreglum né að aðstæður hafi verið óvenjulegar eða sérstaklega hættulegar. Að mati V var um óhappatilvik og/eða eigið aðgæsluleysi M að ræða. Komist nefndin að gagnstæðri niðurstöðu telur V að M beri hluta tjónsins sjálf.

Í viðbótarathugasemdum M er sjónarmiðum V hafnað og ítrekuð sú afstaða að slysið megi rekja til þess að X hafi ekki tryggt öryggi viðskiptavina sinna nægilega vel á pottasvæði líkamsræktarstöðvarinnar.

Álit.

Ágreiningur þessa máls lýtur að því hvort tjón M megi rekja til saknæmra athafna eða athafnaleysis af hálfu X eða starfsmanna þess, þannig að bótaskylda stofnist úr ábyrgðartryggingu. Það hvílir á M að sýna fram á að svo hafi verið skv. almennum sönnunarreglum. Ljóst er að þegar slysið varð var verið að sinna þrifum á pottasvæðinu og gúmmímotta, sem venjulega er staðsett á gönguleiðinni, hafði verið fjarlægð tímabundið í þeim tilgangi. Um er að ræða útisvæði þar sem viðargólf getur orðið hált í bleytu. Slík bleyta verður að teljast eðlileg og fyrirsjáanleg á pottasvæðum. Ekki liggja fyrir gögn sem benda til þess að þrifin sjálf hafi verið framkvæmd á óeðlilegan eða ótryggan hátt eða að ástæða hafi verið til

að loka svæðinu alfarið meðan á þeim stóð. Þá liggur fyrir að sambærileg slys hafi ekki orðið á svæðinu. Af fyrirbyggjandi ljósmyndum verður ráðið að þrifin fóru fram í beinni sjónlínu M og að hún mátti vera meðvituð um að mottan var ekki á sínum stað þegar hún ákvað að fara upp úr pottinum. Þá liggur fyrir að starfsfólk hafði áður beint henni frá pottasvæðinu á meðan þrif stóðu yfir, sem undirstrikar að hún vissi að vinnu var ólokið þegar hún fór aftur í pottinn og síðar upp úr honum. Verður samkvæmt framansögðu að miða við að ekki sé sýnt fram á annað en að um óhappatilvik hafi verið að ræða og er þar af leiðandi óhjákvæmilegt að hafna kröfum M.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 2. desember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 370/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn vátryggingartaka (X)

Skaðabótaábyrgð. Vinnuslys.

Gögn.

1. Málskot móttakið 9. október 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 6. nóvember 2025, ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Í málskoti er málsatvikum lýst þannig að M hafi orðið fyrir líkamstjóni við vinnu sína í nýbyggingu hjá Y þann 14. júní 2024. Er á því byggt að í umrætt sinn hafi starfsmaður X verið að hífá bretti með krana sem á var búnt af steiptum einingum þegar það hafi hrunið ofan á M með þeim afleiðingum að hann hafi slasast. Komi fram í sjúkraskrá að M hafi í kjölfarið verið óvinnufær frá 14. til 21. júní 2024. Síðan segir í málskoti að M sé enn þann dag í dag óvinnufær. Á því er byggt að X beri skaðabótaábyrgð á tjóni M á grundvelli sakarreglunnar og reglunnar um vinnuveitandaábyrgð. Vill M meina að tjón hans verði rakið til gáleysis af hálfu starfsmanns X, þ.e. kranastjórans. Ljóst sé af gögnum málsins að M hafi verið staddur undir þeirri byrði sem kraninn var að lyfta þegar slysið hafi átt sér stað. Er vísað til þess að sú tilhögun hafi falið í sér brot gegn grein 3.1.3 í reglugerð nr. 367/2006 um notkun tækja en sú reglugerð eigi sér stoð í lögum nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum. M vísar einnig í 37. og 42. gr. þeirra laga máli sínu til frekari stuðnings. Þá bendir M á að slysið hafi ekki verið tilkynnt til Vinnueftirlitsins eins og X og Y hafi borið að gera strax í kjölfar slyssins skv. 17. sbr. 79. gr. laga nr. 46/1980. Þessi vanræksla hafi leitt til þess að Vinnueftirlitið hafi ekki rannsakað slysið. Er sérstaklega á það bent að ströng skylda hvíli á vinnuveitendum að hlutast til um að slys séu rannsökuð með viðunandi hætti. Telur M að framangreint eigi að leiða til þess að X sé skaðabótaskyldur gagnvart sér.

Í athugasemdum frá V, dags. 6. nóvember 2025, er því hafnað að X beri skaðabótaábyrgð á tjóni M. Máli sínu til stuðnings bendir V m.a. á að lýsing á málsatvikum í málskoti sé ekki í samræmi við önnur gögn málsins, þ.e. sú lýsing sé einfaldlega röng. Telur V að slysið verði eingöngu rakið til þess að M hafi í umrætt sinn ekki losað hífingarbúnaðinn af með fullnægjandi hætti. Þá sé mikilvægt að hafa í huga að búið hafi verið að setja umrætt bretti niður þegar slysið varð. Því hafi engin hífing átt sér stað yfir málskotsaðila eins og byggt sé á í málskoti, heldur hafi hífingunni í raun verið lokið þegar slysið varð. Máli sínu til stuðnings vísar V einnig í fyrirliggjandi lýsingar starfsmanna X og Y.

Álit.

Ágreiningur í málinu snýr að því hvort X beri skaðabótaábyrgð á slysi því sem M varð fyrir við vinnu sína 14. júní 2024. Almennar sönnunarreglur í skaðabótarétti gera ráð fyrir því að sá sem heldur því fram að annar beri skaðabótaábyrgð á tjóni sínu beri sönnunarbyrði um að skilyrði slíkrar ábyrgðar séu uppfyllt.

Í 1. mgr. 79. gr. laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum segir að atvinnurekandi skuli án ástæðulausrar tafar tilkynna til Vinnueftirlitsins öll slys þar sem starfsmaður deyr eða verður óvinnufær í einn eða fleiri daga, auk þess dags sem slysið varð. Dómafordæmi benda til þess að litið sé svo á að atvinnurekandi sem ekki hefur réttilega tilkynnt slys samkvæmt framangreindu lagaákvæði skuli bera hallann af sönnunarskorti um málsatvik eða aðstæður á vinnustað, að því leyti sem þau eru óljós og aðila greinir á um þau. Ekki er ágreiningur um það að frá og með slysdagi var M óvinnufær. Þrátt fyrir þetta var slysið ekki tilkynnt til Vinnueftirlitsins sem rannsakaði því ekki slysið. Hins vegar liggja m.a. fyrir í málinu yfirlýsing frá kranastjóranum, lýsing verkstjóra hjá X á málsatvikum og framburður starfsmanns Y um það með hvaða hætti slys M varð. Af þessum gögnum verður að mati nefndarinnar ekki annað ráðið en að orsaka slyssins sé að leita í ákvörðunum M sjálfs og að ósannað sé að kranastjórinn hafi sýnt af sér gálause áttsemi. Nefndin hefur því komist að þeirri niðurstöðu að X beri ekki skaðabótaábyrgð á afleiðingum líkamstjóns M og að M eigi því ekki rétt á að fá sannað tjón sitt bætt úr ábyrgðartryggingu þeirri sem X er með hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á til skaðabóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 2. desember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 372/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Slysáttrygging ökumanns og eiganda.

Skráningarnúmer ökutækis: (A) og (B)

Takmörkun ábyrgðar váttryggingafélags. Stórkostlegt gáleysi.

Gögn.

1. Málskot móttakið 5. október 2025, ásamt fylgiskjöllum.
2. Athugasemdir V, dags. 16. október 2025, ásamt fylgiskjali.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 13. nóvember 2025.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirbyggjandi lögregluskýrslu, dags. 17. mars 2025, barst lögreglu þann 14. sama mánaðar tilkynning um að umferðarslys hafi orðið í Vatnagörðum. Nánar tiltekið hafi orðið aftanákeyrsla og sé einn ökumaður með skerta meðvitund eftir að loftpúðar hafi sprungið út. Á vettvangi hitti lögreglan M sem var ökumaður bifreiðarinnar A sem í umrætt sinn var ekið aftan á bifreiðina B. Bifreiðin A var váttryggð hjá V. Kom fram að M hafi verið með meðvitund og treyst sér til að tala við lögreglu þó hann væri sljór og með verk í hálsi. M blés í áfengismæli sem sýndi neikvæða niðurstöðu. Aðspurður um hvað hafi gerst sagðist M hafa sofnað undir stýri því hann væri með kæfisvefn. Sagðist hann hafa verið að aka á 50 km/klst. og verið í bílbelti. Þá kemur fram að M hafi farið með sjúkrabíl á spítala til frekari skoðunar. Lögregla ræddi einnig við ökumann B og farþega í þeirri bifreið. Kom fram að þeir hafi báðir verið í sjáanlegu uppnámi, skolfið og sagst vera í smá áfalli og dofnir. Þá lýstu þeir báðir þungu höggi er A var ekið aftan á B. Í bréfi til M, dags. 4. apríl 2025 tilkynnti V, að það hyggist bera fyrir sig skerðingu á bótarétti úr slysáttryggingu ökumanns og eiganda A um 1/3. Vísaði V m.a. til 4. mgr. 4. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatrýggingar (ötl.) og úrskurða nefndarinnar í málum nr. 238/2020 og 8/2021 máli sínu til stuðnings.

Í málskoti óskar M eftir því að nefndin staðfesti fullan bótarétt sinn úr tryggingunni hjá V. Færir M m.a. þau rök máli sínu til stuðnings að þegar litið sé til fyrirbyggjandi lögregluskýrslu sé ekki réttlætanlegt að skerða bætur til hans með vísan til þess að hann hafi sýnt af sér stórkostlegt gáleysi í aðdraganda slyssins, sbr. 4. mgr. 4. gr. ötl. Telur M að gera verði ríkar kröfur til sönnunar atvika sem leiða eigi til skerðingar á bótarétti vegna líkamstjóns í umferðarslysum á grundvelli stórkostlegs gáleysis. Þá sé það V að sanna framangreint sem M telur ekki hafa tekist. Í þessu sambandi er bent á að þegar M ræddi við lögreglu á vettvangi slyssins hafi hann verið mjög vankaður eftir slysið. Þá sé í læknisvottorði frá slysdegi haft eftir M að hann hafi talið sig hafa sofnað þegar hann var að aka í aðdraganda slyssins. Þar hafi M sem var mjög vankaður og ekki mæltur á íslenska tungu verið að reyna að átta sig á og útskýra hvað hafði gerst, þ.e. að hann haldi að hann hafi sofnað í aðdraganda árekstursins. M hafnar því einnig að hann hafi verið of þreyttur til að aka þegar hann lagði af stað þennan dag enda sé hann vanur að aka af stað á hverjum morgni til vinnu. Telur hann því að V hafi ekki tekist að sanna að hann hafi ekki verið í ástandi til að aka bifreiðinni í umrætt sinn. Byggir M á því að leggja beri til grundvallar þá frásögn hans að hann haldi að hann hafi sofnað undir stýri en ekki að það teljist sannað að sú hafi verið raunin. Bendir M á að það að sofna skyndilega við akstur hafi ekki í framkvæmd verið talið stórkostlegt gáleysi. Því hafi verið gerð sú krafa að það teljist sannað að viðkomandi hafi verið í annarlegu ástandi en samt sem áður ákveðið að aka bifreið. Vísar M einnig í úrskurði nefndarinnar í málum nr. 278/2019, 75/2025 og 180/2025 máli sínu til stuðnings. Bendir M sérstaklega á í tengslum við þessi mál að viðkomandi váttryggingafélag verði að bera hallann af því þegar vafi leikur á um það hvort ökumaður hafi verið í slíku líkamlegu ástandi að hann hafi verið, eða mátt vita að hann væri, ófær um akstur. Þá byggir M á því að jafnvel þó nefndin komist að þeirri niðurstöðu að M hafi verið þreyttur þegar hann hóf akstur í umrætt sinn, eigi það ekki að duga til þess að skilyrðið um stórkostlegt gáleysi teljist uppfyllt. Bendir M á að með stórkostlegu gáleysi sé átt við meiriháttar aðgæsluleysi, þ.e. alvarlegt frávík frá þeirri háttsemi sem M bar að viðhafa. Þá bendir M á að jafnvel þó stórfellt gáleysi liggi fyrir eigi það ekki sjálfkrafa að leiða til skerðingar á bótarétti. Bendir M á orðalag í 1. mgr. 90. gr. laga nr. 30/2004 í því sambandi. Bendir M m.a. á að það liggi fyrir í málinu að M hafi verið allsgáður og ekkert í gögnum

málsins bendi til þess að hann hafi verið á miklum hraða eða ekið ógætilega þegar áreksturinn varð. M telur því ekki vera forsendur til að skerða bótatrött sinn um 1/3 eins og V byggir á.

Í athugasemdum V, dags. 16. október 2025, er á því byggt með vísan í gögn málsins, að heimilt sé að skerða bótatrött M um 1/3 vegna þess að stórkostlegt gáleysi hans hafi leitt til þess að árekstur varð milli A og B. Máli sínu til stuðnings vísar V m.a. til þess að í lögregluskýrslu sé haft eftir M að hann hafi sofnað undir stýri því hann sé með kæfisvefn. Þá komi einnig fram í sjúkradagpeningavottorði, dags. 26. mars 2025, að M hafi sofnað undir stýri. V vísar einnig til fyrirbyggjandi upplýsingabæklings um kæfisvefn. Telur V að framagreind gögn sýni fram á að M hafi í umrætt sinn verið ófær um að stjórna ökutæki örugglega. Hann hafi því sýnt af sér stórkostlegt gáleysi sem réttlæti framangreinda skerðingu á bótrötti.

Í viðbótarathugasemdum M, dags. 13. nóvember 2025, eru fyrri rök ítrekuð. Auk þess er sérstaklega bent á að þó M hafi nefnt það við lögreglu að hann væri með kæfisvefn þá liggi fyrir að hann sé fær um að aka bifreið enda sé hann með gild ökuréttindi sem væri ekki raunin ef hann væri með alvarlegan sjúkdóm. Er tekið fram að það að vera með kæfisvefn þýði ekki sjálfkrafa að skilyrðið um stórkostlegt gáleysi sé uppfyllt. Þá er einnig bent á að um harðan árekstur var að ræða þar sem M missti meðvitund og óljóst sé hvað í raun og veru gerðist í aðdraganda slyssins. Er tekið fram að M telji sig hafa fyrirvaralaust og skyndilega dottað við aksturinn.

Álit.

Samkvæmt 1. mgr. 48.gr. umferðarlaga nr. 77/2019 skal ökumaður vera líkamlega og andlega fær um að stjórna ökutæki því sem hann fer með. Í 2. mgr. 48. gr. sömu laga kemur fram að enginn má stjórna eða reyna að stjórna ökutæki ef hann er svo á sig kominn, m.a. vegna svefnleysis eða neyslu deyfandi lyfja, að hann er ekki fær um að stjórna ökutækinu örugglega. Í 1. mgr. 90. gr. laga nr. 30/2004 um vátryggingarsamninga kemur m.a. fram að hafi vátryggður í öðrum vátryggingum en líftryggingum, með háttsemi sem telja verður stórkostlegt gáleysi, valdið vátryggingaratburði megi lækka eða fella niður ábyrgð félagsins í heild eða að hluta. Við mat á ábyrgð félagsins skal líta til sakar vátryggðs, hvernig vátryggingaratburður bar að, hvort vátryggður var undir áhrifum áfengis eða fíkniefna sem hann hafði sjálfviljugur neytt og atvika að öðru leyti.

Af fyrirbyggjandi lögregluskýrslu, sem líta verður til sem frumgagns í málinu, enda eru ekki til staðar önnur og veigameiri gögn er hnekki því sem þar kemur fram, er haft eftir M að hann hafi sofnað undir stýri A í aðdraganda árekstursins því hann væri með kæfisvefn. Í sjúkraskrá frá Landspítala er skráð við komu þangað á slysdegi að M telji sig hafa sofnað undir stýri. Þá segir í fyrirbyggjandi sjúkradagpeningavottorði frá heimilislækni, dags. 26. mars 2025 að M hafi sofnað undir stýri. Nefndin telur því liggja fyrir að M hafi sofnað undir stýri í aðdraganda árekstursins. Hins vegar liggur fyrir að M var ekki undir áhrifum áfengis, ávana- eða fíkniefna né ók hann yfir löglegum hámarkshraða í umrætt sinn. Þá liggja heldur ekki fyrir neinar upplýsingar um að hann hafi verið sérstaklega þreyttur eða að öðru leyti illa fyrir kallaður í aðdraganda slyssins. Hvað varðar kæfisvefn sérstaklega þá liggja ekki fyrir neinar frekari upplýsingar í málinu um alvarleika þess sjúkdóms og þá hvort hann hafi almennt verið til þess fallinn að hafa áhrif á hæfni M sem ökumanns. Hér bendir nefndin á að M var með gild ökuréttindi. Á framangreindum skorti á upplýsingum um heilsufar M verður V að bera hallann.

Þegar horft er heildstætt til framangreinds er það niðurstaða nefndarinnar að í málinu liggi ekki fyrir gögn sem sýna að M hafi verið í slíku líkamlegu ástandi að hann væri, eða hafi mátt vita að hann væri, ófær um akstur í umrætt sinn. Þannig er uppi vafi um hvort skilyrði fyrir skerðingu bóta séu uppfyllt. Hallann af slíkum sönnunarskorti ber V. Það er því mat nefndarinnar að V hafi ekki sýnt fram á að ökumaður A hafi sýnt af sér stórkostlegt gáleysi við aksturinn. M á því óskertan rétt til bóta úr slysatryggingu ökumanns og eiganda hjá V.

Niðurstaða.

M á fullan bótatrött úr slysatryggingu ökumanns og eiganda hjá V vegna afleiðinga slyssins 17. mars 2025.

Reykjavík, 18. desember 2025.

rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 373/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Kaskótrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækis: (A)

Takmörkun ábyrgðar váttryggingafélags. Stórkostlegt gáleysi. Varúðarregla.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 13. október 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 16. október 2025 ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir V dags. 20. október 2025.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirbyggjandi lögregluskýrslu, dags. 23. júlí 2025, barst lögreglu, hinn 19. júlí 2025, tilkynning um rásandi aksturslag A, sem M ók umrætt sinn, þar sem henni var ekið Vesturlandsveg til suðurs í átt að Þingvallavegi. Skömmu síðar barst tilkynning frá aðila sem var staddur hjá M um að M hefði ekið utan í vegrið og í kjölfarið ekið bifreiðinni á bifreiðastæði í nágrenninu. Á vettvangi báru þrjú vitni um það að A hefði ítrekað verið ekið yfir á öfugan vegarhelming í aðdraganda þess að henni var ekið á vegrið. Hafi þau talið M vera undir einhverjum áhrifum. M hafi verið sjáanlega sljór, rauðleitur í framan, augun fljótandi og hann virst vera undir áhrifum. Hafi áfengismæling og fíkniefnapróf gefið neikvæða svörun. M sagðist hafa verið á heimleið úr sumarbústað og hann hafi skyndilega fundið fyrir mikilli þreytu við aksturinn og ákveðið að leggja A og fá sér blund. Áður en til þess kom hafi hann líklega sofnað við aksturinn með þeim afleiðingum að hann ók á vegrið. M sagðist þá hafa tekið 10 mg. töflu af svefnlyfi kvöldið áður en hann ætti við svefnvandamál að stríða og venjulega tæki hann 20 mg. af lyfinu að kvöldi. Kom jafnframt fram að M glímdi við svefnleysi en hann þyrfti tíu til tólf tíma svefn á nóttu, en nóttina áður hafi hann ekki náð þeim svefni. Héraðslæknir sem skoðaði M mat aðstæður svo að M „væri fær um að stjórna bifreiðinni örugglega en taldi að M væri undir nokkrum áhrifum og að áhrifin væru sennilega vegna þreytu.“ Eiginkona M sótti M á lögreglustöðina og var henni afhentur lykillinn að A. Samkvæmt matsgerð Rannsóknarstofu í lyfja- og eiturefnafræði, dags. 6. ágúst 2025, mældust 690 ng/ml af Zolpidem í blóði M og kemur þar jafnframt fram að styrkur þess í blóði væri talsvert hærri en eftir töku í lækningalegum skömmtum og gæti bent til eitrunar. Fullvíst sé að M hafi ekki getað stjórnað ökutækinu örugglega. Fyrirbyggjandi er þá sektargerð lögreglu, dags. 27. ágúst 2025, þar sem M er boðið að ljúka málinu með sátt þannig að hann greiði sekt vegna málsins og sæti sviptingu ökuréttar í sex mánuði.

Í málskoti kemur fram að M hafi gert kröfu um bætur úr kaskótryggingu A hjá V vegna þess tjóns sem varð á henni. V hafi hins vegar fellt bótarétt hans að fullu niður þar sem hann hefði að mati V sýnt af sér stórkostlegt gáleysi sem leitt hafi til tjónsins. M er ósammála þeirri afstöðu V og telur niðurstöðu lögreglu, sem umrætt sektarboð byggir á, mótsagnarkennda. Það sé vissulega rétt að hann hafi mælst með lítið, en þó of mikið, magn Zolpidem en ekkert tillit hafi verið tekið til þess að ástand hans hafi verið vandlega rannsakað á vettvangi en M hafi sjálfur látið kalla til lögreglu til að kanna ástand sitt. Hafi þá verið staðfest af lækni og lögreglu að hann væri ekki undir neinum þeim áhrifum sem gerðu hann óhæfan til að stjórna ökutæki, og framkvæmd próf því til staðfestingar. Honum hafi verið afhentir lykklar A og ekið sem leið lá heim til sín eftir afskipti lögreglu. Hann hafi þá mótmælt sáttaboði lögreglu hvað varði sviptingu ökuréttinda enda hafi hann staðist nákvæmt hæfnismat stuttu eftir að tjónið átti sér stað.

Í bréfi V til nefndarinnar er vísað til þess sem fram kemur í fyrirbyggjandi lögregluskýrslu og matsgerðar Rannsóknarstofu í lyfja- og eiturefnafræði. Á grundvelli framangreindra gagna sé afstaða V sú að M hafi valdið tjóninu af stórkostlegu gáleysi með því að aka A þegar hann var óhæfur til aksturs vegna lyfjaneyslu. Hafi M þá jafnframt brotið gegn varúðarreglu skilmála kaskótryggingarinnar sem kveði á um að ökumaður skuli ekki vera undir áhrifum áfengis, ávana- eða fíkniefna við notkun ökutækis né annarra örvandi eða deyfandi efna. Hafi M skapað stórhættu með háttsemi sinni og líkur á umtalsverðu tjóni hafi verið verulegar. Telji V því rétt að bótaréttur M úr kaskótryggingu A falli að fullu niður, sbr. 26. gr. og 2. mgr. 27. gr. laga nr. 30/2004 um váttryggingarsamninga.

Í viðbótarathugasemdum M er ítrekað að lækni og lögregla hafi rannsakað akstursfærni M strax eftir atvikið og hafi niðurstaða þeirra rannsókna verið sú að ekkert hafi verið athugavert við hana. Gerir M þá athugasemdir við dylgjur sem fram komi í bréfi V um að hann hafi sýnt af sér ábyrgðarlausa háttsemi. Hvað varði frásögn vitna af reikulu aksturslagi þá minnst hann þess að hafa fengið hnerrakast við aksturinn sem kunni að skýra það. Kemur þá fram að hefði M fengið að sjá umrædda lögregluskýrslu hefði hann gert athugasemdir við hana.

Álit.

Samkvæmt 1. mgr. 48. gr. umferðarlaga skal ökumaður vera líkamlega og andlega fær um að stjórna ökutæki því sem hann fer með. Í 2. mgr. 48. gr. umferðarlaga kemur fram að enginn má stjórna eða reyna að stjórna ökutæki ef hann er svo á sig kominn, m.a. vegna svefnleysis eða neyslu deyfandi lyfja, að hann er ekki fær um að stjórna ökutækinu örugglega. Sambærilegt ákvæði er að finna í varúðarreglu í skilmálum kaskótryggingar A, þ.e. að ökumaður skuli ekki vera undir áhrifum áfengis, ávana- eða fíkniefna við notkun ökutækis né annarra örvandi eða deyfandi lyfja.

Í 26. gr. laga um vátryggingarsamninga kemur fram að vátryggingafélag geti gert fyrirvara um að það skuli laust úr ábyrgð í heild eða að hluta ef varúðarreglum er ekki fylgt. Slíkan fyrirvara getur félagið þó ekki borið fyrir sig ef ekki er við vátryggðan að sakast eða sök hans er óveruleg eða það að vátryggingaratburður hefur orðið verður ekki rakið til brota hans. Í 2. mgr. 27. gr. sömu laga kemur m.a. fram að hafi vátryggður í öðrum vátryggingum en ábyrgðartryggingum, með háttsemi sem telja verður stórkostlegt gáleysi, valdið vátryggingaratburði losni félagið úr ábyrgð í heild eða að hluta. Við mat á ábyrgð félagsins skal líta til sakar vátryggðs, hvernig vátryggingaratburð bar að, hvort vátryggður var undir áhrifum áfengis eða fíkniefna sem hann hafði sjálfviljugur neytt og atvika að öðru leyti.

Af fyrirliggjandi lögregluskýrslu, sem líta verður til sem frumgagns í málinu enda séu ekki til staðar önnur og veigameiri gögn er hnekki því sem þar kemur fram, má ráða af framburði þriggja vitna að aksturslag M hafi verið reikult og hann ítrekað ekið A yfir á öfugan vegarhelming í aðdraganda tjónsins. Það að áfengis- og fíkniefnapróf hafi reynst neikvæð felur þá ekki sjálfkrafa í sér að M hafi verið í ástandi til að stjórna ökutækinu örugglega enda liggur fyrir matsgerð Rannsóknarstofu í lyfja- og eiturefnafræði þar sem fullvíst er talið að svo hafi ekki verið. Kemur þar jafnframt fram að magn Zolpidem í blóði M hafi verið talsvert hærri en við lækningalega skammta. Hvað varðar mat héraðslæknis á ástandi M eins og því er lýst í lögregluskýrslu þá virðist nokkur þversögn í því þar sem viðkomandi lækni virðist bæði hafa talið M færan um að stjórna bifreið örugglega en einnig að M væri undir nokkrum áhrifum, líklega vegna þreytu. Kemur þá fram í lögregluskýrslu að eiginkona M hafi sótt hann og að henni hafi verið afhentir lykklar að A. Er sú fullyrðing M um að lögregla hafi afhent honum lykla að A og látið ótalið að hann æki henni því í nokkurri andstöðu við efni skýrslunnar hvað þetta varðar og ekki studd neinum gögnum.

Verður af öllu framansögðu að telja nægilega sannað að M hafi ekki verið fær um örugga stjórn A umrætt sinn vegna þreytu og áhrifa af svefnlyfi og að umtalsverð hætta á tjóni hafi stafað af aksturslagi hans. Af lýsingum vitna í lögregluskýrslu, og raunar frásögn M sjálfs um að hann hafi sofnað við aksturinn, verður þá að telja skýrt orsakasambengi milli ástands M og þess að tjón varð. Með vísan til lýsingar vitna og lögreglu á ástandi M svo og þess að magn Zolpidem í blóði hans var talsvert meira en reikna mætti með við lækningalega skammta, svo og þess að M hafði, samkvæmt eigin frásögn, ekki náð tilskildum svefni nóttina áður, verður jafnframt að telja að M hafi mátt vera ljóst að hann var ófær um örugga stjórn A.

Er það því mat nefndarinnar að sýnt sé fram á að M hafi sýnt af sér stórkostlegt gáleysi við aksturinn og auk þess brotið gegn áðurnefndri varúðarreglu skilmála vátryggingarinnar. Með hliðsjón af atvikum öllum og eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni verður því að telja að V sé heimilt að fella bótarétt hans úr kaskótryggingu A að fullu niður.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr kaskótryggingu A hjá V.

Reykjavík, 11. nóvember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 374/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila: (V1) og (V2)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn vátryggingartaka ábyrgðartryggingar: (X1) og (X2)

Skaðabótaábyrgð. Vinnuslys.

Gögn.

1. Málskot móttakið 10. október 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V2 dags. 27. október 2025.
3. Bréf V1 dags. 26. nóvember 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að hinn 7. maí 2024 hafi M orðið fyrir líkamstjóni við störf á vegum vinnuveitanda síns, X1, á byggingarsvæði á vegum X2. Atvik hafi verið þau að M var, ásamt samstarfsmanni sínum, Y, að bera loftræstistokk í þar til gerðu loftrými. Y hafi haldið í fremri hluta stokksins og stýrt ferðinni en M haldið við aftari hluta stokksins og fylgt á eftir honum. Þegar M og Y hafi gengið fyrir horn og inn í rúmlega tveggja metra breitt rými hafi verið op í gólfinu við hornið. Vegna stærðar loftræstistokksins hafi M ekki séð opið og hafi það leitt til þess að hann féll niður það og á steipt gólf þremur metrum neðar. Opið hafi ekki verið merkt og engar öryggisgirðingar eða borðar á vettvangi til að vara við því.

Sömu atvikalýsingu er að finna í tilkynningu X1 til Vinnueftirlitsins og tilkynningu til Sjúkratrygginga sem einnig er staðest af X1. Er hún einnig til samræmis við vitnisburð Y í fyrirliggjandi lögregluskýrslu, dags. 11. maí 2024, en lögregla var kvödd á vettvang slyssins.

Í málskoti kemur fram að augljóst sé að slys M megi rekja til alvarlegra öryggisbresta á vinnustaðnum þar sem hann hafi fallið niður um óvarið op í gólfi án þess að nokkrar fallvarnir eða hindranir væru til staðar. Bendi það til verulegrar vanrækslu á þeirri skyldu vinnuveitanda að tryggja öruggar vinnuaðstæður. Hinn 18. desember 2024 hafi M því gert kröfu um bætur úr ábyrgðartryggingu X2 hjá V2 en V2 hafi, með bréfi dags. 30. september 2025, hafnað kröfunni á grundvelli þess að X2 hafi gert verksamning við X1 sem hafi sjálft stýrt þessu afmarkaða verkefni. M hafi í kjölfarið gert kröfu um bætur úr ábyrgðartryggingu X1 hjá V1 en V1 hafnað kröfunni þar sem M hafi að nauðsynjalausu gengið í átt að opinu. Þá væri helsti orsakavaldur slyssins sá að engar merkingar eða fallvarnir væru til staðar og X1 hafi ekki farið með boðvald á vettvangi og ekki á þess ábyrgð að ganga úr skugga um að öryggisatriði væru fullnægjandi.

Við höfnun kröfu M hafi V2 lagt fram verksamning X1 og X2 en samkvæmt honum hafi X2 haft yfirumsjón með verkinu, verið aðalverktaki á vettvangi og haft umsjón með framkvæmdum. X1 hafi hins vegar borið ábyrgð á öryggisbúnaði og öryggi starfsmanna sinna. Í áhættugreiningu dags. 12. janúar 2024 segi í lýsingu á áhættuþætti nr. 4.6. „Hætta á falli niður um op m.a. þegar hift er á milli hæða“ og ráðstafanir skyldu vera „Setja upp girðingar við op“. Fyrir liggi að það hafi ekki verið gert.

M byggir í málskoti á því að bótaskylda sé til staðar úr ábyrgðartryggingum X1 og X2 enda hafi báðir aðilar brugðist sameiginlegum skyldum sínum samkvæmt lögum nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum, reglugerða settra með stoð í þeim og samkvæmt sameiginlegu áhættumati. Ekkert bendi þá til þess að slysið megi rekja til aðgæsluleysis M sjálfs.

Í bréfi V2, sem á tjónsdegi var vátryggjandi X2, til nefndarinnar er vísað til þess að X1 og X2 hafi gert með sér verksamning um tiltekið verk, og hafi X1 tekið að sér alla vinnu, tæki og efni sem þurftu til verksins. Hafi X1 borið ábyrgð á framkvæmdum og gæðum verksins og þ.á.m. á persónulegum öryggis- og hlífðarbúnaði. Slys M verði því ekki rakið til atvika sem X2 beri skaðabótaábyrgð vegna.

Í bréfi V1, sem á tjónsdegi var vátryggjandi X1, er í fyrsta lagi tekið fram að verkefni X1 hafi falið í sér að setja upp loftræstilagnir í húsnæði sem X2 var að byggja. Samkvæmt fyrirliggjandi verksamningi hafi X2 verið aðalverktaki. Einnig komi fram í samningnum að X1 beri að útvega starfsfólki sínu persónulegan öryggis- og hlífðarbúnað. Verði ekki séð að X1 hafi í nokkru brugðist skyldum sínum enda hafi allir starfsmenn þess, þ.á.m. M, verið með nauðsynlegan öryggisbúnað, s.s. hjálma og öryggisgleraugu. Á slysdegi hafi byggingin verið komin vel á veg og framkvæmdir staðið yfir í langan tíma og megi því ætla að umrætt op hafi staðið óvarið um nokkurt skeið án þess að X2 hafi sett upp

viðeigandi merkingar. Byggingin sem um ræði sé 4.200 fermetrar og óraunhæft sé að miða við að X1 hafi borið að rannsaka allt rými hennar með tilliti til slyshætta sem þar kynnu að leynast. Hafi X1 þá haft fullt tilefni til að treysta því að X2 hefði gert viðeigandi öryggisráðstafanir vegna þeirra verkþátta sem þegar höfðu farið fram áður en X1 kom að umræddu verki, enda hafi umrætt op augljóslega verið hluti slíkra framkvæmda. Í umræddum verksamningi sé þá kveðið á um þátttöku X1 í slysavörnum og gefi það orðalag til kynna að slíkar slysavarnir hafi þá átt að vera að frumkvæði og undir stjórn X2 sem aðalverktaka. Verði af framangreindu ekki séð að X1 hafi borið að aðhafast sérstaklega og verði því ekki séð að slys M verði rakið til sakar þess.

Álit.

Af ljósmyndum í fyrirbyggjandi lögregluskýrslu má sjá að umrætt gat milli hæða, eða milli loftrýmisins og hæðarinnar fyrir neðan er ekki varið með grindum eða varað við því með neinum hætti. Af staðsetningu opsins af myndum að ráða verður þá að telja að fallhætta sé nokkuð augljós, sér í lagi ef þeir sem eiga leið hjá eru með byrðar sem byrgja þeim sín.

Samkvæmt 33.2 gr. í IV. viðauka við reglur nr. 547/1996 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggisráðstafanir á byggingarvinnustöðum og við aðra tímabundna mannvirkjagerð skulu öll göt í gólfum og vinnupöllum, sem hætta getur verið á að menn falli niður um vera umgirt handriði sem uppfyllir þær kröfur sem gerðar eru til handriða, eða hleri settur yfir gatið. Af framangreindu má ráða að það hafi ekki verið gert og verður að telja að þessi vanbúnaður hafi orsakað slys M.

Ekki liggja fyrir nefndinni sjálfstæðar frásagnir frá X1 eða X2 en fyrir liggja annars vegar verksamningur milli þeirra og hins vegar áhættumat sem ber það með sér að hafa verið unnið af X1. Umræddur verksamningur varðar verk við loftræstilagnir sem X1 tók að sér að vinna fyrir X2 sem verkkaupa, en óumdeilt virðist að X2 hafi verið aðalverktaki við bygginguna. Kemur þar m.a. fram að X1 beri ábyrgð á öryggisbúnaði starfsmanna sinna og að tryggja öryggi þeirra og þá skuli X1 taka þátt í m.a. kynningu á helstu hættum og reglum, gerð áhættugreininga og slysavörnum. Kemur þá m.a. fram að umsjón verksins verði í höndum X2 og að starfsmenn X2 og aðrir verktakar verði að vinna við framkvæmd verksins á sama tíma og X1. Í fyrirnefndu áhættumati er m.a. fjallað um hættu á falli niður um op og ráðstöfun til að sporna við þeirri hættu er sögð vera að „setja upp girðingar við op.“

Í 1. mgr. 17. gr. laga nr. 46/1980 kemur fram að þar sem fleiri atvinnurekendur eiga aðild að starfsemi á sama vinnustað, skulu þeir og aðrir, sem þar starfa, sameiginlega stuðla að því að tryggja góðan aðbúnað, heilsusamleg og örugg starfsskilyrði á vinnustaðnum. Með vísan til þessa ákvæðis svo og þess að því hefur ekki verið mótmælt að umrætt op í gólfinu hafi tengst vinnu X2 en ekki X1 verður ekki talið að X2 geti firt sig ábyrgð á aðstæðum á vettvangi með vísan til þess að slys M hafi atvikast við framkvæmd verks sem var á ábyrgð X1. Verður heldur ekki fallist á að slík niðurstaða verði leidd af orðalagi umrædds verksamnings sem virðist miða við það að X2 sjái um samræmingu vinnuverndarstarfs. Verður því að líta svo á að X2 hafi borið skylda til að tryggja öryggi á vinnustaðnum og frágang títtnefnds ops.

Hvað varðar ábyrgð X1 verður að líta til þess að samkvæmt frásögn Y í fyrirbyggjandi lögregluskýrslu gekk hann á undan M og hélt í fremri hluta loftræstistokksins og ætla má að hann hafi haft betri yfirsýn yfir það hvar þeir fóru um. Verður því að meta honum það til nokkurs gáleysis að hafa ekki varað M við opinu og telja verður að það hafi verið meðverkandi orsök slyss M. Verður þá að líta til þess að í fyrirbyggjandi áhættumati, sem eins og áður segir ber það með sér að hafa verið unnið af X1, er gert ráð fyrir því að girðingar séu settar upp við op. Verður einnig að meta það X1 til sakar að því virðist ekki hafa verið fylgt frekar eftir.

Af framansögðu og eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni er niðurstaða hennar því sú að X1 og X2 beri óskipta skaðabótaábyrgð vegna líkamstjóns M.

Niðurstaða.

M á rétt á bótum vegna líkamstjóns síns in solidum úr ábyrgðartryggingum atvinnureksturs X1 hjá V og X2 hjá V2.

Reykjavík, 18. desember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 376/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs. Fasteignatrygging.

Nafn vátryggingartaka ábyrgðartryggingar (X)

Skaðabótaábyrgð. Málskotsfrestur.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 20. október 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 5. nóvember 2025 ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 5. nóvember 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V dags. 12. nóvember 2025 ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Samkvæmt gögnum málsins, þ.á.m. tjónstilkynningu, varð hinn 16. ágúst 2024 tjón á fasteign í eigu M vegna stíflu í frárennislögn. Segir M stífluna hafa náð frá baðherbergi og út fyrir húsið. Hafi M haft samband við X og pípulagningafyrirtæki vegna þess. Hafi leki af völdum þessa valdið tjóni á vegg í baðherbergi, gólfefni í aðliggjandi eldhúsi og þröskuldi við baðherbergi.

Í málskoti kemur fram að V hafi hafnað bótaskyldu úr fasteignatryggingu M og vísað ábyrgð á tjóninu á X. Meðan á þeirri deilu hafi staðið hafi auknar skemmdir orðið á eigninni. M krefst bóta vegna tjóns síns enda hafi verið um að ræða vatnstjón sem ekki verði rakið til nokkurrar vanrækslu af hennar hálfu.

Í bréfi V kemur fram að bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu X hafi verið hafnað þar sem ekki væri sýnt fram á að tjón á fasteign M yrði rakið til saknæmrar eða ólögmætrar háttsemi X, starfsfólks þess eða annarra atvika sem X bæri ábyrgð vegna. Viðhaldi lagnarinnar hafi verið ábótavant og mikið magn af bleium og blautþurrkum í henni hafi myndað stíflu. Lögnin sjálf hafi hins vegar verið í eigu M en ekki X og því ekki á ábyrgð X að halda henni við.

Í viðbótarathugasemdum sínum byggir M á því að bótaskylda úr fasteignatryggingu sé fyrir hendi enda hafi tjónið stafað af skyndilegu og ófyrirsjáanlegu vatnsflóði vegna stíflunnar. Kemur fram að M hafi strax krafist bóta úr fasteignatryggingunni en V hafi ekki skoðað tjónið og ekki sinnt þjónustu við M sem skyldi.

Í viðbótarathugasemdum V kemur fram að V hafi, hinn 6. september 2024, hafnað bótaskyldu úr fasteignatryggingu M þar sem tryggingin taki ekki til tjóns vegna stíflu utan veggja fasteignarinnar. Er því sérstaklega mótmælt að stíflan hafi verið innanhúss enda hafi það verið niðurstaða iðnaðarmanns sem kom á vettvang að stíflan hafi verið utan við húsið. M hafi í kjölfarið verið bent á að beina kröfu sinni í ábyrgðartryggingu X þar sem ábyrgð á viðhaldi frárennislagna hvíli almennt á X. Hafi hins vegar komið í ljós að lögnin var í eigu M og ekki hafi verið óskað eftir því að X yfirtæki lögnina. Hvað kröfu M um bætur úr fasteignatryggingu sinni varði hafi liðið meira en ár frá því að höfnunarbréf var sent M hinn 6. september 2024 og þar til málskot þetta barst nefndinni. Hafi M því, samkvæmt 2. mgr. 51. gr. laga um vátryggingarsamninga nr. 30/2004 glatað rétti sínum til bóta úr fasteignatryggingu sinni hafi hann á annað borð verið til staðar.

Álit.

Málflutningur aðila er ekki svo skýr sem best væri á kosið og engin gögn, önnur en frásagnir aðila, liggja fyrir nefndinni um eðli og orsakir umrædds tjóns, tilvitnaða skoðun iðnaðarmanns eða eignarhald á frárennislögninni. Aukinheldur liggja engin gögn frá X, yfirlýsingar þess eða annað, fyrir nefndinni. Þá er ekki fyllilega skýrt af málskoti að hvaða vátryggingu krafa M beinist en þar kemur þó skýrt fram að hún telji að V sé skyld að bæta tjón hennar. Þrátt fyrir framangreinda annmarka er það mat nefndarinnar að málið sé ekki það óljóst, illa upplýst eða kröfur M svo óskýrar að leiði til frávísunar á grundvelli g.-liðar 4. gr. samþykktu úrskurðarnendar í vátryggingamálum. Má enda ráða af heildstæðri skoðun á gögnum málsins að ágreiningur aðila snúa annars vegar að því hvort bótaskylda sé til staðar úr ábyrgðartryggingu X hjá V og hins vegar úr fasteignatryggingu M hjá V.

Hvað varðar mögulega bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu X eru hefðbundin skilyrði skaðabótaskyldu fyrir hendi og sönnunarbyrði þess að hún hafi orðið fyrir tjóni sem verði rakið til saknæmra athafna eða

athafnaleysis X, starfsmanna þess eða annarra atvika eða aðstæðna sem X beri ábyrgð á hvílir samkvæmt almennum sönnunarreglum skaðabótaréttar á M. Það er því ekki svo að X beri hlutlæga ábyrgð á lögnum og ástandi þeirra. Eins og áður segir liggja engar upplýsingar, aðrar en lýsingar aðila, fyrir nefndinni um orsök og eðli umræddrar stíflu, þ.m.t. um hvort hún hafi stafað af skorti á viðhaldi eða öðrum orsökum og hvort M eða X beri ábyrgð á lögninni sem slíkri og viðhaldi hennar. Er því ósannað að tjón M verði rakið til atriða sem X ber skaðabótaskyldu vegna. Af því verður M að bera hallann og er því óhjákvæmilegt að hafna kröfu hennar um bætur úr ábyrgðartryggingu X.

Hvað varðar mögulega bótaskyldu úr fasteignatryggingu M þá liggur fyrir að V hafnaði þeirri kröfu M með tölvupósti dags. 6. september 2024. Voru rökin fyrir höfnuninni þau að samkvæmt skilmálum bætti vátryggingin ekki tjón vegna vatns sem þrýstist upp úr skolp- eða frárennslisleiðslum, eða ef skolpleiðslur geti skyndilega ekki flutt allt það vatn er að berist, þó með þeirri undantekningu ef leiðsla stíflast eða springur innanhúss. Samkvæmt pípulagningamanni sem V hefði haft samband við hefði umrædd stífla verið utan við húsið og bótaskylda því ekki fyrir hendi, enda stíflan ekki innanhúss. Í umræddum tölvupósti var M einnig bent á að hún gæti skotið niðurstöðu V til úrskurðarnefndarinnar en að samkvæmt 2. mgr. 51. gr. laga um vátryggingarsamninga yrði hún að gera það innan árs frá móttöku tilkynningarinnar.

Í 2. mgr. 51. gr. laga um vátryggingarsamninga kemur fram að ef vátryggingafélag hafnar kröfu vátryggðs í heild eða að hluta glati hann rétti til bóta ef hann hefur ekki höfðað mál eða krafist meðferðar málsins fyrir úrskurðarnefnd innan árs frá því að hann fékk sannanlega tilkynningu um að kröfu hans væri hafnað. Í slíkri tilkynningu vátryggingafélags er skylt að geta framangreinds frests, með hvaða hætti unnt er að rjúfa hann og afleiðinga þess að ekki er aðhafst fyrir lok hans. Ekki verður annað ráðið en að umrædd tilkynning hafi, eins og framan er rakið, uppfyllt framangreind skilyrði. Í ljósi þess að tilkynningin barst M með tölvupósti hinn 6. september 2024 er því óhjákvæmilegt að líta svo á að hún hafi glatað rétti sínum til bóta er málskot þetta barst nefndinni meira en ári síðar, eða hinn 20. október 2025. Verður því að hafna kröfu hennar um bætur úr fasteignatryggingu sinni þegar af þeirri ástæðu og er þá óþarft að taka aðrar röksemdir aðila til frekari skoðunar.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

M á ekki rétt til bóta úr fasteignatryggingu sinni hjá V.

Reykjavík, 9. desember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 377/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Fasteignatrygging.

Gildissvið vátryggingar. Umfang tjóns. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 20. október 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 5. nóvember 2025 ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 5. nóvember 2025.

Málsatvik.

Samkvæmt lýsingu M, þ.á.m. í tjónstilkynningu, uppgötvaðist hinn 17. maí 2025 tjón á fasteign í eigu hennar vegna leka frá lögnum og vaski í eldhúsi. Hafi M í kjölfarið fjarlægt eldhúsinnréttinguna enda hafi hún verið skemmd vegna raka og myglu og látið gera við þær leiðslur sem láku. Lekinn hafi einnig skemmt gólfefni í eldhúsinu og aðliggjandi vegg.

Í málskoti kemur fram að M hafi fengið greiddar hlutabætur en sú fjárhæð endurspegli ekki raunverulegt tjón. Sérstaklega er tekið fram að viðhaldi eldhússins hafi ekki verið ábótavant. Þá lýsir M áhyggjum sínum af myglumyndun og því að myglan breiðist út um fasteignina með heilsutjóni fyrir börn hennar. Krefst M þess að úrskurðað verði um bótaskyldu V til samræmis við tjón hennar, en fagaðili hafi tjáð henni að húsið væri enn skemmt og að ábyrgð á greiðslum vegna tjónsins lægi alfarið hjá V.

Í bréfi V kemur fram að tjónstilkynning frá M hafi borist hinn 18. september 2025 og hafi verið fallist á bótaskyldu úr fasteignatryggingu hennar. Skoðunamaður frá V hafi þá farið á vettvang til að meta tjónið. Samkvæmt skoðunarskýrslu hans hafi komið í ljós að lögn undir vaski var farin að leka og hafi nokkurt tjón orðið vegna þess. Hins vegar hafi verið talið að aðeins hluta þess tjóns væri að rekja til bótaskylds tjónsatviks. Hluti tjónsins verði því að mati V rakinn til annars tjónsatviks sem átt hafi sér stað 16. ágúst 2024 og til notkunar. Samkvæmt samkomulagi hafi V fallist á að greiða M bætur sem næmu helmingi tjóns hennar, en áætlaður viðgerðarkostnaður hafi numið 500.000 kr. Hafi M því fengið greiddar 113.400 kr., eða 250.000 kr. að frádreginni sjálfsábyrgð sem hafi verið 136.600 kr. Afstaða félagsins sé sú að M eigi ekki frekari rétt til bóta og er í því samhengi einnig vísað til þess að samkvæmt skilmálum vátryggingarinnar taki hún ekki til tjóns sem hlýst af langvarandi raka eða vatnsleka eða tjóns vegna myglu.

Í viðbótarathugasemdum sínum vísar M til þess að fasteign hennar, þ.á.m. umrætt eldhús, hafi verið endurnýjuð af til þess bærum fagaðilum á árinu 2021. Hafi eldhúsið verið í góðu ástandi síðan og enginn raki, leki eða bilun komið fram fyrir en 17. maí 2025. Sé því þar af leiðandi sérstaklega mótmælt sem fram komi í skoðunarskýrslu V um að frágangur hafi verið ófullnægjandi. Tjónið verði ekki rakið til rangs frágangs eða notkunarleka. Er því þá harðlega mótmælt að skemmdir í eldhúsinu tengist tjóni sem varð á árinu 2024, enda hafi sá leki verið á allt öðrum stað. Tjónið sé þá mun umfangsmeira en V miði við og hafi M fengið tilboð frá fagaðilum sem sýni fram á það. Þess utan hafi hún orðið af leigutekjum allt frá því í maí 2025 en ljóst sé að húsið sé ekki íbúðarhæft.

Álit.

Fyrir liggur skoðunarskýrsla sem unnin var af hálfu V um tjónið. Er hún ekki tiltakanlega ítarleg en þar er að finna fullyrðingar um orsök og umfang tjónsins ásamt ljósmyndum sem eru án skýringartexta. Segir þar að tjónsorsök sé leki frá tengi í lögn undir vaski en frágangur á því hafi ekki verið nægilega góður. Hins vegar segir þar einnig að einungis hluta skemmdanna sé að rekja til bótaskylds tjóns og að skemmdir á veggjum séu vegna annars tjónsatburðar og eins megi rekja hluta tjónsins til notkunar án þess að það sé skýrt frekar. Er ekki að finna í skýrslunni neinar frekari skýringar eða rökstuðning, s.s. fyrir tengslum skemmdanna við eldra tjón eða umfjöllun um tjón vegna myglu eða sveppagróðurs.

Það hvílir þó samkvæmt almennum sönnunarreglum vátryggingaréttar á M sem tjónþola að sýna fram á að um bótaskyld tjón sé að ræða svo og umfang þess tjóns. M hefur ekki lagt nein gögn, önnur en ljósmyndir, um umrætt tjón fyrir nefndina. Þannig liggur t.d. ekki fyrir nefndinni neins konar matsgerð, eða álit fagaðila, er sýni nánar fram á orsök eða umfang tjónsins, þ.m.t. viðgerðarkostnað.

Í skilmálum fasteignatryggingar M hjá V kemur, eins og vísað er til í bréfi V, fram að vátryggingin bæti ekki tjón sem hlýst af langvarandi raka eða vatnsleka og tjón vegna myglu og sveppagróðurs, þrátt fyrir að það teljist vera afleiðing bótaskylds atburðar.

Rétt er að ítreka að annað vatnstjón varð á fasteign M hinn 16. ágúst 2024, en um ágreining aðila vegna þess tjóns er fjallað í úrskurði nefndarinnar nr. 376/2025. Litlar upplýsingar lágu fyrir um umfang þess tjóns og er því ekki hægt að útiloka tengsl þess við það tjón sem hér er til skoðunar. Þegar litið er til þess svo og þess að óljóst er hvaða hluti tjóns M stafar af myglu og sveppagróðri sem er undanskilið bótasviði vátryggingarinnar verður ekki, á grundvelli þeirra takmörkuðu gagna sem fyrir nefndinni liggja, talið að M hafi tekist að sýna fram á meira tjón á fasteign sinni af völdum bótaskylds tjónsatviks en V hefur þegar fallist á að bæta. Samkvæmt almennum sönnunarreglum verður hún að bera hallann af sönnunarskorti hvað það varðar.

Í viðbótarathugasemdum sínum krefst M einnig bóta vegna afnotamissis. Í skilmálum viðeigandi vátryggingar kemur fram að greiddar séu bætur vegna afnotamissis, þ.e. að V greiði bætur þegar íbúðarhúsnæði skemmist af bótaskyldum tjónsatburði samkvæmt tryggingunni en að skilyrði bóta séu þau að viðgerð sé svo umfangsmikil að ekki sé hægt að nota eldunar-, svefn- eða hreinlætisaðstöðu og að óhjákvæmilegt sé að flytja úr húsnæðinu. Bætur eru þó ekki greiddar ef afnotamissir varir í þrjá daga eða skemur. M leggur engin gögn, s.s. um búsetu í íbúðinni á þeim tíma sem tjón kom fram, fyrir nefndina til stuðnings kröfu sinni hvað þetta varðar og ekkert liggur fyrir um nein samskipti aðila vegna þessa kröfuliðar. V kaus þá að leggja ekki fram athugasemdir við viðbótarathugasemdir M og er afstaða þess til þessa kröfuliðar því ekki ljós gagnvart nefndinni. Liggur því ekki fyrir að V hafi hafnað kröfu M hvað þetta varðar og verður henni þar af leiðandi vísað frá á grundvelli 2. mgr. 4. gr. samþykktu úrskurðarnefndar í vátryggingamálum, en þar kemur fram að það sé skilyrði fyrir meðferð nefndarinnar að vátryggingafélag hafi hafnað kröfunni eða að ekki hafi tekist að leysa málið með sátt innan fjögurra vikna frá því krafan og nauðsynleg gögn voru lögð fyrir félagið. Samkvæmt framansögðu liggur ekki fyrir að þau skilyrði séu uppfyllt.

Niðurstaða.

M á ekki frekari rétt til bóta úr fasteignatryggingu sinni hjá V vegna tjón á fasteign sinni. Kröfu M um bætur vegna afnotamissis er vísað frá nefndinni.

Reykjavík, 9. desember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 380/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Kaskótrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækis: (A)

Takmörkun ábyrgðar váttryggingafélags. Stórkostlegt gáleysi.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 15. október 2025, ásamt fylgiskjöllum.
2. Athugasemdir V, dags. 7. nóvember 2025, ásamt fylgiskjöllum.
3. Ódagsettar viðbótarathugasemdir M.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirliggjandi lögregluskýrslu, dags. 21. september 2025, barst lögreglu tilkynning um að umferðaróhapp hafi orðið á Reynisvatnsvegi um kl. 05.20 þann sama dag. Á vettvangi hitti lögreglan M. Kvaðst hann hafa verið að aka bifreið sinni, þ.e. A, norður Vesturlandsveg þegar hann hafi ekið út af akreininni til vinstri og lent utan í vegriði. Aðspurður kvaðst M hafi verið að koma heim úr vinnu í miðbænum, mjög þreyttur og mögulega sofnað og þannig hafnað á vegriðinu. M kvaðst ekki hafa sofið neitt síðasta sólarhringinn, hafi verið að koma erlendis frá og farið beint í vinnu. M kvaðst ekkert vera slasaður. Hins vegar voru sjáanlegar skemmdir á allri vinstri hlið A. V barst frumskýrsla lögreglu 2. október 2025. Í bréfi til M, dags. 3. október 2025 tilkynnti V, að það hyggist bera fyrir sig skerðingu á bótarétti úr kaskótryggingu um 1/3. Rökin voru þau að tjónið megi rekja til stórkostlegs gáleysis M, sbr. 2. mgr. 27. gr. laga nr. 30/2004 um váttryggingarsamninga og 26. gr. almennra váttryggingarskilmála V.

Í málskoti óskar M eftir því að nefndin staðfesti fullan bótarétt sinn úr kaskótryggingu hjá V. Færir M m.a. þau rök máli sínu til stuðnings að þó hann hafi verið þreyttur í umrætt sinn sé orsaka slyssins að leita í því að steinn frá öðum bíl hafi skolið á framrúðu A. Það hafi leitt til viðbragðs af sinni hálfu sem aftur hafi leitt til þess að A hafnaði utan í vegriðinu. Með málskotinu fylgdu m.a. myndir af A sem M telur að styrki framangreinda frásögn í málskotinu.

Í athugasemdum frá V, dags. 7. nóvember 2025, er fyrri afstaða félagsins um að rétt sé að skerða bótarétt M úr kastótryggingunni um 1/3 ítrekuð. Reyndar færir V fyrir því frekari rök að gáleysi M í umrætt sinn hafi verið svo mikið að réttlætánlegt væri að hann tapaði öllum bótrétti sínum. Færir V ítarleg rök máli sínu til stuðning og vísar í því samhengi bæði til tilgreindra dóma og úrskurða nefndarinnar. Bendir V m.a. á í þessu sambandi að leggja beri þá frásögn um málsatvik sem er að finna í frumgögnum málsins til grundvallar en ekki seinna tilkomna atvikalýsingu M. Þá komi hvergi fram, í frumgögnum málsins að steinn hafi lent í rúðu A.

Í ódagsettum viðbótarathugasemdum M eru fyrri rök ítrekuð og færð frekari rök gegn þeirri fullyrðingu V að tjónið verði rakið til stórkostlegs gáleysis M.

Álit.

Samkvæmt 1. mgr. 48. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 skal ökumaður vera líkamlega og andlega fær um að stjórna ökutæki því sem hann fer með. Í 2. mgr. 48. gr. sömu laga kemur fram að enginn má stjórna eða reyna að stjórna ökutæki ef hann er svo á sig kominn, m.a. vegna svefnleysis eða neyslu deyfandi lyfja, að hann er ekki fær um að stjórna ökutækinu örugglega. Í 2. mgr. 27. gr. laga nr. 30/2004 um váttryggingarsamninga kemur m.a. fram að hafi váttryggður í öðrum váttryggingum en ábyrgðartryggingum, með háttsemi sem telja verður stórkostlegt gáleysi, valdið váttryggingaratburði losni félagið úr ábyrgð í heild eða að hluta. Við mat á ábyrgð félagsins skal líta til sakar váttryggðs, hvernig váttryggingaratburð bar að, hvort váttryggður var undir áhrifum áfengis eða fíkniefna sem hann hafði sjálfviljugur neytt og atvika að öðru leyti.

Af fyrirliggjandi lögregluskýrslu, sem líta verður til sem frumgagns í málinu, enda eru ekki til staðar önnur og veigameiri gögn er hnekki því sem þar kemur fram, má ráða af framburði M að hann hafi sofnað undir stýri A enda hafi hann verið mjög þreyttur þar sem hann hafi á því tímamarki verið búinn að vaka vel á annan sólarhring. Þá hafi hann á því tímabili m.a. bæði ferðast til landsins erlendis frá og

farið beint í vinnu úr því ferðalagi. Verður af öllu framansögðu að telja nægilega sannað að vegna þreytu hafi M ekki verið fær um að stjórna A með öruggum hætti.

Nefndin telur því að V hafi sýnt fram á að M hafi sýnt af sér stórkostlegt gáleysi við aksturinn. Með hliðsjón af atvikum öllum og eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni verður því að telja að V sé heimilt að skerða bótarétt M úr kaskótryggingu um 1/3 eins og V hefur byggt á.

Niðurstaða.

V er heimilt að skerða bótarétt M úr kaskótryggingu A um 1/3.

Reykjavík, 9. desember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 384/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nöfn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækis (A)

Orsakatengsl. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 17. október 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V dags. 24. nóvember 2025, ásamt fylgiskjali.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að hinn 20. október 2022 hafi M lent í umferðarslysi á Vesturlandsvegi og hlotið af því líkamstjón. Hafi atvik verið þau að bifreið M var kyrrstæð í röð bifreiða þegar hún fann högg koma á bifreið sína. Um var að ræða fjögurra bifreiða árekstur og var M ökumaður fremstu bifreiðarinnar. M leitaði daginn eftir til læknis á heilsugæslu og kvartaði undan verkjum í höfði og mjóbaki. Næst leitaði hún til læknis 18. nóvember 2022 vegna verkja í hálsi, mjóbaki og herðum. Sama dag var henni vísað til sjúkrabjálfa og fór í kjölfarið í meðferðir hjá honum á árunum 2022-2024. Næst leitaði M til læknis 4. október 2024 og kvartaði undan verkjum í hálsi og baki eftir umferðarslysið. Vegna einkenna sinna gerði M kröfu um bætur vegna líkamstjóns úr ábyrgðartryggingu bifreiðarinnar A hjá V. Með bréfi, dags. 12. febrúar 2025, hafnaði V bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu A með þeim rökum að engin samtímagögn lögju fyrir um að slysið hefði ollið einhverjum áverkum sem M var ekki þegar að glíma við fyrir slysið. Vísaði V m.a. til fyrri sögu M um stoðkerfisvanda og höggkraftsútreikning í svokallaðri PC-crash skýrslu sem V lét útbúa til stuðnings þess að um vægan árekstur var að ræða. M mótmælir afstöðu V og vísar til þess að samkvæmt fyrirliggjandi gögnum sé ljóst að hún hafi sinnt sjúkrabjálfun samviskusamlega og leitað reglulega til læknis vegna afleiðinga umferðarslyssins. V sé með engu móti sætt að hafna bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu A, enda sé um hlutlæga ábyrgðarreglu að ræða.

Í bréfi V, sem var vátryggjandi A á tjónsdegi, er vísað til þess að samkvæmt almennum sönnunarreglum í skaðabóta- og vátryggingarétti, hvíli sönnunarbyrði á M. Hafnar V því að M hafi leitað reglulega til læknis vegna umferðarslyssins, en þrjár komur á tveggja ára tímabili geti varla talist reglulegar læknisheimsóknir vegna afleiðinga umferðarslyss. Vísar V til þess að á sama tímabili hafi M leitað reglulega á heilsugæslu án þess að minnst á afleiðingar slyssins. Hvað fyrra heilsufar M varðar, þá vísar V til þess sem fram kemur í fyrirliggjandi vottorði heimilislæknis, dags. 27. október 2024, þar sem finna megi upplýsingar um ítrekaðar komur vegna langvarandi vöðvabólgu og verkja í baki og víða í stoðkerfi. Því sé ljóst að M hafi verið að glíma við töluverð stoðkerfiseinkenni fyrir slysið sem séu sambærileg þeim einkennum sem hún tengir slysinu í dag. Telur V að M eigi að bera hallann af þeim sönnunarskorti sem liggi fyrir í málinu og vísar til úrskurða nefndarinnar máli sínu til stuðnings.

Álit.

Ágreiningur þessa máls varðar það hvort líkamleg einkenni M megi rekja til áreksturs 20. október 2022. V lét vinna skýrslu um útreikninga á hraða og höggkrafti árekstursins, svokallaða PC-Crash skýrslu, og liggur hún fyrir nefndinni. Þrátt fyrir að sú skýrsla lýsi litlum þyngdarkrafti árekstursins verða ekki dregnar víðtækar almenningar ályktanir af henni án þess að litið sé heildstætt til gagna málsins og einkum læknisfræðilegra gagna enda geta afleiðingar umferðaróhapps á heilsu fólks verið afar einstaklingsbundnar og ráðist af ýmsum þáttum, þrátt fyrir að litlir kraftar kunni að hafa verið að verki og ákoma á bifreiðar minni háttar. Af ljósmyndum af bifreið M má ráða að um vægan árekstur var að ræða. Fyrir liggur að M leitaði til læknis daginn eftir áreksturinn og kvartaði undan einkennum frá mjóbaki og vægum einkennum frá hálsi. Leitaði hún svo aftur til læknis 18. nóvember 2022 vegna sömu einkenna og svo tveimur árum síðar, þann 4. október 2024. Í millitíðinni hafði hún verið í meðferð hjá sjúkrabjálfa. Samkvæmt læknisvottorði, dags. 27. október 2024, bjó M á árunum 2007-2009 við langvarandi vöðvabólgu í hálsi, herðum og baki. Á árinu 2011 kvartaði hún undan verkjum í mjóbaki og var í sjúkrabjálfun vegna þeirra einkenna. Á árunum 2018-2020 fann M fyrir verkjum í mjóbaki og eymslum í hálsi og var í sjúkrabjálfun vegna þeirra einkenna. Árið 2021 féll hún af hestbaki og var með einkenni frá mjóbaki niður í lærlegg. Fékk beiðni um sjúkrabjálfun 10. ágúst 2021 vegna einkenna frá baki og hálsi. Að virtum fyrirliggjandi gögnum verður að leggja til grundvallar að M hafi átt langa sögu

um stoðkerfiseinkenni frá hálsi, herðum og baki, bæði fyrir og eftir umræddan árekstur. Einkenni þau sem M lýsir eftir áreksturinn eru að efni til sambærileg þeim einkennum sem hún glímdi áður við. Ekki liggur fyrir mat hæfra og óvilhallra matsmanna, varðandi orsakatengsl milli áreksturs og þeirra einkenna sem M býr við í dag. Ber M því hallann af þeim sönnunarskorti, enda gera meginreglur um sönnun í skaðabóta- og vátryggingarétti ráð fyrir að tjónþoli sýni fram á tjón sitt og orsakatengsl þess við tjónsatburð. Á grundvelli framangreinds verður ekki talið sýnt fram á að meiri líkur en minni séu fyrir því að M hafi hlotið líkamstjón sem rekja má til árekstursins hinn 20. október 2022. Verður M því að bera hallann af sönnunarskorti hvað það varðar og eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni er því óhjákvæmilegt að hafna kröfu hennar.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum vegna líkamstjóns úr ábyrgðartryggingu bifreiðarinnar A hjá V.

Reykjavík, 16. desember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 386/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nöfn varnaraðila (V): (V1) og (V2)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B)

Sakarskipting.

Gögn.

1. Málskot móttakið 17. október 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V1 dags. 6. nóvember 2025.
3. Bréf V2 dags. 14. nóvember 2025 ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Samkvæmt tjónstilkynningu M til V1 ók sonur hennar X, bifreiðinni A, sem er í eigu M, eftir hringtorgi við Lækjargötu í Hafnarfirði. X hafi ekið eftir ytri akrein þegar bifreiðinni B var ekið á A. Hafi ökumaður B þá verið að fara út af hringtorginu á fyrstu gatnamótum, sem sé óheimilt þar sem B hafi verið ekið á innri akrein þess. Í tjónstilkynningu sinni til V2 lýsir ökumaður B atvikum svo að hún hafi verið að keyra í innri hring á hringtorginu og hafi ætlað út úr því á fyrstu gatnamótum. Þegar hún hafi ekið frá innri akreininni hafi B rekist á A.

Ágreiningi um sakarskiptingu var vísað til Tjónanefndar vátryggingafélaganna sem komst að þeirri niðurstöðu að ökumaður A, sem hefði borið að veita umferð af innri akrein forgang við akstur út af hringtorginu, bæri helming sakar á árekstri bifreiðanna. Ökumaður B bæri helming sakar fyrir að aka úr innri hring hringtorgsins á fyrstu gatnamótum.

M fellir sig ekki við þau málalok og telur ökumann B bera alla ábyrgð á árekstrinum þar sem hún hafi ekið á fyrstu gatnamótum út af hringtorginu af innri akrein þess, ekki gefið stefnumerki til marks um þá fyrirætlan sína og ekki gætt að áskilnaði 1. mgr. 19. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 um sérstaka aðgát við beygju á vegamótum. Til vara er farið fram á að sök verði skipt með þeim hætti að ökumaður A beri 1/3 hluta sakar en ökumaður B 2/3 hluta. Því til stuðnings er vísað til úrskurðar nefndarinnar í máli nr. 99/2024.

Í bréfi V2, sem á tjónsdegi var vátryggjandi B, til nefndarinnar kemur fram að fyrir liggi viðurkenning ökumanns B um að hún hafi ekki gefið stefnumerki til merkis um akstur út af hringtorginu. Ekki liggi fyrir hvort X hafi heldur gefið stefnumerki til marks um þá fyrirætlan sína að aka fram hjá gatnamótunum. Þegar litið sé til þess hvernig umferð í hringtorgum gengur almennt fyrir sig og þess að báðir ökumenn hafi brotið gegn háttarnisreglum umferðarlaga verði það ekki metið ökumanni B til aukinnar sakar að hafa ekki gefið stefnumerki. Ákomur á bifreiðarnar séu á vinstra frambretti A og hægra frambretti B. Leiði það til þess að úrskurður nefndarinnar í máli 99/2024 hafi ekki fordæmisgildi, enda hafi í því tilviki verið um að ræða ákomur á afturhluta þeirrar bifreiðar sem var ekið um ytri hring hringtorgs. Er afstaða V2 því sú að skipta skuli sök til helminga enda sé það einnig til samræmis við nánar tilgreind fordæmi nefndarinnar.

Álit.

Samkvæmt 25. tölul. 3. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 er hringtorg skilgreint sem vegamót þar sem hringlaga svæði er í miðjunni með akbraut umhverfis. Þá segir í 2. málslíð 6. mgr. 19. gr. laganna að í hringtorgi sem skipt er í tvær akreinar skuli ökumaður velja hægri akrein, ytri hring, ætli hann að aka út úr hringtorginu á fyrstu gatnamótum. Enn fremur segir í 3. málslíð sömu málsgreinar að ökumaður á ytri hring skuli veita þeim sem ekur á innri hring forgang út úr torginu. Samkvæmt i.-líð 3. mgr. 33. gr. ber ökumanni sem ekur út úr hringtorgi að gefa þá fyrirætlan sína til kynna með stefnumerki. Hið sama á við, sbr. j.-líð 3. mgr. 33. gr., þegar ökumaður ekur á ytri hring torgs fram hjá gatnamótum þess.

Ljóst er gögnum málsins að árekstur A og B átti sér stað við fyrstu gatnamót út úr hringtorginu eftir að B var ekið inn í hringtorgið. Þar sem ökumaður B ætlaði út úr hringtorginu á fyrstu gatnamótum eftir að hún ók inn í hringtorgið bar henni að aka á hægri akrein, ytri hring, um hringtorgið, sbr. fyrrgreint ákvæði 2. málsl. 6. mgr. 19. gr. Á þessu varð misbrestur.

Þá bar ökumanni A að veita umferð úr innri hring forgang er hann ók fram hjá gatnamótunum, sbr. 3. málsl. sömu málsgreinar, en á því varð einnig misbrestur.

Með því að ökumaður B valdi ekki rétta akrein um hringtorgið miðað við fyrirhugaða akstursleið og því að ökumaður A virti ekki forgang B út úr hringtorginu teljast báðir ökumenn eiga sök á árekstrinum. Við þær aðstæður verður ekki séð að annar ökumanna eigi meiri sök en hinn. Verður það heldur ekki ráðið af ákomum á bifreiðunum. Hvað varðar stefnumerkjagjöf þá virðist liggja fyrir að ökumaður B vanrækti að gefa stefnummerki til samræmis við áskilnað laganna. Verður þó ekki talið, eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni, að þetta atriði leiði til þess að annar ökumanna beri sök umfram hinn. Ekkert liggur heldur fyrir um hvort X hafi gefið stefnummerki til marks um að hann hygðist aka fram hjá gatnamótunum og er því ekki borið við í fyrirbyggjandi tjónstilkynningu.

Samkvæmt framangreindu, sbr. og 5. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatryggingar, verður að skipta sök þannig að hvor ökumanna ber helming sakar.

Niðurstaða.

Sök skiptist til helminga milli ökumanna A og B.

Reykjavík, 9. desember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 388/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Viðtæk flutningstrygging.

Umfang tjóns. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 20. október 2025, ásamt fylgiskjöllum.
2. Athugasemdir V dags. 25. nóvember 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 26. nóvember 2025.

Málsatvik.

Í málskoti og gögnum málsins kemur fram að M byggði hús og flutti inn útidyrhurð frá Póllandi haustið 2024. Við flutning til landsins varð hurðin fyrir tjóni. Hurðin var tryggð í viðtækri flutningstryggingu hjá V og gerði M kröfu um bætur úr þeirri tryggingu vegna tjónsins. Ekki er ágreiningur um bótaskyldu úr flutningstryggingunni. M upplýsti V að hann hefði rætt við járnsmið sem upplýsti að viðgerð væri ekki raunhæf og því hafa aðilar átt í samskiptum um bætur vegna altjóns á hurðinni. M aflaði verðtilboðs í nýja hurð, án karms, að fjárhæð 8.740 PLN. Krafa M sundurliðast þannig að verðmæti hurðar er kr. 310.183 (m.v. gengi á tollskýrslu), flutningur kr. 196.150 og virðisaukaskattur kr. 117.514. Samtals er krafa M kr. 623.847. V hefur boðist til að greiða M kr. 521.826 en þá átti eftir að draga eigin áhættu að fjárhæð kr. 40.000 frá bótum. M var upplýstur um að greiðsla væri bundin því skilyrði að hin tjónaða hurð yrði afhent V. Því hafnaði M enda hefði hann þurft að setja hurðina í húsið til að loka því. Þá taldi hann að fjárhæðin dygði ekki til kaupa á nýrri hurð og benti jafnframt á að flutningskostnaður væri ekki fullbættur. Af hálfu V var því mótmælt og greiddi V að lokum kr. 270.000 til M þ.e. kr. 310.000 að frádregnum kr. 40.000 í eigin áhættu sem innborgun til M þar til hann skilar hurðinni til V. M krefst þess í fyrsta lagi að V útvegi nýja útidyrhurð í stað þeirrar sem tjónaðist. Til vara krefst M þess að V greiði fullar bætur fyrir fjártjón, samtals kr. 623.847. Til þrautavara krefst M þess að bætur verði ákveðnar kr. 422.341. M byggir á því að viðgerð hurðarinnar sé ekki raunhæf og að V hafi, samkvæmt skilmálum tryggingarinnar, val um að greiða bætur í peningum eða útvega sambærilegan hlut. M telur að synjun V á því að útvega nýja hurð samræmist hvorki skilmálum né markmiði bótaréttar. M telur að greiddar bætur bæti ekki fjártjón hans að fullu, sbr. 1. mgr. 35. gr. laga nr. 30/2004 um vátryggingarsamninga. Þá liggi ekki fyrir fullnægjandi rökstuðningur V fyrir fjárhæð bóta, en samkvæmt gögnum málsins hafi flutningskostnaður verið vanmetinn og virðisaukaskattur ekki reiknaður með réttum hætti.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að bætur vegna farmtjóns skuli miðast við verðmæti tjónshlutar á tjónsdegi og að tollverð samkvæmt tollskýrslu endurspegli það verðmæti. Á þeim grundvelli hafi V boðið M bætur sem miðuðust við innkaupsverð hurðarinnar, flutningskostnað, virðisaukaskatt og vinnu við uppsetningu, að frádreginni eigin áhættu. V hafi ítrekað boðið M bætur gegn því skilyrði að hann afhenti félaginu skemmda hlutinn, enda áskilji V sér þann rétt samkvæmt gr. 15.4 skilmálanna þegar greitt sé fyrir hlutinn að fullu. M hafi hafnað þeim tilboðum og jafnframt hafnað því að afhenda hurðina. V byggir enn fremur á því að sönnunarbyrðin um umfang tjóns hvíli á M. Að mati V hafi M ekki lagt fram fullnægjandi gögn sem sýni að tjón hans sé meira en þær bætur sem félagið hafi boðið eða greitt. Þá hafi M ekki sýnt fram á að ekki sé unnt að gera við hurðina eða hver raunverulegur viðgerðarkostnaður væri. V bendir jafnframt á ákvæði gr. 15.6 skilmálanna um að tryggður skuli ekki hagnast á tryggingaratburði og að tryggingin bæti einungis raunverulegt tjón. Að mati V hafi þær bætur sem greiddar voru til M verið í samræmi við gögn málsins og jafnvel umfram það tjón sem M hafi sýnt fram á.

Í viðbótarathugasemdum sínum áréttar M að bótaþilboð V hafi ekki miðast við tollverð hurðarinnar heldur við innkaupsverð hennar að viðbættum virðisaukaskatti og vinnu. Tollverð sendingarinnar hafi náð til fleiri hluta en hurðarinnar, sem var langstærsti og verðmætasti hluti farmsins. M hafnar fullyrðingum V um skort á sönnun fyrir tjóni og áréttar að öll nauðsynleg gögn hafi verið lögð fram, þar á meðal upplýsingar um viðgerðarmöguleika að ósk V. Þá mótmælir M því að V hafi boðist til að greiða viðgerðarkostnað, enda hafi slík tilboð aldrei verið sett fram. M ítrekar því kröfur sínar.

Álit.

Ágreiningur þessa máls lýtur að fjárhæð bóta vegna tjóns sem varð á útidyráhurð í flutningi til landsins. V hefur viðurkennt bótaskyldu vegna tjónsins. Af gögnum og samskiptum aðila verður ráðið að aðilar eru sammála um að miða bæt看 við altjón á hurðinni. Samkvæmt skilmálum V, einkum gr. 15.1 og 15.4, skulu bæt看 miðast við verðmæti tjónshlutar á tjónsdegi. Þegar um altjón er að ræða er V heimilt að greiða bæt看 í peningum eða útvega sambærilegan hlut, enda áskilur félagið sér rétt til að gera tilkall til þess sem skemmdist hafi verið greitt fyrir hlutinn að fullu. V er skv. fyrrnefndu skilmálaákvæði þar með heimilt að hafna því að útvega sambærilegan hlut og getur M ekki gert kröfu um það. Fullnaðaruppgjör bóta samkvæmt skilmálunum er því háð því að tryggður skili hinum skemmda hlut til V og er V því einnig heimilt að halda eftir hluta bóta þar til M hefur skilað téðri hurð. M byggir kröfu sína á því að enduröflunarverð hurðarinnar, að meðtöldum flutningskostnaði og gjöldum, nemi hærri fjárhæð en þær bæt看 sem V hefur boðist til að greiða. Við mat á þeirri kröfu verður að leggja til grundvallar hvaða gögn liggja fyrir um raunverulegt fjártjón M. Af flutningsreikningi málsins verður ráðið að flutningskostnaður að fjárhæð kr. 196.150 tók til heildarsendingar sem var 600 kg og innihélt fleiri hluti en hina tjónuðu hurð. Samkvæmt farmskýrslu og tollskýrslu voru í sendingunni jafnframt aðrir byggingarhlutir og efni. Ekki liggja fyrir gögn sem sundurliða flutningskostnað eftir einstökum hlutum eða sýna fram á hvaða hluti hans hafi fallið á hurðina eina. Þá liggur ekki fyrir sönnun fyrir því að flutningur hurðar án karms hefði haft sama kostnað og flutningur allrar sendingarinnar. Við þessar aðstæður telur nefndin ekki unnt að leggja til grundvallar að allur sá flutningskostnaður sem M byggir kröfu sína á teljist til fjártjóns vegna hinnar tjónuðu hurðar. Þar sem virðisaukaskattur tekur m.a. mið af flutningskostnaði, leiðir skortur á sönnun um flutningskostnað jafnframt til óvissu um fjárhæð virðisaukaskatts. Samkvæmt almennum reglum vátryggingaréttar hvílir sönnunarbyrði um umfang tjóns á tjónþola. Nefndin telur að M hafi ekki sýnt fram á, með fullnægjandi gögnum, að raunverulegt fjártjón hans vegna hurðarinnar sé hærri en sú fjárhæð sem V hefur boðist til að greiða gegn afhendingu tjónshlutar, í samræmi við skilmála tryggingarinnar. Með hliðsjón af framangreindu, og að teknu tilliti til skilmála viðtækrar flutningstryggingar V, telur nefndin að ekki hafi verið sýnt fram á að M eigi rétt til frekari bóta en þær sem V hefur boðist til að greiða. Kröfum M um hærri bæt看 er því hafnað.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á hærri bótum úr farmtryggingu sinni hjá V en þeim sem honum hefur þegar verið boðnar.

Reykjavík, 18. desember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 390/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Slysátrygging ökumanns og eiganda.

Skráningarnúmer ökutækis (A)

Gildissvið vátryggingar. Tjónsatburður. Notkun ökutækis. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 9. október 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 12. nóvember 2025.

Málsatvik.

Í fyrirbyggjandi dagbókarfærslu lögreglu kemur fram að hinn 10. nóvember 2023 hafi M fengið flog undir stýri. Eiginkona hans var með honum í bílnum og kveðst hún hafa náð að stýra bifreiðinni út af veginum og þannig komið í veg fyrir slys. Í færslunni segir að M sé flogaveikur en að langt sé síðan hann hafi síðast fengið flog. Í sjúkraskrá slysadeildar er haft eftir eiginkonu M að enginn forboði hafi verið og hafi ástandið varað í 10 mínútur. Við skoðun á slysadeild fann M fyrir verk í mjóbaki. Hefur M gert kröfu um bætur vegna líkamstjóns úr slysátryggingu ökumanns og eiganda, bifreiðarinnar A hjá V. Af hálfu V var bótaskyldu hafnað með bréfi dags. 18. mars 2024 á grundvelli þess að orsakatengsl milli tjóns M og slyss væru ekki til staðar. M byggir á því að V sé með engu móti stætt á að hafna bótaskyldu úr slysátryggingu ökumanns og eiganda, enda sé um hlutlæga ábyrgðarreglu að ræða. M hafi við lækni skoðun á slysadeild eftir slysið, kvartað undan verk í neðra baki. Hann hafi síðan leitað reglulega á heilsugæsluna vegna þeirra einkenna ásamt því að vera til meðferðar hjá sjúkráþjálfara. Við mat á varanlegum afleiðingum slyss samkvæmt skaðabótalögum sé almennt viðurkennt að fara þurfi fram heildarmat á því hvaða afleiðingar sé hægt að tengja við umferðarslys og þá komi t.d. til skoðunar hvort einkenni komi fljótlega fram eftir slysið, einkenni vari það lengi að það geti talist varanleg og að ekki séu aðrar orsakir. Það mat sé í höndum óvilhallra matsmanna, en ekki V.

V vísar til þess sem fram kemur í fyrrgreindri dagbókarfærslu lögreglu sem sönnun þess að M hafi ekki lent í eiginlegum árekstri, heldur hafi kona hans náð að stýra bifreiðinni utan vegar og sett í „park“. Enginn áverki hafi orðið á þeim eða bifreiðinni. Einkenni M frá baki megi rekja til veikinda hans en fram komi í gögnum að hann hafi áður haft einkenni í baki vegna umferðarslyss árið 2018.

Álit.

Ágreiningur málsins hverfist um hvort verkur M frá mjóbaki sem hann lýsir í kjölfar þess að hafa fengið flog við akstur hinn 10. nóvember 2023, teljist til notkunar ökutækis í skilningi 1. mgr. 4. gr., sbr. 1. mgr. 9. gr. laga um ökutækjatrýggingar nr. 30/2019, þannig að bótaskylda geti stofnast úr slysátryggingu ökumanns og eiganda. Samkvæmt framangreindum ákvæðum er skilyrði bótaskyldu að líkamstjón verði rakið til notkunar ökutækis. Í því felst að nægjanleg orsakatengsl þurfa að vera milli notkunarinnar og tjónsins. Þótt ábyrgðin samkvæmt lögunum sé hlutlæg leysir það ekki tjónþola undan sönnunarbyrði um að tjón hans megi rekja til notkunar ökutækis. Þegar litið er til dómaframkvæmdar varðandi túlkun á hinu svokallaða notkunarhugtaki verður ekki annað séð en að bæði dómur Hæstiréttur og Landsréttur sýni að tjón þurfi að hafa orðið vegna sérstakra eiginleika ökutækja sem ökutækja til að teljast til notkunar þeirra. Þeir sérstöku eiginleikar tengjast einkum hraða, vélarafli eða þyngd ökutækis. Á grundvelli dagbókarfærslu lögreglu verður lagt til grundvallar að M hafi fengið flog við akstur, en að eiginkona hans hafi náð að stýra bifreiðinni örugglega út af veginum og stöðva hana. Ekki varð árekstur, ekki urðu sýnilegar skemmdir á bifreiðinni og engin gögn liggja fyrir um að M hafi orðið fyrir áfalli eða höggi í tengslum við atvikið sjálft. Atburðarásin ber því með sér að hinn líkamlegi atburður sem varð, þ.e. flogið, átti sér stað óháð notkun þeirra sérstöku eiginleika ökutækisins sem greinir í framangreindri dómaframkvæmd. Verkir M í mjóbaki komu fram í kjölfar atviksins. Hins vegar liggja engin gögn fyrir sem sýna fram á að þá megi rekja til höggs, snöggs líkamlegs álags vegna aksturs eða annarra þátta sem tengjast notkun ökutækis í skilningi laganna. Þá liggur jafnframt fyrir að M hafði sögu um bakverki vegna eldra umferðarslyss árið 2018, sem dregur enn frekar úr líkum á að orsök

núverandi einkenna sé rakin til umrædds atviks. Verður með vísan til þess ekki ráðið að tjón M verði rakið til sérstakra eiginleika ökutækisins A sem tengjast hraða, vélarafli eða þyngd þess. Þegar af þeirri ástæðu fellur tjónið ekki undir slysatryggingu ökumanns og eiganda skv. 1. mgr. 9. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatryggingar. M á því ekki rétt til bóta úr slysatryggingu ökumanns og eiganda A hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum fyrir líkamstjón úr slysatryggingu ökumanns og eiganda A hjá V.

Reykjavík, 9. desember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 392/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B)

Líkamstjón. Sönnun. Miskabætur. Stórfellt gáleysi.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 21. október 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V1, dags. 11. nóvember 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 17. nóvember 2025.

Málsatvik.

Samkvæmt ökutækjaskýrslu sem fyrirtækið Aðstoð og öryggi (A&Ö) gerði, var bifreiðunum A, sem M á og ók, og B ekið norður Vesturhóla að gatnamótum Höfðabakka þann 26. apríl 2023. Er ökumaður A hemlaði á hraðahindrun var B ekið aftan á A. Ekki virðist ágreiningur um það að ökumaður B ber alla sök í árekstrinum. Í skýrslunni er haft eftir ökumanni A að hún hafi hemlað á hraðahindrun og því verið á mjög litlum hraða er áreksturinn varð. Þá er haft eftir ökumanni B að hún hafi óvart ekið aftan á A þegar sú bifreið hafði stöðvað ofan á hraðahindrun. Sagðist hún hafa verið á undir 10 km/klst. hraða þegar áreksturinn varð.

Í málskoti er á því byggt að M eigi rétt á miskabótum úr ábyrgðartryggingu B með vísan í a-lið 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993, enda hafi M orðið fyrir líkamstjóni af völdum stórfellds gáleysis ökumanns B sem hafi verið í símanum er áreksturinn varð, nokkuð sem sjá megi í meðfylgjandi myndbandi af árekstrinum. Telur M myndbandið því staðfesta að ökumaður B hafi ekki verið með hugann við aksturinn í aðdraganda árekstursins. M mótmælir einnig þeim rökum V að ekki liggi fyrir sönnun þess að M hafi orðið fyrir líkamstjóni við áreksturinn. Bendir M jafn framt á að það sé ekki bótaskilyrði samkvæmt framangreindu ákvæði skaðabótalaga að um varanlegt líkamstjón hafi verið að ræða. Telur M að gögn málsins sanni líkamstjón hennar og þar skipti ekki máli þó hún hafi ekki verið metin með varanlegan miska skv. 4. gr. skaðabótalaga.

Í athugasemd V, dags. 11. nóvember 2025, er bótakröfu M hafnað. Máli sínu til stuðnings byggir V á því að M hafi hvorki sýnt fram á að hún hafi orðið fyrir líkamstjóni né að hið meinta tjón verði rakið til stórfellds gáleysis ökumanns B. Hvað líkamstjónið varðar bendir V á að í fyrirliggjandi matsgerð komist matsmenn að þeirri niðurstöðu að M hafi m.a. hvorki orðið fyrir tímabundnum eða varanlegum miska samkvæmt 3. og 4. gr. skaðabótalaga. Telur V það sýna að M hafi ekki orðið fyrir líkamstjóni. Þá bendir V einnig á að skilyrðið um stórfellt gáleysi sé ekki uppfyllt. Í því sambandi mótmælir V þeirri fullyrðingu í málskoti sem ósannaðri að ökumaður B hafi verið í símanum þegar áreksturinn varð. Telur V því að M hafi ekki tekist að sýna fram á að um stórfellt gáleysi ökumanns B hafi verið að ræða í umrætt sinn.

Í viðbótarathugasemdum M, dags. 17. nóvember 2025, eru m.a. færð fyrir því frekari rök að M hafi orðið fyrir líkamstjóni við áreksturinn. Þannig sé ljóst af fyrirliggjandi læknisfræðilegum gögnum að M hafi leitað á Landspítalann á slysdegi þar sem hún hafi lýst verkjum í hálsi, baki og hnakka. Kvaðst hún hafa fengið hnykk á háls og bak við áreksturinn. Við skoðun þann dag hafi hún verið stíf og stíð við allar hreyfingar í hálsi og verið greind með tognun og ofreynslu á hálshrygg. Gögnin staðfesti því að hún hafi orðið fyrir líkamstjóni við áreksturinn. Þá er sérstaklega bent á að í fyrirliggjandi matsgerð sé því ekki hafnað að M hafi orðið fyrir líkamstjóni. Þvert á móti sé því lýst þar að M hafi hlotið áverka í slysinu og í því samhengi sé vísað til læknisfræðilegra gagna málsins. Þó M hafi ekki að mati matsmanna orðið fyrir því tjóni sem um getur í 2. til 6. gr. skaðabótalaga takmarki það því ekki sjálfstæðan rétt hennar til bóta skv. a-lið 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga enda sanni læknisfræðileg gögn málsins að hún hafi orðið fyrir líkamstjóni við áreksturinn. Þá áréttar M þá skoðun sína að notkun farsíma við akstur hafi falið í sér stórfellt gáleysi af hálfu ökumanns B. Vísar M m.a. í 1. mgr. og c-lið 2. mgr. 26. gr. og 1. mgr. 57. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 og Lrd. frá 22. nóvember 2019 í máli nr. 183/2019, máli sínu til frekari stuðnings.

Álit.

Ágreiningur málsins snýst um það hvort M eigi rétt á miskabótum samkvæmt a-lið 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993 vegna meints líkamstjóns sem hún telur sig hafi orðið fyrir við áreksturinn 26. apríl 2023. Í framangreindu ákvæði segir eftirfarandi: „Heimilt er að láta þann sem: a. af ásetningi eða stórfelldu gáleysi veldur líkamstjóni... greiða miskabætur til þess sem misgert var við.“ Eins og komið hefur fram telur V að M hafi hvorki tekist að sýna fram á að hún hafi orðið fyrir líkamstjóni af völdum árekstursins né að það meinta líkamstjón verði rakið til stórfellds gáleysis ökumanns B. Því séu ekki forsendur til að ákvarða henni miskabætur samkvæmt framangreindu ákvæði. Hvað líkamstjónið varðar þá liggur m.a. fyrir matsgerð tveggja matsmanna. Þar komast þeir m.a. að þeirri niðurstöðu að vegna afleiðinga árekstursins hafi M hvorki orðið fyrir tímabundnum né varanlegum miska sem gefi rétt til þjáningabóta samkvæmt 3. gr. skaðabótalaga né til bóta fyrir varanlegan miska, skv. 4. gr. sömu laga. Þessi niðurstaða útilokar það þó ekki að mati nefndarinnar að M kunni að hafa orðið fyrir líkamstjóni við áreksturinn, enda getur komið til þess um sé að ræða miska sem fellur hvorki undir 3. né 4. grein skaðabótalaga. Í þessu sambandi bendir nefndin á að í matsgerðinni komust matsmenn m.a. að þeirri niðurstöðu að heilsufar M eftir áreksturinn hafi verið orðið stöðugt 26. maí 2023, þ.e. einum mánuði eftir slysdag. Það þýðir í raun að mati nefndarinnar, að matsmenn virðast ganga út frá því að M hafi orðið fyrir líkamstjóni í slysinu þó það hafi ekki leitt til þess að skilyrði t.d. 3. eða 4. gr. laganna hafi verið uppfyllt. Nefndin telur hins vegar að eins og málum er háttað í tilviki M sé ekki þar með sagt að hún teljist hafa orðið fyrir miska í skilningi a-liðar 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga þó skilyrðið um líkamstjón kunni að vera uppfyllt. Þessu veldur að mati nefndarinnar að á bls. 15 í fyrirliggjandi matsgerð kemur fram að matsmenn telja að þau óþægindi sem M lýsir í kjölfar slyssins séu af eldri toga og hafi ekki versnað í kjölfar slyssins. Því telur nefndin það ósannað að M hafi orðið fyrir miska af völdum árekstursins 26. apríl 2023. Nefndin telur því að þegar af þeirri ástæðu eigi M ekki rétt á bótum á grundvelli a-liðar 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993. Þessu til viðbótar telur nefndin að M hafi ekki tekist að sanna að áreksturinn megi rekja til stórfellds gáleysis ökumanns B. Í því sambandi treystir nefndin sé ekki til að draga þá ályktun af fyrirliggjandi myndbandi, líkt og M byggir á, að ökumaður B hafi verið í símanum þegar áreksturinn varð.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á miskabótum samkvæmt a-lið 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993, úr ábyrgðartryggingu B hjá V.

Reykjavík, 9. desember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 397/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Fjölskyldutrygging.

Gildissvið vátryggingar. Undanþáguákvæði vátryggingarskilmála.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 29. október 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 31. október 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 3. nóvember 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V dags. 13. nóvember 2025.

Málsatvik.

Í málskoti og fylgigögnum þess kemur fram að dánarbú X, sonar M, hafi stefnt M fyrir dóm og gert tilkall til helmings af söluandvirði félags sem M hafi selt á árinu 2021. Eru stefna og greinargerð stefnda í dómsmálinu meðal gagna fyrir nefndinni. Hafi M, vegna kostnaðar við rekstur fyrrgreinds dómsmáls, krafist bóta úr réttaraðstoðarlið fjölskyldutryggingar sinnar hjá V. Þeirri kröfu hafi V hafnað með vísan til skilmála vátryggingarinnar en þar komi fram að réttaraðstoðartrygging taki ekki til ágreinings sem varðar atvinnu eða atvinnurekstur hins tryggða. Er þessari afstöðu mótmælt enda snúi ágreiningur M og dánarbús X aðeins að eignarhaldi á umræddu félagi en ekki að atvinnu eða atvinnurekstri M og sé ótengdur þeirri atvinnustarfsemi sem umrætt félag hafði með höndum. Sé bótaskylda því með réttu fyrir hendi.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að ágreiningur í umræddu dómsmáli snúi að því hvort X heitinn hafi átt helmingshlut í því félagi sem M starfrækti á þeim tíma, en M haldi því fram að hann einn hafi verið eigandi þess. Skiptastjóri dánarbús X vísi til þess að X hafi verið skráður fyrir helmingshlut samkvæmt ársreikningi auk þess sem í skattframtali X hafi verið gefið til kynna að hann ætti umræddan hlut í félaginu. Óumdeilt sé að umrætt félag hafi verið í atvinnurekstri og að M hafi verið eigandi þess, að hálfu eða fullu. Hafi umrætt félag því verið atvinnurekstur M og sé skýrt af skilmálum vátryggingarinnar að réttaraðstoðartrygging taki ekki til ágreinings sem varðar atvinnurekstur hins tryggða. Skipti þar ekki máli hvort ágreiningurinn varði framkvæmd rekstrar félagsins eða eignarhald þess.

Í viðbótarathugasemdum M er vísað til þess að umræddri undantekningarreglu í skilmálum V sé ætlað að undanskilja mál er varði atvinnu, atvinnurekstur eða embættisrekstur tryggðs, þ.m.t. mál vegna vinnuslysa. Í þessu tilviki hafi mál verið höfðað gegn M vegna ágreinings um eignarréttindi sem varða hann persónulega, og snerti málareksturinn ekki með nokkrum hætti atvinnu, atvinnurekstur eða embættisrekstur M. Tengsl hans við umrætt félag byggist á eignarhaldi en ekki á störfum hans. Gera verði skýran greinarmun á eignarrétti hlutafjár og atvinnurekstri. Ekki verði því séð að sá ágreiningur sem málshöfðun á hendur M lýtur að falli undir umrædda undantekningu og sé bótaskylda því, að öðrum skilyrðum uppfylltum, fyrir hendi.

Í viðbótarathugasemdum V kemur fram að eignarhald á atvinnurekstri sé órjúfanlegur hluti slíks reksturs, og teljist ágreiningur um eignarhald atvinnureksturs því alla undir umrætt undanþáguákvæði. Hugtakið „atvinnurekstur“ hafi mun víðtækari merkingu en „atvinna“ og samkvæmt skýru og afdráttarlausu orðalagi skilmálanna sé ágreiningur sem snúi að atvinnurekstri undanskilinn tryggingavernd.

Álit.

Ágreiningur aðila varðar samkvæmt framansögðu það hvort bótaskylda úr réttaraðstoðarlið fjölskyldutryggingar M hjá V sé til staðar. Í skilmálum vátryggingarinnar segir að tryggingin taki ekki til ágreinings, máls eða málsbeiðnar sem varðar „atvinnu, atvinnurekstur eða embættisrekstur tryggðs, þar með talin mál vegna vinnuslysa. Samkvæmt öllu framangreindu hverfist ágreiningur M og V því um það hvernig túlka beri „atvinnurekstur“, og þá hvort dómsmál það sem dánarbú X hefur höfðað á hendur M varði atvinnurekstur M.

Í greinargerð stefnda, þ.e. M, kemur fram að M hafi átt umrætt félag til hálfis á móti Y, frá árinu 2007 til ársins 2018 og hafi þeir M og Y lengi vel rekið það saman. Hafi M svo keypt hlutafé Y og þá einn farið með eignarhald félagsins. Má einnig ráða af umræddri greinargerð að M hafi átt sæti í stjórn

félagsins og að X hafi verið ráðinn framkvæmdastjóri þess á árinu 2019. Skömmu eftir andlát X á árinu 2021 seldi M heildarhlutafé félagsins til þriggja nafngreindra aðila. Það sem dánarbú X og M greinir á um er hvort X heitinn hafi átt hlut í félaginu og dánarbú hans þar með tilkall til hluta af söluandvirði þess.

Einfaldasta túlkun á hugtakinu atvinnurekstur felur það í sér að um sé að ræða „rekstur atvinnufyrirtækis.“ Fyrir nefndinni liggja ekki mikil gögn um starfsemi umrædds félags en þó verður að telja sýnt að það hafi verið í atvinnurekstri. Liggur þá jafnframt fyrir að M rak félagið lengi vel í samstarfi við Y og sat í stjórn þess. Þá liggur einnig fyrir að M átti félagið ýmist einn eða til helminga á móti öðrum aðilum, þ.e. Y og e.t.v. X, en úr því atriði hefur ekki verið leyst fyrir dómi. Upplýsingar um afkomu umrædds félags, s.s. ársreikningar þess, liggja ekki fyrir nefndinni, og liggur því ekki fyrir hvort M þáði laun frá félaginu en samkvæmt framangreindu má því ætla að hagnaður af rekstri þess, hafi hann verið fyrir hendi, hafi a.m.k. að hluta gengið til hans.

Er því óhjákvæmilegt að líta svo á að um „atvinnurekstur“ M, í skilningi hins umþætta ákvæðis hafi verið að ræða. Af þeim gögnum sem fyrir nefndinni liggja og varða títtnefnt dómsmál verður að líta svo á að deilt sé um eignarhald þessa atvinnureksturs, þ.e. hvort X heitinn hafi átt hlut í félaginu.

Er í þeim efnum óhjákvæmilegt að líta svo á að eignarhald á atvinnurekstri hins tryggða, þ.e. M, sé svo órjúfanlega tengt atvinnurekstri hans sem slíkum að ekki verði skilið þar á milli.

Eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni er það því mat hennar að ágreiningur M og dánarbús X falli undir títtnefnda undanþágu í skilmála vátryggingarinnar og er því óhjákvæmilegt að hafna kröfu M um bætur úr réttaraðstoðartryggingu hans hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr réttaraðstoðarlið fjölskyldutryggingar sinnar hjá V.

Reykjavík, 9. desember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 402/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækis (A)

Bótaskyldur kostnaður. Frávísun.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 30. október 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 17. nóvember 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 26. nóvember 2025.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 3. desember 2025.

Málsatvik.

Í gögnum málsins kemur fram að M hafi lent í umferðarslysi hinn 5. apríl 2023 sem farþegi í bifreið B sem bifreiðinni A var ekið aftan á. Óumdeilt er að M á rétt á að fá tjón sitt bætt úr ábyrgðartryggingu A hjá V. Nefndin hefur í úrskurði í máli nr. 352/2024 áður fjallað um bótarétt M vegna framangreinds slyss. Niðurstaðan í því máli varð sú að viðurkenndur var bótaréttur M úr ábyrgðartryggingunni hjá V. V hafnaði að hlíta þeirri niðurstöðu. Meðal gagna í framangreindu máli var matsgerð frá lækni, dags. 5. september 2024, sem M hafði aflað. Þar komst læknirinn m.a. að þeirri niðurstöðu að fyrir hendi sé orsakasamband milli einkenna M í dag og tjónsatburðar 5. apríl 2023 og að M hafi þá orðið fyrir líkamstjóni í skilningi ákvæða skaðabótalaga nr. 50/1993. Kostnaður við þá matsgerð nam kr. 231.000. Hefur V ekki fallist á að greiða þann kostnað.

Í þessu máli nr. 402/2025 krefst M þess að nefndin úrskurði á þá leið að V beri að greiða framangreindan kostnað úr ábyrgðartryggingunni. Bendir M m.a. á í því sambandi að nefndin hafi þegar í máli nr. 352/2024 kveðið á um rétt M til að fá þennan kostnað greiddan sem sjúkrakostnað enda falli kostnaður við öflun matsgerðar þar undir. Þá bendir M á að í kjölfar úrskurðar nefndarinnar í máli nr. 352/2024 hafi M og V staðið sameiginlega að því að óska eftir matsgerð vegna afleiðinga slyssins. Þar hafi matsmenn m.a. staðfest það sem fram komi í framangreindri matsgerð læknisins, dags. 5. september 2024, um að orsakatengsl séu á milli slyssins og einkenna M. Telur M fram að af þeim sökum sé málið nú lagt fyrir nefndin á ný með þeirri afmörkuðu kröfu sem snýr að framangreindum matskostnaði, samtals kr. 231.000. Færir M síðan ítarleg rök fyrir því að V beri að greiða umræddan kostnað úr ábyrgðartryggingunni.

Í athugasemdum V, dags. 17. nóvember 2025, er kröfu M hafnað. Telur félagið að M eigi ekki rétt á að fá hinn umþrætta kostnað greiddan úr ábyrgðartryggingu. Þessu valdi að hinnar umræddu matsgerðar hafi ekki verið aflað í samræmi við ákvæði skaðabótalaga, auk þess sem hún feli ekki í sér niðurstöðu um varanlegan miska og örorku M vegna afleiðinga slyssins, heldur taki eingöngu til mats á orsakatengslum. Því hafi uppgjör bóta á grundvelli skaðabótalaga ekki getað farið fram á grundvelli þess mats. Máli sínu til frekari stuðning bendir V m.a. á að félagið hafi hafnað að hlíta úrskurðinum í máli nr. 352/2024. Þá hafi V samþykkt að taka þátt í að óska eftir mati á afleiðingum slyssins án viðurkenningar á bótaskyldu. Auk framangreinds telur Vað vísa beri málinu frá nefndinni. Telur V að ekki sé heimild til að skjóta málinu til nefndarinnar á ný með vísan í 6. mgr. 10. gr. í samþykktum nefndarinnar, enda væri þá skýr heimild V til að hafna að hlíta niðurstöðu nefndarinnar markleysa. Ítrekar V afstöðu sína um að hafna að hlíta úrskurði nefndarinnar í máli nr. 352/2024. Telur V það liggja beinast við að vísa málinu frá þar sem ágreiningurinn eigi ekki undir starfssvið nefndarinnar eins og því er lýst í 3. gr. samþykktu nefndarinnar sbr. b-lið 4. gr. þeirra.

Í viðbótarathugasemdum M, dags. 26. nóvember 2025, eru m.a. fyrri rök ítrekuð og því mótmælt og sett fram ítarleg gagnrök vegna þess sem fram kemur í framangreindum athugasemdum V.

Í viðbótarathugasemdum V, dags. 3. desember 2025, eru fyrri athugasemdir félagsins um að vísa beri málinu frá ítrekaðar.

Álit.

Í þessu máli snýr ágreiningurinn að útlögðum matskostnaði M, samtals kr. 231.000. V hefur m.a. krafist þess að málinu verði vísað frá á grundvelli 3. gr. sbr. b-lið 4. gr. samþykktar nefndarinnar. Í 2. og 3. mgr. 3. gr. samþykktar nefndarinnar segir um starfssvið hennar: „Nefndin fjallar um ágreining varðandi bótaskyldu, þ.m.t. sök og sakarskiptingu, milli málskotsaðila og varnaraðila auk annars ágreinings sem varðar ákvæði laga um váttryggingarsamninga, nr. 30/2024, og laga um dreifingu váttrygginga, nr. 62/2019. Nefndin fjallar um ágreining varðandi fjárhæðir milli málskotsaðila og varnaraðila að fengnu samþykki varnaraðila. Neytanda er þó heimilt án samþykkis að skjóta til nefndarinnar ágreiningi um fjárhæðir vegna váttryggingarsamnings milli hans og varnaraðila, enda nemi ágreiningur að lágmarki kr. 25.000 og að hámarki kr. 5.000.000.“

Eins og komið hefur fram komst nefndin að þeirri niðurstöðu í máli nr. 352/2024 að M ætti bótarétt úr ábyrgðatryggingu hjá V vegna afleiðinga slyssins 5. apríl 2023. Í niðurlagi þess úrskurðar segir m.a.: „Þegar öll þessi gögn eru vegin saman við sönnunarmatið telst M hafa sýnt fram á að hún hafi orðið fyrir líkamstjóni í skilningi 1. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993 og meiri líkur en minni séu á því að það tjón geti verið varanlegt. M telst því eiga rétt til bóta úr ábyrgðatryggingu ökutækisins X hjá V og í því felst að hún á rétt til greiðslu þess sjúkrakostnaðar skv. 1. gr. fyrrgreindra skaðabótalaga sem hlýst af öflun matsgerðar á öllum afleiðingum líkamstjónsins.“

Í úrskurði í máli nr. 352/2024 tók nefndin skýra afstöðu til bótaréttar M, það með talið til réttarins að fá greiddan kostnað vegna öflunar matsgerða á öllum afleiðingum líkamstjónsins. Reyndar byggir M á því í málatilbúnaði sínum að sú hafi verið raunin. V hefur hafnað að hlíta þeim úrskurði. Af þessum sökum telur nefndin að M hafi ekki verið heimilt, sbr. 2. mgr. 3. gr. samþykktar nefndarinnar, að leggja málið fyrir nefndina á ný með það fyrir augum að fá sérgreindara svar en það sem þegar er að finna í framangreindum úrskurði. Því telur nefndin að vísa beri málinu frá nefndinni samkvæmt b-lið 4. sbr. 2. mgr. 3. gr. samþykktar nefndarinnar.

Niðurstaða.

Máli þessu er vísað frá úrskurðarnefnd í váttryggingamálum.

Reykjavík, 18. desember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 406/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B)

Sakarskipting.

Gögn.

1. Málskot móttakið 5. nóvember 2025 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 27. nóvember 2025 ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 4. desember 2025 ásamt fylgiskjali.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirbyggjandi skýrslu Aðstoðar og öryggis varð hinn 21. ágúst 2025 árekstur milli bifreiðanna A, sem M ók umrætt sinn og B, við gatnamót Strengs og Kistuhyls í Reykjavík. Í skýrslunni er haft eftir M að hún hafi ekið norður Kistuhyls að gatnamótum Strengs og Kistuhyls. Það hafi verið mikil umferð en bifreiðin X sem ekið var eftir Streng hafi verið stöðvuð til að hleypa henni inn á veginn. Hafi hún þá ekið inn á gatnamótin gegn biðskyldu og til hægri inn á Streng. Hún hafi ekið eftir hægri akrein Strengs þegar B hafi skotist fram hjá og utan í A. Hún hafi svo ætlað að færa sig yfir á vinstri akrein en hafi ekki verið komin svo langt. Eftir ökumanni B er haft að hann hafi ekið austur Streng að gatnamótum Kistuhyls og allt hafi verið stopp fyrir framan hann. Hafi hann því ákveðið að taka fram úr bifreiðinni X. Þegar hann hafi verið að beygja aftur til hægri eftir framúraksturinn hafi A komið í hliðina á B. Vitnisburður ökumanns X er á þann veg að hann hafi ekið austur Streng að gatnamótum Strengs og Kistuhyls en vegna vegaframkvæmda hafi verið mikil umferð fyrir framan. Hann hafi verið alveg við þann stað þar sem ein akrein Strengs verði að tveimur og hafi stöðvað til að hleypa A inn á Streng. Þegar A var ekið inn á Streng hafi B ekið fram úr A og þaðan inn á hægri akreinina sem A hafi verið að aka inn á.

Ágreiningi um sakarskiptingu var vísað til Tjónanefndar vátryggingafélaganna sem komst að þeirri niðurstöðu að ökumaður A bæri alla sök á árekstrinum þar sem henni hefði borið að veita allri umferð um Streng forgang samkvæmt biðskyldumerki.

M fellir sig ekki við þau málalok og telur ökumann B bera alla sök á árekstrinum. Í málskoti kemur fram að á þeim stað þar sem B hafi verið ekið fram úr sé aðeins ein akrein í hvora akstursstefnu og umferð hafi verið á akreininni sem liggur vestur Streng. B hafi því ekið fram úr X á milli annarra bifreiða en línan sem skilji akstursstefnur að hafi verið undir miðri bifreiðinni. Þá komi fram í lýsingu ökumanns B á atvikum að hann viti ekki á hvaða hraða hann var. Hafi ökumaður B samkvæmt þessu ekki sýnt nægilega aðgæslu við framúrakstur rétt við gatnamót.

Meðal málsgagna er að finna ítarlegri yfirlýsingu og afstöðumynd ökumanns X. Þar kemur m.a. fram að B hafi verið ekið á milli akreina á nokkrum hraða og hafi ökumaður hennar þurft að gæta sín á því að aka ekki utan í bifreiðar beggja vegna. Hafi það væntanlega leitt til þess að hann hafi ekki veitt akreininni sem A og X var ekið eftir nægilega athygli.

Í bréfi V, sem á tjónsdegi var vátryggjandi beggja bifreiða, er vísað til gagna málsins en ekki tekin sérstök afstaða til málflutnings M.

Álit.

Ekki virðist ágreiningur um að árekstur A og B hafi átt sér stað rétt við gatnamót Strengs og Kistuhyls, skömmu áður en komið er að gatnamótum Strengs og Höfðabakka. Af loftmyndum af vettvangi má sjá að þar sem Strengur og Kistuhylur mætast er ein akrein fyrir hvora akstursstefnu á Streng. Rétt eftir gatnamótin greinist akreinin til austur í tvær akreinar. Samkvæmt framburði ökumanns B var allt stopp fyrir framan hann, og bifreiðin fyrir framan hann stopp svo hann ákvað að aka fram úr henni. Samræmist framangreint þeirri atvikalýsingu vitnis, þ.e. ökumanns X, en henni hefur ekki verið hnekkð eða mótmælt sérstaklega, að B hafi verið ekið fram úr X á milli akreina.

Samkvæmt 1. mgr. 26. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 skal ökumaður hafa sérstaka aðgát við vegamót. Samkvæmt 1. mgr. 25. gr. sömu laga er óheimilt að aka fram úr öðru ökutæki rétt áður en komið er að vegamótum eða á þeim. Í 23. gr. eru settar fram almennar reglur um framúrakstur og er þar að finna

áskilnað um að ökumaður sem ætlar fram úr ökutæki skuli gæta þess að það sé unnt án hættu og m.a. sérstaklega huga að því hvort hann komist inn í umferðina á ný án óþæginda fyrir aðra þegar framúrakstri lýkur. Í 3. mgr. 23. gr. er sérstaklega kveðið á um að nægilegt hliðarbil skuli vera milli ökutækis og þess ökutækis sem ekið er fram úr.

Af aðstæðum á vettvangi og lýsingu vitnis, en henni hefur sem fyrr segir ekki verið hnekkkt, er það mat nefndarinnar að ökumaður B hafi tekið fram úr X án þess að gæta nægilega að áskilnaði fyrrgreindra lagaákvæða og að framúrakstur hans hafi verið framkvæmdur með röngum hætti.

Er það þá mat nefndarinnar að þegar bifreið X var stöðvuð í því skyni að hleypa A inn á Streng hafi M ekki mátt gera ráð fyrir því að umferðar væri að vænta inn á umrædda akrein enda hafi ekki mátt reikna með framúrakstri B á þeim stað og með þeim hætti sem hann var framkvæmdur. Verður því ekki talið að umræddan árekstur megi að nokkru leyti rekja til þess að M hafi vanrækt að veita umferð um Streng forgang, sbr. 2. mgr. 26. gr. umferðarlaga.

Samkvæmt framansögðu, sbr. og 5. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatryggingar, ber ökumaður B alla sök á árekstri A og B.

Niðurstaða.

Ökumaður B ber alla sök á umræddum árekstri.

Reykjavík, 18. desember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 408/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Fjölskyldutrygging.

Gildissvið vátryggingar.

Gögn.

1. Málskot móttakið 12. nóvember 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 25. nóvember 2025, ásamt fylgiskjölum.
3. Ódagsettar viðbótarathugasemdir M.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 26. nóvember 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að V hafi hafnað bótaskyldu gagnvart M vegna tjóns á myndvél sem hafi fallið niður í hraunsprungu við sjó á Reykjanesi. Samkvæmt tilkynningu til V frá M varð tjónið 21. ágúst 2025. M sem telur sig eiga bótarétt vegna tjónsins tekur fram að myndavélin hafi verið í ól um hálsinn sem hafi skyndilega slitnað án viðvörunar. Við það hafi myndavélin fallið niður í djúpa hraunsprungu þar sem sjór streymdi inn og út. Það hafi því verið ómögulegt að nálgast hana aftur. Telur M að tjónið verði rakið til skyndilegs og ófyrirséðs utanaðkomandi atviks og falli því undir gildissvið tryggingar þeirrar sem M var með hjá V, samanber 17. gr. b í skilmálum fyrir þá tryggingu. Þá kemur fram í málskoti að M sé eigandi A ehf. sem hafi keypt myndvélin. Hún hafi hins vegar einungis verið í vörslu M og aðeins hann hafi notað hana. Telur M því engan vafa leika á um eignarhald vélarinnar.

Í athugasemdum V, dags. 25. nóvember 2025, er bótarétti M hafnað. Máli sínu til stuðnings bendir V á fjölskyldutryggingu 17., 18. og 20. gr. í skilmálum þeim sem giltu um tryggingu M hjá V. Færir V ítarleg rök máli sínu til stuðnings. Hvað varðar 20. gr. sérstaklega þá bendir V m.a. á að þar sem umrædd myndavél hafi ekki verið í eigu M falli tjónið utan gildissviðs tryggingarinnar, enda sé þá skilyrðið sem komi fram í því ákvæði að um sé að ræða persónulega muni sem fylgja almennu heimilishaldi, ekki uppfyllt.

Í ódagsettum viðbótarathugasemdum M, eru færð rök gegn því sem fram kemur í framangreindum athugasemdum V. Hvað rökin um eignarhald vélarinnar varðar þá bendir M á að hann sé 100% eigandi A ehf. og að vélin hafi aldrei verið skráð sem eign þess félags, né bókfærð sem slík. Þá ítrekar M að aðeins hann hafi notað vélina og því falli hún undir innbústrygginguna sem hann sé með hjá V. Bendir M jafnframt á að það sé V að sanna að þau skilyrði sem fram koma í undantekningaákvæðum í tryggingarskilmála séu uppfyllt, nokkuð sem M telur að V hafi ekki tekist.

Í viðbótarathugasemdum V, dags. 26. nóvember 2025, eru fyrri rök ítrekuð. Þá er sérstaklega ítrekað það sem áður hefur komið fram um eignarhald myndavélarinnar.

Álit.

Í 2. kafla, Innbúskaskó, í skilmálum þeim sem giltu um fjölskyldutryggingu þá sem M var með hjá V, segir m.a. eftirfarandi í 20. gr. „Hvað er tryggt? Tryggingin tekur til almenns innbús og persónulegra muna sem fylgja almennu heimilishaldi...“ Í málinu liggur fyrir kvittun þar sem fram kemur að A ehf. er skráð sem kaupandi umræddrar myndavélar 25. nóvember 2022. Ekki liggja því fyrir í málinu gögn, sem sýna fram á að þegar tjónið varð hafi vélin verið eign M eins og hann virðist byggja á, en ekki A ehf. Í þessu sambandi telur nefndin engu breyta þó M kunni að hafa verið sá eini sem notaði vélina eða að hann kunni að vera 100% eigandi A ehf. Eftir stendur að í 20. gr. er gildissvið tryggingarinnar takmarkað við tjón á innbúi sem er hluti af almennu heimilishaldi. Hlutir í eigu tiltekins einkahlutafélags falla ekki þar undir. Nefndin hefur því komist að þeirri niðurstöðu að M eigi ekki bótarétt úr tryggingunni hjá V vegna tjónsins á myndavélinni.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr fjölskyldutryggingu hjá V.

Reykjavík, 16. desember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 413/2025**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.****Nafn vátryggingartaka ábyrgðartryggingar(X)****Skaðabótaábyrgð. Vinnuslys.****Gögn.**

1. Málskot móttengið 10. nóvember 2025 ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V dags. 13. nóvember 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 14. nóvember 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að hinn 19. júlí 2023 hafi M orðið fyrir líkamstjóni við vinnu sína hjá X. Samkvæmt lýsingu M voru atvik þau að annar starfsmaður X fór með vinnutæki, þ.e. rafmagnstjakk, út og náði svo ekki að draga tækið aftur inn. M hafi tekið við tækinu en rekið það í kant á leið inn og því hafi annar samstarfsmaður hans, Y, komið honum til aðstoðar. M hafi sagst „vera með þetta“ og ekki sleppt tækinu og því hafi þeir báðir stýrt tækinu inn. Þegar inn var komið hafi M sleppt tækinu en Y ætlað að draga það lengra inn. Þegar M sleppti tækinu hafi hann reiknað með að það stöðvaðist en hafi það þá lent á hægri fæti hans með þeim afleiðingum að líkamstjón hlaut af.

Í málskoti kemur fram að M telji X bera skaðabótaábyrgð á tjóni hans, en V hafi, með bréfi dags. 23. apríl 2025, hafnað kröfu hans um bætur úr ábyrgðartryggingu X á grundvelli þess að ekki væri sýnt fram á að skilyrði skaðabótaábyrgðar væru uppfyllt. M er ósammála þeirri afstöðu og byggir á því að slys hans megi rekja til saknæmrar háttsemi Y sem hafi borið að sýna aðgæslu við störf sín í ljósi þess að um var að ræða þunga vinnuvél sem erfiðlega gekk að stýra. Með því að gæta ekki varúðar hafi Y bakað X sem vinnuveitanda sínum skaðabótaskyldu á grundvelli vinnuveitendaábyrgðar. Megi þá einnig rekja slys M til hættulegra aðstæðna á vinnustað enda hvíli sú skylda á atvinnurekanda að sjá til þess að gætt sé fyllsta öryggis og góðs aðbúnaðar á vinnustað og að allar umferðarleiðir manna og flutningstækja séu greiðar og afmarkaðar. Vísar M til nánar tilgreindra ákvæða laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum og reglna settra með stoð í þeim auk nánar tilgreindra dóma Hæstaréttar framangreindu til stuðnings. Í málskoti kemur einnig fram að Vinnueftirlitinu hafi aldrei verið tilkynnt um slysið en með hliðsjón af óvinnufærni M strax í kjölfar þess hafi borið að senda slíka tilkynningu án tafar samkvæmt 79. gr. laga nr. 46/1980. Verði X að bera hallann af þeim sönnunarskorti sem stafi af því að Vinnueftirlitið hafi ekki getað sinnt rannsóknarskyldu sinni.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að lýsing M á háttsemi Y bendi ekki til þess að Y hafi sýnt af sér saknæmt gáleysi. Að draga tjakk lengra inn sé í sjálfu sér ekki óeðlileg eða óvarleg háttsemi og ekki sé sannað að Y hafi brotið gegn almennum varúðarreglum eða sérstökum öryggisreglum á vinnustaðnum. Bendi atvik málsins því til þess að um óhappatilvik hafi verið að ræða eða aðgæsluleysi M sjálfs sem hafi verið reynslumesti starfsmaðurinn á svæðinu og hafi borið að gæta fyllstu varúðar, sér í lagi eftir að hann sleppti tækinu.

Í viðbótarathugasemdum M er tekið fram að V geti ekki rökstutt staðhæfingu sína um að ekki hafi verið brotið gegn reglum á vinnustaðnum enda hafi vanræksla X á tilkynningarskyldu sinni leitt til þess að rannsókn Vinnueftirlitsins gat ekki farið fram. Sé óforsvaranlegt eigi M að líða fyrir það. M hafi þá ekki verið með mannaforráð á vinnustaðnum og sé það ekki á ábyrgð hans hafi X ekki þjálfað starfsfólk sitt með fullnægjandi hætti. Er þá áréttað að ekki hafi verið um óhappatilvik að ræða heldur hafi Y stýrt vinnuvélinni á M.

Álit.

Almennar sönnunarreglur í skaðabótarétti gera ráð fyrir því að sá sem heldur því fram að annar beri skaðabótaábyrgð á tjóni sínu beri sönnunarbyrði um að skilyrði slíkrar ábyrgðar séu uppfyllt. Þegar um vinnuslys er að ræða getur þó sú tilkynningarskylda sem hvílir á vinnuveitanda eftir atvikum haft áhrif á það hvaða lýsingu á atvikum og aðstæðum ber að leggja til grundvallar.

Samkvæmt 1. mgr. 79. gr. laga nr. 46/1980 skal atvinnurekandi skal án ástæðulausrar tafar tilkynna til Vinnueftirlits ríkisins öll slys þar sem starfsmaður deyr eða verður óvinnufær í einn eða fleiri daga, auk

Þess dags sem slysið varð. Slys þar sem líkur eru á að starfsmaður hafi orðið fyrir langvinnu eða varanlegu heilsutjóni skal tilkynna Vinnueftirlitinu eigi síðar en innan sólarhrings.

Í málskoti segir eins og áður er rakið að slys M hafi átt sér stað 19. júlí 2023. Í tilkynningu M til V segir hins vegar að slysið hafi átt sér stað degi fyrr en M hafi leitað til læknis 19. júlí 2023. Í þeirri tilkynningu kemur jafnframt fram að M hafi verið óvinnufær vegna slyssins frá 19. júlí 2023 til 1. september 2023. Ekkert óvinnufærnivottorð liggur fyrir til stuðnings þeirri staðhæfingu og í samskiptaseðli heilsugæslu dags. 19. júlí 2023 er ekki fjallað um útgáfu slíks vottorðs. Í málskoti er ekkert frekar fjallað um umrædda óvinnufærni eða hvenær og hvernig staðið var að tilkynningu um hana til X. Engin sjálfstæð yfirlýsing X liggur fyrir nefndinni og þar sem því er ekki mótmælt af hálfu V að M hafi verið óvinnufær í kjölfar slyssins verður þó að byggja á því að svo hafi verið.

Verður því að miða við það að X hafi borið að tilkynna Vinnueftirlitinu um slys M án ástæðulausrar tafar en af gögnum málsins má ráða að það hafi ekki verið gert. Verður þó ekki fallist á að það hafi áhrif á sönnunarstöðu aðila enda verður ekki séð að neinn ágreiningur sé fyrir hendi hvað varðar atvik málsins sem slík.

Samkvæmt lýsingu M á atvikum, en hún verður samkvæmt framansögðu lögð til grundvallar, má ráða að einhvers konar misskilningur eða samskiptaleysi milli Y og M hafi valdið því að M sleppti tækinu en Y ekki. Verður ekki talið að með því sé sýnt að Y hafi sýnt af sér slíka háttsemi að leiði til skaðabótaábyrgðar X sem vinnuveitanda hans og umfjöllun í málskoti rennir ekki nægum stöðum undir slíka ályktun. Í málskoti eru jafnframt taldar upp ýmsar athafnaskyldur sem óumdeilt er að hvíli á X samkvæmt lögum en ekki rökstutt nægilega með hvaða hætti aðstæður hafi verið ófullnægjandi og óöruggar og falið í sér vanrækslu á þeim skyldum.

Hefur M samkvæmt öllu framansögðu ekki tekist að sýna fram á að líkamstjón hans verði rakið til saknæmra athafna eða athafnaleysis X eða Y, eða annarra aðstæðna eða atvika sem X verði gert að bera skaðabótaábyrgð vegna. Er því óhjákvæmilegt að hafna kröfu hans.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 16. desember 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir